D C R R

DICȚIONARUL CRONOLOGIC AL ROMANULUI ROMÂNESC

1990–2000

AUTORI:

Doru BURLACU
Liliana BURLACU
Ion ISTRATE
Ioan MILEA
Mihaela MUDURE
Laura PAVEL
Aurel SASU
Ioana TĂMĂIAN
Călin TEUTIŞAN
Adrian TUDURACHI
Ligia TUDURACHI
Magda WÄCHTER

Coordonator științific:
Ion ISTRATE

A C A D E M I A   R O M Â N Ă

INSTITUTUL DE LINGVISTICĂ ŞI ISTORIE LITERARĂ

„SEXTIL PUŞCARIU”

Cluj-Napoca

D C R R

DICȚIONARUL CRONOLOGIC AL ROMANULUI ROMÂNESC

1990–2000

EDITURA ACADEMIEI ROMÂNE

Bucureşti, 2011

Address: EDITURA ACADEMIEI ROMÂNE
Calea 13 Septembrie nr. 13, sector 5,
050 711, Bucureşti, România,
Tel. 4021-3188146, 4021-3188106
Fax: 4021-3182444
E-mail: edacad@ear.ro
Internet: http://www.ear.ro

Referenți: Acad. Nicolae Breban
Prof. dr. Ion Simuț

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

DCRR : Dicționarul cronologic al romanului românesc : 1990-2000 / coord. ştiinţific: Ion Istrate. - Bucureşti : Editura Academiei Române, 2011
ISBN 978-973-27-2092-9

I. Istrate, Ion (coord.)

81'374.2:821.135.1.09-31=135.1"1990/2000"

Redactor: Ana BOROŞ
Tehnoredactori: Luiza STAN
Coperta: Mariana ŞERBĂNESCU

Bun de tipar: 27.10.2011. Format: 16/70 × 100
Coli de tipar: 33,25. Tiraj: 400 ex.
C.Z. pentru biblioteci mari: 859:09-31«1990:2000»(032)=59
C.Z. pentru biblioteci mici: 859

PREFAȚĂ

Conceput ca un volum de sine stătător, *Dicționarul cronologic al romanului românesc. 1990–2000* reprezintă continuarea *Dicționarului cronologic al romanului românesc de la origini până la 1989,* apărut la Editura Academiei Române, în anul 2004. El își propune să înregistreze și să prezinte, din punct de vedere critic și istorico-literar, toate romanele românești apărute în volum, în foileton sau fragmentar în țara noastră între 1990–2000, precum și toate referințele critice privitoare la acestea, extrase din periodicele și volumele consultate. Respectând aceleași intenții exhaustive și aceleași exigențe metodologice ca și tomul anterior, prezenta lucrare se bazează pe informațiile cuprinse în cărțile și revistele aflate în depozitele Bibliotecii Centrale Universitare „Lucian Blaga”, din Cluj-Napoca, completate cu acelea obținute prin cercetarea cataloagelor Bibliotecii Academiei Române din București, ca și prin investigarea fișierelor aparținând marilor biblioteci universitare din București, Iași și Timișoara. La toate aceste informații se adaugă cele obținute direct din partea autorilor, ca răspuns la apelul către romancieri publicat în mai multe rânduri, în presa de specialitate.

Cercetare de mari proporții a evoluției genului romanesc pe teren autohton – cum s-a remarcat de atâtea ori – strict necesară universitarilor (profesori, doctoranzi, studenți), dascălilor de liceu ori publicului larg, doritor de informație, *Dicționarul...* a trebuit să urmărească, în noul său volum, nu numai dinamica creației romanești din deceniul 1990–2000, ci și recuperarea romanelor „de sertar”, atâtea câte s-au scris, în perioada comunistă. Alături de acest ultim proces, a trebuit să oglindească și reinserția națională a romanului românesc creat în diasporă, care a putut ajunge în mâinile cititorului român abia după căderea comunismului. Pe această cale, prin articolele speciale dedicate unor asemenea opere, a devenit accesibilă, într-o anumită măsură, și suita de informații referitoare la receptarea în străinătate a acestor romane, care aparțin de drept și de fapt culturii române. În baza aceluiași principiu integrator, au fost tratate ca aparținând unui unic areal cultural și romanele apărute inițial în zone românești limitrofe, din afara frontierelor actuale ale țării, retipărite la noi abia după căderea dictaturii.

În organizarea materialului documentar am optat încă o dată pentru perspectiva cronologică, socotind-o singura în măsură să ofere cea mai fidelă imagine a evoluției genului romanesc și a receptării sale critice pe teren național. Pe baza acestei bogate informații se pot întreprinde cercetări privind evoluția ideologiei literare, a conceptului de roman, studii asupra actualității și recurenței unor teme și motive, se pot elabora exegeze de sociologie literară, investigații statistice, analize ale dinamicii gustului etc. Fiecare titlu este tratat monografic. Articolul lexicografic cuprinde informații despre ediția princeps (data și locul tipăririi, tipografia sau editura, numărul de pagini, prefață, postfață, colecție, apariții fragmentare), iar, de la nivelul romanelor apărute în foileton, o secțiune analitică ce are în vedere tipologia și caracterizarea critică – realizată și prin apelul la opinii deja impuse –, date despre ediții, traduceri, premii literare și o secțiune de referințe critice din periodice și din volume. Dimensiunea articolului variază în

funcție de importanța romanului şi de valoarea autorului respectiv. Nu de puține ori, spațiul de tratare creşte direct proporțional cu numărul comentariilor critice, evaluarea revuistică depinzând şi de factori extraliterari (actualitatea subiectelor, reclamă, poziția socială a scriitorului etc.). În cadrul fiecărui articol, bibliografia critică a fost reprodusă respectându-se principiul exhaustivității, astfel încât ecoul critic al fiecărei cărți să fie cât mai amplu urmărit.

Nu ascundem dificultatea de a subsuma speciei unele creații scrise inițial în alte limbi, ori reduse ca dimensiuni, dar considerate de autorii lor „romane româneşti”. În asemenea cazuri, s-a ținut seamă fie de opinia scriitorului, afirmată de multe ori explicit, fie de folosirea unor procedee specifice genului. Multe date de istorie literară au fost corectate (titluri, edituri, ani de apariție); surse de informare mai puțin cunoscute au fost recuperate, numărul de periodice consultate oferind, credem noi, o imagine suficient de exactă a circulației şi receptării romanului în cultura română. Consultarea colecțiilor, se înțelege, n-a fost dintre cele mai uşoare. O seamă dintre ele sunt incomplete, altele deteriorate, motiv pentru care nici lista anilor consultați nu se identifică întotdeauna cu aceea a anilor de apariție. Prin urmare, pentru o viitoare ediție îmbunătățită a lucrării, orice semnalare de noi informații va fi binevenită. Pentru traducerea romanului românesc în alte limbi, ne-am bazat pe fondul de carte al aceloraşi biblioteci, pomenite mai sus; din păcate, nici din această perspectivă, nu există deocamdată posibilitatea unei documentări exhaustive. Sub toate aspectele, informația a fost înregistrată până la sfârşitul anului 2000. Lucrarea se încheie cu un indice de autori şi altul de titluri. Pseudonimele au fost verificate în fiecare caz, natura numelui cu care au fost semnate romanele interesându-ne numai în situațiile în care un scriitor a publicat romane şi sub pseudonim. În astfel de cazuri, în indicele de autori titlurile au fost centralizate la numele de autor cel mai cunoscut, menționându-se între paranteze celelalte semnături.

*

Operă a unui colectiv de cercetători format în cadrul Institutului de Lingvistică şi Istorie Literară „Sextil Puşcariu” al Academiei Române, prezentul volum al *Dicționarului...* se bazează şi pe o radiografiere lipsită de prejudecăți a valorii artistice a fiecărei opere literare. Din toate punctele de vedere, lucrarea a fost elaborată între anii 2005–2010. La operațiunile de cercetare a periodicelor şi a volumelor au participat: Doru Burlacu, Liliana Burlacu, Ion Istrate, Ioan Milea, Aurel Sasu, Ioana Tămăian, Adrian Tudurachi, Ligia Tudurachi, Magda Wächter. Redactarea s-a făcut de către: Doru Burlacu, Liliana Burlacu, Ion Istrate, Ioan Milea, Mihaela Mudure, Laura Pavel, Aurel Sasu, Ioana Tămăian, Călin Teutişan, Adrian Tudurachi, Ligia Tudurachi, Magda Wächter. Toate articolele din perioada 1990–2000 au fost semnate cu inițialele autorilor. Ținem să ne exprimăm, pe această cale, gratitudinea față de academicianul Nicolae Breban şi față de prof. univ. dr. Ion Simuț, pentru efortul depus în evaluarea lucrării prin referate de specialitate. Nu în ultimul rând, mulțumim doamnei Cristina Vulturar pentru contribuția avută la procesarea pe calculator a întregii lucrări.

Ion Istrate

INDICAȚII PENTRU UTILIZAREA DICȚIONARULUI

În cadrul lucrării de față, fiecare roman a fost tratat o singură dată, la anul apariției editoriale. Romanele neapărute editorial, deci rămase în cuprinsul unor reviste şi ziare, se regăsesc la anul tipăririi lor în presă. Volumele succesive ale aceluiaşi roman, apărute în ani diferiți, au fost prezentate la volumul întâi şi consemnate la anul tipăririi, prin articole de relație. Romanele aparținând unor cicluri au fost tratate independent, menționându-se, de fiecare dată, apartenența la ciclul respectiv. De la regula generală a tratării la anul apariției editoriale fac excepție acele romane şi fragmente de roman elaborate şi eventual tipărite în străinătate, în româneşte sau într-o altă limbă, în timpul dictaturii comuniste. În asemenea cazuri, anul de tratare este acela al ediției apărute între fruntariile țării, variantele tipărite aiurea fiind reținute ca ediții şi ca traduceri, indiferent de anul publicării lor.

În formă completă, articolul de prezentare cuprinde, pentru fiecare roman, cinci secțiuni. În cea dintâi, sunt reproduse numele şi prenumele autorului – cu menționarea pseudonimului, în cazul în care acesta a publicat romane sub mai multe nume –, titlul şi subtitlul romanului, localitatea, editura sau tipografia, anul, numărul de pagini, colecția, indicații privitoare la viața cărții (prefețe şi postfețe, fragmente apărute în presă, retipăriri cu modificări substanțiale de text etc.), precum şi o prezentare istorico-literară. Secțiunile următoare cuprind, în ordine, reeditările, traducerile, premiile şi referințele critice, fiecare fiind structurată după criteriul cronologic. Informația bibliografică extrasă din presă cuprinde, în succesiune strictă, următoarele elemente: prenumele şi numele autorului, titlul articolului, numele sau sigla publicației, anul de apariție în cifre romane şi arabe (numai în arabe, când anul nu era menționat şi în cifre romane), numărul (excepție fac acele publicații unde acesta n-a putut fi stabilit), precum şi pagina sau paginile unde se găseşte informația, după formula: Ion Popescu, *Literatura revoluției*, RL, XXVIII, 1995, 34, 6. Din motive de spațiu, în cadrul listei de referințe critice n-a fost menționat titlul cronicii şi al recenziei, dacă aceasta reproducea titlul cărții şi numele autorului ori apărea într-o rubrică specială. Pentru cărți, informația bibliografică cuprinde, în aceeaşi ordine, sigla corespunzătoare volumului şi pagina sau paginile unde se găseşte informația. În cadrul fiecărui articol, informația extrasă din cărți şi reviste nesiglate s-a reprodus prin transcrierea tuturor elementelor bibliografice necesare. Referințele critice din volume sunt grupate, în cadrul fiecărui an, după cele din periodice, în ordine alfabetică. Pentru uşurarea consultării dicționarului, în corpul lucrării s-au folosit următoarele semne grafice:

➤ = indică tratarea unui roman sau a unui fragment de roman tipărit mai întâi în străinătate – ale cărui ediții şi traduceri străine le pot preceda pe cele autohtone –, sau tratarea unui roman scris înainte de 1989, în afara fruntariilor țării;

❍ = indică faptul că e vorba de tratarea unui roman sau fragment de roman apărut în presă;

✸ = indică tratarea unui roman care, la momentul redactării articolului, lipsea din marile biblioteci sau a putut fi consultat doar într-o ediție ulterioară primei apariții;

▼ = indică secțiunea cuprinzând reeditările;

■ = indică secțiunea cuprinzând traducerile;

● = indică secțiunea cuprinzând premiile;

◆ = indică secțiunea referințelor critice;

❐ = indică prezența unei liste de referințe critice generale, dată doar la primul roman al unui autor, sau trimite, în cazul celorlalte romane, la această listă;

~ = înlocuieşte numele autorului romanului;

≈ = înlocuieşte titlul romanului;

*** = ține locul numelui autorului în cazul unui articol nesemnat.

Cum e şi firesc, nu s-au folosit tilde în cadrul siglelor, chiar dacă acestea repetau numele autorului şi/sau pe cel al romanului.

Prin cei doi indici, de autori şi de titluri, dicționarul poate fi consultat nu numai diacronic, ci şi monografic, pentru un singur roman sau pentru întreaga operă romanescă a unui autor.

ABREVIERI

ad. = adnotat, adnotată
bibl. = bibliografie
B. p. t. = Biblioteca pentru toți
cap. = capitol, capitole
D. C. R. R. = *Dicționarul cronologic al romanului românesc de la origini până la 1989*, Buc., Editura Academiei Române, 2004.
ed. = ediție, ediții
E. D. P. = Editura Didactică şi Pedagogică
E. M. = Editura Militară
fasc. = fascicul, fasciculă
f. l. = fără localitate
f. rev. = foiletonul revistei
f. z. = foiletonul ziarului
introd. = introductiv, introducere
îngr. = îngrijit, îngrijită
lb. = limbă, limbi
ms. = manuscrisul
n.n. = nota noastră
nr. = numărul (ziarului sau revistei)
p. = pagina (ziarului sau revistei)
postf. = postfață
pref. = prefață
publ. = publicat, publicată
reed. = reeditat, reeditare
rev. = revistă
s. = seria (ziarului sau revistei)
sec. = secolul
supl. = supliment
t. = tomul
tr. = tradus, traducere
v. = vezi
vol. = volumul, volumele
z. = ziarul

BIBLIOGRAFIE

A. ISTORII LITERARE, MONOGRAFII, STUDII

I. VOLUME SIGLATE

Adam, *Insulele* – Ioan Adam, *Insulele lui Saturn. Eseuri*, Bucureşti, Albatros, 1998.

Adamek, *Ochiul* – Diana Adamek, *Ochiul de linx. Barocul şi revenirile sale*, Bucureşti, E. D. P., 1997.

Alexe, *Diorame* – George Alexe, *Diorame şi eseuri teologice şi literare*, Washington D. C., Woonfall Press, 1996.

Al-George, *Şocul* – Dorina Al-George, *Şocul amintirilor*, Bucureşti, Societatea Informaţia, 1994.

Anghelescu, *Cămaşa* – Mircea Anghelescu, *Cămaşa lui Nessus*, Bucureşti, Cartea Românească, 2000.

***, *Animascopii* – ***, *Animascopii. Poezie, proză, eseu, critică*, antologie de Marcel Crihană, Bucureşti, Amurg Sentimental, 1999.

Apetroaie, *Portrete* – Ion Apetroaie, *Portrete şi comentarii critice*, Galaţi, Porto Franco, 1997.

Barbu, *Aspecte*, I–II – Mariana Barbu, *Aspecte ale romanului contemporan*, I-II, Craiova, Scrisul Românesc, 1993-1995.

Băjenaru, *Între* – George Băjenaru, *Între sublim şi tragic. Eseuri literare, însemnări, convorbiri*, Bucureşti, Cerna, 1998.

Bălu, *Opera* – Ion Bălu, *Opera lui Lucian Blaga*, Bucureşti, Albatros, 1997.

Bănescu, *Muşchetarii*, I–II – Florin Bănescu, *Muşchetarii Câmpiei de Vest*, I-II, Nădlac, Ivan Krasko, 2000 (Punţi, 16).

Bărbulescu, *Din perspectiva* – Simion Bărbulescu, *Din perspectiva altfelităţii. Profiluri şi eseuri*, Ceraşu, Scrisul Prahovean, 1999.

Bărbulescu, *Ocrotiţi* – Radu Bărbulescu, *Ocrotiţi în străinătate. Scriitori români în München, 1944-2000*, Constanţa, Ex Ponto, 2000.

Bârna, *Ţepeneag* – Nicolae Bârna, *Ţepeneag. Introducere într-o lume de hârtie*, Bucureşti, Albatros, 1998.

Berca, *Dicţionar* – Olimpia Berca, *Dicţionar al scriitorilor bănăţeni (1940–1996)*, Timişoara, Amarcord, 1996.

Bitte, Chiş, Sârbu, *Dicţionarul* – Victoria I. Bitte, Tiberiu Chiş, Nicolae Sârbu, *Dicţionarul scriitorilor din Caraş-Severin*, coordonare şi pref. de Nicolae Sârbu, postf. de Gheorghe Iurma, Reşiţa, Timpul, 1998.

Boerescu, *Păcatele* – Dan-Silviu Boerescu, *Păcatele tinereţilor. Ficţiuni critice*, Constanţa, Ex Ponto, 1999.

Borbély, *Xenograme* – Ştefan Borbély, *Xenograme*, Oradea, Cogito, 1997.

Bostan, *Pagini* – Grigore Bostan, Lora Bostan, *Pagini de literatură română. Bucovina, regiunea Cernăuţi (1775–2000)*, Cernăuţi, Alexandru cel Bun, 2000.

Breban, *Confesiuni* – Nicolae Breban, *Confesiuni violente. Dialoguri cu Constantin Iftime*, Bucureşti, Du Style, 1994.

Breban, *Riscul* – Nicolae Breban, *Riscul în cultură*, Iaşi, Polirom, 1997.

Buciu, *Breban* – Marian Victor Buciu, *Breban. Eseu despre stratagemele supravieţuirii narative*, Craiova, Sitech, 1996.

Buciu, *Ţepeneag* – Marian Victor Buciu, *Ţepeneag, între onirism şi textualism, postmodernism*, Craiova, Aius, 1998.

Busuioc, *Oglinzile*, I–III – Nicolae Busuioc, *Oglinzile cetăţii. Dialoguri ieşene*, I–III, Chişinău, Ştiinţa, 1994–1996.

Caraion, *Tristeţe* – Ion Caraion, *Tristeţe şi cărţi*, Bucureşti, Editura Fundaţiei Culturale Române, 1995.

Cărăşel, *Mic dicţionar* – Aurel Cărăşel, *Mic dicţionar de autori SF*, Craiova, Vlad & Vlad, 1996.

Cărtărescu, *Postmodernismul* – Mircea Cărtărescu, *Postmodernismul românesc*, Bucureşti, Humanitas, 1999.

Cesereanu, *Călătorie* – Ruxandra Cesereanu, *Călătorie spre centrul infernului. Gulagul în conştiinţa românească*, Bucureşti, Editura Fundaţiei Culturale Române, 1998.

Chifor, *Caleidoscop* – Valentin Chifor, *Caleidoscop critic*, Oradea, Cogito, 1996.

Christi, *Fragmente* – Aura Christi, *Fragmente de fiinţă*, Bucureşti, Albatros, 1998.

Cimpoi, *O istorie* – Mihai Cimpoi, *O istorie deschisă a literaturii române din Basarabia*, Chişinău, Arc, 1996.

Ciobanu, *Frica* – Vitalie Ciobanu, *Frica de diferenţă*, Bucureşti, Editura Fundaţiei Culturale Române, 1999.

Ciocârlie, *Fals tratat* – Corina Ciocârlie, *Fals tratat de disperare*, Timişoara, Hestia, 1995.

Ciocârlie, *Femei* – Corina Ciocârlie, *Femei în faţa oglinzii*, Cluj-Napoca, Echinox, 1998.

Ciocârlie, *Trei* – Livius Ciocârlie, *Trei într-o galeră*, Cluj-Napoca, Echinox, 1998.

Ciopraga, *Personalitatea 2* – Constantin Ciopraga, *Personalitatea literaturii române*, ed. a II-a, Iaşi, Institutul European, 1997.

Cosma, *Romanul*, II – Anton Cosma, *Romanul românesc contemporan*, II, Bucureşti, Eminescu, 1998.

Crăciun, *În căutarea* – Gheorghe Crăciun, *În căutarea referinţei*, Piteşti, Paralela 45, 1998.

Cremene, *La ce foloseşte* – Mioara Cremene, *La ce foloseşte Parisul?*, Bucureşti, Universal Dalsi, 2000.

Cristea, *Despre realitatea* – Mihaela Cristea, *Despre realitatea iluziei*, Bucureşti, Minerva, 1996.

Cristea, *Partea* – Teodor Cristea, *Partea şi întregul. Eseuri critice*, Târgovişte, Bibliotheca, 1999.

Cristofor, *Scriitori* – Ion Cristofor, *Scriitori din Ţara Sfântă*, I, Cluj-Napoca, Napoca Star, 2000.

Crohmălniceanu, Heitman, *Cercul* – Ovid S. Crohmălniceanu, Klaus Heitmann, *Cercul literar de la Sibiu şi influenţa catalitică a culturii germane*, Bucureşti, Universalia, 2000.

Cubleşan, *Lăncrănjan* – Constantin Cubleşan, *Opera literară a lui Ion Lăncrănjan*, Alba Iulia, 1993.

Culianu, *Studii* – Ioan Petru Culianu, *Studii româneşti*, I, Bucureşti, Nemira, 2000.

Damian, *Aruncând mănuşa* – S. Damian, *Aruncând mănuşa. Eseuri*, Bucureşti, Du Style, 1999.

Dancă, *Mircea Eliade* – Wilhelm Dancă, *Mircea Eliade. Definitio sacri*, Iaşi, Ars Langa, 1998.

***, *Dicţionar analitic*, I–II – ***, *Dicţionar analitic de opere literare româneşti*, I–II, coordonare şi revizie ştiinţifică de Ion Pop, I, Bucureşti, E. D. P., 1998; II, Cluj-Napoca, Casa Cărţii de Ştiinţă, 1999.

***, *Dicţionarul*, I–II – ***, *Dicţionarul scriitorilor români*, I–II, Bucureşti, Editura Fundaţiei Culturale Române, 1995–1998.

***, *Dicţionarul esenţial* – ***, *Dicţionarul esenţial al scriitorilor români*, Bucureşti, Albatros, 2000.

***, *Dimensiunea* – ***, *Dimensiunea metafizică a operei lui Lucian Blaga. Antologie de texte din şi despre opera filozofică*, introd., comentarii şi antologare de Angela Botez, Bucureşti, Editura Ştiinţifică, 1996.

Dimisianu, *Lumea criticului* – Gabriel Dimisianu, *Lumea criticului*, Bucureşti, Editura Fundaţiei Culturale Române, 2000 (Critică şi istorie literară).

Dobrescu, *Modernitatea* – Caius Dobrescu, *Modernitatea ultimă. Eseuri*, Bucureşti, Univers, 1998 (Prima verba).

Dram, *Lumi* – Constantin Dram, *Lumi narative. Întâmpinări critice*, Iaşi, Sagittarius Libris, 1998.

Duţu, *Note* – Olga Duţu, *Note de lectură*, Constanţa, Europolis, 1997.

Eliade, *Încercarea* – Mircea Eliade, *Încercarea labirintului*, tr. şi note de Doina Cornea, Cluj-Napoca, Dacia, 1990.

***, *Eonul* – ***, *Eonul Blaga: întâiul veac. Culegere de lucrări dedicată Centenarului Lucian Blaga (1895–1995)*, ed. îngr. de Mircea Borcilă, Bucureşti, Albatros, 1997.

Faifer, *Faldurile* – Florin Faifer, *Faldurile Mnemosynei*, Iaşi, Junimea, 1999.

Firan, *Literatura* – Florea Firan, *Literatura diasporei*, antologie comentată, Craiova, Macedonski, 1996.

George, *Confesiuni* – Alexandru George, *Confesiuni împotrivă*, Bucureşti, Albatros, 2000.

George, *În istorie* – Alexandru George, *În istorie, în politică, în literatură*, Bucureşti, Albatros, 1997.

George, *La sfârşitul*, IV – Alexandru George, *La sfârşitul lecturii*, IV, Bucureşti, Cartea Românească, 1993.

George, *Reveniri* – Alexandru George, *Reveniri, restituiri, revizuiri*, Bucureşti, Cartea Românească, 1999.

Glodeanu, *Avatarurile* – Gheorghe Glodeanu, *Avatarurile prozei lui Eminescu*, Bucureşti, Libra, 2000.

Glodeanu, *Dimensiuni* – Gheorghe Glodeanu, *Dimensiuni ale romanului contemporan*, Baia-Mare, Gutinul, 1998.

Glodeanu, *Fantasticul* – Gheorghe Glodeanu, *Fantasticul în proza lui Mircea Eliade*, Baia-Mare, Gutinul, 1993.

Goci, *Romane* – Aureliu Goci, *Romane şi romancieri în secolul XX*, Bucureşti, Editura Fundaţiei PRO, 2000.

Grigurcu, *Amurgul* – Gheorghe Grigurcu, *Amurgul idolilor*, Bucureşti, Nemira, 1999 (Purgatoriu).

Grigurcu, *Imposibila* – Gheorghe Grigurcu, *Imposibila neutralitate*, cuvânt înainte de Gabriel Dimisianu, Iaşi, Institutul European, 1998 (Eseuri de ieri şi de azi).

Groza, *Sfârşit* – Horea Ion Groza, *Sfârşit de veac românesc în America. Eseuri şi antieseuri.*

Note de călătorie. Portrete din ţară şi din exil, Norcross, Criterion, 2000.

Gruia, *Mixaje* – Bazil Gruia, *Mixaje în timp*, Bucureşti, E. D. P., 1995 (Akademos).

Handoca, *Convorbiri* – Mircea Handoca, *Convorbiri cu şi despre Mircea Eliade*, Bucureşti, Humanitas, 1998 (Memorii. Jurnale. Convorbiri).

Handoca, *Mircea Eliade* – Mircea Handoca, *Mircea Eliade*, Bucureşti, Recif, 1993 (Scriitori români comentaţi, 2).

Handoca, *Mircea Eliade: câteva ipostaze* – Mircea Handoca, *Mircea Eliade: câteva ipostaze ale unei personalităţi proteice*, Bucureşti, Minerva, 1992.

Holban, *Salonul* – Ioan Holban, *Salonul refuzaţilor*, Iaşi, Moldova, 1995.

Ianoşi, *O istorie* – Ion Ianoşi, *O istorie a filosofiei româneşti în relaţia ei cu literatura.* Cluj, Biblioteca Apostrof, 1996.

Ierunca, *Româneşte* – Virgil Ierunca, *Româneşte*, Bucureşti, Humanitas, 1991.

Ierunca, *Subiect* – Virgil Ierunca, *Subiect şi predicat*, Bucureşti, Humanitas, 1993.

Ierunca, *Trecut-au anii* – Virgil Ierunca, *Trecut-au anii. Fragmente de jurnal, întâmpinări şi accente, scrisori nepierdute*, Bucureşti, Humanitas, 2000 (Memorii. Jurnale. Convorbiri).

Ionesco-Bonnefoy, *Eugène Ionesco* – Eugène Ionescu, Claude Bonnefoy, *Eugène Ionesco: între viaţă şi vis. Convorbiri cu Claude Bonnefoy*, tr. Simona Cioculescu, Bucureşti, Humanitas, 1999 (Memorii. Jurnale. Convorbiri).

Iordăchescu, *Spaţiul* – Lucian Iordăchescu, *Spaţiul romanesc. Efigiile şi ereziile „seriei”*, Piatra-Neamţ, Crigarux, 1998 (Symposion).

Itu, *Itinerarii* – Mircea Itu, *Itinerarii indiene*, I, Braşov, Orientul Latin, [1997?].

Ivăncescu, *111 romane* – Ruxandra Ivăncescu, *111 romane celebre într-o singură carte*, Piteşti, Paralela 45, 1998.

Ivăncescu, *O nouă viziune* – Ruxandra Ivăncescu, *O nouă viziune asupra prozei contemporane*, Piteşti, Paralela 45, 1999.

***, *La ce bun poeţii* – ***, *La ce bun poeţii. Convorbiri realizate de: Grigore Scarlat, Dorin Popa, Ana Maria Pop* ..., pref. de Mircea Muthu, Piatra Neamţ, Panteon, 1994 (Confesiuni „Poesis”).

Lascu, *Un aisberg* – Ioan Lascu, *Un aisberg deasupra mării. Eseu despre opera postumă a lui Ion D. Sîrbu*, Craiova, Ramuri, 1999.

László, *Între* – László Alexandru, *Între Icar şi Anteu. Polemici*, Cluj-Napoca, Dacia, 1996.

Lefter, *Postmodernism* – Ion Bogdan Lefter, *Postmodernism. Din dosarul unei „bătălii” culturale*, Piteşti – Bucureşti – Braşov, Paralela 45, 2000.

***, *Literatura* – ***, *Literatura românească de avangardă*, antologie, pref., postf., tabel cronologic, note, comentarii şi bibliografie de Gabriela Duda, Bucureşti, Humanitas, 1997 (Tezaur. Texte. Comentarii. Sinteze, 7).

Lovinescu, *Întrevederi* – Monica Lovinescu, *Întrevederi cu Mircea Eliade, Eugen Ionescu, Ştefan Lupaşcu şi Grigore Cugler*, Bucureşti, Cartea Românească, 1992.

Lovinescu, *Unde scurte*, I–VI – Monica Lovinescu, *Unde scurte. Jurnal indirect*, I-VI, Bucureşti, Humanitas, 1990–1996.

Marino, *Politică* – Adrian Marino, *Politică şi cultură. Pentru o nouă cultură română*, Iaşi, Polirom, 1996 (Plural. Idei contemporane, 14).

Mavrodin, *Uimire* – Irina Mavrodin, *Uimire şi poesis*, Craiova, Scrisul Românesc, 1999.

Mălăncioiu, *Cronica* – Ileana Mălăncioiu, *Cronica melancoliei*, Bucureşti, Editura Enciclopedică, 1998.

Micu, *Istoria* – Dumitru Micu, *Istoria literaturii române. De la creaţia populară la post-modernism*, Bucureşti, Saeculum, 2000.

Micu, *Literatura* – Dumitru Micu, *Literatura română în secolul al XX-lea*, Bucureşti, Editura Fundaţiei Culturale Române, 2000 (Istoriile secolului XX).

Micu, *Scurtă istorie*, I–IV – Dumitru Micu, *Scurtă istorie a literaturii române*, I–IV, Bucureşti, Iriana, 1994–1997.

Mihu, *Lucian Blaga* – Achim Mihu, *Lucian Blaga, mioriţa cultă a spiritualităţii româneşti*, Bucureşti, Viitorul Românesc, 1995.

Mincu, *Poeticitate* – Marin Mincu, *Poeticitate românească postbelică*, Constanţa, Pontica, 2000.

Mincu, *Textualism* – Marin Mincu, *Textualism şi autenticitate. Eseu despre textul poetic*, III, Constanţa, Pontica, 1993 (Hermeneus).

Moceanu, *Visul* – Ovidiu Moceanu, *Visul şi literatura*, Piteşti, Paralela 45, 1999 (Deschideri „Universitas”).

Moraru, *Obsesia* – Cornel Moraru, *Obsesia credibilităţii. Prozatori, critici şi eseişti contemporani*, Bucureşti, E. D. P., 1996 (Akademos).

Munteanu, *Jurnal*, V–VII – Romul Munteanu, *Jurnal de cărţi*, V–VII, Bucureşti, Libra, 1994–1998.

Munteanu, *O viaţă* – Romul Munteanu, *O viaţă trăită, o viaţă visată*, Bucureşti, Globus, 1996.

Mureşanu Ionescu, *Literatura* – Mariana Mureşanu Ionescu, *Literatura, un discurs*

mediat, Iaşi, Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza”, 1996.

Muscă, *Filosofia* – Vasile Muscă, *Filosofia ideii naţionale la Lucian Blaga şi D. D. Roşca*, Cluj, Biblioteca Apostrof, 1996 (Studii istorico-filosofice).

Mustaţă, *George Uscătescu* – Ioana Mustaţă, *George Uscătescu: pledoarie pentru Europa*, Bucureşti, Roza Vânturilor, 1990 (Români universali, 1).

Muşat, *Perspective* – Carmen Muşat, *Perspective asupra romanului românesc postmodern şi alte ficţiuni teoretice*, Piteşti, Paralela 45, 1998 (Colecţia 80. Eseuri).

Muthu, *Călcâiul* – Mircea Muthu, *Călcâiul lui Delacroix. Interferenţe culturale*, Bucureşti, Libra, 1996.

Muthu, *Lucian Blaga* – Mircea Muthu, *Lucian Blaga – dimensiuni răsăritene*, Cluj-Napoca, Paralela 45, 2000 (Deschideri. Universitas).

Neagoş, *Mircea Eliade* – Ion Neagoş, *Mircea Eliade: mitul iubirii*, Piteşti, Paralela 45, 1999 (Deschideri. Lyceum).

Negoiţescu, *Istoria* – Ion Negoiţescu, *Istoria literaturii române*, I, Bucureşti, Minerva, 1991.

Negoiţescu, *Ora oglinzilor* – *Ora oglinzilor. Pagini de jurnal, memorialistică, epistolar şi alte texte cu caracter confesiv*, Cluj-Napoca, Dacia, 1997.

Negoiţescu, *Scriitori* – Ion Negoiţescu, *Scriitori contemporani*, ed. îngr. de Dan Damaschin, Cluj-Napoca, Dacia, 1994.

Negrilă, *Dicţionarul* – Iulian Negrilă, *Dicţionarul scriitorilor arădeni*, Arad, Mirador, 1997.

Nicolescu, *Ion D. Sîrbu* – Lelia Nicolescu, *Ion D. Sîrbu despre sine şi lume*, Craiova, Scrisul Românesc, 1999 (Hermes. Teorie, critică şi istorie literară).

Oişteanu, *Mythos* – Andrei Oişteanu, *Mythos şi logos. Studii şi eseuri de antropologie culturală*, ed. a II-a revăzută şi adăugită, Bucureşti, Nemira, 1998 (Totem).

Oprea, *Ion D. Sîrbu* – Nicolae Oprea, *Ion D. Sîrbu şi timpul romanului*, Piteşti, Paralela 45, 2000 (Deschideri. Universitas).

Oprea, Vlasie, *Literatura* – Nicolae Oprea, Călin Vlasie, *Literatura română postbelică între impostură şi adevăr*, Piteşti, Paralela 45, 2000 (Colecţia 80. Publicistică).

Oprişan, *Lucian Blaga* – I. Oprişan, *Lucian Blaga printre contemporani. Dialoguri adnotate*, ed. a II-a, revizuită, augmentată şi necenzurată, Bucureşti, Saeculum – Vestala, 1995.

Opriţă, *Anticipaţia* – Mircea Opriţă, *Anticipaţia românească. Un capitol de istorie literară*, Cluj-Napoca, Dacia, 1994.

Orian, *Vintilă Horia* – Georgeta Orian, *Vintilă Horia. Privire monografică*, Alba Iulia, Editura Bălgrad, 2000.

Ornea, *Medalioane* – Zigu Ornea, *Medalioane*, Iaşi, Institutul European, 1997.

Oţoiu, *Trafic* – Adrian Oţoiu, *Trafic de frontieră*, Piteşti, Paralela 45, 2000.

Pavel, *Antimemoriile* – Laura Pavel, *Antimemoriile lui Grobei. Eseu monografic despre opera lui Nicolae Breban*, cuvânt înainte de Irina Petraş, Bucureşti, E. D. P., 1997.

Pârvulescu, *Prejudecăţi* – Ioana Pârvulescu, *Prejudecăţi literare. Opţiuni comode în receptarea literaturii române*, Bucureşti, Univers, 1999 (Excellens).

Petraş, *Literatură* – Irina Petraş, *Literatură română contemporană. Secţiuni*, Bucureşti, E. D. P., 1994 (Akademos).

Petrescu, *Poetica* – Liviu Petrescu, *Poetica postmodernismului*, Piteşti, Paralela 45, 1996.

Petruşcă, *Mister* – Dan Petruşcă, *Mister şi literatură. Eseuri aproximative*, Bacău, Editura Fundaţiei Culturale Cancicov, 1998.

Pop, *Mircea Eliade* – Grigore Traian Pop, *Mircea Eliade şi Nobelul interzis*, Bucureşti, Eurasia, 1998.

Popa, *Reîntoarcerea* – Mircea Popa, *Reîntoarcerea la Ithaca. Scriitori din exil*, Bucureşti, Globus, 1998.

Popescu, *Editoriale* – Titu Popescu, *Editoriale*, Nørresundby, Dorul, 2000.

Popescu, *Volubilis* – Simona Popescu, *Volubilis. Eseuri*, Piteşti, Paralela 45, 1998 (Colecţia 80. Eseuri).

Popper, *Momentul* – Jacob Popper, *Momentul adevărului şi alte prospectări critice*, Sibiu, Imago, 1994.

Rădulescu, *Istoria*, I–II – Mihai Rădulescu, *Istoria literaturii române de detenţie,* I–II, Bucureşti, Ramida, 1998.

Regman, *Ultime* – Cornel Regman, *Ultime explorări critice*, Bucureşti, Atlas, 2000.

Reschika, *Introducere* – Richard Reschika, *Introducere în opera lui Mircea Eliade*, tr. de Viorica Nişcov, Bucureşti, Saeculum I. O., 2000.

Rotaru, *O istorie*, I–IV – Ion Rotaru, *O istorie a literaturii române*, I–IV, Bucureşti, Minerva – Galaţi, Porto Franco, 1997.

Rotund, *Incursiuni* – Nicolae Rotund, *Incursiuni critice*, Constanţa, Ex Ponto, 1997.

Rotund, *Starea* – Nicolae Rotund, *Starea literaturii. Convorbiri ...*, Constanţa, Ex Ponto, 1998.

Ruja, *Parte*, I–II – Alexandru Ruja, *Parte din întreg. Studiu despre literatura contemporană*

din Transilvania şi Banat, I, Timişoara, Editura de Vest, 1994; II, Timişoara, Excelsior, 1999.

Ruşti, *Dicţionar* – Doina Ruşti, *Dicţionar de simboluri din opera lui Mircea Eliade*, Bucureşti, Coresi, 1998.

Sălcudeanu, *Graffiti* – Nicoleta Sălcudeanu, *Graffiti. Note critice*, Bucureşti, Cartea Românescă, 1999 (Debut).

***, *Scriitori* – ***, *Scriitori români din anii '80–'90. Dicţionar bio-bibliografic*, I, A–F, coordonator Ion Bogdan Lefter, Piteşti – Bucureşti – Braşov, Paralela 45, 2000.

Simion, *Convorbiri* – Eugen Simion, *Convorbiri cu Petru Dumitriu*, Iaşi, Moldova, 1994.

Simion, *Fragmente* – Eugen Simion, *Fragmente critice*, I, ed. a II-a, Bucureşti, Grai şi Suflet – Cultura Naţională, 1998.

Simion, *Fragmente*, I–IV – Eugen Simion, *Fragmente critice*, I, Craiova, Scrisul Românesc, 1997; II, Craiova, Scrisul Românesc, 1998; III, Bucureşti, Univers Enciclopedic, 1999; IV, Bucureşti, Univers Enciclopedic, 2000.

Simion, *Întoarcerea 2*, I–II – Eugen Simion, *Întoarcerea autorului*, I–II, ed. a II-a, Bucureşti, Minerva, 1993.

Simion, *Mircea Eliade* – Eugen Simion, *Mircea Eliade, un spirit al amplitudinii*, Bucureşti, Demiurg, 1995.

Simuţ, *Arena* – Ion Simuţ, *Arena actualităţii*, Iaşi, Polirom, 2000.

Simuţ, *Critica* – Ion Simuţ, *Critica de tranziţie*, Cluj-Napoca, Dacia, 1996.

Simuţ, *Incursiuni* – Ion Simuţ, *Incursiuni în literatura actuală*, Oradea, Cogito, 1994.

Sorescu, *Lumea* – Roxana Sorescu, *Lumea repovestită*, Bucureşti, Eminescu, 2000.

Spiridon, *Interpretarea* – Monica Spiridon, *Interpretarea fără frontieră*, Cluj, Echinox, 1998.

Spiridon, *Melancolia 2* – Monica Spiridon, *Melancolia descendenţei. O perspectivă fenomenologică asupra memoriei generice a literaturii*, ed. a II-a, Iaşi, Polirom, 2000.

Spiridon, Lefter, Crăciun, *Experimentul* – Monica Spiridon, Ion Bogdan Lefter, Gheorghe Crăciun, *Experimentul literar românesc postbelic*, Piteşti – Bucureşti – Braşov, Paralela 45, 1998.

Stănescu, *Eseu* – Gabriel Stănescu, *Eseu despre fiinţa românească*, Norcross, Criterion, 2000.

Stănescu, *Mircea Eliade* – Gabriel Stănescu, *Mircea Eliade în conştiinţa contemporanilor săi din exil*, Norcross, Criterion, 1999.

Stănescu, *Scriitori* – Ioan Alexandru Stănescu, *Scriitori teleormăneni în viaţă*, I, excurs istorico-literar de George Muntean, postf. de Lucian Teodosiu, Alexandria, Inspectoratul pentru Cultură al Judeţului Teleorman, 1997.

Strihan, *Siluete* – Andrei Strihan, *Siluete. Radiografii estetice*, ed. de Ileana Cudalb, f. l., [199?].

Şerban, *Piper* – Robert Şerban, *Piper pe limbă. Interviuri cu Adriana Babeţi*, Timişoara, Brumar, 1999.

Şerbănescu, *Lângă* – Virginia Şerbănescu, *Lângă tâmpla cerului. Eseuri, reflecţii, evocări*, Cluj-Napoca, Clusium, Dacondes Press, 1998.

Tănase, *România* – Virgil Tănase, *România mea*, convorbiri cu Blandine Tézé-Delafon, în rom. de Irina Petraş, Bucureşti, E. D. P., 1996 (Akademos).

Tihan, *Umanităţi* – Teodor Tihan, *Umanităţi şi valori*, Cluj-Napoca, Motiv, 2000.

Tismăneanu, Mihăeş, *Balul* – Vladimir Tismăneanu, Mircea Mihăeş, *Balul mascat*, *un dialog cu Mircea Mihăeş*, Iaşi, Polirom, 1996 (Plural, 11).

Tofan, *Mircea Eliade* – Sergiu Tofan, *Mircea Eliade. Destinul unei profeţii. Eseu*, Galaţi, Alter Ego Cristian & Algorithm, 1996.

***, *Traversarea* – ***, *Traversarea cortinei. Corespondenţa lui Ion D. Sîrbu cu Ion Negoiţescu, Virgil Nemoianu, Mariana Şora*, pref. de Virgil Nemoianu, Timişoara, Editura de Vest, 1994.

Ţeposu, *Istoria* – Radu G. Ţeposu, *Istoria tragică şi grotescă a întunecatului deceniu literar nouă*, Bucureşti, Eminescu, 1993.

Ulici, *Dubla impostură* – Laurenţiu Ulici, *Dubla impostură. Eseuri*, Bucureşti, Cartea Românească, 1995.

Ulici, *Literatura* – Laurenţiu Ulici, *Literatura română contemporană*, I, Bucureşti, Eminescu, 1995.

Ulici, *Mitică* – Laurenţiu Ulici, *Mitică şi Hyperion*, ed. de Aurelia Ulici, pref. de Doina Uricaru, Bucureşti, Du Style, 2000 (Eseuri).

Ungureanu, *La vest* – Cornel Ungureanu, *La vest de Eden. O introducere în literatura exilului*, I, Timişoara, Amarcord, 1995.

Ungureanu, *Mircea Eliade* – Cornel Ungureanu, *Mircea Eliade şi literatura exilului*, Bucureşti, Viitorul Românesc, 1995.

Urian, *Proza* – Tudorel Urian, *Proza românească a anilor '90*, Bucureşti, Albatros, 2000.

Ursa, *Optzecismul* – Mihaela Ursa, *Optzecismul şi promisiunile postmodernismului*, Piteşti, Paralela 45, 1999.

Ursache, *Camera 1* – Petru Ursache, *Camera Sambô. Introducere în opera lui Mircea Eliade*, Bucureşti, Coresi, 1993.

Ursache, *Camera 2* – Petru Ursache, *Camera Sambô. Introducere în hermeneutica lui Mircea Eliade*, Iaşi, Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza”, 1999.
Vlad, *În labirintul* – Ion Vlad, *În labirintul lecturii*, Cluj-Napoca, Dacia, 1999.
Zaciu, *Ca o imensă scenă* – Mircea Zaciu, *Ca o imensă scenă, Transilvania...*, Bucureşti, Editura Fundaţiei Culturale Române, 1996.
Zaciu, *Departe* – Mircea Zaciu, *Departe/aproape*, Bucureşti, E. D. P., 1998.
Zaciu, *Scrisori* – Mircea Zaciu, *Scrisori nimănui*, Oradea, Cogito – Târgu-Mureş, Arhipelag, 1996.
Zaciu, *Viaticum 2* – Mircea Zaciu, *Viaticum*, Cluj-Napoca, Cartimpex, 1998.
Zaharia Filipaş, *Retorică* – Elena Zaharia Filipaş, *Retorică şi semnificaţie*, Bucureşti, Paideia, 1993.
***, *Zona* - ***, *Zona. Prozatori şi poeţi timişoreni din anii '80 şi '90*, antologie de Viorel Marineasa şi Gabriel Marineasa, Timişoara, Marineasa, 1997.

II. VOLUME CONSULTATE

Adamek, Diana, *Trupul neîndoielnic*, Bucureşti, E. D. P., 1995.
Adamescu, Gheorghe, *Istoria literaturii române*, ed. critică, studiu introductiv şi note de Paul Lăzărescu, Bucureşti, Eminescu, 1998.
Ailenei, Sergiu, *Stiluri în proza interbelică*, Iaşi, Timpul, 2000.
Alexandrescu, Sorin, *Privind înapoi modernitatea*, Bucureşti, Univers, 1999.
Andru, Vasile, *Memoria textului. Eseuri*, Bucureşti, Cartea Românească, 1992.
Apetroaie, Ion, *Literatură şi reflexivitate*, Iaşi, Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza”, 1996.
Apetroaie, Nina, *Ion Minulescu*, Galaţi, Porto Franco, 1996.
Babeţi, Adriana, *Bătăliile pierdute. Dimitrie Cantemir. Strategii de lectură*, Timişoara, Amarcord, 1998.
Balotă, Nicolae, *Opera lui Tudor Arghezi*, Bucureşti, Eminescu, 1997.
Balotă, Nicolae, *Romanul românesc în secolul XX*, Bucureşti, Viitorul Românesc, 1997.
Balotă, Nicolae, *Urmuz*, ed. a II-a, revăzută şi adăugită, Timişoara, Hestia, 1997.
Băileşteanu, Fănuş, *Marin Sorescu. Studiu monografic*, Bucureşti, Steaua Procion, 1998 (Mica bibliotecă critică, 2).
Bălăiţă, George, *Gulliver în Ţara Nimănui*, Bucureşti, Cartea Românească, 1994.
Bălu, Ion, *Viaţa lui G. Călinescu*, ed. a II-a, Bucureşti, Libra, 1994.
Bârgău, Valeriu, *Generaţia ’80. Precursori şi urmaşi*, Deva, Călăuza, 1999.
Benţea, Mircea, *Radu Petrescu. Farmecul discret al autoreflexivităţii*, Cluj-Napoca, Dacia, 2000.
Berce, Sanda, *Nostalgia prezentului şi modernitatea romanului românesc*, Cluj, Echinox, 2000.
Boatcă, Silvestru, *Dimitrie Cantemir*, Bucureşti, Recif, 1995.
Boatcă, Silvestru, *Panait Istrati*, Bucureşti, Recif, 1994 (Scriitori români comentaţi, 5).
Boldea, Iulian, *Dimensiuni critice*, Târgu-Mureş, Editura Universităţii „Petru Maior”, 1998.
Boldea, Iulian, *Faţa şi reversul textului (I.L. Caragiale şi Mateiu Caragiale)*, Târgu-Mureş, Ardealul, 1998 (Sinteze).
Borbély, Ştefan, *Grădina magistrului Thomas. Eseuri*, Bucureşti, E. D. P., 1995.
Bot, Ioana, *Trădarea cuvintelor. Eseuri*, Bucureşti, E. D. P., 1997.
Braga, Corin, *Lucian Blaga. Geneza lumilor imaginare*, pref. de Nicolae Balotă, Iaşi, Institutul European, 1998.
Braga, Corin, *10 studii de arhetipologie*, Cluj-Napoca, Dacia, 1999.
Braga, Mircea, *Decupaje în sens. Propuneri de istorie literară*, Sibiu, Imago, 1997.
Braga, Mircea, *Pe pragul criticii*, Sibiu, Transpres, 1992.
Brânzeu, Pia, *Armura de sticlă*, Timişoara, Excelsior, 1994.
Buciu, Marian, *Celălalt Arghezi. Eseu despre poetica retorică a frazei*, Craiova, Spirit Românesc, 1995.
Bulgăr, Gheorghe, *Trei scriitori clasici. Mihail Sadoveanu, Tudor Arghezi, Mircea Eliade*, Bucureşti, Saeculum, 1998.
Bunea, Vasile I., *Arhitectura erorii*, Bucureşti, Fiat Lux, 1995.
Burlacu, Doru George, *Voci ale literaturii*, Cluj-Napoca, Napoca Star, 1997.
Busuioc, Nicolae, *Oglinzile cetăţii*, Iaşi, Omnia, 1993.
Busuioc, Nicolae, *Scriitori ieşeni contemporani. Dicţionar bibliografic*, Iaşi, Junimea, 1997.

Busuioceanu, Alexandru, *Istoria literaturii române*, cuvânt înainte de Al. Ciorănescu, postf. de Andrei Ionescu, ed. îngr. de Nicolae Florescu, Bucureşti, Jurnalul Literar, 1998 (Sinteze, 5).

Buzaşi, Ion, *Literatura pentru copii. Note de curs*, Bucureşti, Editura Fundaţiei „România de Mâine”, 1999.

Buzaşi, Ion, *Scriitori români şi Blajul, menţiuni de istorie literară*, Bucureşti, E. D. P., 1997.

Buzera, Ion, *Literatura română faţă cu postmodernismul. Studiu critic despre şcoala de proză de la Târgovişte*, Craiova, Spirit Românesc, 1997.

Buzera, Ion, *Reinventarea lecturii*, Craiova, Aius, 2000.

Cazacu, Mihai, *Sinteză şi originalitate în cultura românească*, Timişoara, Facla, 1990.

Călinescu, Alexandru, *Interstiţii*, Iaşi, Polirom, 1998.

Călinescu, G., *Cronici literare şi recenzii*, I-II, Bucureşti, Minerva, 1991–1992.

Călinescu, G., *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, Craiova, Vlad & Vlad, 1993.

Călinescu, G., *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, Oneşti, Aristarc, 1998.

Călinescu, G., *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, I–III, Bucureşti, Cartea Românească, 1998–1999.

Călinescu, G., *Oglinda constelată*, Bucureşti, Saeculum, 1991.

Căuş, Bogdan, *Figuri de armeni din România*, ed. a II-a revăzută şi adăugită, Bucureşti, Ararat, 1998.

Cârlugea, Zenovie, *Alexandru Macedonski. Palatul fermecat*, Târgu-Jiu, Alexandru Ştefulescu, 1997.

Chendi, Ilarie, *Scrieri*, III, Bucureşti, Minerva, 1990.

Chifor, Valentin, *Felix Aderca sau vocaţia experimentului*, Cluj-Napoca, Dacia, 1996.

Chifor, Valentin, *Între real şi imaginar*, Oradea, Cogito, 1999.

Chifor, Valentin, *Literatura română interbelică*, I, Oradea, Editura Universităţii din Oradea, 1998.

Chihaia, Pavel, *Mărturisiri din exil*, Iaşi, Institutul European, 1994 (Texte de frontieră, 15).

Chivulescu, Marian, Paul D. Popescu, *Personalităţi prahovene. Dicţionar biobliografic*, Piteşti, Biblioteca Judeţeană „N. Iorga”, 1997.

Ciachir, Dan, *Luciditate şi nostalgie*, Iaşi, Institutul European, 1996.

Cimpoi, Mihai, *Basarabia sub steaua exilului*, Bucureşti, Viitorul Românesc, 1994.

Cimpoi, Mihai, *Mărul de aur. Valori româneşti în perspectivă europeană*, Bucureşti, E. D. P., 1998.

Cimpoi, Mihai, *O istorie deschisă a literaturii române din Basarabia*, ed. a II-a, Chişinău, Arc, 1997.

Cincă, Stelian, *Psihanaliză şi creaţie în opera lui Gib I. Mihăilescu*, Craiova, Scrisul Românesc, 1995.

Ciocârlie, Corina, *Pragmatica personajelor*, Bucureşti, Minerva, 1992.

Codreanu, Teodor, *Provocarea valorilor*, Galaţi, Porto Franco, 1997.

Constantin, Ilie, *Lecturi împreună. Pagini critice*, Bucureşti, Libra, 1998.

***, *Constantin Stere. Victoria unui înfrânt*, Chişinău, Cartier, 1997.

Constantinescu, Pompiliu, *Tudor Arghezi*, Bucureşti, Minerva, 1994.

Constantinescu, Viorica S., *Exotismul în literatura română din secolul al XIX-lea*, Iaşi, Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza”, 1998.

***, *Contra-cronometru. Poezie, proză, eseu, critică*, antologie de Marcel Crihană, Bucureşti, Amurg Sentimental, 2000.

Cordoş, Sanda, *Literatura între revoluţie şi reacţiune. Problema crizei în literatura română şi rusă a secolului XX*, Cluj, Biblioteca Apostrof, 1999.

Cornea, Paul, *Semnele vremii*, Bucureşti, Eminescu, 1995.

Cosma, Ana, *Scriitori români mureşeni. Dicţionar bibliografic*, Târgu-Mureş, Biblioteca Judeţeană Mureş, 2000.

Cotorcea, Livia, *În căutarea formei*, Iaşi, Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza”, 1995.

Cozea, Liana, *Dana Dumitriu*, Piteşti, Paralela 45, 2000.

Craia, Sultana, *Îngeri, demoni şi muieri*, Bucureşti, Univers Enciclopedic, 1993.

Craia, Sultana, *Vis şi reverie în literatura română*, Bucureşti, Minerva, 1994.

Crihană, Marcel, *Bogdan Petriceicu Hasdeu*, Bucureşti, Recif, 1996.

Cristea, Valeriu, *A scrie, a citi*, Cluj-Napoca, Dacia, 1992.

Crohmălniceanu, Ovid S., *Amintiri deghizate*, Bucureşti, Nemira, 1994 (Purgatoriu).

Cruceanu, Ada D., *Porunca fiului*, Timişoara, Hestia, 1999.

Csiki Ligia, *Modelarea textului literar*, Cluj-Napoca, Casa Cărţii de Ştiinţă, 2000.

Cubleşan, Constantin, *Eminescu în conştiinţa critică*, Bucureşti, E. D. P., 1994 (Akademos).

Cubleşan, Constantin, *Eminescu în perspectivă critică*, Oradea, Cogito, 1997.

Cubleşan, Constantin, *Ioan Slavici*, Bucureşti, Recif, 1994.
Cucu, Ştefan, Corina Apostoleanu, *Literatura în Dobrogea. Dicţionar biobibliografic*, I, Constanţa, Biblioteca Judeţeană Constanţa, 1997.
Culianu, Ioan Petru, *Mircea Eliade*, Bucureşti, Nemira, 1995.
Culianu, Ioan Petru, *Mircea Eliade*, ed. a II-a, Bucureşti, Nemira, 1998.
Curticeanu, Valentina Marin, *E. Lovinescu, critic şi istoric literar*, Bucureşti, Univers, 1998 (Excellens Univers).
Damian, S., *Fals tratat despre psihologia succesului (1972–1995)*, Bucureşti, Du Style, 1995.
Damian, S., *La ora 12, ziua. Eseu despre romanele lui G. Călinescu*, Bucureşti, Du Style, 1995 (Revizuiri).
Damian, S., *Replici din burta lupului*, Bucureşti, Du Style, 1997 (Revizuiri).
Dan, Elena, *Daimonion. O poetică a creaţiei literare şi câteva argumente în favoarea ei*, Bucureşti, Cartea Românească, 1996.
Dan, Sergiu Pavel, *Fiul craiului şi spânul. Eseuri*, Cluj-Napoca, Dacia, 1998 (Discobolul).
Deaconu, Constantin, *Impresii de lectură*, cuvânt înainte de Constantin Mateescu, Râmnicu-Vâlcea, Conphys, 1996.
Delcea, Eugen, Oana Nuţă, *Secretele lui Pavel Coruţ*, ed. a II-a, Craiova, Obiectiv, 1999 (Exploziv).
Derşidan, Ioan, *Mateiu I. Caragiale. Carnavalescul şi liturgicul operei*, Bucureşti, Minerva, 1997 (Universitas).
Devi, Maitreji, *Dragostea nu moare*, tr. de Ştefan Dimitriu şi Theodor Handoca, postf. de Mircea Handoca, Bucureşti, Românul, 1992.
Diaconu, Mircea A., *Mişcarea «Iconar». Literatură şi politică în Bucovina anilor '30*, Iaşi, Timpul, 1999 (Critică şi eseu).
***, *Dicţionar analitic de opere literare româneşti*, I–II, coordonare şi revizie ştiinţifică de Ion Pop, ed. a II-a, revăzută şi adăugită, Cluj-Napoca, Casa Cărţii de Ştiinţă, 2000.
Dimov, Leonid, Dumitru Ţepeneag, *Momentul oniric*, antologie îngr. de Corin Braga, Bucureşti, Cartea Românească, 1997.
Dincă, Dumitru Ion, *Dosar Moromeţii*, II, Buzău, Biblioteca Judeţeană Voiculescu, 1996.
Dinescu, Maria, *Mihail Sebastian, publicist şi romancier*, Bucureşti, Du Style, 1998 (Eseuri).
Doinaş, Ştefan Augustin, *Mai mult ca prezentul. Eseuri*, Craiova, Aius, 1996.
Doinaş, Ştefan Augustin, Emil Şimăndan, *Templul memoriei. Ştefan Augustin Doinaş în dialog cu Emil Şimăndan*, Arad, Fundaţia Culturală „Ioan Slavici", 1998.
***, *Domniţa nebănuitelor trepte. Epistolar Lucian Blaga – Domniţa Gherghinescu-Vania (1941–1948)*, ed. îngr., pref. şi note de Simona Cioculescu, Bucureşti, Muzeul Literaturii Române, 1995.
***, *„Dosarul" Mircea Eliade*, I–IV, cuvânt înainte şi culegere de text de Mircea Handoca, Bucureşti, Curtea Veche, 1998–2000 (Pro şi Contra).
Dragnea, Radu, *Supunere la tradiţie. Eseuri, cronici, articole*, ed., fişă bibliografică, note, bibl. analitică şi indice de nume de Emil Pintea, pref. de Mircea Popa, Cluj-Napoca, Echinox, 1998 (Eseu).
Dragolea, Mihai, *Arhiva de goluri şi plinuri. Literatura fragmentară*, Cluj-Napoca, Dacia, 1998 (Universitaria).
Dragolea, Mihai, *În exerciţiul ficţiunii. Eseu despre Şcoala de la Târgovişte*, Cluj-Napoca, Dacia, 1992.
Dragomir, Caius Traian, *Eseuri*, I–IV, Cluj-Napoca, Dacia – Bucureşti, România azi – E. D. P., 1992–1997.
Drăgan, Mihai, *Eminescu tânăr sau «A doua mea fiinţă»*, Iaşi, Institutul European, 1999.
Drimba, Ovidiu, *Scrieri din trecut*, Oradea, Cogito, 1997.
Dugneanu, Paul, *Forme literare. Între real şi imaginar*, Bucureşti, Eminescu, 1993.
Dumitrescu-Buşulenga, Zoe, Iosif Sava, *Muzica şi literatura*. III. *Scriitori români*, Cartea Românească, 1994.
Dumitrescu, Savu, *Marin Preda – între viaţă şi moarte*, Bucureşti, Odeon, 1992.
Dumitriu, Petru, *Zero sau punctul plecării. Eseuri*, tr. de Maria Vodă Căpuşan şi Horia Căpuşan, Bucureşti, Viitorul Românesc, [1992].
Dunăreanu, Ovidiu, *Convorbiri pontice. Interviuri*, Constanţa, Ex Ponto, 1998.
Dur, Ion, *De la Eminescu la Cioran. Semne ale spiritului românesc*, Craiova, Scrisul Românesc, 1996.
Dur, Ion, *Exerciţii de recunoaştere. Identitate şi valoare în cultura românească de azi*, Craiova, Scrisul Românesc, 1992.
Eliade, Mircea, *Lucrurile de taină*, ed. îngr., note şi pref. de Emil Manu, Bucureşti, Eminescu, 1996 (Porto-Franco).
***, *Erotismul în literatură*, Bucureşti, Presa Românească, 1996 (Cartea omului grăbit).
Faifer, Florin, *Cordonul de argint. Eseuri*, Iaşi, Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza", 1997.
Fercu, Ion, *Agonia umanului. Eseuri*, Bacău, Plumb, 2000.

Firan, Florea, *Spirite enciclopedice în literatura română*, I–II, f. l., 1995.

Florescu, Nicolae, *Itinerarii mirabile. Proiecţii ale imaginarului*, Bucureşti, Eminescu, 1991.

Florescu, Nicolae, *Întoarcerea proscrişilor. Reevaluări critice ale literaturii exilului*, Bucureşti, Jurnalul literar, 1998 (Critice, 3).

Foarţă, Şerban, *Afinităţi efective. Reflexii*, Bucureşti, Cartea Românească, 1990.

Frosin, Constantin, *Schimbarea limbii*, Bucureşti, Eminescu, 2000.

***, *G. Călinescu în conştiinţa literară a contemporanilor*, Bucureşti, Albatros, 1999.

Gană, George, *Tudor Vianu şi lumea culturii*, Bucureşti, Minerva, 1998.

Geambaşu, Constantin, *Ipostaze lirice şi narative. Incursiuni critice în literatura bulgară, polonă şi română*, Bucureşti, Medro, 1999.

George, Alexandru, *Caragiale. Glose, dispute, analize*, Bucureşti, Editura Fundaţiei Culturale Române, 1996.

George, Alexandru, *Întâlniri*, Bucureşti, Cartea Românească, 1997.

George, Alexandru, *Pro libertate. Eseuri*, Bucureşti, Albatros, 1999.

Georgescu, Paul Alexandru, *Cartea întrupărilor. 33 de bărbaţi iluştri văzuţi de aproape şi altfel*, Bucureşti, Paideia, 1998 (Colecţia cărţilor de referinţă).

Georgescu, Paul, *Învăţăturile unui venerabil prozator bucureştean către un tânăr critic din provincie*, corespondenţa către Ion Simuţ prezentată şi adnotată de către destinatar, Cluj-Napoca, Biblioteca Apostrof, 1999.

Gheorghe, Fănică, *Eminescu*. I. *Analize şi sinteze*; II. *Universul rural în opera poetului*, ed. a III-a revăzută şi adăugită, Bucureşti, E. D. P., 1993.

Ghica, Marius, *Paşii lui Hermes*, Craiova, Scrisul Românesc, 1999.

Ghidirmic, Ovidiu, *Moştenirea prozei eminesciene*, Craiova, Scrisul Românesc, 1996.

Glodeanu, Gheorghe, *Poetica romanului românesc interbelic. O posibilă tipologie a romanului*, Bucureşti, Libra, 1998 (Critică literară).

Goci, Aureliu, *Arghezi între infinituri*, Bucureşti, Curierul Dunării, 1998.

Goci, Aureliu, *Eminescu la infinit ...*, Bucureşti, Viitorul Românesc, 1997.

Goga, Yvonne, *Momente literare*, Cluj-Napoca, Napoca Star, 1998.

Grigor, Andrei, *Marin Preda – incomodul*, Galaţi, Porto Franco, 1996.

Grigore, Paul, *Vocaţia luminii*, Piteşti, Paralela 45, 1999.

Grigurcu, Gheorghe, *Amintiri din epoca de platină*, Chişinău, Arc, 2000.

Grigurcu, Gheorghe, *Cum am devenit stalinist. Pagini din perioada 1990–1996*, Iaşi, Timpul, 1997 (Critică şi eseu).

Grigurcu, Gheorghe, *Dialoguri crude şi insolite*, Iaşi, Timpul, 1999.

Grigurcu, Gheorghe, *E. Lovinescu între continuatori şi uzurpatori*, cu o postf. de Monica Lovinescu, Bucureşti, Jurnalul Literar, 1997 (Critica, 2).

Grigurcu, Gheorghe, *Peisaj critic*, I–III, Bucureşti, Cartea Românească, 1993–1999 (Eseuri/Critică).

Gyr, Radu, *Calendarul meu. Prietenii, momente şi atitudini literare*, ed. îngr., cu o prezentare biobibliografică şi indice de nume de Ioan Popişteanu, Constanţa, Ex Ponto, 1996.

Gyurcsik, Ilie, *Paradigme moderne. Autori, texte, arlechini. Eseu de hermeneutică paradoxală*, Timişoara, Amarcord, 2000.

Gyurcsik, Margareta, *A povesti, a reflecta*, Timişoara, Facla – Editura de Vest, 1991.

Hagiu, Adela, *Romanul poetico-filosofic*, Iaşi, Institutul European, 1998 (Eseuri de ieri şi de azi, 36).

Hamdan, Alexandra, *Ionescu înainte de Ionesco. Portretul artistului tânăr*, tr. de Mioara-Luiza Zehan, Bucureşti, Saeculum, 1998 (Bibliografia şcolară).

Harea, Vasile, *Dimitrie Cantemir şi fiul său Antioh. Studii*, cuvânt înainte şi fişă biobibliografică de Mihail Harea, ed. îngr. şi note de Sorina Bălănescu, Iaşi, Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza”, 1999.

Havriliuc, Nicolae, *Imperfecţiunea evenimentului*, Bucureşti, Pandora, 1993.

Hâncu, Dumitru, *Conexiuni cu „Vrăjitorul”. Thomas Mann în România. Eseuri*, Bucureşti, Kriterion, 1995.

Hobana, Ion, Julien Weverbergh, *Triumful visătorilor*, Bucureşti, Nemira, 1998.

***, *Hortensia Papadat-Bengescu*, Bucureşti, Recif, 1996 (Scriitori români comentaţi).

Horvat, Săluc, *Însemnări despre Eminescu. Studii şi articole*, Baia Mare, Editura Universităţii de Nord, 2000 (Istorie şi critică literară).

Hrimiuc-Toporaş, Gheorghe, *Atelier de istorie literară*, Iaşi, Junimea, 1999.

Iancu, Marin, *Al. Piru*, Bucureşti, Recif, 1995 (Scriitori români comentaţi, 11).

Iancu, Marin, *Marin Preda. Dicţionar de personaje*, Bucureşti, Festina, 1995.

Ibrăileanu, G., *Creaţie şi analiză*, pref. şi repere critice de Ioan Paler, Piteşti, Paralela 45, 2000 (Eseul de 100 de pagini).

Ibrăileanu, G., *Opere*. II. *Scriitori români*, Chişinău, Litera, 1997 (Biblioteca şcolarului).

***, *Ideea de Eminescu*, ed. îngr. de Luminiţa Cornea şi Cristina Vişan, Sf. Gheorghe, Arcus, 2000.

Ierunca, Virgil, *Dimpotrivă. Polemici*, Bucureşti, Humanitas, 1994.

Ierunca, Virgil, *Semnul mirării*, Bucureşti, Humanitas, 1995.

Iliescu, Adriana, *Expresionism şi autenticitate în literatura română*, Bucureşti, Adria-Pres, 1999.

Ilieş, Radu, *Posteritatea lui Radu Petrescu*, Târgu-Mureş, Tipomur, 1993.

Ilinca, Anton, *Toposul creaţiei lui Ioan Slavici*, Arad, Fundaţia Culturală „Ioan Slavici", 1999.

Ilisei, Grigore, *Portrete în timp*, Iaşi, Junimea, 1990.

Ionesco, Eugène, *Eu*, cu un prolog la *Englezeşte fără profesor* de Gelu Ionescu şi un epilog de Ion Vartic, ed. îngr. de Mariana Vartic, Cluj, Echinox, 1990 (Cartea imaginară).

Ionesco, Eugène, *Sub semnul întrebării*, tr. Natalia Cernăuţeanu, Bucureşti, Humanitas, 1994.

Ionescu, Eugen, *Război cu toată lumea. Publicistica românească*, I–II, ed. îngr. şi bibliografie de Mariana Vartic şi Aurel Sasu, Bucureşti, Humanitas, 1992.

Ionescu, Gelu, *Anatomia unei negaţii. Scrierile lui Eugen Ionescu în limba română (1927–1940)*, Bucureşti, Minerva, 1991 (Universitas).

Ionescu-Ruxăndoiu, Liliana, *Naraţiune şi dialog în proza românească. Elemente de pragmatică a textului literar*, Bucureşti, Editura Academiei Române, 1991.

Iordache, Emil, *Literatura orizontală*, Iaşi, Timpul, 1998 (Critică şi eseu).

Iorga, Nicolae, *Pagini de critică literară*, antologie, pref., note şi comentarii de Valeriu Râpeanu, Bucureşti, Garamond, 1996 (Biblioteca elevului).

Iorga, Nicolae, *Sfaturi pe întuneric. Conferinţe la Radio*, I, ed. îngr. şi note de Valeriu şi Sanda Râpeanu, pref. şi tabel cronologic de Valeriu Râpeanu, Bucureşti, Minerva, 1996 (B. p. t., 1452).

Isachi, Petre, Ioan Lazăr, *Anotimpurile romanului*, I–II, Bacău, Plumb, 1994–1997.

Istrate, Ion, *Baroc şi manierism. Concurenţa literară a două concepte estetice*, Piteşti, Paralela 45, 2000 (Deschideri, Seria Universitas).

Istrate, Ion, *Relaţia epică*, Cluj-Napoca, Napoca Star, 1998.

Istrate, Ion, *Romanul „obsedantului deceniu" (1945–1964). O radiografie alfabetică*, Cluj-Napoca, Diamondia, 1995.

Istrate, Mariana, *Numele proprii în textul narativ. Aspecte ale onomasticii literare*, Cluj-Napoca, Napoca Star, 2000.

Istrati, Panait, *Cruciada mea sau a noastră*, cuvânt înainte de Jean Harmière, ed. îngr. de Ciprian Moga, Cluj-Napoca, Delta Press, 1992.

Istrati, Panait, *Cum am devenit scriitor*, I–II, reconstituire pe bază de texte autobiografice alese, traduse şi adnotate de Alexandru Talex, ed. a III-a, Bucureşti, Florile Dalbe, 1998.

Istrati, Panait, *Pagini de corespondenţă*, ed. îngr., pref., note şi comentarii de Zamfir Bălan; tr. din franceză de Carmen Ţurcan; tr. din germană de Heinrich Stichler, Galaţi, Muzeul Brăilei – Porto Franco, 1993.

Istrati, Panait, *Pelerinul inimii*, antologie, cuvânt înainte, prezentare şi tr. de Alexandru Talex, Bucureşti, Minerva, 1998.

Istrati, Panait, *Spovedanie pentru învinşi. După şaisprezece luni în URSS*, cuvânt înainte şi tr. de Alexandru Talex, Cluj-Napoca, Dacia, 1991.

Ivanciu, Nina, *Comicul prozei. Plăceri regăsite*, Bucureşti, Minerva, 1998 (Confluenţe).

Ivanovici, Victor, *Repere în zigzag*, pref. de Matei Călinescu, Bucureşti, Editura Fundaţiei Culturale Române, 2000 (Eseuri).

Ivăncescu, Cezar, *Pentru Marin Preda*, Iaşi, Timpul, 1996 (Document).

Jucan, Marius, *Fascinaţia ficţiunii sau Despre retorica elipsei*, Cluj-Napoca, Dacia, 1998.

Köllö Károly, *Confluenţe literare. Studii de literatură comparată româno-maghiară*, Bucureşti, Kriterion, 1993.

Lasconi, Elisabeta, *Oglinda aburită, oglinda lucioasă sau Sorin Titel – universul creaţiei*, Timişoara, Amarcord, 2000.

Lăzărescu, George, *Prezenţe româneşti în Italia*, Bucureşti, E. D. P., 1995.

Lefter, Ion Bogdan, *Recapitularea modernităţii. Pentru o nouă istorie a literaturii române*, Piteşti – Bucureşti – Braşov, Paralela 45, 2000.

Livescu, Cristian, *Voluptatea labirintului. Glose la o hermeneutică a insolitului*, Iaşi, Timpul, 1995.

Lovinescu, Eugen, *Opere*, IX, note de Al. George, ed. îngr. de Maria Simionescu şi Al. George, Bucureşti, Minerva, 1992.

Lovinescu, Monica, *La apa Vavilonului*, I, Bucureşti, Humanitas, 1999.

Lovinescu, Vasile, *Al patrulea hagialâc. Exegeza nocturnă a Crailor de Curtea Veche*, ed. a II-a, îngr. de Florin Mihăescu şi Roxana Cristian, Bucureşti, Rosmarin, 1996.

*** , *M. Blecher mai puțin cunoscut. Corespondență și receptare critică*, pref. de Ion Pop, ed. întocmită de Mădălina Lascu, București, Hasefer, 2000.
Magheru, Paul, *Literatura insignifiantului*, Reșița, Modus P. H., 1997.
Magheru, Paul, *Spațiul stilistic*, Reșița, Modus P. H., 1998.
Malița, Liviu, *Alt Rebreanu*, Cluj-Napoca, Cartimpex, 2000.
Malița, Liviu, *Eu, scriitorul. Condiția omului de litere din Ardeal între cele două războaie*, pref. de Mircea Zaciu, Cluj-Napoca, Fundația Culturală Română, 1997 (Bibliotheca Rerum Transilvaniae, XV).
Manea, Norman, *Casa melcului. Dialoguri*, București, Hasefer, 1999.
Manea, Norman, *Despre clovni. Dictatorul și artistul*, Cluj-Napoca, Biblioteca Apostrof, 1997 (Ianus).
Manolescu, Florin, *Litere în tranziție*, București, Cartea Românească, 1998 (Eseuri/Critică).
Manolescu, Nicolae, *Arca lui Noe. Eseu despre romanul românesc*, I–III, ed. a II-a, revăzută și adăugită, București, Eminescu, 1991.
Manolescu, Nicolae, *Arca lui Noe. Eseu despre romanul românesc*, București, 100 + 1 Gramar, 1998 (100 + 1 capodopere ale romanului românesc).
Manolescu, Nicolae, *Arca lui Noe. Eseu despre romanul românesc*, București, 100 + 1 Gramar, 2000 (100 + 1 capodopere ale romanului românesc).
Manolescu, Nicolae, *Cărțile au suflet. Eseuri*, Iași, Moldova, 1995 (Biblioteca Moldova. Eseu & Critică, 3).
Manolescu, Nicolae, *Contradicția lui Maiorescu*, ed. a II-a, București, Humanitas, 2000 (Eseiști români).
Manolescu, Nicolae, *Istoria critică a literaturii române*, I, București, Minerva, 1990.
Manolescu, Nicolae, *Istoria critică a literaturii române*, I, ed. revăzută, București, Editura Fundației Culturale Române, 1997.
Manolescu, Nicolae, *Metamorfozele poeziei. Metamorfozele romanului*, ed. îngr. de Mircea Mihăieș, Iași, Polirom, 1999 (Collegium. Litere).
Manolescu, Nicolae, *Sadoveanu sau utopia cărții. Eseu*, București, Minerva, 1993 (B. p. t., 1377).
Manolescu, Nicolae, *Teme*, București, Universalia, 2000.
Manu, Emil, *Cafeneaua literară*, București, Saeculum, 1997.
Manu, Emil, *Generația literară a războiului*, București, Curtea Veche, 2000.
Marcus, Stroe, Doina Ștefana Săucan, *Empatia și literatura*, studiu introductiv de Paul Popescu-Neveanu, București, Editura Academiei Române, 1994.
*** , *Marin Preda*, București, Recif, 1995 (Scriitori români comentați).
Martin, Aurel, *Mihail Sebastian, romancierul. Considerații aproximative*, București, Minerva, 1993.
Martinescu, Pericle, *Visul cavalerului*, Constanța, Ex Ponto, 1998.
Mateescu, Adrian, *Limbajul artistic al lui Fănuș Neagu*, Craiova, Universitaria, 1998.
Mazilu, Dan Horia, *Recitind literatura română veche*, I–III, București, Editura Universității din București, 1994–2000.
Măicăneanu, Eugen, *Omul lui Marin Preda. Eseu critic*, Turnu-Severin, Prier, 1997.
Mălăncioiu, Ileana, *Călătorie spre mine însămi,* cuvânt înainte de Nicolae Manolescu, ed. a II-a, revăzută și adăugită, Iași, Polirom, 2000.
Mănucă, Dan, *Analogii. Constante ale istoriei literare românești*, Iași, Junimea, 1995 (Conex).
Mănucă, Dan, *Perspective critice*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 1998.
Mărgeanu, Nicolae, *Scrisul ca ritual. Însemnări despre Eminescu și alte eseuri*, Reșița, Timpul, 1999.
Mecu, Nicolae, *Iacob Negruzzi sau vocația comunicării*, București, Minerva, 1999.
Micu, Dumitru, *În căutarea autenticității*, I–II, București, Minerva, 1992–1994 (Momente și sinteze).
Mihăieș, Mircea, *Cărțile crude. Jurnalul intim și sinuciderea*, Timișoara, Amarcord, 1995.
Milea, Ioan, *Lecturi bacoviene și alte eseuri*, București, E. D. P., 1995 (Akademos).
Mincu, Marin, *Ion Barbu. Eseu despre textualizarea poetică*, București, Minerva, 2000 (B. p. t., 1516).
Mincu, Marin, *Opera literară a lui Ion Barbu*, București, Cartea Românească, 1990.
Mincu, Marin, *Paradigma eminesciană*, Constanța, Pontica, 2000 (Hermeneus, 7).
Miron, Suzana, Elisabeta Roșca, *Creatorii romanului românesc modern*, București, ALL, 1999.
Mitican, Ion, *Cu Mihai Eminescu și Ion Creangă prin târgul Iașilor. Itinerar sentimental*, București, Editura pentru Turism, 1990.
Mitrache, Gheorghe, *Al. Macedonski*, București, Recif, 1996 (Scriitori români comentați, 21).

Mitrache, Gheorghe, *Ion Creangă*, Bucureşti, Recif, 1996 (Scriitori români comentați, 18).

Mitrache, Gheorghe, *Mihail Sadoveanu*, Bucureşti, Recif, 1994 (Scriitori români comentați, 10).

Mitrana, Dumitru, *Bogdan Amaru sau Evidența talentului*, Râmnicu-Vâlcea, Almarom, 1995.

Mitrana, Dumitru, *Prin lumea cărților. Cronici literare*, Râmnicu-Vâlcea, Conphys, 1999.

Mocanu, Marin Radu, *Cazarma scriitorilor. Documente*, Bucureşti, Libra, 1998 (Istorie literară).

Modorcea, Grid, *Magul călător sau Speranța în viața şi opera lui Mihai Eminescu*, Bucureşti, Eminescu, 1995.

Moldovanu, Dragoş, *Dimitrie Cantemir între Orient şi Occident. Studiu de stilistică comparată*, Bucureşti, Editura Fundației Culturale Române, 1997.

Munteanu, Basil, *Panorama literaturii române contemporane*, tr. de Vlad Alexandrescu, ed. îngr. de Eugen Lozovan şi Ruxandra D. Shelden, Cleveland, R. D. Shelden Entreprises – Bucureşti, Crater, 1996.

Munteanu, Cornel, *Marin Preda, fascinația iubirii*, Bucureşti, E. D. P., 1996.

Munteanu, Cornel, *Pamfletul ca discurs literar*, Bucureşti, Minerva, 1999 (Universitas).

Munteanu, George, *Istoria literaturii române. Epoca marilor clasici*, I–II, ed. a II-a, Galați, Porto Franco, 1994.

Munteanu, Romul, *Iluminismul şi romantismul european. Studii*, Bucureşti, Odeon, 1998.

Murăraşu, D., *Naționalismul lui Eminescu*, ed. îngr. de Stancu Ilin, Bucureşti, Atos, 1999 (Academica).

Mureşan, Ovidiu, *Judecata lui Paris. Studii şi eseuri*, Cluj-Napoca, Aperta, 1996.

Mureşanu Ionescu, Mariana, *Eminescu şi intertextul romantic*, Iaşi, Junimea 1990 (Eminesciana, 53).

Mustață, Constantin, *De vorbă cu ... George Uscătescu*, Bucureşti, Editura Enciclopedică, 1998.

Mustață, Constantin, *Drumuri spre eternitate sau Lumea lui Mikó Ervin*, Cluj-Napoca, Studia, 1999.

Muthu, Mircea, *Cântecul lui Leonardo*, Bucureşti, E. D. P., 1995 (Akademos).

Muthu, Mircea, *Dinspre Sud-Est*, Bucureşti, Libra, 1999 (Eseu).

Muthu, Mircea, *Liviu Rebreanu sau Paradoxul organicului*, Cluj-Napoca, Dacia, 1993.

Muthu, Mircea, *Liviu Rebreanu sau Paradoxul organicului*, ed. a II-a, adăugită, Cluj-Napoca, Dacia, 1998 (Bibliografie şcolară).

Negoițescu, Ion, *Despre E. Lovinescu*, ed. îngr. şi note de Dan Damaschin, Piteşti, Paralela 45, 1999 (Cercul literar de la Sibiu).

Negoițescu, Ion, *Dialoguri după tăcere. Scrisori către S. Damian*, Bucureşti, Du Style, 1998 (Epistolar).

Negoițescu, Ion, *În cunoştință de cauză. Texte politice*, Cluj-Napoca, Dacia, 1990.

Negoițescu, Ion, *Scriitori moderni*, I–II, Bucureşti, Eminescu, 1996-1997.

Negoițescu, Ion, *Straja dragonilor*, epilog de Ana Mureşanu, ed. îngr. şi pref. de Ion Vartic, Cluj-Napoca, Biblioteca Apostrof, 1994.

Negrici, Eugen, *Expresivitatea involuntară*, ed. a II-a, Bucureşti, Universalia, 2000 (Sinteze).

***, *Nemira ’94. Antologie science-fiction*, selecție de Romulus Bărbulescu şi George Anania, cu o prezentare de N. Lee Wood şi Norman Spinrad, Bucureşti, Nemira, 1994.

Nemoianu, Virgil, *Arhipelag interior. Eseuri memorialistice (1940–1975)*, Timişoara, Amarcord, 1994 (Scara Interioară).

Nica, Ion, *Eminescu – vis animi*, Bucureşti, Eminescu, 1999 (Eseuri).

Nistru Țigănuş, Virgil, *Cronos poiesis. Hermeneutică şi valoare poetică în literatura română a secolului al XIX-lea*, Galați, Alma-Galați, 1995.

Nițescu, Marin, *Sub zodia proletcultismului: o carte cu domiciliul forțat (1979–1995). Dialectica puterii. Eseu politologic*, ed. îngr. de M. Ciurdaru, Bucureşti, Humanitas, 1995.

Nițu, George, *Pamfletul în literatura română*, Timişoara, Editura de Vest, 1994.

***, *Noi cercetări literare*, III–V, sub îngrijirea ştiințifică a lui Dan Horia Mazilu, Bucureşti, Universitatea Bucureşti, 1995–2000.

Noica, Constantin, *Introducere la miracolul eminescian*, ed. îngr. de Marin Diaconu şi Gabriel Liiceanu, Bucureşti, Humanitas, 1992.

Noica, Constantin, *Publicistică*, I–II, ed. îngr. de Marin Diaconu, Bucureşti, Humanitas, 1994–1996.

Oancea, Ileana, *Romanitate şi istorie. Epistemă clasică şi literarizare*, Timişoara, Editura de Vest, 1993.

Odangiu, Carmen, *Jocul cu umbra. Povestiri critice*, Arad, Fundația Culturală „Ioan Slavici”, 1996.

Olăreanu, Costache, *Ucenic la clasici*, ed. definitivă, Bucureşti, ALLFA, 1997 (Biblioteca ALLFA).

Oprea, Nicolae, *Alexandru Macedonski între romantism şi simbolism*, Cluj-Napoca, Dacia, 1999 (Discobolul – Altermotive).

Oprea, Nicolae, *Provinciile imaginare*, Piteşti, Calende, 1993.

Oprişan, I., *G. Călinescu. Spectacolul personalităţii, dialoguri adnotate*, Bucureşti, Vestala, 1999.

Opriţă, Mircea, *Discursul utopic. Momente şi repere*, Bucureşti, Cartea Românească, 2000 (Eseuri/ Critică).

Ornea, Zigu, *Fizionomii. Medalioane de istorie literară*, Bucureşti, Nemira, 1997.

Ornea, Zigu, *Glose despre altădată*, Bucureşti, ALLFA, 1999.

Ornea, Zigu, *Înţelesuri. Medalioane de istorie literară*, Bucureşti, Minerva, 1994.

Ornea, Zigu, *Sămănătorismul*, ed. a III-a, revăzută, Bucureşti, Editura Fundaţiei Culturale Române, 1998 (Critică şi istorie literară).

Ornea, Zigu, *Viaţa lui C. Stere*, II, Bucureşti, Cartea Românească, 1991.

Paleologu, Alexandru, *Alchimia existenţei*, Bucureşti, Humanitas, 1997.

Paleologu, Alexandru, *Despre lucrurile cu adevărat importante*, Iaşi, Polirom, 1997.

Paleologu, Alexandru, *Ipoteze de lucru*, Bucureşti, Eminescu, 1996.

Pamfil, Alina, *Eseul. O formă a neliniştii*, Cluj-Napoca, Dacia, 2000.

Pamfil, Alina, *Spaţialitate şi temporalitate. Eseuri despre romanul românesc interbelic*, Cluj-Napoca, Dacia, 2000.

Papahagi, Marian, *Cumpănă şi semn*, Bucureşti, Cartea Românească, 1990.

Papahagi, Marian, *Eros şi utopie*, ed. a II-a, Cluj-Napoca, Dacia, 1999.

Papahagi, Marian, *Faţa şi reversul*, Iaşi, Institutul European, 1993.

Papahagi, Marian, *Fragmente de critică*, Cluj-Napoca, Dacia, 1994.

Papahagi, Marian, *Interpretări pe teme date*, Bucureşti, E. D. P., 1995.

Păcurariu, Dim., *Curente literare româneşti şi context european*, Bucureşti, Victor, 1998.

Păcurariu, Dim., *Despre timp şi spaţiu în literatură*, Bucureşti, Hyperion, 1994.

Păcurariu, Dim., *Teme, motive, mituri şi metamorfoza lor*, Bucureşti, Albatros, 1990.

Pârvulescu, Ioana, *Alfabetul doamnelor*, Bucureşti, Crater, 1999.

Perian, Gheorghe, *Pagini de critică şi istorie literară*, Târgu-Mureş, Ardealul, 1998 (Sinteze).

Perian, Gheorghe, *Scriitori români postmoderni*, Bucureşti, E. D. P., 1996.

Perpessicius, *Scriitori români*, V, antologie alcătuită în redacţie de Tudor Păcuraru, Bucureşti, Minerva, 1990 (B. p. t., 1345).

Petraş, Irina, *Camil Petrescu. Schiţe pentru un portret*, Bucureşti, Demiurg, 1994.

Petraş, Irina, *Limba, stăpâna noastră. Încercare asupra feminităţii limbii române*, Cluj-Napoca, Casa Cărţii de Ştiinţă, 1999.

Petraş, Irina, *Ştiinţa morţii. Înfăţişări ale morţii în literatura română*, Cluj-Napoca, Dacia, 1995.

Petrescu, Ioana Em., *Cursul Eminescu*, textul prelegerilor stabilit de Ioana Bot, Cluj-Napoca, 1993.

Petreu, Marta, *Teze neterminate*, Bucureşti, Cartea Românească, 1991.

Piru, Alexandru, *Eminescu azi*, Bucureşti, Mondero, 1993.

Piru, Alexandru, *Istoria literaturii române*, Bucureşti, Grai şi Suflet – Cultura Naţională, 1994.

Piţu, Luca, *La Cafeneaua Hermeneutică*, Bucureşti, Nemira, 1998 (Totem).

Poantă, Petru, *Scriitori contemporani. Radiografii*, Bucureşti, E. D. P., 1994.

Pop, Delia, *De la comunicare la cuminecare. Dimensiuni critice în opera lui Vasile Voiculescu*, Baia Mare, Umbria, 2000.

Popa, Constantin, *Ceremonialul sadovenian*, Craiova, Scrisul Românesc, 1997.

Popa, Mircea, *Convergenţe europene*, Oradea, Cogito, 1995.

Popa, Mircea, *Estuar*, Bucureşti, E. D. P., 1995.

Popa, Mircea, *Homo militans*, Cluj-Napoca, Napoca Star, 2000.

Popescu, Brânduşa Viola, *Catastrofă şi imaginaţie. Eseu despre romanele primului război mondial în literatura engleză, americană şi română*, Iaşi, Centrul de Istorie şi Civilizaţie Europeană, 1994.

Popescu, Dumitru Radu, *Complexul Ofeliei*, [Bucureşti], Viitorul Românesc, 1998.

Popescu, Florentin, *O istorie anecdotică a literaturii române*, I–II, ed. a II-a, revăzută şi adăugită, Bucureşti, Saeculum I. O. – Vestala, 1999.

Popescu, Florentin, *Pe urmele lui Vasile Voiculescu*, Buzău, Biblioteca judeţeană „V. Voiculescu”, 1994.

Popescu, Iulian, *Sensuri din forme*, Iaşi, Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza”, 1996.

Popescu, Marieta, *Marin Preda*, Bucureşti, Recif, 1995 (Scriitori români comentaţi).

Popescu, Titu, *Roza gândurilor*, Bucureşti, Vasile Cârlova, 1995.

Popovici, Vasile, *Lumea personajului. O sistematică a personajului literar*, Cluj-Napoca, Echinox, 1997.

Protopopescu, Alexandru, *Romanul psihologic românesc*, ed. a II-a, cu o pref. de Vasile Andru, Piteşti, Paralela 45, 2000.

Protopopescu, Dragoş, *Fenomenul*. I. *Pagini engleze*, ed. de Dan Grigorescu şi Horia Florian Popescu, st. introd., note şi comentarii de Dan Grigorescu, Bucureşti, Grai şi Suflet – Cultura Naţională, 1996.

Prus, Elena, *Poetica modalităţii la Proust*, Chişinău, Ruxanda, 1998.

Pruteanu, George, *Pactul cu diavolul. Şase zile cu Petru Dumitriu*, Bucureşti, Albatros – Universal Dalsi, 1995.

Puiu, Enache, *Scriitori şi reviste la Pontul Euxin*, Constanţa, Ex Ponto, 1997.

Rachieru, Adrian Dinu, *Liviu Rebreanu. Utopia erotică*, Timişoara, Augusta, 1997.

Rachieru, Adrian Dinu, *Marin Preda. Omul utopic*, Bucureşti, Eminescu, 1996.

Rachieru, Adrian Dinu, *Scriitorul şi umbra. Eseu despre proza lui Sorin Titel*, Reşiţa, Timpul, 1995.

Raicu, Lucian, *Scene, fragmente, reflecţii*, antologie şi pref. de Vasile Popovici, Bucureşti, Editura Fundaţiei Culturale Române, 2000.

Rădulescu, Carmen Ligia, *Hortensia Papadat-Bengescu – marea europeană a anilor '30*, Bucureşti, Recif, 1996 (Scriitori români comentaţi).

Rădulescu, D. St., *Dicţionarul personajelor din opera lui Liviu Rebreanu*, Bucureşti, Ramida, 1995 (Pika).

Rădulescu, D. St., *Dicţionarul personajelor în „Sfârşit de veac în Bucureşti” de Ion Marin Sadoveanu*, Bucureşti, Ramida, 1997.

Răileanu, Petre, *Corabia lui Ghilgameş*, Bucureşti, E. M., 1990 (Interferenţe).

Regman, Cornel, *Întâlniri cu clasicii*, Bucureşti, Eminescu, 1998.

Regman, Cornel, *Nu numai despre critici*, Bucureşti, Cartea Românească, 1990.

* * *, *Romanul românesc interbelic. Dezbateri teoretice, polemici, opinii critice*, antologie, pref., analize critice, note, dicţionar, cronologie şi bibl. de Carmen Matei Muşat, Bucureşti, Humanitas, 1998.

Rotaru, Ion, *Comentarii şi analize literare*, Bucureşti, Prometeu, 1992.

Rotund, Nicolae, *Tudor Arghezi, prozatorul*, Constanţa, Ex Ponto, 1996.

Rusu, Gabriel, *Scurtă relatare despre protagonist. Portret, autoportret şi antiportret în romanul anilor '30*, Bucureşti, Cartea Românească, 1997.

Rusu-Păsărin, Gabriela, *Fantasticul. Receptare şi receptivitate*, Craiova, Horion, 1999.

Sasu, Aurel, *Eul suveran. Paradigme lovinesciene*, Cluj-Napoca, Dacia, 1994.

Sasu, Aurel, Mariana Vartic, *Bătălia pentru roman*, Bucureşti, Atos, 1997.

Sasu, Aurel, Mariana Vartic, *Romanul românesc în interviuri*, IV, antologie, text, îngrijire, sinteze şi indici de Aurel Sasu şi Mariana Vartic, Bucureşti, Minerva, 1991.

Săndulescu, Alexandru, *Constelaţii literare*, Bucureşti, Minerva, 1998.

* * *, *Sebastian sub vremi. Singurătatea şi vulnerabilitatea martorului*, Bucureşti, Universal Dalsi, 1999.

Sebastian, Mihail, *Jurnal (1935–1944)*, ed. îngr. de Gabriela Omăt, pref. şi note de Leon Volovici, Bucureşti, Humanitas, 1996.

Selejan, Ana, *Literatura în totalitarism (1949–1951)*, Sibiu, Thausib, 1994.

Selejan, Ana, *Literatura în totalitarism (1952–1953)*, Sibiu, Thausib, 1995.

Selejan, Ana, *Literatura în totalitarism (1954)*, Sibiu, Fundaţia Culturală Fronde, 1996.

Selejan, Ana, *Literatura în totalitarism (1955–1956)*, Bucureşti, Cartea Românească, 1998.

Selejan, Ana, *Literatura în totalitarism (1957–1958)*, Bucureşti, Cartea Românească, 1999.

Selejan, Ana, *Literatura în totalitarism (1959–1960)*, Bucureşti, Cartea Românească, 2000.

Serghi, Cella, *Pe firul de păianjen al memoriei*, ed. a II-a revăzută şi adăugită, [Bucureşti], Porus, 1991.

Simion, Eugen, *Eugen Lovinescu, scepticul mântuit*, I–II, ed. a II-a revăzută şi adăugită, Bucureşti, Grai şi Suflet – Cultura Naţională, 1996.

Simion, Eugen, *Eugen Simion comentează pe Mircea Eliade, Vasile Voiculescu, Eugen Ionescu, Eugen Lovinescu, Perpessicius, Tudor Vianu*, Bucureşti, Recif, 1993 (Scriitori români comentaţi).

Simion, Eugen, *Scriitori români de azi*, I–IV, Bucureşti, David – Chişinău, Litera, 1998 (Biblioteca şcolarului).

Simuţ, Ion, *Confesiunile unui opinioman*, Oradea, Cogito, 1996.

Simuţ, Ion, *Rebreanu dincolo şi dincoace de realism*, Oradea, Biblioteca Revistei „Familia”, 1998.

Simuţ, Ion, *Revizuiri. Eseuri*, Bucureşti, Editura Fundaţiei Culturale Române, 1995.

Sîrbu, I., *Proza artistică a lui Tudor Arghezi*, Iaşi, Cronica, 1995.

Sîrbu, Ion D., *„Cu sufletul la creier”. Gary în dialog cu Teatrul Minerilor şi cu Dumitru Velea*, selecţie şi ed. îngr. de Mihaela Leonescu, Petroşani, Editura Fundaţiei Culturale „Ion D. Sîrbu”, 1996.

Smeu, Grigore, *Marin Preda. O filosofie a naturii*, Bucureşti, Garamond, 1995.
Sorescu, Sorina, *Jurnalistul fără jurnal. Jocurile semnăturii*, Craiova, Aius, 1999.
Spiridon, Monica, *Apărarea şi ilustrarea criticii*, Bucureşti, E. D. P., 1996 (Akademos, 62).
Spiridon, Monica, *Eminescu. O anatomie a elocvenţei*, Bucureşti, Minerva, 1994.
Spiridon, Monica, *Omul supt vremi. Eseu despre Marin Preda romancierul*, Bucureşti, Cartea Românească, 1993 (Eseuri/Critică).
Stănescu, Constantin, *Interviuri din tranziţie*, Bucureşti, Editura Fundaţiei Culturale Române, 1996.
Steinhardt, Nicolae, *Drumul către isihie. Inedite. Eseuri*, ed. de Oana Cătina, Cluj-Napoca, Dacia, 1999 (Discobolul).
Steinhardt, Nicolae, *Ispita lecturii*, ed. îngr. şi cuvânt înainte de Ioan Pintea, Cluj-Napoca, Dacia, 2000.
Steinhardt, Nicolae [Antisthius], *În genul lui Cioran, Noica, Eliade ...*, postf. Dan C. Mihăilescu, Bucureşti, Humanitas, 1996.
Steinhardt, Nicolae, *Jurnalul fericirii*, postf. de Virgil Ciomoş, Cluj-Napoca, Dacia, 1991 (Remember).
Steinhardt, Nicolae, *Monologul polifonic*, ed. de Virgil Bulat, Cluj-Napoca, Dacia, 1991.
Stere-Derdena, Mihai, *Trei teme literare*, Bucureşti, Elisavaras Exim, 1998.
Şeicaru, Pamfil, *Rechizitorii*, pref. Nicolae Florescu, Bucureşti, Jurnalul literar, 1996.
Şiugariu, Ion, *Ţara crinilor*, Iaşi, Agora, 1997.
Şora, Mariana, *Despre, despre, despre*, Bucureşti, Nemira, 1995.
Şora, Mihai, *Câteva crochiuri şi evocări*, Craiova, Scrisul Românesc, 2000.
Şora, Mihai, *Firul ierbii*, Craiova, Scrisul Românesc, 1998 (Polis).
Ştef, Traian, *Despre calitatea umană. Eseuri*, Piteşti, Paralela 45, 2000 (Colecţia 80. Eseuri).
Ştef, Traian, *Despre mistificare*, Oradea, Biblioteca Revistei „Familia”, 1998.
Ştef, Traian, *Ridicolul*, Piteşti, Paralela 45, 1998 (Colecţia 80. Eseuri).
Ştefănescu, Dorin, *Sensul şi imaginea. Eseuri de hermeneutică a imaginarului*, Bucureşti, E. D. P., 1997 (Akademos).
Tamaş, Cristian, *Trezirea la nemurire*, Iaşi, Ars Longa, 1997.
Tanco, Teodor, *Academia Română (1866–1996). Academicieni năsăudeni şi bistriţeni*, Cluj-Napoca, Virtus Romana Rediviva, 1996.
Tanco, Teodor, *Dicţionar literar al judeţului Bistriţa Năsăud 1939–1997. Autori, publicaţii, societăţi*, Cluj-Napoca, Virtus Romana Rediviva, 1998.
***, *Textul eminescian*, selecţie, st. introd. şi note critice de Gh. Ciompec, Bucureşti, Eminescu, 1990.
***, *Timpul este umbra noastră. Science fiction românesc din ultimele două decenii*, antologie comentată de Cornel Robu, Cluj-Napoca, Dacia, 1991.
Tismăneanu, Vladimir, *Vecinii lui Franz Kafka*, Iaşi, Polirom, 1998.
Titel, Iosif, *Clipa i-a fost prea repede. Viaţa lui Sorin Titel*, cuvânt înainte de Eugen Simion, Bucureşti, Cartea Românească, 1991.
Tohăneanu, Gheorghe I., *Dicţionar de imagini pierdute*, Timişoara, Amarcord, 1995.
Tomuş, Mircea, *Romanul romanului românesc.* I. *În căutarea personajului*, Bucureşti, 100 + 1 Gramar, 1999 (100 + 1 Capodopere ale romanului românesc).
Trandafir, Constantin, *Mateiu I. Caragiale comentat de Constantin Trandafir*, Bucureşti, Recif, 1996 (Scriitori români comentaţi).
Trandafir, Constantin, *Permanenţe literare româneşti*, Galaţi, Porto Franco, 1998 (Biblioteca şcolară, 59).
Tupan, Maria-Ana, *Discursul modernist. Critică literară*, Bucureşti, Cartea Românească, 2000.
Turcu, Aurelia, *Metonimia poetică. Confluenţe şi delimitări stilistice româno-franceze*, Timişoara, Amphora, 1995.
Turdeanu, Emil, *Studii şi articole literare*, Bucureşti, Minerva, 1995.
Turturică, C., *Cum a murit Marin Preda*, Bucureşti, Isis & Rai, [199?].
Ţepelea, Gabriel, *Însemnări de taină*, Bucureşti, Editura Fundaţiei Culturale Române, 1997.
Ţepelea, Gabriel, *Rememorări de istorie, literatură şi cultură naţională*, Bucureşti, E. D. P., 1994.
Ţepeneag, Dumitru, *Războiul literaturii încă nu s-a încheiat. Interviuri*, Bucureşti, ALLFA, 2000.
Ţepeneag, Dumitru, *Reîntoarcerea fiului la sânul mamei rătăcite*, Iaşi, Institutul European, 1993 (Texte de frontieră, 8).
Ţeposu, Radu G., *Suferinţele tânărului Blecher*, Bucureşti, Minerva, 1996.
Ţugui, Grigore, *Scriitori români de la sfârşitul veacului al XIX-lea*, Iaşi, Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza”, 1990.
Ţugui, Pavel, *Arghezi necunoscut. Zbuciumul vieţii şi zidirea operei*, Bucureşti, Vestala, 1998.
Ţuţea, Petre, *Lumea ca teatru*, Bucureşti, Vestala – Alutus, 1993.
Ţuţea, Petre, *Mircea Eliade*, Oradea, Biblioteca Revistei „Familia”, 1992.

Ulici, Laurenţiu, *Nobel contra Nobel*, I–II, Bucureşti, Du Style, 1998.
Ungheanu, Mihai, *Răstălmăcirea lui Ţepeş. „Dracula" – un roman politic?*, Bucureşti, Globus, 1992.
Ungheanu, Mihai, *Scriitorii de la miezul nopţii*, Galaţi, Porto Franco, 1996.
Ursa, Mihaela, *Gheorghe Crăciun. Monografie, antologie comentată, receptare critică*, Braşov, Aula, 2000.
Ursache, Petru, *Etnoestetica*, Iaşi, Institutul European, 1998.
Ursache, Petru, *Sadovenizând, sadovenizând... Studiu stilistic şi estetic*, Iaşi, Junimea, 1994.
Vatamaniuc, Dimitrie, *Eminescu şi Transilvania*, Cluj-Napoca, Dacia, 1995.
Văduva-Poenaru, Ion, *Enciclopedia marilor personalităţi din istoria, ştiinţa şi cultura românească de-a lungul timpului*, I–II, Bucureşti, Geneze, 1999-2000.
Velea, Dumitru, *Taurul lui Phalaris. Eseuri*, Deva, Călăuza, 1998.
Velea, Stan, *Plămada cărţilor. Spovedanie prin ricoşeu*, Bucureşti, Medro, 1997.
Vianu, Tudor, *Arta prozatorilor români*, pref. de I. Ciocanu, Chişinău, Hyperion, 1991.
Vianu, Tudor, *Arta prozatorilor români*, ed. îngr. de Geo Şerban, Bucureşti, Lider, 1996.
Vianu, Tudor, *Arta prozatorilor români*, ed. îngr. de Alexandra Bârna, pref. şi notă explicativă de H. Zalis, Bucureşti, 100 + 1 Gramar, 2000.
Vianu, Tudor, *Întregul şi fragmentul. Pagini inedite, restituiri*, ed., pref., traduceri şi note de Henri Zalis, Bucureşti, Editura Fundaţiei Culturale Române, 1997.
Vianu, Tudor, *Scriitori clasici români*, antologie, tabel cronologic, referinţe critice şi bibl. de Ion Nistor, Bucureşti, Albatros, 1998.
Vighi, Daniel, *Sorin Titel*, monografie, antologie comentată, receptare critică, Braşov, Aula, 2000 (Canon).
Vighi, Daniel, *Tentaţia Orientului. Studii de imagologie*, Piteşti, Paralela 45, 1998.
Vighi, Daniel, *Valahia de mucava. Eseu*, Timişoara, Amarcord, 1996.
Vintilescu, Virgil, *Scriitorii clasici şi Junimea*, Bucureşti, E. D. P., 1997.
Vizirescu, Pan. M., *Coloane care cresc necontenit. Portrete eseistice*, Iaşi, Timpul, 1999.
Vlad, Ion, *Lectura prozei. Eseuri, comentarii, interpretări*, Bucureşti, Cartea Românească, 1991.
Vlădescu, Andreea, *Marin Preda sau triumful conştiinţei*, Bucureşti, Cartea Românească, 1993.
Vodă Căpuşan, Maria, *Mircea Eliade. Spectacolul magic*, Bucureşti, Litera, 1991.
Voia, Vasile, *Tentaţia limitei şi limita tentaţiei. Glose la mitul faustic*, Cluj-Napoca, Dacia, 1997.
Vuia, Ovidiu, *În grădinile lui Apolo. Critici literari*, I–II, Râmnicu Vâlcea, Almarom, 1999.
Vulcănescu, Ion, *Răspuns întârziat la o problemă de mesianism şi istorie*, cu o pref. de Nae Ionescu, Sibiu, 1999.
Vultur, Smaranda, *Infinitul mărunt. De la configuraţia intertextuală la poetica operei*, Bucureşti, Cartea Românească, 1992.
Vulturescu, George, *Cultură şi literatură în ţinuturile Sătmarului. Dicţionar (1700–2000)*, Satu-Mare, Editura Muzeului Sătmărean, 2000.
Zaciu, Mircea, *Clasici şi contemporani*, Bucureşti, E. D. P., 1994.
Zamfir, Mihai, *Discursul anilor '90*, Bucureşti, Editura Fundaţiei Culturale Române, 1997.
Zarifopol, Paul, *Încercări de precizie literară*, ed. îngr. de Al. Săndulescu, st. introd. de Al. Paleologu, Timişoara, Amarcord, 1998.
Zarifopol, Paul, *Pentru arta literară*, I–II, ed. şi pref. de Al. Săndulescu, Bucureşti, Editura Fundaţiei Culturale Române, 1997-1998.
Zegreanu, Octavian Gr., Flora Marin, *Şi pentru noi. Creaţii ale Cenaclului „Victor Papilian" al cadrelor medicale din Cluj*, Cluj-Napoca, Dokia, 1993.

B. PUBLICAŢII PERIODICE

I. PERIODICE SIGLATE

ACC – *Accent*, Vălenii de Munte, 1998–1999.
AFT – *Amphiteatru*, Bucureşti, 1990–1991.
AGA – *Agora*, Philadelphia, 1990–1993.
ALA – *Adevărul literar şi artistic*, Bucureşti, 1990–1994; 1996–2000.
ALB – *Albina*, Bucureşti, 1990–1993; 1995–1999.
ALC – *Al cincilea anotimp*, Oradea, 1997–2000.
ALEI – *Aletheia*, Oradea, 1993–2000.

ALZ – *Albanezul*, Bucureşti, 1993–2000.
AMB – *Ambasador*, Târgu-Mureş, 1995–1997.
AMP – *Amphion*, Constanţa, 2000.
AMR – *Amurg sentimental*, Bucureşti, 1995–2000.
ANT – *Anticipaţia*, Bucureşti, 1993–1994; 1996–1999.
APS – *Apostrof*, Cluj-Napoca, 1990–1994; 1996–2000.
ARC – *Arc*, Bucureşti, 1991–1993; 1996.
ARCA – *Arca*, Arad, 1991–1993; 1996–2000.
ARES – *Archeus*, Baia-Mare, 1997; 2000.
ARG – *Argeş*, Piteşti, 1990.
ARLA – *Ardealul literar şi artistic*, Bucureşti, 1997–2000.
ARSA – *Ars amandi*, Constanţa, 1990.
AST – *Astra*, Braşov, 1990–1996; 1998–2000.
ATN – *Ateneu*, Bacău, 1990–1999.
AURO – *Aurora*, Oradea, 1993–1996.
AX – *Axioma*, Ploieşti, 2000.
AZI – *Azi*, Bucureşti, 1990–1994; 1996–2000.
BAD – *Bârladul*, Bârlad, 1997–1999.
BAR – *Baricada*, Bucureşti, 1990–1996.
BCS – *Brâncuşi*, Târgu-Jiu, 1995–1999.
BNR – *Bibliografia Naţională a României*, Bucureşti, 1990–2000.
BUC – *Bucovina literară*, Suceava, 1995; 1998–1999.
CAD – *Cadran*, Bistriţa, 1990–1993.
CAI – *Caiete critice*, Bucureşti, 1990–1992; 1996; 1998–2000.
CAL – *Calende*, Piteşti, 1991–2000.
CAT – *Caietele Columna*, Târgu-Jiu, 1998–2000.
CDA – *Caietele Dacoromaniei*, Timişoara, 1996–2000.
CET – *Cetatea culturală*, Cluj-Napoca, 1999–2000.
CFT – *Contrafort*, Chişinău, 1994–1999.
CGL – *Curierul „Ginta latină”*, Iaşi, 1993–2000.
CID – *Cotidianul*, Bucureşti, 1994–1997.
CL – *Convorbiri literare*, Iaşi, 1990–1991; 1995; 1997–2000.
CLIT – *Carnet literar*, Buzău, 1998–2000.
CNC – *Contrapunct*, Bucureşti, 1990–1993; 1995–1998.
CNT – *Contemporanul*, Bucureşti, 1990–2000.
COF – *Coloana infinitului*, Timişoara, 1998–2000.
CON – *Constelaţia Dragonului*, Bucureşti, 1994.
COT – *Continent*, Suceava, 1999.
CRC – *Cronica*, Iaşi, 1990–1996; 1998–2000.
CROR – *Curierul românesc*, Bucureşti, 1990–2000.
CTC – *Cele trei Crişuri*, Oradea, 1990–1999.
CUN – *Cultura naţională*, Bucureşti, 1996–1997.
CVT – *Cuvântul*, Bucureşti, 1990–1993; 1995–2000.
DAC – *Dacia literară*, Iaşi, 1990; 1995; 1997–2000.
DAT – *Datina*, Constanţa, 1991–1993; 1996–2000.
DER – *Destin românesc*, Bucureşti – Chişinău, 1994–1997.
DIA – *Dialog*, Dietzenbach, 1990–1993.
DIB – *Discobolul*, Alba Iulia, 1997–1998.
DIL – *Dilema*, Bucureşti, 1993–2000.
DOI – *Douăzecişidoi*, Bucureşti, 1990–2000.
DTM – *Detectiv magazin*, Bucureşti, 1990–1991; 1999–2000.
DTP – *Deşteptarea*, Bucureşti, 1990–1998.
DUL – *Dorul*, Aalborg, 1995–1998; 2000.
EPR – *Euphorion*, Sibiu, 1990–1991; 1993–1994; 1996–2000.
ESI – *Euresis*, Bucureşti, 1993; 1995–2000.
ESM – *Expres magazin*, Bucureşti, 1990–1997.
ESR – *Excelsior*, Cluj-Napoca, 1992–1994; 1996–2000.
ETA – *Erată*, Braşov, 1996–1997.
EX – *Echinox*, Cluj-Napoca, 1990–2000.
F – *Familia*, Oradea, 1990–2000.
FC – *Flacăra*, Bucureşti, 1990–2000.
FMI – *Femeia*, Bucureşti, 1990–2000.
FRMS – *Forum studenţesc*, Timişoara, 1990–1991.
G – *Gândirea*, Sibiu, 1996–1999; 1991.
GAC – *Gazeta cărţilor*, Ploieşti, 1992; 1995–1997.
GAI – *Gazeta Reghinului*, Reghin, 1990–1996; 1998–2000.
GAS – *Glasul*, Cluj-Napoca, 1998–2000.
GLA – *Glasul Ardealului*, Deva, 1991–1992.
GLN – *Glasul naţiunii*, Chişinău, 1991–1994; 1996–1997.
GRS – *Graiul Sălajului*, Zalău, 1990–1994; 1999.
GUL – *Guliver*, Arad, 1992–1993.
HP – *Hyperboreea*, Oradea, 1998–1999.
HPR – *Hyperion*, Botoşani, 1996–2000.
INT – *Interferenţe*, Fălticeni, 1998.
IZV – *Izvoare*, Beclean, 1993.
JL – *Jurnalul literar*, Bucureşti, 1990–2000.
JSF – *Jurnalul S. F.*, Bucureşti, 1994–1996.
KD – *Kindia*, Târgovişte, 2000.
LCF – *Luceafărul*, Bucureşti, 1990–2000.

LL – *Limbă şi literatură*, Bucureşti, 1990–2000.
LLE – *Limba şi literatura română*, Bucureşti, 1990–2000.
LTE – *Literatorul*, Bucureşti, 1991–1999.
LTI – *Lettre internationale*, Bucureşti, 1992–2000.
LTL – *Litere*, Găeşti, 2000.
LTM – *Litere*, Bucureşti, 1990–1991.
MEM – *Memoria*, Bucureşti, 1990; 1992–2000.
MET – *Metafora*, Constanţa, 1990–1991; 1993–1995; 1997–2000.
MGL – *Mangalia*, Mangalia, 1998–2000.
MI – *Minerva*, Bistriţa, 1990–1999.
MIC – *Miracolul cuvântului*, Brăila, 1990–1991; 1994; 1997.
MND – *Meandre*, Alexandria, 1998–2000.
MOC – *Moldova*, Chişinău, 1991–1994.
MOL – *Moldova*, Iaşi, 1990–1993.
MOZ – *Mozaicul*, Craiova, 1998–1999.
MR – *Moftul român*, Bucureşti, 1990–1999.
MRT – *Meridianul Timişoara*, Timişoara, 1990–1994.
MS – *Manuscriptum*, Bucureşti, 1990–2000.
MX – *Max Bănuş & Ion Cristoiu vă recomandă*, Bucureşti, 1993.
MZL – *Magazin ilustrat*, Târgu-Mureş, 1990.
NOS – *Noesis. Agora '96*, Cluj-Napoca, 1996–1997.
NR – *Neamul românesc*, Iaşi, 1993–1994.
NRR – *Noua revistă română*, Bucureşti, 1997.
NU – *Nu*, Cluj-Napoca, 1990–1993.
O – *Orizont*, Timişoara, 1990–2000.
OBC – *Observator cultural*, Bucureşti, 2000.
OBT – *Observator*, München, 1990.
OP – *Opinia*, Iaşi, 1990–1993; 1996–1997.
OPR – *Oglinzi paralele*, Nădlac, 1996–2000.
OPS – *Opinia studenţească*, Iaşi, 1990–1993.
OPU – *Opinii culturale*, Deva, 1998–1999.
P – *Poesis*, Satu-Mare, 1990–2000.
PAR – *Paradox*, Bucureşti, 1990–1991.
PARD – *Paradigma*, Constanţa, 1993–1994; 1996–1997.
PDE – *Pleiade*, Satu Mare, 1990–1991.
PRF – *Porto Franco*, Galaţi, 1997–1998.
R – *Ramuri*, Craiova, 1990–1993; 1995–1996.
REV – *Revista V*, Focşani, 1990–1994.
RITL – *Revista de istorie şi teorie literară*, Bucureşti, 1990–1997.
RL – *România literară*, Bucureşti, 1990–2000.
RLL – *Revistă de lingvistică şi ştiinţă literară*, Chişinău, 1990–1994.
ROS – *Rostirea românească*, Sibiu, 1995–1999.
SMN – *Semne*, Deva, 1999–2000.
SOC – *Societate şi cultură*, Bucureşti, 1990–1998.
ST – *Steaua*, Cluj-Napoca, 1990–2000.
STL – *Septentrion literar*, Cernăuţi, 2000.
SXX – *Secolul XX*, Bucureşti, 1990–1992; 1995–2000.
ŞZ – *Şapte zile*, Bucureşti – Râmnicu-Vâlcea, 1990.
T – *Transilvania*, Sibiu, 1990–1992.
TG – *Terra grifonis*, Drobeta Turnu-Severin, 1999–2000.
TIL – *Timp liber*, Bucureşti, 1990.
TMS – *Tomis*, Constanţa, 1990–2000.
TNL – *Tineretul liber*, Bucureşti, 1990–1994.
TNLS – *Tineretul liber. Supliment literar-artistic*, Bucureşti, 1990–1992.
TOI – *Totuşi iubirea*, Bucureşti, 1990–1993.
TP – *Timpul*, Iaşi, 1990–1993.
TR – *Tribuna*, Cluj-Napoca, 1990–2000.
TRA – *Tribuna Ardealului*, Cluj-Napoca, 1992–1993.
UC – *Universul cărţii*, Bucureşti, 1991–2000.
UNO – *Unu*, Oradea, 1990–2000.
VAC – *Viaţa capitalei*, Bucureşti, 1990–1992.
VAR – *Viaţa armatei*, Bucureşti, 1990–1999.
VR – *Viaţa românească*, Bucureşti, 1990–2000.
VRR – *Vrerea*, Timişoara, 1995–1999.
VTR – *Vatra*, Târgu-Mureş, 1990–2000.
ZBR – *Zburătorul*, Oneşti, 1990–1996.

II. PERIODICE CONSULTATE

Academica. Bucureşti, 1990–2000.
Accent, Vălenii de Munte, 1998–1999 (ACC).
Adevărul literar şi artistic, Bucureşti, 1990–1994; 1996–2000 (ALA).
Agora literar-artistică, Slatina, 1990.
Agora, Philadelphia, 1990–1993 (AGA).
Aiudul literar, Aiud, 1992–2000.
Al cincilea anotimp, Oradea, 1997–2000 (ALC).
Albanezul, Bucureşti, 1993–2000 (ALZ).
Albina, Bucureşti, 1990–1993; 1995–1999 (ALB).

Aletheia, Oradea, 1993–2000 (ALEI).
Alfa, Deva, 2000.
Ambasador, Târgu-Mureş, 1995–1997 (AMB).
Amphion, Constanţa, 2000 (AMP).
Amphiteatru, Bucureşti, 1990–1991 (AFT).
Amurg sentimental, Bucureşti, 1995–2000 (AMR).
Analele Universităţii Bucureşti, Bucureşti, 1990–2000.
Anticipaţia, Bucureşti, 1993–1994; 1996–1999 (ANT).
Anuar de lingvistică şi istorie literară, Iaşi, 1991–1995.
Apostrof, Cluj-Napoca, 1990–1994; 1996–2000 (APS).
Arc, Bucureşti, 1991–1993; 1996 (ARC).
Arca, Arad, 1991–1993; 1996–2000 (ARCA).
Archeus, Baia-Mare, 1997; 2000 (ARES).
Ardealul literar şi artistic, Bucureşti, 1997–2000 (ARLA).
Argeş, Piteşti, 1990 (ARG).
Armonia, Bucureşti, 1993–1994; 1996–1999.
Ars amandi, Constanţa, 1990 (ARSA).
Asachi, Piatra-Neamţ, 1996–2000.
Astra blăjeană, Blaj, 1996–1997; 1999–2000.
Astra maramureşeană, Baia-Mare, 1996–1999.
Astra, Braşov, 1990–1996; 1998–2000 (AST).
Ateneu, Bacău, 1990–1999 (ATN).
Aurora, Oradea, 1993–1996 (AURO).
Axioma, Ploieşti, 2000 (AX).
Azi, Bucureşti, 1990–1994; 1996–2000 (AZI).
Baricada, Bucureşti, 1990–1996 (BAR).
Bârladul, Bârlad, 1997–1999 (BAD).
Bibliografia Naţională a României, Bucureşti, 1990–2000 (BNR).
Brâncuşi, Târgu-Jiu, 1995–1999 (BCS).
Bucovina literară, Suceava, 1995; 1998–1999 (BUC).
Cadran, Bistriţa, 1990–1993 (CAD).
Caiete critice, Bucureşti, 1990–1992; 1996; 1998–2000 (CAI).
Caietele Columna, Târgu-Jiu, 1998–2000 (CAT).
Caietele Dacoromaniei, Timişoara, 1996–2000 (CDA).
Calende, Piteşti, 1991–2000 (CAL).
Carnet literar, Buzău, 1998–2000 (CLIT).
Cele trei Crişuri, Oradea, 1990–1999 (CTC).
Cercetări de limbă şi literatură, Sibiu, 2000.
Cercetări de lingvistică, Cluj-Napoca, 1990–1993.
Cetatea culturală, Cluj-Napoca, 1999–2000 (CET).
Coloana infinitului, Timişoara, 1998–2000 (COF).
Constelaţia Dragonului, Bucureşti, 1994 (CON).
Contemporanul, Bucureşti, 1990–2000 (CNT).
Continent, Suceava, 1999 (COT).
Contrafort, Chişinău, 1994–1999 (CFT).
Contrapunct, Bucureşti, 1990–1993; 1995–1998 (CNC).
Convorbiri literare, Iaşi, 1990–1991; 1995; 1997–2000 (CL).
Cotidianul, Bucureşti, 1994–1997 (CID).
Cronica, Iaşi, 1990–1996; 1998–2000 (CRC).
Cugetarea, Bucureşti, 1990.
Cuibul visurilor, Maieru, 1996–1998.
Cultura naţională, Bucureşti, 1996–1997 (CUN).
Curierul „Ginta latină”, Iaşi, 1993–2000 (CGL).
Curierul românesc, Bucureşti, 1990–2000 (CROR).
Cuvântul, Bucureşti, 1990–1993; 1995–2000 (CVT).
Dacia literară, Iaşi, 1990; 1995; 1997–2000 (DAC).
Datina, Constanţa, 1991–1993; 1996–2000 (DAT).
Datini, Bucureşti, 1993–1999.
Destin românesc, Bucureşti – Chişinău, 1994–1997 (DER).
Destine, Bucureşti, 1990–1991; 1993; 1996.
Deşteptarea, Bucureşti, 1990–1998 (DTP).
Detectiv magazin, Bucureşti, 1990–1991; 1999–2000 (DTM).
Dialog, Dietzenbach, 1990–1992.
Dialog, Dietzenbach, 1990–1993 (DIA).
Dialog, Iaşi, 1990.
Dilema, Bucureşti, 1993–2000 (DIL).
Discobolul, Alba Iulia, 1997–1998 (DIB).
Doina, Bucureşti, 1991–1999.
Dorul, Aalborg, 1995–1998; 2000 (DUL).
Douăzecişidoi, Bucureşti, 1990–2000 (DOI).
Echinox, Cluj-Napoca, 1990–2000 (EX).
Erată, Braşov, 1996–1997 (ETA).
Euphorion, Sibiu, 1990–1991; 1993–1994; 1996–2000 (EPR).
Euresis, Bucureşti, 1993; 1995–2000 (ESI).
Excelsior, Brăila, 2000.
Excelsior, Cluj-Napoca, 1992–1994; 1996–2000 (ESR).
Expres magazin, Bucureşti, 1990–1997 (ESM).
Familia, Oradea, 1990–2000 (F).
Femeia, Bucureşti, 1990–2000 (FMI).
Flacăra, Bucureşti, 1990–2000 (FC).
Forum studenţesc, Timişoara, 1990–1991 (FRMS).
Galaxia românească, Bucureşti, 1990–1991.
Gândirea, Sibiu, 1996–1999; 1991 (G).
Gazeta cărţilor, Ploieşti, 1992; 1995–1997 (GAC).
Gazeta de Buftea [continuă sub titlul *Vlăsia*], Buftea, 1990.
Gazeta Făgetului, Făget, 1990.
Gazeta Reghinului, Reghin, 1990–1996; 1998–2000 (GAI).
Glasul Ardealului, Deva, 1991–1992 (GLA).
Glasul Bucovinei, Bucureşti – Cernăuţi, 1994–1997.
Glasul naţiunii, Chişinău, 1991–1994; 1996–1997 (GLN).

Glasul, Cluj-Napoca, 1998–2000 (GAS).
Graiul de duminică, Baia Mare, 1990.
Graiul Sălajului, Zalău, 1990–1994; 1999 (GRS).
Guliver, Arad, 1992–1993 (GUL).
Haemus, Bucureşti, 1998–1999.
Heliopolis, Timişoara, 1996–2000.
Hyperboreea, Oradea, 1998–1999 (HP).
Hyperion, Botoşani, 1996–2000 (HPR).
Iancule, crai luminat, Alba Iulia, 1994–1997; 2000.
Ianus, Râmnicu-Vâlcea, 2000.
Icoana din adânc, Bucureşti, 1997–2000.
Interferenţe, Fălticeni, 1998 (INT).
Izvoare, Beclean, 1993 (IZV).
Însemnări ieşene, Iaşi, 1992–1993.
Jurnalul literar, Bucureşti, 1990–2000 (JL).
Jurnalul S. F., Bucureşti, 1994–1996 (JSF).
Kindia, Târgovişte, 2000 (KD).
Lettre internationale, Bucureşti, 1992–2000 (LTI).
Limba română, Bucureşti, 1990–2000.
Limba şi literatura română, Bucureşti, 1990–2000 (LLE).
Limbă şi literatură, Bucureşti, 1990–2000 (LL).
Literatorul, Bucureşti, 1991–1999 (LTE).
Litere şi viaţă, Târgu-Secuiesc, 1990.
Litere, Bucureşti, 1990–1991 (LTM).
Litere, Găeşti, 2000 (LTL).
Luceafărul, Bucureşti, 1990–2000 (LCF).
Magazin „Săptămâna”, Bucureşti, 1993–1994.
Magazin ilustrat, Târgu-Mureş, 1990 (MZL).
Magazin M-R, Timişoara, 1996–2000.
Magazin, Bucureşti, 1991–2000.
Mangalia, Mangalia, 1998–2000 (MGL).
Manuscriptum, Bucureşti, 1990–2000 (MS).
Max Bănuş & Ion Cristoiu vă recomandă, Bucureşti, 1993 (MX).
Meandre, Alexandria, 1998–2000 (MND).
Memento, Bucureşti, 1990.
Memoria, Bucureşti, 1990; 1992–2000 (MEM).
Meridianul Timişoara, Timişoara, 1990–1994 (MRT).
Metafora, Constanţa, 1990–1991; 1993–1995; 1997–2000 (MET).
Metamorfoze, Medgidia, 1990.
Minerva, Bistriţa, 1990–1999 (MI).
Miracolul cuvântului, Brăila, 1990–1991; 1994; 1997 (MIC).
Moftul român, Bucureşti, 1990–1999 (MR).
Moldova, Chişinău, 1991–1994 (MOC).
Moldova, Iaşi, 1990–1993 (MOL).
Mozaicul, Craiova, 1998–1999 (MOZ).
Munţii Apuseni, Oradea, 1995–1996.
Neamul românesc, Iaşi, 1993–1994 (NR).
Noesis. Agora ’96, Cluj-Napoca, 1996–1997 (NOS).
Noi, Bucureşti, 1990.
Noua revistă română, Bucureşti, 1997 (NRR).
Nu, Cluj-Napoca, 1990–1993 (NU).
Observator cultural, Bucureşti, 2000 (OBC).
Observator, München, 1990 (OBT).
Oglinzi paralele, Nădlac, 1996–2000 (OPR).
Opinia studenţească, Iaşi, 1990–1993 (OPS).
Opinia, Iaşi, 1990–1993; 1996–1997 (OP).
Opinii culturale, Deva, 1998–1999 (OPU).
Orizont, Timişoara, 1990–2000 (O).
Pagini literare, Făgăraş, 1990.
Paideia, Bucureşti, 1993.
Palia expres, Orăştie, 1996–2000.
Paradigma, Constanţa, 1993–1994; 1996–1997 (PARD).
Paradox, Bucureşti, 1990–1991 (PAR).
Paradox, Bucureşti, 2000.
Paralela ’45, Piteşti, 1994; 1996–1999.
Penteleu, Nehoiu, 1992–1994.
Philobiblon, Cluj-Napoca, 1996–1999.
Placebo, Piteşti, 1991–1993.
Pleiade, Satu Mare, 1990–1991 (PDE).
Plural, Bucureşti, 1999.
Poesis, Satu-Mare, 1990–2000 (P).
Poezia, Iaşi, 1995–2000.
Porto Franco, Galaţi, 1997–1998 (PRF).
Povestea vorbei, Oradea, 1992–1995.
Preludii, Odorheu, 1993–1994.
Preţul succesului, Bucureşti, 1997–1998.
Pro Basarabia, Bucureşti, 1994–1998.
Provincia, Cluj-Napoca, 2000.
Rampa şi ecranul, Bucureşti, 1995–1997.
Ramuri, Craiova, 1990–1993; 1995–1996 (R).
Relief, Arad, 1992–1993; 1994.
Restituiri, Deva, 1994–1997.
Revista de istorie şi teorie literară, Bucureşti, 1990–1997 (RITL).
Revista română, Iaşi, 1995–1997; 1999.
Revista V, Focşani, 1990–1994 (REV).
Revistă de lingvistică şi ştiinţă literară, Chişinău, 1990–1994 (RLL).
Revue de Transylvanie, Cluj-Napoca, 1991.
România literară, Bucureşti, 1990–2000 (RL).
Rostirea românească, Sibiu, 1995–1999 (ROS).
Salonul literar, Arad, 1990–1992.
Scutul Moldovei, Iaşi, 1992–1995.
Secolul XX, Bucureşti, 1990–1992; 1995–2000 (SXX).
Semne, Deva, 1999–2000 (SMN).
Septentrion literar, Cernăuţi, 2000 (STL).
Septentrion, Găbăneşti – Rădăuţi, 1990–1997.
Sigma, Chişinău, 1992.
Silvania, Zalău, 1990–1991.
Sinteze, Ploieşti, 1999.
Societate şi cultură, Bucureşti, 1990–1998 (SOC).

Solstițiu, Satu-Mare, 1990–1993.
Speculum, Craiova, 1994.
Steaua, Cluj-Napoca, 1990–2000 (ST).
Studia Universitatis Babeş-Bolyai, Series philologia, Cluj-Napoca, 1990–2000.
Sud, Bolintin Vale, 1997–1998.
Sud-Est, Chişinău, 1992.
Symposion, Oradea, 1994.
Şapte zile, Bucureşti – Râmnicu-Vâlcea, 1990 (ŞZ).
Şcoala Ardeleană, Târgu-Mureş, 1991–1993.
Terra grifonis, Drobeta Turnu-Severin, 1999–2000 (TG).
Terra litua, Târgu-Jiu, 1999.
Tim '17, Timişoara, 1990.
Timp liber, Bucureşti, 1990 (TIL).
Timpul, Bucureşti, 1990–1995.
Timpul, Iaşi, 1990–1993 (TP).
Tineretul liber, Bucureşti, 1990–1994 (TNL).
Tineretul liber. Supliment literar-artistic, Bucureşti, 1990–1992 (TNLS).
Tomis, Constanța, 1990–2000 (TMS).
Totuşi iubirea, Bucureşti, 1990–1993 (TOI).
Transilvania, Sibiu, 1990–1992 (T).
Tribuna, Cluj-Napoca, 1990–2000 (TR).
Tribuna, Sibiu, 1990–2000.
Tribuna Ardealului, Cluj-Napoca, 1992–1993 (TRA).
Turda, Turda, 1991.
Țara Hangului, Piatra Neamț, 1996.
Universul cărții, Bucureşti, 1991–2000 (UC).
Unu, Oradea, 1990–2000 (UNO).
Vatra, Târgu-Mureş, 1990–2000 (VTR).
Viața armatei, Bucureşti, 1990–1999 (VAR).
Viața capitalei, Bucureşti, 1990–1992 (VAC).
Viața românească, Bucureşti, 1990–2000 (VR).
Vrerea, Timişoara, 1995–1999 (VRR).
Zburătorul, Oneşti, 1990–1996 (ZBR).

1990

❍ **AGOPIAN Ştefan**, *Oraşul Mothoni, 1715*, LCF, s. nouă, 1990, 34, 10; *Duminică. Ore şi pofte*, VTR, XXVII, 1998, 5, 4–5, fragmente din romanul *Fric.*

I. I.

❍ **AGOPIAN Ştefan**, *Raport cu Suzana*, apărut în f. z. CVT, I, 1990, nr. 1–11. Roman poliţist.

I. I.

ALDEA Adrian, *Oameni şi bisturie*, I, Bucureşti, Editura AMB, 1990, 208 p. (Seria 001); II. *Coşmarul*, Bucureşti, Charme-Scott, 1993, 159 p. Cu o prezentare, pe coperta-spate a vol. I, de Ion Băieşu. Evocare tensionată, dedicată vieţii medicilor chirurgi. „Citind-o, m-am îndrăgostit încă o dată de această profesie fascinantă, de înaltă răspundere socială, una din acelea în care nu ai voie să greşeşti" (Ion Băieşu).

◆ ***, VAC, I, 1990, 39, 5.

I. I.

ANDREI Al., *Exilat în Urechiaţii Mari*, Bucureşti, Cuvântul Românesc, 1990, 187 p. (Biblioteca cuvântul românesc). Cu o prezentare finală de Marcel Duţă. Roman-document, dedicat vieţii sociale din timpul dictaturii comuniste. Prin intermediul artificiului epic al ms. găsit, intrăm în contact cu variatele aspecte ale existenţei locuitorilor unui sat, Urechiaţii Mari, destinat, până la urmă, demolării. Naraţiunea implică şi destinele celor plecaţi la oraş. Relatările sunt concepute independent, ca şi cum ar fi vorba de episoade fără legătură directă între ele. Stil jurnalistic.

I. I.

❍ **ANGHEL Paul**, *Cum se răpeşte un preşedinte*, fragmente din romanul *Răpirea*, ALA, I, 1990, 11, 8; 12, 8; 13, 8–9. În nr. 13 poartă subtitlul *Roman fantastic şi cotidian, desfăşurat în imaginaţia şi-n viaţa de fiecare zi a unor oameni din România întunericului.*

I. I.

❍ **ANTON Costache**, *În căutarea oraşului*, fragment de roman, RL, XXIII, 1990, 12, 14–15.

I. I.

ANTON Costache, *În lunga noapte*, Bucureşti, Cartea Românească, [1990], 376 p. Roman de observaţie socială. Gabriel Calomfir, cadru universitar, trăieşte, alături de profesorul său, Demetriad, o somitate în lumea literelor dintr-un mare oraş de cultură, suita de experienţe umilitoare la care a fost supusă în genere intelighenţia românească în anii dictaturii ceauşiste. Demolarea vechilor clădiri, pentru a face loc blocurilor cenuşii şi insalubre, dar şi alterarea legăturilor de prietenie, viaţa culturală pervertită de intervenţia discreţionară a factorului politic, climatul de suspiciune în care evoluează raporturile dintre personaje slujesc, prin acumulare, restituirii tensionate a unei „stări de veghe" dureroase, lipsită de speranţă, pentru care normalitatea rămâne un atribut al trecutului sau, cel mult, al relaţiilor de familie. Întors în ţară, după trei ani petrecuţi la Paris, graţie ajutorului marelui său mentor, Gabriel Calomfir nu va mai reuşi să se întoarcă în „oraşul luminii" iar profesorul Demetriad va muri pe un pat de spital. Valoarea cărţii a fost prompt sesizată de critică. „Un bun roman de observaţie socio-morală" (Nicolae Mecu).

◆ Gabriel Dimisianu, RL, XXIV, 1991, 19, 10; Horia Gârbea, LCF, s. nouă, 1991, 21, 6; Nicolae Mecu, VR, LXXXVI, 1991, 7, 113–115; Micu, *Scurtă istorie*, III, 202–203; Micu, *Istoria*, 533–534; Micu, *Literatura*, 276.

I. I.

ANTONESI Doru, *Enigma lui Quetzalcóatl*, [Bucureşti], Raton, [1990], 56 p. Scurt roman poliţist scris în registru parodic. Poncifele şi automatismele genului slujesc unei sublinieri iritante a limitelor relaţiei autor-cititor, a foamei de realităţi cosmopolite din psihologia celui de al doilea.

◆ Ovidiu Pecican, *Poliţistu-american ştie multe şi-i baban*, CNT, 1991, 4, 3.

I. I.

ARACHELIAN Vartan, *Ediţie specială*, Bucureşti, Cartea Românească, 1990, 380 p. Romanul a fost tipărit apoi şi cu titlul *Noaptea bastarzilor*, dat iniţial în ms. de către autor. Intriga densă a acestui „roman-frescă" (Val Condurache) este plasată în jurul anului 1933, iar scriitura, mai degrabă jurnalistică decât ficţională, face ca interesul cititorului să fie canalizat mai mult înspre evenimentul istoric şi mai puţin înspre peripeţiile pur romaneşti. Protagonistul, ziaristul cu simpatii de stânga Tudor Ştefănescu, ajută la descifrarea unor palpitante jocuri de culise, care însoţesc tribulaţiile antilegionare ale guvernării lui Carol al II-lea, ascensiunea politică a Gărzii de Fier, scandalul de presă stârnit de afacerea Škoda, asasinarea lui I. G. Duca în gara Sinaia etc. Deşi impresionant prin anvergura epică, prin autenticitatea informaţiei istorice şi prin fluenţa narativă, textul recurge uneori la stereotipii stilistice, iar construcţia personajelor e câteodată lipsită de verosimilitate psihologică.

▼ *Noaptea bastarzilor*, Bucureşti, RAO, 2000.

◆ Horia Gârbea, LCF, s. nouă, 1990, 21, 6; Val Condurache, *Romantismul epic*, RL, XXIII, 1990, 35, 10.

L. Pv.

ARAMĂ Ion, *Pericol în amonte*, Bucureşti, Labirint, 1990, 183 p. Roman de spionaj. Scris la persoana întâi, din perspectiva unui ofiţer al Serviciului Român de Informaţii şi Contrainformaţii al Marelui Stat Major, romanul se concentrează asupra unei acţiuni de comando organizată, în martie 1940, de Intelligence Service, pentru a bloca Porţile de Fier, împiedecând astfel transportul petrolului pe Dunăre către Germania. În paralel cu o facilă intrigă de dragoste, parodiată pe alocuri chiar de către personajul-narator („Ca în filmele de duzină, ne-am sărutat prelung"), spectaculosul exterior al intrigii poliţiste poate servi drept pretext plauzibil pentru un îndeajuns de trepidant scenariu de film de acţiune.

L. Pv.

❍ **ARDELEANU Florin**, *Mitologia rigorii*, fragment de roman, F, XXVI, 1990, 9, 7.

I. I.

➤ **BACONSKY A. E.**, *Biserica Neagră*, în vol. *Scrieri, II. Proze*, Bucureşti, Cartea Românească, 1990, p. 145–269. Ed. îngr., note, cronologie şi bibl. de Pavel Ţugui. Cu un studiu introd. de Mircea Martin. (În lb. germană: *Die schwarze Kirche*, tr. de Max Demeter Peyfuss, Berlin, 1976). Roman parabolic. Scrisă în 1969 şi respinsă de cenzură, cartea reprezintă o utopie neagră, de tip orwellian, un protest la adresa dictaturii comuniste, îmbinând elemente de roman social cu procedee specifice literaturii fantastice şi prozei de atmosferă. Protagonistul, *alter-ego* al autorului, este un artist însingurat, contemplativ, animat de voluptăţi introspective, ce soseşte într-un oraş fictiv, aflat pe un ţărm de mare, într-un peisaj romantic, dezolant şi tenebros. Universul halucinant şi sumbru pe care eroul îl descoperă treptat, fără a-l înţelege pe deplin, este dominat de aşa-numita Ligă a Cerşetorilor, o instanţă opresivă, ininteligibilă, ce pune stăpânire pe cetate. Contactul cu această organizaţie tutelară, terifiantă şi

obscură, are ca efect o acumulare de negaţii, ca simboluri ale golului, redate prin aglomerarea de elemente macabre şi groteşti. De la deposedarea de toate bunurile sale, la descalificarea şi la depersonalizarea totală, eroul, ajuns gropar în cimitirul Bisericii Negre, parcurge toate treptele metamorfozei menite a-l transforma în „omul nou” comunist. Absorbit fără voie în cercul de fier al puterii, tot mai indiferent la privaţiunile şi constrângerile ce se înmulţesc vertiginos în jurul său, personajul sfârşeşte prin a se prăbuşi total în uniformitatea absurdă dictată de Ligă. Document despre infernul comunist, romanul îmbină stilul poematic cu parabola modernă, fantasticul romantic cu realismul antiutopic, proza de analiză psihologică cu simbolismul alegoric postmodern. ≈ este „o primă încercare la noi de a pune dictatura de tip stalinist într-o parabolă atroce împinsă deliberat spre un grotesc enorm” (Eugen Simion).

▼ Ed. îngr. şi *Câteva lămuriri* de Pavel Ţugui, Bucureşti, Eminescu, 1995.

■ *Die Schwarze Kirche*, tr. de Max Demeter Peyfuss, Berlin – Frankfurt – Wien, Ullstein, 1976; *L'Eglise Noire*, tr. de Samuel Richard, pref. de Alexandre Călinescu, Paris, Fondation Culturelle Roumaine, 1997.

◆ Eugen Simion, *Romanul parabolic*, RL, XXIII, 1990, 23, 11; Maria Ana Tupan, *O utopie neagră*, ST, XLI, 1990, 7, 17; George Vulturescu, *Dare de seamă despre orbi şi cerşetori*, P, I, 1990, 7, 8; 15; Nicolae Baltă, ~. *Un prinţ al melancoliei*, CROR, II, 1990, 16–17, 8; Cornel Ungureanu, *Agonie şi resurecţie*, O, s. nouă, 1990, 32, 10; Nicolae Manolescu, *Proza lui ~*, RL, XXIII, 1990, 38, 9; Olimpiu Nuşfelean, MI, I, 1990, 9, 3; Ovidiu Pecican, *Goticul întârziat*, CNT, 1991, 5, 3; Gheorghe Glodeanu, *Poetica fantasticului*, P, II, 1991, 2, 14; Dan Mănucă, *Zodia necromantului*, LCF, s. nouă, 1991, 13, 4; 6; Constantin Cubleşan, *Universul insolit al prozei lui ~*, ST, XLII, 1991, 2–3, 28–29; Mircea Martin, *Literatura română postbelică şi fundalul ei social-politic*, VTR, XXIII, 1993, 272, 6; Alex Ştefănescu, *Mesaj secret, cunoscut de toată lumea*, RL, XXVIII, 1995, 38, 6; Ion Murgeanu, CROR, VII, 1995, 10, 3; Micu, *Scurtă istorie,* III, 369–371; Ruxandra Cesereanu, F, XXXIII, 1997, 5, 71–73; Ruxandra Cesereanu, *Lumea stăpânilor în antiutopia românească*, VTR, XXVII, 1997, 6, 80–82; Cesereanu, *Călătorie*, 249–251; 258; 262–263; 265–266; Cosma, *Romanul,* II, 281–282; Glodeanu, *Dimensiuni*, 101–102; Simion, *Fragmente*, II, 46–49; Dan Culcer, *Jurnalul unui vulcanolog*, F, XXXV, 1999, 11–12, 12–25; Grigurcu, *Amurgul*, 57–63; Vlad, *În labirintul*, 200–205; Diana Câmpan, *Avatarurile pierderii de sine în ≈*, ST, LI, 2000, 5–6, 20–21; Anghelescu, *Cămaşa*, 132–133; Micu, *Istoria*, 622–623; Micu, *Literatura*, 183; Mincu, *Poeticitate*, 111.

M. W.

BAROS Aurel Maria, *Calea dragostei şi-a morţii peste care treci o dată*, Bucureşti, Cartea Românească, 1990, 261 p. Roman de dragoste. În 1944, într-un sat din Teleorman, dezertorul Ştefan Voinea se ascunde în casa Petriei Licură, dându-se drept soţul acesteia, Pavel, care murise pe front şi cu care Voinea seamănă fizic. În chip surprinzător pentru acest gen de proză, mizând pe senzaţional, profilurile personajelor sunt bine închegate epic. Relaţia de iubire dintre protagonişti este corect motivată, atmosfera locală (bine punctată prin elementele de limbaj regional) evită clişeele romanului rural post-moromeţian.

◆ Claudiu Constantinescu, *Intenţiile contau*, RL, XXIV, 1991, 21, 10.

L. Pv.

❍ **BĂNESCU Florin**, *Despre arta burlanieră*, LCF, s. nouă, 1990, 32, 10; *Despre arta burlanierului*, T, XIX, 1990, 8, 19–22, fragmente dintr-un roman cu titlu neprecizat.

L. Pv.

BĂRBULESCU Marta, *Fumul albastru*, Bucureşti, Cartea Românească, 1990, 279 p.

Personajele cărţii vor fi reluate în *Leagănul* (2000). Roman de dragoste. Acţiunea, plasată în anii '80, urmăreşte relaţiile conjugale şi extraconjugale ale câtorva cupluri de intelectuali şi artişti. În construcţia personajelor, autoarea apelează la nuanţări psihologice plauzibile, în acord cu mediul cultural sofisticat în care se petrece acţiunea.

◆ Alex Ştefănescu, RL, XXIII, 1990, 39, 10; Romul Munteanu, BAR, II, 1991, 8, 8.

C. T.

❍ **BLAGA Carmen**, *Meandre*, fragment de roman, O, s. nouă, 1990, 39, 12.

I. I.

BLAGA Lucian, *Luntrea lui Caron*, Bucureşti, Humanitas, 1990, 527 p. Ed. îngr. şi stabilire de text de Dorli Blaga şi Mircea Vasilescu, notă asupra ed. de Dorli Blaga, postf. de Mircea Vasilescu. Fragmente: *Chemarea lupilor* (romanul este anunţat cu acest titlu), MS, VI, 1975, 83–94; 2, 90–100; ≈, RITL, XXXVII, 1989, 3–4, 187–208; XXXVIII, 1990, 1–2, 158–215; *Zodia Cumpenei*, F, XXVI, 1990, 5, 8–9. Au mai fost publ. fragmente, fără a se mărturisi apartenenţa la roman, în GL (nr. 18 şi 27/ 1967), LCF (nr. 26 şi 39/1968, nr. 27/ 1969), AFT (nr. 1/1969), FC (nr. 37/1976), VR, AST. Anunţat, în scrisori, încă din 1945–1946, romanul a fost scris în două variante, între 1951 şi 1953, respectiv între 1956 şi 1958, în anul 1960 autorul manifestându-şi dorinţa de a-l mai rescrie o dată. În ms., a purtat titlul, dat de autor, *Robie pământească, robie cerească*, intitulare schimbată, în 1989, în cadrul redacţiei RITL, cu acordul fiicei scriitorului, Dorli Blaga, în aceea de azi. Textul variantei a doua, publ. în 1990, a fost predat Corneliei, soţia lui ~, de medicul Elena Daniello, prietenă a poetului, după ce a fost copiat, cuvânt cu cuvânt, într-un caiet de uz personal. Prima variantă, aflată iniţial tot în posesia Elenei Daniello, a fost încredinţată fiicei autorului, Dorli Blaga, de unde a ajuns, prin intermediul criticului Mircea Cenuşă, în Biblioteca Judeţeană Alba Iulia. Ca operă literară, ≈ reprezintă cel mai important caz de literatură „de sertar" din perioada comunistă, despre care culturnicii epocii nu au avut foarte multă vreme nici un fel de informaţii, chiar şi acelea ajunse târziu prin redacţiile unor rev. literare fiind vagi şi incomplete. Sub aspectul construcţiei, ≈ reprezintă o creaţie literară greu de tipologizat, cum se întâmplă adesea cu operele literare importante scrise în perioadele de dictatură. Într-un sens foarte general, ≈ reprezintă o amplă înscenare, apelând la variate resurse ale demersului narativ, ca şi la acelea ale eseului literar, ale discursului filozofic ori ale comentariului social şi moral, dedicată raporturilor creatorului de cultură cu represiunea, modalităţilor în care acesta a reuşit să se opună, ca fiinţă vulnerabilă şi ca eu gânditor, arbitrarului generalizat. Natura violentă a regimului comunist, adus în România de tancurile sovietice, rezidând în contestarea fără precedent a ethosului etnic, scindat în virtutea principiilor „luptei de clasă", se oglindeşte în însăşi structura dihotomică a cărţii, concentrată pe urmărirea existenţei a două personaje complementare, Axente Creangă şi Leonte Pătraşcu. De fapt, acestea reprezintă întruchipări scindate ale unei unice personalităţi, individualitate care, aşa cum o arată *Hronicul şi cântecul vârstelor*, se născuse armonică, îmbinând, în variatele aspecte ale manifestărilor sale, atât poeticul, cât şi vocaţia filozofică. Maniheismul acesta, la care se ajunge nu din vina autorului, luminează cu claritate şi structura de adâncime a conflictului, acolo unde se consolidează raportul între ficţiune şi biografie. Axente Creangă, poet şi estetician, pe care noua epocă îl găseşte retras într-un sat de munte, unde trăieşte primii fiori ai unei iubiri neaşteptate, are, spune ~, în Leonte Pătraşcu, de profesie filozof, un „geamăn" spiritual.

Numai că, deşi epurat din învăţământul superior ca şi Leonte, apoi desfiinţat, ca intelectual, de noua ideologie, Axente Creangă nu ajunge să se sinucidă, cum o va face „geamănul” său, aruncându-se în Râpele Roşii. Privirea prin care ne e dat să înţelegem lumea, pare a spune autorul, beneficiază întotdeauna, asemenea auzului, de o bifuncţionalizare divină, astfel încât bătălia cu teroarea, violenţa, crima, nebunia, prostia şi mizeria materială nu poate fi pierdută decât în momentul stingerii ultimului sâmbure de raţionalitate, care aparţine conştiinţei sensibile, capabilă de afecţiune, cu care avem şansa de a evalua ceea ce ne înconjoară. Astfel se şi explică, în final, împlinirea, la Grădiştea, a iubirii dintre Axente Creangă şi Ana Rareş, înfiripată la începutul cărţii, de astă dată pe fundalul proaspăt dezgropatei Sarmizegetusa, semn al permanenţei obârşiilor. Scris la persoana întâi, textul impresionează prin tensiunea relatării, biograficul desprinzându-se cel mai adesea din fundal printr-o proiecţie exemplară în metafizic. Imaginea invaziei hoardelor răsăritene, cu puhoiul de tancuri şi de soldaţi fioroşi care cotropesc ţara, devine astfel grăitoare nu numai pentru viitoarea înrobire a unui neam întreg. În expresiile sale, consemnarea capătă adesea valenţe fantasmatice, compulsive, după cum „construcţia realistă”, de care pomenea Mircea Zaciu, vorbeşte de fapt despre consolidarea unui „realism mitic” (Liviu Petrescu), departe de ceea ce afirma Dorli Blaga, atunci când plasa cartea „în sfera literaturii de ficţiune”. În aceste condiţii, distanţa care separă unele prototipuri istorice de întruchiparea lor literară poate părea paradoxală, justificând chiar senzaţia de roman „cu cheie”. Să nu uităm însă că, în genere, literatura lui ~ nu poate fi înţeleasă decât printr-o continuă raportare la modele, asumate ca repere exemplare. În *Faust*, poemul lui Johann Wolfgang Goethe pe care ~ îl traduce cam în aceeaşi perioadă, tragedia Margaretei, din partea întâi, devine pentru Elena, în cea de a doua, un golf al salvării, culminând cu apoteoza iubirii mistice din final. Tot aşa, Faust îşi răscumpără păcatele tinereţii prin activism social. Apelând la o soluţie opusă aceleia goetheene, Axente Creangă încearcă să evite arbitrarul generalizat pe calea erosului. Apoi, câtă vreme nu face nici un pact cu Mefistofel, el îşi păstrează şi dreptul integral de a înfrunta individual teribila realitate care a devenit istoria României postbelice. Ca o ultimă observaţie, se impune a adăuga că, sub aspectul viziunii asupra lumii, ≈ se suprapune aproape fără cusur imaginii pe care ne-am format-o din toate celelalte puncte de vedere despre extraordinara personalitate a autorului, care rămâne şi prin acest text unul dintre cei mai profunzi şi mai autentici creatori ai culturii române.

▼ Ed. a II-a, revăzută, Bucureşti, Humanitas, 1998. Fragmente: în vol. *Izvoade. Eseuri, conferinţe, articole*, ed. îngr. de Dorli Blaga şi Petre Nicolau, pref. de George Gană, Bucureşti, 1972; ***, *Dimensiunea*, 163–173.

◆ Mircea Zaciu, *O amplă proiecţie narativă*, RITL, XXXVII, 1989, 1–2, 182–185; Dorli Blaga, *Notă de ediţie*, RITL, XXXVII, 1989, 1–2, 186; Mircea Cenuşă, ~. *Zodia Cumpenei*, F, XXVI, 1990, 5, 8; Vartan Arachelian, *„Dorli Blaga: N-am făcut un pact cu diavolul, am scris într-una memorii...”*, ESM, I, 1990, 5, 8; ***, *Top orizont*, O, s. nouă, 1991, 1–2, 11; Florin Manolescu, *~ romancier*, LCF, s. nouă, 1991, 3, 5; Alex Ştefănescu, *Aripile prea mari care împiedică la mers*, FC, 1991, 3, 10; Nicolae Manolescu, *Între memorialistică şi roman*, RL, XXIV, 1991, 5, 9; M. Ilea, *„Supremele izvoare” şi hăul comunist*, APS, II, 1991, 5, 6; Liviu Petrescu, *Realismul mitic*, TR, s. nouă, III, 1991, 7, 1, 4; Gabriela Gavril, ≈, CL, CXXV, 1991, 8, 5; Nicolae Florescu, JL, s. nouă, II, 1991, 5–6, 3; 7–8, 3; Adrian Dinu Rachieru, *Romancierul ~*, MRT, II, 1991, 2, 5; Gabriel Chifu, *Schimbare de perspectivă*, R, 1991, 3, 3; Nicolae Florescu, JL, s. nouă, II, 1991, 9–12, 3; Gheorghe Grigurcu, *≈ sau adolescenţa întârziată*, VR, LXXXVI, 1991, 3, 103–110; Ioan

Lascu, *Ființă morală și ființă creatoare*, R, 1991, 3, 3; Cornel Moraru, ~ *romancier*, F, XXVII, 1991, 3, 4–5; Alexandru Pintescu, ≈, P, II, 1991, 3, 8; Constantin M. Popa, *Operă inaugurală*, R, 1991, 3, 3; George Popescu, *„Revoluția" criteriilor: între diagnoză și terapie*, R, 1991, 3, 3; Octavian Soviany, ~. ≈ *la editura Humanitas*, UC, I, 1991, 3, 3; Nae Antonescu, ≈, PDE, II, 1991, 3–4, 2; Ovidiu Pecican, ~ *romancierul*, ST, XLII, 1991, 2–3, 41–42; ⁎*⁎, *Revista revistelor*, TR, s. nouă, III, 1991, 13, 2; Nicolae Florescu, JL, s. nouă, II, 1991, 13–14, 3; Maria Cornelia Oros, ~*: creează și fă ce vrei*, EPR, II, 1991, 4, 3; 11; Aurel Martin, *Mai mult ca tragicul existențial*, VAR, II, 1991, 4, 20–21; Mircea Muthu, *„Trecerile" lui Caron*, TR, s. nouă, III, 1991, 19, 1, 8; Mircea Popa, *Cuvinte de lămurire*, RL, XXIV, 1991, 20, 5; Mircea Cenușă, ~. *Glose la un roman de excepție*, TR, s. nouă, III, 1991, 20, 7; Ioan Derșidan, *„Autoportret cu palimpsest"*, CTC, II, 1991, 5, 8; Urmuz, *Cică niște cronicari...*, O, s. nouă, 1991, 8, 4–5; Ed. Tesler, *Timp și simbol*, CTC, II, 1991, 5, 9; Gheorghe Alexandru Iancovici, *O ultimă ipostază a „Marelui Anonim"*, O, s. nouă, 1991, 20, 7; Ioan Lascu, *Între politică și cultură*, TNLS, III, 1991, 26, 11; Elisabeta Roșca, *Întâlnirea dintre pământurile ficțiunii*, TNLS, III, 1991, 32, 4–5; Aurel Rău, *Brodări cu „bradul" sau între jurnal și roman*, ST, XLII, 1991, 9, 4–5; Vlad Sorianu, *Eternitatea lui* ~, ATN, XXVIII, 1991, 10, 4; Rodica Marian, *Moarte și destin*, EX, XXIII, 1991, 10–11, 7; I. Ciorna, *Mărturia poetului*, GRS, III, 1991, 402, 3; Lucian Valea, *Între biografie și romanesc*, MI, II, 1991, 12, 6; Dumitru Micu, ~, *romancier*, CAI, 1991, 2, 69–71; M. Almășan, CAD, III, 1992, 1, 2; Doina Jela, *Ion Negoițescu: Nu poate fi viu Eminescu între noi, azi, decât cunoscându-l ca pe un contemporan, apreciind cu demnitate și curaj ceea ce ne apropie și ceea ce ne desparte de el*, TMS, XXVII, 1992, 1, 3; 15; Grigore Scarlat, *Interviu cu dl Aurel Rău. Cu Steaua la Poesis*, P, III, 1992, 2–3, 10–11; Călin Manilici, ~*: portret interior*, ST, XLIII, 1992, 5–6, 13–16; Anatol Ciocanu, ~ – *zeul metaforei*, GLN, IV, 1992, 35, 4; Petre Răileanu, ARC, 1992, 2, 220; I. Sârbu, NR, II, 1994, 4–5, 1, 11; ⁎*⁎, *Când literatura face istorie: ≈ și „Un român la Paris"*, CNT, 1994, nr. 22–33 (dezbatere), 1, 8–9; Ruxandra Cesereanu, *Romanul obsedantului deceniu între disidență și impostură*, ST, XLV, 1994, 12, 27; ⁎*⁎, *La ce bun poeții*, 92; Ionel Necula, *Ipostaze de romancier*, ATN, XXXII, 1995, 5, 4; Cornel Munteanu, *Parabola mitului escatologic*, AURO, 1995, 5, 34–36; Gheorghe Glodeanu, *Funcția soteriologică a romanului*, TR, s. nouă, VII, 1995, 24–25, 3; Mircea Muthu, *Podul de pe Mureș*, APS, VI, 1995, 5–6–7, 24; Eugen Simion, *Romanul autobiografic*, CAI, 1995, 5–7, 5–10; Bazil Gruia, *Astrul din Lancrăm*, VAR, VI, 1995, 6, 22; Gavril Istrate, ~ *în conștiința generației mele*, DAC, VI, 1995, 18, 25–31; Gruia, *Mixaje*, 81–82; Micu, *Scurtă istorie*, II, 63–64; Mihu, *Lucian Blaga*, 70, 73, 74–78, 80–83, 232; Oprișan, *Lucian Blaga*, 6; Ion Ștefan, *Adevăr și ficțiune*, JL, s. nouă, VII, 1996, 49–52, 4; Titus Andronic, *Istoricul unor pagini de* ~, ROS, II, 1996, 5–6, 134–137; Ianoși, *O istorie*, 223, 268–273; Muscă, *Filosofia*, 95; Tismăneanu, Mihăeș, *Balul*, 104; Zaciu, *Ca o imensă scenă*, 414–421; Zaciu, *Scrisori*, 22–28; ⁎*⁎, *Dimensiunea*, 162–163; Daniel Moșoiu, *Nu există un climat propice literaturii, dar eu nu mai am timp să aștept. De vorbă cu scriitorul Nicolae Breban*, TR, s. nouă, IX, 1997, 40, 3–5; Apetroaie, *Portrete*, 132–144; Bălu, *Opera*, 213–222; Breban, *Riscul*, 270–282; ⁎*⁎, *Eonul*, 208–216; Ion Ștefan, *O rimă a lui ~ pe care poetul a uitat-o*, P, IX, 1998, 5–6, 8; Ana Maria Muntean, *Mircea Muthu: „Vom asista la schimbare de paradigmă în modul poiesisului"*, TMS, s. nouă, III, 1998, 6, 2; Marian Barbu, *Reexaminări critice*, DUL, VIII, 1998, 105, 45; Adam, *Insulele*, 174; Cesereanu, *Călătorie*, 248–249; Cosma, *Romanul*, II, 435–442; Glodeanu, *Dimensiuni*, 30–34; Zaciu, *Viaticum 2*, 216–223; Claudia Costin, ~ – ≈ *sau despre luciditate și absolut*, CL, CXXXII, 1999, 1, 39; Ion Ștefan, *„Faust" – traducerea lui* ~, P, X, 1999, 3–4, 8; Alex Ștefănescu, *Poezie povestită*, RL, XXXII, 1999, 36, 4; Cornel Munteanu, *Resurecția parabolei*, ROS, V, 1999, 10–11–12, 36–43; Sopes Rodrigues, *Memorii*, TG, I, 1999, 4–5, 8–11; Ion Simuț, *Edițiile critice – ritmuri, probleme și neliniști*, F, XXXVI, 2000, 2, 79–81; Achim Mihu, *Dictatura conștiinței naționale*, CET, III, 2000, 5, 1; Ion Simuț, *Rezistența vechii ierarhii de valori*, F, XXXVI, 2000, 9, 5–11; Micu, *Istoria*, 229; Micu, *Literatura*, 64; Muthu, *Lucian Blaga*, 18, 33, 36, 74–78, 85, 92; Simion, *Fragmente*, IV, 343–355.

I. I.

❍ **BOGHIAN Nicolae**, *Confuzia*, VAR, I, 1990, 1, 18, fragment de roman.

L. Pv.

❍ **BOIANGIU Raisa**, *El, tatăl*, TR, s. nouă, II, 1990, 30, 3, fragment din romanul *Unchiul, nepoatele şi satul.*

L. Pv.

❍ **BOLOŞ Ion**, *Străinii*, ARG, I, 1990, 4, 18–19; *Puiul de şarpe*, ARG, I, 1990, 11–12, 8, fragmente din romanul *Vulturii deasupra noastră.*

C. T.

BRAHAŞ Cornel, *Morţii nu mai ştiu drumul spre casă*, Bucureşti, E. M., 1990, 134 p. Conform informaţiilor oferite de autor, cartea reprezintă continuarea romanului *Până la capăt şi mai departe* (1989). Roman de călătorie, bazat pe un pretext militar, şi anume întoarcerea unui soldat român la vatră, după încheierea celui de-Al Doilea Război Mondial.

◆ Olga Duţu, ≈, TMS, XXVI, 1991, 6, 6, 14; Nicolae Boghian, VAR, II, 1991, 1, 21; Duţu, *Note*, 99–100.

C. T.

BRĂTESCU Gh., *„Sfântul” de la Maglavit*, în vol. *Destine bizare. Viaţa smintitului călugăr Rasputin. „Sfântul” de la Maglavit*, Bucureşti, Forum, 1990, p. 87–158 (Magia neagră). Microroman cu tematică istorică şi politică, conceput după formula biografiei romanţate. Povestea prezintă monografia cvasi-ficţionalizată a vieţii lui Petre Lupu, eroul fenomenului social de natură mistică, din 1935, intitulat în presa vremii „Minunea de la Maglavit”.

C. T.

BRĂTESCU Gh., *Viaţa smintitului călugăr Rasputin*, în vol. *Destine bizare. Viaţa smintitului călugăr Rasputin. „Sfântul” de la Maglavit*, Bucureşti, Forum, 1990, p. 5–85 (Magia neagră). Microroman istoric, în care se recurge la formula biografiei romanţate. Intriga trepidantă, de spionaj, circumscrie, de fapt, monografia cvasi-ficţionalizată a vieţii lui Grigori Efimovici Rasputin, confidentul ţarului Nicolae al II-lea.

C. T.

BUD Elsa Maria, *Trăsnet între două inimi*, Bucureşti, Molena, 1990, 161 p. *Thriller* poliţist şi erotic, cu acţiunea plasată în mediile intelectuale şi artistice din Berlinul anilor ’20. Pretextul epic este furnizat de o dramă conjugală (încheiată cu sinuciderea amantului femeii) şi de o substituire de tablouri valoroase.

C. T.

BUGARIU Voicu, *August – decembrie*, Bucureşti, E. M., 1990, 301 p. Fragment: *Buletin de capitală*, LCF, s. nouă, 1990, 20, 10. Roman de confesiune, subiectiv. Cartea cuprinde întâmplările şi mai ales stările sufleteşti ale unui scriitor şi ziarist „de raftul al doilea”, înainte şi imediat după căderea violentă a regimului comunist din România.

◆ Aurel Martin, VAR, I, 1990, 14; Alex Ştefănescu, *Scriitorul ca alergător de cursă lungă*, FC, 1991, 7, 12.

C. T.

BUZOIANU Gheorghe, *Operaţiunea „Ghinţureşti”*, Bucureşti, E. M., 1990, 224 p. (Sfinx,1). Roman poliţist. Muzeul din Ghinţureşti, obscur târg de provincie, intră în posesia unei valoroase colecţii numismatice. Două reţele concurente ale Mafiei americane se arată interesate de furtul acesteia. Canavaua tradiţională a genului nu e prin nimic superior tulburată. Senzaţia e de vizionare a unui alt episod din seria cinematografică de succes

B.[rigada] *D.*[diverse], mai puțin comicul, aici deloc savuros.

D. G. B.

CALAIS Alexandru, *Corabia nevăzută*, Bucureşti, Cartea Românească, 1990, 327 p. Roman de introspecție. Delicat sondaj al sufletului juvenil masculin. Ionică Borcea, fiu de ceferist, e un adolescent de o sensibilitate peste medie. Textul conține istoria regăsirii timpului pierdut al unei conştiințe marcate de problemele vârstei, de un destin sumbru, catalizat de spațiul, cu deschidere spre miraculos, al Deltei. Memoria adună amintiri disparate, redând, asemenea unui seismograf, variațiile de intensitate ale vieții sale sufleteşti, distribuindu-le pe palierele a douăzeci şi patru de cap. cu titulatură şi cu statut de povestiri aproape independente, unele adevărate bijuterii prozastice (*Plouă*, *Farmece*, *La bordul «Lişiței»*). Relatarea la persoana întâi interiorizează discursul, conferindu-i o poezie aparte. Epicul curge lin, cu irizări molcome, aduse pe puntea amintirii de sensibilitatea duioasă a unui eu narator ce l-a citit şi îndrăgit pe Proust.

◆ Alunița Cofan, CAI, 1991, 6–7, 66–68.

D. G. B.

CALOMFIRESCU Nicolae, *Septembrie, în amurg*, Cluj-Napoca, Dacia, 1990, 212 p. Roman de dragoste. Acțiunea se petrece în sudul Olteniei, în satele Coşteiu şi Padina, într-un moment insuficient precizat, după colectivizarea agriculturii. Marc Aureliu Cimpoeru revine la Padina, satul lui natal. Întâlnirea cu sora şi tatăl său, amintirile din copilărie creează cadrul sentimental al unei tomnatice idile între Marc şi Despina Croitoru, studentă la horticultură. Finalul astfel decis al romanului nu salvează textul de sentimentalism.

M. M.

CARPIANU Radu Stan, *Enigma insulei sau Călătorie peste şapte milenii*, Bucureşti, Getica, 1990, 350 p. Roman *science-fiction.*

D. G. B.

CĂLUGĂRU Cornel, *Rămăşag pe un sărut. Roman polițist*, Târgu Mureş, Casa de Editură Star, 1990, 155 p. (Pistolet). Roman polițist.

▼ Târgu Mureş, Alpha, 1990.

D. G. B.

CERNEȚ Laurențiu, *Privind peste umăr*, I, Bucureşti, Cartea Românească, 1990, 359 p. Fragment: *Duba*, CL, s. nouă, 1990, 11, 12–13. Fragment dintr-un proiectat vol. secund: *Consilier de familie*, VRR, I, 1995, 2, 8. Roman realist. Sub aspectul tratării, textul este împărțit în trei părți. Prima, pregnant articulată grație exactei şi, mai ales, expresivei picturi a mediului, reface experiența carcerală a tânărului Fane Alibeg, victimă a totalitarismului stalinist. Cea de a doua, introspectivă, rememorează, de-a lungul unui dens monolog interior, umilitorul efort de reintegrare socială a lui Iustin Văru, coleg de detenție al protagonistului. Finalul propune o altă istorie a reaşezării lumeşti, întorcându-ne la Fane Alibeg, de astă dată în postura de inginer şi de familist. Sub aspect psihologic, ceea ce-i lipseşte lui Fane Alibeg aflăm în parte la Văru Iustin. Ambii au în comun raportarea la un destin potrivnic şi trauma afectivă, dar, în fapt, cei doi sunt fețe ale unei singure monede: Văru Iustin întruchipează partea anxioasă, iar Fane Alibeg pe cea candidă a aceluiaşi tip de personalitate. E într-un fel regretabil că romancierul nu a mizat până la capăt pe această carte, altminteri am fi avut parte de un Candid nedumerit până-n ultima clipă de nebunia ce i-a cuprins viața, sau, poate, de un Švejk al gulagului nostru, dat fiind că în materie de comic, satiric, ironic, resursele par să nu-i

lipsească acestui romancier. Nu întâmplător, o parte a criticii a remarcat tonul aşezat al evocării, la un autor ce respinge „proza neagră şi crizismul încrâncenat” (Adrian Dinu Rachieru), convins de imposibila obiectivitate a unei astfel de întreprinderi, dar nu şi de rostul terapeutic al demersului epic.

◆ Adrian Dinu Rachieru, MRT, II, 1991, 6, 7; Andrei Grigor, CAI, 1991, 8–9, 63–64; Cornel Ungureanu, O, s. nouă, 1991, 22, 10; Costin Tuchilă, UC, II, 1992, 1, 8.

D. G. B.

CINEZAN Vladimir, *Pământul de departe*, Bucureşti, Sport-Turism, 1990, 216 p. Roman pentru copii şi tineret. Autorul evocă viaţa halterofilului George Cuibuş, atras atât de marea performanţă sportivă, cât şi de idealul împlinirii în viaţa personală, prin căsătoria cu Ruxandra.

M. M.

CIOROBEA Petrişor, **W. LIWIL**, *Capcană pentru spion*, Bucureşti, Mileniul Trei, 1990, 55 p. (Amprenta). Roman poliţist.

D. G. B.

COMĂNEANU Anca Delia, *Justin*, Bucureşti, Cartea Românească, 1990, 163 p. Fragmente: *Orhideea roşie*, TNLS, II, 1990, 11, 7; *Elefantul de aur*, CNC, I, 1990, 13, 12. Roman parodic. Într-o imaginară Flavia Neapolis a antichităţii, Justin, liber cugetător, dar şi fiinţă cu chemare spre bucuriile lumeşti, dezbate, în compania confraţilor, mari subiecte şi dileme existenţiale ce impun concluzia că „Lumea imaginată este una a «iluziilor pierdute». Aspiraţiile cele mai înalte nu au asupra existenţei oamenilor o influenţă mai mare decât aceea pe care o exercită luna asupra mărilor şi oceanelor” (Alex Ştefănescu). Roman al unor „structuri psihologice extrem de lunecoase, aflate mereu la graniţa dintre artificial şi firesc” (Al. Protopopescu), cartea surprinde – în opinia aceluiaşi comentator – prin „dicţia lapidară, sticloasă”, dar şi prin „operativitatea de expertă” (Alex Ştefănescu) a autoarei în caracterizarea personajelor.

● Premiul Fundaţiei Liviu Rebreanu şi al ziarului „Tineretul liber” pe anul 1990.

◆ Horia Gârbea, LCF, s. nouă, 1990, 44, 6; Ion Bogdan Lefter, CNC, I, 1990, 48, 5; Mihai Dragolea, ST, XL, 1990, 11–12, 44–45; Andrei Grigor, CAI, 1991, 3, 40–41; Alex Ştefănescu, RL, XXIV, 1991, 5, 10; *** , VAC, II, 1991, 5, 2; Ovid. S. Crohmălniceanu, LCF, s. nouă, 1991, 15, 4; Al. Protopopescu, VR, LXXXIX, 1994, 11–12, 152–154; Gabriela Inea, TMS, s. nouă, IV, 1999, 5, 7.

D. G. B.

CONTA Alexandra, **Constantin GHIBAN**, *Scapă cine poate!*, Galaţi, Porto Franco, 1990, 248 p. (Detectiv). Roman poliţist.

D. G. B.

COPĂCIANU Emanuel, *Iisus din Nazaret*, Bucureşti, Doris, 1990, 264 p. Povestea vieţii lui Iisus, narată pentru folosul sufletesc al credincioşilor.

D. G. B.

COPĂCIANU Emanuel, *Maria Magdalena*, Bucureşti, Doris, 1990, 239 p. Cu o postf. a autorului. Povestea „pildei de viciu şi virtute” (autorul) a vieţii Mariei din Magdala.

D. G. B.

CRĂCIUN Boris, *Taciturnul*, Iaşi, Junimea, 1990, 182 p. Roman de dragoste. Cucerit de taina înălţimilor agreste şi de frumuseţea candidă a Zânei, rousseauistul Emil „crede cu obstinaţie în ideea iubirii totale, trup şi suflet” (coperta a IV-a a cărţii).

D. G. B.

CUTOVA Ioan, *Sub umbra Etăl'ei*, „*roman în serial*”, apărut în f. z. DTP, I, 1990, 5–8; II, 1991, 2.

D. G. B.

DANCIU-PETNICEANU Nicolae, *Tangou la Piave*, Bucureşti, E. M., 1990, 317 p. Biografia romanţată a taragotistului bănăţean Luţă Ioviţă, luptător pentru cauza românismului, al cărui cântec, „La Paloma”, a făcut să amuţească pentru o clipă – la Piave, pe frontul italian, în timpul primului război mondial – lătratul de moarte al armelor.

D. G. B.

❍ **DEAL Alexandru**, *Dulcea povară*, fragment de roman, O, s. nouă, 1990, 15, 12.

I. M.

❍ **DENCIU Ioan Dumitru**, *Sfârşitul călăreţului*, REV, I, 1990, 19, 5; *Chemarea la ordine*, AGA, V, 1992, 4, 152–154, fragmente dintr-un roman cu titlu neprecizat.

I. M.

DONCIU Victor, *Totul despre Escadrila Întâi*, Bucureşti, E. M., 1990, 204 p. Roman de acţiune cu tematică militară. Cartea are mai degrabă aspectul unui manual de aviaţie. Textul conţine în exces detalii tehnice supărătoare şi face o apologie greoaie, sub raport stilistic, a vieţii de cazarmă. Intriga şi naraţiunea sunt aproape inexistente, personajele schematice. Stilul abundă în clişee, luând turnura unei compuneri după o temă dată.

L. Pv.

➤ ❍ **DUMITRIU Petru**, *Treceţi*, RL, XXIII, 1990, 12, 21; *Buddha de la Pekin*, tr. de Andriana Fianu, LCF, s. nouă, 1990, 14, 8–9, fragmente din romanul *La Moisson*. (În lb. franceză: *La Moisson*, Paris, Éditions de La Table Ronde, 1989).

◆ Alain Villemin, *L'Épreuve de l'exil*, ESI, 1993, 1–2, 144–149.

I. M.

FRÂNCULESCU Niculae, *Rio Bravo*, fasc. I. *Cântă lăstunii la defileul morţii*, Bucureşti, Editura Rev. „Carusel”, [1990], 61 p. (Colecţia Western), fasc. II. *Poliţia lui Mulligam*, Bucureşti, Ulise, 1990, 64 p. (Colecţia Western), fasc. III. *Sfârşitul sherifului Henry Warner*, Bucureşti, Ulise, 1990, 64 p (Colecţia Western), fasc. IV. *Sunteţi prea amabil Domnule King*, Bucureşti, Ulise, 1991, 64 p. (Colecţia Western), fasc. V. *Jefuirea băncii din Blue Town. Un ştreang pentru Harris*, Bucureşti, Ulise, 1991, 64 p. (Colecţia Western), fasc. VI. *La un pas de nefiinţă*, [Bucureşti], Ulise, 1991, 64 p. (Colecţia Western). Roman de aventuri a cărui acţiune se desfăşoară în Vestul Sălbatic. Protagoniştii sunt doi justiţiari neînfricaţi, şeriful Steve Sharkey şi prietenul său, cowboy-ul Gerry Mulligam.

I. M.

❍ **GALACTION Luky**, *Sultana*, fragment din romanul cu acelaşi titlu, MOL, I, 1990, 1, 36–37.

I. M.

GÂRNEAŢĂ Domnica, *Zorii mireselor*, Galaţi, Porto Franco, 1990, 173 p. Roman sentimental. Măriuca, eroină exemplară, şi Cezar, bărbat de o cumsecădenie ieşită din comun, se reîntâlnesc pe neaşteptate după ce, în urmă cu douăzeci şi patru de ani, când erau pe cale să se căsătorească, se pierduseră unul pe altul din cauza unei întâmplări nefericite. Regăsirea lor înseamnă totodată reîntregirea familiei cu cele două fiice, Angelica şi Doina, pe care femeia, silită de împrejurări, le dăduse în adopţie, dar de a căror creştere se îngrijise cu devotament, fără a le spune că le este mamă. Realist în detalii, dar neverosimil

ca narațiune, romanul rămâne la nivelul melodramei senzaționale.

◆ Horia Gârbea, LCF, s. nouă, 1990, 42, 6.

I. M.

GEORGESCU Paul, *Între timp*, București, Cartea Românească, 1990, 369 p. Familial, de epocă și de moravuri, romanul are forma ingenioasă a unei piese de teatru convertite în proză (cu replici redate continuativ, cu indicații de decor și de regie). Acțiunea, pur scenică, se petrece la sfârșitul primului război mondial, într-un oraș neprecizat din lunca Dunării, iar personajele aparțin în majoritate micii burghezii locale. Unele sunt net caragialești ca tipologie și limbaj: Miu, un fel de Trahanache ramolit, dar șiret, dedat la un imoral comerț cu ocupantul german, Eliza, o coană Joițica dornică să-și asigure virtuala moștenire împreună cu mama ei, vulgara Safta, Vetu, fratele negustorului, fost marinar de o ambiguă bonomie. De cealaltă parte, prinși fără voie în viesparul intrigilor familiale legate de avere, sunt fiii Lia și Andrei, care-și află refugiul în prietenia cu un grup de tineri intelectuali (blazatul poet Mircea, lucidul ofițer german Gusti, aflat în convalescență, socialistul Toma, tipograf rănit și el pe front). Aprinsele discuții ale acestora despre război, despre destin și istorie, despre libertatea individuală și revoluția socială constituie un contrapunct ideatic, uneori cam neverosimil și cam tezist, la trista comedie burgheză din jur. O comedie la marginea căreia își fac apariția și doi insoliți *raisonneur*-i generici, „domnul optimistic" și „domnul pesimistic", care, balcanic, jucând nesfârșite partide de table, chibițează cu tâlc despre mersul războiului și al politicii.

◆ ***, TIL, I, 1990, 7–8, 27; Diana Adamek, *Roluri ale singurătății*, TR, s. nouă, II, 1990, 28, 4; Val Condurache, RL, XXIII, 1990, 32, 10; Ioan Holban, CRC, 1990, 33, 4; Dan C. Mihăilescu, LTM, 1991, 2, 126. ❐ V. și D. C. R. R., *Coborând*, 1968.

I. M.

➤ ❍ **GHEORGHIU C.[onstantin] V.[irgil]**, *Și așa a început calvarul*, tr. de Liviu Man, fragment din romanul *Omul care călătorește singur*, NU, I, 1990, 2, 2. (În lb. franceză: *L'Homme qui voyagea seul*, Paris, Plon, 1954).

I. M.

GHEORGHIU Mihnea, *Mușchetarul lui Cantemir*, București, Albatros, 1990, 224 p. (Cutezătorii). Mai aproape de fabulația istorică în prima ei parte (*Ucenicia cărturarului*), care romanțează atractiv viața lui Dimitrie Cantemir, cartea devine una de aventuri în cea de a doua (*Tihna valurilor*), al cărei protagonist este Mihuț, un fictiv prieten din copilărie al domnitorului. Trimis să recupereze ms. *Istoriei imperiului otoman*, furat de un straniu aventurier, istețul și viteazul moldovean, deja foarte umblat prin Europa, dă de urma hoțului la Paris, după ce, trecând prin tot felul de peripeții, străbătuse continentul de la un capăt la altul.

I. M.

GHILIA Liana, *Contemporanii diavolului*, Galați, Editura Porto Franco, 1990, 70 p. Cu un cuvânt înainte al autoarei și o postf. de Fănuș Neagu. Antiutopie cu o subțire tramă științifico-fantastică, miniromanul vorbește despre infernul social și mental al totalitarismului, „planeta primordială" vizitată de cei doi călători în timp (o psiho-arheoloagă și un bio-astrolog) nefiind altceva decât edificiul orwellian al unei dictaturi ce avea să se dezintegreze în urma „marii explozii" eliberatoare.

◆ Vladimir Bălănică, TNLS, III, 1991, 15, 2; Mircea Moga, LCF, s. nouă, 1991, 30, 6.

I. M.

GIONEA Vasile, *Dragostea lui Tristan şi a Izoldei*, [Ploieşti], f. e., 1990, 160 p. Roman de dragoste, bazat pe o rescriere intertextuală a legendei lui Tristan şi a Isoldei, transpusă în contemporaneitate. Formula epicului melodramatic urmează tiparele prestabilite, specifice erosului cavaleresc.

L. Pv.

GIUGARIU Mihai, *Destine*, Bucureşti, Cartea Românească, 1990, 343 p. Reluat fragmentar: ≈, LTI, 1999, 29, 168. Roman al memoriei. Naraţiunea, cu multiple ramificaţii, este o incursiune în istoria personală şi familială a doi subofiţeri de poliţie, Lostun şi Prunaru, pe de o parte, şi a două tinere, Sophia şi Caterina, pe de alta. Fără a fi precis încadrate spaţio-temporal, rememorările reînvie întâmplări tulburi, episoade de război, detenţii în lagăr, domicilii obligatorii în Bărăgan, dintre numeroasele biografii mai amplu şi mai închegat reconstituite fiind aceea a lui Lostun Vasile şi acelea ale cuplurilor Henzel-Lisa, Acseni-Aurelia, Vasile-Eufemia. O ingenioasă paralelă simbolică la cele povestite este urmărirea de către subofiţeri, în timpul unei patrulări nocturne pe străzile Bucureştiului, a maşinii în care se aflau cele două femei. Labirintică, plină de mister, această urmărire reface, în plan spaţial şi psihologic totodată, întortocheatele şi adesea dramaticele trasee existenţiale ce vin din trecut spre prezent şi le leagă pe personaje de destinul lor.

◆ Horia Gârbea, LCF, s. nouă, 1990, 7, 6; Tania Radu, CNC, I, 1990, 20, 5; Cornel Moraru, VTR, XX, 1990, 233, 5; Nicolae Baltă, TNLS, III, 1991, 33, 2.

I. M.

GLIGAN Valer, *Pe cărările copilăriei*, Cluj, Dacia, 1990, 233 p. Cu o postf. de Petru Poantă. Roman rural, de factură autobiografică. O lume patriarhală (Ţara Moţilor, în prima jumătate a sec. trecut) iese la lumină, din amintirile naratorului, ca univers sacralizat, aşezat sub semnul miticului. Nu lipsesc clişeele de limbaj arhaizant şi stereotipiile imaginarului poetizant, specifice literaturii săteşti de raftul al doilea.

◆ Irina Petraş, *Două cărţi de proză*, ST, XLI, 1990, 11–12, 24; Nora Rebreanu, TR. III, 1991, 13, 4.

L. Pv.

GOGEA Vasile, *Scene din viaţa lui Anselmus*, Bucureşti, Litera, 1990, 86 p. Parabolă tragicomică, romanul face din micul univers, aparent banal, al unui bloc locuit de pensionari un spaţiu numai bun pentru a simboliza carnavalescul joc al destinului. Un joc în care personajele, locatarii înşişi, apar ca nişte măşti bine modelate tipologic: vigilentul administrator Mangolewski, încă militărosul colonel în rezervă Coco Epaminonda, pretinsul scriitor Andriano Zapis, piticul Monks, care îngrijeşte un infirm, fostul marinar Cabidan, orbul Sabaca, Linda, cândva cântăreaţă de operă, biologul Erbiceanu, Timon Pironescu, un fel de gânditor cinic. Şi, alături de ei, Anselmus, care, „alpinist al propriului său gând”, cum îşi zice, are obiceiul de a-şi nota reflecţiile în mai multe caiete. El este personajul-martor în jurul căruia se înlănţuie episoadele narative: o ceartă, o mică „anchetă” internă, o înmormântare, o şedinţă etc. Deşi puternic colorate ironic, aceste întâmplări, ca şi maniile celor implicaţi, rămân pătrunse, în chiar ridicolul şi absurdul lor, de un tragism pe care autorul ştie să-l insinueze cu fineţe şi care dă caricaturii înseşi un sens mai profund.

◆ Mihaela Ursa, ST, XLII, 1991, 4, 52; Al. Th. Ionescu, CAL, 1991, 5, 3; Mihai Dragolea, VTR, XXI, 1991, 244, 6; Sanda Cordoş, TR, s. nouă, III, 1991, 36, 4; Ştefan Borbély, *O utopie crepusculară*, F, XXVII, 1991, 9, 4; Alexandru Ţion, AST, 1991, 228, 14.

I. M.

➤ **GOMA Paul**, *Din calidor. O copilărie basarabeană*, Bucureşti, Albatros, 1990, 236 p. (În lb. franceză: *Le Calidor*, tr. de Alain Paruit, Paris, Albin Michel, 1987). Inaugurează un ciclu continuat, în ordinea cronologiei biografice a autorului, cu vol.: *Arta refugii* (1991), *Astra* (1992), *Sabina* (1991) şi *Roman intim* (1999). Roman autobiografic. Concepută contrapunctic, din rememorări, meditații, reflecții, informații documentare, în jurul simbolului central, „calidorul" casei părinteşti din satul basarabean Mana, cartea evocă primii ani ai copilăriei protagonistului narator. Tema romanului este confruntarea a două lumi, cea a copilăriei, ca vârstă de aur, ca topos afectiv şi geografic paradisiac, cu cea a istoriei, ca alienare a individului şi violentă cădere în timp. Povestitorul aduce în prim-plan, cu nostalgie şi candoare, îmbinând descripția cu reflecția, faptul brut cu percepția în multiplele oglinzi ale memoriei, primele amintiri, anii de şcoală, atmosfera caldă a căminului şi a ținutului natal, cele dintâi experiențe ale descoperirii de sine. Perspectiva narativă, tonalitatea echilibrată, domoală se mențin neschimbate şi în evocarea evenimentelor dramatice care reprezintă intruziunea istoriei în spațiul privilegiat al conştiinței încă nealterate de timp. Este vorba de anii celui de-Al Doilea Război Mondial, de presupusa moarte a tatălui eroului principal, închis într-un lagăr de prizonieri, de cedarea Basarabiei, din iunie 1940, urmată de refugiul familiei povestitorului în Ardeal. ≈ devine, astfel, un *Bildungsroman*, cu elemente de jurnal liric, cu numeroase incursiuni eseistice, o monografie a satului Mana, precum şi o cronică a unui destin colectiv. Critica îl consideră „cea mai bună carte a scriitorului" (Ion Simuț) sau „cea mai fericită carte de proză de la *Amintirile* lui Creangă încoace" (Virgil Podoabă).

▼ Chişinău, Biblioteca Basarabia, 1993.

■ *Le Calidor*, tr. de Alain Paruit, Paris, Albin Michel, 1987; *My Childhood at the Gate of Unrest*, tr. de Angela Clark, Londra, Readers International, 1990.

◆ Liviu Malița, APS, I, 1990, 5–6–7, 44; I. Negoițescu, TR, s. nouă, II, 1990, 31, 4; Ioan Holban, CRC, 1990, 10, 4; Marta Petreu, ~, *între depoziție şi fantasmare*, RL, XXIV, 1991, 3, 4; Adrian Suciu, EX, XXIII, 1991, 1–2, 19; Horia Gârbea, LCF, s. nouă, 1991, 6, 6; Alex Ştefănescu, *Duioşia unui bărbat aspru*, FC, 1991, 8, 12; Eugen Simion, RL, XXIV, 1991, 9, 8; Mircea Țicudean, CNT, 1991, 9, 3; Florin Ardelean, F, XXVII, 1991, 3, 4; Nicolae Oprea, VR, LXXXVI, 1991, 3, 110–113; Florin Manolescu, LCF, s. nouă, 1991, 15, 5; Virgil Podoabă, VTR, XXI, 1991, 242, 7; Radu Părpăuță, TP, 1991, 7, 5; Tudorel Urian, CVT, II, 1991, 29, 6; Al. Th. Ionescu, CAL, 1991, 7–8, 4; Ion Moise, MI, II, 1991, 13, 3; Florin Ardeleanu, VTR, XXII, 1992, 255, 8; Alexandru Lászlo, VTR, XXII, 1992, 255, 10; Nicolae Oprea, *Rugul cărții*, VTR, XXII, 1992, 255, 13; Ion Simuț, *Inocența şi revolta în infern*, VTR, XXII, 1992, 255, 13; Bogdan Popescu, *Un „bătrân de viitor"*, CAI, 1993, 4, 49–50; Ovidiu Pecican, F, XXX, 1994, 3, 22–23; Negoițescu, *Scriitori*, 193–198; Magda Teodorescu, *În do major*, CNC, VI, 1995, 5, 5; Holban, *Salonul*, 35; Ion Simuț, *Are ~ talent?*, F, XXXIII, 1997, 7–8, 61–63; *** , *Dicționarul*, II; Urian, *Proza*, 44–46; ***, *Dicționar analitic*, I, 310–312; ***, *Dicționarul esențial*; Tihan, *Umanități*, 241–242. ❒ ~, *Rezistenți şi rezistențe*, DOI, I, 1990, 13, 15; Gabriela Adameşteanu, *Să credem şi în miracole*, DOI, I, 1990, 30, 8–9, 10; Rodica Palade, *„Istoria nu-ți dăruieşte nimic pe gratis"*, DOI, II, 1991, 8, 8–9; Rodica Zafiu, *Pitoresc şi ironie*, LCF, s. nouă, 1991, 29, 4; Horia Gârbea, *Vocea*, LCF, s. nouă, 1991, 32, 16; Ileana Mălăncioiu, *Fiindcă morții nu se mai pot apăra*, DOI, II, 1991, 37, 11; Nicolae Baltă, *„Omul politic" şi eul profund*, VR, LXXXVI, 1991, 10, 95–98; Florin Manolescu, *Teme inconfundabile*, DOI, III, 1992, 7, 15; Mircea Martin, *Un simbol*, VTR, XXII, 1992, 255, 1, 16; Virgil Podoabă, *Dizidentul, scriitorul şi opera*, VTR, XXII, 1992, 6, 16; ***, *~: „Rămân ce-am fost: un înjurător"*, DOI, IV, 1993, 3, 14–15; Ion Negoițescu, *Scrisoare către ~*, DOI,

IV, 1993, 7, 12; Virgil Podoabă, *~: le dissident et l'écrivain*, ESI, 1993, 1–2, 180–182; Virgil Podoabă, *Despre memorie şi nu numai*, VTR, XXIII, 1993, 271, 6; Mircea Martin, *Literatura română postbelică şi fundalul ei social-politic*, VTR, XXIII, 1993, 272, 4; Breban, *Confesiuni*, 14–15; 198–210; Simuţ, *Incursiuni*, 345–347, 349, 352; Mircea Iorgulescu, *Singurătatea lui ~*, DIL, III, 1995, 117, 2; Ion Simuţ, *Cui nu-i e frică de ~?*, F, XXXI, 1995, 9, 51–53; Ungureanu, *La vest*, 220–242; Ioan Lazăr, *Profil: ~ – 60*, ZBR, VII, 1996, 1–2–3, 9; Cimpoi, *O istorie*, 275–278; Lászlo, *Între*, 17–24, 42–44; Lovinescu, *Unde scurte*, VI, 219–221; Marino, *Politică*, 25; Micu, *Scurtă istorie*, III, 113–114; Munteanu, *Jurnal*, VI, 180–185; Simuţ, *Critica*, 62–66; Radu Cosaşu, *Mărturisirea unei romanciere*, DIL, V, 1997, 215, 12; George Pruteanu, *Maculatorul*, DIL, V, 1997, 215, 13; Nicolae Oprea, *~ şi cărţile înstrăinării*, VTR, XXVII, 1997, 4, 49–51; Luca Piţu, *De ~ et quibusdam alüs*, VTR, XXVII, 1997, 4, 64–65; Traian Ştef, *~ şi complexul păunului*, VTR, XXVII, 1997, 4, 37–38; Radu Mareş, *Cabala bigoţilor*, VTR, XXVII, 1997, 4, 38–41; 5, 55–58; Mircea Iorgulescu, *Ghinionul ~*, DIL, VI, 1998, 267, 3; 268, 3; 269, 3; 270, 3; Cornel Moraru, *Un mozaic de tendinţe postmoderne*, VR, XCIII, 1998, 9–10, 88–91; Dobrescu, *Modernitatea*, 216–218; Spiridon, Lefter, Crăciun, *Experimentul*, 31–32; Mălăncioiu, *Cronica*, 20–22; Mariana Şipoş, *Cheia personajelor*, LCF, s. nouă, 1999, 1, 18–19; Faifer, *Faldurile*, 131–138; Valentina Rotaru, *Orgoliul şi absurditatea unei integrităţi*, VTR, XXVIII, 2000, 3, 90–93; Flori şi Mircea Stănescu, *~ la 65 de ani*, DUL, X, 2000, 131, 24; Tatiana Slama-Cazacu, *Viaţă, personalitate şi limbaj: ~*, VTR, XXVIII, 2000, 10–11, 116–128; ***, *~ – 65*, OBC, I, 2000, 32, 11; Lefter, *Postmodernism*, 108; Oprea, Vlasie, *Literatura*, 59–60; Simuţ, *Arena*, 91–96.

M. W.

➤ **GOMA Paul**, *Gherla*, Bucureşti, Humanitas, 1990, 237 p. (Totalitarism şi literatura Estului). (În lb. franceză: ≈, tr de Şerban Cristovici, Paris, Gallimard, 1976). Apărut mai întâi în f. rev. VR, LXXXV, 1990, nr. 1–2 (parţial). Roman memorialistic despre regimul concentraţionar românesc din deceniul al şaselea al sec. trecut. Concepută sub formă confesivă, prin rememorări, meditaţii, fişe de observaţie, ce constituie adevărate documente de epocă, naraţiunea evocă experienţa atroce a detenţiei politice la Jilava şi la Gherla a protagonistului povestitor. Cruzimea, sadismul torţionarilor, redate într-o manieră naturalistă, într-un limbaj crud, convulsiv, atmosfera terifiantă a celulei de detenţie, brutalitatea şi abjecţia supliciilor îndurate de victimele sistemului comunist fac din această utopie neagră un veritabil document politic şi o piesă reprezentativă a literaturii gulagului românesc. ≈ este un roman zguduitor al infernului, dar şi un elogiu al memoriei purificatoare, al valorii compensatoare a cuvântului, ca unic antidot împotriva ororilor istoriei. Descrierea exactă a universului concentraţionar, cu o certă voluptate a detaliului, fişele de observaţie psihologică şi schiţele de portret, realizate îndeobşte prin particularităţile de limbaj, alternează cu reflecţiile istorice, politice, morale, ce conferă romanului un plus de autenticitate. ≈ este „o carte sumbră, de o tristeţe sfâşietoare" (Cornel Moraru), „unul din romanele cele mai unitare şi mai bine organizate epic din opera lui ~" (Anton Cosma).

■ ≈, tr. de Şerban Cristovici, Paris, Gallimard, 1976; *Min ungdoms straff*, tr. de Barbro Andersson, Stockholm, Coeckelberghs Förlag, 1978.

◆ Ligia Ionescu, LCF, s. nouă, 1990, 28, 5; Dorin Spineanu, TP, 1990, 32, 5; Ruxandra Cesereanu, TR, s. nouă, II, 1990, 51, 4; Virgil Podoabă, VTR, XXI, 1991, 238, 14; Mariana Trifan, UC, I, 1991, 1–2, 5; Cornel Moraru, VTR, XXI, 1991, 242, 4; T. Tihan, ST, XLII, 1991, 5–7, 22–25; Călin Manilici, ST, XLIII, 1992, 1, 2; Florin Ardelean, *~ – maratonistul fără linie de sosire*, F, XXIX, 1993, 5–6, 13; Negoiţescu, *Scriitori*, 191–193; Mihai Cimpoi, *O fenomenologie a cruzimii*, TR, s. nouă, VII, 1995, 41, 5; Ion Pop, *Incursiuni în „literatura carcerală"*, VR, XCII, 1997, 11–12, 1–10;

Rotund, *Incursiuni*, 120–123; Cosma, *Romanul*, II, 412–415; Tihan, *Umanități*, 222–242. ❐ V. şi *Din calidor*, 1990.

M. W.

➤ **GOMA Paul**, *Patimile după Piteşti*, Bucureşti, Cartea Românească, 1990, 262 p. Urmat de o *Notă* şi o *Cronologie* a autorului. (În lb. franceză: *Les Chiens de mort*, tr. de Alain Paruit, Paris, Hachette, 1981). Fragment: ≈, DIA, 1990, 73–76, 2–63. Roman-document despre infernul închisorilor comuniste din România începutului de deceniu al şaselea. Cartea este concepută pe baza a numeroase mărturii, orale şi scrise, despre regimul de detenție din penitenciarul de la Piteşti, destinat formării, prin tortură fizică şi morală, a „omului nou" comunist. Protagonistul este Vasile Pop, un student condamnat pe nedrept la cinci ani de închisoare, după ce sora sa este violată de ofițerii sovietici şi ucisă de un securist, iar fratele celor doi dispare în împrejurări necunoscute. El însuşi împuşcat în ambii genunchi şi acuzat de a fi aderat la o organizație legionară „teroristă", eroul este întemnițat la Piteşti, alături de alți presupuşi opozanți ai regimului, supuşi unei monstruoase pedagogii de „reeducare". Bolnav şi infirm, el asistă, în calitate de martor, la supliciile îndurate de colegii săi de celulă, în scopul unei depline dezumanizări. Printr-o acțiune concertată de brutalizare, delațiune reciprocă, denigrare a tuturor valorilor spirituale, deținuții, conduşi de şeful de celulă, Țurcanu, sunt obligați a juca pe rând rolul de victime şi torționari. Descrierea, frustă în limbaj, a acestui univers dantesc, feroce şi sumbru, oferă pagini copleşitoare prin naturalismul viziunii. ≈ este una din cărțile „cele mai răscolitoare, mai crude şi mai greu de citit din câte s-au scris în literatura noastră" (Florin Manolescu).

▼ Cluj-Napoca, Dacia, 1999.

■ *Les Chiens de mort*, tr. de Alain Paruit, postf. de Virgil Ierunca, Paris, Hachette, 1981; *Die rote Messe*, tr. de Lucian Grigorowitsch, Köln, Thule, 1984; *Het vierkante ei*, tr. de Andrea Borbel, Anvers, Elsevier Manteau, 1985.

◆ I. Negoițescu, *Scriitorul ~*, TR, s. nouă, II, 1990, 30, 4; Horia Gârbea, LCF, s. nouă, 1991, 12, 6; Al. Cistelecan, VTR, XXI, 1991, 242, 4; Florin Manolescu, LCF, s. nouă, 1991, 25, 5; Nicolae Baboi, VAR, II, 1991, 6, 16–17; Horia Al. Căbuți, VTR, XXII, 1992, 255, 8; Alexandru Lászlo, VTR, XXII, 1992, 255, 10; Negoițescu, *Scriitori*, 191–193; Caraion, *Tristețe*, 57–59; Holban, *Salonul*, 35; ~, *Memorialul ororii*, F, XXXIII, 1997, 7–8, 64–76; Cesereanu, *Călătorie*, 223–230; Rădulescu, *Istoria*, I, 382–406; Glodeanu, *Dimensiuni*, 285–288; Ivăncescu, *O nouă viziune*, 69; Micu, *Istoria*, 652. ❐ V. şi *Din calidor*, 1990.

M. W.

❍ **GROŞAN Ioan**, *Avea douăzeci şi cinci de ani*, CNT, 1990, 1, 18; *Daniel Apostol*, VR, LXXXVI, 1991, 7, 12–16; *Metamorfoza*, LTI, 1998, 27, 100–102; LTI, 1999, 29, 170, fragmente din romanul *Discurs asupra realului*.

M. W.

GURĂU Apostol, *Sâmbure înflorit*, Galați, Porto Franco, 1990, 145 p. Roman realist simbolic, cu acțiunea plasată într-o fictivă aşezare dunăreană, pe nume Para de Loess. Cartea evocă drama intelectualului român din epoca dictaturii ceauşiste. Protagonistul, Titus Cotuna, un inginer agronom dublu licențiat, este un spirit meditativ, reflexiv, solitar, din familia inadaptaților. Fidel până la capăt ideilor sale inovatoare, cu prețul propriului sacrificiu, el îşi propune să reformeze starea de decădere agricolă a ținutului, prăbuşit, în chip real şi simbolic, în sterilitate. Înflorirea miraculoasă a pământului, din finalul cărții, reprezintă o sugestie a puterii transfiguratoare a

conştiinţei, un elogiu al individualităţii, capabilă să înfrunte tiparele sociale restrictive şi opresive. „Romanul oglindeşte, în mic, un sistem social şi moral. E scris cu patos şi cu o oarecare îndârjire, într-o manieră a realismului liric, amintind de Fănuş Neagu, însă fără coerenţa metaforică a acestuia” (Val Condurache).

◆ Horia Gârbea, LCF, s. nouă, 1990, 30, 6; Diana Adamek, TR, s. nouă, II, 1990, 35, 4; Mircea Dinutz, *O provincie a uimirii*, REV, I, 1990, 12, 2; Val Condurache, RL, XXIII, 1990, 40, 10.

M. W.

➤ **HORIA Vintilă**, *Dumnezeu s-a născut în exil*, tr. din lb. franceză de Al. Castaing, revizuită de autor, Craiova, Europa, 1990, 190 p. (Biblioteca de literatură română, 1). Postf. de Daniel Rops, studiu de Monica Nedelcu, note biobibliografice de Ion Deaconescu. (În lb. franceză: *Dieu est né en exil*, Paris, Libraire Arthème Fayard, 1960). Fragmente: ≈, TP, 1990, 11, 5; 12, 5; ≈, TR, s. nouă, II, 1990, 23, 6–7. Reluat fragmentar: ≈, CAL, 1992, 5, 24. Este primul vol. din *Trilogia exilului*, urmat de *Cavalerul resemnării* (apărut în lb. franceză în 1961, iar în lb. română în 1991) şi de *Salvarea de ostrogoţi. Prigoniţi-l pe Boeţiu*, (apărut în lb. spaniolă în 1983, iar în lb. română în 1993). Roman filosofic, conceput sub formă de jurnal imaginar al poetului latin Ovidiu Naso, expatriat la Tomis, în urma unei decizii imperiale. Alcătuită din rememorări, confesiuni, notaţii, epistole, însemnări istorice, geografice şi meditaţii filosofice, cartea reprezintă o cronică a ultimilor opt ani din viaţa artistului, din perspectiva exilului, analizat sub multiple faţete, psihologic, metafizic, soteriologic. Fost poet de curte, susţinător al imperiului roman expansionist, autor al celebrei *Ars amandi*, care-i aduce, din punct de vedere oficial, condamnarea, sub acuzaţia de corupere a moravurilor, eroul se confruntă, acum, cu o alternativă existenţială inedită. În ţara geţilor barbari, unde descoperă o spiritualitate înaltă, reflectată în credinţa într-un zeu unic, Zamolxe, el trăieşte o metamorfoză interioară, cu resorturi religioase şi morale profunde. Biografia sa devine un parcurs iniţiatic, pe măsură ce sensul tragic al exilului, ca răscruce a două lumi, dobândeşte conotaţii arhetipale. Pendulaţia dramatică a poetului între nostalgia vechii sale existenţe, la Roma, şi aspiraţia către Adevăr, antiteza, resimţită din ce în ce mai pregnant, dintre idealurile sale artistice şi limitările timpului istoric, dintre iubirea sacră şi cea profană constituie poluri ale unei trăiri cu dublu orizont, mundan şi divin. Însăşi naşterea Mântuitorului, la cumpăna dintre lumi, vestită de prietenul poetului, doctorul Teodor, este, din punctul de vedere al convenţiei ficţionale, ilustrarea deplină a metaforei exilului, în această accepţiune ontologică. ≈ este „un roman simbolic şi ezoteric”, „o proză simbolizantă şi parabolică într-o anumită măsură, lirică şi estetizantă prin voinţa ei de a uni mai multe mituri” (Eugen Simion).

▼ tr. de Al. Castaing, Ileana şi Mihai Cantuniari, pref. de Monica Nedelcu, postf. de Daniel Rops, Bucureşti, Anastasia, 1999. Fragment: Firan, *Literatura*, 268–285.

■ *Dieu est né en exil*, pref. de Daniel Rops, Paris, Libraire Arthème Fayard, 1960; *Deus nasceu no exílio*, Sao Paulo, Flamboyant, 1961; *Dion ha nacido en el exilio. Diario de Ovidio en Tomis*, Barcelona, Destino, 1961; 1972; ≈, Chile, Editorial Andres Bello, 1988; *Gott ist im Exil geboren*, Wien, P. Neff, 1961; *God Was Born in Exile. Ovid’s Memoirs at Tomis*, London, G. Allen & Unwin, 1961; ≈, New York, St. Martin’s Press, 1961; *Dóu ha nascut a l’exili*, Barcelona, Vergara, 1963; *Dio é nato in esilio*, Torino, Fògola, 1979.

● Premiul *Goncourt*, pe anul 1960, atribuit, dar nedecernat.

◆ T. F., *Romanul unui roman. Dialog cu scriitorul ~*, TP, 1990, 3, 6; ∗*∗, TP, 1990, 4, 6; Eugen Simion, *Poetul şi împăratul*, CAI, 1990, 3, 1–5; Constantin Cubleşan, *Un scriitor român laureat al premiului Goncourt*, TR, s. nouă, II, 1990, 23, 6; Ion Vlad, *Jurnalul poetului exilat*, TR, s. nouă, II, 1990, 23, 7; Zaharia Sângeorzan, *Exilatul vorbeşte*, TP, 1990, 30, 4; Nicolae Manolescu, *Simptomatologia exilului*, RL, XXIII, 1990, 45, 9; Remus-Horaţiu Pintea, CNT, 1990, 35, 3; 36–37, 9; Monica Lovinescu, *Persecutaţi-l pe Boethius*, VTR, XX, 1990, 237, 4; Cornel Ungureanu, *Iluminare şi hierofanie*, O, s. nouă, 1990, 46, 11; Domiţian Cesereanu, TR, s. nouă, III, 1991, 7, 7; Nae Antonescu, F, XXVII, 1991, 2, 4; Cornel Mihai Ionescu, *Hermeneutică şi nostalgie*, VR, LXXXVI, 1991, 2, 106–110; Cristina Müller, EX, XXIII, 1991, 1–2, 8; Nicolae Oprea, CAL, 1991, 1, 7; Dan Silviu Boerescu, TMS, XXVI, 1991, 3, 6; Virgil Ierunca, F, XXVII, 1991, 3, 8; Antonio Chiaverini, *Poet între două lumi – impresii despre literatura lui ~*, TMS, XXVI, 1991, 5, 7; Gabriela Gavril, CL, CXXV, 1991, 19, 6; Ion Murgeanu, CROR, III, 1991, 15–16, 8; ~, *Exilul implică un spaţiu al cunoaşterii prin durere*, MI, II, 1991, 14, 8; Ioana Pârvulescu, CNC, II, 1991, 32, 4; Romul Munteanu, VAC, II, 1991, 36, 2; Nicolae Baboi, VAR, II, 1991, 10, 18–19; Cristina Müller, *Ipostaze ale exilului*, EX, XXIII, 1991, 10–11, 14; Laura Cheie, ~. *Exilul şi împărăţia*, O. s. nouă, 1991, 17, 7; Ion Cocora, *Cultura română: un pariu refuzat?*, TR, s. nouă, IV, 1992, 1, 1; Călin Manilici, *Emblemele diasporei*, ST, XLIII, 1992, 1, 2; Ricardo Angoso Garcia, *~: „România este o ţară pentru viitor”*, CROR, IV, 1992, 1–2, 11; Ştefan Ion Ghilimescu, CAL, 1992, 8–9, 7; Andrei Ionescu, *Deznodământul fericit (la moartea lui ~)*, VR, LXXXVII, 1992, 3–4, 25–28; Ion Horaţiu Crişan, TRA, I, 1992, 51, 2; Nicu Caranica, ~, ST, XLIII, 1992, 5–6, 13–16; Gheorghe Perian, *Probleme ale literaturii contemporane*, VTR, XXII, 1992, 259, 3; S. Damian, *Porţi închise*, RL, XXV, 1992, 35, 12–13; Valentin Chifor, *~ sau parabola exilului*, F, XXIX, 1993, 9, 4–5; Horia Algor, P, IV, 1993, 9, 2; Constantin Ciopraga, *Literatura diasporei: ~ şi Ştefan Baciu*, ESR, II, 1993, 6, 55–66; Ierunca, *Subiect*, 250–252; Crenguţa Gânscă, *Naşterea mitului creştin în spaţiul românesc, la Lucian Blaga şi ~*, AURO, 1994, 4, 119–121; Munteanu, *Jurnal*, V, 215–216; Ungureanu, *Mircea Eliade*, 105–111; Ungureanu, *La vest*, 122–131; Mihai Cimpoi, *Exilul basarabean ca exil interior*, DER, III, 1996, 1, 152–156; Gheorghe Glodeanu, *~ şi romanele exilului* TR, s. nouă, VIII, 1996, 16, 5; Cristian Radu, *Publicistica lui ~*, TR, s. nouă, VIII, 1996, 46, 1; 8–9; Alexe, *Diorame*, 97–98; Chifor, *Caleidoscop*, 240–243; Firan, *Literatura*, 285–289; Micu, *Scurtă istorie*, III, 10; Mureşanu Ionescu, *Literatura*, 87–93; Crenguţa Gânscă, *Metamorfozele lui ~*, F, XXXIII, 1997, 1, 59–61; Camelia Tamaş, *Mântuitorul sufletelor noastre*, VRR, III, 1997, 3; Ciopraga, *Personalitatea 2*, 290–299; Rotaru, *O istorie*, IV, 364; Cosma, *Romanul*, II, 351–358; ∗*∗, *Dicţionarul*, II; Glodeanu, *Dimensiuni*, 250–259; Popa, *Reîntoarcerea*, 67–78; Simion, *Fragmente*, II, 56–62; Marilena Rotaru, *Memoria exilului românesc – ~*, CNT, 1999, 2, 10; 3, 10; Maria Georgeta Orian, *~, romancier*, TR, s. nouă, XI, 1999, 25–28, 7–9; Pan. M. Vizirescu, *N. I. Herescu, o mare personalitate a culturii române*, G, VIII, 1999, 4–5, 88–90; Stănescu, *Mircea Eliade*, 273–275; Vlad, *În labirintul*, 166–172; ∗*∗, *Atracţia magică a lui ~ pentru Tomis*, TMS, s. nouă, V, 2000, 8, 3; ∗*∗, *Dicţionarul esenţial*; Ierunca, *Trecut-au anii*, 298; 312–323; Micu, *Istoria*, 650–651; Micu, *Literatura*, 322; Orian, *Vintilă Horia*, 69–96.

M. W.

❍ **HRIZEA Vasile**, *Soldat al oricărei speranţe*, fragment de roman, AST, 1990, 2, 8.

M. W.

❍ **IOANID Monica**, *Roxana*, fragment din romanul *O simplă poveste*, CNC, I, 1990, 33, 12–13.

M. W.

➤ **IONESCO Eugène**, *Însinguratul*, tr. de Rodica Chiriacescu, Bucureşti, Albatros, 1990, 127 p. (În lb. franceză: *Le Solitaire*, Paris, Mercure de France, 1973). Roman

existențialist. Interogație filosofică modernă asupra sensului vieții şi a fundamentului său ontologic, cartea reprezintă confesiunea directă, concentrată, a unui personaj descins din familia inadaptaților. Spirit meditativ, tulburat de misterul universului, dar conştient până la disperare de caracterul incognoscibil al acestuia, eroul, profund marcat de greața sartriană, provenită din conştiința neantului, se simte condamnat la existență şi împrejmuit de un zid care urcă până la cer. În această „închisoare”, lumea personajului, în datele sale reale, este, în mod simbolic, una profund anodină. Mic funcționar la o întreprindere măruntă, copleşit de plictisul vieții cotidiene, eroul, în vârstă de treizeci şi cinci de ani, primeşte pe neaşteptate, de la un unchi din America, o moştenire ce-i permite să închirieze o locuință la periferia Parisului şi să se retragă la pensie. Oblomovian, de acum, în mod autentic, el devine un simplu martor al spectacolului vieții şi al propriei sale drame, ce se consumă anost, repetitiv, printre aceleaşi interogații filosofice, stropite abundent cu alcool, între noul apartament şi micul restaurant din colțul străzii. Constrâns la o existență „inadmisibilă”, inaccesibilă în adevărul său ultim, angrenat într-un mecanism social guvernat de legi absurde, straniul personaj are, în cele din urmă, misterioasa revelație a zidurilor care se surpă, invadate de lumină, ca o posibilă cale de a accede la o lume paralelă. Controversat de critică, la apariția sa în tr. românească, romanul a fost considerat deopotrivă „o pastişă amabilă, un omagiu târziu adus existențialismului” (Ovidiu Pecican) şi „o capodoperă” (Alex Ştefănescu), o „carte fermecătoare şi rotundă ca un poem” (Tania Radu, Dan C. Mihăilescu).

■ *Le Solitaire*, Paris, Mercure de France, 1973.

◆ Alex Ştefănescu, ~ *şi statuia lui Lenin*, RL, XXIII, 1990, 51–52, 11; Ovidiu Pecican, *Etică şi estetică neutrală*, CNT, 1991, 2, 3; Diana Adamek, TR, s. nouă, III, 1991, 6, 4; Sebastian-Vlad Popa, RL, XXIV, 1991, 6, 16; Tania Radu şi Dan C. Mihăilescu, ARC, 1991, 1, 193; Arşavir Acterian, UC, III, 1993, 2, 5; ***, *Cu ~ despre* ≈, tr. de Sanda Stolojan, RL, XXVIII, 1995, 21–22, 26; Ionesco – Bonnefoy, *Eugène Ionesco*, 5–6; 48–50; 95–100; 148–152.

M. W.

IONESCU Elena, **Cornel SAMOILĂ**, *Acțiunea „Nicrom”*, Bucureşti, Albatros, 1990, 268 p. Roman *science-fiction.*

M. W.

IONESCU Violeta, *Legendele nu se scufundă*, Bucureşti, Ion Creangă, 1990, 178 p. Roman de aventuri pentru copii.

M. W.

❍ **IUGA Nicolae**, *Prolog la Roma*, fragment din romanul *Norul de lumină*, AST, 1990, 227, 28–29.

M. W.

❍ **IZBĂŞESCU Gheorghe**, *Salonul de vară*, ZBR, I, 1990, 3–4, 5–7, *Scânteiau ochii clorofilei*, CAL, 2000, 1–2, 12–13, fragmente din romanul *Salonul de vară*.

M. W.

LĂCUSTĂ Ioan, *Calendarul de nisip*, Bucureşti, E. M., 1990, 285 p. Roman postmodernist pe tema relației dintre realitate şi ficțiune. Originală, captivantă, cartea propune o meditație asupra literaturii, prin substituția demersului auctorial cu un raport de interdeterminare şi indeterminare dintre autor şi personaje. Carte cu mai mulți autori, lipsită de pretenții romaneşti, în sensul tradițional al termenului, ≈ este o narațiune ce pare a se scrie singură, printr-o îngemănare de intrigi paralele, rămase, până la sfârşit, sub semnul incertitudinii. Un personaj misterios,

pe nume Milu, îi încredinţează protagonistului, scriitorul Ştefan Lambrino, nişte ms., pe care acesta, întors acasă, începe a le citi nepotului său. Ele conţin jurnalul de armată al eroului, pe numele său real Ovidiu Rădulescu, însoţit de câteva fragmente dintr-un roman scris de acesta în timpul cătăniei, despre un anume Dumitru G. Stan, la rândul său scriitor. Cele două fire narative evoluează în paralel, până în momentul în care Ovidiu, venit în Bucureşti pentru admiterea la facultate, îşi întâlneşte întâmplător personajul, pe Dumitru G. Stan, care, în mod uimitor, trăieşte în realitate conţinutul romanului imaginat de viitorul student. Mai mult decât atât, enigmaticul Milu, ce apare şi dispare sporadic, îi mărturiseşte eroului existenţa a încă unui personaj, acţionând din umbră, un simbol al instanţei auctoriale supreme, care copiază absolut totul, atât jurnalul de armată, cât şi romanul despre Dumitru G. Stan. Astfel, toate personajele cărţii sunt autori şi, în acelaşi timp, ficţiuni ale altor ficţiuni, reunite într-o povestire pe care primul autor, Ştefan Lambrino, o începe citind-o şi o sfârşeşte visând-o, în timp ce adoarme peste enigmaticele ms. ajunse în posesia sa. Ca naraţiune „ameţitor de stufoasă” (Valeriu Cristea), ≈ este un roman „al convenţiilor acceptate” (Eugen Simion).

● Premiul „Ion Creangă” al Academiei Române pe anul 1990.

◆ Valeriu Cristea, CAI, 1990, 3, 8–12; Diana Adamek, TR, s. nouă, II, 1990, 31, 4; Horia Gârbea, LCF, s. nouă, 1990, 28, 6; Nicolae Baltă, CNC, I, 1990, 35, 4; Eugen Simion, RL, XXIII, 1990, 38, 8; Constantin Cubleşan, ALA, I, 1990, 35, 3; Simion, *Fragmente*, IV, 253–259.

M. W.

❍ **LĂMUREANU Constantin**, *Un citat fără importanţă*, fragment de roman, ARSA, I, 1990, 1, 6.

M. W.

LUSTIG Adrian, *Un băiat ura o fată*, Bucureşti, Eminescu, 1990, 183 p. Roman umoristic. Printr-o suită de episoade ce se derulează într-un ritm alert, cartea realizează o satiră la adresa societăţii comuniste, marcată de diletantism şi de confuzie a valorilor. Protagonistul, pe nume Sergiu Arvinte, este un student serios, visător şi timid, părăsit, fără nici o explicaţie, de iubita sa din liceu, Marina. Noul partener al fetei, Alexandru Medrea, se interesează, la rugămintea acesteia, de misterioasa dispariţie din oraş a lui Sergiu, care renunţă la facultate pentru a se angaja, ca muncitor zilier, la o cooperativă din Valea Lotrului. De aici, firul narativ se complică, în intenţia de a evoca, într-un registru parodic, episoade din viaţa angajaţilor cooperativei, cu toţii artişti amatori, antrenaţi în aceste activităţi extraprofesionale în virtutea indicaţiilor primite de la organele de partid. Astfel, romanul oferă, pe fundalul unei poveşti de dragoste eroic-comice, un tablou ingenois al degringoladei ideologice comuniste, evocată cu umor şi detaşare, într-un text fluent şi limpede, lipsit de artificii stilistice.

◆ Horia Gârbea, LCF, s. nouă, 1990, 30, 6.

M. W.

LUSTIG Adrian, *Un ceai cu tipele de sâmbătă*, Bucureşti, Alex, 1990, 206 p. Roman umoristic. Alcătuită dintr-un dosar de depoziţii ce redau, cronologic, evenimentele din varii perspective, cartea evocă aventurile prin care trec nişte elevi de liceu, adunaţi într-o tabără şcolară cu ocazia revelionului dintre anii 1968 şi 1969. Elementul central al intrigii, realizată cu detaşare şi umor, îl reprezintă un incident neplăcut: directorul liceului este lovit cu o sticlă de şampanie de către elevul premiant. Carte de aventuri adolescentine şi satiră a ideologiei comuniste lozincarde, ≈ este un roman „antrenant, optimist, veridic, plăcut” (Horia Gârbea).

◆ Horia Gârbea, LCF, s. nouă, 1991, 10, 6.

M. W.

MARINEASA Viorel, *În pasaj*, Bucureşti, E. M., 1990, 174 p. Fragmente: *Iubeşte-i pe interbelici, îţi ordon!*, CNC, I, 1990, 11, 13; *Refluxul*, VAR, I, 1990, 5, 14–15. Roman al timpului regăsit. În România anilor ’80, Iunian Hampu, tânăr recrut ce se îndreaptă spre cazarmă, îşi rememorează propria existenţă. Pe acest fir subţire se construieşte o naraţiune remarcabilă prin bogăţia ramificaţiilor secundare. Textul abundă în povestiri de sine stătătoare şi, la limită, s-ar putea citi ca o colecţie de proze scurte, înlănţuite în ordinea în care se petrec întâlnirile lui Iunian Hampu. Rolul personajului central nu e acela de a da o unitate de reflecţie sau de acţiune, ci de a intra în rezonanţă cu experienţele străine. Natură timorată, Iunian Hampu ar aparţine categoriei introvertiţilor, numai că, diferenţă notabilă, el îşi caută refugiul în interioritatea altora. O replică, un articol de ziar, notiţele unui miliţian, istoriile de război ale unui veteran – toate sunt retrăite de un suflet cameleonic, care preia perspectiva, emoţia şi spaimele subiectului originar. Pentru Iunian Hampu nu există prezenţe exterioare şi orice întâlnire devine un pretext de imersiune în memoria celuilalt. Naraţiunea se alcătuieşte dintr-un lung şir de „căderi în memorie”, rezultând un colaj de istorii subiective. ≈ propune astfel o viziune originală a unei realităţi mobilate cu obiecte interioare, imaginând o lume populată nu de personaje, ci de trăirile lor. Universul ficţional se dovedeşte construit asemenea unui imens teatru al memoriei colective, pe a cărui scenă se mişcă frânturi de amintiri individuale. Această integrare organică a memoriei implică o viziune onirică a lumii, în care apropierile se bazează pe analogii, contopiri şi asimilări, într-un mod ce aminteşte de imaginarul suprarealist al romanului arghezian. În cadrul literaturii postmoderne, înţelegerea memoriei ca spaţiu al trăirii, nu ca tezaur pasiv îi asigură romanului un loc aparte, explicând aspectul lui singular, caracterizat mai degrabă de polifonie decât de intertextualitate.

◆ ***, BNR, XXXIX, 1990, 8, 21; Nicolae Boghian, VAR, I, 1990, 7, 16; Horia Gârbea, LCF, s. nouă, 1990, 25, 6; Cornel Ungureanu, O, s. nouă, 1990, 28, 12; Cristian Moraru, CNC, I, 1990, 29, 4; Mihai Dragolea, ST, XLI, 1990, 9, 38–39; Ion Simuţ, RL, XXIII, 1990, 43, 10; ~, *Găselniţe, mici paradoxuri*, F, XXVII, 1991, 2, 5; Laura Pavel, EX, XXIII, 1991, 3–4, 7; Vladimir Bălănică, TNLS, III, 1991, 18, 2; Cornel Moraru, ~. *Rădăcinile realului*, VTR, XXVI, 1996, 5, 22–23; Berca, *Dicţionar*, 87–88; Şerban, *Piper*, 73, 79.

L. T.

❍ **MARINEASA Viorel**, *Strada Vasiovei nr. 44*, O, s. nouă, 1990, 8, 12; *Rispensiştii*, O, s. nouă, 1990, 23, 12; *Litera albă*, O, s. nouă, 1990, 33, 5; *Strada Cimitigrului*, O, s. nouă, 1990, 47, 4, fragmente dintr-un roman cu titlu neprecizat.

L. T.

MATEESCU Nicolae, *Sărbătoare legală*, Bucureşti, Cartea Românească, 1990, 301 p. Fragmente: *Omul electronic*, LCF, XXV, 1982, 10, 9; *Berea de duminică*, LCF, XXIX, 1986, 31, 4–5; *În familie*, LCF, XXX, 1987, 48, 6–7. Roman rural. În timpul dictaturii comuniste, autorităţile decid să desfiinţeze un sat care nu mai e productiv. Se mută cooperativa, locuitorilor li se propun apartamente de bloc şi se planifică transferul morţilor într-un nou cimitir. Familia Ştefan trăieşte concret procesul strămutării unui întreg univers de existenţă. Totuşi, reacţiile membrilor familiei la această decizie administrativă cu implicaţii profunde sunt diferite, conturând orizonturi distincte de

valori şi implicând o ruptură între generaţii. În vreme ce cele două fete, Venera şi Ioana, privesc evenimentul cu indiferenţă, continuându-şi viaţa netulburate, Lăzărică, tatăl, dramatizează, protestează la Bucureşti şi, în cele din urmă, moare de inimă rea. Moartea personajului are o semnificaţie inaugurală, prin funeraliile lui Lăzărică deschizându-se noul cimitir. Roman al unui mediu care se destramă (Mariana Sipoş), ≈ repune în pagină sentimentul dezrădăcinării şi drama insignifianţei umane, într-un registru ce aduce aminte de literatura rurală a începutului de sec., în contextul scenariilor absurde ale regimului totalitar.

◆ Vladimir Bălănică, TNLS, III, 1991, 16, 2; ***, UC, I, 1991, 5, 15; ***, BNR, XL, 1991, 10, 18; Mariana Sipoş, RL, XXIV, 1991, 32, 11.

L. T.

MIHADAŞ Teohar, *Pe muntele Ebal*, Cluj-Napoca, Clusium, 1990, 298 p. Cu o caracterizare de Valentin Taşcu pe coperta a IV-a. Fragmente: *Profesia: „Revoluţionar”*, NU, I, 1990, 2, 8; ≈, NU, I, 1990, 3, 4; 5, 4–5; 6, 4–5; *„Osana lui Baraba”*, NU, I, 1990, 8, 4; *Un Socrate al Aiudului*, NU, I, 1990, 9, 4. Face parte dintr-un ciclu autobiografic compus din romanele *Frumoasa risipă* (1980), *Steaua câinelui* (1991), *Pinii de pe Golna* (1993), *Străinul de la miezul nopţii* (1996). Memorial al vieţii de închisoare. Relatează experienţa concentraţionară a unui deţinut politic arestat în 1948 şi eliberat în 1955. Concepută ca o consemnare a unui lung periplu, care traversează celulele tribunalelor din Bistriţa şi Cluj, închisorile de la Aiud şi Piteşti, lagărul de muncă forţată de la Canal şi colonia de la Mărgineni, cartea insistă asupra tratamentului aplicat prizonierilor, evocând programul zilnic, specific fiecărui penitenciar, regimul alimentar, practicile curente, riscurile şi atitudinea deţinuţilor faţă de moarte. Înclinat să observe relaţiile din penitenciar, în toate sferele în care acestea se stabilesc, de la cele sociale, până la cele intime, memorialistul insistă asupra aspectelor sordide, pe care le priveşte cu ochi de moralist, însoţind ilustrarea detaliată a mizeriei umane cu dezaprobări elaborat retorizate, într-un amestec care îi e caracteristic de vituperaţie şi voluptate a descrierii. După cum arată şi titlul, care asociază într-un simbol unic legea biblică şi blestemul, ≈ pune experienţa carcerală sub semnul ambivalent al damnării şi al triumfului, fără ca totuşi sensul sublimării spirituale să transpară dincolo de consemnarea fidelă a condiţionărilor lui materiale.

◆ Andrei Moldovan, MI, I, 1990, 6, 2, 8; Valentin Raus, MI, I, 1990, 6, 2; Constantin Cubleşan, ALA, I, 1990, 23, 3; Cornel Ungureanu, O, s. nouă, 1990, 30, 12; GRS, II, 1990, 109, 3; T.[ania] R.[adu], LTM, 1990, octombrie, 117; Constant Călinescu, VAC, I, 1990, 41, 3; Ruxandra Cesereanu, TR, s. nouă, II, 1990, 46, 4; Liana Iacob, FMI, XLIII, 1990, 11–12, 22; Olga Duţu, TMS, XXVI, 1991, 1, 6; Nicolae Baltă, CNC, II, 1991, 13, 5; Cristian Stamatoiu, VTR, XXI, 1991, 240, 8; Mircea Arman, *Cu ~...* ≈, JL, s. nouă, III, 1992, 9–12, 1; Mircea Opriţă, *Prin poezie dobândim condiţia paradisiacă a existenţei*, TR, s. nouă, V, 1993, 46, 3; Ion Mureşan, *Intrarea istoriei în mit,* TR, s. nouă, VI, 1994, 42, 5; Munteanu, *Jurnal*, V, 212–214; Ion Maxim Danciu, *Am dorit să facem, aici la Cluj, o editură performantă cultural, iar nu o afacere cu cartea*, TR, s. nouă, VIII, 1996, 17, 3, 8–9; Duţu, *Note*, 84–85.

L. T.

MIHAI Mircea, *Dealul*, Bucureşti, Eminescu, 1990, 215 p. Roman realist centrat pe viaţa de zi cu zi a unei ferme viticole în România comunistă. Naraţiunea acoperă, în detaliu şi pe suprafeţe ample, monotonia muncilor agricole şi a activităţilor curente ale gospodăriei de stat: inspecţii de la partid, întrecerea brigăzilor fruntaşe, introducerea în

producție a unui tractor, obținerea unui nou soi de vin. Romanul interesează nu prin tematică (aceasta s-ar putea regăsi şi în literatura proletcultistă), ci prin documentarea aparte a unei umanități uniforme. Angajații locuiesc împreună într-o colonie, dar duc existențe solitare care se intersectează numai aleatoriu şi pentru scurtă durată. Provizoriu se formează cupluri în care iubirea se consumă rapid şi fără urmări civile: amor se face cu aceleaşi femei şi în aceleaşi locuri indiferent de personajele implicate. Romanul nu individualizează, tratând colectivitatea gregar. Efectul kafkian rămâne totuşi involuntar, iar semnificația lui e sociologică, nu estetică.

◆ ***, BNR, XXXIX, 1990, 5, 18; ***, ŞZ, I, 1990, 13, 5; ***, VAC, I, 1990, 25, 5; Adela Rogojinaru, RL, XXIII, 1990, 24, 10; Constantin Trandafir, *Romanul şi continuitatea*, ST, XLII, 1991, 8, 23.

L. T.

MIHĂESCU Eugen, *Şi câinele râde*, Bucureşti, Eminescu, 1990, 349 p. Roman liric al vieții la țară care imaginează, în România rurală distrusă de colectivizare şi industrializare, un neaşteptat spațiu idilic. Într-un sat părăsit de tineri, Mihai Cumpătă îl aduce de la oraş pe nepotul lui George, redescoperind, odată cu el, posibilitatea unei retrăiri fabuloase a propriei biografii. Firul epic, minimal, se reduce la măruntul ritual cotidian oficiat împreună de bunic şi de nepot: trezirile, muncile gospodăriei, mesele zilei, ceremonialul culcării. Narațiunea se construieşte ca o evocare caracterizată prin atmosferă. Mihai Cumpătă rememorează întâmplările propriei existențe, ca şi pe cele ale satului, cufundându-le într-un halou feeric, ce estompează traumele istorice. Amintirea se instalează în acelaşi spațiu de basm în care se desfăşoară poveştile lui George, pentru a evoca alaiurile de petrecere în noaptea Anului Nou, serbarea Crăciunului ori urmărirea colectivă a unui porc fabulos. Romanul izbuteşte să imagineze o comunitate paradisiacă, a bunicilor şi a nepoților, regăsind virtuțile unui sat mitic în ruinele unei structuri sociale căzute în desuetudine.

◆ ***, BNR, XXXIX,1990, 15–24, 94; Vladimir Bălănică, TNLS, III, 1991, 13, 2.

L. T.

MIRCEA Dumitru, *Rădăcini*, Cluj-Napoca, Dacia, 1990, 196 p. Roman autobiografic, conceput ca o întoarcere la origini, în căutarea unor „rădăcini” ale vocației scriitoriceşti. Narațiunea se centrează nu atât asupra destinului personal, cât asupra figurilor tutelare care l-au determinat prin forța sângelui. O mătuşă oarbă, mama şi tatăl protagonistului constituie obiectul evocării, dar şi subiectul în funcție de care e structurată materia epică. Mătuşa spune basme, mama povesteşte istorii triste cu copii, iar tatăl istorii de război. Alcătuit prin întrețeserea mai multor universuri fictive distincte, romanul nu reuşeşte totuşi să îşi transfigureze procedeul. Disponibilitatea personajelor de a reitera infinit acelaşi soi de istorisiri are un efect involuntar comic, stând mai aproape de caricaturizare decât de evocarea nostalgică.

◆ ***, BNR, XXXIX, 1990, 15–24, 94; Dorin Ştefănescu, VTR, XXI, 1991, 243, 6.

L. T.

MIREA George, *Borne pentru drumul din vis*, Iaşi, Junimea, 1990, 363 p. Roman al unei vieți. Relatează biografia arhitectului Viorel Lotrişor. Concepută complicat, în funcție de mai multe praguri imaginare pe care autorul le numeşte „borne”, evocarea cuprinde, într-o ordine contrară cronologiei, copilăria petrecută în anii războiului, adeziunea la partidul comunist încă în

ilegalitate, cariera de succes a protagonistului şi, în cele din urmă, asasinarea sa, prin împuşcare, în 1974. Glisarea intenţionată a naraţiunii între regimul realist şi obsesiile obscure, de factură erotică, ideologică şi naţionalistă, care structurează contrapunctic acest destin, rămâne cu totul neconvingătoare, conferind textului un aspect confuz şi adesea ilizibil.

◆ ***, BNR, XXXIX, 1990, 4, 29; ***, BNR, XXXIX, 1990, 11–12, 28; ***, VAC, I, 1990, 25, 5; Olga Duţu, TMS, XXV, 1990, 11, 6; Cornel Munteanu, F, XXXII, 1996, 6, 20–21; Duţu, *Note*, 50–55.

L. T.

MLADIN Emil, *Yesterday*, Bucureşti, Baricada, 1990, 152 p. Roman de acţiune. În SUA, în cadrul unui proiect iniţiat de Serviciile Secrete, opt membri ai unei echipe de şoc sunt antrenaţi pentru dinamitarea unui depozit de armament. Povestea aduce alături biografii şi caractere voit contrastante: o acrobată de circ, un fost voluntar în războiul din Vietnam, un puşcăriaş, un absolvent ratat al Sorbonei etc. Cu multă violenţă verbală, exploatând resursele limbajului argotic, romanul explorează tensiunile şi ciocnirile între temperamente şi interese ireductibile. Miza dezvoltării epice o constituie lichidarea acestui conflict generalizat. Puse în situaţii extreme, personajele se jertfesc, alegând sacrificiul de sine în numele interesului comun. Nesemnificativ ca temă, romanul se reţine totuşi prin propunerea unei evoluţii morale care, chiar dacă neverosimilă, nu e mai puţin patetică.

◆ Traian T. Coşovei, *„Cred în ceea ce am scris”* (interviu cu ~), LTE, IV, 1994, 11–16, 11; ~, *Privitul în oglindă – act de curaj*, LCF, s. nouă, 1997, 41, 4.

L. T.

MODORCEA Grid, *Lumea fără oglindă*, Bucureşti, Albatros, 1990, 391 p. Fragment: ≈, RL, XVI, 1983, 37, 14. Roman al căutării de sine care proiectează, pe un plan dublu, psihologic şi textualist, o dramă a identităţii. În România anilor ’80, Traian, actor bucureştean care revine în satul Lunca pentru înmormântarea tatălui său, pare marcat nu atât de evenimentul funebru, cât de fascinaţia reîntâlnirii cu Iovan, un vechi prieten din copilărie. În el, protagonistul regăseşte o ipostază încremenită a unei vârste necorupte de tentaţii şi netulburate de imperativele etice; cu un destin consumat integral între repere rurale, fără contact cu lumea oraşului ori a uzinei, Iovan reprezintă un *alter-ego* inocent al lui Traian. Totuşi, sciziunea simbolică a eului nu poate fi depăşită de protagonist decât cu preţul unei retrageri a fiinţei din lume, printr-o regresie amorală şi devitalizantă într-un spaţiu matricial bântuit de spectrul morţii. Pe baza acestei tensiuni identitare irezolvabile în planul realităţii, naraţiunea explorează posibilitatea refacerii unităţii originare a sinelui în planul textului. Traian, care revine la Bucureşti şi concepe o dramă, rescrie involuntar acelaşi text pe care îl redactează Iovan, rămas în sat. Facilă, rezolvarea textualistă lipseşte drama identitară de profunzime.

◆ ***, BNR, XXXIX, 1990, 4, 29; ***, TIL, I, 1990, 5, 24; ***, ŞZ, I, 1990, 16, 5; Sebastian-Vlad Popa, RL, XXIII, 1990, 26, 10; Adriana Iliescu, LCF, s. nouă, 1990, 33, 7; Tatiana Mihuţ, ATN, XXVII, 1990, 10–11–12, 5; Romul Munteanu, *Cărţile anului, cărţile timpului II*, BAR, II, 1991, 8, 8.

L. T.

MOISE Ion, *Numai cu tine, omule!*, Cluj-Napoca, Dacia, 1990, 235 p. Roman de dragoste. În România anilor ’80, un cuplu de tineri căsătoriţi, Ana şi Grigore Gălan, ia decizia să se mute în Valea Jiului, atras de

salariile mari ale minerilor. Încercând să obțină o locuință, tinerii se oferă să îngrijească doi bătrâni, pentru a le moşteni casa. În spiritul prozei ardelene, narațiunea subliniază lăcomia care îi împinge pe Ana şi pe Grigore să îi alcoolizeze pe cei doi, pentru a le grăbi sfârşitul. Din acelaşi unghi de vedere moral este privit compromisul pe care îl face Ana pentru a primi un post de contabilă la mină. Acceptând să devină amanta directorului, ea trăieşte pătimaş adulterul, descoperind ispita unei senzualități instinctuale. În cele din urmă, Ana moare, iar Grigore e pus sub acuzare pentru uciderea celor doi bătrâni. Resorturile care antrenează existența celor două personaje pe o spirală descendentă se dovedesc identice cu acelea care defineau, cu un sec. mai devreme, universul uman al prozelor lui Slavici: dezrădăcinare, vină, pedeapsă. Justificări puțin credibile pe fundalul industrial al României comuniste, care adaugă la complicatele dezvoltări ale filonului epic un inoportun mesaj moralizator.

◆ ***, BNR, XXXIX, 1990, 6, 19; Olimpiu Nuşfelean, MI, I, 1990, 5, 2; ***, VAC, I, 1990, 25, 5; Horia Gârbea, LCF, s. nouă, 1990, 19, 6; Alexandra Vrânceanu, RL, XXIV, 1991, 25, 10.

L. T.

MONTEORU Alexandrina, *Şopronul*, Bucureşti, Litera, 1990, 110 p. Cu două caracterizări de Marin Mincu şi Vasile Andru pe coperta a IV-a. „O aparență de proză care nu e nici proză, nici poezie, ci o sinteză a tuturor genurilor pentru a comunica o experiență de scriitură" (Marin Mincu). Constituită din treizeci şi patru de povestiri scurte, fără raporturi care să le integreze într-o unitate narativă convențională, cartea derutează prin diversitatea figurilor şi a situațiilor. Sunt scene de dialog care, transcrise telegrafic, se pulverizează între indicația sobră a situării spațiale, frânturile de conversație şi numirea interlocutorilor. Implicând un număr mare de personaje, dintre care multe nu sunt menționate decât o singură dată de-a lungul narațiunii, textul conturează un peisaj uman caleidoscopic, a cărui varietate psihologică rămâne neexplorată. Romanul nu urmăreşte caracterizarea individualităților, ci creionarea unui regim al comunicării directe, care reflectă o stare de inocență a lumii, nedisimulată prin limbaj. O etică implicită străbate universul de rostire căruia îi aparțin dialogurile. Chiar şi atunci când interogațiile personajelor vizează natura răului în lume, perspectiva este în continuare aceea a unei umanități care s-a vindecat, prin depăşirea unei comunicări perverse. Romanul izbuteşte astfel să reintegreze orizontul uman al rostirii, fără să sacrifice dispersia inerentă a vocilor multiple implicate în proferarea limbajului. „Omul parcelat şi-a regăsit elanul unificării, aşa par să afirme cele două sute de personaje ale cărții..." (Vasile Andru).

◆ ***, BNR, XXXIX, 1990, 15–24, 94; ***, VAC, II, 1991, 6, 6; Al. Protopopescu, CNC, II, 1991, 4, 4; ***, CNC, II, 1991, 23, 5; Vladimir Bălănică, RL, XXIV, 1991, 26, 10; Mihaela Ursa, TR, s. nouă, III, 1991, 32, 4; Mircea Moga, LCF, s. nouă, 1991, 46, 6; Cristina Ilina Sălăjanu, VR, LXXXVIII, 1993, 4–5, 148–150; Mincu, *Textualism*, 239.

L. T.

MOROGAN-SALOMIE, *Să nu ne enervăm!*, Bucureşti, Dragon, 1990, 320 p. (Dragon – Detectiv).

◆ ***, BNR, XL, 1991, 9, 18.

L. T.

❍ **MOTOC Nicolae**, *O noapte la raiul lebedelor*, fragment din romanul *Lumea plană*, TMS, XXV, 1990, 1, 10–11.

L. T.

❍ **MUNGIU Alina**, *Psihostasia*, fragment de roman, CL, s. nouă, 1990, 12–13, 12–13.

L. T.

MUNTEANU Doru, *Miercurea regală*, Cluj-Napoca, Dacia, 1990, 207 p. Roman istoric. Autorul creează o reuşită panoramă a României interbelice şi a primelor decenii de după 1944. Liantul naraţiunii îl reprezintă destinul unui anume Horaţiu Apolzan care este, succesiv, participant la Marea Adunare Naţională de la Alba Iulia, din 1 Decembrie 1918, judecător şi deţinut politic în gulagul românesc. Naraţiunea se întemeiază pe un discurs meditativ despre tragismul destinului individual în confruntare cu istoria. Aceasta nu este altceva decât o eternă reluare a unor speranţe pe care nici o revoluţie nu reuşeşte să le transforme, pe deplin, în realităţi.

◆ ****, UC, I, 1991, 3, 15; ****, BNR, XL, 1991, 15, 20.

M. M.

NEAGU Gheorghe, *Templul iubirii*, Galaţi, Porto Franco, 1990, 135 p. Roman fantastic, cu aspect de basm modern. Relatează călătoria iniţiatică a prinţului Omedeu prin Leodania, ţinut sălbatic, presărat de pericole şi de ispite. În centrul acestei experienţe magice stă dragostea protagonistului pentru Imea, pe care acesta o întâlneşte în cursul aventurii sale civilizatorii. Evocată într-un registru ambivalent, între vis şi realitate, iubirea celor două personaje se împlineşte între *eros* şi *thanatos*, făcând să coincidă moartea prinţului Omedeu cu o nuntă simbolică, în plan celest. Tratare prolixă şi moralizatoare a mitului *Mioriţei*, neinteresantă literar.

◆ ****, BNR, XL, 1991, 18, 17; Alexandra Vrânceanu, RL, XXIV, 1991, 25, 10.

L. T.

NEAMŢU Leonida, *Sferele infinitului*, Cluj-Napoca, Dacia, 1990, 179 p. Roman poliţist.

◆ ****, BNR, XL, 1991, 6, 19; ****, UC, I, 1991, 4, 15; Ion Roşioru, TMS, XXVIII, 1993, 8–9, 7.

L. T.

NEDELCIU Mircea, **Adriana BABEŢI**, **Mircea MIHĂIEŞ**, *Femeia în roşu. Roman retro(versiune)*, Bucureşti, Cartea Românească, 1990, 430 p. Cu o postf. de Martin Adams Mooreville. Fragmente: ≈, LTM, 1990, octombrie, 53–58; ≈, O, s. nouă, 1990, 33, 12–13; *Animus Marrandi*, TNLS, II, 1990, 45, 6–7. Roman postmodern. Recuperând resursele senzaţionalului, se inspiră din recuzita literaturii de consum pentru a spune o poveste cu gangsteri, cu prohibiţie şi cu femei fatale. Proza are un aspect compozit, combinând un dosar stratificat, de documentare a naraţiunii, cu un dispozitiv de exhibare şi de demonetizare a convenţiilor epice. În ciuda acestui aparat complex de dispersie a perspectivei, de fracturare a relatării şi de multiplicare a autorităţilor narative, textul nu capătă valenţele negative ale unui antiroman. Eliberat de convenţiile verosimilităţii, de imperativul organicităţii şi al motivaţiei epice, romanul nu se autodistruge, ci se purifică, redescoperind puterea elementară a ficţiunii de a uimi, de a imagina lumi, fapte şi acţiuni extraordinare. În centrul naraţiunii stă biografia Anei Cumpănaşu, femeia care l-a trădat pe celebrul gangster american Dillinger, contribuind la arestarea lui. Emigrată din România la începutul sec. XX, protagonista, sub numele de Ana Sage, face carieră în lumea interlopă, conduce un bordel şi se implică în traficul cu băuturi alcoolice din timpul prohibiţiei. Silită să colaboreze cu poliţia şi cu F. B. I. pentru prinderea lui Dillinger, Ana Cumpănaşu va trebui să se reîntoarcă în ţară, unde, într-o Românie condusă deja de un guvern comunist, moare în condiţii suspecte, în 1947.

Patruzeci de ani mai târziu, pe urmele acestui destin, se angajează trei autori, numiți în text Emunu, Emdoi şi A, care reconstituie aventuroasa existență a „femeii în roşu” prin acumulare de documente, de mărturii şi de zvonuri. Reconstruite printr-o tehnică polifonică, atât figura Anei Cumpănaşu, cât şi caracterul extraordinar al vieții sale devin, în tratarea celor trei autori, o problemă de perspectivă. Senzaționalul nu e o proprietate înscrisă în natura evenimentelor, ci un raport variabil de contemplare şi de înțelegere a acestora. Astfel, nu numai tabloul american are capacitatea de a surprinde prin transfigurări neaşteptate, ci şi satul natal al protagonistei, care arată mereu o nouă față. Idilic şi romanțios în amintirile Anei, populat cu figuri aristocrate între cele două războaie, pustiit şi dezumanizat în timpul „întovărăşirii”. Senzaționalul nu e rezervat numai fabulațiilor cinematografice cu gangsteri, ci şi istoriei, pe care o infiltrează prin imprevizibil şi prin absurd. Scrisă la sfârşitul anilor ’80, această consemnare a unei existențe senzaționale dezvoltă un sens politic subiacent, devenind, prin extrapolare, o metaforă a anormalității şi nefirescului.

▼ Bucureşti, Allfa, 1997.

● Premiul Uniunii Scriitorilor din România pe anul 1990.

◆ ~, *„ ...şi dacă nici acolo nu se va găsi o soluție, voi fi, probabil, silit să emigrez”* (interviu realizat de Marius Stoian), TNL, II, 1990, 276, 3; ***, TNLS, III, 1991, 3, 2; Ion Bogdan Lefter, CNC, II, 1991, 4, 12; Ovid S. Crohmălniceanu, CNC, II, 1991, 4, 13; Dan C. Mihăilescu, ARC, 1991, 1, 193–194; ***, BNR, XL, 1991, 3, 19; Cornel Ungureanu, TR, s. nouă, III, 1991, 13, 5; Mihai Dragolea, ST, XLII, 1991, 43–44; ***, UC, I, 1991, 3, 11; Laura Bişoc, CAI, 1991, 3, 44; Nicolae Baboi, VAR, II, 1991, 4, 20–21; Nicolae Turtureanu, CRC, 1991, 17, 4; Florin Manolescu, LCF, s. nouă, 1991, 14, 5; Tania Radu, CNC, II, 1991, 18, 10; Mircea Țicudean, APS, II, 1991, 6, 7; Ioana Bot, TR, s. nouă, III, 1991, 22, 4; Urmuz, O, s. nouă, 1991, 24, 4–5; Constantin M. Popa, R, 1991, 7–8, 15; Radu Călin Cristea, JL, s. nouă, II, 1991, 31–34, 3, 6; ***, TR, s. nouă, IV, 1992, 8, 2; Gabriela Omăt, VR, LXXXVII, 1992, 6–7, 89–93; Mircea Țicudean, CVT, III, 1992, 45, 10–11; ~, *„Am un orgoliu pe care încerc să îl maschez”* (interviu realizat de Leo Butnaru), CNT, 1994, 16–17–18, 1, 10; Berca, *Dicționar*, 14; Dan-Silviu Boerescu, *Am pierdut o batistuță, mă bate mămica?*, LCF, s. nouă, 1997, 16, 16; ~, *„Revistele nu se mai pot retrage într-o imagine înfrumusețată a trecutului”* (interviu realizat de Raluca Mateoc), F, XXXIV, 1998, 1, 29–31; Mircea Bențea, F, XXXIV, 1998, 2, 16–20; ***, BNR, XLVII, 1998, 22, 63; ~, *„Tot ce am scris îmi asum”* (interviu realizat de Gabriela Inea), TMS, s. nouă, III, 1998, 9, 1, 3; Monica Spiridon, *Despărțirea de ~*, LCF, s. nouă, 1999, 28, 11; Dumitru Chirilă, F, XXXV, 1999, 10, 110–112; Cărtărescu, *Postmodernismul*, 444–457; Pârvulescu, *Prejudecăți*, 252; Şerban, *Piper*, 15; Adrian Oțoiu, *Principiul dicționarului*, AMP, 2000, 2, 67–77; Carmen Muşat, *Comedia narațiunii şi structurile romanului latent II*, OBC, I, 2000, 21, 11–12; Oțoiu, *Trafic*, 69–73, 176–184, 227–228.

L. T.

❍ **NICOLESCU Horia**, *Pădurea în flăcări*, fragment din romanul *Imperiul nălucilor*, PAR, I, 1990, 2, 5.

L. T.

OJOG-BRAŞOVEANU Rodica, *A înflorit liliacul*, Bucureşti, E. M., 1990, 285 p. Roman istoric de aventuri.

▼ Bucureşti, Nemira, 1999.

◆ ***, TIL, I, 1990, 7–8, 27; ***, BNR, XXXIX, 1990, 6, 19; ***, VAC, I, 1990, 20, 5; Aurel Martin, VAR, I, 1990, 7, 16; ***, BNR, XLIX, 2000, 12, 93.

L. T.

OLTEANU Traian, *Umbra cuvintelor*, Bucureşti, Cartea Românească, 1990, 254 p. Roman al unui proces de conştiinţă. În redacţia unui mare cotidian de provincie, în ultimii ani ai regimului totalitar, gazetarul Lemnaru şi redactorul-şef Paul Magheru găsesc caietul cu însemnări intime al unui fost coleg, Barbu Drăgan. Jurnalul, scris la patruzeci de ani, reconstituie un episod de criză din existenţa lui Drăgan, determinat de un denunţ anonim la Securitate. Citit alternativ de cele două personaje, în paralel cu activităţile de rutină din redacţie, caietul se transformă treptat dintr-o lectură întâmplătoare într-un pretext al unui proces interior. Paul Magheru, care este şi autorul denunţului, are ocazia, pe parcursul unei lecturi cu valenţe cathartice, să revină asupra propriei vinovăţii, pentru a o mărturisi şi, mai ales, pentru a o justifica. Avem astfel de-a face cu un caz de delaţiune, în care radiografierea culpei ar presupune o analiză de factură dostoievskiană, pe care romanul o evită intenţionat, cauţionând complice motivaţiile personajului.

◆ ***, UC, I, 1991, 3, 8; ***, BNR, XL, 1991, 11, 18.

L. T.

ONICEANU Marius, *Coloana fără sfârşit. Două mii de ani de istorie românească de la Regatul lui Burebista la tratatul de la Trianon*, Bucureşti, 1990, 555 p. Cu un *Argument* al autorului şi o caracterizare nesemnată pe coperta a IV-a. După afirmaţiile autorului, vol. ar fi cunoscut şi o tr. în lb. germană, făcută de Wilfried Ott. Intitulat roman pentru a justifica o reconstrucţie fantezistă a istoriei românilor, ≈ propune o naraţiune non-fictivă care, sub pretextul consemnării dezbaterilor unui cerc de doisprezece intelectuali, adună laolaltă legende istorice perpetuate de istoriografia naţională şi de memoria colectivă. Ecou al unei vaste mitologii ţesute în jurul unor episoade şi figuri istorice, textul nu urmăreşte decât să sublinieze, cu candoare, unicitatea moştenirii geto-dace a românilor.

L. T.

PANĂ Ion Gh., *Zile şi nopţi între a fi şi a nu fi. Roman*, Bucureşti, E. M., 1990, 238 p. Cu o introd. a autorului. Roman autobiografic inspirat din realităţile frontului antihitlerist, între 23 august 1944 – 9 mai 1945. Impresionează relatarea sobră, dar extrem de percutantă a unor fapte de eroism ale militarilor sau civililor români. Textul se apropie mai degrabă de evocarea istorică tradiţională, decât de transformarea ficţională a realităţii presupusă în roman.

M. M.

PANIŞ Anatolie, *Domnişoara*, Bucureşti, Eminescu, 1990, 200 p. Roman de moravuri. Intriga este plasată într-o localitate rurală cu pretenţii urbane. Caterina Săvescu, în vârstă de cincizeci de ani, domnişoară, profită de puterea de seducţie a vocii sale pentru a-şi cuceri interlocutorii telefonic. Satira socială şi umorul fac din această carte un „roman remarcabil” (Romul Munteanu).

◆ Horia Gârbea, LCF, s. nouă, 1990, 42, 6; Claudiu Constantinescu, RL, XXIII, 1990, 49, 10; Romul Munteanu, BAR, II, 1991, 21, 8.

L. B.

PANTAZI Alecu, *Să vezi Napoli…*, [Cluj-Napoca], Clusium, 1990, 288 p. Roman poliţist.

◆ Ion Maxim Danciu, *Am dorit să facem, aici la Cluj, o editură performantă cultural, dar nu o afacere cu cartea*, TR, s. nouă, VIII, 1996, 17, 3, 8–9.

L. B.

PARAPIRU Teodoru, *Mieii tunşi zero rămân repetenţi*, Galaţi, Porto Franco, 1990, 169 p. Roman al martirizării satului românesc

în perioada colectivizării. Transformările prin care este forțat să treacă satul Islaz din Bărăgan, la începutul anilor cincizeci, sunt percepute din perspectiva adolescenților Alexandru Bolta şi Jean Bouroşu. Autorul utilizează o formulă epică relativ interesantă. Fiecare cap. al romanului are o structură duală. Povestirea propriu-zisă este precedată de o sinteză narativă cu valoare simbolică, ambele având propria lor coerență şi independență narativă. Unitatea romanului este asigurată de reluarea aceloraşi personaje şi de tematică.

M. M.

PARDĂU Platon, *Victoria lui Manoliu*, Bucureşti, Cartea Românească, 1990, 333 p. Romanul unei lungi şi stranii reconstituiri. Pretextul îl constituie un aşa-zis „celebru proces Manoliu", redeschis la insistențele Victoriei Manoliu. Fără inculpați, greu de clasat, procesul tretenează, Victoria Manoliu are, însă, timpul la dispoziția ei. Prin fereastra murdară de unde priveşte din sala de judecată, timpul se dilată, modelând amintirile, împletindu-le, deformându-le sau, doar, ordonându-le.

◆ Adrian Dinu Rachieru, MRT, I, 1990, 14, 5.

L. B.

PECICAN Ovidiu, *Eu şi maimuța mea*, Cluj-Napoca, Dacia, 1990, 161 p. Fragment: *Bărbatul se apleca peste ghizdurile fântânii*, APS, I, 1990, 1, 11. Roman de introspecție, „exersat cu îndrăzneală în zona tulbure a psihologicului tensionat şi convulsionat până la maladie" (Ion Simuț). Structurat în cap. de o plasticitate şi o poezie remarcabile, aparent autonome, cronologic neaderente, epicul tinde să-şi recupereze unitatea prin „atmosferă şi problematică, mai mult decât „prin subiect şi personaje" (Sanda Cordoş). Cazul Ben Bernea pare să țină „deliberat şi evident […] de competența psihiatrică" (Ion Simuț), cu atât mai mult cu cât protagonistul-pacient nu ascunde nimic, consimțind să-şi etaleze, cum singur afirmă, „viscerele pe masa de operație dezinfectată". Scos din perimetrul sanatoriului („veche cazarmă" sau „livadă de vişini", dualitate tipică universului creat de autor), scriitorul Ben Bernea, extrem de tânăr, abia păşind în maturitate, se autosuspectează, plonjând periculos în subconştient, pentru a-şi cunoaşte contradicțiile şi a se recunoaşte, sporind prea plinul de sensibilitate ce-l caracterizează, căutând răspunsuri la probleme majore, urmându-şi chemarea. La apariție, critica a vorbit despre „talentul indiscutabil al tânărului scriitor" (Irina Petraş), apreciind „adecvarea la real" (Ruxandra Ivăncescu), „cuceritoarea tandrețe […] umorul fin […] jocul discret al subsolului" (Diana Adamek). I s-a reproşat „colajul artizanal" (Corin Braga) şi „stilul artificios al primei tinereți" (Ion Simuț).

◆ Laura Pavel, EX, XXII, 1990, 9, 4; Diana Adamek, TR, s. nouă, II, 1990, 43, 4; Constantin Cubleşan, ALA, I, 1990, 40, 3; Irina Petraş, *Două cărți de proză*, XLI, 1990, 11–12, 24; Horia Gârbea, LCF, s. nouă, 1991, 1,6; Corin Braga, CNC, II, 1991, 3, 5; Ion Simuț, RL, XXIV, 1991, 24, 10; Remus-Horațiu Pintea, CNT, 1991, 29, 3; Al. Th. Ionescu, VTR, XXII, 1992, 259, 12; Petraş, *Literatură*, 132–134; Iulian Boldea, *Portret neterminat*, VTR, XXVII, 1997, 8, 23–24; Sanda Cordoş, *Un risipitor*, VTR, XXVII, 1997, 8, 25–26; Ruxandra Ivăncescu, *Dimineața scriitorului*, VTR, XXVII, 1997, 8, 26–27; Ivăncescu, *O nouă viziune*, 105–106.

L. B.

PETRESCU Alexandru, *Cetățile mele*, Bucureşti, Cartea Românească, 1990, 396 p. Romanul unei vieți. Protagonistul, Dan Nicodim, avocat pasionat de literatură, îşi rememorează trecerea prin lume din perspectiva răgazului pe care i-l oferă pensionarea. Cele peste patru decenii de

existență evocată (anii ’35–’80) cumulează deopotrivă amintiri intacte din perioada adolescentului bătăios, dar şi din cea a maturului sceptic, confruntat cu o istorie potrivnică.

◆ Horia Gârbea, LCF, s. nouă, 1990, 19, 6; Vlad Sorianu, ATN, XXVII, 1990, 8, 4; ~, *Tristețile unui autor invizibil*, LTE, IV, 1994, 23–25, 6.

L. B.

❍ **PETRESCU Dan**, *Cu un singur ochi*, fragment din romanul *Bucăți alese*, AGA, III, 1990, 2, 220–241.

L. B.

PETRIŞOR Marcel, *Căruța cu scânduri*, Bucureşti, Eminescu, 1990, 156 p. Roman-parabolă cu elemente de fantastic şi de supranatural, apreciat inegal de critică, ce-l apropie atât de literatura naivă (Val Condurache), cât şi de epopee (Cornel Munteanu). Autorul propune un personaj emblematic (Dorin Ştefănescu), mânat de „patima mersului neogoit”, într-o complexitate de planuri narative (drumul real şi „drumul gândurilor”) cu semnificații multiple. Greu de relatat, narațiunea se întinde pe durata unei zile şi a unei nopți şi acoperă drumul pe care Sabin, căruțaşul, îl parcurge din Borc până la Arad, pentru a face un transport de lemne. Visul ciudat al Floarei, din noaptea următoare plecării lui Sabin, vis în care crede că-şi pierde bărbatul „printre stele, cu cai cu tot”, se suprapune unei călătorii pe care căruțaşul o face, în vis, pe Calea Laptelui. Sub influența visului sau nu, Sabin forțează destinul, dublând încărcătura de lemne şi alegând drumul cel mai scurt, dar şi cel mai anevoios către o destinație ce devine simbolică, împlinind, astfel, premoniția inițială.

◆ Horia Gârbea, LCF, s. nouă, 1990, 33, 6; Cornel Munteanu, ST, XLI, 1990, 10, 53; Constantin Cubleşan, ALA, I, 1990, 40, 3; Dora Mezdrea, MRT, I, 1990, 15, 3; Val Condurache, RL, XXIV, 1991, 1, 11; Dorin Ştefănescu, VTR, XXI, 1991, 243, 6.

L. B.

❍ **POPESCU Vlad T.**, *Animale ridicole*, fragment de roman, TMS, XXV, 1990, 10, 8.

L. B.

POPIȚA Lidia, *Vai celui singur!*, I, Iaşi, Junimea, 1990, p. 328. Cu prezentări de Al. Zub, Zoe Dumitrescu-Buşulenga şi Al. Paleologu pe coperta a IV-a. Fragment: *Iubeşte pe aproapele tău!*, LTE, III, 1993, 22, 8–9. Roman istoric. Viața egumenului Macarie şi a domnitorului Petru Rareş alcătuiesc fundalul unei ample reconstituiri a Moldovei sec. al XVI-lea. Tehnică narativă contrapunctică. Stil bazat pe reuşita îmbinare a limbajului vechilor cronici cu lb. română contemporană.

M. M.

POPOVICI Eliana, *Scara în spirală*, Bucureşti, Albatros, 1990, 252 p. Roman de observație morală. Rodica Bujoreanu, profesoa-ră, revine în satul natal unde găseşte resurse pentru a-şi continua viața, după un divorț dureros. „Un roman foarte «aşezat»! Prototipul romanului mijlociu. Mai lung decât trebuie, mai lent decât trebuie, cu o mulțime de personaje care se învârt fără nici un rost încercând să concureze starea civilă...” (Horia Gârbea).

◆ Horia Gârbea, LCF, s. nouă, 1990, 27, 6.

L. B.

POPOVICI Gheorghe, *Paharul puterii*, Miloşeşti, Corezi, 1990, 227 p. Roman de atmosferă despre viața şatrelor de corturari din România interbelică. Pretextul epic îl constituie lupta pentru titlul de mare bulibaşă ce animă existența tuturor descendenților clanului Buzdugan, de la Rozmalin la Iosîm

şi Gheorghiţă. Se conturează astfel un univers pitoresc, iar tematica se dovedeşte una universală: dragoste, omenie, orgoliu etc. O lume credibilă, ce face dovada cunoaşterii mediului evocat prin veridicitatea limbajului şi prin dramatismul acţiunilor.

L. B.

POPOVICI Titus, *Cutia de ghete*, Ploieşti, Elit-Comentator, 1990, 127 p. Reluat fragmentar: *Iarna, într-un tramvai*, LCF, s. nouă, 1991, 6, 8–9; *Carmen saeculare*, RL, XXIV, 1991, 12, 14–15. Roman realist, despre o „remarcabilă situaţie tragic-absurdă a epocii Ceauşescu, de un carnavalesc morbid, farsă lugubră pe fondul prăbuşirii generale (cu tot tacâmul umilinţelor, sărăciei, laşităţii, degradării umane etc.): un tată care umblă năuc prin oraş, cu cadavrul copilului nou-născut în braţe, neprimit de nimeni, ne-înregistrabil în birocraţia triumfalismului ucigător: viitorul (potenţial) al naţiei, mort şi plimbat de-a surda printr-un oraş bulgakovian, închis într-o cutie de ghete" (Dan C. Mihăilescu).

▼ Bucureşti, Maşina de Scris, 1999.

◆ Dan-Mircea Cipariu, TNLS, III, 1991, 13, 11; Rodica Zafiu, *Limbajul de lemn şi literatura* (II), LCF, s. nouă, 1991, 18, 4; Gabriela Hurezean, TNL, III, 1991, 398, 3; Adrian Dinu Rachieru, MRT, II, 1991, 5, 5; Constantina Caranfil, FMI, XLIV, 1991, 7, 7; Val Condurache, RL, XXIV, 1991, 34, 11; Dan Croitoru, RL, XXXII, 1999, 42, 6; Dan C. Mihăilescu, DOI, X, 1999, 43, 15; 44, 14.

L. B.

RADU George, *Aniversarea*, Cluj-Napoca, Dacia, 1990, 278 p. Roman realist. Aniversarea de cincizeci de ani a profesorului Alexandru Zevedei devine ocazia unei revederi emoţionante cu foşti colegi de şcoală, cu vechi prieteni şi cu familiile lor. Romancierul creează o paralelă între parcursul biografic al lui Zevedei şi acela al unui coleg, Constantin Balaur. Amândoi sunt copii de la ţară care, în împrejurările sociale şi politice ale României de după cel de-Al Doilea Război Mondial, au o impresionantă ascensiune socială. Zevedei ajunge profesor universitar, Balaur este promovat ministru. Construcţia simetrizată, ca şi un anume exces de accente moralizatoare, afectează calitatea adevărurilor transmise de text.

M. M.

RUSE Ion, *Fiii Dunării*, Bucureşti, Cartea Românească, 1990, 294 p. Roman istoric. Acţiunea, plasată în Dobrogea veacului al XIX-lea, tinde să surprindă drama băjenarilor dezrădăcinaţi de pe malurile Dunării şi încercarea acestora de a se refugia în Ţara Românească, din calea asupririi otomane. Ancheta căpitanului Lăzăreanu, responsabilul unui pichet de grăniceri aflat chiar la graniţă, are menirea de a fixa nedreptăţile şi abuzurile la care era supusă populaţia autohtonă de către autorităţile străine.

L. B.

SAKA Serafim, *Vămile*, [Bucureşti,], Ulise, 1990, 213 p. (Orient/ Occident). Cu o *Bibliografie*, la final. Ed. îngr. de Dumitru M. Ion. Roman-parabolă despre condiţia individului „într-o ecuaţie existenţială obtuză, aliniată la dogmele inumane ale depersonalizării" (Constantin Cubleşan). Adoptând rigorile scriiturii neoclasiciste, ~ creează printr-un „exerciţiu de forţă" (Dan Mănucă) personajul Delaoancea, eroul, cum adaugă acelaşi Constantin Cubleşan, „nonconformist, revoltat, care luptă pentru a-şi dovedi sieşi şi celor din jur câtă nevoie are omul de a putea gândi şi a se mişca liber".

◆ ***, LCF, s. nouă, 1990, 46, 7; Mihai Cimpoi, RL, XXIV, 1991, 26, 11; Dan Mănucă, *Un romancier şi trei personaje*, LCF, s. nouă, 1991, 32, 14; Constantin Cubleşan, ALA, II, 1991, 91, 3; Dan Mănucă, CRC, 1995, 5, 5; Aurel Ţurcanu,

Literatura română din Basarabia, F, XXXIII, 1997, 9, 32–38.

L. B.

❍ **SĂLCUDEANU Petre**, *Lazaretul*, fragment de roman, RL, XXIII, 1990, 4, 14–15.

L. B.

SĂLCUDEANU Petre, *Nuntă cu garoafe mov*, Bucureşti, Albatros, 1990, 365 p. Roman realist despre urbanizarea forţată a satului românesc din perioada comunistă. Conceput „într-o combinaţie abracadabrantă de principii şi registre” (Ion Simuţ), epicul capătă consistenţă la nivelul evocării poveştii de iubire dintre buldozeristul Vasile şi florăreasa Geta, la ale căror pregătiri de nuntă asistăm şi care, pe fundalul apocaliptic al demolărilor, capătă, la final, accente suprarealiste. Primit cu reticenţă, romanul trece, în accepţia aceluiaşi critic, drept „un eşec de proporţii”.

◆ Diana Adamek, TR, s. nouă, III, 1991, 4, 4; Micu, *Scurtă istorie*, III, 95–96; Simuţ, *Critica*, 107–113; Micu, *Istoria*, 482–483.

L. B.

SĂLCUDEANU Petre, *Umbre*, Bucureşti, E. M., 1990, 271 p. Fragment: ≈, VAR, I, 1990, 1, 13, 23. Roman poliţist.

◆ Tudor Cristea, RL, XXIII, 1990, 24, 11; Nicolae Boghian, VAR, I, 1990, 7, 16; Diana Adamek, TR, s. nouă, III, 1991, 4, 4; Cristea, *Partea*, 109–111.

L. B.

SĂNDULESCU Ionel, *Cogito*, Bucureşti, Cartea Românească, 1990, 387 p. Roman de acţiune. Scris la persoana întâi, textul urmăreşte evocarea vieţii naratorului Nicu Merinescu, în două dintre momentele importante ale existenţei sale. Cel dintâi ni-l arată la Paris, unde personajul, fost ofiţer în armata regală română, acceptă să se implice într-o acţiune aparent inofensivă ce culminează cu un dublu asasinat, fapt pentru care eroul este închis şi condamnat la moarte. Cel de-al doilea ni-l arată „eşuat” în craterul unui vulcan din munţii Atlas, de unde este „recuperat” de membrii unei societăţi secrete a templierilor. Structurate după tehnica „romanului în roman” cele două rememorări uzează de autobiografic doar ca „modalitate tehnică de expunere a unor realităţi ambigui”, iar fantezia operează nestingherită într-un vast „teritoriu plasat între oniric şi realitatea contemporană” (Emil Manu).

◆ Emil Manu, VR, LXXXV, 1990, 11, 124–125.

L. B.

SÂRBU Valeriu, *Departe, între ieri şi mâine*, Cluj-Napoca, Dacia, 1990, 406 p. Roman social postmodern. Pe fundalul unei anchete ce investighează prezumtiva dispariţie a unui ziarist, romanul construieşte, într-un scenariu epic ce algoritmizează misterul, utopia echivocă a unei lumi concepute pe simulator. Sunt reprezentate scenarii ipotetice ale destinelor personajelor, cu scopul de a institui – în termenii naratorului – un „spectacol tahionic”, înţeles ca „ficţiune supremă”. Halucinaţii de tip onirist şi ţesături intertextuale, clişee ale absurdului şi elemente de recuzită suprarealistă alcătuiesc un text prolix, compus din imagini dispuse pe scene mobile, printr-o tehnică a fragmentării, specifică obiectivului camerei de luat vederi sau cabinei de montaj.

◆ ⁎*⁎, BNR, XL, 1991, 10, 18; ⁎*⁎, UC, I, 1991, 6, 15.

I. T.

SCAFEŞ Cornel, *Partida de „puzzle”*, Bucureşti, E. M., 1990, 207 p. (Sfinx, s. nouă, 3). Roman poliţist.

I. T.

❍ **SECHEŞAN Gheorghe**, *Preşedintele*, fragment din romanul omonim, MRT, I, 1990, 13, 4.

I. T.

SEIN Corina Victoria, *Cercul de oglindă*, Bucureşti, Eminescu, 1990, 208 p. Fragmente: *Oglinzi,* O, XL, 1989, 7, 4–5; *Concurs*, O, XL, 1989, 19, 4. Roman de analiză psihologică. Pianista Dolina Anton se îndrăgosteşte de un veleitar de succes şi, subjugată de acesta, îşi ratează vocaţia artistică. În relaţia lor, reveria şi utilitarismul nu se armonizează, iar pasiunea ajunge să se destrame în monotonia unei căsnicii lipsite de afecţiune. Eşecul profesional şi constrângerile impuse de poziţia socială a soţului, apoi divorţul şi înstrăinarea de sine conturează, în tuşe tari, un portret psihologic feminin zugrăvit în limitele şi prin apelul la convenţiile romanului de dragoste.

◆ ***, TIL, I, 1990, 6, 35; ***, BNR, XXXIX, 1990, 4, 30; Mariana Lazăr, ST, XLI, 1990, 6, 64.

I. T.

SIMION Ana, *Singurătate şi speranţă*, Bucureşti, E. M., 1990, 206 p. Roman de dragoste. Pe fundalul vieţii politice din România anului 1944, afectată de conflicte ideologice grave, romanul prezintă destinul contorsionat al unei tinere femei de origine rurală. Intriga erotică angrenează o textură epică împletită din relaţii şi interese variate, specifice unor medii intelectuale şi politice caracteristice timpului.

I. T.

SOLCAN Pan, *Nu faceţi case mai înalte ca arborii*, Bucureşti, Albatros, 1990, 340 p. Roman de dragoste. Într-un scenariu epic sufocat de excese de recuzită, autorul construieşte o poveste de iubire al cărei sens se camuflează în metaforă.

◆ Claudiu Constantinescu, *Romanul unei metafore*, RL, XXIV, 1991, 5, 10; ***, BNR, XXXIX, 1990, 15–24, 94.

I. T.

❍ **STANCIU Ioan Florin**, *Riscurile meseriei*, fragment de roman, TMS, XXV, 1990, 9, 10.

I. T.

❍ **STĂNCIULESCU Hanibal**, *Ajută-te singur!...*, VR, LXXXV, 1990, 1, 68–77; *Februarie cu trup şi suflet*, RL, XXIII, 1990, 7, 15, fragmente din romanul *Viaţa pasională a lui Emanuel Nestor.*

I. T.

❍ **STOICA Petre**, *Liber veritas*, LCF, s. nouă, 1990, 14, 10; *Domnişoara nălucă*, LCF, s. nouă, 1990, 28, 10; *Reîntâlniri*, VR, LXXXVI, 1991, 5, 28–36, fragmente din romanul *Să trecem împreună podul.*

A. S.

STOICIU Constantin, *Gluma*, fragment din romanul *Travesti*, RL, XXIII, 1990, 35, 15.

A. S.

STROCHI Lucian, *Gambit*, Bucureşti, E. M., 1990, 160 p. (Sfinx). Roman poliţist.

A. S.

ŞERBĂNESCU Mircea, *Când D'Artagnan a fost să fie fată*, Timişoara, Facla, 1990, 106 p. Cu o pref. a autorului. Roman de aventuri pentru copii şi tineret.

A. S.

ŞERBĂNESCU Mircea, *O noapte care dovedeşte ceva*, Craiova, Juventus, 1990, 112 p. Roman poliţist.

A. S.

❍ **ŞLAPAC Florin**, *O întâmplare în plus*, fragment din romanul *Digul spart*, CRC, 1990, 38, 5.

A. S.

ŞTEFĂNESCU Elena, *Blesteme esenţiale*, Bucureşti, Cuvântul Românesc, 1990, 128 p. Roman de dragoste, cu inutile şi, de cele mai multe ori, vulgare reverberaţii în lumea ideilor. Când „devine metafizică", eroina are impresia că „prinde linia orizontului" cu mâna. Ea fabulează pe tema „suferinţei culorilor" sau a adevărului ca „decor de rădăcini". Patima speculativă a autoarei ucide viaţa cărţii, făcând din ea un simplu exerciţiu de falsă metafizică sentimentală.

◆ Fevronia Novac, *În jurul literaturii feminine*, RL, XXIV, 1991, 6, 10.

A. S.

TĂNASE Stelian, *Corpuri de iluminat*, Bucureşti, Cartea Românească, 1990, 381 p. Fragment: ≈, LTM, 1990, octombrie, 75–80. Roman social. Doi tineri artişti, Pia şi Sandu, în lumea egotist-cenuşie a regimului totalitar, fac din repetiţii şi turnee un mijloc de a trăi autentic miracolul iubirii. Tema cu variaţiuni a dragostei sugerează, polemic, ideea de iluzie confecţionată şi de ficţionare a realităţii. Povestea e „trăită în condiţii de teroare şi kitsch" (Alex Ştefănescu).

▼ Bucureşti, Alfa, 1998.

◆ Mircea Ţicudean, *Despre oameni şi hamsteri*, APS, I, 1990, 5–7, 7; Florin Manolescu, *Între oglinzi*, LCF, s. nouă, 1990, 35, 5; Alex Ştefănescu, *Istoria unei sinucideri*, RL, XXIII, 1990, 43, 11; Cornel Ungureanu, *De-a hamsterii*, O, s. nouă, 1990, 43, 10; Nicolae Manolescu, *În sfârşit, un roman*, RL, XXIII, 1990, 49, 9; Nicolae Baltă, *„Bietele corpuri"*, CNC, I, 1990, 49, 4; *****, LTM, octombrie, 75; Cristian Tudor Popescu, *O problemă de implicare*, CAI, 1990, 3, 62–63; Al. Th. Ionescu, *(Un) bărbat şi (o) femeie*, ARG, I, 1990, 11–12, 5; Radu Călin Cristea, *Scenariul unei „revolte populare"*, AFT, I, 1990, 12, 3; Ion Roşioru, *Sfidarea canoanelor*, TMS, XXVI, 1991, 1, 6; ***, *Top orizont*, O, s. nouă, 1991, 1–2, 11; Romul Munteanu, *Cărţile anului II*, BAR, II, 1991, 8, 8; Maria-Ana Tupan, *Arhitectura eului fictiv*, VR, LXXXVI, 1991, 4, 109–113; Nicolae Oprea, *De vorbă cu ~*, CAL, 1991, 6, 5; Ioan Holban, *O populaţie în refugiu*, CRC, 1991, 9, 4; Dorin Serghie, *Domnule, dar nu avem o clasă politică. De vorbă cu scriitorul ~*, TR, s. nouă, V, 1993, 28–29, 3; Mihai Dragolea, *Printre şocuri şi crize*, VTR, XXIII, 1993, 7, 7; Florin Sicoie, ~, *constructorul*, CNT, 1993, 47, 4; Munteanu, *Jurnal*, V, 276–279; Holban, *Salonul*, 165–168; Al. Ioanide, *Editura Alfa*, RL, XXXII, 1999, 18, 15.

A. S.

❍ **TĂNASE Stelian**, *Îngerul şi demonstraţia*, fragment de roman, ST, XLI, 1990, 6, 28–31.

A. S.

TĂTAR Doru, *Prioritate zero*, Galaţi, Porto Franco, 1990, 168 p. Roman ştiinţifico-fantastic.

A. S.

TECUCEANU Horia, *Căpitanul Apostolescu şi inamicul public nr. 1*, Bucureşti, Editura Medicală, 1990, 285 p. Cu o notă a autorului. Roman poliţist.

A. S.

❍ **TEODORESCU Ion Dumitru**, *Fericirea obosită*, fragment de roman, MRT, I, 1990, 16, 4.

A. T.

TIRONEAC Nelu, *Drumul regăsit*, Craiova, Scrisul Românesc, 1990, 184 p. Roman al unei iubiri târzii. Victor Păun, profesor de matematică într-un liceu de provincie, fusese părăsit în tinereţe de Renata. Ajuns la vârsta

maturității, o întâlneşte însă pe Ingrid şi are şansa să îşi întemeieze o familie. Peisaj trist şi mediu uman uniform, atmosferă cenuşie. Lipsită de o dimensiune intimă autentică, drama erotică se articulează în funcție de moravurile socialiste (Victor şi Ingrid nu concep să fie împreună pentru că lucrează în aceeaşi şcoală). O neutralitate plictisitoare a limbajului nivelează toate evenimentele, indiferent dacă sunt interioare ori exterioare, reducând introspecția şi observația la stilul plat al unui document administrativ.

◆ Horia Gârbea, LCF, s. nouă, 1990, 33, 6.

A. T.

TRAIAN Ilie, *Scrisori din Liliput*, Bucureşti, Albatros, 1990, 219 p. Roman esopic. Liliputul desemnează o lume măruntă, rurală, în vremea regimului totalitar. E o utopie negativă. În ea se mişcă personaje identificate exclusiv prin funcția lor, un director, o inspectoare, mulți tovarăşi de la județ şi profesori. Din perspectiva bibliotecarului R., doctor în sociologie eşuat în acest spațiu provincial, umanitatea se percepe schematic, redusă la raporturi verbale neesențiale, în care stereotipurile limbajului propagandistic se amestecă cu frânturi de replici fără subiect ori adresă. Referința e fără îndoială ionesciană, câtă vreme R. concepe mici scenete în care dialogul, la limita vorbirii cu sens, curge absurd, topindu-se în zgomotul de fond. Cartea reproiectează, ca mediu de contrast față de acest univers mecanic, o lume a tradițiilor țărăneşti, de descendență sămănă-toristă, nefiresc idealizată. Previzibil în construcția utopiei negative, textul devine liric şi neautentic în secvențele de evocare nostalgică a unei ruralități originare.

◆ ∗*∗, BNR, XXXIX, 1990, 15–24, 95; Adela Rogojinaru, RL, XXIII, 1990, 44, 11.

A. T.

TRICOLICI Chiril, *Plăcerile jocului*, Bucureşti, Cartea Românească, 1990, 336 p. Roman polițist.

◆ ∗*∗, TIL, I, 1990, 7–8, 27; Gabriela Hurezean, TNL, III, 1991, 273, 3.

A. T.

TURTURICĂ C., *Brevetul alb. Romanul ca variantă*, Bucureşti, Albatros, 1990, 336 p. Narațiune textualistă cu caracter autobiografic. Povestirea, care relatează încercările unui tehnician silvic de a obține brevetul de pilot, are semnificații etice, transformând concursul şi desprinderea de sol într-o parabolă a depăşirii de sine şi a înfrângerii laşității fundamental umane. Tentativa de ridicare a faptului individual la generalitate e susținută prin tehnici textualiste: romanul înseriază variante ale aceleiaşi năzuințe de înălțare (prin urcarea în copac, prin cățărarea pe stânci ori prin suirea pe scările tramvaiului), proiectând zborul prin prisma unei aspirații ascensionale abstracte. Jocul substituirilor se petrece pe parcursul câtorva întâlniri „de lucru” ale Naratorului cu Autorul, înscenate de-a lungul a trei săptămâni. Traversând istoriile posibile, cei doi caută textul definitiv, fără ca, în cele din urmă, să îl poată identifica. Cartea rămâne astfel doar o variantă între altele, încheindu-se înainte de a atinge expresia *ne varietur*. Evocare a unei desprinderi de teluric amânată fără termen, ≈ ilustrează o dramă a încremenirii în proiect, ca un mod specific de a intra în rezonanță cu atmosfera stagnantă a ultimilor ani ai regimului totalitar.

◆ ∗*∗, BNR, XXXIX, 1990, 11–12, 28; ∗*∗, TIL, I, 1990, 9–10, 45; Horia Gârbea, LCF, s. nouă, 1990, 33, 6.

A. T.

✸ **ȚIGHILIU Ioan**, *Alte aventuri în Brazilia*, Târgu-Mureş, Mureş, [1990?].

◆ ***, MZL, I, 1990, 2, 7.

A. T.

ȚIGHILIU Ioan, *Aventuri în Brazilia. Partea întâi a unui palpitant roman de aventuri*, Târgu-Mureş, Alpha, 1990, 31 p. (Aventura). Cu o pref. de Eugeniu Nistor. Roman de aventuri. ≈ urmăreşte peripețiile pilotului Ion Redan care înfruntă în America de Sud un grup de nazişti.

◆ ***, BNR, XXXIX, 1990, 15–24, 95.

A. T.

URICARU Eugen, *Complotul sau Leonard Bâlbâie contra banditului Cocoş*, Bucureşti, E. M., 1990, 336 p. Roman complex care, pe baza unui pretext polițist, implică o evocare istorică dublată de o meditație în marginea totalitarismului. Plasată în România anilor '30, narațiunea urmăreşte două cazuri cercetate de Leonard Bâlbâie, inspector în cadrul unui serviciu de contraspionaj. Prima anchetă, aceea a crimelor unui renumit răufăcător dobrogean, banditul Cocoş, nu descoperă decât o farsă jurnalistică. Istoria tâlharului care omoară țărani bogați şi funcționari necinstiți se dovedeşte o ficțiune reportericească cu iz haiducesc, menită să sporească tirajul gazetelor de senzație. Prin contrast, cea de-a doua investigație a lui Leonard Bâlbâie scoate la iveală existența unui vast complot de răsturnare a regimului politic şi de instaurare a dictaturii regale, prin aducerea pe tron a lui Caraiman. Infiltrându-se în structurile organizației conspirative, inspectorul descoperă nu numai planurile loviturii de stat, ci şi o grupare paramilitară de factură legionară instalată la Vladia, care urmează să pună în practică un program de disciplinare extins asupra întregii comunități locale. Toponimul, comun mai multor proze ale autorului, evocând o utopie negativă în *Vladia* (1982) şi un ținut magic în *Stăpânirea de sine* (1986), denumeşte o aşezare unde se aplică un proiect de asanare şi stabilizare socială. Model *in nuce* al viitoarei dictaturi, adevărată cazarmă urbană în care oamenii nu se plimbă, ci mărşăluiesc, Vladia constituie un experiment ideologic în care libertatea este suprimată în numele unui ideal al ordinii. Ignorând voit diferența de anvergură a celor două anchete, Leonard Bâlbâie le numeşte pe ambele „cazuri de imaginație". În vreme ce crimele banditului Cocoş implică o ficțiune care se dă drept realitate, complotul presupune o ficțiune care corupe realitatea. În primul caz e vorba de minciună; în cel de-al doilea, de manipulare. Construcție epică cu valențe multiple, ≈ permite o incursiune în geneza mecanismelor totalitare şi o interogare, cu vocație metafizică, a solidarității dintre realitate şi ideologie.

◆ ***, BNR, XL, 1991, 2, 21; ***, UC, I, 1991, 1–2, 12; Ioana Bot, TR, s. nouă, III, 1991, 12, 4; Vasile Spiridon, ATN, XXIX, 1991, 5, 4; Sanda Cordoş, *Despre imaginație şi alte realități*, ST, XLII, 1991, 8, 22; Nicolae Baltă, VR, LXXXVI, 1991, 8, 95–97. ❐ V. şi D. C. R. R., *Rug şi flacără,* 1977.

A. T.

❍ **URSU Horia**, *Seară de iarnă cu Iolanda*, fragment din romanul *Trestia de var*, TR, s. nouă, II, 1990, 28, 8.

A. T.

VACARIU Dumitru, *Aventură dincolo de timp*, Iaşi, Junimea, 1990, 224 p. Roman de aventuri pentru tineret care împleteşte povestea unei iubiri adolescentine neîmpărtăşite cu ficțiunea unei lumi arhaice. Continuare a romanului *Bărzăunul şi restul lumii* (1981), care relata povestea unui băiat de 13 ani care găseşte un tezaur medieval la Piatra Domniței, ≈ urmăreşte, cinci ani mai târziu,

cu aceleaşi personaje şi cu aceeaşi miză, reluarea expediţiilor arheologice. În registru fantastic, protagonistul îl descoperă pe Toader Ispravă, fiinţă străveche, fără contact cu lumea actuală, care supravieţuieşte într-o grotă din vremea descălecatului lui Dragoş. Vizitele frecvente pe care i le face nu reuşesc să îl lămurească pe adolescent asupra adevărului istoric, ci asupra iubirii fără speranţă pe care o nutreşte pentru Ilinca.

◆ Val Condurache, RL, XXIII, 1990, 45, 11.

A. T.

❍ **VĂDAN Ion**, *Calvaria*, fragment din romanul *Calvaria*, P, I, 1990, 2, 13.

A. T.

VĂDUVA Gheorghe, *Poarta zorilor*, Bucureşti, E. M., 1990, 223 p. Roman de evocare, cu accente autobiografice, inspirat din viaţa militarilor. Concepută din perspectiva colonelului Gheorghe Vâlceanu, comandant de divizie, naraţiunea reprezintă o consemnare a activităţilor de rutină ale ofiţerilor de stat major. Cea mai mare parte a materialului epic îl furnizează problemele cazone curente iar dramele sunt provocate de accidente de muncă specifice. Căderea unui ofiţer în timpul unui antrenament alpin produce emoţie în comandamentul diviziei, fără a provoca totuşi sentimente profunde, care să facă obiectul unei introspecţii. Ilustrată constant, interioritatea protagonistului constituie doar un spaţiu de rezonanţă al evenimentului, simplu element decorativ al unei consemnări documentare, asemănător procedeelor de literarizare specifice reportajelor publicistice. Singurul interval de adâncime psihologică, ocazionat de evocarea reîntoacerii colonelului Vâlceanu în satul natal, urmând un traseu regresiv al recuperării trecutului, se dovedeşte contaminat ideologic. Ca rezultat al acestei aventuri a memoriei, protagonistul are iniţiativa de a monta porţi de lemn sculptat la intrarea în cazarmă, sugerând o identificare a unităţii militare cu spaţiul matricial. Evocare a mediului cazon insuficientă epic, ≈ poartă încă amprenta literaturii comuniste de propagandă.

◆ ***, BNR, XXXIX, 1990, 3, 27; Nicolae Boghian, VAR, I, 1990, 5, 17; Nicolae Baboi, *Romanul ca un reportaj mai lung*, VAR, VIII, 1997, 6, 18–19, 21.

A. T.

VÂCOV Eugen, *Săptămâna socotelilor*, Bucureşti, Labirint, 1990, 126 p. Roman poliţist.

◆ ***, BNR, XL, 1991, 5, 18.

A. T.

❍ **VIŞNIEC Matei**, *Fragment de roman*, fragment dintr-un roman cu titlu neprecizat, CNC, I, 1990, 44, 12, 15.

A. T.

❍ **VULCĂNESCU Mircea**, *Cine? Ce?. Roman poliţist*, apărut în f. rev. JL, s. nouă, I, 1990, nr. 30–31. Roman poliţist.

A. T.

1991

ALEXANDRU Ştefan P., *Răpirea sabinelor*, Bucureşti, E. M., 1991, 254 p. (Argus). Roman poliţist.

◆ Nicolae Boghian, VAR, II, 1991, 8, 28.

I. I.

ANDRU Vasile, *Muntele calvarului*, Bucureşti, E. M., 1991, 254 p. Fragment: *Cinismul şi gloria*, RL, XXIII, 1990, 26, 15. Roman al unui roman şi parabolă a incapacităţii de reacţie în faţa dictaturii, în stare să atace cele mai puţin rezistente faţete ale sensibilităţii pentru a paraliza gândirea liberă, activismul

social. Ioan Nistor, muncitor într-o fabrică de armament şi, acasă, cioplitor de cruci, este ucis şi prădat, în propria locuinţă, aflată la marginea Orăştiei, de doi infractori cunoscuţi de Miliţie. În ciuda încercărilor Dorei, fiica sa, şi a autorului romanului, de profesie ziarist, ambii adepţi ai grupării Meditaţia Transcedentală, de a îndruma corect acţiunea justiţiei, pentru a se face dreptate, uciderea lui Ioan Nistor rămâne nepedepsită. Braţul lung al legii se dovedeşte paralizat chiar de sistemul politic pentru care administrarea dreptăţii reprezintă expresia discreţionară a dreptului forţei. Prigoana dezlănţuită asupra mişcării Meditaţia Transcedentală închide, într-un fel, ciclul dezbaterii, Dora cerându-şi plecarea definitivă din ţară. În paralel, asistăm la încercările eroului narator de a-şi scrie cartea, activitate tot mai dificilă dacă avem în vedere necesitatea exprimării unor pulsiuni afective necesar a fi permanent redefinite circumstanţial, ca într-o tragedie cu final amânat. Text dens, bine articulat ideatic, în cheia experimentalului postmodern.

◆ Alex Ştefănescu, *Victoria Lipan şi justiţia comunistă*, RL, XXIV, 1991, 16, 10; Domniţa Ştefănescu, *Semnal*, FC, 1991, 17, 13; Nicolae Boghian, VAR, II, 1991, 4, 21; Mihai Dragolea, *Romancier anchetând o crimă*, ST, XLII, 1991, 5–7, 50; Aurel Martin, *„Lăsaţi-mă singur ca să vă iubesc”*, VAR, II, 1991, 6, 16; Christian Crăciun, *Romanul ca terapie*, CAI, 1991, 6–7, 63–66; Mihaela Ursa, *Viaţa ca semn*, TR, s. nouă, III, 1991, 47, 4; Nicolae Baltă, *„Distanţa de rol”*, CNC, II, 1991, 51, 5; 15; Ecaterina Preda, *Legea împotriva bunului simţ*, VAC, III, 1992, 1, 3; Ion Roşioru, *Retrovizor ’91. Proza*, TMS, XXVII, 1992, 1, 8–9; Cătălin Grigore, *Canibalism şi căinţă*, CAL, 1992, 6, 2; Alina Cadariu, *~: „Isihasmul laic ar putea pregăti o infuzie de spiritualitate în toate straturile sociale”*, VTR, XXII, 1992, 252, 13; Ion Ciocanu, *Descoperirea unui scriitor*, LCF, s. nouă, 1995, 33, 5; Ulici, *Literatura*, 362–364; Micu, *Istoria*, 637.

I. I.

❍ **ANGELESCU Silviu**, *O poveste ciudată cu un hoţ de cai şi un lăutar orb*, fragment din romanul *Magicienii*, PAR, II, 1991, 1, 3.

I. I.

ANTIM Paul, *Un Casanova călătoreşte spre iad. Cum se înfăptuieşte o crimă perfectă?!*, Bucureşti, Sylvi, 1991, 114 p. Roman poliţist.

I. I.

➤ **ARCADE Leonid M.**, *Poveste cu ţigani*, Bucureşti, Albatros, 1991, 158 p. (În lb. română: ≈, Neuilly-sur-Seine, 1965). Fragment: *Copilul primăverii*, TR, s. nouă, II, 1990, 37, 5. Roman mitic, conceput şi ca parabolă istorică. Istoriseşte, cu mijloacele specifice realismului magic, atât de drag lui Mircea Eliade, schimbarea pe care o suferă viaţa unei colectivităţi rurale simbolice, maculată de răul adus în lume de Domnii Cavaleri, prigonitori ai umanului, din perspectivă rasială. Universul, al cărui rost e dezechilibrat, ca destin, prin alungarea din sat a ţiganilor, se dezumanizează inclusiv datorită alterării valorilor mitico-magice care-l susţin, eveniment care prilejuieşte autorului o evocare plină de suspans (şi de culoare) a etapelor şi formelor acestui proces. Insurgenţa tonului adoptat, sugerând o arhaitate de nedepăşit, îşi amplifică ecoul, pe plan ideatic, în interiorul unui orizont de aşteptare de tip magic, ca şi cum intrarea ethosului românesc în istorie ar fi barată de misterioase forţe constrângătoare, care au hotărât rămânerea sa eternă sub semnul unor zodii uitate.

▼ Neuilly-sur-Seine, 1965; Bucureşti, Albatros, [1995?]; Bucureşti, Cartea Românească, 1996.

◆ I. Negoiţescu, *Proza lui ~*, TR, s. nouă, II, 1990, 38, 4; Ion Simuţ, *Un basm al ursitei*, RL, XXIV, 1991, 50, 11; Ion Cristofor, *În pragul fantasticului*, TR, s. nouă, IV, 1992, 22, 8; Negoiţescu, *Scriitori*, 24–26; ***, *Cenaclul de la*

Neuilly. Interviu cu scriitorul ~, FC, 1995, 28, 11; ⁎*⁎, *Dicţionarul*, I; Toma Grigorie, *Un scriitor şi două cărţi româneşti din Franţa*, LCF, s. nouă, 1996, 37, 10; Alexandru Spânu, „*Ofensiva*" ~, LCF, s. nouă, 1996, 39, 4; Bujor Nedelcovici, *Calea regală a poveştii*, LCF, s. nouă, 1996, 41, 7; Alexe, *Diorame*, 95–96; Elena Zaharia-Filipaş, *O nouă „Poveste a vorbei"*, CAI, 1997, 1–2, 137–141; Mircea Muthu, *Literatura sudului (I)*, JL, s. nouă, IX, 1998, ianuarie, 4; Cosma, *Romanul*, II, 381–384; Iustin Ceuca, *Un prozator original*, APS, X, 1999, 7–8, 28.

I. I.

ARDELEANU Aurel, *Cioburi de cerc*, Bucureşti, Coresi, 1991, 148 p. Scurt roman de aventuri marinăreşti. Paul, de profesie vaporean, călătoreşte, pe vremea socialismului multilateral dezvoltat şi a cotelor de benzină, prin întreaga lume, aşa cum prea puţini dintre români o puteau face. În mediul periculos al porturilor, el o reîntâlneşte pe Ines, o palestiniană luptând, în secret, pentru eliberarea poporului său. Printr-un ciudat joc al sorţii, Paul intră în posesia unei statuete miraculoase, pe care Ines fusese silită să o abandoneze în mâinile unui anticar italian, dar şi al secretului naşterii femeii, de care conaţionalii acesteia o ţinuseră departe. Ines, luptătoarea palestiniană, este de fapt fiica lui Pete, un marinar vagabond, întâlnit de Paul într-o cârciumă din Norvegia.

I. I.

ARION George, *Misterul din fotografie*, în vol. *Pe ce picior dansaţi? Misterul din fotografie*, Bucureşti, Eminescu, 1991, p. 99–206 (Mister). Roman poliţist. „Andrei Mladin apare în ipostaza unui ziarist din Vest, An Dray. Prietenul său se numeşte acum Nick Harris, iar acţiunea se petrece în 2035" (Alex Ştefănescu).

◆ Alex Ştefănescu, *Cinci romane în două cărţi*, RL, XXIV, 1991, 7, 11.

I. I.

ARION George, *Pe ce picior dansaţi?*, în vol. *Pe ce picior dansaţi? Misterul din fotografie*, Bucureşti, Eminescu, 1991, p. 7–95 (Mister). Roman poliţist. „Andrei Mladin, ziaristul de la «Perspective» şi prietenul său nedespărţit, fotoreporterul Haralambie Necşulescu, zis Hara, fac investigaţii în legătură cu o crimă petrecută în urmă cu patruzeci de ani" (Alex Ştefănescu).

◆ Alex Ştefănescu, *Cinci romane în două cărţi*, RL, XXIV, 1991, 7, 11.

I. I.

ARSENE Mihai, *Capul de pod*, Cluj-Napoca, Dacia, 1991, 386 p. Fragment: ≈, AST, 1990, 1, 12. Roman-parabolă dedicat formelor aberante pe care le ia dorinţa de putere în societatea omenească. Perspectiva convenţională a jocului, asumată ca raţiune a existenţei, îngăduie unor copii ontologizarea deformată, într-o avalanşă de perspective deformante, a elementelor adevăratei realităţi, care-şi pierde astfel autenticitatea. Alături de cei mari, buni şi răi, copiii îşi înscenează şi îşi joacă viaţa, organizaţi în armate, cu respect faţă de ierarhii şi faţă de ideea de subordonare, neînţelegând că, prin natura relaţiilor astfel constituite, nu fac decât să mimeze exact acea dimensiune malefică a realului pe care inocenţa lor ar trebui să-i împiedice să o vadă. Miza cărţii stă în sublinierea naturii aparte a acestui mod de a te raporta la existenţă, firesc şi nefiresc, în acelaşi timp, din care adevărul poate fi desprins numai secvenţial, ascuns în cadrul elementelor în care a fost descompus. Pe această cale, romanul, lung şi stufos, restituie drama pregătirii ultimului război mondial, instaurarea sărăciei postbelice şi a sentimentelor de frustrare mutilantă de după aceea. Însăşi descoperirea sexualităţii, ca formă de maturizare, este evocată în acelaşi registru. Capcana inocenţei se dovedeşte astfel capcana vieţii înseşi, ca în *Împăratul*

muştelor, de William Golding, la care romanul trimite prin toţi porii, fără a avea, însă, subtilitatea cristalină a acestuia, capacitatea sa de a sugera ideea că inocenţa atrage, nu exclude păcatul.

◆ A. I. Brumaru, AST, 1992, 1–2, 18.

I. I.

BĂIEŞU Ion, *Un activist al suferinţei*, Buzău, Editura Alex, 1991, 96 p. Roman realist. La finalul textului se găseşte o notaţie care anunţă cartea ca fiind primul vol. dintr-un ciclu, a cărui continuare nu a mai fost realizată. Pe coperta a patra, autorul îşi defineşte interesul tematic. Cartea sa n-ar conţine decât o suită de „întâmplări tragicomice pe care le trăieşte un om ieşit din comun, un cavaler al iubirii, un activist al suferinţei”. Protagonistul, Victor, un fost puşcăriaş, bolnav de tuberculoză, sare mereu în ajutorul celor din jur, deşi nu i-o cere nimeni, având de suferit de pe urma acestor gesturi. Se pot citi printre rânduri fine ironii la adresa societăţii româneşti comuniste din anii ’70 ai sec. trecut.

◆ Fevronia Novac, *Sentimentul contemporan al tragicului*, RL, XXIV, 1991, 20, 10; Ion Bălu, *Proza anului 1991*, GAC, II, 1992, 1, 3.

L. Pv.

BĂRBULESCU Romulus, *Încotro curge liniştea?*, Bucureşti, Ion Creangă, 1991, 176 p. Conform notaţiei din finalul textului, cartea a fost scrisă între 1987–1990. Roman *science-fiction*.

◆ Cărăşel, *Mic dicţionar*, 67.

C. T.

BÂRLOIU Rodica-Tatiana, *Între zidurile Brâncovenilor*, Bucureşti, Editura Medicală, 1991, 346 p. Conform notaţiei din final, textul a fost scris între 1978–1988. Roman realist, cu secvenţe autobiografice. ≈ prezintă cronica vieţii personale şi profesionale a unei doctoriţe, pe parcursul a două decenii dificile, 1946–1966, din istoria românească. Titlul evocă unul dintre stagiile profesionale ale protagonistei, la Spitalul Brâncovenesc.

C. T.

BEDA Corneliu, *I se spunea „Stareţul”. Cântec de lebădă*, Bucureşti, Garamond Internaţional, 1991, 229 p. Cu o pref. a autorului. Roman de spionaj, cu acţiunea plasată în spaţiul balcanic, în anii ’80–’90.

◆ Stănescu, *Scriitori*, 37–40.

C. T.

✷ **BERBECARU Valentin**, *Miraculosul curier bagajist*, Bucureşti, Editura Sport-Turism, [1991?]. „Tânărul Vincenţiu Haneş, despre care cititorul, cu numai câteva date la îndemână privindu-l pe autor, ar şti totuşi că acesta s-a pus pe sine într-o aventură imaginară, dar în miezul parabolei, nu este miraculos pentru că se înfăţişează suplu [...], cu succes la femei şi cu un început de cultură filosofică. Miraculos devine îndată ce se preschimbă într-un cântar, într-un ornic al vremurilor sale” (Barbu Cioculescu).

◆ ***, UC, I, 1991, 8, 12; Barbu Cioculescu, *Recviem pentru Valentin*, CNC, XI, 2000, 1–2, 23–26.

I. I.

➤ **BIBESCU Martha**, *Katia – demonul albastru*, Bucureşti, Asociaţia Prietenii cărţii, 1991, 132 p. Cu o pref. de Matei I. Oroveanu. (În lb. franceză: Lucile Decaux, *Katia, le démon bleu du tzar Alexandre*, Paris, Gallimard, 1938; cartea a fost ecranizată în Franţa, în regia lui Maurice Tourneur, având în distribuţie pe Danielle Darrieux şi John Loder). Ed. în lb. română nu precizează numele traducătorului. Roman de dragoste,

≈ reprezintă biografia romanțată a prințesei Katerina Dolgoruki, iubita țarului Alexandru al II-lea, în Rusia celei de-a doua jumătăți a sec. al XIX-lea.

■ *Katia, le démon bleu du tzar Alexandre*, Paris, Gallimard, 1938 (semnat Lucile Decaux).

◆ Constantin Cubleşan, ALA, II, 1991, 69, 3; Simona Cioculescu, CAL, 1997, 1–2, 10.

C. T.

BICĂ IONESCU Haralambie, *Comoara geților*, Bucureşti, Ion Creangă, 1991, 142 p. Cartea conține douăzeci de ilustrații aparținând autorului. Roman istoric pentru copii, acțiunea fiind plasată în Dacia antică.

C. T.

BOGDAN Dan, *Scorpionul de Durango*, Bucureşti, E. M., 1991, 125 p. Este primul vol. dintr-un ciclu care mai cuprinde *Cloaca* (1992) şi *La coadă la Mortadella* (1993). Roman parabolă. Roc Petrovici, genist specializat în dezamorsarea bombelor, soseşte în oraşul ficțional Gad pentru o operațiune de deminare. Lumea din Gad, amintind de universul descris de Orwell, în *1984*, reprezintă imaginea caracteristică a vieții sub regim dictatorial, cu toate elementele specifice acesteia, recognoscibile în istoria recentă, de până în 1989, a României. Ultimele fraze ale romanului schimbă cheia narativă, dovedind că întreaga istorie relatată în carte n-a fost decât un vis simbolic (şi, eventual, premonitoriu) al personajului, adormit într-un compartiment de tren. Scriitură sigură, exersată, atmosferă bine elaborată, construcție simbolică atent articulată.

◆ Vladimir Bălănică, TNLS, III, 1991, 19, 14–20; Nicolae Boghian, VAR, II, 1991, 4, 21; Horia Gârbea, LCF, s. nouă, 1991, 12, 6; Mariana Criş, AZI, 1998, 62, 4.

C. T.

BOLOŞ Ion, *Iubeşte-ți clipa*, Cluj, Dacia, 1991, 177 p. Roman psihologic, în care notația obiectivă alternează cu analiza stărilor psihice şi cu discursul indirect liber. În România anilor ’80, un bătrân profesor îşi trăieşte senectutea ca pe o dramă, până în momentul în care stabileşte o relație revelatorie, de tip maestru – discipol, cu un tânăr promițător. Observația psihologică este corectă, dar îi lipseşte fluiditateaa, iar epicul înaintează greu.

◆ Alex Ştefănescu, ESM, III, 1992, 30, 20; Diana Tihu, TR, s. nouă, IV, 1992, 19, 4.

C. T.

BRĂTESCU Gh., *Aventurile galante ale lui Napoleon al III-lea*, Bucureşti, Forum, 1991, 139 p. (Magia neagră). Roman istoric, cu unele tuşe de roman de moravuri, ≈ conține biografia romanțată a lui Charles-Louis-Napoleon Bonaparte. Mai exact, este evocată perioada dintre 1848 şi 1870, în care personajul ocupă tronul Franței ca împărat, sub numele de Napoleon al III-lea. Povestea acestui destin regal se împleteşte cu o altă istorie, cea despre Bernadette Soubirous, devenită sora Marie-Bernard la mănăstirea Saint-Gillard, iar apoi, după moarte, sfânta Bernadette din Lourdes.

C. T.

BRĂTESCU Gh., *Un voiajor ciudat Paracelsus*, Bucureşti, Forum, 1991, 114 p. (Războiul din umbră). Roman istoric de aventuri. Cartea prezintă biografia romanțată a lui Phillippus Aureolus Theophrastus Bombastus von Hohenheim, alias Paracelsus, medic german celebru din sec. al XVI-lea şi spion în slujba împăratului Maximilian de Habsburg.

C. T.

BREBAN Nicolae, *Pândă şi seducție*, Bucureşti, Editura Fundației Culturale Române,

1991, 302 p. (Excelsior). Fragment: *Experimentul Irena*, CNT, 1990, 36–37, 4. Roman eseistic, care aparține „literaturii de sertar”, fiind terminat în octombrie 1976, așa cum menționează autorul pe ultima filă. Elaborarea lui datează din perioada imediat următoare scrierii lui *Don Juan* (1981), cartea putând fi considerată un *Don Juan* II, în care supratema creației și a seducției donjuanești se împletește cu aceea a farsei. Există, teoretizate în acest roman-eseu, și câteva leitmotive corelate *farsei* sau derivate din ea, între care *jocul*, *libertatea* și *sinuciderea.* Un reflex sinucigaș își recunoaște romancierul Alexandru K., personajul-narator din ≈ în chiar tentația sa irepresibilă de a juca farse (altora și sieși), făcându-și din această superioară impostură o grav asumată și îndelung teoretizată strategie existențială. Dobândind, datorită farsei, virtuțile unui demiurg dezabuzat și parodic, el se poate fie salva, fie autodistruge, dar menirea lui esențială rămâne eliberarea și vindecarea celorlalți, viitorii *aleși*, destinatari ai inițierii prin farsă, de suspiciune și lașitate mic-burgheză. Protagonistul, romancierul K., glosează, ca un sofisticat Don Juan al zilelor noastre, asupra mecanismului politic al seducției și al luării în posesie, realizată prin descrierea subiectului, a arhetipului său: „Se descrie, deci, modelul originar, matricea”. Posesia prin descriere, prin apropriere cognitivă și afectivă, fie cea a unei idei, fie cea a unei femei (altădată, „mic-burgheza” Tonia pentru Rogulski din romanul *Don Juan*, și acum Veronica, „surâsul mov” sau „femeia cu două dimensiuni”, cum o numește K.), este profund creativă. Tocmai în această seducție și luare în posesie a ceea ce singuri au creat constă miezul inedit al donjuanismului teoretizat și practicat de personajele brebaniene. Unul dintre prototipurile brebaniene este Don Juanul politic, pentru care politicul are drept gen proxim mecanismul seducției erotice și al posesiei prin învierea prealabilă a feminității. Teoretizându-și arhetipul, naratorul K. din ≈ își recunoaște doi ascendenți celebri: seducătorul „muzical” a lui Kierkegaard și prințul Peciorin al lui Lermontov, din *Un erou al timpului nostru*. Scriitorul K., ca și Rogulski altădată, prezintă trăsăturile Don Juanului autentic de proveniență spaniolă, arogant și senzual, având însă și nostalgia absolutului, specifică Don Juanului nordic, cel faustic, aflat în căutarea fascinată a idealului său feminin. Discursul epic brebanian construiește și acum, cu fermitate și suplețe ideatică totodată, tipologii abisale, de o complexitate interioară dostoievskiană.

◆ Alex Ştefănescu, *Persoana întâi*, RL, XXIV, 1991, 41, 10; Ioan Groşan, CVT, II, 1991, 42, 9; Ioan Holban, *K*, CRC, 1991, 30, 6; Irina Petraş, *Viața ca o farsă*, TR, s. nouă, III, 1991, 49, 4; Cornel Ungureanu, *Sosiile prințului moştenitor. ~ între pândă şi seducție*, O, s. nouă, 1991, 49, 10; Laura Pavel, *Farsa – un reflex sinucigaş*, APS, II, 1991, 12, 8; Mihai Dragolea, *Plictis, pândă, farsă, seducție*, F, XXVIII, 1992, 1, 4; Gheorghe Mocuța, *Farsa românească*, ARCA, III, 1992, 1, 5; Ovidiu Pecican, *Aporia lui Don Juan*, ST, XLIII, 1992, 1, 20–21; Adrian Dinu Rachieru, *Brebanism şi textocrație*, MRT, III, 1992, 1, 5; Constantin Cubleşan, *Protest într-un acvariu*, ALA, III, 1992, 104, 3; Claudiu Constantinescu, CROR, IV, 1992, 5–6, 9; Andrei Grigor, *Genul proxim*, LTE, II, 1992, 10, 4; Romul Munteanu, *Confesiunile unui romancier erotoman*, LTE, II, 1992, 10, 4; Henri Zalis, *Conexiuni între registre antagonice*, LCF, s. nouă, 1992, 28, 4; Nicolae Bârna, *Pe frontul brebanian (aproape) nimic nou*, CAI, 1992, 7–8–9, 70–72; Maria-Ana Tupan, *Căderea în exterioritatea sensului*, VR, LXXXVII, 1992, 12, 106–111; Henri Zalis, *Potrivnicia himericului*, CNT, 1994, 13, 8; 14, 8; 15, 8; Munteanu, *Jurnal*, V, 234–236; Ion Dună, *Romanul ca artă a seducției*, VR, XC, 1995, 11–12, 151–153; Ciocârlie, *Fals tratat*, 38–39, 101, 104, 108; Holban, *Salonul*, 149–151; Buciu, *Breban*, 137–146, 175–176; Pavel, *Antimemoriile*, 65–66; 122–125; Marian Victor Buciu, *Marele romancier şi visul său estetic din dictatura de zi şi noapte*, F, XXXVI, 2000, 5, 50–58. ❐ V. şi D. C. R. R., *Francisca*, 1965.

L. Pv.

CADELCU Corneliu Radu, *Detectivii de duminică*, Galați, Porto Franco, 1991, 222 p. (Detectiv). Roman polițist.

D. G. B.

CAMALESA Nicolae, *Destine*, Craiova, Varlaam, 1991, 288 p. Cronică de familie. Autorul urmăreşte destinele membrilor clanului Codrescu, originar dintr-un mic orăşel din sudul Moldovei, insistând asupra meandrelor căsătoriei Angelicăi Codrescu cu Mihai Costea, fiu de țăran din Mehedinți, ajuns cadru didactic universitar. Acțiunea implică un larg areal românesc, de la Bucureşti la Galați, din Vrancea, până la Oradea; faptele se petrec în primele opt decenii ale sec. al XX-lea. Autorul îşi construieşte narațiunea cu relativă îndemânare; totuşi, relatarea păcătuieşte prin sentimentalism şi prin stângăcii stilistice.

M. M.

CĂLUGĂRU Cornel, *Panică în Piața Trandafirilor*, Târgu Mureş, Casa de Editură Star, 1991, 147 p. Roman polițist.

D. G. B.

CĂTINA Oana, *Umbra rotitoarelor poveşti*, Bucureşti, Scrisul Românesc, 1991, 360 p. Roman realist. Prietenia care îi leagă pe Vasile Timaru, Maria Preda (căsătorită Calomfir) şi Grigore Predan este treptat minată de pasiune şi de gelozie. Cei trei sunt copii de condiție modestă, nevoiți să îndure privațiuni, să facă sacrificii pentru a studia medicina, în perioada colectivizării. Viața universitară este afectată de raporturile ierarhice şi de disciplina, adesea brutală, impusă studenților. Autoarea insistă asupra discriminărilor din familia tradițională românească şi asupra virtuților etice ale nobilei profesiuni de medic.

M. M.

❍ **CÂRCU Victor**, *Parhelia*, fragment de roman, O, s. nouă, 1991, 1–2, 12, 15.

D. G. B.

❍ **CHIHAIA Pavel**, *Cearta sufletului cu trupul*, TMS, XXVI, 1991, 1, 8–9; *Cearta sufletului cu trupul*, în vol. Bărbulescu, *Ocrotiți*, 73–78, fragmente din romanul cu acelaşi titlu.

D. G. B.

CHILOM Ioan, **Ioan CHIVU**, *Aventură în lumea fotbalului*, Galați, Porto Franco, 1991, 127 p. Roman sportiv inspirat din lumea fotbalului românesc. Acțiunea se petrece înainte de 1990. Doru Stănculescu, personajul principal, îşi dovedeşte tăria de caracter luptând atât cu limitele propriului trup, cât şi cu corupția din sportul de performanță. Narațiune de un patetism reținut, bine dozat.

M. M.

CIOCÂLTEU Alexandru, *Gheață la mal*, Bucureşti, Eminescu, 1991, 191 p. (Index). Romanul lipsei de speranță într-un univers concentraționar care „perverteşte ființa umană, o alienează şi-i determină ratarea" (Valentin F. Mihăescu). Medicul Costin Ruicu, fost condamnat politic, păstrează în „libertate" sentimentul claustrării continue, o posibilă salvare prin dragostea pentru Ana fiindu-i refuzată.

◆ Dumitru Matală, UC, I, 1991, 5, 2; Dumitru Matală, LCF, s. nouă, 1991, 19, 6; Valentin F. Mihăescu, AZI, 1995, 902, 4; Gheorghe Marin, *Scriitori medici*, IX, 1999, 10, 10.

D. G. B.

CIUREA Doina, *Ion Ion*, Bucureşti, Cartea Românească, 1991, 183 p. Roman al crizei de identitate. Cetățean şi tată model, posesor al unui cod de moralitate cu rădăcini sănătoase în ruralitatea din care s-a desprins, Ion

trăieşte, în spaţiul citadin al erei ceauşiste, drama ratării. Privat de şansa pe care oraşul i-ar fi putut-o acorda, de a-şi depăşi condiţia umilă (şofer), protagonistul decide să se împlinească prin copii. Asemenea lui Père Goriot, sub semnul căruia este aşezat, prin epigraf, romanul, tatăl constată cu durere eşecul eforturilor sale, odraslele arătându-se incapabile să-i realizeze visul. În bună tradiţie parentală – confirmând, astfel, sensul unui destin – personajul îşi mai acordă o şansă prin nepoţi.

◆ Ion Bălu, GAC, II, 1992, 1, 3; Aluniţa Cofan, CAI, 1992, 7–8–9, 66–67; Victoria Dumitriu, JL, s. nouă, VI, 1995, 13–16, 3.

D. G. B.

COCHINESCU Ioan-Mihai, *Ambasadorul*, Bucureşti, Cartea Românească, 1991, 288 p. Fragment: ≈, LTE, III, 1993, 43, 8–9. Roman istoric ce reface biografia spătarului Nicolae Milescu. Alexandru, *alter ego* al personajului din istorie, cărturar român de 35 de ani, e trimis de patriarhul Ierusalimului să-l slujească pe ţarul Boris Mihailovici, cu a cărui soţie, Maria Bodrokina, românul are o aventură. Realismul documentar asezonat cu dragoste şi erotism face saltul în parabolic, magic şi chiar miraculos. Postmodern, textul propune mai mult „o cercetare spirituală şi o parabolă despre condiţia individului” (Eugen Simion) supus ispitelor de tot felul, îndeosebi aceleia a puterii, „lanţul suspiciunilor şi meandrele puterii fiind cele două planuri în care autorul excelează” (Ileana Pârvulescu). Construcţia barocă a cărţii invită şi la alte deschideri: „Există în roman mai multe romane, un fel de dialog între forme: unul istoric, construit pe clişeul peregrinului – un moldovean în Orient ca reprezentant al ţarului rus; apoi un roman-eseu; apoi un roman al cărţii care se scrie în coduri intertextuale; o meditaţie pe tema puterii şi a singurătăţii puterii” (Doiniţa Milea). O proză ideatică ţesută în jurul personalităţii complexe a unui învăţat de talie europeană, angajat în efortul descifrării meandrelor labirintice ale sensurilor lumii, dar şi a unui „magician care intenţionează, în ascuns, să creeze o nouă religie”, o altă „structură arhitectonic-cosmologică” (Eugen Simion), ceea ce şi este, în fapt, fabuloasa ţară a Alexiei. Finalul e unul complet surprinzător, adăugând cărţii şi componenta onirică. Pe neaşteptate, se trece din veacul al XVII-lea în cel de al XX-lea, iar cititorului i se dă de înţeles că nu a asistat decât la farsa tragică a minţii rătăcite a unui bătrân, pacient al unui ospiciu. Romanul „cel mai interesant pe care îl dă un prozator din generaţia ’80” (Eugen Simion) „impune în primul rând prin atmosfera de fast manierist şi de medievalităţi estetizate”, scriitorul izbutind „să facă plauzibilă imaginea unui Ev Mediu artist, subordonând istorismele exacte şi pitoreşti unei viziuni de esenţă muzicală” (Florin Manolescu).

● Premiul Uniunii Scriitorilor pentru debut, Premiul „Liviu Rebreanu” şi Premiul pentru proză „Ion Creangă” al Academiei Române pe anul 1991.

◆ Ovid S. Crohmălniceanu, TNLS, III, 1991, 15, 6; Cristian Moraru, TNLS, III, 1991, 15, 6; Eugen Simion, RL, XXIV, 1991, 36, 8; Mircea Moga, LCF, s. nouă, 1991, 38, 6; Tania Radu, CNC, II, 1991, 39, 4; Florin Manolescu, LCF, s. nouă, 1991, 41, 5; Magdalena Bedrosian, CNC, II, 1991, 43, 5; Monica Lovinescu, CNC, II, 1991, 48, 4; Al. Th. Ionescu, CAL, 1991, 11, 5; Mihai Dragolea, ST, XLII, 1991, 12, 31, 41; Ioan-Mihai Cochinescu, *Epistolă de Crăciun adresată D-nei Monica Lovinescu*, CNC, II, 1991, 51, 5,15; Ion Roşioru, TMS, XXVII, 1992, 1, 8–9; Elisabeta Lăsconi, CAI, 1992, 1–2, 70–73; Petre Răileanu, ARC, 1992, 2, 220; ***, GAC, II, 1992, 1, 6; Nicolae Baboi, VAR, III, 1992, 3, 21; Lovinescu, *Unde scurte*, VI, 224–228; Ioana Pârvulescu, RL, XXX, 1997, 7, 7; Doiniţa Milea, CNT, 1997, 46, 1, 8–11; Oprea, Vlasie, *Literatura*, 26.

D. G. B.

❍ **COJA Ion**, *Țuțea la 90 de ani*, fragment din romanul *Salonul de reanimare*, TOI, II, 1991, 40, 6.

D. G. B.

CONSTANTINESCU Ovidiu, *Toamna, când se scutură castanii*, București, Cartea Românească, 1991, 287 p. Roman de introspecție. Trama, plasată în anii celui de-Al Doilea Război Mondial, are prelungiri în epoca postbelică „unde analiza ia cel mai adesea forma auto-ironiei. Naratorul (Toma Florescu, fiul mai mare al unei familii de burghezi parveniți, tânăr inteligent dar mai puțin atrăgător fizic – *n. n.*) este cu precădere interesat de frumusețea fascinantă și de farmecul neobișnuit al fratelui său vitreg [...], urmărindu-l și zugrăvindu-l cu ostilitatea ce o resimți față de un rival, cu pizma mărturisită pe măsură ce devine din inconștientă conștientă, impunând conștiinței, echitabilă, tocmai auto-ironia care constituie veninul epic impregnat în trama narațiunii. Prea frumosul și extraordinar de simpaticul Gelu Florescu, posedând acel ceva insinuant și alunecos, incert și neliniștitor [...] este cauza principală, instigatorul involuntar, însă decisiv, al introspecțiilor naratoriale din ≈. Joc psihologic condus cu pricepere și măiestrie de autor, care și altminteri nu-și precupețește vocația de evocator al vieții sociale din trecut” (Ion Negoițescu).

◆ Barbu Cioculescu, JL, s. nouă, III, 1992, 1–4, 3; Ion Negoițescu, F, XXIX, 1993, 1, 9; Negoițescu, *Scriitori*, 120–122.

D. G. B.

CONTA Alexandra, **Constantin GHIBAN**, *Asasinul de rezervă*, București, Porus, 1991, 191 p. (Ochelarii negri). Roman polițist.

D. G. B.

✷ **COSMIN Smaranda**, *Balada lui John și Yoko*, București, Eminescu, 1991. (Romanul de dragoste). ≈, „un pasionant roman de dragoste, în care umorul și observația socială pătrunzătoare conviețuiesc cu reflecția psihologică și tehnica modernă a autoanalizei naratorului, folosită cu precauție” (UC).

◆ ****, ~, ≈, UC, I, 1991, 10, 12.

D. G. B.

❍ **COTUȚIU Cornel**, *Taves bahtalo! – șopti Ivi*, TR, s. nouă, III, 1991, 14, 8; *Foișorul ca o pagodă*, IZV, 1993, 1, 29–30; *Înțelegi, Marta?*, MI, IV, 1993, 30, 4, 5; *Delikatesse, 1881*, TR, s. nouă, VI, 1994, 13–14, 8; *Cântarea Cântărilor*, MI, V, 1994, 34, 4, 5; *Cântarea Cântărilor* (2), MI, VI, 1995, 47, 8–9;; *Dis-de-arșiță*, TR, s. nouă, VIII, 1996, 23–24, 8–9; *1881, pe deal, la umbră*, CL, CXXXII, 1998, 3, 8, fragmente din romanul *Ce rămâne.*

D. G. B.

CURTA-VOINA Eugen, *Din nou despre dragoste*, Cluj, Dacia, 1991, 304 p. Roman de dragoste, în registru analitic și introspectiv, ce narează – la un prim nivel – povestea iubirii dintre Mihai Roman, inginer constructor și asistent universitar, divorțat, nonconformist, și Anca Gherbea, studentă la Litere. Cu un nucleu epic dispersat în fluxul amintirilor altor și altor iubiri, romanul a putut părea lui Cornel Moraru fie „o meditație existențială, din unghi moralist, asupra condiției umane redusă la scara normalității vieții diurne”, fie un imn închinat iubirii „ce transgresează biologicul și existența cotidiană, fragmentară, a personajelor”. Pentru interpreții mai tineri, „cartea e caducă, de o culoare destul de forțată și pur verbală, întâmplările rămânând insignifiante, ceea ce duce la senzația de poezie prea banală, transparent spoită, în cele din urmă neinteresantă” (Cornel Vâlcu). Ion Simuț sesizează cursul blând, senin al narațiunii, „cu rare înnorări, traversată de nostalgii și

reverie, iar nu de tensiuni profunde”, romanul fiind în ansamblu „un amalgam deconcertant de talent şi stângăcii”.

◆ Ion Simuţ, RL, XXV, 1992, 10, 10; Cornel Moraru, VTR, XXII, 1992, 259, 11; Cornel Vâlcu, ST, XLIV, 1993, 1, 55; Nicoleta Ghinea, RL, XXVI, 1993, 19, 9; Miron Beteg, F, XXX, 1994, 2, 16–17.

D. G. B.

CUŞNARENCU George, **Nicolae ILIESCU**, *Dodecaedru*, Bucureşti, E. M., 1991, 208 p. Fragmente: *O cloacă în care intrăm pe rând*, TNLS, II, 1990, 41, 7; *Deodată*, TNLS, II, 1990, 41, 7. Roman hibrid, poliţist, eseistic, parodic, livresc. „Totul este scos în faţă şi totul este luat cu fantezie, cu umor, în răspăr. Ideea este că viaţa imită literatura şi că indivizii comuni imită în chip conştient marile mituri şi vor să treacă prin situaţiile descrise de operele celebre” (Eugen Simion).

● Premiul „Ion Creangă” pentru proză al Academiei Române, pe anul 1991.

◆ Eugen Simion, LTE, II, 1992, 6, 3; Florin Manolescu, LCF, s. nouă, 1992, 34, 5; Nicolae Iliescu, LTE, III, 1993, 35, 7.

D. G. B.

DAVIDOVICI Doru, *Ridică-te şi mergi*, Bucureşti, Cartea Românească, 1991, 261 p. Roman autobiografic, confesiune la persoana întâi a unui pilot „aflat în situaţia disperată de a fi pus pe liber de mafia mediului său profesional” (Radu Aldulescu). Radiografia acestui mediu e făcută în paralel cu aceea a lumii salvamontiştilor, unde asemenea manopere nu-şi găsesc loc.

◆ Radu Aldulescu, RL, XXV, 1992, 2, 10.

D. G. B.

DEAC Mircea, *Pendula nu merge înapoi*, în vol. *Pendula nu merge înapoi*, Bucureşti, Eminescu, 1991, p. 7–152 (Romanul de dragoste, 233). Vol. mai cuprinde nuvela *Poveste de dragoste*. Roman de moravuri inspirat din mediul artistic şi al instituţiilor de cultură de pe vremea socialismului. Deopotrivă erotică şi social-politică, intriga pune faţă în faţă două grupuri de personaje care, mânate de invidii, de antipatii şi de interese ascunse, vor să se distrugă reciproc. Câştig de cauză va avea tandemul justiţiar alcătuit din Nelu Ianula, secretar de partid în Ministerul Culturii, şi prietenul său Greg Penescu, profesor şi critic de artă. Aparent detaşat, ultimul dezleagă, aproape detectivistic, iţele nelegiuirilor săvârşite de adversari, inclusiv dilema asasinatului, dat drept sinucidere, căruia îi cade victimă o nefericită muzeografă. Tot el joacă aici şi rolul de *raisonneur*, iar limbajul său intelectualist, digresiv, supraîncărcat de consideraţii estetico-filosofice şi împănat cu citate şi trimiteri livreşti, dă tonul stilistic al cărţii, diminuându-i totodată potenţialul dramatism.

◆ Cornel Munteanu, ST, XLII, 1991, 5–7, 97–98.

I. M.

❍ **DOBRINESCU Traian**, *Joc cu dame şi valeţi. Roman de aventură în fascicole*, fragment din romanul cu acelaşi titlu, fasc. 1, f. l., Casa de Editură Falpa Irdan, 1991, 8 p. (Colecţia Cobra, 1).

I. M.

DUMITRIU Petru, *Proprietatea şi posesiunea. Partea I din Memoriile lui Erasmus Ionescu*, Cluj-Napoca, Dacia, 1991, 240 p. Ed. îngr. şi pref. de Geo Şerban. Fragmente: *Proprietate şi posesiuni,* IL, X, 1959, 2, 38–44; ≈, VR, XIII, 1960, 2, 3–63; *Bombardament*, GL, VII, 1960, 6, 5; *Taina duratei*, GL, VII, 1960, 7, 5. Face parte din proiectul unui mare ciclu epic intitulat *Colecţie de Biografii, Autobiografii şi*

Memorii contemporane, care mai cuprinde romanele *Vârsta de aur sau Dulceața vieții* (1999) şi *Incognito* (1993), alături de o serie de proze scurte. Roman familial. Declinul psiho-moral al unei familii burgheze de provincie este scrutat retrospectiv, cu o luciditate ce nu exclude lirismul, de unul dintre fii, Erasmus Ionescu. Cronicar al propriei adolescențe, el evocă anii decisivi petrecuți la țară, lângă Dunăre, dar şi în Germania, unde şi-a început studiile universitare, întrerupte de cel de-Al Doilea Război Mondial. Psihologic, rememorarea este dominată de imaginea mamei, ființă ciudată, posesivă, nevrotică. Straniul ei comportament afectiv îi va marca adânc pe cei patru fii: pe bunul şi naivul Cristian, căruia îi distruge căsnicia, pe Filip, fire transgresivă de artist, care piere într-un bombardament, pe seriosul Sebastian, cel ce fuge de acasă pentru a se înrola în armată, pe Erasmus însuşi, introvertit-complexatul, dar şi foarte pătrunzătorul narator-memorialist. Admirabil zugrăvit, crepuscularul portret de familie mai cuprinde, în plan secund, figura ştearsă a tatălui, fost preşedinte de tribunal, şi cea pasageră a fiicei Valentina. Despre soarta tuturor în alt context istoric, acela al cumplitului regim comunist instaurat după război, aflăm din *Incognito* (1993), carte ce alcătuieşte, împreună cu ≈, un valoros diptic romanesc.

◆ Alex Ştefănescu, RL, XXIV, 1991, 49, 9; Ion Cocora, *Cultura română: un pariu refuzat?*, TR, s. nouă, IV, 1992, 1, 1; Irina Petraş, *Povestire şi cunoaştere*, TR, s. nouă, IV, 1992, 1, 4; Radu Mareş, *„Cazul" ~*, TR, s. nouă, IV, 1992, 4, 1; 4; Eugen Simion, ~, LTE, II, 1992, 1, 3; 2, 3; Henri Zalis, *Configurații narative*, LCF, s. nouă, 1992, 4, 14; Mircea Vasilescu, CNC, III, 1992, 5, 4; Octavian Soviany, APS, III, 1992, 10; Nicolae Baboi, VAR, III, 1992, 2, 20–21; Mircea Moga, LCF, s. nouă, 1992, 8, 6; MRT, III, 1992, 3, 5; Al. Th. Ionescu, CAL, 1992, 3, 6; Sorin Preda, *Literatura cu liniuță de dialog. Cu Petre Răileanu*, TLSLA, IV, 1992, 3, 3; Florin Manolescu, *Un manuscris salvat*, LCF, s. nouă, 1992, 18, 5; Aureliu Goci, ALA, III, 1992, 122, 5; Adrian Dinu Rachieru, *Starea de ruptură*, LTE, II, 1992, 36, 15; Henri Zalis, *Verigă dintr-un lanț cauzal*, CNT, 1993, 37, 5; Petraş, *Literatură*, 14–16; Simion, *Convorbiri*, 69–70; Ulici, *Dubla impostură*, 231–233; Ungureanu, *La vest*, 154–155; ∗*∗, *Dicționarul*, II; Simion, *Fragmente*, I, 322–330; Geo Şerban, *Cu documentele pe masă*, RL, XXXII, 1999, 46, 11; Goci, *Romane*, 256–269; Micu, *Istoria*, 451; Simion, *Fragmente*, IV, 322–330. ❒ V. şi D. C. R. R., *Bijuterii de familie*, 1949.

I. M.

ELIADE Irina, *Un an fără echinoxuri*, Bucureşti, Eminescu, 1991, 168 p. Roman al memoriei afective. Din singurătatea propriei senectuți, naratoarea, fostă profesoară universitară, porneşte într-o intensă căutare a timpului pierdut, încercând să-i urmărească meandrele şi să-i pătrundă ascunzişurile. Evocarea, cu finețe şi profunzime, a copilăriei bucureştene luminate de prezența fabuloasă a bunicii Şaşa şi de aceea, mai discretă, dar de o vie feminitate, a mamei Marioara ocupă o parte a narațiunii. O alta revine unor istorii de familie, câteodată dramatice, alteori misterioase, petrecute în acelaşi Bucureşti interbelic sau chiar într-o epocă ceva mai veche. Legând trecutul de prezent, acestora li se adaugă o serie de episoade onirice şi câteva pasaje eseistice al căror rafinament psihologico-intelectual atinge culmea într-o admirabilă parafrază după *Craii*... lui Mateiu Caragiale.

◆ Mihai Iacob, RL, XXIV, 1991, 16, 10; CNC, II, 1991, 23, 4; Barbu Cioculescu, JL, s. nouă, II, 1991, 39–42, 3.

I. M.

➤ **ELIADE Mircea**, *Noaptea de Sânziene*, I–II, Bucureşti, Minerva, 1991, 335 + 411 p. (B. p. t., s. nouă, 1361–1362). Ed. îngr., cuvânt înainte şi tabel cronologic de Mircea Handoca, pref. de Dumitru Micu. (În lb.

franceză: *Forêt interdite*, tr. de Alain Guillermou, Paris, Gallimard, 1955; ed. în lb. română: ≈, Paris, Ioan Cuşa, 1971). Fragmente: ≈, T, X, 1981, 1, I–IV; ≈, FRMS, I, 1990, 5, 8; 7; ≈, ALA, I, 1990, 45, 4; 46, 4; 47, 4; ≈, în Handoca, *Mircea Eliade*, 119–139. Roman complex, în care istoricul, politicul, socialul, moralul, metafizicul, intelectualul, eroticul se întrepătrund cu un simbolism mitic menit să le confere adâncime. Însumând episoade petrecute între anii 1936–1948 în mai multe capitale europene (Bucureşti, Lisabona, Londra, Paris), naraţiunea urmăreşte, în esenţă, destinele unor personaje care încearcă să înfrunte „teroarea istoriei" şi să se elibereze de ea. Năzuinţa de a „ieşi din Timp", de a recupera „paradisul pierdut", îl animă în primul rând pe Ştefan Viziru, a cărui tentativă de a iubi, la modul absolut şi pur, două femei, va fi sancţionată tragic. Soţia sa, Ioana, va pieri la cutremurul din 1940, iar pe Ileana Sideri o va regăsi abia într-un târziu, la Paris, reîntâlnirea coincizând cu moartea lor în accidentul de maşină ce încheie, ca o culminaţie simbolică, romanul. Un sens trans-istoric al existenţei caută însă, chiar dacă uneori în forme degradate până la caricatural, alte câteva personaje: actorul Bibicescu, cel ce are intuiţia teatrului mitic, Cătălina, care şovăie între erotism şi spiritul caritabil, dascălul Gh. Vasile, închipuit salvator al memoriei culturale a neamului, pioasa şi devotata Irina, Spiridon Vădastra, figură fascinant-demonică în mitomania sa. Într-un fel sau altul, toţi vor fi înfrânţi de istorie, aşa cum se întâmplă şi cu lucidul profesor de filozofie Biriş, victimă a regimului comunist abia instaurat. Impunând prin polifonia sa armonioasă, cartea reprezintă nu numai un moment de sinteză în proza lui ~, ci şi „primul caz de roman total în literatura română" (Eugen Simion).

▼ Paris, Editura Ioan Cuşa, 1971; Paris, Editura Ioan Cuşa, 1981; pref. de Eugen Simion Bucureşti, Univers Enciclopedic, 1998; postf. de Eugen Simion, Bucureşti, Univers Enciclopedic, 1999.

■ *Forêt interdite*, tr. de Alain Guillermou, Paris, Gallimard, 1955; ed. a II-a, 1978; *Bosque proibido*, tr. de Maria Leonor Carvalhão Buescu, Lisabona, Ulisseia, 1963; *The Forbidden Forest*, tr. de Mac Linscott Ricketts şi Mary Park Stevenson, Notre Dame, Ind., University of Notre Dame Press, 1978; *Der verbotene Wald*, tr. de Gerhardt Csejka, cu o pref. de Wolfgang Geiger, Frankfurt am Main – Leipzig, Insel, 1993; *La noche de San Juan*, tr. de Joaquín Garrigós, México, Herder Editorial, 1998; *La foresta proibita*, tr. de Simonetta Falcioni, cu o pref. Silvia Tomasi Milano, Jaca Book, 1986; *Yoseitachi tachi no yoru*, I–II, tr. de Sumiya Haruya, cu o pref. a traducătorului, Tokyo, Sakuhinsha, 1997; *Svätojánska noc*, Jana Páleníková, Bratislava, Dilema, 2000.

◆ Ion Bogdan Lefter, *Opţiuni şi „instrucţiuni" de folosire*, F, XXVI, 1990, 1, 14–15; *~ în dialog cu Ovidiu Cotruş*, F, XXVI, 1990, 1, 7; Virgil Ierunca, MI, I, 1990, 1, 6; George Uscătescu, *Timp şi destin în romanul lui ~*, R, 1990, 6, 4; Mac Linscott Ricketts, *Scriitorul şi detenţia. ~ deţinut*, TNLS, II, 1990, 28, 10; Mircea Handoca, *Ultimul roman al lui ~*, ALA, I, 1990, 44, 2–3; Eliade, *Încercarea*, 14; 149–152; Mustaţă, *George Uscătescu*, 79; Silvia Chiţimia, *~ – semiotica misterului*, LCF, s. nouă, 1991, 10, 7; Anton Cosma, *≈ de ~*, F, XXVII, 1991, 3, 5; 15; Feronia Novac, RL, XXIV, 1991, 10, 10; Adrian Păunescu, *L-am cunoscut pe ~*, TOI, II, 1991, 12, 8–9; Domniţa Ştefănescu, *Semnal*, FC, 1991, 16, 13; Constantin Cubleşan, *~ romancier*, ST, XLII, 1991, 4, 14–15; Paul Dugneanu, UC, I, 1991, 4, 3; Al. Th. Ionescu, CAL, 1991, 4, 4; Florin Manolescu, LCF, s. nouă, 1991, 20, 5; 21, 5; Aurel Martin, VAR, II, 1991, 5, 20–21; Florin Berindeanu, *O mitologie narativă*, CNC, II, 1991, 24, 5; Ion Bogdan Lefter, *Capodopera. Autenticitate şi construcţie*, CNC, II, 1991, 24, 5; Gheorghe Glodeanu, P, II, 1991, 5–6, 2; Nicolae Bârna, CAI, 1991, 6–7, 37–41; Lorena Păvălan,

Note despre exil la ~ şi Cioran, EX, XXIII, 1991, 10–11, 14; Ovidiu Pecican, *Moartea fără moarte*, EPR, II, 1991, 6–7–8, 10; Eugenia Tudor-Anton, *Comedia diletantismului*, RL, XXIV, 1991, 34, 5; Ovidiu Pecican, CNT, 1991, 37, 3; Elena Zaharia Filipaş, *Între două Nopţi de Sânziene*, RL, XXIV, 1991, 40, 4; Cristina Reiter-Popescu, *≈ şi posibilii săi cititori*, RL, XXIV, 1991, 40, 4; Ioan Derşidan, *Lumea-i mitul sufletului nostru*, CTC, II, 1991, 10, 5; Mircea Handoca, ≈, LL, 1991, vol. II, 57–60; Negoiţescu, *Istoria*, 348–450; Christian Bolog, *Puer aeternus atque serpens. 2. Copilul minune*, JL, s. nouă, III, 1992, 5–6, 6; H.-R. Patapievici, *Stil literar şi ontologic*, CNC, III, 1992, 20, 6; 10; Handoca, *Mircea Eliade. Câteva ipostaze*, 249–255; 268; Lovinescu, *Întrevederi*, 47–60; Alexandru Pintescu, P, IV, 1993, 3, 2; Mircea Handoca, *~, scriitorul*, ESR, II, 1993, 5, 56–59; Glodeanu, *Fantasticul*, 32, 113–134, 172–192; Handoca, *Mircea Eliade*, 36–44; Simion. *Întoarcerea 2*, II, 138; Ursache, *Camera 1*, 12–13; 20–21; 119–122; 135–138; 145; 149–153; Zaharia Filipaş, *Retorică*, 213–221; Lăcrămioara Berechet, *~, jurnal – o biografie spirituală*, TMS, XXIX, 1994, 4, 5; Ioan Derşidan, *Un simbol biblic în proza lui Mateiu I. Caragiale*, AURO, 1994, 4, 88–89; Al-George, *Şocul*, 130–135; Micu, *Scurtă istorie*, II, 198; Simion, *Mircea Eliade*, 168–183; Ungureanu, *La vest*, 75–84; Ungureanu, *Mircea Eliade*, 52–57; Gheorghe Glodeanu, *Introducere în literatura exilului*, TR, s. nouă, VIII, 1996, 7, 5; Mircea Popa, *Un alt ~*, TR, s. nouă, VIII, 1996, 14, 35; Marin Sorescu, *Jurnal. Dialog cu ~*, LTE, VI, 1996, 37, 5; Moraru, *Obsesia*, 144–148; Corina Barna, *Între eros şi thanatos*, LCF, s. nouă, 1997, 6, 7; Doina Ciurea, *Cu Sumiya Haruya despre ≈*, RL, XXX, 1997, 10, 23; Iosefina Batto, *Aspecte ale religiozităţii cosmice*, TR, s. nouă, IX, 1997, 18–19, 10–11; George Şipoş, RL, XXX, 1997, 19, 21; Ion Ştefan, *Amintiri despre Ştefan Baciu*, P, VIII, 1997, 10, 21; Ornea, *Medalioane*, 135, 209; Rotaru, *O istorie*, IV, 581–586; Elena Bortă, *De la Bucureştiul fanariot la Bucureştiul fantastic*, CNC, IX, 1998, 1–2, 30; Cosma, *Romanul*, II, 334–343; Dancă, *Mircea Eliade*, 311–320; Ivăncescu, *111 romane*, 332–337; Handoca, *Convorbiri*, 42; 15; 167; 275; 301; Petruşcă, *Mister*, 89; Pop, *Mircea Eliade*, 14–17; 28–44; 93–104; Ruşti, *Dicţionar*; Spiridon, *Interpretarea*, 23–24; 32; 34; ***, RL, XXXII, 1999, 5, 4; Monica Lovinescu, *Demnitatea naraţiunii*, RL, XXXII, 1999, 9, 7; V, *Secvenţe R. P.*, F, XXXV, 1999, 7–8, 105–111; Ivăncescu, *O nouă viziune*, 133–137; Neagoş, *Mircea Eliade*, 19; 25–27; 29; 58; 61; 65; 88.90; 93–94; 106; 109; 111; Stănescu, *Mircea Eliade*, 216–217; 253–254; 262–264; 351–353; Ursache, *Camera 2*, 16–17; 22–24; 106–109; 120–123; 128–128; 132–133; Vlad, *În labirintul*, 176–181; L. Valentová, *Obsesia întregului*, O, s. nouă, 2000, 1, 13; Mihai Violeta, AX, I, 2000, 1, 8; Geo Vasile, *Iubirea şi moartea personajului hyperionic în ≈*, CNT, 2000, 10, 8–9; Christian Bolog, *Complexul lui Parsifal (I)*, VTR, XXVIII, 2000, 6–7, 152–155; Ruxandra Ivăncescu, *Romanele solstiţiului*, VTR, XXVIII, 2000, 6–7, 171–172; Nicolae Savin, *Romanul nemărginirii sentimentale*, VTR, XXVIII, 2000, 6–7, 172–174; Sanda Stolojan, *≈, carte a destinului şi a memoriei*, VTR, XXVIII, 2000, 6–7, 143–146; Culianu, *Studii*, 220; 239; 244–249; 264–269; Glodeanu, *Avatarurile*, 98; Goci, *Romane*, 187; 191–193; Ierunca, *Trecut-au anii*, 217–218; 249–250; Micu, *Literatura*, 126; Micu, *Istoria*, 297; Reschika, *Introducere*, 106–112; Stănescu, *Eseu*, 45–46; 78; Tofan, *Mircea Eliade*, 154–155; 163–166; 176; 182; 186; Tănase, *România*, 102–103. ❒ V. şi D. C. R. R., *Isabel şi apele diavolului*, 1931.

I. M.

➤ **ELIADE Mircea**, *Nouăsprezece trandafiri*, Bucureşti, Românul, 1991, 192 p. Ed. îngr. şi pref. de Mircea Handoca. (În lb. română: ≈, Paris, Ethos, 1980). Roman mitico-fantastic. În România socialistă a anilor ’60, un celebru scriitor, Anghel D. Pandele, se supune unui exerciţiu de anamneză menit să dezlege taina unui episod ciudat din tinereţea sa, care poate fi înţeles ca o actualizare a mitului orfic. În aventura sa spirituală el este călăuzit, mai întâi, de fiul său prezumtiv, Laurian Serdaru, şi de actriţa Niculina Nicolae, apoi de regizorul Ieronim Thanasa, adept al teatrului magic, socotit drept una dintre puţinele căi, în lumea modernă, de a ajunge la abolirea timpului şi la *metanoia*. Pe lângă aceştia, în acţiune mai sunt implicaţi bizarul securist

Albini, care încearcă să demitizeze cinic întreaga poveste, şi Eusebiu Dumitru, fidelul secretar şi colaborator al lui Pandele. Ultimul îşi urmează maestrul până la capăt, iar după dispariţia sa fără urmă primeşte de la acesta mesaje enigmatice şi 19 trandafiri. Ţesut din întâmplări inexplicabile, din coincidenţe uimitoare, din gesturi misterios-ritualice, romanul îşi conţine propria teorie şi propria interpretare, devenind pe alocuri chiar eseistic şi lăsând să se străvadă gândirea mitografului convins că „orice eveniment, orice întâmplare cotidiană comportă o semnificaţie simbolică, ilustrează un simbolism primordial, transistoric, universal...”.

▼ Paris, Ethos, 1980.

■ *Les Dix-neuf roses*, tr. de Alain Paruit, Paris, Gallimard, 1982; *Neunzehn Rosen*, tr. de Edith Silbermann, Suhrkamp, Frankfurt am Main 1982; *Diciannove rose*, tr. de Iuliana Batali Ciarletta, cu o pref. de Renato Minore, Milano, Jaca Book, 1987; *Nineteen Roses*, în vol. *The Cape. Youth without Youth. Nineteen Roses*, tr. de Mac Linscott Ricketts, cu o introd. de Matei Călinescu, Columbus, Ohio State University Press, 1988; *Jukyuhon no bara*, tr. de Sumiya Haruya, Tokyo, Sakuhinsha, 1993; *Diecinueve rosas*, tr. de Joaquín Garrigós, Barcelona, Editorial Kairós, 1999.

◆ Mădălina Mureşan, ~ *şi lumea sacrului*, CNC, II, 1991, 24, 4; Nicolae Manolescu, RL, XXIV, 1991, 25, 9; Diana Adamek, TR, s. nouă, III, 1991, 26, 4; Florin Manolescu, LCF, s. nouă, 1991, 29, 5; Valeriu Cristea, CAI, 1991, 6–7, 8–9; Valeriu Gherghel, CL, CXXV, 1991, 24, 7; Lucian Gruia, TNLS, III, 1991, 30, 2; Valeria Filimon, FMI, XLIV, 1991, 8, 7; Ovidiu Ghidirmic, ~ *şi soteorologia creaţiei*, R, 1991, 9, 11; Cornel Mihai Ionescu, JL, s. nouă, II, 1991, 27–30, 3; Ovidiu Pecican, CNT, 1991, 37, 3; Victor Atanasiu, TNL, III, 1991, 492, 5; 506, 6; Eugen Simion, *Romanul mitic*, LTE, II, 1992, 4, 3; 5, 3; Carmen Matei, CNC, III, 1992, 20, 4; Ofelia Ichim, *Labirintul timpului la* ~, RLL, 1993, 2, 20–25; Glodeanu, *Fantasticul*, 186–192; Petrescu, *Poetica*, 53–54; Grigore Traian Pop, *Romanul Nobelului interzis*, LTE, VII, 1997, 47–48, 11; 15; 49–50, 14; 51–52, 11; Adamek, *Ochiul*, 106–107; 150–161; Cosma, *Romanul*, II, 344–349; Pop, *Mircea Eliade*, 14–17; 28–44; Ruşti, *Dicţionar*; Liviu Petrescu, *Orpheu şi Eurydice*, VTR, XXVIII, 2000, 6–7, 133–134; Reschika, *Introducere*, 115–118. ❐ V. şi D. C. R. R., *Isabel şi apele diavolului*, 1931.

I. M.

FIRAN Carmen, *Tot mai aproape*, Bucureşti, Albatros, 1991, 224 p. Fragmente: *Grădina cu forme*, LCF, XXXI, 1988, 10, 4; *Singurătatea cămilei*, TR, s. nouă, II, 1990, 19, 5; ≈, , RL, XXIII, 1990, 49, 14; *Nu m-am născut încă*, LCF, s. nouă, 1991, 17, 10. Roman psihologic. Cele două personaje principale sunt un tânăr arhitect eşuat în căsnicie, neîmplinit încă în profesie, dornic să se găsească pe sine, şi Dora, profesoara care, în ciuda aparenţelor, mereu salvate, trăieşte lăuntric drama unei relaţii conjugale nefericite. La fel de descumpăniţi şi de lucizi, cei doi văd totuşi în legătura lor, evocată mai mult aluziv şi poetic, făgăduinţa unei posibile existenţe autentice. Înfrângerile, dezamăgirile, revoltele, iluziile şi visele personajelor sunt scrutate atât introspectiv, la persoana întâi, investigaţia fiind în acest caz mai penetrantă, cât şi dialogal sau prin analiză directă, când se întâmplă uneori ca limbajul prea conceptual să îi dea un aer mai vag şi mai confuz. Deşi psihologic în esenţă, romanul lasă loc şi câtorva portrete realiste schiţate admirabil (fosta pianistă Fifi, fluşturatica Sabina, teatral-neliniştitul pictor Tomescu).

◆ Alexandra Vrânceanu, RL, XXIV, 1991, 48, 10; Ene Manole, TNLS, III, 1991, 38, 4; Petre Răileanu, ARC, 1992, 2, 221.

I. M.

FLORICEL Ion, *Moarte deocheată*, Craiova, Oltenia, 1991, 243 p. Primul vol. al ciclului *Teicanii*, din care mai fac parte *Pământ însângerat* (1992) şi *Iubirile care ucid* (1994). A fost retipărit cu titlul schimbat *Ancheta s-a sfârşit în zori* (1991). Roman detectivist. Discursul epic, inegal ca valoare, combină neomogen relatarea trepidantă a anchetei privind omorârea violentă a lui Gavrilă Cioroianu cu tonalitatea sentimentală, idilică, mitologizantă, prin care este redat un cadru (geografic şi de mentalitate) aproape mioritic.

▼ *Ancheta s-a sfârşit în zori*, [Piteşti], Juventus, 1991. Reprodus în vol. *Teicanii*, I, Craiova, Pasărea Măiastră, 1998.

◆ Marian Barbu, *Tranziţie în oglinzi paralele: literatură şi justiţie*, LCF, s. nouă, 1998, 2, 11.

L. Pv.

FOTACHE Mihai, *Nu. Roman de dragoste*, I. *Replici amare*, Craiova, Editura F, 1991, 416 p.; II. *Dansul statuilor*, III. *Lumânări de lut*, Craiova, Editura F, 1991, 364 p. Ultimele două vol. au apărut legate împreună. Roman al eşecului matrimonial. Acţiunea se petrece într-un spaţiu urban numit când Bandava, când Craiova, în anii optzeci ai sec. trecut. Doctoriţa Ella Curteanu reuşeşte cu greu să divorţeze de abuzivul ei soţ, doctorul Bujorel Curteanu, şi să obţină custodia fiicei sale, Andreea. După divorţ, Ella încearcă să-şi regăsească echilibrul sentimental în braţele avocatului Mihai Veleanu, dezamăgit de căsătoria cu Iulia. Excesiva locvacitate auctorială duce la diluarea evocării şi la insuficienta clarificare a vieţii interioare a personajelor.

▼ I–II, ed. revăzută, Craiova, Editura F, 1994.

M. M.

❍ **FOTEA Corneliu**, *Don Quijote pleacă în Tahiti*, fragment de roman, REV, II, 1991, 11, 5.

I. M.

FRÂNCULESCU Niculae, *Rio Bravo*, IV–VI, v. *Rio Bravo*, I–III, 1990.

GAFIŢA Gabriel, *Martiriu parţial*, Bucureşti, Cartea Românească, 1991, 463 p. Fragmente: *Incident la hotel*, SLAST, VIII, 1988, 6–7; *O verificare*, CNC, I, 1990, 21, 12. Roman politico-social. Insidioasa pervertire a conştiinţelor şi mutilarea destinelor umane în comunism sunt oglindite aici de biografia lui Liviu Munteanu, un activist de partid din anii 1950–1970. Muncitor la Uzinele Griviţa şi utemist înflăcărat, acesta ajunge, după studii la Moscova şi un stagiu în presa de propagandă, consilier al unui mare potentat comunist. Şeful său îl iniţiază, cu viclenie duplicitară, în „viaţa de partid”, ţinându-i pitoreşti lecţii de materialism dialectic în grai moldovean, dar arătându-i totodată ce înseamnă a fi un privilegiat al regimului. Acelaşi Rodion Cociuba îl expediază însă la munca de jos de îndată ce află că soţia protejatului său, studentă la medicină, era fiica unui ţăran întemniţat fiindcă ar fi fost chiabur. Îndelunga încercare a protagonistului de a se reabilita politic şi de a-şi reface distrusa armonie conjugală eşuează definitiv în vara lui 1968, când, ivindu-se prilejul de a rămâne cu soţia sa în Occident, alege să se întoarcă singur în ţară. Sfâşiindu-l lăuntric, îndoctrinarea şi carierismul activistului se dovedesc mai puternice decât dorinţa de libertate şi decât omenia sa reală. Relatarea obiectivă, aproape seacă, a acestui „martiriu parţial”, se împleteşte, în roman, cu animata descriere realistă a mai multor medii sociale, începând cu acela al intelectualilor dintr-un institut sociologic şi sfârşind cu acela al

oamenilor simpli (memorabilul cuplu dramatic Nelu-Puşica).

◆ Radu Aldulescu, RL, XXV, 1992, 12, 10; Ioana Bot, TR, s. nouă, IV, 1992, 15, 8.

I. M.

GAVRILĂ Alexandru, *Regula jocului*, Bucureşti, Coresi, 1991, 215 p. Roman realist. Personajul-narator, Gabriel Cornea, este un „băiat de bani gata" din vremea socialismului. Nu atât frivol, cât dezorientat, el ar vrea să trăiască autentic, dar este împiedicat mereu de tutela apăsătoare a tatălui său, care, din poziția de director la o întreprindere, îi ghidează cariera prin sistemul P. C. R. (= pile, cunoştințe, relații). Disensiunile familiale, necazurile profesionale şi încâlcita viață amoroasă a tânărului, aflată, de fapt, în prim-plan, se derulează într-un roman alcătuit mai ales din notații şi dialoguri rapide şi a cărui principală calitate este dezinvoltura.

I. M.

GAVRILESCU Vasile, *Raiul nemernicilor*, Bucureşti, Eminescu, 1991, 290 p. (Index). Roman despre universul concentraționar, reprezentat aici sub inedita formă simbolică a unui penitenciar de lux de pe o insulă pustie. Acolo, mai mulți deținuți politici de elită, între care scriitori, filosofi, istorici, oameni de ştiință, acceptă ca, în schimbul reabilitării, să se pună în slujba regimului comunist şi a potentaților săi (scriind cărți, elaborând studii şi proiecte etc.). Martori la experiment sunt câțiva puşcăriaşi de drept comun, folosiți ca brigadă auxiliară pentru îngrijirea „politicilor". Cu toții vor împărtăşi însă aceeaşi soartă, fiind otrăviți chiar în noaptea de dinaintea pretinsei eliberări. Singurul supraviețuitor va fi naratorul însuşi, Gogu, un isteț hoț de buzunare. Figură picarescă, el este puntea dintre cele două grupuri, făcând ca mentalitățile lor să se apropie, iar limbajele lor, cel argotic şi cel intelectual, să se amestece într-un mod îndeajuns de ingenios şi de colorat pentru a-i da romanului o puternică notă de insolit.

▼ Constanța, Ex Ponto, 1998.

◆ Dan C. Mihăilescu, CAL, 1992, 1, 9; Dana Mocanu, VTR, XXVII, 1999, 2, 40–41; Mihai Lisei, *De vorbă cu scriitorul ~*, TR, s. nouă, X, 1998, 11–13, 3–4; Ion Roşioru, TMS, s. nouă, V, 2000, 2, 6.

I. M.

❍ **GĂBRIAN Ştefan M.**, *Ultima seară cu Marcela*, fragment din romanul *Casa iluziilor*, EPR, II, 1991, 1, 7; 11.

I. M.

GÂRNEAȚĂ Domnica, *Rivala*, Galați, Porto Franco, 1991, 144 p. Romanul, în parte realist, în parte psihologic şi senzațional, reconstituie etapele tristei biografii a personajului-narator, Caterina, fiică a unui înstărit judecător din Piatra-Neamț. Destinul ei reprezintă o sumă a suferințelor pricinuite de moartea celor apropiați, de sărăcia venită odată cu răsturnarea istorică de după Al Doilea Război Mondial, dar mai ales de stingheritoarea afecțiune psihică ce o chinuie încă din copilărie. Deşi îi îngăduie să fie o studentă strălucită şi să devină ingineră silvicultoare în ținutul său de baştină, lupta cu boala, mai precis cu dublul halucinatoriu ce o urmăreşte necontenit (îi spune „Cealaltă"), o împiedică să se împlinească sentimental. Iar când lecuirea va veni, ca o culminație, în finalul precipitat şi neverosimil al romanului, va avea ea însăşi o nuanță tragică, şocul miraculos în urma căruia se vindecă fiind pricinuit de acelaşi accident rutier în care îşi pierde viața bărbatul ce părea să-i lumineze existența.

I. M.

➤ **GHEORGHIU Constantin Virgil**, *Ora 25*, București – Paris, Omegapres – Éditions du Rocher, 1991, 353 p. Ed. îngr. de Mihai Vornicu, pref. de Paul Miclău. (În lb. franceză: *Vingt-cinquième heure*, tr. de Monique Saint-Côme [Monica Lovinescu], Paris, Plon, 1949; ed. în lb. română a apărut în Argentina, Cartea Pribegiei, 1951). Fragmente: *Fântâna*, TLSLA, II, 1990, 31, 12; ≈, tr. de Mihai Zaharia, ST, XLI, 1990, 5, 14–16. Roman istorico-parabolic. Mecanismele totalitare ale lumii moderne, puse violent în lumină de Al Doilea Război Mondial, transpar aici îndeosebi din povestea lui Johann Moritz, un țăran român din satul transilvănean Fântâna. Tocmai când, după o întreagă dramă familială, reușise să-și întemeieze un cămin, acesta se trezește prins în tragic-absurdul carusel al istoriei. Denunțat că ar fi evreu, el ajunge mai întâi, în 1938, într-un lagăr de muncă din țară, pentru a deveni apoi marioneta unor întâmplări năucitoare. De-a lungul lor îl vedem, rând pe rând, implicat într-o evadare, încarcerat în Ungaria, vândut nemților, transformat în soldat S. S., supus unui experiment rasist și, în fine, după o nouă evadare, încăput pe mâna americanilor. Socotindu-l dușman, aceștia îl târăsc ani de zile prin lagărele lor postbelice, ceea nu-i împiedică însă ca, la eliberare, să-l înroleze în propria armată, deja pregătită pentru al treilea război mondial. Calvarul naivului țăran Moritz își are pandantul, pe alt plan narativ, în martiriul lucid al unui intelectual, scriitorul Traian Korugă, deținut și ucis într-un lagăr al aliaților. Destinul său nu este decât adeverirea apocalipticei viziuni antimoderniste pe care începuse s-o exprime, încă înainte de război, într-un roman intitulat chiar ≈ și pe care, ca *raisonneur* al adevăratului roman, cel trăit, o va detalia împreună cu alte personaje (de pildă soția sa, Nora West și contele Bathory). Este viziunea curajoasă a unui totalitarism fără culoare politică, intrinsec civilizației moderne, care a făcut din om un „sclav tehnic”, pierdut în angrenajul unei lumi impersonale, tehnologizate și supraorganizate birocratic. Tăioasa critică antitotalitară apropie cartea lui ~ de celebre distopii precum *The Brave New World* a lui Huxley sau *1984* a lui Orwell și tot ea îi explică, în bună măsură, rapidul succes internațional, neîngrădit nici de unele, evidente, slăbiciuni literare (senzaționalism epic, dialoguri neverosimile, clivajul între nivelul ideatic, cel simbolico-parabolic și cel realist-istoric).

▼ [Argentina], Cartea Pribegiei, 1951. Reluat fragmentar: ≈, Firan, *Literatura*, 292–310.

■ *Vingt-cinquième heure*, tr. de Monique Saint-Côme, pref. de Gabriel Marcel, Paris, Plon, 1949; *A vigésima quinta hora*, tr. de Vitorino Nemésio, Lisboa, Bertrand, 1949; *25 Uhr*, tr. de Leonore Schlaich, Stuttgart, Deutsche Verlags-Anstalt, 1950; *The Twenty-fifth Hour*, tr. de Rita Eldon, New York, Alfred A. Knopf, 1950; *Den 25de time*, tr. de Axel Amlie, Oslo, Tanum, 1950; *La hora veinticinco*, tr. de Jesús Ruíz y Ruíz, Barcelona, Luis de Caralt, 1950; *Timmen 25*, tr. de E. R. Gummerus, Helsingfors, Söderström, 1950; *Het vijf en twintigste uur*, tr. de F. van Oldenburg Ermke, ’s-Gravenhage, Pax, 1950; *Den femogtyvende time*, tr. de Karen Nyrop Christensen, Copenhaga, Carit Andersens Forlag, 1950; *La hora veinticinco*, Buenos Aires, Editorial Emece, 1951; La venticinquesima ora, [tr. de Giuseppe Mormino], Milano, Bompiani, 1951; *25. hetki*, tr. de Lauri Hirvensalo, Porvoo, WSOY, 1951; *Divdesmit piektā stunda*, tr. de Jānis Grīslis, [Toronto], Druva, 1954; *A huszonötödik óra*, tr. de Mikszáth Antal, Buenos Aires, Danubio, 1956; *Yirmibeşinci saat*, tr. de Emin Yalman, Istanbul, Nebioğlu Yayınevi, [1959]; Nijūgoji, tr. de Yoshizō Kawamori, Tokyo, Kadokawa Shoten, [1951]; Eikoste pempte

ora, tr. de Kostes L. Meranaiou, Atena, D. Darema, 1963; Het vijfentwintigste uur, tr. de Wilke Jongeling-Strijdhorst, Kalmthout-Anvers, Beckers, 1974; *Giờ thứ hai mươi lăm*, tr. de Ngọc Trụ Lê, Lancaster, Pa., Xuân Thu, [1980]; *25shiui chunghon*, tr. de Hwang Posok, Seul, Kirinwon, 1987.

◆ Irina Petraş, *Istorie şi destin*, ST, XLI, 1990, 5, 12–13; Mircea Vasilescu, CNC, II, 1991, 45, 4; Cornel Ungureanu, O, s. nouă, 1991, 48, 10; Constantin Cubleşan, ALA, III, 1992, 99, 3; Alex Ştefănescu, ESM, III, 1992, 4, 20; Călin Manilici, *Emblema diasporei*, ST, XLIII, 1992, 1, 2; Romul Munteanu, BAR, III, 1992, 8, 12; Ion Bălu, *Proza anului 1991*, GAC, II, 1992, 1, 3; Munteanu, *Jurnal*, V, 217–219; Baruțu T. Arghezi, *A 25-a oră*, ST, XLVI, 1995, 1–2, 13; Barbu, *Aspecte*, II, 57–70; Ungureanu, *Mircea Eliade*, 119–127; Firan, *Literatura*, 310–311; Mihaela Constantinescu, *Fişe de dicționar*, JL, s. nouă, IX, 1998, 13–14, 2; Gheorghe Glodeanu, JL, s. nouă, IX, 1998, 13–14, 2; Cosma, *Romanul*, II, 385; 389; 402; 407–409; ***, *Dicționarul*, II; Glodeanu, *Dimensiuni*, 268–273; Popa, *Reîntoarcerea*, 187–199; Micu, *Istoria*, 650; Micu, *Literatura*, 322.

I. M.

GHERGHEL Nicoleta Olimpia, *Ritual alb*, Bucureşti, Eminescu, 1991, 239 p. (Colecția romanului de dragoste, 237). Roman psihologico-sentimental. Ajunsă într-un grav impas sufletesc, protagonista, o pictoriță pe nume Alma, este călăuzită pe calea regăsirii de sine de cel numit Profesorul, un psihiatru care o îngrijeşte mai întâi la spitalul unde este internată, iar apoi în afara lui. Dialogurile confesive cu medicul, dar şi cu Arin, prietenul scriitor în care îl descoperă până la urmă pe omul capabil s-o înțeleagă, au pentru tânără un efect vindecător. Fără a fi lipsite de calități reflexiv-poetice, lungile destăinuiri ale personajului, ca şi labirinticele sale introspecții, alunecă nu o dată într-un sentimentalism fantasmatic, pe care prea vagul cadru epic nu poate decât să-l facă şi mai evident.

◆ Mircea Moga, LCF, s. nouă, 1991, 33, 6; Claudiu Constantinescu, RL, XXIV, 1991, 40, 11.

I. M.

GHEȚIE Ion, *S. O. S.*, Cluj-Napoca, Dacia, 1991, 165 p. Roman de epocă, politic şi fantastic. Folosind ingenios două binecunoscute motive romaneşti, acela al ms. găsit şi acela al întoarcerii fantastice în timp, autorul pune față în față România de la sfârşitul veacului al XIX-lea cu România din anii ’50, ai instaurării comunismului, în care trăieşte personajul principal. Urmaş al unei bogate familii ardelene sărăcite de naționalizare, acesta, pe nume Ovidiu Seşan, a studiat filologia la Cluj şi a ajuns, cu greu, angajat al Bibliotecii Academiei din capitală. Străin de noua orânduire, el se cufundă în studiul vechiului Bucureşti, de care se simte legat printr-un misterios sentiment de *déjà vu*. Lecturile, cercetările de arhivă, lungile sale peregrinări şi mărturiile unor supraviețuitori îl fac să pătrundă, mai întâi mental, apoi aievea, în epoca de la 1900. Miraculosul salt în timp se petrece în casa părăsită a unui fost mare bancher, Plagino, unde eroul devine, ca „om invizibil”, observatorul lumii la care visase. O lume căreia nu îi va putea aparține cu adevărat, după cum o va arăta şi imposibila lui iubire pentru Caliopi, fiica bancherului. Evadarea în trecut se dovedeşte a fi, până la urmă, o iluzie periculoasă. Dramatismul moral al inadaptării şi farmecul evocării istorice într-un insolit context fantastic sunt doar două dintre calitățile acestui roman, care aminteşte întrucâtva, inclusiv prin finețea stilistică, de *Craii de Curtea-Veche* al lui Mateiu Caragiale.

◆ Alex Ştefănescu, ESM, III, 1992, 5, 20; Florin Faifer, CRC, 1992, 15, 5; 15; Ioana Bot, TR, s. nouă, IV, 1992, 23, 4.

I. M.

GHEȚIE Ion, *Skepsis*, Timişoara, Editura de Vest, 1991, 195 p. Roman de dragoste şi de epocă. Pe fundalul unui Bucureşti de *belle époque*, este derulată povestea de iubire a doi tineri, naratorul însuşi, Radu Vâlcu, sărac, dar studios, lincențiat în litere, şi Carla Simionescu, voluntara şi capricioasa fiică a unui bancher scăpătat. Mereu complicată de indecizia fetei şi de anturajul ei monden, trama amoroasă se îndreaptă lent şi şovăielnic spre regăsirea din final, care coincide cu o lovitură de teatru: ruperea logodnei dintre Carla şi avocatul Raul, dovedit a fi amantul enigmaticei proprietărese Matilda. Aceasta din urmă, pretinsă protectoare a tinerei, va sfârşi în condiții suspecte, probabil asasinată. Alături de fin desenatele relații triunghiulare dintre personaje, romanul se distinge prin portretistica sa remarcabilă (figuri ca doctorul Ghika şi moşierul Gerotta, de pildă) şi prin fermecătoarele sale descripții citadine, prezente, de altfel, şi în celelalte cărți ale autorului.

◆ Mircea Moga, LCF, s. nouă, 1992, 8, 8; ***, *Cartea – un obiect de salon?*, TR, s. nouă, IV, 1992, 17, 6; ***, Alex Ştefănescu, ESM, III, 1992, 19, 20.

I. M.

GHILIA Alecu Ivan, *Întoarcerea bărbaților*, Bucureşti, Eminescu, 1991, 496 p. Pe coperta I se găseşte notația „Roman interzis în ’980”. *Bildungsroman*. Cartea este construită pe o schemă generală realist-psihologică, în care se inserează, când şi când, discursuri directe, redactate la persoana I, sub pretextul redării unor mărturii înregistrate pe bandă de magnetofon.

◆ Dumitru Anghel, CAL, 1991, 3, 5; Mihaela Ursa, TR, s. nouă, III, 1991, 20, 4; Alexandra Vrânceanu, RL, XXIV, 1991, 22, 10; Constantin Cubleşan, ALA, II, 1991, 72, 3; Constantin Crişan, *Romanul ca sinecdocă a predestinării*, ST, XLIII, 1992, 3, 38; Micu, *Scurtă istorie*, III, 97; Micu, *Literatura*, 250; Micu, *Istoria*, 483. ❒ V. şi D. C. R. R., *Cuscrii*, 1959.

C. T.

GIONEA Vasile, *Paşi în deşert*, I–II, Ploieşti, Gândirea Românească, 1991, 245 + 253 p. Cu un cuvânt înainte al autorului, intitulat *În loc de prefață*. *Bildungsroman* şi totodată, în bună măsură, roman de dragoste, ≈ prezintă ascensiunea profesională şi umană a unui avocat din Braşov, în anii 1935–1945.

◆ Corneliu Crăciun, UNU, III, 1992, 25, 3; Micu, *Literatura*, 262.

C. T.

❍ **GOANȚĂ Dan**, *Fragment de roman*, fragment de roman, CNC, II, 1991, 30, 12.

I. M.

➤ **GOMA Paul**, *Arta refugii*, Cluj-Napoca, Dacia, 1991, 334 p. Cu o pref. de Marta Petreu şi o *Cronologie* a autorului. (În lb. franceză: *L’Art de la fugue*, tr. de Alain Paruit, Paris, Julliard, 1990). Fragmente: ≈, AGA, III, 1990, 2, 197–214; ≈, ST, XLI, 1990, 9, 25–30, 47; *Ultima clasă de Normală – a doua*, T, XIX, 1990, 9, 14–15; ≈, VTR, XX, 1990, 235, 7, 14; ≈, F, XXVI, 1990, 12, 7, 8; ≈, CAL, 1991, 1, 9; ≈, EPR, II, 1991, 2, 7; 15; ≈, CL, CXXV, 1991, 10, 10; 11, 8; ≈, TR, s. nouă, III, 1991, 15, 5. Reluat fragmentar: *Nu ne mai întoarcem acasă*, MOC, 1993, 3, 15–16; 4, 12–13. Constituie cel de-al doilea vol. al ciclului memorialistic inaugurat cu cartea *Din calidor* (1990) şi continuat cu: *Astra* (1992), *Sabina* (1991) şi *Roman intim* (1999). Roman autobiografic, ≈ evocă, din perspectiva protagonistului-narator, aflat la vârsta trecerii de la copilărie la adolescență, consecințele

cedării Basarabiei Uniunii Sovietice, în 1940, precum şi împrejurările instaurării comunismului în anii următori. Emblematic pentru un întreg destin colectiv, romanul reconstituie refugiul eroului, împreună cu părinţii săi, în Ardeal, şi asumarea dezrădăcinării şi marginalizării, ca trăsături ale întregului său parcurs existenţial. ≈ este o carte confesivă, ce îmbină tehnici narative diverse, de la descripţia obiectivă, lipsită de sentimentalism, la monologul interior, un „roman al zadarnicei retrageri din faţa istoriei" (Marta Petreu).

▼ Chişinău, Biblioteca Basarabia, 1993.

■ *L'Art de la fugue*, tr. de Alain Paruit, Paris, Julliard, 1990.

◆ Marta Petreu, RL, XXIV, 1991, 3, 4; Ioan Holban, CRC, 1991, 28, 8; Florin Manolescu, LCF, s. nouă, 1991, 42, 5; László Alexandru, RL, XXIV, 1991, 49, 5; Virgil Podoabă, VTR, XXI, 1991, 249, 7; Alexandru László, VTR, XXII, 1992, 255, 10; Bogdan Popescu, *Un „bătrân de viitor"*, CAI, 1993, 4, 51; Holban, *Salonul*, 33–35; Sălcudeanu, *Graffiti*, 54–59. ❐ V. şi *Din calidor*, 1990.

M. W.

➤ **GOMA Paul**, *Bonifacia*, Bucureşti, Omega, 1991, 152 p. Cu o *Cronologie* a autorului. (În lb. franceză: ≈, tr. de Alain Paruit, Paris, Albin Michel, 1986). Reluat fragmentar: ≈, LCF, s. nouă, 1999, 1, 19; ≈, VR, XCIV, 1999, 7, 29–34. Roman autobiografic despre avatarurile vieţii literare şi universitare româneşti de la începutul deceniului al şaptelea, evocate prin prisma naratorului, student la Şcoala de Literatură din Bucureşti. Exmatriculat din Universitate în urmă cu unsprezece ani, arestat şi condamnat politic, eroul traversează experienţa reintegrării în viaţa socială şi culturală a ţării, aflată în plină dictatură comunistă. Aventura cu inexpresiva şi placida sa colegă Bonifacia, relaţiile cu colegii, cu diferiţi scriitori şi cu reprezentanţii puterii sunt tot atâtea prilejuri de zugrăvire a epocii, marcată de o atmosferă generală de suspiciune, duplicitate, teroare. Document biografic, cartea se remarcă printr-un limbaj frust, colorat, nonconformist, printr-un ritm alert, preponderent dialogal, prin tonul ce îmbină detaşarea cu sarcasmul.

■ ≈, tr. de Alain Paruit, Paris, Albin Michel, 1986.

◆ I. Negoiţescu, TR, s. nouă, II, 1990, 30, 4; 31, 4; Marta Petreu, ~*, între depoziţie şi fantasmare*, RL, XXIV, 1991, 3, 4; Horia Gârbea, LCF, s. nouă, 1991, 15, 6; Florin Manolescu, LCF, s. nouă, 1991, 16, 5; Aurel Pantea, VTR, XXI, 1991, 242, 7; Ferronia Novac, RL, XXIV, 1991, 23, 10; Eugen Simion, CAI, 1991, 6–7, 5–7; Horia Gârbea, *Vocea*, LCF, s. nouă, 1991, 32, 16; Constantin Cubleşan, ST, XLII, 1991, 8, 15–16; Maria Cornelia Oros, APS, II, 1991, 9, 6; Ovidiu Pecican, EPR, II, 1991, 9–11, 28–29; Ion Bălu, *Proza anului 1991*, GAC, II, 1992, 1, 3; Mihai Cimpoi, TR, s. nouă, VII, 1995, 41, 5; Simion, *Fragmente*, II, 84–88; Mariana Şipoş, *Cheia personajelor*, LCF, s. nouă, 1999, 1, 18–19. ❐ V. şi *Din calidor*, 1990.

M. W.

➤ **GOMA Paul**, *Ostinato*, Bucureşti, Univers, 1991, 438 p. (Ithaca). Cu o *Cronologie* a autorului şi câteva articole critice extrase din publicaţii străine. (În lb. germană: ≈, tr. de Marie-Thérèse Kerschbaumer, Frankfurt/M, Suhrkamp Verlag, 1971). Fragmente: ≈, VR, LXXXV, 1990, 7, 57–67; 12, 71–85; ≈, LCF, s. nouă, 1990, 47, 8–9. Roman politic despre universul închisorilor comuniste din România deceniului al şaselea. Respinsă de cenzură şi expusă la Târgul de Carte de la Frankfurt în anul 1971, cartea inaugurează „cazul ~", devenit, după sintagma lui Miron Radu Paraschivescu, preluată ulterior de critica occidentală, „un Soljeniţîn român".

Protagonistul, Ilarie Langa, *alter ego* al naratorului, este un student la litere condamnat la şapte ani de închisoare pentru uciderea mamei sale bolnave de cancer, la rugămintea acesteia. Ulterior, în urma Revoluţiei din Ungaria din 1956, eroul este acuzat, în mod kafkian, de a fi aderat, chiar în timpul propriului proces, la o organizaţie politică ostilă orânduirii socialiste şi este condamnat politic la încă patru ani de detenţie. Acţiunea romanului, restrânsă aproape în întregime pe durata a douăzeci şi patru de ore, în spaţiul închis al celulei, constă în rememorări, reflecţii, proiecţii imaginare într-o realitate virtuală compensatoare. Închisoarea este, pentru erou, un loc fără timp, ce permite alternanţa planurilor temporale după fluxul liber al memoriei şi al fanteziei onirice, reconstrucţia, cu luciditate şi patos reflexiv, a propriei subiectivităţi, privită în multiple oglinzi paralele. Roman al existenţei captive, sondată cu fineţe analitică, ≈ împrumută procedee ale prozei de analiză psihologică şi ale celei existenţialiste, pe care le subordonează unei viziuni realiste moderne, cu un evident substrat social, protestatar. Cartea se remarcă şi printr-o structură compoziţională inedită, prin alternanţa de perspective şi tehnici narative, a dialogului cu monologul interior, a descrierii clasice cu excursul eseistic modern şi cu pasaje de poem în proză, prin nonconformismul lexical şi sintactic, precum şi prin sugestia finală de operă deschisă. Novator şi incitant sub aspectul scriiturii, ≈ este „primul roman adevărat asupra anilor de stalinism din România" şi „prima mărturie din închisorile Răsăritului" (Monica Lovinescu).

■ ≈, tr. de Marie-Thérèse Kerschbaumer, Frankfurt/M, Suhrkamp Verlag, 1971; *La Cellule des libérables*, tr. de Alain Paruit, Paris, Gallimard, 1971; în lb. olandeză: ≈, Bruna & Zoon, Utrecht, 1974.

● Premiul Uniunii Scriitorilor din România pe anul 1991.

◆ I. Negoiţescu, *Scriitorul* ~, TR, s. nouă, II, 1990, 30, 4; Ioan Muşlea, *Lupta cu textul, cu originalul este o imensă plăcere* (interviu cu Alain Paruit), TR, s. nouă, II, 1990, 46, 3; Lovinescu, *Unde scurte*, I, 516–530; Marta Petreu, ~*, între depoziţie şi fantasmare*, RL, XXIV, 1991, 3, 4; Adrian Marino, *Rezistenţa literară*, RL, XXIV, 1991, 23, 3; Florin Manolescu, LCF, s. nouă, 1992, 4, 5; Alex Ştefănescu, ESM, III, 1992, 10, 20; Monica Lovinescu, ~ *şi datoria memoriei*, DOI, III, 1992, 13, 14–15; Romaniţa Constantinescu, RL, XXV, 1992, 12, 9; ~, *Despre* ≈ *şi altele* (interviu), VTR, XXII, 1992, nr. 253–260; XXIII, 1993, nr. 263–267; Mircea Martin, *Ultimele premii*, DOI, III, 1992, 21, 15; Cornel Moraru, *Literatură şi detenţie*, VTR, XXII, 1992, 255, 4; Nicolae Baltă, CNC, III, 1992, 26, 4; Ruxandra Cesereanu, ST, XLIII, 1992, 8–9, 16; ***, ~, CAL, 1992, 10, 23; Romaniţa Constantinescu, RL, XXVI, 1993, 7, 9; ~, Ion Negoiţescu, *Scrisori din exil*, F, XXIX, 1993, 12, 8; Ierunca, *Subiect*, 272–274; Daniela Fulga, ≈*. Subiectivitatea auctorială ratată*, EX, XXVI, 1994, 4–5–6, 7; George, *Reveniri*, 328; Negoiţescu, *Scriitori*, 191–193; Popper, *Momentul*, 86–89; ~, *Confesiunile lui Nicolae Breban sau delirul furios*, F, XXXI, 1995, 3, 41–45; Ulici, *Dubla impostură*, 241–243; Ruxandra Cesereanu, ~ *– două catabaze*, EX, XXIX, 1997, 1–2–3, 32–33; ~, *Memorialul ororii*, F, XXXIII, 1997, 7–8, 64–76; Ion Simuţ, *Are ~ talent?*, F, XXXIII, 1997, 7–8, 61–63; Cesereanu, *Călătorie*, 230–234; ***, *Dicţionarul*, II; Muşat, *Perspective*, 151; ***, *Dicţionarul esenţial*. ❒ V. şi *Din calidor*, 1990.

M. W.

➤ **GOMA Paul**, *Sabina*, Cluj-Napoca, Biblioteca Apostrof, 1991, 303 p. Urmat, în intenţia autorului, de un al doilea vol., neterminat, apărut exclusiv fragmentar: ≈, F, XXVIII, 1992, 7–8, 12, 12; 10, 9; 12, 12; 1993, 3, 12–13; ≈, CAL, 1993, 1, 5; ≈, *În aşteptarea Sabinei*, DIB, III, 1998, 2, 34–43; 3, 47–58. Reprezintă cel de-al patrulea vol. al ciclului autobiografic din care mai fac parte: *Din calidor* (1990), *Arta refugii* (1991), *Astra* (1992) şi *Roman intim* (1999). Roman al

adolescenţei, ≈ este cartea formării unei conştiinţe în raport cu epoca tulbure a instaurării comunismului, de la începutul deceniului al şaselea. În contextul aşa-numitei „revoluţii culturale”, ce constă în epurarea cărţilor considerate subversive de către noul regim, eroul-narator, elev la liceul sibian „Gh. Lazăr”, se angajează într-o acţiune de sustragere, din biblioteca „Astra”, a cărţilor lui Lucian Blaga, destinate arderii, la îndemnul iubitei sale, Sabina. Acţiunea, întreprinsă cu mult entuziasm, se dovedeşte însă o farsă, pusă la cale de eroină din raţiuni materiale meschine şi nicidecum în sensul unui demers cultural recuperator. La capătul numeroaselor aventuri nocturne, protagonistul descoperă că vol. furate nu sunt operele blagiene, ci cărţile din biblioteca unui unchi al Sabinei, pe nume Liciniu Blaga, menite a fi vândute. Dramatismul situaţiei, nu lipsită de umor, este atenuat de perspectiva narativă a adolescenţei teribiliste, de elementele de aventură şi de suspans, precum şi de limbajul nonconformist, epatant al cărţii.

◆ George Ioniţă, TNLS, III, 1991, 30, 2; Sanda Cordoş, TR, s. nouă, III, 1991, 32, 4; Constantin Cubleşan, ST, XLII, 1991, 8, 16–17; Ştefan Ion Ghilimescu, LCF, s. nouă, 1991, 43, 4; Nicolae Baltă, VR, LXXXVI, 1991, 11–12, 136–139; Aurel Pantea, VTR, XXI, 1991, 249, 7; Monica Lovinescu, CAL, 1991, 10, 4; Iulian Boldea, *Textul salvator*, VTR, XXII, 1992, 255, 9; Nicolae Oprea, *Rugul cărţii*, VTR, XXII, 1992, 255, 13; ~, Ion Negoiţescu, *Scrisori din exil*, F, XXIX, 1993, 12, 8; Nicoleta Sălcudeanu, *Sabina-Albertina-Libertina*, VTR, XXVII, 1997, 5, 59–60; Nicoleta Sălcudeanu, *≈ în pârg – cronică la un roman nepublicat*, DIB, II, 1997, 3, 17–22; Nicoleta Sălcudeanu, *Graffiti*, 40–53. ❐ V. şi *Din calidor*, 1990.

M. W.

➤ **GOMA Paul**, *Soldatul câinelui*, Bucureşti, Humanitas, 1991, 223 p. (Totalitarism şi literatura Estului). (În lb. franceză: *Chasée-croisé*, tr. de Alain Paruit, Paris, Hachette, 1983). Roman politic autobiografic despre condiţia scriitorului disident în exil. Document de epocă, mărturie ce îmbină stilul diaristic cu naraţiunea romanescă, ≈ evocă, din perspectiva protagonistului povestitor, opresiunea exercitată de aparatul represiv comunist din România asupra scriitorilor din diasporă, la începutul deceniului al nouălea. Stabilit la Paris, angajat în varii acţiuni de demascare a abuzurilor totalitarismului, eroul primeşte un colet cu o carte în care se află o bombă, este victimă a numeroase ameninţări orale şi scrise din partea Securităţii din România, totul culminând cu o tentativă de otrăvire despre care este avertizat. Toate aceste aventuri, evocate într-un stil alert, preponderent dialogal, constituite în secvenţe de roman poliţist, alternează cu reflecţii şi rememorări, în jurul temei centrale a discursului, relaţia individului cu un sistem politic opresiv. Carte realistă, ce vizează îndeosebi autenticitatea, ≈ este „un roman viguros din categoria literaturii contestatare” (Ion Simuţ).

■ *Chasée-croisé*, tr. de Alain Paruit, Paris, Hachette, 1983.

◆ Florin Manolescu, LCF, s. nouă, 1991, 32, 5; Feronia Novac, RL, XXIV, 1991, 32, 11; Vladimir Bălănică, TNL, III, 1991, 464, 5; Radu Ţurcanu, CNC, II, 1991, 41, 4; Ruxandra Cesereanu, ST, XLII, 1991, 10, 5; Cornel Moraru, VTR, XXI, 1991, 249, 6; Cornel Ungureanu, O, s. nouă, 1991, 38, 10; Iulian Boldea, *Textul salvator*, VTR, XXII, 1992, 255, 9; Ion Simuţ, *Inocenţa şi revolta în infern*, VTR, XXII, 1992, 255, 13; Ion Bălu, *Proza anului 1991*, GAC, II, 1992, 1, 3; Ion Simuţ, *Are ~ talent?*, F, XXXIII, 1997, 7–8, 61–63; ***, *Dicţionarul*, II. ❐ V. şi *Din calidor*, 1990.

M. W.

GRĂMESCU Mihail, *Phreeria. Epopee exotică*, Galaţi, Porto Franco, 1991, 176 p.

(Icar. SF). Roman ştiinţifico-fantastic metatextual, cu posibile semnificaţii parabolice, vizând realitatea românească din vremea dictaturii comuniste.

◆ Horia Gârbea, LCF, s. nouă, 1991, 29, 6; Dan Perşa, TMS, XXVIII, 1993, 8–9, 7; Ovidiu Bufnilă, *Un corăbier singuratic*, JSF, III, 1994, 70, 10–11; Florin Leodor Dănilă, *Călător în Phreerie*, JSF, III, 1994, 70, 5–6; Cărăşel, *Mic dicţionar*, 134–135.

M. W.

GRECEA Florian, *Dans la „Colorado”*, Galaţi, Porto Franco, 1991, 140 p. (Detectiv). Roman poliţist.

M. W.

GROŞAN Ioan, *Epopeea spaţială 2084*, în vol. *Planeta mediocrilor precedată de Epopeea spaţială 2084*, Bucureşti, Cassandra, 1991, p. 1–114. Cu un cuvânt înainte al autorului. Roman parodic ştiinţifico-fantastic. Pe fundalul unei misiuni de căutare a unui satelit rătăcit în spaţiu, în anul 2084, cartea realizează o parodie a realităţilor româneşti din vremea dictaturii ceauşiste. Similitudinile dintre roboţi şi „omul nou” comunist, dintre „epoca de aur” şi hoinăreala interplanetară a navei „Bourul” fac din acest roman, scris în perioada predecembristă, o evocare a triumfalismului trucat al tuturor ideologiilor.

◆ Rodica Zafiu, *Limbajul de lemn şi literatura*, LCF, s. nouă, 1991, 17, 4; Florin Manolescu, LCF, s. nouă, 1991, 19, 5; Traian T. Coşovei, CNT, 1991, 21, 3; Cornel Robu, *Literatura SF de azi şi de mâine*, TR, s. nouă, IV, 1992, 12, 7; Mihai Floarea, *Proza lui ~*, LLE, XXII, 1993, 1, 41–42; Ioan Groşan, LTI, 1999, 29, 170; Oţoiu, *Trafic*, 194–197.

M. W.

GUGUI Eduard-Victor, *Adolescente la pian. Roman poliţist*, Bucureşti, Baricada, 1991, 176 p. (Cannon, 001). Roman poliţist.

◆ Geo Vasile, BAR, III, 1992, 14, 12.

M. W.

✸ **GURAN Augustin**, *Operaţiunea „Zugzwang”*, f. l., Grupul de publicaţii „Alfa”, 1991, 192 p.

◆ UC, I, 1991, 9, 11.

M. W.

HOLBAN Sorin, *Să nu aştepţi minuni de la luna septembrie*, Bucureşti, Eminescu, 1991, 187 p. (Colecţia romanului de dragoste). Roman de dragoste. Într-un registru modern, ce îmbină tehnici narative diverse, cartea evocă dificila alegere a doctorului Sabin Dorobanţu între fosta sa iubită din tinereţe, reîntâlnită după douăzeci de ani, Olga Sârbu, şi actuala sa amantă, asistenta Camelia Sitaru. Alternanţa perspectivelor temporale, intervenţia directă a autorului în naraţiune şi angajarea sa în dialog cu personajele, sugestia finalului deschis, ca şi viziunea ce evită sentimentalismul, distribuind accentele dramatice cu inteligenţă şi detaşare, conferă romanului originalitate şi expresivitate.

◆ Constantin Miu, ST, XLII, 1991, 10, 49.

M. W.

➤ **HORIA Vintilă**, *Cavalerul resemnării*, tr. din lb. franceză de Ileana Cantuniari, Craiova, Europa, 1991, 170 p. (Biblioteca de literatură română). Postf. de Monica Nedelcu. (În lb. franceză: *Le Chevalier de la résignation*, Paris, Editions du Rocher, 1961). Este cel de-al doilea vol. al *Trilogiei exilului*, inaugurată de romanul *Dumnezeu s-a născut în exil* (apărut în lb. franceză în 1960, iar în lb. română în 1990) şi încheiată cu *Salvarea de ostrogoţi. Prigoniţi-l pe Boeţiu*, (apărut în lb. spaniolă în 1983, iar în lb. română în 1993). Roman filosofic. Prin intermediul eposului istoric şi prin modalităţile specifice prozei de analiză, cartea tratează tema relaţiei

dintre existenţa mundană şi cea eternă, dintre acţiune şi contemplaţie, aspiraţie şi predestinare. Naraţiunea, bine articulată, alertă, este plasată în Valahia sec. al XVII-lea, asediată de turci, curând după moartea lui Ştefan cel Mare. Figura centrală a romanului este principele Radu Negru, moştenitorul tronului, într-un moment când ţara a ajuns în robie, sărăcie şi deznădejde. Nu faptele noului domnitor, puţine la număr, se află însă în prim-planul acţiunii, ci resorturile sufleteşti ce le animă. Fire contemplativă, aplecată către speculaţia filosofică, meditaţie şi introspecţie, domnitorul trăieşte drama dificilei alegeri între responsabilitatea politică ce-i revine, aceea de a salva ţara de sub ocupaţia otomană, şi împlinirea de sine în sfera filosofiei şi a artei, în numele unor idealuri spirituale nealterate de timp. Călătoria la Veneţia, în compania medicului curţii, Giacomo Della Porta, cu scopul de a cere sprijin dogelui, în vederea realizării unei alianţe a creştinătăţii împotriva turcilor, este, pentru domnitor, mai curând un demers iniţiatic decât o acţiune politică. Asemenea faptelor relatate, ce constituie chei pentru descifrarea unor semnificaţii interioare, personajele secundare, precum medicul cărturar, pictorul Aloisio Loredano, Maria Doamna, devin apariţii simbolice. Sfâşiat între dorinţa secretă de a-şi părăsi ţara pentru a îmbrăţişa meditaţia şi studiul şi datoria faţă de neam, eroul o va alege pe aceasta din urmă, devenind un „cavaler al resemnării”, ce renunţă la propria-i împlinire pentru a se dedica puterii eterne, potrivit cuvintelor lui S. Kierkegaard, reproduse în motto-ul romanului. ~ „se înscrie în cadrul uneia dintre tendinţele cele mai interesante şi înnoitoare ale prozei sec. al XX-lea, tendinţă marcată de o serie de romane (Kafka, Musil, Broch, Joyce sau Mann), în care se suprapun interogaţia existenţială şi aceea socială sau istorică” (Monica Nedelcu).

■ *Le Chevalier de la résignation*, Paris, Editions du Rocher, 1961; *El caballero de la resignacio*, Barcelona, Destino, 1961; *Il cavaliere della rassegnazione*, Milano, Edizioni del Borghese, 1961; *Der Ritter der Resignation*, Wien-Berlin-Stuttgart, Neff, 1962; *El jinete de la resignacion*, Buenos Aires, Emece, 1962.

◆ ***, TP, 1990, 4, 6; 5, 6; ***, *Exilatul vorbeşte*, TP, 1990, 31, 4; Domiţian Cesereanu, TR, s. nouă, III, 1991, 7, 7; Cristina Müller, *Ipostaze ale exilului*, EX, XXIII, 1991, 10–11, 14; Ion Cocora, *Cultura română: un pariu refuzat?*, TR, s. nouă, IV, 1992, 1, 1; Ion Vlad, *Simbolurile cunoaşterii şi ale existenţei*, TR, s. nouă, IV, 1992, 3, 8; Ovidiu Pecican, ST, XLIII, 1992, 2, 22–23; Cornel Ungureanu, *~ în Imperiul libertăţii*, O, s. nouă, 1992, 9, 10; Nicolae Baboi, VAR, III, 1992, 6, 23 ; Ştefan Ion Ghilimescu, CAL, 1992, 8–9, 7; Cozana Nicolae, RL, XXV, 1992, 40, 9; Constantin Ciopraga, *Literatura diasporei: ~ şi Ştefan Baciu*, ESR, II, 1993, 6, 55–66; Valentin Chifor, *~ sau parabola exilului*, F, XXIX, 1993, 9, 4–5; Ungureanu, *La vest*, 136–138; Ungureanu, *Mircea Eliade*, 115–117; Gheorghe Glodeanu, *Introducere în literatura exilului*, TR, s. nouă, VIII, 1996, 7, 5; Gheorghe Glodeanu, *~ şi romanele exilului*, TR, s. nouă, VIII, 1996, 16, 5; 18, 5; Cristian Radu, *Publicistica lui ~*, TR, s. nouă, VIII, 1996, 46, 1, 8–9; Mureşanu Ionescu, *Literatura*, 89; Crenguţa Gânscă, *Metamorfozele lui ~*, F, XXXIII, 1997, 1, 59–61; Rotaru, *O istorie*, IV, 364; ***, *Dicţionarul*, II; Glodeanu, *Dimensiuni*, 250–259; Popa, *Reîntoarcerea*, 67–78; Marilena Rotaru, *Memoria exilului românesc – ~*, CNT, 1999, 3, 10; Maria Georgeta Orian, ~, *romancier*, TR, s. nouă, XI, 1999, 25–28, 7–9; Vlad, *În labirintul*, 172–176; ***, *Dicţionarul esenţial*; Micu, *Istoria*, 651; Orian, *Vintilă Horia*, 80–96.

M. W.

❍ **HRENCIUC Dina**, *Gutuile*, fragment din romanul *Pădurea*, CNC, II, 1991, 40, 12–13.

M. W.

HUIDAN Eduard, *Fotografii mişcate*, Bucureşti, Cartea Românească, 1991, 225 p.

Fragment: *Piața Mare*, AST, 1990, 2, 9. Roman de analiză psihologică, structurat ciclic, printr-o suită de rememorări prilejuite de contemplarea unor fotografii. Protagonistul, Iulian Roman, un intelectual trecut de prima tinerețe, ambițios, orgolios, căsătorit din interes cu Ştefania Maxim, în ciuda sentimentelor sale pentru o altă femeie, se dovedeşte un ins preocupat de o ascensiune profesională plătită cu numeroase compromisuri. Examenul de conştiință, la persoana a doua, ce constituie substanța cărții, debutează odată cu demiterea sa din funcția de director al unui institut de proiectări din Bucureştiul epocii ceauşiste, eşec soldat şi cu un atac cerebral. Demersul introspectiv declanşat de „fotografiile mişcate", ce reprezintă frânturi din viața eroului, este menit a-i tulbura vechiul echilibru, spulberând certitudini şi ridicând inconfortabile semne de întrebare. Metamorfoza personajului, din finalul cărții, consecință a unei dramatice confruntări cu sine, echivalează cu decizia de a se întoarce la iubirea din tinerețe, pe urmele altor opțiuni existențiale. Alcătuit din secvențe narative disparate, din dosare de existență redate fragmentar, într-o manieră specifică romanului de introspecție modern, ≈ constituie rechizitoriul lucid, convingător, nuanțat, al unei conştiințe frământate.

M. W.

IANCU Ioan, *Detectiv particular*, Timişoara, Signata, 1991, 295 p. Roman polițist.

M. W.

IANCU Ioan, *Sabina, te rog, în noaptea asta, nu!*, Timişoara, Signata, 1991, 281 p. Roman polițist.

M. W.

IANCU Ioan, *Umbra lucrurilor viitoare*, Timişoara, Signata, 1991, 464 p. Roman social despre abuzurile nomenclaturii comuniste, născute din duplicitate, oportunism şi carierism politic. Naratorul, Mircea Filin, cercetător la un institut politehnic dintr-un oraş de provincie, este atras într-un proiect de reformare a activității industriale din zonă, soldat eşecului din pricina intrigilor şi intereselor meschine ale conducătorilor politici. Conceput printr-o aglomerare de detalii irelevante şi printr-o galerie de portrete insuficient realizate artistic, ≈ îşi rezervă, totuşi, calitatea de document al unei epoci.

◆ Ion Roşioru, TMS, XXVII, 1992, 1, 9.

M. W.

IANCU-CĂLINESCU Geo, *Din cimitir la „Majestic"*, Galați, Porto Franco, 1991, 216 p. (Detectiv). Roman polițist.

M. W.

❍ **IFRIM Clelia**, *Cui aparține ziua de ieri?*, fragment de roman, LCF, s. nouă, 1991, 24, 10.

M. W.

IONESCU Mircea, *A patra punte. Cartea întâi. Cacialmaua*, Galați, Porto Franco, 1991, 174 p. (Detectiv). Roman polițist.

M. W.

IOVAN Ion, *Ultima iarnă*, Bucureşti, Cartea Românească, 1991, 324 p. Fragmente: ≈, TNLS, II, 1990, 39, 6–7; ≈, LCF, s. nouă, 1991, 6, 10; *Manuel şi restul zilelor*, CNC, II, 1991, 33, 12; 15. Roman psihologic cu subtext social. Redactată în perioada dictaturii ceauşiste şi respinsă de cenzură în 1989, cartea reprezintă o meditație asupra condiției umane într-o societate totalitară. La un prim nivel al lecturii, ≈ este povestea dispariției unui personaj misterios, Manuel, cercetată de Securitate prin anchetarea protagonistului, „machetistul principal Manea". Acesta din urmă, evocat succesiv la persoana a treia şi la persoana întâi, în calitate de

narator, pare un ins şters, topit în uniformitatea cenuşie a cotidianului dominat de conformism, obedienţă şi fariseism politic. Existenţa sa, extrem de monotonă, se reduce la drumul dintre serviciu şi casă, la relaţiile anodine cu soţia sa, Emilia, şi la aventura cu o balerină, Milli. Manea, un fost profesor, condamnat politic, se mărgineşte a înregistra pasiv evenimentele din jur, în vreme ce naratorul, devenit pe tăcute un personaj distinct, se cufundă din ce în ce mai mult în sine, într-o dezamăgire apatică. În această atmosferă halucinantă şi sumbră, individul, lipsit de o viaţă autentică, îşi defineşte personalitatea prin raportare la alternative iluzorii, la identităţi paralele, menite a compensa vidul exterior. Astfel, misteriosul Manuel se dovedeşte a fi, în cele din urmă, o identitate paralelă a naratorului, la fel ca Manea, ce i se substituie subtil lui Manuel. Parabolă a societăţii totalitare, ≈ este un roman kafkian, cu un simbolism accentuat, dar pe alocuri prolix, cantonat într-un discurs postmodernist cu numeroase sugestii textualiste.

◆ Alexandra Vrânceanu, RL, XXV, 1992, 7, 10.

M. W.

IULIAN Rodica, *Peştera oglinzilor*, Bucureşti, Cartea Românească, 1991, 189 p. Cu o scurtă prezentare pe coperta a IV-a. Roman psihologic. Scrisă în anii 1979–1980 şi respinsă de cenzură, cartea evocă pasionanta căutare de sine a unui anume Cristian Pandrea, slujbaş dintr-un oraş de provincie. Plictisit de rigorile şi automatismele vieţii de rutină, protagonistul îşi descoperă, în timpul unei expediţii la o peşteră, vocaţia pentru arta fotografică, revelatoare a unor realităţi ascunse, inefabile. Însufleţit şi de scurta poveste de dragoste cu Isa Ilarion, o fată întâlnită pe drumul spre peşteră, eroul, devenit un creator autentic, trăieşte, în cele din urmă, aventura descoperirii de sine, prin intermediul expresiei artistice. Original, concentrat, înzestrat cu toate atributele literarităţii, ≈ reprezintă o meditaţie asupra artei, ca mod superior de accedere la profunzimile conştiinţei.

◆ Romaniţa Constantinescu, RL, XXV, 1992, 9, 10; Alex Ştefănescu, ESM, III, 1992, 11, 20.

M. W.

KOLMAR M., *Romi şi gagii*, Bucureşti, Vremea, 1991, 254 p. Roman de aventuri. Scrisă cu detaşare şi umor, cartea evocă, printr-o intrigă poliţistă, viaţa romilor dintr-o localitate fictivă, pe nume Dunărea, în timpul regimului comunist. Protagonistul, Ion Cudalbu, este un ziarist venit din Bucureşti pentru a scrie un reportaj despre o presupusă crimă petrecută la o fabrică de cărămidă din oraş. Sub pretextul colectării de informaţii necesare anchetei, eroul pătrunde în viaţa şatrelor de ţigani din apropierea localităţii, ia contact cu obiceiurile acestora, participă la nunţi, se îndrăgosteşte şi sfârşeşte prin a fi asimilat de membrii comunităţii. Aventurile sale, redate într-un ritm alert, preponderent dialogal, se constituie într-un roman-document, cu tentă realistă, despre viaţa ţiganilor de pretutindeni.

◆ ⁎*⁎, BNR, XLI, 1992, 13–18, 111.

M. W.

❍ **LĂCUSTĂ Ioan**, *Să zbori în zori*, LCF, s. nouă, 1991, 8, 10; *Prima ninsoare*, TR, s. nouă, VI, 1994, 29–32, 6; *Ultima noapte la Cairo*, LTE, V, 1995, 7, 10–11; *Un chip prelins din veşnicie...*, CNC, VI, 1995, 4, 6, fragmente din romanul *Vremuire*.

M. W.

LĂNCRĂNJAN Ion, *Cum mor ţăranii*, Bucureşti, Globus, 1991, 203 p. Roman social. Scrisă în 1987 şi apărută postum,

cartea evocă drama satului românesc supus colectivizării, odată cu instaurarea regimului comunist. Destinul tragic al eroului central, Nicodim Mărginean, figură reprezentativă a țăranului român, deposedat de toate bunurile şi valorile sale în urma aşa-numitei „revoluții socialiste”, este emblematic pentru abuzurile comunismului. Om harnic şi chibzuit, dar lipsit de curajul de a se opune fățiş imperativelor timpului, protagonistul îşi pierde mai întâi gospodăria, înscrisă în cooperativa agricolă, apoi soția, care îşi pune capăt zilelor, după o devastatoare prăbuşire sufletească. Părăsit şi de copii, ajuns la dispoziția diferiților activişti de partid, Nicodim trăieşte o iubire târzie pentru Anuța, o altă victimă a regimului. Speranța unei posibile vindecări sufleteşti se dovedeşte însă zadarnică. Amenințat de autorități cu confiscarea casei, eroul renunță la perspectiva căsătoriei şi cedează copiilor întreaga avere rămasă. Din ce în ce mai demoralizat şi mai însingurat, chinuit de sentimentul eşecului existențial, personajul ajunge treptat la ruină, pentru a-şi găsi sfârşitul într-o ipostază degradantă, pe măsura unei vieți marcate de renunțări şi compromisuri. Apăsător şi sumbru, conceput într-o manieră introspectivă, cu accentul pe reflecția socială şi politică, romanul evocă, într-un stil expresiv, frust, drama omului învins de vicisitudinile istoriei.

◆ Constantin Cubleşan, TR, s. nouă, IV, 1992, 33, 5; Cubleşan, *Lăncrănjan*, 102–108; Răzvan Voncu, *O ultimă profeție*, LTE, IV, 1994, 2, 4; Teodor Vârgolici, *Un scriitor controversat – ~*, ALA, IV, 1994, 220, 6.

M. W.

LUNGU Alexandru D., *Duminicile unei veri*, Bucureşti, Ion Creangă, 1991, 102 p. La limita genului, ≈ este o povestire memorialistică, ce evocă o secvență din adolescența unui anume Dumitru Murariu, petrecută într-un sat din Moldova. Cu opinteli, cartea se concentrează asupra iubirii eroului pentru o fată, Ruxandra, cu care acesta împărtăşeşte aceeaşi pasiune pentru circ.

M. W.

❍ **LUPEANU Constantin**, *O lume de sfincşi*, CNT, 1991, 3, 7; 4, 6; *Crâmpeie de țipăt*, LTE, II, 1992, 12, 8–9, fragmente din romanul *O lume de sfincşi.*

M. W.

MANTA Tudor, *Falimentul omului*, Bucureşti, Casa Europeană, 1991, 216 p. Roman social al vieții de penitenciar. Scris în 1971, dar publ. numai după căderea regimului comunist, romanul propune o frescă a mediului carceral văzut ca şcoală de reeducare. În penitenciarul Văcăreşti, urmărind deținuții care aşteaptă un decret de amnistiere, narațiunea evocă ritmurile vieții cotidiene şi categoriile umane. E vorba de o lume care se împarte între condamnați de drept comun şi „intelectuali”, care nu sunt decât comunişti căzuți în dizgrație. O faună formată din gestionari lacomi, din activişti de partid corupți, din procurori traficanți. Observația mediului uman e filtrată – şi deformată – de o grilă morală care justifică mizeria vieții carcerale prin gravitatea culpei. Închisoarea e de fapt un purgatoriu, un spațiu al purificării, care recicleazăo umanitate „falimentară” şi o pregăteşte pentru reintegrarea socială. Contaminată ideologic, materia epică se dovedeşte astfel neinteresantă şi nu justifică efortul de descifrare a limbajului argotic care încarcă, obositor, narațiunea.

◆ N. Georgescu, LTE, III, 1993, 22, 4.

L. T.

MANTA Tudor, *Izgonirea Smetiei. Sila Samodiva*, Bucureşti, Casa Europeană, 1991, 419 p. Roman fantastic. În Insula Mare a Brăilei, pe un bac care duce elevi în practică

agricolă, se descoperă posibilitatea întâlnirii unui om cu *alter-ego*-ul său, venind dinspre viitor. Encan, fost ceapist, se confruntă cu propriul dublu şi ca urmare se produce o explozie atomică. Constatând situaţia, un savant încearcă să folosească în scop practic această întâlnire cu sinele, exploatând radiaţiile rezultate. Eficienţa proiectului ştiinţific este contestată în plan ideologic: în ciuda numeroaselor explozii, prim-secretarul de la judeţ se îndoieşte că activiştii de partid ar suferi o asemenea dedublare. Romanul ar putea fi astfel o reformulare burlescă a temei oglindirii, scoasă din spaţiul introspecţiei, sau o satiră a „revoluţiei ştiinţifice" promovate de doctrina comunistă. Totuşi, indiferent dacă încercăm o lectură în cheie gravă ori comică, aglomerarea prolixă de fapte, de registre stilistice şi de planuri narative face aproape imposibilă recuperarea romanului.

◆ N. Georgescu, LTE, II, 1992, 47, 4.

L. T.

MANU Dana Maria, *Acting in*, Bucureşti, Publishing House ELF, 1991, 124 p. Cu o caracterizare de Ştefan Agopian pe coperta a IV-a. Fragmente: *Pascal sau despre o proză care vine*, LCF, s. nouă, 1990, 12, 11; *Despre condiţia personajului mai degrabă decât despre cea a scriitorului (declaraţie)*, RL, XXIV, 1991, 44, 14–15. Roman experimental. Greu de rezumat, fără un eveniment central, o intrigă ori o listă consecventă de personaje, romanul ar intra în categoria naraţiunilor autobiografice. Miza sa nu o constituie totuşi faptele povestite, ci gestul însuşi al povestirii. Cele şase proze datate diferit care alcătuiesc textul sunt de fapt încercări succesive de scriere a romanului. Cu fiecare nouă secvenţă, naratorul reia efortul povestirii, dispunând din nou personajele şi raporturile lor „într-un fel de nesfârşit *work in progress*" (Ştefan Agopian). Textul reflectă experimentarea unor moduri alternative de spunere, a unor convenţii diferite ori a unui nou pact de lectură. Până la un punct, cartea îşi păstrează disponibilitatea de a se realiza sub forme variate, ca un „roman-tragedie" ori ca un roman oral, recitat în faţa cititorului său. Însă, pe măsură ce naraţiunea înaintează, structurile romaneşti încep să se cristalizeze şi raporturile ficţionale se stabilizează. Ultimele trei secvenţe se ordonează în acelaşi cadru spaţio-temporal; numele personajelor devin constante, chiar dacă ipostazele lor oscilează încă. În mod remarcabil, romanul expune procesul prin care materia epică se solidifică, conturând tipare narative definitive. Dincolo de problematizarea romanescului şi a convenţiilor sale, reuşitele textului trebuie căutate în atmosfera melancolică care înconjoară personajele feminine. Balerina Alina, care moare în picioare, dansând, cu o vorbă şoptită pe buze: „mamă", se reţine prin caligrafia estetizant-decadentă.

◆ Ştefan Agopian, LCF, s. nouă, 1990, 12, 11; Radu Aldulescu, RL, XXV, 1992, 3, 10; Ioan Holban, CRC, 1992, 3, 8; Constantin Crişan, *Romanul ca provocare*, ST, XLIV, 1993, 6, 56.

L. T.

✷ **MARIN Gheorghe**, *Aagis şi Zeiţele*, Bucureşti, Casa Europeană, 1991.

◆ Lucian Chişu, LTE, II, 1992, 22, 5.

L. T.

MATALĂ Dumitru, *Locul posibil*, Bucureşti, Cartea Românească, 1991, 423 p. Roman kafkian inspirat din automatismele vieţii de birou. În plin regim totalitar, Antohi, Caranda, Zaharie, Pantile şi Scutelnicu, cinci funcţionari într-un minister, se supun unei rutine cotidiene. Ei vin la serviciu, se salută, sunt convocaţi de şef şi rezolvă hârtii fără semnificaţie. Activitatea biroului se opreşte brusc, în urma maşinaţiunilor lui Caranda,

care izbuteşte să îşi îndepărteze colegii şi să organizeze un „nou compartiment”. Sărăcia întâmplărilor e frapantă, iar acţiunea stagnează voit pe aproape toată suprafaţa romanului. De altfel, calităţile naraţiunii nu trebuie căutate în varietatea materialului epic, ci în evocarea unei atmosfere apăsătoare şi în imaginarea plastică a unui decor ministerial. Prin alegerea conştientă a unui regim static, privirea stăruie lung pe obiecte ori interioare în descrieri ample şi totuşi lipsite de semnificaţie. Romanul evită cu artă esenţialul. Fiinţele umane nu au trăsături, ci doar posturi corporale îngheţate, fără relevanţă psihologică: e sesizată eleganţa mersului, spinarea cocoşată, umerii laţi. Cu cât poziţia în ierarhia ministerului e mai înaltă, cu atât caracterele sunt mai puţin „la vedere”. Astfel, Caranda, cel care va suprima biroul, devine aproape „invizibil”, resorbindu-se cu totul în mediul în care se mişcă, confundându-se cu draperia ori cu fotoliul. Romanul propune de fapt o parabolă a puterii. Ştergerea caracterului, evocând atitudinea celui care îşi pleacă ochii cu teamă, se asociază autorităţii şi terorii pe care ea o inspiră. Frica se proiectează şi asupra universului familial. Aceeaşi imprecizie care însoţeşte pe reprezentanţii puterii se aplică obiectelor din mediul intim şi relaţiilor de cuplu. Privirea naratorului trece cu indiferenţă peste figura soţiei, înregistrându-i prezenţa ca o piesă neînsufleţită, pierdută între formele care mobilează decorul casnic. Înscris în bogata literatură care – inspirată de ultimii ani ai regimului comunist – a reflectat în marginea terorii, romanul se distinge prin capacitatea de a-şi ilustra tema aproape exclusiv prin forţa evocării plastice a unei lumi fără relief.

◆ ***, UC, I, 1991, 3, 15; ***, BNR, XL, 1991, 3, 19.

L. T.

MIHADAŞ Teohar, *Steaua câinelui*, Cluj-Napoca, Dacia, 1991, 258 p. (Remember). Cu o caracterizare a autorului pe coperta a IV-a. Fragment: *Moartea poetului*, ALA, II, 1991, 57, 8. Parte a unui ciclu autobiografic compus din romanele *Frumoasa risipă* (1980), *Pe muntele Ebal* (1990), *Pinii de pe Golna* (1993), *Străinul de la miezul nopţii* (1996), cartea relatează revenirea din detenţie a lui Toma Graţian, eliberat după doisprezece ani de închisoare politică, ca şi modalităţile prin care acesta încearcă să îşi găsească locul într-o societate radical schimbată. Profesor într-un oraş de provincie, apoi învăţător într-un cătun şi, în sfârşit, lucrător forestier şi crescător de cai, personajul eşuează în realcătuirea propriei sale existenţe. E o viaţă marcată de o experienţă negativă căreia i se refuză dreptul la normalitate. În acest cadru, al unei derive existenţiale, nici măcar moartea nu are semnificaţia unui eveniment eliberator. Trecut în nefiinţă, dar încărcat încă de duhul neîmplinirii, Toma continuă sub o formă acorporală să bântuie pentru a-şi spune povestea. Comunicarea biografiei devine astfel o tortură necesară, formă a unei descărcări negative, nemântuitoare. Abandonul confesiunii directe permite o proiecţie a biografiei sub unghi fantasmatic, în ceea ce constituie probabil cel mai interesant roman al acestui ciclu autobiografic.

◆ ***, UC, I, 1991, 6, 12; Petru Poantă, TR, s. nouă, III, 1991, 43, 4; ***, P, II, 1991, 11–12, 2; Mircea Ţicudean, VTR, XXII, 1992, 254, 7; ***, BNR, XLI, 1992, 1–6, 137; Mircea Opriţă, *Prin poezie dobândim condiţia paradisiacă a existenţei*, TR, s. nouă, V, 1993, 46, 3; Ion Mureşan, *Intrarea istoriei în mit*, TR, s. nouă, VI, 1994, 42, 5.

L. T.

MIHALE Aurel, *Sarmiza*, Bucureşti, Cartea Românească, 1991, 261 p. Face parte din ciclul *Argus*, împreună cu romanele *Un mesaj*

de dincolo de mormânt (1977), *Acțiunea Hildebrand* (1979), *Îngerul negru* (1981) și *Alertă în munți* (1982). Roman de spionaj.

◆ ***, BNR, XLI, 1992, 1–6, 137.

L. T.

❍ **MIHĂILAȘ Dan**, *Țărm fără bărci*, fragment de roman, TR, s. nouă, III, 1991, 40, 7.

L. T.

MIHĂILESCU Virgiliu Vasile, *Studenta de la seral*, București, Porus, 1991, 151 p. (Romanul popular). Cu o caracterizare a autorului pe coperta a IV-a. Roman de dragoste. Iubirea Adinei, copil de familie bună, care face universitatea la seral, pare marcată de neșansă. Un accident de mașină îl imobilizează pe Radu, prietenul ei, care își pierde memoria și e răpit din spital de mama fetei, care îl antipatizează. Independent de tribulațiile aventurii erotice, Adina își urmează traseul școlar și își trece examenele, reușind să se întrețină ca mecanic într-o mare fabrică bucureșteană. Drama inconsistentă, împodobită aleatoriu cu elemente senzaționale, ascunde de fapt o temă a parvenirii, fără semnificație romanescă.

◆ ***, BNR, XLI, 1992, 19–23, 84.

L. T.

MLADIN Emil, *Anno Domini 1989*, București, Glykon, 1991, 187 p. Roman al vieții de cazarmă în preajma Revoluției. Cu câteva luni înainte de decembrie 1989, Alexandru Marinache și Claudiu Sortir, soldați într-o unitate militară din zona capitalei, își trăiesc traumatic experiența de recrut. Primul e împușcat, când pactizează cu mulțimea în Piața Romană, cel de-al doilea dezertează în zilele de derută ale Revoluției. Frescă a mediului cazon în momentul ultim al dictaturii comuniste, ≈ atribuie semnificație politică ierarhiilor militare. Gradații sunt îndoctrinați și și-au format reflexe de torționari, în vreme ce soldații au instincte revoluționare. Dincolo de schematismul moral care compromite trama narativă, romanul reușește să impresioneze prin imagini construite cinematografic, în care detalii indiferente (țeava fumegândă a pistolului, bocancii tropăind ritmat în noroi) sunt investite cu semnificații grave, insinuând în notația realistă fiorul morții.

◆ Vladimir Bălănică, TNLS, III, 1991, 27, 2.

L. T.

MODOEANU Mihail, *Enigma din casa vulturilor*, București, Calypso, 1991, 270 p. (Strict secret). Roman polițist.

◆ ***, BNR, XLI, 1992, 13–18, 112.

L. T.

❍ **MOTOC Nicolae**, *Răpit de amazoane*, TMS, XXVI, 1991, 4, 11, 14; *Mica anchetă secretă*, ATN, XXXII, 1995, 3, 6–7, fragmente din romanul *Madona cu iepure*.

L. T.

MUNTEANU Vladimir, *Depoziția*, I, Cluj-Napoca, Dacia, 1991, 269 p.; II, în vol. *Depoziția. Aproape de țărm*, Sibiu, Biblioteca Euphorion, [1993?], p. 5–140. Vol. include și nuvela *Aproape de țărm.* Fragmente: *Siesta*, CNT, 1991, 8, 7; *Robom*, CNC, II, 1991, 49, 12–13. Roman psihologic. Explorează resursele abisale ale psihicului uman. Într-un lagăr de concentrare nazist, doi bărbați, Ioan Dabija și Emilian, epuizați de foame și de efort, experimentează o stare singulară de halucinație. Printr-o neobișnuită înstrăinare de propriile trăiri sufletești, echivalentă cu o

dezindividualizare, cei doi deținuți capătă puterea de a visa viețile altor oameni şi încep să comunice cu morții. Urmăriți şi după încheierea războiului şi după eliberarea din lagăr, Ioan şi Emilian rămân sub semnul acestei experiențe transsubiective; lor li se alătură, pe baza unor trăiri mistice similare, David, Ana Maria şi Irina. În societatea anilor ’50, impregnată deja de valorile comuniste, cele cinci personaje constituie un grup izolat, a cărui intenție de a menține starea de comunicare cu tărâmul morților îi conferă un caracter subversiv. În cele din urmă, semn al imposibilei rezistențe în fața dictaturii, eroii pierd, unul după altul, contactul cu straturile abisale, fie prin suprimare fizică, fie prin adaptare conformistă la normele noii societăți. Ca şi *Cartea muntelui în derivă* (1994), ≈ propune o complicată meditație politică, filtrată de imaginarul subconştientului colectiv, fără să izbutească să limpezească straturile confuze ale sedimentelor simbolice.

◆ Mihail Dragolea, F, XXVII, 1991, 11, 4–5; Sanda Cordoş, TR, s. nouă, IV, 1992, 7, 4; ⁎*⁎, BNR, XLII, 1993, 6, 49; G. Nistor, *In memoriam* ~, F, XXIX, 1993, 2, 2; Ioana Pârvulescu, RL, XXVI, 1993, 48, 5.

L. T.

MUSCALU Ion, *Piatra Şoimului*, Iaşi, Porus, 1991, 175 p., (Romanul popular). Roman de aventuri. Urmăreşte faptele haiducului Ion Chetraru, petrecute în Moldova la începutul sec. al XIX-lea. Salvând-o în două rânduri de la moarte pe Marghiolița, viitoare soție a prințului Nicolache, fiul lui Vodă, protagonistul reuşeşte să scape de spânzurătoare.

L. T.

MUŞAT Thalia, *Jurnalul unei adolescente*, Galați, Porto Franco, 1991, 191 p. (Cupidon). Cu două caracterizări, pe coperta a IV-a, de Constantin Călin şi de Constantin Trandafir. „Roman despre adolescenți… în infernul dictaturii” (Constantin Trandafir), ≈ conține jurnalul unei eleve de liceu, redactat în ultimul an al regimului comunist, din septembrie 1988 până în decembrie 1989. Contrar aşteptărilor, textul nu oferă detalii intime, care să consemneze crizele specifice vârstei adolescentine. Scris la îndemnul tatălui, profesor de română şi literat veleitar, jurnalul are o finalitate documentară, fiind conceput ca o cronică fidelă şi neutră a evenimentelor de la şcoală şi din familie. Eleva, care se numeşte, asemenea autoarei, Thalia Muşat, reține festivitățile de început de an, orele de dirigenție, repetițiile pentru Cântarea României şi practica agricolă. Din mediul familial, jurnalul se rezumă la consemnarea reuniunilor de familie şi a serilor monotone, petrecute fără curent electric sau în fața televizorului. Confesiunea nu îşi refuză numai intimitatea, ci şi orice considerație politică. Selecția evenimentelor, prea strictă pentru a mai produce un document de viață în comunism, compromite acest jurnal, lipsindu-l de interes literar.

◆ C. T. Câmpeanu, ST, XLII, 1991, 11, 53; Mircea Moga, LCF, s. nouă, 1991, 46, 6; Marcel Crihană, LTE, II, 1992, 3, 4; ⁎*⁎, BNR, XLI, 1992, 1–6, 137.

L. T.

NAGHIU Iosif, *Mâneca vântului*, Bucureşti, Eminescu, 1991, 157 p. Satiră a regimului de represiune, concepută pe canavaua unui imaginar textualist. În centrul romanului stă destinul unui anume Ostahie, „povestit” de doi lucrători ai Securității, Bendic şi Pielescu, care refac biografia protagonistului, punând cap la cap piese din numeroasele tomuri ale dosarului de urmărire. Evocând supravegherea neîntreruptă a eroului de la vârsta de şapte ani, ≈ duce reprezentarea regimului autoritar la absurd, îngroşând caricatural acțiunile

Securității. De altfel, pe măsură ce narațiunea înaintează, dosarul de urmărire suferă o transfigurare simbolică, alterându-și caracterul de document polițienesc. Compozițional, cartea mizează pe o confuzie, insinuată treptat, între notele informative ale Securității și romanul scris de un alt personaj, Zahei, care, în anii ’60, făcea biografia lui Ostahie. Acumularea de notițe întâmplătoare, schițe caracterologice și mici episoade dramatice transformă dosarul de urmărire în dosar de creație, asimilând, în cele din urmă, munca informativă a ofițerilor cu opera unui scriitor. Într-o suprapunere voită între ficțiune și realitate, Ostahie, în ciuda străduințelor vastului aparat de supraveghere, își pierde consistența fizică, devenind tot mai mult un personaj imaginar, acela din romanul lui Zahei. Reflecție ironică în marginea unui regim represiv, ≈ propune astfel un joc de echivalențe și de transferuri între absurdul lumii totalitare și literatură, care rămâne gratuit, în ciuda unei trame ingenioase.

◆ ****, UC, I, 1991, 8, 15; Mircea Moga, LCF, s. nouă, 1991, 32, 6.

L. T.

➤ **NEDELCOVICI Bujor**, *Al doilea mesager*, București, Eminescu, 1991, 397 p. (În lb. franceză: *Le Second messager*, tr. de Alain Paruit, Paris, Albin Michel, 1985). Fragmente: ≈ (romanul a fost anunțat cu titlul *Ereticul îmblânzit*), RL, XV, 1982, 18, 14; *Întoarcerea*, ATN, XIX, 1982, 5, 8–9; *Sfârșitul cărții*, VR, LXXVI, 1982, 8, 26–29; ≈, RL, XXIII, 1990, 2, 14–15. Roman parabolă. Utopie negativă, care ilustrează mecanismele universului totalitar din perspectiva terorii interiorizate și consimțite. Este vorba de o generalizare, la scara întregii societăți, a experimentului Pitești. Narațiunea relatează reîntoarcerea jurnalistului Danyel Raynal în patrie, după un exil autoimpus de unsprezece ani. Concepută ca un spațiu geografic insular, țara, condusă de mai multe decenii de un Guvernator, are caracteristicile cunoscute ale statelor totalitare din estul Europei, fiind izolată, marcată de lipsa cronică a mijloacelor de trai și administrată printr-un regim polițienesc. Protagonistul descoperă însă, după intervalul de absență, o componentă nouă a acestui univers concentraționar, un Institut de Îndrumare, Educație și Învățământ, care stabilește un raport insolit cu teroarea. Însărcinată cu îndoctrinarea populației, cu suprimarea reacției de rezistență și cu inhibarea nevoii de libertate, noua instituție, în ciuda acțiunii sale coercitive, nu are un regim obligatoriu, ci îi primește pe toți cei care, din proprie inițiativă, solicită înscrierea în programul de reeducare. Delațiunea a devenit un act intim, pe care fiecare îl comite împotriva propriei persoane, asumând și postura călăului, nu numai pe aceea a victimei. Inițial revoltat, Danyel Raynal parcurge etapele unei adaptări progresive, sfârșind prin a-și forma, la rândul său, reflexul de autodenunțare. Analiza acestui proces de transformare a protagonistului, fără să fie sofisticată, pune în evidență un mecanism de îngenunchere prin flatare. Fostul jurnalist cedează în virtutea unei recunoașteri sociale, pentru că, în loc să îl conteste, dictatura îl consacră. Danyel Raynal descoperă astfel confortul universului totalitar, Institutul oferindu-i protecție și izolare, având atmosferă de sanatoriu și vocație de casă de creație. Remarcabilă reinterpretare a formelor dictaturii, ≈ izbutește să propună în locul viziunii cenușii, de sorginte orwelliană, a unui infern metalic, industrial și urban, un spațiu aseptic de refugiu, care, printr-o perversiune istorică, încurajează nu gândirea liberă, ci conformismul.

● Premiul Libertății al Pen Club Français pe anul 1986; Premiul Academiei Româno-Americane de Artă și Știință pe anul 1992.

■ *Le Second messager*, tr. de Alain Paruit, Paris, Albin Michel, 1985.

◆ Vasile Băran, *Fantasmagoriile lui* ~, TOI, II, 1991, 30, 14; ~, *Cum am scris* ≈, RL, XXIV, 1991, 27, 12–13; Norman Manea, *Retrospective*, RL, XXIV, 1991, 39, 12–13; Florin Manolescu, LCF, s. nouă, 1991, 46, 5; ***, BNR, XLI, 1992, 1–6, 137; Ion Cocora, *Cultura română: un pariu refuzat?*, TR, s. nouă, IV, 1992, 1, 1; Claudiu Constantinescu, RL, XXV, 1992, 7, 9; Mariana Ionescu, UC, II, 1992, 5, 3; Cornel Ungureanu, O, s. nouă, 1992, 5, 11; Nicolae Oprea, VR, LXXXVII, 1992, 5, 110–113; Bogdan Popescu, CAI, 1992, 7–8–9, 68–69; Mihai Dragolea, F, XXVIII, 1992, 11, 5; L. M. Arcade, *Odiseea ereticului îmblânzit*, LCF, s. nouă, 1992, 47, 12; Dorina Bodea, ESI, 1993, 1–2, 219–220; Mircea Martin, *Literatura română postbelică şi fundalul ei social-politic*, VTR, XXIII, 1993, 272, 5; Marius Tupan, *13 întrebări pentru ~* (interviu), RL, XXVII, 1994, 3, 12–13; Lovinescu, *Unde scurte*, IV, 183–189; Negoiţescu, *Scriitori*, 316–318; Ulici, *Dubla impostură*, 250–253; Holban, *Salonul*, 41, 46; Ruxandra Cesereanu, *Psihologia victimei în antiutopia românească. Hipnotizatul Puterii, războinica, noul mancurt, Gulliver şi homo ridens*, F, XXXIII, 1997, 5, 71–73; Ruxandra Cesereanu, *Lumea stăpânilor în antiutopia românească*, VTR, XXVII, 1997, 6, 80–82; Cesereanu, *Călătorie*, 251–254, 259–261, 263–264, 267; Cosma, *Romanul*, II, 420; ~, *Celălalt ca tine însuţi*, LCF, s. nouă, 1999, 1, 15; ~, *„Lumea a devenit prea complicată şi perversă pentru a mai crede că poţi să reuşeşti ţinând în mâna dreaptă o cruce iar în stânga... un roman”* (interviu realizat de Cassian Maria Spiridon), CL, CXXXIII, 1999, 5, 4–5; Bogdan Popescu, CAI, 2000, 1, 77–79; Elena Budu, *Şarpele se afla acolo de la început...* (interviu cu ~), RL, XXXIII, 2000, 36, 12–13; Anghelescu, *Cămaşa*, 133–134; ***, *Dicţionarul esenţial*; Oprea, *Ion D. Sîrbu*, 112. ❐ V. şi D. C. R. R., *Ultimii*, 1970.

L. T.

➤ **NEDELCOVICI Bujor**, *Îmblânzitorul de lupi*, Bucureşti, Albatros, 1991, 256 p. Fragment: ≈, RL, XXIV, 1991, 6, 14–15. Roman parabolă. Tratează, printr-o desfăşurare prodigioasă de elemente fantastice şi magice, tema exilului. Cartea urmăreşte destinul lui Vladimir Antohie, jurnalist român care, în anii regimului totalitar, emigrează în Occident. Personajul încearcă mai întâi să se stabilească la Paris. De aici se mută la Geneva, apoi într-o mică localitate rurală de lângă Geneva pentru ca, în cele din urmă, să îşi construiască o fermă izolată în pădure. Vladimir parcurge astfel un traseu care îl poartă din „centrul” parizian al lumii, în mijlocul naturii, traversând, pe o spirală a părăsirii civilizaţiei, oraşul provincial şi satul. Rezonând, la mare distanţă, cu universul de sensibilitate descoperit în exilul pontic al lui Ovidiu, experienţa deşţărării pe care o trăieşte eroul lui ~ se dovedeşte, în esenţa ei, ex-centrică, împletind sentimentul periferiei cu pericolul sălbăticirii. Noul Vladimir, care creşte şi dresează câini, este „îmblânzitorul de lupi”, fiinţă umană dotată cu capacitatea rară de a comunica cu vietăţile pădurii. Dar sensul acestei relaţii extraordinare nu se înscrie în paradigma magică a înfrăţirii cu animalele, ci în aceea naturalistă a bestializării. Nu lupii se îmblânzesc, ci Vladimir se sălbăticeşte, descoperindu-şi treptat componenta animalică. Pentru personajul care se scufundă în muţenie, exilul reprezintă un agent al dezumanizării, care îl conduce spre explorarea unor dimensiuni nonsociale ale fiinţei sale. De altfel, în mod simbolic, oamenii mor în jurul lui Vladimir, ilustrând o dezintegrare socială care marchează destinul exilatului. Fără să fie o interpretare originală a temei exilului, romanul se reţine prin dinamica regresivă generalizată, care conduce dinspre centru spre periferie, dinspre civilizaţie spre primitivism şi dinspre societate spre însingurare, pentru a configura un traseu de pierdere a umanităţii.

▼ Bucureşti, Eminescu, 1997.

■ *Le Dompteur des loups*, tr. de Alain Paruit, Arles, Actes Sud, 1994.

◆ Mihai Dragolea, F, XXVIII, 1992, 11, 5; Sanda Cordoş, TR, s. nouă, IV, 1992, 44–45, 4; Andreea Deciu, RL, XXV, 1992, 40, 8; ⁎*⁎, BNR, XLII, 1993, 9, 58; Bogdan Popescu, CAI, 1993, 4, 66–68; ⁎*⁎, DOI, IV, 1993, 28, 7; Carmen Ligia Rădulescu, *Utopia realității şi realitatea ficțiunii*, VR, LXXXIX, 1994, 11–12, 65–72; Carmen Ligia Rădulescu, *Utopia realității şi realitatea ficțiunii în proza lui* ~, LCF, s. nouă, 1995, 19, 12; Micu, *Scurtă istorie*, III, 117; ~, *Trecutul meu arde!*, LCF, s. nouă, 1997, 14, 15; ~, *Victima agresor*, LCF, s. nouă, 1997, 15, 15; ~, *„Autodeterminare”*, LCF, s. nouă, 1997, 16, 15; ~, *O tăcere cu Marlene Dietrich*, LCF, s. nouă, 1997, 17, 15; ~, *Exilul între oroare şi extaz*, LCF, s. nouă, 1997, 19, 15; ~, *Revanşa creatorului*, LCF, s. nouă, 1997, 24, 15; Irina Mavrodin, DOI, VIII, 1997, 38, 14; ~, DOI, VIII, 1997, 38, 15; Miruna Mureşanu, UC, VII, 1997, 10, 5; ~, *Necesitatea creatoare*, LCF, s. nouă, 1997, 37, 15; ~, *Pelerin al absolutului*, LCF, s. nouă, 1999, 17, 15; Bogdan Popescu, CAI, 2000, 1, 77–79; ⁎*⁎, *Dicționarul esențial*; Micu, *Istoria*, 535; Micu, *Literatura*, 278. ❐ V. şi D. C. R. R., *Ultimii*, 1970.

L. T.

NEGOIȚĂ Tudor, *Când se sfârşeşte jocul. Roman polițist*, Craiova, Universalia – Dialog, 1991, 175 p. Roman polițist.

◆ ⁎*⁎, BNR, XLI, 1992, 7–12, 112.

L. T.

NEGOIȚĂ Tudor, *Când zeii conspiră*, Bucureşti, Dragon, 1991, 267 p. (Dragon – Galactic). Roman *science fiction*.

◆ ⁎*⁎, UC, I, 1991, 6, 13.

L. T.

❍ **NESTOR Elena**, *Gara pierdută*, fragment de roman, CNC, II, 1991, 46, 12.

L. T.

NICULICĂ Constantin, *O frunză-n poartă*, Bucureşti, Universitaria, 1991, 107 p. Conform unei indicații de pe ultima pagină a textului, vol. nu ar reprezenta decât prima parte a romanului. Roman polițist.

◆ ⁎*⁎, BNR, XL, 1991, 21, 14.

L. T.

NOUR Alina, *Un extraterestru în pijama*, Iaşi, Junimea, 1991, 272 p. Roman *science fiction*.

◆ ⁎*⁎, UC, I, 1991, 7, 15.

L. T.

❍ **NUŞFELEAN Olimpiu**, *Câinii de vânătoare*, fragmente de roman, MI, II, 1991, 11, 5.

L. T.

OJOG-BRAŞOVEANU Rodica, *Crimă prin mica publicitate*, Bucureşti, Odeon, 1991, 80 p. Fragment: *Buchetul de liliac*, TNLS, II, 1990, 41, 6–7. Roman polițist.

◆ ⁎*⁎, UC, I, 1991, 8, 3.

L. T.

❍ **OLTEANU Ion**, *Spre bisericuțele săpate în stâncă*, LCF, s. nouă, 1991, 31, 10; *Nopțile crinului galben*, LCF, s. nouă, 1993, 15, 10, fragmente din romanul *Nopțile crinului galben*.

L. T.

➤ **ORLEA Oana**, *Perimetrul zero*, Bucureşti, Cartea Românească, 1991, 215 p. (În lb. franceză: *Un Sosie en cavale*, Paris, Seuil, 1986). Fragmente: *O sosie din Țara de Kuty*, (romanul e anunțat inițial cu titlul în lb. franceză *Un Sosie en cavale*), RL, XXIII, 1990, 12, 20; *Un Sosie en cavale*, VR,

LXXXV, 1990, 7, 38–53; *Perimetrul zero*, ARC, 1991, 1, 91–94. Roman parabolic. Primit foarte bine de critică, ≈ a fost considerat, pe rând, utopie negativă (Laurențiu Ulici), contrautopie (Ruxandra Cesereanu), ficțiune politică (Florin Manolescu) sau un melanj al acestora. Leontina, protagonista romanului, duce o existență retrasă, într-un orăşel francez, obsedată de ideea unei iminente pedepse cu moartea. Rememorarea vieții acesteia constituie pretextul epic necesar pentru evocarea vieții româneşti a anilor şaptezeci-optzeci, când cuplul dictatorial al Ceauşeştilor (Kuty şi Mult-Iubita, în roman) era la putere. Aceasta este şi perioada de vârf a comunismului românesc, realitate ce o urmăreşte şi căreia Leontina încercase să i se sustragă în totalitate, prin fuga din țară. În aparență o femeie obişnuită, Leontina semăna izbitor de mult cu soția tiranului, motiv pentru care fusese racolată de agenții Serviciului Politic Secret spre a deveni sosia acesteia. „Transportată" în Perimetrul zero – cartier (p)rezidențial, accesibil doar elitelor – Leontina fusese supusă unui lung şi continuu proces de transformare comportamentală, pentru a o face să devină o copie cât mai fidelă. Toate acestea sub îndrumarea unei armate de „falsificatori" de oameni. Odiseea eroinei, ingenios începută ca o poveste palpitantă, este transformată abil, odată cu fuga din țară, într-o „relatare despre teroare, suspiciune, duplicație şi alienare – atribute ale dictaturii relevate în peisaj românesc şi chiar în locul lor de gestație" (Laurențiu Ulici).

■ *Un Sosie en cavale*, Paris, Seuil, 1986.

◆ Magdalena Bedrosian, ARC, 1991, 1, 91; Florin Manolescu, LCF, s. nouă, 1991, 50, 5; Cornel Ungureanu, O, s. nouă, 1992, 5, 11; Ovid. S. Crohmălniceanu, RL, XXV, 1992, 11, 9; Valeria Filimon, FMI; XLV, 1992, 7, 11; Alain Willemin, *L'Épreuve de l'exil*, ESI, 1993, 1–2, 144–149; Ulici, *Dubla impostură*, 253–255; Ruxandra Cesereanu, *Psihologia victimei în antiutopia românească. Hipnotizatul Puterii, războinica, noul mancurt, Gulliver şi homo ridens*, F, XXXIII, 1997, 5, 71–73; Ruxandra Cesereanu, *Lumea stăpânilor în antiutopia românească*, VTR, XXVII, 1997, 6, 80–82; Cesereanu, *Călătorie*, 251–252, 257, 259, 266–267.

L. B.

OVEZEA Constantin, *Robotul*, Bucureşti, Armonia, 1991, 75 p. Roman *science-fiction.*

L. B.

❍ **PANIŞ Anatolie**, *Grinda*, fragment de roman, MIC, II, 1991, 3, 3.

L. B.

PARDĂU Platon, *Paşaport pentru Australia*, Bucureşti, E. M., 1991, 347 p. Roman de analiză socială cu elemente de *policier*. Naratorul, un cunoscut regizor, frecventează diverse medii intelectuale din capitală, pe care le descrie cu exactitatea observatorului exersat şi motivat, poate, de tematica unui mai vechi scenariu la care lucrase, *Homo Neanderthalensis Bucurescensis*. Unii critici au văzut în ≈ un „roman cu cheie", intuind în „spatele tuturor personajelor – personalități ale vieții medicale şi literare bucureştene" (Ion Bălu). Intriga, structurată inițial sub forma unei farse, deplasează acțiunea din sfera concretului în cea a ficțiunii, luând proporțiile unui deznodământ apocaliptic. Publicarea sub formă de farsă a unui proiect de lege ce permitea comiterea unei singure crime declanşează un val infracțional căruia poliția nu-i poate face față. Neputință ce confirmă fragilitatea valorilor sociale în cazul unei libertăți asumate greşit, de unde şi ideea reîntoarcerii în timp, posibilitate echivalând cu revenirea la omul de Neanderthal.

◆ Adrian Dinu Rachieru, MRT, II, 1991, 10, 5; Alunița Cofan, CAI, 1992, 1–2, 75–77; Ion Bălu,

Proza anului 1991, GAC, II, 1992, 1, 3.

L. B.

❍ **PASCU Ioan**, *Afacerea Grossmann*, apărut în f. z. CVT, II, 1991, nr. 33–39. Roman polițist.

L. B.

❍ **PAVLOVICI Vlad**, *Baraca tificilor*, fragment de roman, AGA, IV, 1991, 1, 123–132.

L. B.

PETCU Costel, *Dinspre noapte înspre zi sau Singur printre eroi*, Bucureşti, E. M., 1991, 264 p. Roman confesiune ce-şi propune să reconstituie, din fragmente disparate de jurnal adolescentin, din scene şi trăiri de pe frontul celui de-Al Doilea Război Mondial, drama existențială a locotenentului Cristian Teodoreanu. Biografia încărcată, traumatizată îl împinge pe protagonist spre repetate tentative de autosuprimare, reprimate prin tot atâtea eroice gesturi de rezistență, în căutarea dramatică a unui sens al vieții.

L. B.

✷ **PETRESCU Aurel**, *Apocalips*, Bucureşti, Editura Literară Motan, 1991, 216 p.

◆ ***, BNR, XLI, 1992, 13–18, 112.

L. B.

PETRIŞOR Marcel, *Memorii*, I, *Fortul treisprezece. Convorbiri din detenție*, Bucureşti, Meridiane, 1991, 317 p. (Document); II, *Secretul fortului treisprezece. Reeducări şi execuții*, Iaşi, Timpul, 1994, 211 p. (Document). La apariție, supratitlul (*Memorii*) a ridicat obiecții din partea criticii, aceasta semnalând, în cazul textului, „incongruență în construcție" (Sanda Cordoş), constatare ce aşază proza la limita genului, ca roman autobiografic. Acțiunea se petrece în primăvara anului 1958 şi evocă experiența traumatizantă a Jilavei. Romanul are ca personaje centrale patru deținuți politici: Gore Bolovan, Costache Oprişan, Iosif V. Iosif şi Mircea Petre, ultimul fiind uşor de recunoscut drept „travestiul" autorului (Radu Mareş). Supuşi unui plan diabolic de exterminare, cei „patru evanghelişti ai suferinței" (Mircea Vasilescu) încearcă să supraviețuiască, păstrându-şi integritatea morală.

◆ Mircea Vasilescu, CNC, III, 1992, 2, 4; Eugenia Tudor Anton, RL, XXV, 1992, 31, 10; Mihai Dragolea, VTR, XXII, 1992, 9, 9; Sanda Cordoş, VTR, XXIII, 1993, 8, 9; Radu Mareş, TR, s. nouă, VI, 1994, 10, 4.

L. B.

POPESCU Alexandru Dan, *Fiesta non stop*, Bucureşti, Divers Press, 1991, 127 p. Cu o notă a autorului. Romanul unei vacanțe. Naratorul, tânărul jurnalist bucureştean, Dan Popescu, relatează, pe un ton nonşalant, spiritual şi plin de vervă, aventura sa estivală din „unamienouăsuteşaptezecişinouă", cu Roxana, studentă la drept. Povestea celor douăsprezece zile de „fiestă" petrecute la Mamaia absoarbe amintiri eterogene, vorbind deopotrivă despre copilăria petrecută la bunici, în Râmnicu Vâlcea şi despre începuturile sale de jurnalist şi de romancier. Unii critici au atribuit romanului un substrat „profund tragic" cu aluzii disimulate la „ideologia, niciodată numită, a vechiului regim" (Horia Gane).

◆ Horia Gane, CNT, 1993, 11, 5.

L. B.

POPESCU Cristian Tudor, *Vremea mânzului sec*, Bucureşti, Cartea Românească, 1991, 142 p. Fragmente: ≈ TNLS, II, 1990, 3, 6–7; ≈ CNC, I, 1990, 4, 13; ***, LTI, 1999,

29, 129. Roman psihologic, resuscitare a genului picaresc (Ovid. S. Crohmălniceanu) sau, mai aproape de adevăr, un „dosar de existență” (Eugen Simion), ≈ transcrie zbuciumul sufletesc al inginerului Valentin Stănescu – cercetător științific și meditator al unor loaze bucureștene – care, la cei treizeci de ani ai săi, trăiește în plin ceaușism un acut sentiment al ratării. „Personajul nu are nici complexitate, nici profunzime, fiind rezultatul unui desen psihologic voit simplu, ca o demonstrație rapidă, bine executată […] Romanul ≈ e un exercițiu stilistic, o bună demonstrație de talent, o promisiune, și ar fi putut fi mai mult decât atât” (Ion Simuț).

◆Mircea Moga, LCF, s. nouă, 1991, 37, 6; Ioana Bot, *Autorul și personajul său*, TR, s. nouă, IV, 1992, 1, 4; Alex Ștefănescu, RL, XXXI, 1998, 50, 4; Cristina Tamaș, TMS, s. nouă, IV, 1999, 3, 6; Ion Simuț, F, XXXV, 1999, 4, 24–27; Cristian Tudor Popescu, LTI, 1999, 29, 129; Micu, *Istoria*, 491; Simion, *Fragmente*, IV, 259–264; Simuț, *Arena*, 222–226.

L. B.

❍ **POPOVICI Titus**, *Tovarășul de drum*, fragment din romanul *Echinocțiul de iarnă*, LCF, s. nouă, 1991, 43, 8.

L. B.

❍ **ROBESCU Marius**, *Rebeliunea*, fragment de roman, VR, LXXXVI, 1991, 4, 16–25.

L. B.

❍ **RUNCAN Miruna**, *De ocazie*, O, s. nouă, 1991, 35, 12; *Irozii*, CNT, 1992, 22, 5, fragmente din romanul *Atac frontal*.

L. B.

SALEM H., *Întrerupătorul*, București, Eminescu, 1991, 224 p. Roman *science-fiction.*

L. B.

➤ **SĂVULESCU-VOUDOURIS Monica**, *Tată, suntem lunateci*, București, Cartea Românească, 1991, 157 p. (În lb. română: ≈, Amsterdam – Aarhus, V. Frunză, 1989). Roman al exilului. Cartea reprezintă confesiunea unei intelectuale române emigrate în Olanda, în timpul regimului comunist. Afectată de întoarcerea acasă a tatălui care, deși grav bolnav, venise să o viziteze în țara de adopție, naratoarea își retrăiește intens viața, confesându-i-se celui care, cu fiecare clipă a zborului cu avionul, se îndepărtează tot mai mult de ea. Primit favorabil, romanului i-a fost apreciat, de unii critici, „tabloul «total», complet al traiului în «societatea socialistă», surprinzând elementele-cheie esențiale” (Nicolae Balotă), în timp ce alții au considerat „interesante, cu adevărat […] notațiile despre viața unui intelectual anxios în exil, neputința lui de […] a scăpa de «Estul din noi»” (Eugen Simion).

▼ Amsterdam – Aarhus, V. Frunză, 1989.

■ *Vader, wij zijn slaapwondelaars*, tr. de Rosa Pollé, Jana de Goede, Amsterdam, Vita, 1994.

◆ Saskia Nieuwenhuis – Mircea Marian, *Acum e momentul ca România să se afirme în lume*, TR, s. nouă, II, 1990, 29, 9; Dumitru Chirilă, *Drama celui care gândește singur, a intelectualului, provine din faptul că nu poate să fie supus ușor*, F, XXVI, 1990, 9, 14–15; Eugen Simion, RL, XXIII, 1990, 40, 8; Lucian Chișu, LTE, II, 1992, 16–17, 4; Mariana Codruț, RL, XXV, 1992, 16, 11; Nicolae Baltă, VR, LXXXVII, 1992, 8–9, 150–154; Marius Tupan, *Respect romantic pentru condiția de om* (interviu cu ~), LCF, s. nouă, 1955, 20, 12–13; Dumitru Chirilă, *În dialog cu ~ despre țară și despre exil, despre noi și despre alții*, F, XXXIV, 1998, 11, 71–77; Simion, *Fragmente*, II, 43–45; Micu, *Istoria*, 653.

L. B.

SBANȚU Cicerone, *Apele înaintea mării*, Iași, Centaur, 1991, 166 p. Cu o postf. de

Ioan Holban. Roman „policier cu ingrediente *science-fiction*” (Ioan Holban). În vama Autostrada*,* topos al prozelor lui ~, plasată acum după decembrie 1989, se anchetează două morţi, a vameşului Popescu, bănuit de sinucidere, şi a cabanierului Sandu. Ţesută în ritm alert, trama pune în scenă, pe un fundal realist, o intrigă poliţistă verosimilă, pentru ca, în rezolvarea anchetei, prin intermediul unui personaj straniu, naratorul să apeleze la recuzita *science-fiction*.

I. T.

SBANŢU Cicerone, *Proscrisul*, Iaşi, Centaur, 1991, 158 p. „Mariaj între cele două formule – a romanului poliţist şi a celui *science-fiction*” (Ioan Holban), naraţiunea se centrează pe destinul a două personaje. Primul, Peter Danubian, numit şi Piro, născut pe Terra şi transferat apoi pe planeta Kaba, este membru al neamului oamenilor care „au adus pe pământ dezastrul de la sfârşitul mileniului trei”. El devine, în urma unui experiment, „primul om care străbate timpul şi spaţiul”. Al doilea, inginerul Emilian Radu, o figură controversată, investighează o triplă crimă, pentru dezlegarea căreia singurul indiciu este un portofel cu monogramă. Soluţia anchetei o dă intervenţia lui Piro, care, trimis în misiune pe Pământ, atunci când inginerul moare într-un atentat, se întrupează în corpul acestuia şi elucidează misterul.

I. T.

SCHERER Victor, *O dovadă suplimentară*, Râmnicu Vâlcea, Alfar, 1991, 96 p. Roman poliţist.

I. T.

SIUPIUR Elena, *Siberia dus-întors: şaptezeci şi trei de ruble*, Bucureşti, Anima, 1991, 118 p. Fragment: ≈, T, XIX, 1990, 6, 35–39. „Roman-reportaj” (Ion Roşioru). Redactată între 1982 şi 1989 şi inspirată, probabil, din viaţa autoarei, cartea cuprinde reflecţiile unei tinere femei, Maria, la încheierea călătoriei întreprinse de aceasta în Siberia, pe urmele familiei sale, deportată acolo în 1940. Într-un scenariu narativ construit prin dialogul Mariei cu bunicul său, victimă şi supravieţuitor al surghiunului, romanul pune în relaţie două spaţii ale conştiinţei – cea a bunicului, care duce povara memoriei, şi cea a Mariei, care îşi construieşte amintirile recuperând istoria familiei.

◆ Ion Roşioru, *Viaţa la voia altora*, TMS, XXVII, 1992, 12, 6.

I. T.

❍ **SPÂNU Alexandru**, *Noaptea feudalului*, fragment de roman, LCF, s. nouă, 1991, 1, 10–11.

I. T.

❍ **STANCA Dan**, *Invalidul,* fragment din romanul *Arderea apei*, CNC, II, 1991, 12, 12.

I. T.

STARCU Dan, *Întemeierea*, Galaţi, Porto Franco, 1991, 344 p. Roman istoric despre întemeierea primului voievodat românesc. În sec. al XIV-lea, cavaleri şi nobili de naţii diferite luptă, sub conducerea lui Carol Robert de Anjou, prinţ francez şi conducător al regatului Ungariei, pentru a-l înfrânge pe voievodul Basarab I. Acesta, deşi ceruse ajutor ţarului bulgar şi tătarilor, ţine piept cotropitorilor de unul singur. Ritmul dinamic al acţiunii, bogat documentată, surprinde atât evenimentele istorice din sec. al XIV-lea, cât şi specificul vieţii din cetăţile Severin, Argeş sau Timişoara, conturând o imagine sugestivă a obiceiurilor medievale, creştine şi păgâne, din care nu lipsesc aventurile şi poveştile de iubire.

◆ ***, BNR, XLI, 1992, 24, 31.

I. T.

STOENESCU Alex Mihai, *Drumul Olandei*, Bucureşti, E. M., 1991, 365 p. (Est-Vest). Într-o notă preliminară, autorul declară că subiectul romanului se inspiră din întâmplări reale. Fragment: ≈, VAR, II, 1991, 2, 14–15. Roman de război. Pretextul narativ îl constituie investigaţiile unui ziarist asupra unor evenimente din Al Doilea Război Mondial, care îl au ca protagonist pe Ştefan Predescu, membru în mişcarea de rezistenţă din Olanda, personaj central şi în romanul *Prizonier în Europa* (1998), prin aventurile căruia se pare că autorul restituie experienţa de război a tatălui său. Scenariul construit pe o factologie ce domină epicul ilustrează, cu recuzita istoricului, atmosfera mediilor politice din acel timp.

◆ ***, BNR, XL, 1991, 10, 19; ***, UC, I, 1991, 6, 15.

I. T.

STOICA Aurel C., *Duhovnicul Satanei*, I. *Suflete negre*, Deva, Destin, 1991, 155 p.; II. *Blestemul unei mame*, Deva, Destin, 1992, 161 p.; III *Porunca Marelui Sfat*, Deva, Destin, 1994, 291 p.; IV. *Zările se înroşesc*, Deva, Destin, 1995, 318 p. Roman istoric. Acţiunea are loc în sec. al XVIII-lea ardelean, marcat de rezistenţa populară împotriva iobăgiei şi a fenomenului de maghiarizare. În prim-plan se află cunoscuţii eroi ai revoluţiei de la 1784, fraţii de suferinţă Horea, Cloşca şi Crişan, plus Coriolan Cristior, din stirpe nobilă, dar aprig luptător pentru drepturile şi credinţa strămoşească a moţilor. Aglomerarea de situaţii conflictuale salvează oarecum lipsa de substanţă a romanului, pe alocuri tendenţios, depăşind sfera literaturii.

A. S.

ŞOVU George, *Căpitanul Rex*, Bucureşti, Porus, 1991, 189 p. (Porus). Roman liric. Autorul evocă lupta „pe viaţă şi pentru viaţă" a tinerei Roxana (supranumită „căpitanul") cu o boală necruţătoare, leucemia.

A. S.

ŞOVU George, *Declaraţie de dragoste*, Bucureşti, Editura Iacobi, 1991, 158 p. (Biblioteca bleu). Cu o pref. a lui George Muntean. Roman de dragoste. Evocă iubirea, ca „un popas de suflet", dintre doi elevi, Alexandru Bârsan şi Ioana Popa. Lirismul necenzurat, cu versuri din autori clasici şi contemporani, dau textului caduc un aer de litanie improvizată.

◆ Dan Silviu-Boerescu, *În căutarea romanului (VI)*, LCF, s. nouă, 1992, 7, 12.

A. S.

ŞOVU George, *Liceenii*, Bucureşti, Editura Iacobi, 1991, 159 p. (Biblioteca bleu). Roman pentru adolescenţi. Întâmplări banale (filme, fotbal, petreceri, competiţii şcolare, dragoste) fără vreo legătură cu literatura.

▼ Bucureşti, Garamond, 1998.

A. S.

ŞTEFĂNESCU Daniela, *Compoziţie la patru mâini*, Bucureşti, Asociaţia Prietenii Cărţii, 1991, 227 p. Roman de familie, format din două jurnale intime, al tatălui şi al fiicei, alăturate arbitrar, într-un fel de monografie sentimentală a primei vârste. Întâmplările din cele două texte paralele reprezintă detalii de biografie comună exterioare literaturii.

◆ Horia Alexandru, *Povestea unei vieţi*, TNL, IV, 1992, 567, 5.

A. S.

ŞTIRBU Viorel, *Anchetă de iarnă*, I–II, Bucureşti, E. M., 1991, 221 + 221 p. Roman social. Reconstituirea unei înscenări judiciare e folosită pentru abordarea mai multor subiecte

tabu în perioada regimului comunist: adevărul vieții și al justiției, maniheismul ideologic totalitar, mecanismele constrângerii și ale culpabilizării, puterea și acapararea ei, libertatea de expresie, efectul nociv al îndoctrinării și fanatismul propagandei de partid.

◆ Horia Gârbea, LCF, s. nouă, 1991, 8, 6; Nicolae Boghian, *Orizont editorial*, VAR, II, 1991, 3, 17; Mariana Sipoș, *Cărțile întunericului*, RL, XXIV, 1991, 15, 11; Ion Bălu, *Proza anului 1991*, GAC, II, 1992, 1, 3; Ion Roșioru, *Retrovizor '91. Proza*, TMS, XXVII, 1992, 1, 8–9.

A. S.

ȘTIRBU Viorel, *Paznici la drumul mare*, București, Eminescu, 1991, 237 p. Roman social bazat pe observații pamfletar-ironice pe tema transformării unei comune de câmpie într-un „oraș al oilor" (cu aeroport, ciobani de împrumut etc.). Satira vizează „confecționarea" de caractere noi, într-o ficțiune politică lipsită de logică și spirit critic.

◆ Mircea Moga, LCF, s. nouă, 1991, 29, 6; Miruna Barbu, *Joc în trei minus unu*, RL, XXIV, 1991, 28, 10; Ion Roșioru, *Retrovizor '91. Proza*, TMS, XXVII, 1992, 1, 8–9.

A. S.

TECUCEANU Horia, *Căpitanul Apostolescu și mobilul. Ancheta continuă. Roman detectiv*, Ploiești, Quintus, 1991, 143 p. Cu o notă a autorului. Roman polițist.

A. S.

TECUCEANU Horia, *Căpitanul Apostolescu și spionii*, București, Editura Medicală, 1991, 160 p. Cu o notă a autorului. Roman polițist.

A. S.

TEODORESCU Bogdan, *Copiii teribili nu învață istoria*, București, Albatros, 1991, 219 p. Roman al unei revoluții fictive. Scris, după afirmațiile autorului, în 1986, ≈ anticipă răsturnarea regimului comunist, combinând un registru realist cu unul simbolic pentru a degaja semnificațiile unei revoluții înainte ca aceasta să se fi întâmplat. Narațiunea urmărește un grup de șase tineri care participă la o schimbare a puterii în România anilor '80, traversând etapele specifice ale unei mișcări politice violente, de la protestele de stradă și de la înfruntarea cu forțele polițienești, până la instaurarea unor noi raporturi sociale. Scenariul acestei revoluții imaginare este asemănător celui după care s-au desfășurat evenimentele din decembrie 1989. Izbucnirea spontană a revoltei, succesul acesteia și haosul politic postrevoluționar trădează mai degrabă cronica retrospectivă a unei realități istorice decât proiecția imaginară a unei răsturnări politice. Mai interesantă decât consemnarea propriu-zisă a revoluției este însă dublarea narațiunii realiste printr-un plan simbolic, care angajează o parte dintre personaje în înfruntarea cu un monstru marin din apele Mării Negre. Urmărită obsesiv, ca o aventură ce se intersectează periodic cu evenimentele istorice, această „luptă cu balaurul" transcrie în registru mitic un sentiment generalizat al incertitudinii. Personajele ajung treptat să pună la îndoială tot ce știu despre monstrul marin, despre existența sa, despre anihilarea sa și chiar despre caracterul său malefic. ≈ interpretează astfel revoluția prin intermediul unei parabole, care suspendă sensurile răsturnării politice, relativizând atât îndreptățirea și valoarea socială a revoltei, cât și capacitatea ei de a lăsa o urmă în istorie.

◆ Alexandra Vrânceanu, RL, XXV, 1992, 16, 10; Gheorghe Glodeanu, *Generația '90 sau comedia literaturii*, P, IX, 1998, 9–10, 10–11.

A. T.

TEODORESCU Hortensia, *Dincolo de singurătate*, Galați, Porto Franco, 1991, 160 p. Roman de dragoste. Un caiet găsit pe o

bancă conține istoria iubirilor Narcisei, profesoară de liceu şi scriitoare într-un oraş de provincie. Aglutinativ, narațiunea intersectează şi poveştile de dragoste ale altor două femei, Andreea şi Mădălina. În ciuda varietății situațiilor, drama erotică rămâne însă casnică, limitându-se la alcool, violență ori bigamie. Romanul are în vedere, fără a insista, şi mediul scriitoricesc de provincie ori lumea interlopă, devenind într-un caz pretențios iar în celălalt senzațional.

◆ Ion Bălu, *Proza anului 1991*, GAC, II, 1992, 1, 3; Liliana Lazia, TMS, XXVII, 1992, 2, 10 .

A. T.

TIRONEAC Nelu, *Crime ascunse*, Craiova, Atelier XX, 1991, 60 p. Cu o pref. a autorului. Roman polițist.

◆ ***, BNR, XLI, 1992, 1–6, 140.

A. T.

❍ **TITEL Sorin**, *Uitarea*, fragment de roman, O, s. nouă, 1990, 27, 12.

A. T.

TOLOACĂ Grigore, *Cine a tras în Pompiliu Oancea? Detectiv după revoluție*, Alba Iulia, Editura 1 Decembrie, 1991, 96 p. Roman polițist.

M. M.

TRICOLICI Chiril, *Plăcerile riscului*, Bucureşti, Diamant, 1991, 191 p. Roman polițist.

◆ ***, BNR, XLI, 1992, 19–23, 86.

A. T.

TRICOLICI Chiril, *Un cartuş la butonieră*, Bucureşti, Diamant, 1991, 149 p. Roman polițist.

◆ ***, BNR, XLI, 1992, 1–6, 140.

A. T.

TUDOR Octavian, *Afară din joc*, în vol. *Motivul. Afară din joc. Celălalt*, Bucureşti, Eminescu, 1991, p. 105–233 (Mister). Fragment: ≈, RL, XXIII, 1990, 17, 14. Roman polițist.

◆ Alex Ştefănescu, RL, XXIV, 1991, 7, 11; ***, UC, I, 1991, 3, 15.

A. T.

TUDOR Octavian, *Celălalt*, în vol. *Motivul. Afară din joc. Celălalt*, Bucureşti, Eminescu, 1991, p. 237–349 (Mister). Roman de introspecție care urmăreşte, sub pretextul întâlnirii unui *alter-ego*, proiecția sinelui în alteritate. Actorul bucureştean Paul Popescu, întors după o lungă absență în satul natal pentru a participa la înmormântarea tatălui, află de existența unui personaj care i s-a substituit, uzurpându-i numele şi asumând, de pe poziția fiului, relația cu părinții. Enigmatică inițial, tratată în registru fantastic, această întâlnire cu dublul devine în cele din urmă un fapt cu o explicație banală: existența „celuilalt" se justifică senzațional printr-o adopție tăinuită mai multe zeci de ani, a unui copil luat dintr-un orfelinat. Romanul se reține secvențial prin atmosfera misterioasă ce aminteşte de proza lui Mircea Eliade.

◆ Alex Ştefănescu, RL, XXIV, 1991, 7, 11; ***, UC, I, 1991, 3, 15.

A. T.

TUDOR Octavian, *Motivul*, în vol. *Motivul. Afară din joc. Celălalt*, Bucureşti, Eminescu, 1991, p. 7–101 (Mister). Roman de introspecție care urmăreşte, sub pretextul întâlnirii unui *alter-ego*, proiecția sinelui în alteritate. Recent angajat de un fost prieten, pensionarul Dumitru descoperă în sertarele noului său birou scrisorile predecesorului defunct care, întâmplător, purta acelaşi nume, Dumitru. Epistolele dezvăluie participarea

acestuia la un jaf, împreună cu alți trei parteneri. Pensionarul asumă, ca o cauză personală, răzbunarea *alter-egoului* său – cu care comunică prin mijloace onirice – şi îi supune pe cei trei unei terori psihologice. Narațiunea e complicată artificial, sacrificând subtilitatea analizei psihologice prin coincidențe senzaționale şi emergențe ale paranormalului.

◆ Alex Ştefănescu, RL, XXIV, 1991, 7, 11; ⁎*⁎, UC, I, 1991, 3, 15.

A. T.

➤ **ȚEPENEAG Dumitru**, *Zadarnică e arta fugii*, Bucureşti, Albatros, 1991, 133 p. (În lb. franceză: *Arpièges*, tr. de Alain Paruit, Paris, Flammarion, 1973.) Fragmente: *Zadarnică-i arta fugii*, RL, XXIII, 1990, 6, 14–15; *Zadarnică-i arta fugii*, VR, LXXXV, 1990, 6, 49–57; ≈, CNT, 1990, 36–37, 6; *Zadarnică-i arta fugii*, RL, XXIV, 1991, 10, 14–15. Scris între anii 1969 şi 1971, este primul roman publ. de autor în Franța, pentru care a fost nominalizat la Premiul Médicis. Roman textualist-oniric, îndatorat poeticii noului roman francez. Scriitorul român (proto)textualist şi oniric, traducător el însuşi al unora dintre *noii romancieri*, cultivă metoda zadarnicei fugi textuale, efectul de „vârtej încremenit" din noul roman francez, personajele fiind mai degrabă fantoşe şi voci textuale, iar acțiunile transformându-se în arpegii (*arpièges*, după titlul francez al romanului) discursive. La fel ca neoromancierul Claude Simon, ~ recurge la prelucrarea intertextuală a parabolei lui Zenon, invocând paradoxul eleat al săgeții imobile, transpus acum la nivel discursiv. Un atlet, Pamfile, reuşeşte să prindă din urmă broasca țestoasă când aceasta „dormea". Tânărul care aleargă să prindă trenul, cu un buchet de flori în mână, sau fantomaticul biciclist, cumulează atât rolul unui cvasiimpersonal *el*, cât şi pe acela al unui *eu* ceva mai empatic, uşor patetic chiar, dar capabil de a se dedubla şi de a se privi pe sine oarecum din afară. Subiectul hibrid *el/eu* este o figură a imaginarului aglutinată prin strategia textuală a *fugii*, de inspirație muzicală. Mareele textuale polifonice aduc cu ele fie perspectiva aparent distanțată, ca de *travelling* cinematografic circular, a imaginii unui *el* în mişcare, fie vocea marcată de un plus de subiectivitate, amorfă totuşi, a lui *eu*.

■ *Arpièges*, tr. de Alain Paruit, Paris, Flammarion, 1973.

● Premiul Uniunii Scriitorilor din România pe anul 1991.

◆ Claude Bonnefoy, *Un mécanisme savant*, „La Quinzaine Littéraire", 1973, 159, 14–15; Jean Ricardou, *Les recherches de Tsepeneag*, „Le Monde", XXX, 1973, 8922, 25; Gabriel Dimisianu, *Onirismul subversiv*, RL, XXIV, 1991, 10, 4; Eugen Simion, *Organizarea textului epic*, RL, XXIV, 1991, 20, 8; Vladimir Bălănică, *Pe urmele lui Zenon*, TNLS, III, 1991, 21, 2; Valeriu Cristea, *După douăzeci de ani...*, ALA, II, 1991, 68, 3; Ov. S. Crohmălniceanu, *O partidă de şah câştigată magistral*, CAI, 1991, 8–9, 5–7; Florin Manolescu, *Pamfile şi broasca țestoasă*, LCF, s. nouă, 1991, 23, 5; Ion Bogdan Lefter, *„Cazul" ~*, CNC, II, 1991, 29, 5; Radu G. Țeposu, CVT, II, 1991, 28, 6; Nicolae Oprea, *Un roman polifonic*, VR, LXXXVI, 1991, 9, 99–103; Ioana Bot, *Fuga, ca specie literară*, TR, s. nouă, III, 1991, 42, 4; Virginia Fetinca, APS, II, 1991, 11, 10; Traian T. Coşovei, *Exerciții de aşteptare ale domnului ~*, CNT, 1991, 49, 3; Augustin Frățilă, *Poisson d'Avril*, CNT, 1991, 49, 3; Florin Sicoie, *Temă şi variațiuni sau „Vechiul joc de-a imaginile"*, CNT, 1991, 49, 3; Gabriel Grigore, *~ par lui même*, CAL, 1991, 12, 6; Petre Răileanu, ARC, 1992, 2, 221–222; Mihaela Ursa, *Exercițiile de zbor şi arta fugii*, APS, III, 1992, 5, 8; Mihai Dragolea, *Reverberații, reflexe, reluări*, VTR, XXIV, 1994, 9, 7, 19; Bârna, *Țepeneag*, 144–152; Buciu, *Țepeneag*, 108–110; Ivăncescu, *O nouă viziune*, 11; Dimisianu, *Lumea criticului*, 159–163. ❐ Ilina Gregori, *Aspects de l'onirique dans la prose de ~*, „Cahiers de l'Est", 1980, 20, 109–122; I. Negoițescu, ~, VTR, XX, 1990, 10, 4; Negoițescu,

Scriitori, 445; Nicolae Bârna, *Humor şi transhumanţă*, CAI, 1996, 9–10, 69–80; Micu, *Scurtă istorie*, III, 357–358; Ion Simuţ, ~ *şi rebeliunea onirică*, F, XXXIII, 1997, 4, 44–47; Marian Victor Buciu, *Onirism, textualism şi postmodernism*, LCF, s. nouă, 1997, 45, 7; Marian Victor Buciu, *Ontologia naraţiunii şi a textului la* ~, APS, IX, 1998, 7–8, 30–32; Cosma, *Romanul*, II, 415–416; Damian, *Aruncând mănuşa*, 207–233; Moceanu, *Visul*, 206–207; Nicolae Bârna, *Demiurgul postmodern*, F, XXXVI, 2000, 9, 68–76; Marian Victor Buciu, *Momentul-durabil:* ~, F, XXXVI, 2000, 9, 49–57; Mihai Dragolea, *De la Paris spre Maramureş*, F, XXXVI, 2000, 9, 83–85; Micu, *Istoria*, 617–118; Oprea, Vlasie, *Literatura*, 113–114; Simuţ, *Arena*, 180–181.

L. Pv.

❍ **ŢIGHILIU Ioan**, *Tornado*, fragment de roman, ATN, XXIX, 1991, 4, 6–7. Conform unei informaţii de pe coperta a IV-a a vol. *Am fost femeie*, Târgu-Mureş, Tipomur, 1993, de acelaşi autor, romanul, cu titlul *Tornado*, ar fi fost depus la o editură.

A. T.

ŢUCULESCU Radu, *Umbra penei de gâscă*, Cluj-Napoca, Dacia, 1991, 257 p. Cu o pref. a autorului şi două caracterizări pe coperta a IV-a de N. Steinhardt şi Mircea Iorgulescu. Fragment: ≈, TR, s. nouă, III, 1991, 22, 5. „Lume imaginară, de-a dreptul insolită care îşi are rădăcinile într-un spaţiu geografic şi istoric real” (Cornel Moraru), ≈ reprezintă o construcţie complexă care reuneşte, pe o tramă cu aspect realist, un imaginar textualist, o reverie livrescă, o ficţiune a apocalipsei şi o parabolă politică a totalitarismului. Situată în Transilvania anilor 1770, naraţiunea urmăreşte, de-a lungul a 60 de ani, destinul unei biblioteci. Aflată în incinta unei mănăstiri de călugări, aceasta e evacuată înaintea unui atac devastator al austriecilor. Cumpărată de un Prinţ şi instalată într-un Castel, ea supravieţuieşte, o jumătate de sec. mai târziu, unei ciume care nimiceşte populaţia locală. Cărţile sunt înconjurate de moarte, reuşind, în ciuda vremurilor şi contra istoriei, să se salveze. Simbolic, romanul opune natura monumentală a bibliotecii efemerităţii individului, împletind destine fragile de scriitori cu această reprezentare a perenităţii cărţii. Pătru Pătruţ, pictor ţăran, se străduieşte până la moarte să dea formă scripturală unei literaturi orale; Petre Cubar, cărturar încarcerat pentru ideile sale subversive, trebuie să îşi poarte în minte propriul text, transformându-şi memoria în tezaur pasiv al unui op care îl împovărează; Iţă Barabă, simplu cârciumar, silit să transcrie un text pe care nu îl înţelege, se vede investit cu menirea de a proteja ms. cu preţul vieţii sale. Biografii absorbite şi consumate, sub diferite forme, de fascinaţia scriiturii, aceste destine sacrificate ilustrează „scrisul ca stare de risc” (Ioan Holban), oferind naraţiunii ocazia să exploreze teme textualiste tratate sub un unghi tragic. Totuşi, înainte de a fi istoria unor personaje, ≈ rămâne cronica unei biblioteci. Comparaţia cu *Numele trandafirului*, inevitabilă în acest caz, evocată de o parte a criticii de întâmpinare, nu este în întregime justificată. Spre deosebire de romanul lui Umberto Eco, unde imaginarul bibliotecii capătă o funcţie compensatorie în raport cu teroarea, în ≈ reveria livrescă joacă un rol complementar regimului totalitar. Singurul care domină cărţile, fără să resimtă atracţia lor thanatică, este stăpânul domeniului, Prinţul, alegorie transparentă a autorităţii absolute. Ciuma, reprezentare de inspiraţie existenţialistă a apocalipsei, ocoleşte Castelul şi biblioteca, ilustrând o istorie care îşi încheie tragic cursul, sub patronajul indiferent al cărţii. Scris în epoca comunistă, romanul nu proiectează în universul livresc un spaţiu de refugiu, ci, mai degrabă, un interval neutru şi insensibil în care se oglindeşte absurdul care zdrobeşte umanitatea.

◆ ***, UC, I, 1991, 6, 11; Cornel Moraru, VTR, XXI, 1991, 243, 7; Ioana Bot, TR, s. nouă, III,

1991, 34, 4; Mihai Dragolea, ST, XLII, 1991, 8, 34; Al. Th. Ionescu, CAL, 1991, 7–8, 5; Radu Țuculescu, F, XXVII, 1991, 9, 5; Ion Simuț, RL, XXIV, 1991, 42, 10; Ioan Holban, CRC, 1991, 32, 8; Marin Șara, GAI, II, 1991, 6, 3; Ion Roșioru, TMS, XXVII, 1992, 1, 8–9; Holban, *Salonul*, 211–212; Monica Spiridon, *Un prozator nelinștit*, TR, s. nouă, VIII, 1996, 1, 5; Simuț, *Critica*, 174–178; Monica Spiridon, *Un... post-textualist avant-la-lettre*, CNC, IX, 1998, 11–12, 7.

A. T.

VAIDA POENARU Alecu, *Fă-ți timp și pentru mine!*, București, E. M., 1991, 238 p. Roman de dragoste. Istorie a unei inițieri erotice, narațiunea urmărește dramele sentimentale ale unui tânăr care își descoperă senzualitatea oscilând între pasiune, atracția sexualității mature și confortul iubirii conjugale. Cu cinci zile înainte de a pleca în armată, Miron, student la medicină, se îndrăgostește de Mariana cu care consumă pătimaș, exclusiv fizic, prima iubire. Un an mai târziu, deziluzionat de infidelitatea Marianei, protagonistul își proiectează fanteziile erotice asupra doamnei Negrău, fără a le concretiza. În cele din urmă, Miron se lasă cucerit de Sabina, studentă la conservator, alături de care descoperă o iubire calmă, de factură casnică. În mod curios, această reprezentare mic-burgheză a dragostei își asociază, în ultimul caz, figura unei artiste care, în spirit decadent, e rafinată și ftizică. Text cu personaje patetic-plate, intrigă schematică și un imaginar la limita coerenței.

◆ ***, BNR, XL, 1991, 6, 19; Gabriel Rusu, TNLS, III, 1991, 18, 2; Nicolae Baboi, *Un „joc cu mărgelele de sticlă”*, VAR, IV, 1993, 2, 20–21.

A. T.

VARTIC Mariana, *O lume fără mine*, București, Eminescu, 1991, 169 p. (Romanul de dragoste). Roman de evocare a copilăriei. Narațiune care reface atmosfera casei părintești, cartea relatează, din perspectiva unei fetițe crescute de tată și de bunică, primele experiențe de cunoaștere, de definire a sinelui și de raportare la ceilalți. Departe de a propune rememorarea nostalgică a unui univers idilic, cartea descrie un spațiu al copilăriei în care a pătruns alteritatea, o lume traversată de forțe contradictorii și populată de figuri echivoce. Insinuarea în familie, alături de tată, a unei femei și a unei surori vitrege, o confruntă pe protagonistă cu primele prezențe străine, care suscită în egală măsură fascinație și respingere. Identificând arhetipal personajul feminin, ca un complement al cuplului adamic, fetița lasă să pătrundă în propria-i reprezentare despre lume o figură impură, cu rol ambiguu care, în același timp, ține locul mamei, dar îl și îndepărtează pe tată. Evocare a copilăriei din perspectiva inevitabilei dezvrăjiri, ≈ conturează astfel nu atât un parcurs al ieșirii din paradis, ca în *Amintirile* lui Creangă, cât o stare anticipatorie, ca viziune a unei lumi care poartă în miezul ei germenii propriei dispariții.

■ Fragment: *Eine Welt ohne mich*, tr. de Roland Erb, „Ostragehege”, Heft I, 1998, 1, 13–16.

◆ ***, BNR, XL, 1991, 18, 17; ***, UC, I, 1991, 9, 6; Laurențiu Ulici, „România liberă”, s. nouă, XLIX, 1992, 14, 4; Irina Petraș, TR, s. nouă, IV, 1992, 11, 4; Octavian Soviany, RL, XXV, 1992, 14, 10; Petraș, *Literatură*, 116–119.

A. T.

VASILESCU Vladimir, *Țuguiații pământului*, București, Cartea Românească, 1991, 356 p. Cu o pref. de Corneliu Coposu. Roman istoric. Autorul s-a inspirat dintr-un fapt real, revolta clăcașilor din satul Pogoanele Buzăului, în anul 1883. Evocarea antrenează personaje numeroase, nu lipsite de culoare și de individualitate. Impresionează capacitatea de a descrie truda zilnică a țăranului, legătura acestuia cu pământul.

◆ ∗*∗, UC, I, 1991, 5, 15.

M. M.

VASILIU Mircea, *Între două lumi*, Galați, Porto Franco, 1991, 213 p. Roman senzațional. În preajma celui de-Al Doilea Război Mondial, într-un port la Dunăre, Iani Mihailidis, bogat armator grec, vrea să îl adopte pe Sandu Nițulescu, fiul unui umil funcționar portuar, ca să obțină o moştenire. Pentru a-şi duce planul la îndeplinire, armatorul se foloseşte de nepoata sa Caliope, care încearcă să îl seducă pe Sandu şi să îl determine să rupă legătura cu Elena, logodnica lui romancă. Atras de tânăra grecoaică, protagonistul se vede pus în fața unei dificile alegeri erotice care ascunde o dilemă morală, dar şi o criză identitară, exprimând oscilația între propria lume şi promisiunea ispititoare a unui destin privilegiat.

◆ ∗*∗, UC, I, 1991, 10, 15; Luminița Urs, EX, XXIV, 1992, 1–2, 4, 10; ∗*∗, BNR, XLI, 1992, 19–23, 86.

A. T.

VIANU Iosif, *Concert la două piane*, Bucureşti, Sport-Turism, 1991, 347 p. (Cartea de vacanță). Roman polițist.

◆ ∗*∗, BNR, XL, 1991, 21, 15.

A. T.

❍ **VLAD Alexandru**, *Jocul cu focul*, EX, XXIII, 1991, 3–4, 8; TR, s. nouă, IV, 1992, 30, 6; *Vara porumbeilor dresați*, ST, XLIV, 1993, 8–9, 21–22; *Viața mea în slujba statului*, TR, s. nouă, VIII, 1996, 14, 8–9, fragmente dintr-un roman cu titlu neprecizat.

A. T.

❍ **VLADISLAV Letiția**, *O oarecare noapte în an. Eclipsă totală de lună* (romanul e anunțat inițial cu titlul *Jo – o totală nebunie*), LCF, s. nouă, 1991, 14, 10; *Sub puritatea zăpezii*, LCF, s. nouă, 1992, 5, 10–11, fragmente din romanul *O iarnă cu Jo*.

A. T.

VREMULEȚ Constantin, *Castelul de papură*, Galați, Porto Franco, 1991, 295 p. Fragment: *Umbra şi frica*, REV, II, 1991, 1, 5. Roman politic sumbru, care împleteşte evocarea unei umanități atrofiate cu o parabolă a megalomaniei unui regim totalitar. Narațiunea urmăreşte, cu exces de detalii, inaugurarea unui castel de papură, conceput ca o casă de oaspeți pentru delegațiile străine în vizită într-un combinat comunist. Conduşi cu şalupele la o insulă părăsită, rezervată castelului de papură, oaspeții asistă la spectacolul înecării câtorva oi în valurile artificiale, produse de dispozitive speciale. Demonstrație rece a puterii omului de a controla elementele naturii, evocarea implică în fundal sensurile unei satire politice, care pune în contrast megalomania proiectului cu precaritatea construcției şi cruzimea jertfei gratuite. De altfel, dispariția ziaristului Paul Gherasim, petrecută în timpul serbărilor, e ignorată de o societate fundamental indiferentă, care şi-a pierdut atât memoria, cât şi capacitatea de a vibra la o dramă a destinului individual. Pictura, în tuşe groase, a unei galerii a personajelor odioase, trădează un puternic reflex moralizator.

◆ ∗*∗, BNR, XL, 1991, 21, 15; Romul Munteanu, BAR, II, 1991, 30, 13; C. Constantin, ST, XLII, 1991, 8, 51; Mircea Popa, TR, s. nouă, III, 1991, 44, 4; Constantin Trandafir, ATN, XXIX, 1992, 2, 5; Constantin Trandafir, F, XXXIV, 1998, 10, 44–46.

A. T.

VULPEŞTI Ion Lică, *Dom' Petrică şi celelalte*, Bucureşti, Albatros, 1991, 192 p. Roman al unui sat care moare. Într-un registru care alternează naraţiunea ludică cu observaţia realistă şi viziunea suprarealistă, ≈ juxtapune mai multe monologuri ale ultimilor locuitori ai unei aşezări sortite pieirii, în contextul politicii de depopulare a mediului rural duse de regimul comunist. Martorul acestei tragedii tăcute este Dom' Petrică, orăşean care, la vârsta pensionării, se reîntoarce în satul natal. Spectator, dar şi actor al unei morţi colective, protagonistul îşi trăieşte propriul sfârşit în casa părintească, în timp ce înregistrează mărturiile ţăranilor. Acestea sunt filtrate prin sensibilitatea unui localnic, Stroicu, sculptor în lemn, care produce sicrie. Realitatea care se descoperă astfel e aceea a unei morţi organice, care cuprinde în egală măsură fiinţele şi lucrurile, insinuându-se ca o stare naturală, prin care vegetaţia invadează zidurile clădirilor şi consumă din interior corpurile umane. În această lume crepusculară, bătrânii se sting asemenea plantelor, uscându-se, într-o aşteptare împăcată şi însingurată a trecerii în lumea cealaltă. Amintind de romanul lui Gabriel Garcia Marquez, *Un veac de singurătate*, de care îl leagă imaginarul şi perspectiva asupra morţii, ≈ nu izbuteşte totuşi să transmită sentimentul sfârşitului de lume specific autorului sud-american, mărginindu-se la o evocare nostalgică a satului românesc desfigurat de totalitarism.

◆ ***, BNR, XLI, 1992, 1–6, 140.

A. T.

ZANFIR Elena Zafira, *Vis de iubire*, Bucureşti, Luceafărul, 1991, 202 p. Roman de dragoste. Urmăreşte, în timpul celui de-Al Doilea Război Mondial, iubirea dintre un fiu de moşier şi o tînără cu simpatii comuniste, proiectată pe un fundal care tinde, în mod tezist, să exagereze rolul Partidului Comunist în viaţa unui mic orăşel de provincie. Concepute fără adâncime, personajele sunt evocate doar în calitatea lor de purtători ai unui mesaj politic. Astfel este cazul protagonistului, locotenentul Ştefan, care se logodeşte cu Adelina împotriva voinţei tatălui său, colonelul Fundeanu, în iarna anului 1940, înainte de plecarea pe front, şi se decide, odată cu lăsarea la vatră, patru ani mai târziu, să se înscrie în Partidul Comunist. Povestea de dragoste, previzibilă, atât prin structura morală a figurilor ei centrale, cât şi prin deznodământ, este dublată de o alta, a răfuielilor electorale interbelice, văzute prin prisma istoriografiei comuniste, cu partide istorice demonizate şi cu ilegalişti idealizaţi.

▼ Bucureşti, Luceafărul, 1992; Bucureşti, Editura Zafira, 1994.

◆ ***, BNR, XL, 1991, 21, 15; ***, BNR, XLII, 1993, 4, 53; ***, BNR, XLIV, 1995, 2, 38.

A. T.

ZINCĂ Haralamb, *Coşciugul agentului K-05*, Bucureşti, Odeon, 1991, 94 p. Roman poliţist.

◆ ***, BNR, XL, 1991, 23, 18.

A. T.

ZINCĂ Haralamb, *Suspecta moarte a lui Mario Campanella*, Bucureşti, Quintus, 1991, 153 p. Reluat fragmentar: *Un hoţ să agite poliţia?!*, LTE, II, 1992, 5, 9; *O noapte de pomină*, LTE, III, 1993, 26, 8–9. Roman poliţist.

◆ ***, BNR, XLI, 1992, 7–12, 115.

A. T.

1992

❍ **ABĂLUȚĂ Constantin**, *Portretul*, CNC, III, 1992, 5, 13; *Portretul*, ARC, 1996, 3–4, 52–57, fragmente dintr-un roman cu titlul neprecizat.

I. I.

ACHIM George, *Asasin din fotoliu*, Pitești, Calende, 1992, 111 p. Roman polițist. Acțiunea se petrece în anii „socialismului victorios”, într-un orășel de provincie. Investigația prilejuită de găsirea unui cadavru în râul din apropierea urbei reprezintă o ocazie pentru reușite portrete de parveniți.

M. M.

❍ **ADAMEȘTEANU Gabriela**, *Un tacâm aurit*, fragment din romanul *Provizorat*, CNC, III, 1992, 8, 12–13.

I. I.

ALEXANDRU Șerban, *Zgomotul de fond*, Iași, Junimea, 1992, 253 p. Roman-parabolă pe tema *continuum*-ului conștiinței. În conflictul între un Nord și un Sud înțelese nu numai ca puncte cardinale, ci și ca state aflate în război, profesorul Aaaa – aflăm dintr-un ms. – imaginează o armă secretă, bazată pe pierderea ori anularea conștiinței combatanților. Tribulațiile personajelor printr-o lume în permanentă falsă oglindire scindează planurile realului, devenit echivoc. Text pretențios, la limita banalității cu ștaif, cultivând în mod vădit absurdul, cu care cartea se identifică inclusiv sub aspectul configurării mesajului.

I. I.

✷ **ANDREI Al.**, *Zăpezile iubirii*, I–II, București, Ro-Princeps, [1992], 144 + 143 p. (Romanul de dragoste).

◆ ⁎*⁎, UC, III, 1993, 1, 15; ⁎*⁎, *Titluri noi intrate în colecțiile bibliotecii în anul 1995*, GAC, VI, 1995, 1–2, 40.

I. I.

ARAMĂ Ion, *Mareșalul și soldatul*, București, E. M., 1992, 317 p. (Colecția romanului de război). Face parte dintr-un ciclu neîncheiat, din care autorul intenționa să mai scrie și *Mareșalul și emisarii*, apărut fragmentar (1995). Roman istoric având în centru figura mareșalului Ion Antonescu. Încearcă o restituire, dezinhibată, a participării acestuia la evenimentele cuprinse între 22 iunie 1941 și încercuirea de la Stalingrad. În text, figura omului de arme român apare într-o lumină relativ nedeformată ideologic.

◆ Nicolae Boghianu, *„Și totuși, cartea românească își are publicul ei” – interviu cu scriitorul* ~, VAR, IV, 1993, 2, 20–21.

I. I.

AVRAM Vasile, *Zeul din labirint. Sibiu, decembrie 1989*, Sibiu, 1992, 148 p. Vol. a apărut la îndemnul și sub egida unor foruri politice, în afara sistemului editorial. Personajele și faptele evocate sunt strict reale. Sub aspect artistic, cartea reprezintă o restituire zigzagată, plină de tensiune, realizată cu mijloacele epicului obiectiv, a evenimentelor tragice petrecute la Sibiu în decembrie 1989.

I. I.

BARBU Marian, *Aproapele nostru trădează. Roman semipolițist*, Craiova, Meridian, 1992, 324 p. Cartea este nu doar „semipolițistă” (conform subtitlului), ci și semipublicistică, semisatirică, semi-metanarativă (naratorul este un ziarist care adună material pentru articole de presă, în anii 1990–1992). Personajele se dovedesc, în bună măsură, indistincte, scenele disparate se încheagă cu greu într-un corpus epic unitar, iar sintaxa narativă este inconstantă.

◆ C. M. Popa, R, 1992, 3–4, 12–13; Răzvan Voncu, LTE, IV, 1994, 42, 4.

C. T.

BĂNICĂ George, *Porno-politica*, Bucureşti, G. R. I. N., 1992, 174 p. Roman politic. Protagonistul, ziaristul Gheorghe Brutaru, se află, la sfârşitul lui decembrie 1989, după căderea dictaturii ceauşiste, în căutarea unor subiecte senzaţionale, de scandal, pentru articolele lui pe teme sociale şi politice. Având ingenioasa idee de a scrie despre A. C. – odios personaj politic, membru în chiar comitetul central al partidului, prietenul cel mai bun, se pare, al lui Ceauşescu însuşi –, Brutaru îşi asumă o identitate fictivă. Sub falsul nume de Ion Gheorghe, consilier al unui prim-secretar de pe vremea comunismului, ziaristul se lasă închis în aceeaşi celulă cu A. C., pentru a-l putea iscodi pe fostul acolit al familiei Ceauşescu despre poltroneriile comise în calitate de nomenclaturist. Relaţia dintre cei doi colegi de celulă se dovedeşte însă una paradoxală, de tip călău-victimă, în care victima, Brutaru, alias Ion Gheorghe, îşi descoperă surprinzătoare înclinaţii înspre slugărnicie şi ipocrizie. Finalul lasă cititorului libertatea de a specula asupra destinului ingrat al ziaristului, care va deveni, la rândul lui, victima noului sistem securist postrevoluţionar. Romanul devine astfel o meditaţie sceptică, ironic-dezabuzată, asupra farselor politice ale istoriei. Construcţia caracterologică solidă, ca şi vocaţia prozatorului de a reda psihologii abisale, în toată ambiguitatea lor amorală, conferă romanului un anumit aer de verosimilitate.

L. Pv.

BĂRBULESCU Mihai, *Oraşul pensionarilor*, Bucureşti, Romfel, 1992, 275 p. Conform notaţiei de pe coperta a patra, semnată de autor, „romanul ≈ a fost predat pentru publicare Editurii „Albatros” la 16 martie 1986. Pretextul său este un fapt real: prin anii 1983–1984 Elena Ceauşescu lansase în Comitetul Politic Executiv ideea ca pensionarii să fie excluşi din comunităţile orăşeneşti şi trimişi la ţară sau în nişte organizări izolate, gen cămin-ghetou. Ei nu mai trebuiau să mărească numărul celor de la cozi, nici să tulbure imaginea socialismului „atotbiruitor”. În ciuda unui referat favorabil, datând din 1988, semnat de Ioan Adam (reprodus integral în ed., după finalul textului epic), ≈ nu va putea fi publ. decât după 1989. Roman utopic, cu elemente de roman psihologic şi de roman social. Textul constă din reproducerea jurnalului ficţional al personajului Augustin, arhitectul Oraşului pensionarilor, devenit el însuşi un cetăţean al acestui oraş şi confruntat astfel cu răceala concentraţionară şi depersonalizantă a propriei „creaţii”.

◆ Iaromira Popovici, *De la utopie la retorică,* RL, XXV, 1992, 36, 8; Traian T. Coşovei, ≈, CNT, 1992, 36, 3; Emil Mladin, *Dinastia samovarului*, CNT, 1993, 19, 7; Traian T. Coşovei, ESM, III, 1992, 50, 20.

C. T.

BÂLE Alexa Gavril, *Iubita fratelui Rafael*, Baia Mare, Gutinul, 1992, 68 p. Conform notaţiei din finalul textului, cartea a fost scrisă între ianuarie–martie 1991. Microroman *horror*, din categoria literaturii de consum.

C. T.

BLANDIANA Ana, *Sertarul cu aplauze*, Bucureşti, Tinerama, 1992, 352 p. Fragmente: *Vizite fără halat* (romanul este anunţat cu titlul *Arta fugii*), RL, XXIII, 1990, 1, 14–15; *Întâmplări secunde*, DAC, I, 1990, 1, 18–21; 34; *Petrecerea*, VR, LXXXV, 1990, 7, 13–22; *O formă a fugii*, CNC, I, 1990, 30, 12; 15; *Fragment de roman*, VR, LXXXVI, 1991, 1, 8–11; *Fragment de*

roman, LCF, s. nouă, 1991, 7, 10; *Fragment de roman*, EPR, II, 1991, 3, 6; 13; *Fragment de roman*, RL, XXIV, 1991, 3, 5; *Eu sunt autorul*, CRC, 1992, 6, 9. În chip evident, unul dintre textele care fac parte din celebra şi mult aşteptata (în 1990) „literatură de sertar”, ce urma să iasă la lumină în primii ani de la începutul deceniului al nouălea. Conform unei notiţe auctoriale din finalul textului, romanul este scris la Comana, între 1983 şi 1989, în afară de ultimul cap., redactat în martie 1991. Este evident faptul că, datorită conţinutului care debordează în evenimente şi comentarii ţinând de realitatea regimului opresiv comunist de până în 1989, cartea ar fi avut şanse nule de apariţie în epoca scrierii ei, ba chiar şi-ar fi periclitat, incontestabil, autorul. Roman politic. Maniera subiectivă a evocării îmbină elemente de existenţialism, suprarealism şi onirism, într-o construcţie simbolică. În egală măsură, tehnica narativă, venită din modernismul târziu şi folosită mult în postmodernitate, împleteşte discursuri paralele (aici, în număr de trei) care se nasc şi se condiţionează reciproc, într-un palimpsest al *fugii* epice. Astfel, primul dintre ele este discursul interior al personajului central, scris la persoana întâi, subiectivizat. Cel de-al doilea este discursul „exterior”, auctorial, obiectivat şi elaborat la persoana a treia şi la timpul imperfect, reprezentând „cel mai literar” (după cum declară însăşi autoarea) dintre cele trei fluxuri. În sfârşit, a treia falie textuală e reprezentată prin confesiunea, redactată din nou la persoana întâi, a unui narator-autor ce umple cu realitate antificţională lumea romanului. Trama ocupă un loc secundar, în favoarea desfăşurării situaţiilor psihologice. Astfel, scena de deschidere a romanului prezintă personajul central al cărţii, Alexandru Şerban, un scriitor de succes într-un regim totalitar românesc. Asupra lui, aparatul represiv îşi declanşează teroarea, prin intermediul a trei reprezentanţi ai poliţiei politice. Invitat, împreună cu alţi doi colegi, la o serie de conferinţe într-o instituţie necunoscută (o fostă mănăstire, devenită stabiliment de „reeducare”), personajul e reţinut pentru o perioadă nedefinită într-o celulă, unde va experimenta noi forme ale retragerii din faţa agresiunii. Alexandru Şerban îşi păstrează cu eforturi mari raţionalitatea. Episodul conţine atât scena, cât şi simbolul ce dau titlul cărţii. Sertarul cu aplauze (de fapt, cu benzi înregistrate cu diferite tipuri de aplauze) şi pacienţii insituţiei, deveniţi automate de produs aplauze la comandă, descriu în fond alegoria conformismului la teroare şi a dezumanizării extreme, în maniera orwelliană din *1984*. O alegorie rezolvată oniric prin tentativa de evadare a lui Şerban, care sfârşeşte prin a descoperi, în afara porţilor spitalului, o maree de *aplaudişti* prin nimic deosebiţi de cei dinăuntru – o farsă tragică de proporţii, comentată de către personaj cu stupefacţie. Ultimul loc de refugiu al eroului este bordeiul ascetic de la Plai, pe malul Dunării, într-un paradis arid. Aici Şerban pare a eluda realitatea, refugiindu-se în contemplaţii, în discuţii de idei şi, mai presus de toate, în scrierea propriei cărţi. Aceasta capătă valoarea unui *codex aureus* consolator, dar şi proteguitor în egală măsură. Iluzoriul paradis se destramă însă, prin intruziunea aceloraşi trei personaje malefice din incipitul romanului, care ard paginile ms., sub ochii scriitorului. Romanul îşi închide universul scufundându-l suprarealist sub diluviul murdar al unei Dunări mitice revărsate. Acest pasaj final topeşte într-un oniric vortex comun şi cele trei falii discursive, iar *scriitoarea* însăşi îşi întâlneşte *personajul*, coborând amândoi, damnaţi, sub ape.

▼ Chişinău – Bucureşti, Litera & David, 1998.

◆ ~, ***, JL, s. nouă, II, 1991, 43–46, 3; Florin Manolescu, „*Paradisul” penitenciar*, LCF, s. nouă, 1992, 41, 5; Andreea Deciu, *Între catharsis*

şi roman experimental, RL, XXV, 1992, 34; Constantin Cubleşan, ≈, ST, XLIII, 1992, 11–12, 43–44; Radu Enescu, *Între apocalipsa istoriei şi arta ca soteriologie*, F, XXVIII, 1992, 11, 4; Ioan Derşidan, *Fantasticul prozei ~*, ALEI, 1993, 1, 25–30; Claudiu Săftoiu, *~ şi disidenţa literaturii*, CROR, V, 1993, 2, 13; Cornel Moraru, *Impactul terorii asupra individului*, VTR, XXIII, 1993, 265, 8; Mircea Zaciu, *Între patos şi luciditate*, F, XXIX, 1993, 4, 6; Maria Cornelia Oros, *~şi „utopia" romanului*, APS, IV, 1993, 6, 6; Enache Puiu, ≈, TMS, XXIX, 1994, 8,7; Petraş, *Literatură*, 110–113; Mircea Benţea, *Starea de graţie a prozei*, F, XXXI, 1995, 5, 35–36; Micu, *Scurtă istorie*, III, 381–383; Munteanu, *Jurnal*, VI, 221–223; Zaciu, *Scrisori*, 105–109; Iulian Boldea, *Recursul la luciditate*, VTR, XXVII, 1998, 4, 64–65; Băjenaru, *Între*, 91–101; Ioan Holban, *Proza ~*, F, XXXVI, 2000, 3, 63–65; Ioan Moldovan, Traian Ştef, *~: „Am scris în ultimul timp poezie, aproape fără să vreau, ca o formă de apărare împotriva nebuniei din jur"*, F, XXXVI, 2000, 3, 57–61; Daniel Ştefan Pocovnicu, *Teama, ca formă de libertate*, CL, CXXXIV, 2000, 4, 23; Rumiana L. Stanceva, *Un text polifonic*, RL, XXXIII, 2000, 45, 10; Micu, *Istoria*, 628–629.

C. T.

BOGDAN Dan, *Cloaca*, Bucureşti, Sylvi, 1992, 105 p. Este al doilea vol. dintr-un ciclu care mai cuprinde *Scorpionul de Durango* (1991) şi *La coadă la Mortadella* (1993). Conţine şi 27 de ilustraţii satirice, semnate de Iulian Radu. Roman politic de tip alegoric. Cartea prezintă realităţile societăţii româneşti din primii ani de după 1989, într-o geografie alegoric-ficţională care înlocuieşte România cu Numalia, Rusia cu Vescovia etc. Psihologia post-revoluţionară resentimentară transpare cu destulă evidenţă din paginile ironic-obiective (precum şi din reprezentările grafice, printre care se poate sesiza şi figura caricaturizată a lui Ion Iliescu), alcătuind imaginea dezolantă şi coruptă a unei societăţi tulburi şi neaşezate.

◆ Alex Ştefănescu, ESM, III, 1992, 35, 20.

C. T.

BRAGA Corin, *Noctambulii*, Cluj, Dacia, 1992, 197 p. Fragment: *Claustrofobul*, TR, s. nouă, III, 1991, 30, 5; *Fuga*, MI, II, 1991, 13, 5. Conform unei notiţe a autorului de pe p. a patra, este primul vol. (intitulat, de fapt, *Claustrofobul*) din ciclul *Noctambulii*, proiectat iniţial în patru vol., din care a mai apărut partea a II-a, intitulată *Hidra* (1996). Roman oniric. Autorul este exponentul şi teoreticianul curentului neoonirist al anilor '90. În raport cu onirismul generaţiei '60 (Dumitru Ţepeneag, Leonid Dimov), ~ se află în relaţie explicit polemică, formulată într-o serie de articole teoretice publ. în RL, în 1992. *Suprarealismului*, bazat pe hazardul dicteului automat, apoi *onirismului estetic* al şaizeciştilor, care operează oniric cu „obiectele" realului, autorul le contrapune *onirismul halucinatoriu*, care „construieşte lucid imagini de vis" (Sorin Tomuţa), cu efecte directe asupra „organicităţii infraraţionale a prozei [...], menită să preia, prin empatie, fluxul visului" (Laura Pavel). Critica a identificat constant tuşele bulgakoviene ale imaginarului (v., de pildă, simbolul motanului vorbitor), influenţele venite dinspre Lewis Carroll (intrarea/„căderea" în oglindă, ca mod de instituire a unui cosmos secund, paralogic), ori scenariile mitologice care trimit înspre personaje sau situaţii arhetipale, de genul coborârii în infern sau al drumului iniţiatic. Aceste elemente descriu, de fapt, o detentă metaepică a romanului. Ele rămân totuşi secundare în raport cu miza principală a textului, şi anume aceea a *halucinozei controlate*, ca tehnică nu doar discursivă, ci şi ontologică. Organicitatea lumii configurate epic se manifestă, la nivelul structurării imaginarului, după o schemă de bază a „visului în vis" (ca model de funcţionare a „maşinii" narative), ca şi după una a „lumii în lume", cumva în maniera „holonului" cărtărescian. Geografia imaginară din ≈ este scindată între lumea „de sus" (oraşul) şi lumea „de jos" („oraşul scufundat" – subiect interzis în kafkianul univers al autorităţii

oculte din spațiul romanesc). Un cosmos dublu halucinatoriu așadar, al cărui mister rămâne mereu interzis personajelor ce-l populează. Acestea din urmă rămân captive într-un paradoxal câmp turbionar de forțe contradictorii: *centrifuge*, care le proiectează într-o deambulare browniană epuizantă, și *centripete*, care le aduc spre singurul nucleu de certitudine al existenței onirice – moartea.

◆ Mihai Dragolea, *Halucinații, delir, bizarerii*, VTR, XXII, 1992, 259, 12; Octavian Hoandră, *Noutăți la editura Dacia,* TRA, I, 1992, 3; Irina Petraș, *Nefirescul firescului*, TR, s. nouă, IV, 1992, 21, 4; Diana Tihu, *O incursiune în fantastic*, LTE, II, 1992, 42, 4; Dorin Serghie, *Amintirea zilei de mâine*, „Adevărul de Cluj”, IV, 1992, 9, 7; Laura Pavel, *Romanul halucinatoriu*, APS, IV, 1993, 1–2, 6; Andreea Deciu, *Onirismul 2*, RL, XXVII, 1994, 2, 6; Dan-Silviu Boerescu, *Clondire cu esență de coșmar*, LCF, s. nouă, 1995, 22, 16; Petraș, *Literatură*, 130–132; ⁎*⁎, *Scriitori*, 82–85.

C. T.

✷ **BUFNILĂ Ovidiu**, *Jazzonia*, Bacău, Plumb, 1992, 199 p. Roman *science-fiction*, cu elemente metaficționale.

● Premiul Național S. F., Ploiești, 1993

◆ Nicolae Oprea, *Debuturi întârziate: scriitori fără cărți; ~*, ZBR, III, 1992, 10–11–12, 5; Petre Isachi, *De la mimesis la antimimesis*, ZBR, V, 1994, 1–2–3, 16; Cornel Robu, ~, ≈, TR, s. nouă, XI, 1999, 29–32, 5–6; H. N. U., *Proză ~*, TR, s. nouă, XI, 1999, 29–32, 28; Opriță, *Anticipația*, 309–311; ⁎*⁎, *Scriitori*, 90.

C. T.

✷ **BUȘILĂ Adrian**, *Vânători de umbre*, Iași, Junimea, 1992, 276 p. Fragmente: *Secvențe* (romanul e anunțat cu titlul *Vânătoare de umbre*), TMS, XXIV, 1989, 3, 9.

◆ ⁎*⁎, BNR, XLII, 1993, 4, 50.

I. I.

✷ **CARP Firiță**, *Ce mult te iubesc*, București, E. M., 1992, 199 p. Prim roman dintr-un ciclu ce mai cuprinde *Legătura de dragoste* (1994) și *Cel mai aproape de fericire* (1997). Conține dubla declarație de dragoste a locotenentului Ștefan Moldoveanu, pentru cariera armelor și pentru „o ființă enigmatică și grațioasă, Greta” (V. M.).

◆ V. M., VAR, VIII, 1997, 11, 31.

D. G. B.

❍ **CAZAN Radu**, *Deșteptul*, fragment de roman, ARCA, III, 1992, 2, 12,7.

D. G. B.

CĂTINA Oana, *Bătălia pentru roze*, I, Cluj-Napoca, Dacia, 1992, 142 p. Roman al Revoluției din Decembrie 1989. Acțiunea are loc la Vad, un orășel de provincie. Autoarea surprinde, prin intermediul familiei doctoriței Sabina Pop, tensiunea și confuzia din primele zile de după căderea regimului Ceaușescu. Eroismul și devotamentul celor care își pun viața în primejdie pentru Revoluție contrastează puternic cu poltroneria învârtiților de soiul doctorului Suciu, înscăunat ca noul director al Sabinei. Stil alert.

M. M.

❍ **CIOBANU Radu**, *Plop căzut*, fragment din romanul *Steaua fiecăruia*, LTE, II, 1992, 34, 8.

D. G. B.

COJOCARU Romulus, *Apărătorul și zeița*, Craiova, Carpați, 1992, 181 p. Roman polițist.

M. M.

COJOCARU Romulus, *Femeia precum un șarpe*, Craiova, Scrisul Românesc, 1992, 214 p. Roman psihologic. Inginerul Constantin

Pâinişoară, copil de ţărani din satul Punghina, ajunge, prin muncă asiduă şi prin merite personale, directorul general al uzinelor de vagoane din Giurgiu. Soţia sa, Carmen, îl părăseşte pentru inginerul Stanciu Laurenţiu, coleg de serviciu al lui Constantin, invidios pe acesta din urmă pentru spectaculoasa lui ascensiune socială. La divorţ, Veronica, fiica lui Constantin şi a lui Carmen, preferă să rămână cu tatăl ei. Ulterior, Carmen, bolnavă de cancer şi copleşită de remuşcări, încearcă o reconciliere cu fosta ei familie. Atât şi nimic mai mult.

M. M.

❍ **CONSTANTINESCU Silviu**, *Irene*, fragment dintr-un roman cu titlu neprecizat, LTE, II, 1992, 29, 10.

D. G. B.

COZMUC Constantin, *Rebeliune în Cosmos*, Bucureşti, Editura Tehnică, 1992, 204 p. Roman *science-fiction*.

◆ Opriţă, *Anticipaţia*, 312.

D. G. B.

❍ ***, *Criminalul era...*, apărut în f. z. GLA, II, 1992, nr. 49–53.

D. G. B.

➤ **CULIANU Ioan Petru**, *Hesperus*, Bucureşti, Univers, 1992, 149 p. (Ithaca. Scriitori români din exil). Cu o pref. de Mircea Eliade şi un tabel bio-bibliografic la final. Roman *science-fiction* din categoria utopiilor negative, ce relatează aventura post-atomică a omenirii, după catastrofa nucleară din anul 2384, provocată de către „elita" Terrei, în vederea unei regenerări a speciei. Supravieţuitori sunt hiperboreenii şi hesperienii, primii, urmaşi ai vechilor pământeni, ultimii, „oameni noi", eliberaţi de angoasa morţii şi a suferinţei, fiinţe fără emoţii, rezultat al ingineriilor chirurgicale ale diabolicului magician Horton. Se ajunge astfel la fericire veşnică şi la paradisul „libertăţii fără efort". Vis utopic, „în absenţa erosului unificator şi transfigurator" (Dan-Silviu Boerescu). „Cu o intrigă căreia puterea de concentrare a cititorului obişnuit nu-i poate face faţă şi fără să aibă claritatea stilistică a unui text bine şlefuit" (Florin Manolescu), „construcţia romanescă imaginată de ~ e descărnată şi convenţională. [...] ≈ e un homunculus prozastic" (Ovidiu Pecican).

▼ Reprodus în: *Opere complete*, VIII, Bucureşti, Nemira, 1998.

◆ Florin Manolescu, LCF, s. nouă, 1992, 23, 5; Dan-Siviu Boerescu, *SF sau fantastic?*, LCF, s. nouă, 1992, 30, 12; Alex Ştefănescu, ESM, III, 1992, 36, 20; Diana Adamek, TR, s. nouă, IV, 1992, 42, 4; Ovidiu Pecican, ST, XLIII, 1992, 10, 38; Marius Victor Buciu, R, 1992, 11–12, 6; Ovid. S. Crohmălniceanu, CAI, 1993, 3, 14–16; Lăcrămioara Berechet, TMS, XXIX, 1994, 1, 87; Gheorghe Glodeanu, *~ şi vocaţia naraţiunii labirintice*, TR, s. nouă, IX, 1997, 43–44, 6–7; Ioan Stanomir, LCF, s. nouă, 1998, 29, 5; Ruxandra Cesereanu, ST, XLIX, 1998, 10, 59; Adina Coroiu, *Visul şi accesul la dimensiunea a patra*, EX, XXXII, 2000, 4–5–6, 39–40; Glodeanu, *Dimensiuni*, 248–250; Oişteanu, *Mythos*, 356; Boerescu, *Păcatele*, 148–150.

D. G. B.

DESPINEANO Michael [Dorin SPINEANU], *Răfuială în oraş*, Iaşi, Big Mamma, 1992, 107 p. Roman de acţiune, cu subiect politic. Naratorul, un ziarist justiţiar dintr-un mare oraş moldovean, îşi propune să dea în vileag impostura tenebroasă, ba chiar crimele gangstereşti, ale unor personaje ce se luptă pentru putere în tulburii ani de după 1989. Expusă alert şi colorată ironic, aventura sa aduce în scenă figuri sinistre (senatorul Sorcanu, bolşevicul Kurpenski), bande de mercenari, securişti, poliţişti şi detectivi, totul încheindu-se cu răfuiala violentă a celor două

grupări rivale: cea a extremiştilor de stânga şi cea a cripto-comuniştilor moderați. Ultimii, aliați cu autoritățile, vor ieşi învingători în această poveste, care tinde să rezume, în stilul ei cvasi-polițist, istoria ascunsă a conflictelor politice din primii ani postcomunişti.

◆ ⁎*⁎, BNR, XLII, 1993, 6, 76.

I. M.

DRAGOMIR Petre, *Venea Măria Sa*, *I, *Vânătorii de coroane*, Galați, Porto Franco, 1992, 280 p.; II, *Împărăția cadânelor*, cu o introd. a autorului, f. l., [1994?], 251 p.; III, *Ospățul regilor*, cu o pref. a autorului, Ploieşti, Speranța, [1996?], 380 p.. Roman istoric. Autorul creează o detaliată panoramă a vieții politice din cele trei principate române considerate a fi o adevărată placă turnantă a politicii europene în sec. al XVI-lea. Deşi discursul epic este bine construit, cartea dezamăgeşte din cauza carențelor de documentare istorică. Text redactat neglijent, inclusiv sub aspect ortografic.

M. M.

➤ **DRUȚĂ Ion**, *Povara bunătății noastre*, I–II, Bucureşti, Minerva, 1992, 231 + 222 p. (B. p. t.). Pref. şi tabel cronologic de Mihai Cimpoi. (Prima parte a apărut inițial sub titlul *Balade din câmpie*, Chişinău, Cartea Moldovenească, 1963; versiunea integrală, cu titlul ≈, a fost publ. la Chişinău, Cartea Moldovenească, 1970; în ed. ulterioare textul a cunoscut mai multe remanieri). Fragment: ≈, CNC, I, 1990, 35, 16; 25. Roman tradiționalist despre universul rural basarabean şi despre ethosul său profund. Purtătorul acestuia este personajul central, Onache Cărăbuş, țăran din satul Ciutura, situat în Câmpia Sorocii. Un fel de Moromete mai liric, el este întruchiparea vie a legăturii omului cu glia natală şi cu spiritul ei adânc, care îl ajută să treacă, rănit, dar nu învins, chiar prin cea mai cruntă teroare a istoriei. Astfel, eroul cunoaşte grozăviile primului război mondial, în care luptă pe front, străbate anii grei de după, când trebuie să ia totul de la capăt, asistă la colectivizarea agriculturii, îşi vede băieții murind în următorul război, îndură vitregiile secetei şi ale schimbărilor sociale postbelice, care-l înstrăinează până şi de ai săi (de pildă de ginerele Mircea). Nimic nu reuşeşte însă să-i frângă credința în obârşii şi în modul său țărănesc de a fi. Satul, cu natura sa, cu datinile moştenite, cu propria-i etică a simplității armonioase, rămâne în ochii lui Onache o lume în care se simte înrădăcinat şi al cărei duh aparte, simbolizat de apariția ritmică a heraldicei cățeluşi Molda, îl ajută să supraviețuiască în momentele de cumpănă. Intensul lirism al acestei viziuni, care răzbate dintr-o narațiune mai mult baladesc-rapsodică decât realistă şi romanescă, îi conferă cărții dimensiunea cea mai profundă şi mai expresivă.

▼ Chişinău, Cartea Moldovenească, 1970. Fragment: *Balade din câmpie*, Chişinău, Cartea Moldovenească, 1963.

■ *Vremja našej dobroty*, Moscova, Molodaja gvardija, 1969; *Mūsu labsirdības nasta*, tr. de A. Borščagovskis şi I. Ogurcovs, Riga, Liesma, 1970; *Mūsų gerumo našta*, tr. de Feliksas Jukna şi Tatjana Rostovaitė, Vilnius, Vaga, 1970; *Die Last unserer Güte*, tr. de Harry Burck, cu o postf. de Herbert Krempien, Berlin, Verlag Volk und Welt, 1971; *Sila doбroti našoï*, Kiev, 1972; *Brzemię naszej dobroci*, tr. de Andrzej Szymański, Varşovia, Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza, 1976; *Meie headuse koorem*, tr. de E. Puskar, Talin, Eesti Raamat, 1981; *Břímě naší dobroty*, tr. de Stáňa Síbrtová, Praha, Lidové nakladatelství, 1980; *Bremeno našej dobroty*, tr. de Ružena Dúbravová, Bratislava, Pravda, 1982.

◆ Mihai Cimpoi, CAI, 1991, 2, 59–60; Alex Ştefănescu, ESM, III, 1992, 15, 20; ⁎*⁎, UC, II,

1992, 5, 5; Z. Ornea, RL, XXV, 1992, 15, 11; Florin Manolescu, LCF, s. nouă, 1992, 29, 5; Adrian Dinu Rachieru, MRT, III, 1992, 5, 5; Anton Cosma, *Inedit* – ~, VTR, XXIII, 1993, 262, 20; A. G., ARC, 1993, 3, 223–224; Dumitru Micu, CAI, 1993, 4, 93–96; Barbu, *Aspecte*, II, 322–336; Mihai Cimpoi, *Reabilitarea eticului şi a sensului*, CNT, 1996, 1–2, 1; 7; Micu, *Scurtă istorie*, III, 63–67; Andrei Ţurcanu, *Literatura română din Basarabia (II)*, F, XXXIII, 1997, 9, 32–38; ***, *Dicţionarul esenţial*; Micu, *Istoria*, 466–468; Micu, *Literatura*, 242. ❒ V. şi D. C. R. R., *Clopotniţa*, 1988.

I. M.

DUMBRĂVEANU Anghel, *Capcane şi visuri*, Bucureşti, Orfeu '90, 1992, 144 p. Poematic roman de dragoste. Întâlnirea la malul mării, într-o vacanţă, dintre un bărbat trecut de prima tinereţe şi o adolescentă aflată în ultimul an de liceu devine o iubire unică, al cărei lirism cunoaşte toate gamele şi toate nuanţele sentimentale, de la uimirea cea mai sfielnică până la exaltarea cea mai deplină. Spusă pe două voci, ale protagoniştilor, Alexandru şi Iselin, povestea cuprinde puţine întâmplări (ieşiri în oraş, pe plajă, o călătorie prin deltă până la gurile Dunării), fiind în primul rând una lăuntrică, a trăirilor ce refuză, o vreme, inevitabila confruntare cu realitatea. Când aceasta se va insinua, închipuitul viitor comun al celor doi va rămâne o iluzie, cum o sugerează cele câteva vise premonitorii şi trista istorie conjugală a lui Matei, pitorescul şi disperatul fost coleg al lui Alexandru, care trecuse printr-o experienţă asemănătoare. Brusca, neanunţata plecare a fetei la sfârşitul romanului nu va apărea, aşadar, ca un eşec, ci, dimpotrivă, ca o consfinţire a unei iubiri ce vrea să dăinuie numai ca întruchipare a unui mit personal. Un mit acompaniat aici şi de o fină percepţie a naturii, îndeosebi a peisajului marin, ce rezonează intim cu introspecţia amoroasă a personajelor, justificând, o dată în plus, *motto*-ul din Proust prin care autorul îşi defineşte propria carte drept un „roman alcătuit din momente poetice".

I. M.

➤ **DUMITRIU Petru**, *Ne întâlnim la Judecata de Apoi*, tr. de Andriana Fianu, Bucureşti, Univers, 1992, 222 p. (Colecţia Ithaca. Scriitori români în exil). (În lb. franceză: *Rendez-vous au Jugement dernier*, Paris, Éditions du Seuil, 1961). Roman politic de inspiraţie autobiografică, primul scris de ~ în exil şi tradus în lb. franceză de el însuşi. Descrie, cu realism ironic, nesfârşita horă a luptei pentru putere în care era prinsă înalta nomenclatură de partid din anii 1950–1960, când, ca privilegiat al regimului, autorul a avut prilejul s-o cunoască dinăuntru. Sub nume fictive, uneori simbolic-caricaturale, personajele ascund figurile reale ale câtorva din mai-marii epocii: Iosif Chişinevschi, Chivu Stoica, Valter Roman, Leonte Răutu. Ultimul, numit în roman Malvolio Leonte, este şi cel mai odios dintre toţi, un adevărat satrap ideologic. Nu lipsesc din tablou nici scriitori aflaţi în slujba noii orânduiri, precum Mihai Beniuc (Heracles Niţeluş) şi Paul Georgescu (Leopold). Şi, alături de ei, naratorul însuşi, ajuns la ananghie după ce şeful şi protectorul său, Miron Constantinescu (Diocleţian Sava), a căzut în dizgraţie. Definită de viclenie, de duplicitate, de dublul limbaj, lumea închisă a acestor potentaţi comunişti se dezvăluie în toată hidoşenia sa, dezbaterile ideologice nefiind decât pretextul unui brutal joc de culise, soldat cu şantaje, cu ameninţări, cu demascări şi demiteri. O lume în care nimeni nu rămâne imaculat, corupţia începând prin chiar apartenenţa la terifiantul sistem totalitar. Este implicita şi oarecum ambigua concluzie morală a cărţii, căreia nu i se poate sustrage nici naratorul. Revolta sa nu va putea lua, în final, decât forma refugierii în Occident, gest care, urmat de mărturia literară depusă aici, tinde să aibă sensul unei răscumpărări.

■ *Rendez-vous au Jugement dernier*, Paris, Éditions du Seuil, 1961; *Meeting at the Last Judgment*, tr. de Richard Howard, New York, William Collins, 1962; *Treffpunkt Jüngstes Gericht*, tr. de Hanns Grössel, Frankfurt am Main – Hamburg, Fischer-Bücherei, 1962; *Cita en el juicio final*, tr. de Alfredo Crespo, Buenos Aires, Plaza & Janés; Barcelona, Saturno, [1962].

◆ Anton Cosma, *O frescă retro*, F, XXVI, 1990, 5, 6; 4; Radu Mareş, *„Cazul" ~*, TR, s. nouă, IV, 1992, 4, 4; Valeriu Cristea, CAI, 1992, 3–4, 12–16; Mircea Moga, LCF, s. nouă, 1992, 16, 6; Alex Ştefănescu, RL, XXV, 1992, 18, 9; Cornel Radu Constantinescu, ALA, III, 1992, 119, 6–7; Ioan Adam, ALA, III, 1992, 119, 7; Florin Manolescu, *Cealaltă jumătate a lumii*, LCF, s. nouă, 1992, 20, 5; C. Stănescu, ALA, III, 1992, 119, 6; Paul Dugneanu, UC, II, 1992, 6, 4; Ovidiu Pecican, *Autoportret cu guşteri*, ST, XLIII, 1992, 7, 25; Ioan Groşan, CVT, III, 1992, 29, 11; Dan Stanca, *1992, un an editorial al suferinţei şi bucuriei*, TNL, V, 1993, 839, 6; Adrian Dinu Rachieru, *Starea de ruptură*, LTE, II, 1992, 36, 15; Sanda Cordoş, *Saloanele puterii*, TR, s. nouă, V, 1993, 9, 4; Cornel Ungureanu, *~ şi rescrierea istoriei*, RL, XXVII, 1994, 35, 12–13; 36, 10; Ulici, *Dubla impostură*, 233–236; Ungureanu, *La vest*, 156–157; Munteanu, *Jurnal*, VI, 174–176; 178; Gheorghe Glodeanu, *Romanele lui ~*, TR, s. nouă, X, 1998, 9–10, 1; 5; Cosma, *Romanul*, II, 376–379; Glodeanu, *Dimensiuni*, 259–268; Munteanu, *Jurnal*, VII, 97–105; Goci, *Romane*, 256–260; ***, *Dicţionarul esenţial*. ❒ V. şi D. C. R. R., *Bijuterii de familie*, 1949.

I. M.

EMINESCU Mihai, *Aur, mărire şi amor*, Craiova, Scrisul Românesc, 1992, 121 p. Ed. îngr. de Petre D. Anghel, pref. de Al. Piru. Prezumtiv proiect de roman pe tema migraţiei sufletelor. Însuşindu-şi ipoteza lui Al. Piru potrivit căreia poetul ar fi intenţionat să scrie, după *Geniu pustiu* (1870), un al doilea roman, editorul adună laolaltă mai multe proze eminesciene, toate deja cunoscute, pe care le consideră legate între ele prin tematică, prin numele unor personaje, prin anumite similitudini epice şi prin câteva trimiteri. Sunt alăturate deci, în ordine, următoarele texte: *Arhaeus şi metamorfozele formelor*, *Povestea regelui Tlà*, *Istoria unei lacrime*, *Aur, mărire şi amor*, *Moş Iosif*, *Urciorul spart*, *Cavalerul şi femeia*, *Cuconul Vasile Creangă*, *Părintele Ermolachie*, *Visul unei nopţi de iarnă*, *Ioan Vestimie*. Chiar citite în această succesiune, fragmentele au numai unitatea pe care le-o conferă imaginaţia armonică a poetului, nu şi una cu adevărat narativă. În fapt, nu se poate şti dacă ele au fost gândite ca părţi ale unui întreg, urmând a fi incluse într-o scriere mai întinsă, de tip romanesc. Oricum ar fi, ideea de a subintitula cartea „roman", în loc de „posibil proiect de roman", rămâne o exagerare, dacă nu chiar un abuz editorial.

▼ Reprodus în: *Geniu pustiu*; *Aur, mărire şi amor*, pref., *curriculum vitae* şi bibl. de Al. Piru, Bucureşti, Gramar, 1993.

◆ Z. Ornea, RL, XXVI, 1993, 7, 11. ❒ V. şi D. C. R. R., *Geniu pustiu*, 1870.

I. M.

EREMIA Ion, *Gulliver în Ţara Minciunilor*, Bucureşti, Editura Fundaţiei Culturale Române, 1992, 331 p. Cu o pref. de Petre Răileanu şi un memorial al autorului. Fragmente: ≈, TNSL, IV, 1991, 13, 6–7; ≈, ARC, 1992, 2, 34–37; ≈, TNSL, IV, 1992, 3, 6–7. Scrisă între anii 1956–1958, cartea i-a adus lui ~, fost general de armată şi, până la un punct, „tovarăş de drum" al comuniştilor, o condamnare la 25 de ani de temniţă. Antiutopie alegorico-satirică, romanul preia celebrul personaj al lui Swift, plasându-l într-un crunt univers totalitar, Kakunia, imagine grotesc-caricaturală a Uniunii Sovietice

staliniste şi a României dejiste. În această lume terifiantă, al cărei conducător suprem este Marele Granit, eroul trece prin tot felul de pățanii. Este arestat, anchetat de Securitate, trimis la muncă forțată în Valea Robilor (canalul Dunăre-Marea Neagră), unde intră în legătură cu opozanții regimului, pentru ca apoi, printr-o stratagemă, să ajungă în anturajul puterii şi să conspire împotriva ei până la izbucnirea răscoalei populare ce o va înlătura. Întâmplările, bine regizate epic, nu sunt însă decât suportul unei aproape monografice descrieri a diverselor fațete ale „granitismului”, pe care lucidul şi hâtrul Gulliver le descoperă, rând pe rând, în tot absurdul lor. Clarvăzător şi curajos în atitudinea-i antitotalitară, romanul este totodată, prin ironia sa penetrantă şi inventivă, o operă demnă de modelul său swiftian.

◆ Petre Răileanu, *În 1958 „prețul real” al unui roman: o condamnare la moarte*, TSLA, IV, 1991, 13, 6–7; Sorin Preda, *Literatura cu liniuță de dialog. Cu Petre Răileanu*, TSLA, IV, 1992, 3, 6–7; TR, s. nouă, IV, 1992, 21, 2; Alex Ştefănescu, ESM, III, 1992, 29, 20; Alex Ştefănescu, RL, XXV, 1992, 28, 9; Nicoleta Ghinea, *„Cu Alexandru Ştefănescu despre literatura română de azi”* (interviu), O, s. nouă, 1992, 14, 3; Florin Manolescu, LCF, s. nouă, 1992, 48, 5; Ruxandra Cesereanu, *Psihologia victimei în antiutopia românească. Hipnotizatul Puterii, războinica, noul mancurt, Gulliver şi homo ridens*, F, XXXIII, 1997, 5, 71–73; Cesereanu, *Călătorie*, 255–257; 261; 264; Ruxandra Cesereanu, *Sărăcia scriitorului*, RL, XXXIII, 2000, 16, 3.

I. M.

❍ **ERETESCU Constantin**, *Străinul*, fragment de roman, AGA, V, 1992, 4, 107–115.

I. M.

❍ **FATI Vasile Petre**, *Comisionarul*, fragment din romanul *Şoimul pe umăr*, LCF, s. nouă, 1992, 8, 10.

I. M.

❍ **FATI Vasile Petre**, *Porcul pe mare*, fragment de roman, RL, XXV, 1992, 5, 14–15.

I. M.

FLORICEL Ion, *Pământ însângerat*, Craiova, Oltenia, 1992, 126 p. Al doilea vol. din ciclul *Teicanii*, din care mai fac parte *Moarte deocheată* (1991) şi *Iubirile care ucid* (1994). Roman detectivist, care continuă acțiunea din *Moarte deocheată* şi completează cu un nou episod epic microepopeea vieții rurale din Teicani, un sat din sudul Olteniei. Ancheta privind sinuciderea ciobanului Gogu Dăogaru şi omorârea fiului său, Georgică, de către violentul Marinaş Olaru, aduce în prim-planul narațiunii doi intelectuali cu vocație de justițiari: Valerie Floroiu şi discipolul său peste timp, profesorul Ilarie Ulmeanu.

▼ Reprodus în vol. *Teicanii*, I, Craiova, Pasărea Măiastră, 1998.

L. Pv.

FOTACHE Mihai, *Încotro Doamne. Roman psihologic şi de dragoste*, I. *Picătură cu picătură*, p. 1–129 p.; II. *În afara destinului*, p. 131–208, Craiova, Editura F, 1992, 207 p. Cărțile au apărut într-un singur vol. Roman de dragoste situat într-un spațiu urban numit Bandava, în ultimii ani ai regimului comunist din România. Povestea unui triunghi erotic format dintr-o femeie şi iubiții ei constituie sursa unei evocări clişeizate. Ocazional, reuşite formulări de tip aforistic.

M. M.

FRUNZĂ Victor, *Turma. Romanul unei vizite de lucru*, Bucureşti, Victor Frunză, 1992, 168 p. Cu un avertisment şi o notă finală a autorului. Roman politic. Descrie, în manieră ironic-realistă, absurda agitație stârnită, în timpul dictaturii comuniste, de pregătirea unei vizite de lucru a „conducătorului suprem”. Mascarada are loc,

în acest caz, într-o capitală de județ şi la o fermă de ovine limitrofă, iar în vârtejul ei sunt prinşi, după tipic, atât slujitorii regimului (activişti de la centru, politruci locali, ofițeri şi informatori ai Securității), cât şi oameni de rând, folosiți ca masă de manevră (ciobani, de pildă). Regizori, actori sau figuranți, cu toții sunt părtaşi la acelaşi joc vinovat al mistificării realității. Lucida şi curajoasa dezvăluire a acestui joc, ca şi a complicei psihologii de turmă pe care se bizuie orice sistem totalitar, constituie principalul merit al cărții, scrisă, după mărturia autorului, în România anului 1979.

◆ ***, UC, II, 1992, 7, 15.

I. M.

GAVRILESCU Vasile, *Vreau să fiu rege! Pseudo-biografia romanțată a unui rege comunist din România*, Piteşti, Calende, 1992, 234 p. Bine definit de subtitlul său, romanul este într-adevăr o „pseudo-biografie” a lui Nicolae Ceauşescu, dictatorul devenind aici ținta unei zeflemele ce foloseşte liber atât date istorice binecunoscute, cât şi un întreg folclor născut în jurul său, la care se adaugă fanteziile, adesea licențioase, ale autorului. Dezlânată şi abuzând de limbajul insinuant-băşcălios, satira nu îşi atinge țelul, în sine legitim, de a interpreta în cheie parodică visul de mărire al celui ce a ajuns singurul preşedinte cu sceptru al unei republici socialiste.

◆ AL. Th. Ionescu, CAL, 1993, 2, 6; Marian Barbu, *Estetica disidenței într-un roman contemporan*, ST, XLIX, 1998, 10, 13.

I. M.

GENARU Ovidiu, *Sperietoarea*, Bucureşti, Cartea Românească, 1992, 421 p. Fragmente: *Salonul nr. 7*, TR, s. nouă, IV, 1992, 14, 5; *Gaura neagră*, ATN, XXIX, 1992, 4, 6–7; *Domnişoara Cristina Hesse*, RL, XXV, 1992, 8, 14–15. Tinzând a fi o parabolă ironică despre totalitarismul românesc, romanul face dintr-un „stabiliment de recuperare psihică” spațiul în care se dezvăluie traumele şi se ispăşesc vinile induse de o societate strâmbă şi terorizantă. Pacienții sunt personaje generice şi totuşi bine individualizate: un actor hâtru, ale cărui vorbe de duh animă atmosfera, un colonel măcinat de obscurul lui trecut de torționar, un preot, un adolescent ce voise să treacă ilegal Dunărea. Cazul principal în acest, destul de vag descris, sanatoriu-penitenciar este însă acela al scriitorului Cristian Filiti, care, atacat de nişte necunoscuți, îşi pierduse memoria în urma şocului suferit. Încercarea de reconstituire a identității sale prin anchete, prin dialoguri cu doctorul Koch, prin tot felul de mărturii, ca şi prin propriile-i introspecții, reuşeşte până la urmă, fără a-l vindeca pe protagonist de exilul său interior. Prea aluziv în sine, mesajul moral-politic al romanului (scris între 1979 şi 1985) este diluat, în plus, de ambiguitatea gratuită a unor episoade secundare, ce complică fantezist narațiunea.

◆ Vasile Spiridon, ATN, XXIX, 1992, 10, 4; Eugen Budău, ZBR, III, 1992, 10–11–12, 3.

I. M.

❍ **GEORGESCU Paul**, *Trăznet*, RL, XXV, 1992, 38, 14–15; ≈, LTI, 1993, 5, 40–43; *Tulbure*, RL, XXVI, 1993, 43, 14–15, fragmente din romanul *Nada*.

I. M.

GHEȚIE Ion, *O lume pentru fiecare*, I–II, Bucureşti, Cartea Românească, 1992, 246 + 333 p. Conform notației din finalul textului, cartea a fost scrisă între 1962–1969. Considerațiile (nesemnate) de pe coperta a IV-a a primului vol. conțin informația că aceasta a fost interzisă de cenzură pe timpul regimului comunist. Roman de dragoste, ≈ propune o formulă narativă bazată pe modelul realismului balzacian. „Comedia umană” îşi găseşte un corespondent

impresionant, dar şi deconvenţionalizat, în cartea lui ~. Excelent construită, cu o alternanţă impecabilă între planurile naraţiunii, cu o substanţă epică din care decurge, convingător, o spectaculoasă „propunere de real”, având ca scenă Bucureştiul ultimului deceniu al sec. al XIX-lea, ≈ apelează totuşi, precum G. Călinescu, în *Enigma Otiliei*, la o *interpretare* (în termenii lui Nicolae Manolescu) a realismului balzacian. Scriitorul practică metoda cu o fidelitate relativă, care asigură cărţii un specific aparte al tehnicii de construcţie, discret, dar esenţial pentru natura modernă a discursului epic. ≈ este romanul unor familii aristocratice sau din înalta burghezie (Balş, Brătescu, Dabija, Dărăscu), dar, mai ales, al unor personaje, conturate magistral (Dimitrie Balş, Nicolae Brătescu, Zoe Dărăscu, doctorul Fesch). Relaţiile – de prietenie, de iubire sau de trădare – dintre acestea sunt minuţios motivate în construcţia epică printr-o grilă multiplă a perspectivelor: psihologică (raţională şi afectivă deopotrivă), socială sau economică. Ceea ce caracterizează însă, fără tăgadă, toate aceste figuri este *umanitatea* lor vibrantă, fascinantă chiar, în cazul câtorva dintre ele. Dimitrie Balş, de pildă, fragilul conte nevrotic, conţine o umbră dostoievskiană în detenta sa introspectivă, precum şi un reflex bengescian (v. celebrul prinţ Maxenţiu) în relaţia cu propria patologie. „Interpretarea” balzacianismului, care scoate romanul lui ~ din convenţia clasică, provine tocmai din elasticitatea contururilor personajelor, care evoluează, „devin” psihologic şi existenţial, ieşind astfel din tipologiile rigide în care ar fi putut eşua, pentru a se oferi lecturii ca figuri plauzibile ale unei istorii perfect credibile a lumii.

◆ Claudiu Constantinescu, RL, XXV, 1992, 38, 9; Ioana Bot, TR, s. nouă, V, 1993, 21, 4; Micu, *Istoria*, 489.

C. T.

➤ **GHIŢESCU Dan**, *Praful şi pulberea. Roman pseudoistoric*, Bucureşti, Romcart, 1992, 272 p. Cuvânt înainte de Alexandru Darian. Roman conceput în ţară şi încheiat în exil. Începând cu povestirea, aproape sadoveniană, a unor întâmplări petrecute în Moldova secolului al XV-lea, cartea devine, în a doua sa parte, o insolită distopie anticomunistă, cu trimiteri străvezii la eşecul „socialismului real” de mai târziu. Falansterul întemeiat, în ţinutul Dornei, de idealistul Sorin, fiu al unui Vodă nenumit, se transformă treptat, dintr-un rai al egalitarismului, într-un infern al penuriei şi terorii. Urmaşii boiernaşilor, oştenilor şi răzeşilor ce-l însoţiseră pe „conducător” în aventura sa socială vor părăsi pe rând falsul „pământ al făgăduinţei”. Ingenioasă în sine, ideea de a a da antiutopiei un aer istoric nu este sprijinită totuşi îndeajuns de naraţiune, care devine tot mai sumară şi mai demonstrativă pe măsura desfăşurării ei.

◆ ⁎*⁎, BNR, XLIII, 1994, 9, 41.

I. M.

➤ **GOMA Paul**, *Astra*, Cluj-Napoca, Dacia, 1992, 193 p. Apărut mai întâi în f. rev. APS, I, 1990, nr. 2; nr. 5–6–7; II, 1991, nr. 1–4; nr. 6 (parţial). Constituie, în ordinea cronologiei biografice a autorului, cel de-al treilea vol. dintr-un ciclu memorialistic, precedat de cărţile *Din calidor* (1990) şi *Arta refugii* (1991) şi urmat de *Sabina* (1991) şi *Roman intim* (1999). Roman autobiografic. Construit concentric, în jurul unui eveniment emblematic pentru anii instaurării comunismului, şi anume închiderea bibliotecii sibiene „Astra”, în vederea epurării cărţilor considerate subversive, romanul surprinde secvenţial, din varii perspective, tabloul unei epoci convulsive. Eposul, concentrat pe durata unei singure zile din anul 1949, constă în evocări, reflecţii pe teme sociale, politice, culturale, morale,

schițe de portret, creionate prin prisma relațiilor diferitelor personaje cu epoca. Protagonistul-narator, elev la liceul sibian „Gheorghe Lazăr”, este conştiința martor, reflectoare a evenimentelor politice, privite într-un dublu registru, obiectiv şi subiectiv. Alternanța dintre expunerea calmă, echilibrată, şi fraza alertă, sacadată, abruptă, dintre tonul detaşat şi spiritul contestatar, sarcastic traduce, în arhitectura romanului, dihotomia dintre contingentul aberant şi „paradisul borgesian” al bibliotecii, ca „sistem al rezistenței şi al posibilei eliberări” (Irina Petraş).

◆ Irina Petraş, TR, s. nouă, IV, 1992, 37, 4. ❒ V. şi *Din calidor*, 1990.

M. W.

➤ **GOMA Paul**, *Uşa noastră cea de toate zilele*, Bucureşti, Cartea Românească, 1992, 187 p. (În lb. germană: *Die Tür*, tr. de Marie-Thérèse Kerschbaumer, Frankfurt/M, Suhrkamp, 1972). Parabolă a existenței captive, ≈ este un roman pe tema relațiilor interumane aberante, degradante, dictate de abuzurile regimului comunist. Cele patru personaje ale cărții, actrița Alice Dudescu, profesoara Sofia Arsene, activista Florica Iosub şi adolescenta Viola Bizim, aflate în vacanță într-o cabană la munte, trăiesc, în chip simbolic, o experiență imaginară a claustrării într-o cabană încuiată pe dinafară din motive necunoscute. În fața uşii ce refuză să cedeze, cele patru femei se confesează, îşi dezvăluie, pe rând, zonele întunecate ale propriilor destine, îşi mărturisesc frustrările, suferințele, complexele de vinovăție, evocă o lume ce reproduce universul carceral care le-a modelat existențele. Acțiunea romanului, restrânsă pe durata câtorva ore, constă în confruntarea dintre personajele ale căror biografii se întretaie şi se luminează reciproc, pe fundalul rememorării evenimentelor politice din deceniul al şaselea. Bazat pe alternanța secvențelor dramatice cu pasaje copioase de monolog interior, precum şi de reflecții pe tema suferinței, a resentimentului, a iertării, ≈ este romanul formării unor mentalități deviante, o „parabolă a existenței în comunism” (Al. Cistelecan).

■ *Die Tür*, tr. de Marie-Thérèse Kerschbaumer, Frankfurt/M, Suhrkamp, 1972; *Elles étaient quatre*, tr. de Alain Paruit, Paris, Gallimard, 1974.

◆ Al. Cistelecan, VTR, XXII, 1992, 255, 9; Florin Manolescu, LCF, s. nouă, 1992, 24, 5; Şerban Cristovici, F, XXVIII, 1992, 9, 5; Traian T. Coşovei, ESM, III, 1992, 46, 20; ~, *Confesiunile lui Nicolae Breban sau delirul furios*, F, XXXI, 1995, 3, 41–51; Cornel Moraru, *În cercul ficțiunii*, VTR, XXVII, 1997, 5, 61–62; Ion Simuț, *Are ~ talent?*, F, XXXIII, 1997, 7–8, 61–63; ***, *Dicționarul esențial*. ❒ V. şi *Din calidor*, 1990.

M. W.

GRONOV-MARINESCU Elena, *Strigătul mării*, Bucureşti, Saturn, 1992, 176 p. Roman de dragoste. Confesivă, reflexivă, concepută prin tehnica rememorării, cartea evocă parcursul existențial al protagonistei, Corina Grigoriu, prin prisma relației cu soțul ei, Matei. Privirea retrospectivă asupra evenimentelor relatate, de la întâlnirea celor doi în perioada studenției petrecute în Bucureştiul epocii ceauşiste, la despărțirea lor, cu care debutează romanul, conferă narațiunii o perspectivă analitică plină de interes şi un plus de obiectivitate. ≈ este, în spiritul literaturii feminine, radiografia unei iubiri, văzută ca ax central al existenței, de la ipostaza entuziasmului romantic, la aceea a rutinei, infidelității, trădării.

M. W.

GROŞAN Ioan, *O sută de ani de zile la porțile Orientului. Roman istoric foileton*, Bucureşti, Editura Fundației Culturale Române, 1992, 268 p. Fragment: ≈, ARC,

1992, 2, 116–119. Parodie a romanului istoric şi a celui picaresc, străbătută de la un capăt la altul de o ironie spumoasă, cartea evocă, pe parcursul a două sute treizeci de episoade, fragmente fictive din istoria românească a sec. al şaptesprezecelea. Întâmplările derizorii, situaţiile comic-groteşti, personajele insolite tind să absoarbă epicul eflorescent într-un ansamblu simbolic creat de atmosferă, ca într-o panoramă de mentalităţi. Acţiunea cărţii constă în relatarea călătoriilor câtorva personaje, doi călugări, un spătar, un bard, între Moldova, Istanbul şi Roma, în vederea stabilirii unei eventuale alianţe cu creştinătatea împotriva turcilor. Romanul vădeşte, astfel, o raportare postmodernă la discursul tradiţionalist şi la tehnicile narative clasice, prin aspectul său de „proză savuroasă şi amăruie", de „jucărea mecanică epică încântătoare" (Mihai Dragolea).

◆ Alex Ştefănescu, ESM, III, 1992, 32, 20; Mihai Dragolea, F, XXVIII, 1992, 10, 4; Doiniţa Milea, *Generaţia '80: romanul istoric*, CNT, 1997, 46, 1; 8–11; Ursa, *Optzecismul*, 117–121; Oţoiu, *Trafic*, 13, 88–92, 95, 214–216.

M. W.

HORASANGIAN Bedros, *Misteriosul om în negru sau Ora melomanului. Roman în foarte multe părţi*, Bucureşti, Editura Fundaţiei Culturale Române, 1992, 268 p. Roman-mozaic, compus dintr-o suită de momente alese din vieţile mai multor personaje disparate, oameni obişnuiţi, surprinşi în diferite ipostaze existenţiale. Sumarele schiţe, povestiri, portrete, confesiuni, notaţii diaristice, care formează substanţa cărţii, pot fi citite şi ca eseuri despre singurătate, dragoste, prietenie, nelinişte, neîmplinire, speranţă etc. ≈ este o scriere eclectică, fără personaje propriu-zise, fără acţiune, fără un cadru spaţio-temporal fix, o compoziţie modernă ce îmbină stiluri, tehnici, perspective, viziuni din cele mai diverse, „un roman din crâmpeie holografice" (George Pruteanu), ce ilustrează fragmentaritatea şi pluralismul specifice literaturii postmoderne.

◆ George Pruteanu, ESM, IV, 1993, 1, 21; Carmen Matei Muşat, *Romanul optzecist: radicalitate şi provocare*, DIL, III, 1995, 145, 7; Muşat, *Perspective*, 105.

M. W.

➤ **HORIA Vintilă**, *Mai sus de miazănoapte*, Bucureşti, Cartea Românească, 1992, 188 p. Roman istoric şi mitic. Concepută contrapunctic, prin alternanţa perspectivelor narative şi a planurilor temporale, cartea evocă ultimele zile din viaţa lui Ştefan cel Mare. Agonia domnitorului constituie pretextul naraţiunii retrospective, impregnată de meditaţie şi introspecţie, vizând, printr-o suită de pasaje confesive, conturarea unui portret moral şi spiritual al eroului. Cele patru personaje prin care se dezvăluie fragmente din istoria Moldovei şi faţete ale personalităţii domnitorului sunt credinciosul văr Duma, medicul veneţian Matteo Muriano, Maria din Hârlău şi Ştefan însuşi. Povestind, rememorând, interpretând faptele prin oglinda propriilor destine, cei patru naratori aduc pe rând în prim-plan noi semnificaţii ale întâmplărilor relatate. ≈ nu este o cronică a domniei lui Ştefan cel Mare, ci o meditaţie asupra rolului său în contextul spiritual şi politic al epocii. Prin vocea lui Matteo Muriano, cărturar iniţiat, trimis cu diverse misiuni diplomatice în Italia, se conturează tema principală a cărţii, şi anume confruntarea dintre două paradigme existenţiale diferite, cea reprezentată de Moldova lui Ştefan şi cea a noilor valori europene. În plină decadenţă a umanismului renascentist, Moldova reprezintă, pentru medicul veneţian, un spaţiu al spiritualităţii pure, păstrător al tradiţiilor morale şi creştine. Misiunea lui Ştefan, el însuşi aflat la hotarul dintre două lumi, în chip real şi simbolic, ar fi

aceea de a apăra valorile creştine, pervertite de excesul raţionalist umanist. Carte speculativă, cu accente teziste, cu o scriitură ceremonioasă, pe alocuri poematică, ≈ este „un roman reflexiv şi liric”, „mitic şi metafizic”, „un eseu romanesc despre o Moldovă imaginară”, privită prin „oglinzile unui mare mit” (Eugen Simion).

◆ Gabriela Negreanu, ALA, III, 1992, 138, 5; Elisabeta Lăsconi, CAI, 1992, 5–6, 66–68; Paul Dugneanu, UC, III, 1993, 1, 4; Sultana Craia, LCF, s. nouă, 1993, 12, 6; Alexandru Ruja, O, s. nouă, 1993, 6, 11; Cosana Nicolae, RL, XXVI, 1993, 14, 8; Valentin Chifor, ~ *sau parabola exilului*, F, XXIX, 1993, 9, 4–5; Emil Manu, VR, LXXXIX, 1994, 2, 91–93; Ungureanu, *La vest*, 139; Mureşanu Ionescu, *Literatura*, 89, 93–97; Rotaru, *O istorie*, IV, 364–365; Simion, *Fragmente*, II, 62–67; Maria Georgeta Orian, ~, *romancier*, TR, s. nouă, XI, 1999, 25–28, 7–9; Eugen Simion, *Definiţia europeanului*, SXX, 1999, 10–12; 2000, 1–3, 147–157; Eugen Simion, *A fi european*, CAI, 2000, 1, 6; Pavel Balmuş, *La răspântie de drumuri*, TMS, s. nouă, V, 2000, 4, 5; Micu, *Istoria*, 650; Micu, *Literatura*, 322; Orian, *Vintilă Horia*, 77–80.

M. W.

➤ ❍ **HORIA Vintilă**, *O femeie pentru Apocalips*, fragment din romanul omonim, ATN, XXIX, 1992, 7, 12. (În lb. franceză: *Une Femme pour l’Apocalypse*, Paris, 1968).

◆ Maria Georgeta Orian, ~, *romancier*, TR, s. nouă, XI, 1999, 25–28, 7–9; Orian, *Vintilă Horia*, 73–74.

M. W.

HUŞANU Constantin, *Pe fluviu la deal*, Iaşi, Moldova, 1992, 267 p. Roman psihologic. În tradiţia prozei reflexive, cartea redă drama unui eşec personal, grefat pe tragedia colectivă a comunismului românesc. Protagonistul, Costin Petrilă, erou de sorginte camilpetresciană, este un spirit contemplativ, problematic, înclinat spre speculaţia filosofică şi încrezător în valorile morale. Fost simpatizant al comunismului, pe temeiul unor idealuri utopice, el devine o victimă a acestuia şi un martor lucid al propriului insucces profesional şi familial, ce culminează cu moartea fiului său, în revoluţia din decembrie 1989. Inginer metalurgist devotat meseriei şi autor al romanului de faţă, eroul se confruntă cu imposibilitatea împlinirii profesionale, din pricina normelor restrictive, abuzive, impuse de sistem. Soţ fidel şi părinte devotat, este înşelat de soţie şi constrâns la o viaţă conjugală lipsită de orizont. Drama personajului constă în discrepanţa dintre realitatea exterioară şi complexitatea spiritului său, dintre crezul lui moral şi resorturile materialiste, pragmatice ale existenţei. Naraţiunea, condusă cu graţie şi echilibru, străbătută de un vag lirism şi impregnată de un dramatism bine temperat, se remarcă îndeosebi prin tehnicile sondajului interior şi prin calitatea reflecţiei morale.

◆ Mioara Adina Avram, *Un roman subversiv*, OP, III, 1992, 663, 3.

M. W.

IANCU Vasile, *Sosire tardivă. Microroman*, în vol. *Sosire tardivă*, Iaşi, Junimea, 1992, p. 94–184. Scurt roman psihologic. Intelectualul Valerian Grindea încearcă să se integreze în societatea românească după ieşirea din gulag, dar structurile politice nu îi permit decât mărunte satisfacţii profesionale. Trestiana, soţia sa, divorţează după ieşirea lui din detenţie şi pleacă în Statele Unite, împreună cu pictorul Pal Votruba. Sinuciderea devine, pentru Grindea, singura posibilă ieşire din criză. Drama psihologică relativ bine conturată.

M. M.

IANCU Victor, *Pensiunea Barbagia*, Cluj-Napoca, Dacia, 1992, 209 p. Roman al

fantasticului interior, cu intrigă politică. Realizată într-un dublu registru, real şi simbolic, cartea evocă un caz misterios de patologie clinică, reprezentat de ţăranul Axinte Grapini, întâlnit de narator într-un sat transilvănean. Arestat de comunişti în anul 1951, pentru a fi cântat doine despre Avram Iancu, acesta este închis în colonia penitenciară Barbagia, unde îşi asumă personalitatea revoluţionarului paşoptist. Insuficient motivată, redată într-o manieră aluzivă, ambiguă şi încheiată la fel de enigmatic, prin moartea eroului, naraţiunea pare a sugera, în mod extrem de echivoc, o interpretare parabolică a temei „repetabilităţii istoriei" (Gheorghe Glodeanu).

◆ Gheorghe Glodeanu, *~, 60,* TR, s. nouă, VIII, 1996, 12, 2.

M. W.

IONEŢ Doina, *Teiul sălbatic*, Galaţi, Porto Franco, 1992, 160 p. Roman de dragoste. Într-un stil poetic, saturat de reflecţii pe tema iubirii, cartea redă, pe fondul mai multor poveşti amoroase, frământările Alinei Manea, o proaspătă absolventă de liceu dintr-un sat de lângă Oneşti. Traumatizată din pricina unei tentative de viol suferite în copilărie, eroina reuşeşte, după numeroase decepţii, să cunoască dragostea adevărată, prin întâlnirea cu Ion, din finalul romanului.

M. W.

IORGA Alexandru, *Doliana*, Cluj-Napoca, Delta-Press, 1992, 142 p. Cu o scurtă prezentare de Gabriel Petri. Roman fantastic. Bine articulată sub raport narativ, dar prea puţin nuanţată sub raportul problematicii interioare, cartea vorbeşte despre o operaţie medicală inedită. Traian Vaida, un neurochirurg renumit, căsătorit de douăzeci şi cinci de ani cu Dorina, pe care o iubeşte cu pasiune, îşi realizează marele proiect profesional efectuând un transplant de creier, acela de la soţia sa, aflată pe moarte, la o tânără balerină, Liana, ce suferise, la rândul său, un accident. Operaţia, încununată de succes, conduce la un transfer de identitate, ce-i oferă balerinei, devenită noua soţie a medicului, întreaga personalitate a Dorinei. Straniul experiment, menit a prelungi, dincolo de moarte, iubirea celor doi, dar, mai ales, a satisface marea ambiţie profesională a eroului, se încheie însă tragic, prin sinuciderea Lianei, violată de fiul medicului, în dorinţa acestuia de a o alunga de lângă tatăl său. Scris într-o manieră alertă, lapidară, captivantă, dar schematică, ≈ se remarcă prin stranietatea atmosferei, prin tehnica dozajului şi prin echilibrul evocării.

M. W.

❍ **IOVIŢĂ Vlad**, *Ioan Vodă cel cumplit*, fragment de roman, MS, XXIII, 1992, 1–4, 166–174.

◆ Iurie Colesnic, *Un prozator basarabean*, MS, XXIII, 1992, 1–4, 165.

M. W.

IUREŞ Ştefan, *Afacerea „Beautiful College"*, Bucureşti, Cartea Românească, 1992, 279 p. (Detectivi privaţi ai perioadei de tranziţie). Roman poliţist de factură postmodernă.

M. W.

❍ **KRASOVSKI Nicolae**, *Maria*, fragment din romanul omonim VR, LXXXVII, 1992, 10–11, 64–73,.

M. W.

LEB Peter, *Euthanasie*, Bucureşti, Editis, 1992, 109 p. (Mileniul trei). Roman *science-fiction*.

L. B.

LORINȚIU Cleopatra, *Iubirea nu trece*, Bucureşti, Luna, 1992, 112 p. Roman de dragoste. Într-o manieră specifică prozei de analiză psihologică, cartea evocă iubirea unui tânăr medic bucureştean, Grig Gavrilescu, pentru Unda, o femeie inteligentă, distinsă, cu un trecut misterios. Atracția irezistibilă a eroului, un cerebral rafinat, pentru fascinanta Unda, căsătorită cu un aviator, pe nume Paul, se declanşează în timpul unei vacanțe petrecute de către cei trei la munte. Prin reflexia în oglinzi paralele, personajele se dezvăluie progresiv, în neîmplinirile şi aspirațiile lor profunde, disecate cu multă subtilitate analitică. Absorbit într-o aventură plină de imprevizibil, Grig o urmează pe Unda la Roma, după ce aceasta divorțează de Paul, deşi femeia nu răspunde cu claritate sentimentelor sale. În cele din urmă, taina femeii pare a fi descifrată, prin apelul la elemente de senzațional, pe coordonatele triunghiului amoros: în tot acest interval, Unda fusese de fapt îndrăgostită de un fost ofițer de contraspionaj aflat în Venezuela. Dezamăgit, Grig îşi părăseşte iubita, pentru a o regăsi, doi ani mai târziu, în compania unui ultim bărbat, întâlnit de ea în Italia. Roman al imposibilei iubiri, nu lipsit de accente lirice, ≈ se remarcă prin calitatea demersului analitic, ca şi prin stilul concentrat şi limpede.

◆ Ioana Bot, *Definiții şi exemple*, TR, s. nouă, IV, 1992, 38, 4.

M. W.

❍ **MAREŞ Radu**, *Confesiunea*, TR, s. nouă, IV, 1992, 33, 7; *Portret în sepia*, TR, s. nouă, V, 1993, 3, 2; *Beatrice*, ST, XLVI, 1995, 10–11, 10–13, fragmente dintr-un roman cu titlu neprecizat.

L. T.

❍ **MARIA-CONSTANTIN Radu**, *Şarada*, I–II, BAR, III, 1992, 49, 20; 50, 20; *Cu cât mai sigur, cu-atât mai mare, Măria Ta...*, I–II, BAR, III, 1992, 51, 20; 52, 20, fragmente din romanul *Cronică fanariotă*.

L. T.

MATEESCU Nicolae, *Secunda 60*, Bucureşti, E. M., 1992, 175 p. Cu o caracterizare pe coperta a IV-a. Roman de dragoste. Matei, ofițer într-o unitate militară în anii ’80, are tentația adulterului, îndrăgostindu-se de Georgiana Bănciulescu, diriginta fiicei lui. Dilema eroului, care oscilează între iubire şi dorința de a avea o carieră de succes, e rezolvată neaşteptat, prin moartea Georgianei. Conceput ca jurnal al lui Matei, romanul suferă din pricina perspectivei înguste din care sunt evocate întâmplările. Atât dragostea interzisă, cât şi arivismul social sunt reflectate de o conştiință mediocră, incapabilă să trăiască cu adevărat, la modul profund, drama morală.

◆ Nicolae Boghian, VAR, III, 1992, 9, 27; Alex Ştefănescu, ESM, III, 1992, 40, 20.

L. T.

MĂGEANU Ileana, *Fantomele galbene*, în vol. *Fantomele galbene. Două microromane polițiste*, Galați, Porto Franco, 1992, p. 5–66 (Detectiv). Roman polițist.

◆ ***, BNR, XLII, 1993, 1, 15.

L. T.

MĂGEANU Ileana, *O crimă la vila Marulis*, în vol. *Fantomele galbene. Două microromane polițiste*, Galați, Porto Franco, 1992, p. 67–143 (Detectiv). Roman polițist.

◆ ***, BNR, XLII, 1993, 1, 15.

L. T.

MIHAI Mircea, *Iana*, Galați, Porto Franco, 1992, 182 p. (Cupidon). Roman de dragoste. Într-o tipografie a anilor ’50, Iana se

îndrăgosteşte de inginerul Topşa care însă o înşeală cu Firuţa. Disperată, Iana îşi scapă braţul într-un vas cu plumb topit şi ajunge la spital; inginerul, ros de remuşcări, înnebuneşte. Compusă aproape integral din elemente senzaţionale, istoria erotică se dovedeşte inconsistentă. În schimb, romanul reface cu acurateţe, ca tablou de fundal, atmosfera de teroare a „obsedantului deceniu”, cu dispariţii nejustificate, tabu-uri ideologice şi turnători neidentificaţi.

◆ ***, BNR, XLII, 1993, 12, 53; Constantin Trandafir, LTE, III, 1993, 37, 4.

L. T.

MIHĂESCU Dan, *Comisarul moare ultimul*, Bucureşti, E. M., 1992, 222 p. (Sfinx, 6). Roman poliţist.

◆ ***, BNR, XLI, 1992, 7–12, 112.

L. T.

MOCANU Sebastian, *Mântuirea. Fragment de roman*, Cluj-Napoca, Clusium, 1992, 221 p. (Mărturii 1). Roman inspirat din realităţile gulagului românesc. Mihai Doinaru, eroul principal, descrie cumplitul regim de exterminare aplicat deţinuţilor politici în închisoarea de la Aiud. Impresionează scriitura sobră, care evită excesele retorice. În partea a doua, romanul se transformă într-o lungă conversaţie dintre Mihai Doinaru şi Ion Sânicoară, tovarăşul său de celulă, despre istoria neamului românesc, ceea ce diluează substanţa narativă.

◆ ***, BNR, XLIV, 1995, 3, 35.

M. M.

MOROGAN El., *Cacealmaua*, Bucureşti, Cartea Românească, 1992, 286 p. Roman politic. Pe fundalul schimbării regimului politic din România, la sfârşitul celui de-Al Doilea Război Mondial, cartea urmăreşte destinul unui om, care trăieşte transformarea istorică printr-o dedublare a personalităţii şi o alterare a conştiinţei de sine. Personajul este un avocat care, în timpul războiului, ajunge să îndeplinească misiuni secrete, atribuite de guvernul „burghez”. Căzut în dizgraţie odată cu venirea la putere a comuniştilor, protagonistul este închis, ca deţinut politic. Câţiva ani mai târziu, în împrejurări senzaţionale, ce amintesc de romanul de mistere din sec. al XIX-lea, el evadează, luând un nume de împrumut, Petre Grad, sub care are şansa de a-şi construi o altă existenţă, în cadrele societăţii comuniste. Textul proiectează în oglindă cele două biografii ale protagonistului care, atât în lumea „nouă” cât şi în cea „veche”, are o familie, un copil şi o carieră de succes, pentru a sublinia – artificios şi tezist – ideea unui destin dedublat sub puterea unei istorii scindate.

◆ ***, BNR, XLII, 1993, 8, 50; ***, UC, II, 1992, 10, 5; Simona Sora, RL, XXVI, 1993, 19, 8.

L. T.

❍ **MOTOC Nicolae**, *Co-misionarii*, fragment de roman, TMS, XXVII, 1992, 4, 8–10.

◆ Ştefan Cucu, TMS, XXVII, 1992, 10, 6, 10.

L. T.

MUŞATESCU Vlad, *Patru ostrogoţi, unu' mare şi trei mici. Roman umoristic*, Bucureşti, Ion Creangă, 1992, 175 p. Face parte dintr-un ciclu, alături de romanele *Unchiul Andi-„detectivul” şi nepoţii săi* (1982), *Cei trei veseli năpârstoci* (1984) şi *Expediţia Nisetrul 2* (1987). Roman de aventuri pentru copii şi tineret. Păstrând personajele din romanele anterioare ale ciclului, ≈ imaginează, pe durata unei vacanţe pe care nepoţii o petrec în satul unchiului Andi, o serie de scurte expediţii în natură, cu aspect educativ. Ficţiunea nu constituie totuşi

decât un pretext pentru punerea în pagină a unui comic de situație specific prozei lui ~ care, în intervalele sale izbutite, creează viziuni hiperbolice ale catastrofelor mărunte produse de obiectele din cotidianul casnic.

◆ ***, UC, II, 1992, 6, 15.

L. T.

NICOLAU-GOLFIN Marin, *Stella-Alba*, București, Tipografia Filaret, 1992, 293 p. Cu o pref. a autorului. După afirmația autorului, vol. ar face parte din ciclul *Românii scriu istoria*, alături de *K2B3, misiune secretă în România 1989* (1993) și de *Fata pământului* (1994). Roman senzațional. Relatează aventurile lui Ionuț Apostol care, călătorind prin lume pe urmele surorii sale, Stella-Alba, acrobată a circului Krateyl, încearcă să dejoace un complot pus la cale de forțe obscure ce vor să obțină de la cei doi frați un medalion de familie desprins dintr-un colier antic provenind din Mesopotamia.

L. T.

❍ **OBADĂ Vasile**, *Gândeștenii*, fragment din romanul *Termenul redus al iubirii*, MOL, III, 1992, 4, 45–48.

L. T.

OJOG-BRAȘOVEANU Rodica, *Coșmar*, București, E. M., 1992, 190 p. Roman polițist.

L. T.

OJOG-BRAȘOVEANU Rodica, *O toaletă à la Liz Taylor*, București, E. M., 1992, 312 p. (Sfinx, 5). Roman polițist.

▼ București, Nemira, 2000.

◆ Nicolae Boghian, VAR, III, 1992, 3, 21; ***, BNR, XLI, 1992, 7–12, 113.

L. T.

OPREA Leonard, *Cămașa de forță*, București, Nemira, 1992, 228 p. (Purgatoriu). Fragmente: *Obsesia*, AST, 1990, 1, 10; *Mă numesc Inochente Damian*, (romanul e anunțat inițial cu titlul *Obsesia*), CNC, I, 1990, 18, 5; *Jurnal-o zi*, CL, s. nouă, 1990, 15, 9; *Orizontul e un rinocer*, O, s. nouă, 1990, 48, 12; *Obsesia*, AGA, IV, 1991, 3, 112–120. Roman psihologic. Prezintă cazul depresivului Inochente Damian, inginer, în vârstă de treizeci și cinci de ani, care crede că suferă de „o destructurare a identității”, diagnostic neconfirmat oficial. În sanatoriul unde este internat, personajul se autoinvestighează, cazul său fiind acela al unui individ deja atins profund de „morbul însingurării” (Bogdan Dumitrescu).

◆ Bogdan Dumitrescu, RL, XXVI, 1993, 12, 9; Dorin Sălăjan, FC, 1993, 18, 18; Dan-Silviu Boerescu, LCF, s. nouă, 1995, 29, 16.

L. B.

OPREANU Sabin, *Identități provizorii*, București, E. M., 1992, 150 p. Roman psihologic conceput sub forma unui „jurnal total” (Iaromira Popovici). Pe canavaua narațiunii retrospective, autorul fixează, la intervale minuțios calculate, filtre ce decantează evenimentele, fluidizându-le sau sintetizându-le în varii forme: pasaje lirice, citate filosofice, versuri albe, scene statice, ultimele de un real impact datorită regularității cu care revin în text.

◆ Iaromira Popovici, RL, XXVI, 1993, 7, 9.

L. B.

❍ **ORLEA Oana**, *Zagam*, fragment din romanul omonim, VR, LXXXVII, 1992, 8–9, 68–78.

L. B.

PANIȘ Anatolie, *Dincolo de Lisabona*, Galați, Porto Franco, 1992, 406 p. Fragment:

Se împarte pământul, RL, XXV, 1992, 2, 14–15. Cu un subiect aborescent şi greu de rezumat, ≈ ne este oferit ca o „parabolă istorică” (Nicolae Manolescu), când mai nimerit ar fi fost să rămână ceea ce este în realitate, adică un roman de familie şi o frescă a istoriei Basarabiei cuprinsă între finele veacului al XIX-lea şi perioada celei de-a doua conflagraţii mondiale. Pentru acelaşi comentator, ~ „nu e un bun observator al individului şi al vieţii lui sufleteşti”, dar excelează în pictura „gloatei”, epicul susţinându-se fericit pe câteva asemenea tablouri.

◆ Claudiu Constantinescu, RL XXVI, 1993, 7, 7; Nicolae Manolescu, RL, XXVI, 1993, 7, 7; Al. Th. Ionescu, CAL, 1993, 3, 6; S. Craia, ~, ≈, LCF, s. nouă, 1993, 15, 6.

L. B.

✷ **PARAZOLESCU George**, *Roma în flăcări*, Bucureşti, Destine, 1992, 276 p.

◆ ***, BNR, XLI, 1992, 19–23, 84.

L. B.

PĂLTINEANU Gellu, *Casa dintre arbori*, Craiova, Scrisul Românesc, 1992, 234 p. Roman social despre viaţa lucrătorilor silvici. Ucenicia inginerului Mugurel Marinescu, proaspăt absolvent de facultate, instalat, împreună cu soţia, într-o cabană din Munţii Făgăraşului, e urmărită cu scrupulozitate. Mania detaliilor şi didacticismul retoric agasează, anulând intenţia autorului de a celebra natura şi munca slujitorilor ei.

L. B.

❍ **PECICAN Ovidiu**, *Alfabet*, TR, s. nouă, IV, 1992, 38, 6; *Plaja cu corpuri*, EX, XXV, 1993, 1–2, 13; *Perspective cazone*, ST, XLV, 1994, 3, 16–19, fragmente din romanul *Zoom.*

L. B.

POPA Ioan, *Robi pe Uranus*, Bucureşti, Humanitas, 1992, 192 p. „Un jurnal […] în care ni se dezvăluie oroarea nebănuită […] a unei instituţii esenţiale pe care prea puţini dintre noi o pot vedea şi pătrunde/cunoaşte în intimitatea sa: […] armata română” (Ioan Muşlea).

◆ Gheorghe Iova, TNL, IV, 1992, 632, 6; Nicolae Baboi, CNC, III, 1992, 17, 4; Gheorghe Cristea, *Represalii asupra unui autor: ~ (≈)*, DOI, III, 1992, 28, 2; ***, *Dreptul la replică*, DOI, III, 1992, 30, 2; Ioan Popa, *Dreptul la replică*, DOI, III, 1992, 33, 12; Ioan Muşlea, F, XXVIII, 1992, 11, 4–5.

L. B.

POPA HOMICEANU Vasile, *Iarna, pentru cine mor vulpile*, Iaşi, Junimea, 1992, 272 p. Autobiografie construită în jurul obsesivei nevoi de depăşire a culpei originare a speciei, prin aflarea sensului tainic al fiinţării, a misterului vieţii în sine, „cel mai teribil dar al divinităţii”, care oferă omului şi „singura posibilitate de a fi fericit”. ≈ e un „insolit *Bildungsroman* liric, cu expresivităţi naturaliste, ce-l particularizează în contextul prozei actuale” (Simion Bărbulescu). Obsedat de studiul „complexelor de tot felul, abordate într-o manieră tipic freudiană”, ~ alunecă adesea în plicticoase digresiuni, „colbăite analize psihologice” (Ion Holban). Dacă iarna e semnul purificării, Vulpea e cel al feminităţii, în accepţia aceluiaşi comentator „textul putând fi citit ca o *carte despre feminitate*, în tot ce are ea specific (agresivitate, cruzime, sânge rece, pasiune, conştiinţa păcatului).”

◆Ioan Holban, CRC, 1992, 14, 8; Holban, *Salonul*, 233–234; Simion Bărbulescu, CL, CXXXII, 1998, 7, 28.

L. B.

POPESCU Adrian, *Tânărul Francisc*, Cluj-Napoca, Dacia, 1992, 150 p. Cu o postf.

a autorului. Fragment: *Primăvara umbriană*, LCF, s. nouă, 1992, 21, 10. Roman religios, consacrat vieții Sfântului Francisc din Assisi. Narațiunea reface, într-un stil dominat de simplitate și de evlavie, „cruciada" impetuosului personaj, dusă cu abnegație, două decenii, pentru apărarea credinței creștine. „O viguroasă și stenică purificare livrescă prin cufundarea în apele eternei «copilării», eternei «tinereți» a creștinătății" (Ruxandra Ivănescu).

▼ Cu o postf. a autorului, Pitești, Paralela 45, 2000.

◆ Corina Apostoleanu, TMS, s. nouă, II, 1997, 4, 7; Ruxandra Ivăncescu, VTR, XXVII, 1997, 5, 31; Sanda Cordoș, VTR, XXVII, 1997, 5, 32–33; Aurel Pantea, VTR, XXVII, 1998, 4, 56; Ivăncescu, *O nouă viziune*, 110–113.

L. B.

➤ **POPESCU Titu**, *Un an cât o speranță. Romanul unui azilant*, Sibiu, Carnetele Observator-Transpres, [1992?], 205 p. (Retipărire integrală, prin fotocopiere, a romanului omonim apărut la München, în 1989). „Circumscrie perioada de un an, de la 2 septembrie (desigur 1987) până la 2 septembrie anul următor, perioada cea mai grea și mai dramatică trăită de ~ ca azilant în Germania. Scrisă sub forma unui jurnal intim, dar nu ținut la zi, cartea e definită de autor drept un «roman», și, pe drept cuvânt, pentru că depășește categoric sfera unor însemnări efemere și fortuite. Este un veritabil roman psihologic, autobiografic; se bazează pe succesiunea stărilor psihice ale azilantului, de intensități și urmări divers nuanțate" (Theodor Vârgolici).

▼ München, 1989.

◆ Vasile Mănuceanu, OBT, III, 1990, 1, 29; Theodor Vârgolici, ALA, IV, 1993, 172, 5; Mircea Popa, LTE, III, 1993, 51–52, 4; M. B., ROS, II, 1996, 5–6, 139–141.

L. B.

✸ **POPESCU HOLBAN Ileana**, *Și totuși... happy-end*, București, Editura Medicală, 1992, 287 p.

◆ ***, BNR, XLI, 1992, 7–12, 113.

L. B.

➤ **POPPER Jacob**, *Omul și umbra. Cronica unei erezii*, Iași, Junimea, 1992, 319 p. Cu o *Anexă*, la final, ce reproduce *Convorbire cu Jacob Popper despre droguri oglinzi, instrumente de tortură și alte lucruri vrednice de mirare*, de Luce d'Eramo, după „La Fiera Litteraria", Roma, din 6 octombrie 1966. (În lb. Italiană: *L'uomo e l'ombra*, Florența, 1966). Roman istoric despre viața lui Galileo Galilei. Conceput în România deceniului șase, ca un protest disimulat împotriva dogmatismului și publ., mai târziu, în Italia, după expatrierea autorului, ≈ pare a nu fi romanul unui personaj imaginar ori convențional, ci acela al unuia „clandestin", „real și posibil", cum afirmă ~, nedezvăluit documentelor. Surprinzător de modern, autorul țese o imagine complexă și actuală a psihologiei protagonistului, atât de ros de îndoieli și de contradicții, încât însuși Ercole Argenti, cel din perspectiva căruia este narată acțiunea, secretarul și umbra fidelă a savantului, îi „ignoră secretul" (Sorin Vieru). Primit favorabil de critică, romanului i-au fost apreciate „generoasa poezie siderală [...], documentarea minuțioasă, dezinvoltura dialogurilor de epocă și, mai ales, pictura mediilor" (Adrian Popescu).

■ *L'uomo e l'ombra*, Florența, 1966.

◆ Sorin Vieru, VR, LXXXVII, 1992, 10–11, 143–146; Titu Popescu, ST, XLIV, 1993, 1, 28–32; Adrian Popescu, ST, XLIV, 1993, 3–4, 42–43.

L. B.

✷ **RADOCEA Gheorghe**, *La drum*, Bucureşti, Maiko, 1992, 192 p. „O poveste de dragoste clasică, o parabolă în care Occidentul este veşnic îndrăgostit de sucita în ale democrației Europă de Est sau o cronică de familie” (Mihai Pavelescu).

◆ Mihai Pavelescu, RL, XXVII, 1994, 2, 6–7.

L. B.

✷ **RADULUP-VARTIC Aurelia**, *Gheara pisicii*, Bucureşti, Cozia, 1992, 176 p. (Spirit european). Tr. din lb. franceză, de pe un original neidentificat, de Luana Brackers de Hugo. Roman polițist.

◆ Florin Paraschiv, VR, XCI, 1996, 7–8, 156–157.

L. B.

❍ **ROBESCU Marius**, *De unde începe dezastrul*, fragment de roman, VR, LXXXVII, 1992, 6–7, 35–43.

L. B.

❍ **SĂLCUDEANU Petre**, *Măi, fericiților!*, fragment de roman, LTE, II, 1992, 15, 8–9.

L. B.

SCHERER Victor, *Imposibila despărțire*, Bucureşti, Moldinformbusiness Globe, 1992, 124 p. Roman de dragoste, pe tema reîncarnării. Rănit în decembrie 1989 şi aflat în stare de şoc după intervenția chirurgicală menită să-l salveze, protagonistul rememorează, între două momente de pierdere a cunoştinței, întrupările sale anterioare. Sunt evocate astfel iubirea lui Liviu Cîmpeanu, sublocotenent în rezervă în timpul rebeliunii legionare din 1941, pentru tânăra şi frumoasa Cristina şi iubirea dintre Liviu şi Lidia, derulată în preajma evenimentelor din decembrie 1989. Romanul surprinde mediile marcate de schimbări istorice, relațiile din viața de provincie, tensiunea premergătoare şi pe cea din primele zile ale revoltei, dar însoțeşte povestea, în defavoarea epicului, de reflecții adesea redundante.

◆ ***, BNR, XLII, 1993, 12, 54.

I. T.

SCHWARTZ Gheorghe, *Cochilia*, Bucureşti, Forum, 1992, 301 p. (Scriitori români contemporani). Roman parabolic, cu note de proză fantastică. Hotărârea profesorului Nicky Diamant de a-şi ceda vila, situată în centrul oraşului, în schimbul unei case de la periferie, declanşează un conflict familial, stins doar odată cu moartea soției sale. Tensiunea întreținută de prelungirea formalităților necesare schimbului de locuințe îşi pierde intensitatea, pe măsură ce acțiunea pătrunde în atmosfera enigmatică a imobilului de la Piatra Arsă, iar intriga e preluată de farmecul tainic al noii case şi al locuitorilor ei, bătrânul Colțea şi nepoata acestuia, care îl vor acapara definitiv pe Nicky. Acțiunea se construieşte în jurul personalității profesorului, focalizată dinspre un plan al relațiilor profesionale şi de familie – surprinse pe fondul realităților sociale din România comunistă – înspre planul relației sale bizare cu nepoata lui Colțea, în universul straniu de la Piatra Arsă. Destinul profesorului pierde astfel din adâncime, dar câştigă în intensitate, parcurgând un traseu obsesiv, imaginat de autor – a cărui voce trădează adesea auto-ironic strategiile de construcție ale narațiunii – prin imaginea edificării interioare ca drum către apexul psihedelic al unei cochilii.

◆ Gheorghe Mocuța, *Viața într-o cochilie*, ARCA, III, 1992, 9–10, 6; Alex Ştefănescu, ESM, III, 1992, 42, 20; Viorel Gheorghiță, *Un intermezzo literar*, F, XXIX, 1993, 7–8, 4. ❐ V. şi D. C. R. R., *Martorul*, 1972.

I. T.

SFETCU Andronie, *Căderea agentului V-17*, f. l., Gutinul, 1992, 119 p. Roman poliţist. Colonelul de Securitate Bogdan şi colegii lui din aşa-zisa „brigadă blondă" descoperă o reţea de spionaj pornind de la investigarea uciderii inginerului Gustav Schmidt în apropierea unui orăşel transilvănean, în vara lui 1979.

M. M.

SICOIE Florin, *Tratat asupra cozii. Roman pamflet*, Bucureşti, Fundaţia Culturală Română, 1992, 107 p. (Excelsior). Cu o pref. de Nicolae Breban. Fragmente: *Tripticul aşteptării*, CNT, 1990, 2, 6; *Culoarea Auburn*, RL, XXIV, 1991, 11, 14–15; *Coada, întâmplare sau politică?*, GAC, VIII, 1997, 1–2, 24–26; ≈, GAC, VIII, 1997, 1–2, 24–26. Lucrare de sertar, proiectată iniţial ca parte dintr-un alt roman (neterminat), intitulat *Plictisul*, cartea abordează, „cu seriozitate falsă, cu acribie jucăuşă", un fenomen specific României socialiste. Este vorba despre cozile alimentare. Pe un ton de pseudo-enciclopedie, autorul prezintă, la graniţa între istoria reală, pamflet şi eseul grav, nu numai un „fenomen derizoriu" (Nicolae Breban), ci şi o „realitate istorică" (Ioan Holban), rescriind astfel „o parte din istoria moravurilor unui continent" (Nicolae Breban).

◆ ***, CROR, IV, 1992, 5–6, 15; ***, CNC, III, 1992, 14, 4; ***, BNR, XLI, 1992, 7–12, 113; Alex Ştefănescu, *Jocul de-a ştiinţa*, RL, XXV, 1992, 13, 9; Alex Ştefănescu, ESM, III, 1992, 13, 20; Irina Petraş, *Meseria de a trăi*, TR, s. nouă, IV, 1992, 24, 8; Ioan Holban, *Cum ne învârtim în jurul cozii*, CRC, 1992, 10, 8; Dorin Popa, *„Nu cred că tranziţia, oricât de grea ar fi ea, ar putea împiedica naşterea de capodopere"* (interviu), CRC, 1995, 9, 5; ***, GAC, VIII, 1997, 1–2, 24–26; Carmen Matei Muşat, *Romanul optzecist: radicalitate şi provocare*, DIL, III, 1995, 145, 7; Marcel Marcian, *La ~*, CNT, 1999, 48–49, 6.

I. T.

SÎRBU Ion D., *Adio, Europa!*, I, Bucureşti, Cartea Românească, 1992, 437 p.; II, Bucureşti, Cartea Românească, 1993, 371 p. Conceput în anii 1982–1983 şi publicat postum, romanul s-a intitulat, succesiv, *Candid în Isarlâk*, *Ciocoii noi şi vechi*, *La Condition roumaine* şi *Adio, Europa!*, titlu rezumativ pentru tema centrală, izolarea României de Europa. Autorul şi-a definit romanul ca „*summing-up* al lucidităţii mele, gulliverian-candidian". Fragment: *În loc de testament*, MEM, I, 1990, 1, 72–89. Roman antitotalitar. Acţiunea se derulează în deceniul opt al sec. trecut, la Isarlâk, un orăşel de provincie din România ceauşistă, contaminat de tare eurasiatice şi situat „la spatele lui Dumnezeu şi al Europei". Într-o utopie negativă, romanul demontează mecanismele acestei lumi comuniste de tip balcanic, ale cărei structuri sociale se ierarhizează după modelul turco-fanariot al Imperiului Otoman. Personajele exponenţiale – sultanul care domneşte la Înalta Poartă, poetul Omar Kaimakov, beiul culturii Caftangiu, paşa securităţii Osmanescu sau clanul Tutilă – denumesc alegoric figuri ale propagandei comuniste, incursiunea în România socialistă lăsând loc unui transparent mesaj antitotalitar. Dimensiunile etice ale lumii turcite, o lume „îndemonită", plină de lichele, proşti, ticăloşi, şmecheri, puşcăriaşi şi alte fiinţe corupte, sunt răsturnate prin pamflet şi satiră, luciditatea investigaţiei conjugându-se cu tehnici narative şi strategii retorice în care tragicul alternează cu burlescul. Se prefigurează astfel o „vastă compunere polifonică" (Cornel Regman) ale cărei valenţe semantice deschid lectura romanului spre registre diverse: „alegoric, pamflet, filosofic, politic, parabolic, ironic, eseu, jurnal, cronică, frescă socială" (Nicolae Oprea). Protagonistul este un profesor de filosofie, Desideriu Candid, un *alter ego* al scriitorului, obligat să trăiască în lumea Isarlâkului, deşi visează la luminile

Occidentului. Botezat cu numele personajului voltairian, ale cărui idealuri le întruchipează, după o tinerețe de stânga şi zece ani de puşcărie şi muncă silnică, în relatarea cărora sunt evocate întâmplări trăite de autor la Jilava, protagonistul are, în Isarlâk, meseria de ortograf la Combinatul de Panificație şi Vinalcool. Grație unor intervenții mediate de soția sa, primeşte dreptul de a conferenția la universitatea populară din urbe. Pregătindu-şi o asemenea prelegere, Candid râde sarcastic atunci când vede într-un afiş că numele lui Karl Marx îl substituie pe cel al scriitorului Karl May. Incidentul destabilizează edificiul ideologic al sistemului politic şi declanşează, patologic, un „delir uman, instituțional [şi] existențial" (Cornel Regman), în urma căruia vor fi sacrificați atât eroul-narator, cât şi soția acestuia, Desideriu fiind internat într-un spital de nebuni, iar Olimpia, ucisă într-un fals accident de maşină. Cartea conține şi un al doilea final, intitulat *În loc de testament*, scris pentru a fi publ. doar în ipoteza în care naratorul ar fi fost ucis de „brațul cel lung al revoluției continue". Eugen Simion a văzut în Candid figura omului care îşi trăieşte viața punând-o între paranteze: „Candid este o natură tare şi un spirit care are acces la filosofia istorică. Ratează nu pentru că nu se poate adapta istoriei, ci pentru că istoria a devenit irațională [...]". Exegeza a înscris romanul, ca piesă de rezistență, în tradiția prozei de factură antitotalitatră, recunoscând-o drept „una din cele mai spectaculoase mărturii epice despre anii din urmă ai dictaturii comuniste" (Mihai Dragolea), o „satiră a comunismului balcanic" (Alex Ştefănescu), un „tablou total al existenței în lumea comunistă la toate nivelele ei" (Nicolae Baltă), un roman care „tratează tăios, fără menajamente, cu un sarcasm nimicitor, anii de dictatură comunistă şi *creațiile ei* în materie de transformare a omului, precum şi instituțiile specifice cărora le revenea misiunea acestei transformări" (Cornel Regman). Cartea a fost citită, de asemenea, ca „roman de idei" şi „roman eseistic" (Eugen Simion), ca „roman politic şi – deopotrivă – roman social", replică la *Ciocoii vechi şi noi*, de Nicolae Filimon (Nicolae Oprea), ca roman alegoric, al doilea în cultura română, după *Istoria ieroglifică* a lui Dimitrie Cantemir (Nicolae Oprea), ca „roman politic de natură eseistică şi cu o de neignorat tentă filosofică" (Toma Grigorie). În fine, textul constituie un reper legitim în procesul de redimensionare actuală a canonului literaturii române (Ion Simuț).

▼ I–II, Bucureşti, Cartea Românească, 1997.

◆ Cornel Regman, ~ – *notă la romanul ≈ (La Condition roumaine)*, MEM, I, 1990, 1, 70–71; ***, UC, II, 1992, 6, 3; Alex Ştefănescu, ESM, III, 1992, 41, 20; CNC, III, 1992, 29, 15; Traian T. Coşovei, ESM, III, 1992, 44, 20; Adrian Dinu Rachieru, *Un Isralâk alutan*, MRT, III, 1992, 10, 5; I. Negoițescu, *Jurnalul unui jurnalist*, F, XXVIII, 1992, 11, 7; Dan Stanca, *1992 un an editorial al suferinței şi bucuriei*, TNL, V, 1993, 6; Mihai Dragolea, *Radiografia inconsistenței*, VTR, XXIII, 1993, 267, 15; Mihai Dragolea, *Romanul unui coşmar*, VTR, XXIII, 1993, 269, 7; Ion Simuț, *Mutația valorilor estetice – o veşnică nelinişte*, F, XXIX, 1993, 130, 10–11, 13; Tanța Dumitrescu, *Sexul dracilor*, FMI, XLVII, 1994, 1, 11; Nicolae Baltă, VR, LXXXIX, 1994, 5–6, 148–151; Monica Lovinescu, DOI, V, 1994, 33, 15; Marin Victor Buciu, *Adio, literatură!*, PARD, II, 1994, 7–12, 6; Dan C. Mihăilescu, *Singurătatea histrionului (I) (II) (III)*, DOI, VI, 1995, 7, 15; 8, 22–28; 9, 15; Nicolae Oprea, *Pseudo-tratatul de balcanologie al lui ~*, F, XXXI, 1995, 7–8, 14–17; Nicolae Bârna, *„Vibrant omagiu" în cheie „schiolă"*, CAI, 1995, 1–2, 51; Marian Barbu, *O capodoperă a literaturii de rezistență*, CAI, 1995, 10–12, 212–222; Nicolae Bârna, *Despre altceva, dar şi altfel*, CAI, 1995, 10–12, 207–212; Dumitru Micu, *Cealaltă față a Isarlâkului*, CAI, 1995, 10–12, 197; Adrian Dinu Rachieru, *O victorie postumă*, CAI, 1995, 10–12, 201–203; Eugen Simion, *Romanul eseistic*, CAI, 1995, 10–12, 7–15; Octavian Soviany, *Minciună barocă şi adevăr*

romanesc, CAI, 1995, 10–12, 203–206; Negoițescu, *Scriitori*, 388–391; Dumitru Smaranda, *Marea revelație*, VR, XCI, 1996, 3–4, 263–264; Lovinescu, *Unde scurte*, VI, 355–360; Micu, *Scurtă istorie*, III, 331–332; Ruxandra Cesereanu, *Psihologia victimei în antiutopia românească. Hipnotizatul puterii, războinica, noul mancurt, Gulliver şi homo ridens*, F, XXXIII, 1997, 5, 71–73; Ruxandra Cesereanu, *Lumea stăpânilor în antiutopia românească*, VTR, XXVII, 1997, 6, 80–82; Ornea, *Medalioane*, 192; Lelia Nicolescu, *Cursa de şoareci. Viață şi literatură*, TR, s. nouă, X, 1998, 7–8, 6–7; Toma Grigorie, *Este ≈ un roman politic?*, VTR, XXVII, 1998, 7, 30–31; Antonio Patras, *Semnele timpului în roman*, CL, CXXXII, 1998, 7, 20; Toma Grigorie, *~ spre filosofie*, F, XXXIV, 1998, 7–8, 44–48; Miruna Mureşanu, UC, VIII, 1998, 4, 5; Valeriu Cristea, *Literatura de sertar şi literatura de masă*, ALA, VII, 1998, 435, 8, 13; Constantin Trandafir, *„În primul rând asistăm la o criză de receptare. Cred că acesta e miezul chestiunii*”, F, XXXIV, 1998, 10, 44–46; Dan Perşa, ~, TMS, s. nouă, III, 1998, 12, 5; Cesereanu, *Călătorie*, 89–90, 251, 254–255, 258, 262–262, 268; Toma Grigorie, *Radiografii social-politice*, F, XXXV, 1999, 6, 81–97; Nicolae Oprea, *Calea lui ~: din viață în literatură*, F, XXXV, 1999, 6, 56–65; Dan Perşa, ~, TMS, s. nouă, IV, 1999, 1, 6; Lascu, *Un aisberg*, 38–47; Nicolescu, *Ion D. Sîrbu*, 75, 179, 186, 193–201, 254–396, 438–448; Simion, *Fragmente*, IV, 281–300; Barbu, *Aspecte* II, 191–214; ***, *Traversarea*, 16–17, Toma Grigorie, *Eseuri subsidiare la „Adio, Europa!” de Ion D. Sîrbu*, Bucureşti, Cartea Românească, 1999, *passim*; ***, *Dicționarul esențial*; Anghelescu, *Cămaşa*, 134–136; Crohmălniceanu, Heitmann, *Cercul*, 380–391, 413; Micu, *Istoria*, 604, 605; Micu, *Literatura,* 309; Oprea, *Ion D. Sîrbu*, 28, 67, 107, 114, 116–142, 149.

I. T.

SPINEANU Dorin, *Zile sălbatice*, Iaşi, Institutul European, 1992, 133 p. (Scriitori români, 1). Cu o postf. intitulată *O pre-față în chip de post-față despre viața, opera, întâmplările, ba chiar şi postumitatea lui Dorin Spineanu, poet, prozator şi jurnalist din „cătunul Păcurari”*, de Liviu Antonesei. „Roman de introspecție în formula textului personal, al jurnalului romanesc” (Ioan Holban). Naratorul, un scriitor în vârstă de treizeci şi trei de ani, ajunge să trăiască „un soi de melancolie foarte balcanică”, topită într-un sentiment de ratare, alimentat atât de eşecul încercat în relațiile erotice, cât şi de neputința de a-şi finaliza proiectele romaneşti. Scenariul epic, de tip textualist şi metaleptic, cuprinde câteva episoade din viața protagonistului, înregistrate – în termenii naratorului – printr-un adevărat „viol al memoriei”, act prin care textul scris şi realitatea devin, în egală măsură, versiuni imaginare ale aceleiaşi experiențe personalizate.

● Premiul Asociației Scriitorilor din Iaşi pe anul 1992.

◆ ***, UC, II, 1992, 5, 5; ***, BNR, XLIII, 1994, 10, 42; 18, 50; Ştefania Bejan, OP, III, 1992, 570, 3; Alex Ştefănescu, ESM, III, 1992, 17, 20; Andreea Deciu, *Diletantismul la profesionişti*, RL, XXV, 1992, 18, 11; Ioan Holban, *Viol asupra memoriei,* CRC, 1992, 16, 8; Holban, *Salonul*, 235–237.

I. T.

STANCA Dan, *Vântul sau Țipătul altuia*, Bucureşti, E. M., 1992, 246 p. Finalizat, după mărturiile autorului, în 1983–1984. Roman fantastic. Întâlnirea cu tânărul critic literar Radu Virgil îşi pune amprenta fatal asupra vieții personajului-narator, care se bănuieşte a fi victima unei înscenări de proporții. Atât formația sa culturală – marcată de trecerea prin diferite medii selecte ale Bucureştiului – cât şi opțiunile sale conjugale par determinate, pe căi indirecte, de către prietenul său. Ca formă de revoltă, el ratează, prin abandon, şcoala militară, eşuează în cariera de filolog, profesând la o şcoală de provincie, pentru ca în final să îşi distrugă ms., renunțând astfel la o carieră previzibilă. Oscilația permanentă între nevoia de confort şi dorința de adevăruri

absolute, propensiunea pentru latura spirituală a existenței, dublată însă de asumarea incompletă a unui traseu inițiatic îl blochează pe protagonist, silindu-l să-şi definească existența ca „destin irosit" (Ştefan Nicolae). Cheia în care se descifrează biografia lui alternează miraculosul şi mundanul, pe fundalul realist al României comuniste, traversată însă subtil de forțe enigmatice, de sorginte fantastică.

● Premiul Uniunii Scriitorilor din România pe anul 1997.

◆ Traian T. Coşovei, ESM, III, 1992, 50, 20; ***, UC, II, 1992, 10, 15; ***, CNC, III, 1992, 32, 5; ***, BNR, XLII, 1993, 6, 50; Gabriela Hurezean, *Redactorii de la „Tineretul liber" continuă să scrie cărți*, TNL, V, 1993, 953, 7; Liana Buligan, FMI, XLVI, 1993, 2, 11; Radu Comănescu, *Istoria unei inițieri*, CNC, IV, 1993, 2, 4; Eugen Simion, *Calea spirituală*, LTE, III, 1993, 4, 3; Radu Voinescu, *Un traseu inițiatic*, RL, XXVI, 1993, 15, 8; Irina Egli, CAI, 1993, 5–6, 82–84; Ştefan Nicolae, *Frumoşii învinşi ai vieții*, VR, LXXXVIII, 1993, 8–9, 154–155.

I. T.

❍ **STANCIU Ioan Florin**, *Ucenicul diavolului*, fragment din romanul *Apocriful necredinciosului Toma*, TMS, XXVII, 1992, 5, 8–9, 15.

I. T.

❍ **STĂNESCU Alexandra**, *Noi suntem poporul*, fragment de roman, CAL, 1992, 10, 16–17.

I. T.

STĂNILOAE Lidia, *Raiul inocenților*, Bucureşti, Cartea Românească, 1992, 207 p. Roman al unei edificări morale. Cartea prezintă „confruntarea unei conştiințe cu problema suferinței ultimei jumătăți de veac" (Camil Marius Dădârlat), plecând de la un rechizitoriu al comunismului românesc din deceniile cinci şi şase ale sec. trecut. Cu acțiunea plasată temporal după amnistia generală din 1964, romanul evocă destinul a două personaje. Este vorba de Ana Bota, fiica răsfățată a unui torționar comunist, şi de Ioachim Munteanu, victimă a Securității şi, direct, a tatălui Anei. Sentimentul de culpă asumat de Ana, dar şi prețul plătit pentru a înțelege realitatea condiției ei familiale lasă loc pentru o dilemă morală, dezbătută în spațiul dintre adevăr, conştiință şi convențiile sociale din epocă.

◆ ***, UC, II, 1992, 7, 15; Camil Marius Dădârlat, UC, II, 1992, 8, 8; ***, BNR, XLII, 1993, 5, 52; Nina Stănculescu, CROR, V, 1993, 2, 12; S. Craia, LCF, s. nouă, 1993, 16, 6.

I. T.

STOICA Aurel C., *Duhovnicul Satanei*, II, v. *Duhovnicul Satanei*, I, 1991.

SUCEAVĂ Bogdan, *Sub semnul Orionului*, Bucureşti, Artprint, 1992, 108 p. Roman filosofic. Decepționat în dragoste, eroul cărții îşi caută echilibrul lumii interioare, izolându-se într-un castel şi practicând ceea ce el numeşte religia împlinirii în tine însuți. Spațiul recluziunii ar sugera, astfel, universul închis al ființei, în care principiile se substituie accidentalului, şi al purificării prin artă ca sculptură spirituală a visului, a credinței şi a speranței. Exercițiul de idealitate şi de penitență se vrea un argument în favoarea singurei existențe adevărate, desfăşurată în libertatea creației de sine.

A. S.

ŞERBAN Viorel, *Dincolo de lacrimi*, Timişoara, Editura de Vest, 1992, 176 p.. „Cartea porneşte de la o întâmplare reală. Ea cuprinde drama unui tată (drama autorului) care şi-a pierdut unicul fiu. Acum el

reconstituie povestea unei fericiri nesfârşite, dar definitiv dispărute. Povestea unei fericiri imposibile” (Eugen Dorcescu).

◆ Eugen Dorcescu, *Cartea prietenului meu*, MRT, III, 1992, 10, 6.

A. S.

ŞERBĂNESCU Eugen, *Dincolo*, Bucureşti, Romfel, 1992, 253 p. Reed., în 1997, în ed. revăzută şi adăugită, cu titlul *Dincolo de Groenlanda*. Roman de dragoste. Zidarul Manu, de pe un şantier de construcţii, se îndrăgosteşte de Milena Schitu, profesoară la o şcoală din apropiere. Relația lor e un exercițiu de voluptate prin amăgire, după modelul Maitreyi al lui Mircea Eliade, şi un joc cu „finalităţi mereu amânate”, venit, ca sugestie, din *Enigma Otiliei* a lui G. Călinescu. Neîmplinită în lumea realului, în cele din urmă beatitudinea e trăită ca literatură. Fostul zidar transferă într-o carte imaginea purificatoare a femeii absente.

▼ *Dincolo de Groenlanda*, Bucureşti, Cartea Românească, 1997.

◆ George Pruteanu, ESM, IV, 1993, 8, 21; Bogdan Dumitrescu, *În căutare*, RL, XXVI, 1993, 8, 8; Tudorel Urian, *Joaca de-a literatura*, CVT, s. nouă, III, 1997, 2, 6; Codin Olăreanu, TMS, s. nouă, III, 1998, 1, 6.

A. S.

ŞERBĂNESCU Florentina, *Greşeala inspectorului Henţiu*, Bucureşti, Albatros, 1992, 173 p. (Romanul poliţist). Roman detectiv.

A. S.

❍ **ŞLAPAC Florin**, *Factorul poştal Roulin*, TMS, XXVII, 1992, 6, 10; 14; *Prin oglindă*, LCF, s. nouă, 1992, 28, 10, fragmente dintr-un roman cu titlul neprecizat.

A. S.

ŞOVU George, *Liceenii rock’n roll*, Bucureşti, Garamond, 1992, 116 p. (Liceenii). Roman pentru copii şi adolescenţi. Elevi ai unei formaţii de muzică uşoară caută melodia „trăznet” pentru câştigarea unei competiţii şcolare. Cartea e, în fapt, un reportaj anost, impropriu numit roman.

▼ Bucureşti, Garamond, 1998.

A. S.

ŞTEFĂNESCU Paul, *K. G. B. atacă Bonnul. Un spion sovietic determină căderea cancelarului Wili Brand*, Bucureşti, Alux – Romcart, 1992, 102 p. Cu un *Cuvânt înainte* al autorului. Roman poliţist.

A. S.

TAMAŞ Cristina, *Străinul de pe plajă*, Constanţa, Muntenia, 1992, 121 p. Roman de dragoste. Lecţii superficiale de viaţă („ce uşor îşi fac oamenii rău”) deduse din experienţa unor cupluri destrămate.

◆ Ion Roşioru, *Anotimpurile Mariei*, TMS, XXXI, 1996, 2, 6; Ştefan Cucu, *Portrete dobrogene*, TMS, XXXI, 1996, 6, 6.

A. S.

TANDIN Traian, *Ringo, celebrul câine poliţist*, Bucureşti, Romfel, 1992, 221 p. Cu o pref. de Aurora Crângan. Roman poliţist.

A. S.

➤ **TĂNASE Virgil**, *Apocalipsa unui adolescent de familie*, Bucureşti, Editura Fundaţiei Culturale Române, 1992, 190 p. (Excelsior). (În lb. franceză: *Apocalypse d’un adolescent de bonne famille*, Paris, Flammarion, 1980). Fragmente: ≈, TR, s. nouă, II, 1990, 22, 5; ≈, TR, s. nouă, III, 1991, 45, 6; *Domnişoara şi florile de nu-mă-uita*, LTE, II, 1992, 4, 8–9. Roman social. Conţine biografia unui tânăr, subtil imaginată pe fundalul de coşmar al

dramelor totalitare. Atmosfera terifiantă, de represiune şi teroare, e sugerată prin inteligente paranteze lirice despre singurătate, moarte şi credinţă. Soluţia ieşirii din fanatismul ideologic şi din imanenţa politicului este voluptatea trăirii integrale a existenţei ca primat spiritual. Pe autor, crede I. Negoiţescu, „faţă cu realul, în toată cruzimea şi duritatea sa, îl pândeşte confuzia estetică".

■ *Apocalypse d'un adolescent de bonne famille*, Paris, Flammarion, 1980.

◆ Ion Cristofor, *Confesiunile unui exilat*, TR, s. nouă, II, 1990, 23, 4; I. Negoiţescu, *Despre proza lui ~*, RL, XXIII, 1990, 27, 7; Ion Vlad, *Coborând în infern*, TR, s. nouă, V, 1993, 17, 4; Eugen Simion, *Romanul lui ~*, LTE, III, 1993, 25, 3; Constantin Cubleşan, *Apocalipsa după ~*, ALA, IV, 1993, 177, 13; Ileana Comănescu, *Repere ale parabolei*, CAI, 1993, 10–12, 123–127; Negoiţescu, *Scriitori*, 432–434; Micu, *Scurtă istorie*, III, 114; Vlad, *În labirintul*, 246–250; Micu, *Istoria*, 653.

A. S.

TÂRZIU Alexandra, *Cel ce ne scapă*, Bucureşti, Cartea Românească, 1992, 269 p. Roman politic. O parabolă a servituţilor epocii de aur. Paradigmele regimului totalitar (sărăcie, supunere, minciună, umilinţă, constrângere) sunt inventariate într-un comentariu repulsiv şi subtil despre mecanismele terorii şi ale agresiunii împotriva spiritului. Fără să eludeze machiavelismul erorilor noastre, esenţa romanului stă, pe lângă exasperare şi neputinţă, în dilema fricii şi a libertăţii.

◆ Bogdan Dumitrescu, *Parabole*, RL, XXVI, 1993, 3, 8; Alexandru Crăciun, *O proză a labirintului*, CAI, 1993, 4, 28.

A. S.

❍ **TOHOTAN Marcel**, fragment din romanul *Principiul stărilor comunicante*, CNT, 1992, 30, 7.

A. T.

TOMA Atanasie, *Nu toate spioanele sînt blonde*, Bucureşti, Odeon, 1992, 157 p. Roman poliţist.

M. M.

❍ **TOMA Florin**, *Ochiul şi vina*, fragment de roman, CNT, 1992, 7, 4.

A. T.

✸ **TORPEDO Max**, *Ghici cine trage în tine?*, Arad, Sophia, 1992, 236 p. (Surâs şi crimă). Conform informaţiilor bibliografice, pe p. de titlu a vol. este menţionat faptul că romanul ar fi fost tradus în româneşte din lb. engleză de către „Vitoria Lipan". Roman poliţist parodic, atribuit în mod fictiv unui scriitor american. Numele personajelor (maiorul Eugen Simion, căpitanul Fane Neagu, doctorul Buzura, căpitanul Soricescu, plutonierul Mironov) evocă scriitori români cunoscuţi ca susţinători ai lui Ion Iliescu. Romanul redă, pe un ton de „farsă" (Andreea Deciu), implicarea lumii scriitoriceşti în politică, după Revoluţia din 1989.

◆ Alex Ştefănescu, ESM, III, 1992, 36, 20; Andreea Deciu, RL, XXV, 1992, 31, 9; ***, DOI, III, 1992, 40, 15; ***, BNR, XLII, 1993, 11, 50;

A. T.

TRANCĂ Dumitru, *Clubul pensionarilor. File din dosarul Petre Ţuţea*, Bucureşti, Edimpex-Speranţa, 1992, 317 p. Cu o caracterizare nesemnată pe coperta a IV-a. „Portret mişcat al marelui filosof creştin", după cum îl defineşte autorul, romanul împleteşte o proză de evocare cu o dramă de idei. În România anilor '80 se constituie un „club al pensionarilor", care reuneşte un avocat, un fost diplomat, un compozitor şi un filosof. Sunt oameni vechi, care au trăit în epoca interbelică, au cunoscut războiul, au făcut experienţa închisorilor comuniste şi îndură cenuşiul cotidianului socialist. Dialogul

lor, care acoperă aproape întreaga suprafață a romanului, are o semnificație politică. Prin idei, mod de gândire şi credințe, pensionarii sunt reinvestiți simbolic cu un rol de opoziție, cu vocație revoluționară. Dincolo de conotația subversivă, dialogul are vivacitate, încarnând cu patos egal perspective opuse, validând, prin identificare, atât punctul de vedere al călăului, cât şi pe cel al victimei. Lungile discuții lasă uneori loc şi unor evocări, care se susțin autonom, prin calitatea balzaciană a materialului epic.

◆ ***, UC, II, 1992, 10, 15.

A. T.

TRUȚĂ Gheorghe, *Pagoda*, în vol. omonim, Timişoara, Editura de Vest, 1992, p. 73–139. În vol. sunt incluse şi alte două proze, *Balanța* şi *Impar*. Roman al unei experiențe a morții. În decorul unui sanatoriu izolat de lume, locuit de şase bolnavi în stare terminală, narațiunea urmăreşte constituirea unei confrerii a celor care urmează să moară. În loc să îşi trăiască singuri sfârşitul, cei şase pacienți se decid să se asocieze, ca să treacă pragul morții împreună. Inițiată ca un joc de-a Şeherezada, menit să inducă o stare de veghe permanentă prin fabulații nesfârşite, această asociere insolită încearcă să compenseze arbitrariul trecerii în neființă, ritualizând experiența thanatică. Sanatoriul devine astfel un „templu", care conferă atât un sens – sacru – evenimentului morții, cât şi reperele coagulante ale unei microsocietăți. În cele din urmă, proiectul eşuează, grupul rispindu-se. Dintre pacienți, o parte părăseşte sanatoriul, iar cei rămaşi se sting în singurătate, consumând în chip profan evenimentul trecerii în neființă. Artificială prin trama narativă, previzibilă prin deznodământ, cartea se reține totuşi prin viziunea stranie, aproape lirică, a comunității muribunzilor.

◆ ***, UC, III, 1993, 5, 9.

A. T.

➤ **ȚEPENEAG Dumitru**, *Nunțile necesare*, Bucureşti, Editura Fundației Culturale Române, 1992, 127 p. (Excelsior). (În lb. franceză: *Les Noces nécessaires*, tr. e Alain Paruit, Paris, Flammarion, 1977). Fragmente: ≈, CNT, 1991, 15, 5; ≈, LCF, s. nouă, 1991, 26, 8–9; *Fragmente de roman*, CNT, 1991, 41, 5; ≈, CNT, 1991, 42, 5; ≈, ST, XLII, 1991, 10, 16–18. Roman poematic şi cvasitextualist, rescriere a mitului mioritic. Protagonistul, profesorul Ciobanu, viețuieşte, într-o stare ca şi foetală, în „pântecul" patului şi al camerei sale igrasioase. Starea de *buimăceală* a personajului principal, simptomatica sa *aşteptare*, oarecum ataraxică, într-un spațiu matricial claustrat îl situează în descendența acelor făpturi adeseori amorfe, mutilate, simple infraființe dintr-un timp postapocaliptic, care bântuie textele dramatice şi prozele lui Samuel Beckett. Paradoxală este, în contextul unei formule narative voit experimentale, de o decadență stilistică ostentativă, reverența intertextuală – fie ea şi parodică – pe care romanul lui ~ o face față de două opere de „patrimoniu" național. ≈ conține, după cum critica a sesizat deja, o dublă *rescriere*: a baladei *Miorița*, constitutivă pentru mitul identitar al românilor, şi a poemului barbian *Ritmuri pentru nunțile necesare*, acesta din urmă o *punere în abis*, un text-oglindă, rescriere el însuşi a *Mioriței*. Dintre cele trei figuri feminine, Ileana, Ana şi şcolărița Anica, ultima preia rolul Mioarei din baladă. Imaginarul de proveniență barbiană este lesne identificabil în apariția, pe jumătate onirică, a limacşilor onctuoşi de pe pereți, tot atâtea fantasme erotice concretizate, ieşite parcă din „râpa Uvedenrode", matricea gasteropodelor „suprasexuale, supramuzicale", din *După melci*. Semnele palimpsestului mioritic pot fi şi ele depistate la tot pasul. Protagonistul, „mirele", se numeşte nu altfel decât Ciobanu, iar doi dintre colegii săi, profesorii de țară Munteanu şi Pădureanu, uneltesc împotrivă-i, prin denunțuri la inspectorat. Din cadrul

mitologizant de tip mioritic nu lipsesc turmele de oi coborând la vale, mielul sacrificat, *plaiul* care se confundă uneori cu marea, culorile tricolorului național. Mioara vorbitoare devine, întocmai ca în balada națională, un tandru confesor, complice la scenariul nunții cosmice. Remitologizarea mitemelor mioritice, prin reinfuzarea lor cu lirism și cu o brumă de umor candid, pare câteodată cât se poate de canonică, lipsită de orice ireverență parodică. În schimb, adevărata ireverență, aparent sacrilegială față de încărcătura mitologică și sacrală a *Mioriței*, este insistenta invocare a oii ca obiect erotic, perversa ei fetișizare. Criticul Edgar Reichmann remarca tocmai această coexistență a scenelor impregnate de o puternică senzualitate, chiar de o debordantă sexualitate nevoalată, cu simbolurile redempțiunii spirituale, realizată prin nuntirea cosmică, metafizică. Dincolo de nivelul tematicii mitologice intertextuale, dar și de acela al imaginarului topografic (cu fantasme de tipul *deal-vale* sau plai vălurit, asemănător mării), matricea mioritică se întrevede, în *Nunțile necesare*, în „transhumanța" fluxului textual. Mișcarea magmei textuale e când meandrică, desfășurată în valuri succesive, reiterabile, când circulară, adâncindu-se în spirală ori în cercuri concentrice, într-un redutabil spectacol stilistic.

▼ cu un avertisment al autorului, București, Ars Amatoria, 1992; cu o explicație bibliologică, o scrisoare a lui E. M. Cioran către autor, un fragment dintr-un text critic de Jean Frémon și un cuvânt înainte de ~, București, All, 1998 (Biblioteca Allfa). Fragment: ≈, în vol. Spiridon, Lefter, Crăciun, *Experimentul*, 147–151.

■ *Les Noces nécessaires*, tr. de Alain Paruit, Paris, Flammarion, 1977.

● Premiul „Ion Creangă" al Academiei Române pe anul 1992.

◆ Edgar Reichmann, *Tsépeneag et la mythologie danubienne*, „Le Monde", XXXIV, 1977, 10167, 23; Nicolae Bârna, ... *„și stele făclii"*, CAI, 1992, 1–2, 44–49; Eugen Simion, *Mitul mioritic în variantă textualistă*, LTE, II, 1992, 7, 3; Traian T. Coșovei, *„Igrasie de șoareci"*, CNT, 1992, 17, 3; Ioan Groșan, CNT, 1992, 17, 3; Gheorghe Iova, *Viena 1974 – Paris 1976*, CNT, 1992, 17, 3; Florin Sicoie, *Camera – laborator de vise*, CNT, 1992, 17, 3; Cornel Ungureanu, *~ și ai săi*, O, s. nouă, 1992, 20, 12; Ion Urcan, *Apocalipsa mioritică*, APS, III, 1992, 5, 10; Florin Manolescu, *Miorița în viziune postmodernă*, LCF, s. nouă, 1992, 21, 5; Ioana Bot, *Un roman de mistere și de răscruce*, TR, s. nouă, IV, 1992, 24, 8; Fevronia Novac, *Singurătatea Autorului*, RL, XXV, 1992, 26, 10; Nicolae Oprea, *Pe-un picior de plai*, CAL, 1992, 10, 7; Irina Petraș, *O artă plină de întâlniri*, LCF, s. nouă, 1993, 2, 6; Gheorghe Crăciun, ESI, 1993, 1–2, 220–224; Mihai Dragolea, *Tiparul și urmarea*, F, XXIX, 1993, 2, 5; Paul Dugneanu, *Mitul ca text*, UC, III, 1993, 2, 4; Dan Cristea, *Realism fantastic*, LCF, s. nouă, 1993, 24, 5; Alina Cuceu, EX, XXV, 1993, 6, 6; Constantin Cubleșan, ST, XLIV, 1993, 7, 27–28; Gheorghe Crăciun, *Fragmente dintr-un jurnal de lectură*, F, XXX, 1994, 1, 27–30; Ion Mureșan, *Un caz de „Miorița"*, VTR, XXIV, 1994, 9, 9; Irina Petraș, *Literatură română contemporană*, București, E. D. P., 1994, p. 113–116; Ulici, *Dubla impostură*, 245–247; Ungureanu, *La vest*, 216–218; Ioan P. Culianu, *Onirism și hipnagogie*, CAI, 1996, 4–5, 106–109; Bârna, *Țepeneag*, 157–174; Buciu, *Țepeneag*, 69–70, 209–213, 244–245; Crăciun, *În căutarea*, 205–210; Glodeanu, *Dimensiuni*, 126–144; Gheorghe Glodeanu, *Un experimentator al romanului*, CNT, 1999, 14, 10; Sorin Alexandrescu, *La modernité à l'Est. 13 aperçus sur la littérature roumaine*, Pitești, Paralela 45, 1999, p. 223–267. ❒ V. și *Zadarnică e arta fugii*, 1991.

L. Pv.

ȚIC Nicolae, *Bufnița albă*, București, E. M., 1992, 236 p. Fragment: ≈, LCF, s. nouă, 1991, 35, 10. Roman social. Matei Ascar, inginer inventator într-o mare uzină comunistă, își pierde, la aproape cincizeci de ani, soția. Evenimentul antrenează existența

personajului într-o spirală descendentă. Refuzând colaborarea cu Securitatea, Matei e transferat disciplinar într-o mică fabrică de unelte gospodăreşti şi apoi închis. Eliberat în zilele Revoluţiei, el trebuie să accepte, ca unică soluţie, revenirea în casa părintească şi asumarea unui destin de ţăran. Matei parcurge astfel un traseu regresiv, în care circularitatea unei existenţe care se întoarce în punctul de plecare e resimţită tragic, ca o suprimare a bovarismului inerent fiinţei umane. Explorare a limitei, romanul izbuteşte nu atât în imaginarea biografiei lui Matei, prea banală ca să susţină semnificaţiile care îi sunt atribuite, cât în aceea a tatălui lui, Iosu Ascar. Ceea ce pentru fiu era o depăşire ratată a unui statut social, pentru tată e o încercare de transcendere a condiţiei existenţiale. Bătrânul, care îşi pregăteşte timp de mai multe luni moartea, calculând grijuliu poziţia optimă pentru trecerea în nefiinţă, stă întins în pat, cu spiritul eliberat de interesele mundane. El încearcă să îşi controleze sfârşitul, care însă survine accidental şi violent. Împăcarea morţii, ca ultimă tentativă de depăşire a propriei condiţii, i se refuză. Frescă sumbră a vieţii în mediul agrar-industrial al României comuniste, ≈ investeşte materia epică cenuşie – fără să reuşească întotdeauna să o facă interesantă estetic – cu o reflecţie amară asupra naturii umane şi a limitărilor ei tragice.

◆ Aurel Martin, RL, XXVI, 1993, 17, 9; D. S., TNL, IV, 1992, 664, 2; Nicolae Boghianu, VAR, III, 1992, 5, 21; ***, UC, II, 1992, 6, 15; UC, II, 1992, 7, 15; ***, BNR, XLVI, 1997, 4, 45; Maria-Luiza Cristescu, *Un postmodern neîngrădit*, LCF, s. nouă, 1999, 10, 12. ❐ V. şi D. C. R. R., *A doua moarte a lui Anton Vrabie*, 1957.

A. T.

ULARU Aurelius, *Zborul condorului*, Timişoara, Hestia, 1992, 124 p. Cu o pref. de Lucian Alexiu. Roman al unui destin. Naraţiunea furnizează, sub pretextul unei articulări biografice, o evocare, de natură cvasidocumentară, a climatului politic şi social al anilor ’50. Adrian, un adolescent, care la începutul „obsedantului deceniu” termină o şcoală tehnică de geologie, înregistrează simptomatologia mecanismului totalitar, arestările, dispariţiile subite şi teroarea, fără să fie conştient de semnificaţia lor istorică. Cu aceeaşi inocenţă, protagonistul participă, în anii ’60, la explorările geologice de pe Valea Plângerii în munţii Apuseni, suferind, alături de ceilalţi, efectele nocive ale exploatării miniere. Proza mizează pe naivitatea eroului pentru a obţine o reflexie necoruptă asupra dramelor umane antrenate de teroarea deceniului şase şi de industrializarea forţată a deceniului şapte. Procedeul rămâne totuşi artificial, cartea suferind din cauza seninătăţii nefireşti a unui personaj care pare incapabil de trăirea dramelor interioare.

◆ Bitte, Chiş, Sârbu, *Dicţionarul*, 274.

A. T.

VALD Aron, *Iluzia unei mari iubiri. Adevărata şi fascinanta poveste de dragoste dintre un principe habsburg şi o frumoasă fată din Ardeal*, Galaţi, Porto Franco, 1992, 150 p. (Cupidon). Roman de dragoste. Aflat în vizită la Sinaia, în iulie 1909, arhiducele Francisc Ferdinand, moştenitorul tronului Imperiului Habsburgic, se îndrăgosteşte de o tânără ardeleancă, Melania Ionescu, fiica notarului din Ciuciu. Idila dă mari speranţe cercurilor naţionaliste româneşti din Ardeal. Din păcate, Melania moare subit, chiar în noaptea nunţii sale cu un anume Septimiu, fără a reuşi să îl mai revadă pe arhiduce. Evocare lacrimogenă.

M. M.

VĂDUVA Gheorghe, *Muntele iernii*, Bucureşti, E. M., 1992, 264 p. Roman de

evocare, cu accente autobiografice, inspirat din viața militarilor. Desfășurată pe durata unei aplicații alpine, narațiunea împletește consemnarea operațiunilor militare cu episoade de rememorare a experiențelor lui Gheorghe Vâlceanu, comandant de divizie, cu descrierea biografiilor subordonaților şi cu istorii adunate de la oamenii muntelui. Aplicația militară nu constituie subiectul propriu-zis al narațiunii, cât rama în care se înscriu numeroase povestiri autonome. Precum într-un roman anterior, *Poarta zorilor* (1990), din care ≈ preia personajele şi tema cazonă, modalitatea narativă se înrudeşte cu formula reportajului, prin notația detaliată a evenimentelor, care figurează ca secvențe de sine stătătoare, fără să participe la alcătuirea unui fir epic unitar.

◆ ***, UC, II, 1992, 10, 15; Nicolae Boghian, VAR, IV, 1993, 1, 18; Nicolae Baboi, *Romanul ca un reportaj mai lung*, VAR, VIII, 1997, 6, 18–19, 21.

A. T.

VIANU Iosif, *Rendez-vous cu moartea*, Bucureşti, Calypso, 1992, 187 p. Roman polițist.

A. T.

❍ **VIANU Lidia**, *Fragment de roman*, fragment dintr-un roman cu titlu neprecizat, AGA, V, 1992, 4, 146–151.

A. T.

VIŞNIEC Matei, *Cafeneaua Pas-Parol*, Bucureşti, Editura Fundației Culturale Române, 1992, 288 p. (Excelsior). Fragmente: *O dimineață plină de surprize* (romanul a fost anunțat inițial cu titlul *Cafeneaua*), AFT, XIX, 1985, 2, 6–7; *Pariul,* RL, XX, 1987, 8, 14–15. Roman complex care, sub masca unei evocări istorice, schițează, în tuşe sumbre, o parabolă a terorii. Cartea constituie monografia unui sentiment negativ, trăit la scara unei colectivități, ca frică difuză şi profundă față de o apocalipsă iminentă, dar fără cauze determinate. Cu câțiva ani înaintea declanşării celui de-Al Doilea Război Mondial, într-un mic oraş din nordul țării, narațiunea urmăreşte constituirea unei societăți pe model masonic, numită „Fluxul intelectual". Plecând mai degrabă de la o premoniție decât de la informații verificabile, un grup de intelectuali (Manase Hamburda, preşedintele tribunalului, pictorul Epaminonda Bucevschi, aristocratul Mihail Iorca, Hariton Remus, fost bariton etc.) se reuneşte la pensiunea Pas-Parol din centrul oraşului, pentru a pregăti comunitatea în vederea unei catastrofe istorice inevitabile. Se discută despre diminuarea pagubelor şi despre instruirea populației, se înființează un organ de presă şi se face un ghid pentru distingerea semnelor anticipatoare ale apocalipsei. Situarea ficțiunii în epoca interbelică nu reprezintă decât un artificiu narativ care, la mijlocul anilor '80, când ms. cărții a fost depus la editură, era menit să camufleze, pentru ochii cenzurii, reverberațiile simbolice ale romanului. În realitate, declanşarea războiului este trăită la o scară cu totul disproporționată în raport cu cea a evenimentului istoric. Sub presiunea unui timp care curge în sens invers, avansând prin descreştere, spre neant, societatea îşi trăieşte, chiar şi înaintea catastrofei, drama anormalității. Traversat de o cale ferată care leagă centrul de cimitir, oraşul stă, în chip nefiresc, sub imperiul extincției. Ceea ce personajele înțeleg treptat, adâncind presentimentul „primejdiei", nu sunt atât semnele unei catastrofe viitoare, cât cele ale prezenței răului, infiltrat în banalitatea existenței cotidiene. Iluzia acțiunii preparatorii, perpetuată de membrii societății „Fluxul intelectual", nu reprezintă, din acest punct de vedere, decât o strategie de descoperire graduală a unei lumi care a murit deja. Apocalipsa e trăită anticipatoriu, ca un sfârşit consumat înainte de a se întâmpla, într-o comunitate ale cărei ritmuri şi-au pierdut

demult şi coerenţa şi vitalitatea. Viziune a unei lumi crepusculare, remarcabilă prin densitatea negativităţii, ≈ se reţine prin capacitatea de a conferi dramatism unei parabole politice.

◆ ⁎*⁎, BNR, XLI, 1992, 7–12, 115; ⁎*⁎, CROR, IV, 1992, 5–6, 15; Alex Ştefănescu, RL, XXV, 1992, 8, 9; ⁎*⁎, CNC, III, 1992, 14, 4; Irina Egli, *Sub semnul planetelor mici*, CAI, 1993, 4, 71–72; Holban, *Salonul*, 89–92; Ulici, *Dubla impostură*, 263–265; Alex Ştefănescu, ~, RL, XXX, 1997, 40, 12–13; Muşat, *Perspective*, 39–40.

A. T.

ZAMFIR Mihai, *Acasă*, Bucureşti, Cartea Românească, 1992, 221 p. Fragment: ≈, CNC, III, 1992, 21, 12 13, 5. Roman de evocare. „Scris la persoana întâi, din perspectiva unui bărbat între două vârste, un inginer funcţionar din timpul lui Ceauşescu, romanul este înainte de toate o cronică a vizitelor pe care le face acest bărbat bătrânei sale mame – octogenară, suferindă, resemnată să trăiască «la bloc» într-un cartier bucureştean, după demolarea propriei case” (Alex Ştefănescu). Dominantă, tonalitatea nostalgică învăluie întreaga ficţiune, copleşind prin densitate orice altă miză narativă. Astfel, ritualizarea vizitelor, care vertrebrează textul, marcând prin reveniri regulate înaintarea acţiunii, îşi pierde treptat mobilul. Protagonistul încetează să mai fie animat de afecţiunea filială, cedând unei pure înclinaţii paseiste. În faţa unui album cu fotografii, eroul încearcă să fixeze numele, destinele şi istoriile care leagă chipuri pentru el necunoscute, dintr-o nevoie disperată de a conserva urmele tuturor celorlalte generaţii pierdute. Nostalgia se roteşte în jurul propriei axe, fără obiect, în căutarea unei memorii generice, mai degrabă evazionistă decât recuperatorie. În plan secund, dragostea lui pentru Maria, o fată care îşi creşte singură copilul într-un bloc din vecinătate, în aşteptarea unei şanse de emigrare, anticipă, prin amestecul de repulsie şi fascinaţie, cazuistica erotică mult mai dezvoltată din *Educaţie târzie* (1998).

◆ ⁎*⁎, BNR, XLII, 1993, 7, 50; ⁎*⁎, UC, II, 1992, 10, 5; Alex Ştefănescu, RL, XXV, 1992, 31, 9; Alex Ştefănescu, ESM, III, 1992, 41, 20; Florin Manolescu, LCF, s. nouă, 1992, 2, 5; Irina Petraş, TR, s. nouă, V, 1993, 9, 4; M.[arta] P.[etreu], APS, IV, 1993, 3–4, 14; Bogdan Popescu, *Din epoca demolărilor*, CAI, 1993, 5–6, 69–71; Bogdan Popescu, LTE, III, 1993, 39, 4; Petraş, *Literatură*, 119–121; Virgil Mihaiu, RL, XXXII, 1999, 48, 10.

A. T.

❍ **ZĂRNESCU Constantin**, *Somnul lui Eraclie*, fragmente de roman, TR, s. nouă, IV, 1992, 32, 7.

A. T.

ZĂRNESCU Constantin, *Teii înfloresc pentru Irina*, Cluj-Napoca, Recomfinas – Fapta Transilvăneană, 1992, 91 p. Cu referinţe critice şi o *Addenda* de Nicoleta Toader şi Dan Ungur. Roman de dragoste. Relatare conştiincioasă a unei poveşti de iubire descurajată de părinţi şi de societate. Plasată în primele luni de după Revoluţia din 1989, naraţiunea are în centru pasiunea adolescentină dintre Paul şi Irina, cuplu care trebuie să îşi sacrifice sentimentele în numele unei datorii sociale sub care se ghiceşte, abia camuflat, un cult al muncii în uzină. Insistând asupra piedicilor puse de cei din jur, cartea reflectă, în egală măsură, un conflict între generaţii şi o ierarhie a valorilor specifice societăţii modelate de propaganda comunistă. Scris după o reţetă brevetată, ≈ face parte dintre textele „întârziate” în noul context cultural de după decembrie 1989.

◆ Adrian Ţion, TRA, I, 1992, 202, 3; Ş. M., APS, IV, 1993, 3–4, 34–35; Ovidiu Pecican, TR, s. nouă, V, 1993, 9, 4.

A. T.

❍ **ZEHAN Eugen**, *Cu limuzina la iarbă verde*, TR, s. nouă, IV, 1992, 26, 2; *Căile singurătăţii*, TR, s. nouă, VIII, 1996, 35–36, 8–9, fragmente din romanul *Căile singurătăţii*.

A. T.

❍ **ZINCĂ Haralamb**, *Crimă teleghidată*, apărut în f. rev. UNO, III, 1992, nr. 31–36. Roman poliţist.

A. T.

1993

ALDEA Adrian, *Oameni şi bisturie*, II, v. *Oameni şi bisturie*, I, 1990.

ALDULESCU Radu, *Sonata pentru acordeon*, Bucureşti, Albatros, 1993, 318 p. (Debut). Cu un cuvânt înainte de Alex Ştefănescu. Roman al periferiei bucureştene din ultimele decenii de dictatură comunistă. Predat editurii Albatros din 1987, pe vremea concursurilor de debut, romanul n-a putut apărea din cauza modului în care se articulează, în el, secvenţele „sonatei" din titlu. Universul evocat „la acordeon" rămâne sordid şi brutal, de o instinctualitate adesea feroce, străin oricărei ideologii. Pitorescul, adesea excesiv, şochează prin excelenţă lingvistic, ca redundanţă previzibilă a neaoşismelor, a violenţelor de limbaj, în planul ideaţiei epice. „~ este un «latino-american» al cărui Macondo se cheamă Ferentari" (C. Stănescu). „Romanul prezintă o lume a agoniei, mizeriei, corupţiei, apatiei în care singurul lucru cert este, în aparenţă, moartea" (Iulian Ciocan).

◆ Andreea Deciu, *Un scriitor neoptzecist*, RL, XXVI, 1993, 49, 6–7; Ioana Pârvulescu, *Poveste cu cântec*, RL, XXVI, 1993, 51–52, 5; C. Stănescu, *Un „latino-american" din Ferentari*, ALA, IV, 1994, 203, 4, 10; George Pruteanu, ESM, V, 1994, 27, 21; Nicolae Baboi, *Fericirea de mahala*, VAR, V, 1994, 10, 22; Dan Stanca, *Acordeonul apolitic*, VR, LXXXIX, 1994, 11–12, 155–157; Lena Ruşti, *Căutând resemnarea*, CAI, 1995, 1–2, 49–50; Iulian Ciocan, *O călătorie la marginea nopţii româneşti*, CFT, III, 1996, 8, 6; Nicolae Motoc, *Dincolo de „camera obscură"*, TMS, s. nouă, III, 1998, 1, 1.

I. I.

✸ **ANDREI Al.**, *Pentru o clipă de iubire*, Bucureşti, Ro-Princeps, 1993, 239 p. (Romanul de dragoste).

◆ ***, BNR, XLII, 1993, 20, 48.

I. I.

❍ **BABOI Stelian**, *Ispăşirea mielului*, fragment din romanul *Înfrigurare*, NR, I, 1993, 7, 6–7.

I. I.

BALAJ Veronica, *Sărbători amânate*, Timişoara, Helicon, 1993, 126 p. Roman de dragoste, dublat de unul de evocare a trecutului nu prea îndepărtat. Val, de profesie arhitect, se întoarce în Timişoara postrevoluţionară după o scurtă perioadă de detenţie politică şi după ani de peregrinări, ca transfug, prin Europa occidentală. Episodul iubirii pentru Carina, o talentată cântăreaţă de operă, încă nevindecat, dă o coloratură aparte trăirilor sale afective, inclusiv celor prilejuite de reîntâlnirea vechilor colegi şi prieteni, cu precădere a cuplului format din Marc şi Ada, ca şi a fetelor lor, Irina şi Mara, prima un copil înfiat. Accidentul soldat cu moartea lui Marc şi cu rănirea gravă a Irinei, din ajunul Crăciunului, reîntoarce personajul în starea de incertitudine dureroasă pricinuită de contemplarea trecutului stins, expirat. Scris cu sobrietate, pe un ton de evocare elegiacă bine supravegheat, romanul cultivă ideea singurătăţii ca realitate morală profundă, iremediabilă, ca şi pe aceea a precarităţii

mijloacelor de depăşire a traumelor pe care ea le determină.

◆ Adrian Laurenţiu, *Din prea multă iubire*, ZBR, V, 1994, 1–2–3, 15; Aurel Podaru, *Sărbătorile fiului risipitor*, MI, V, 1994, 33, 4; Mihaela Ursa, ST, XLV, 1994, 12, 55; Ruja, *Parte*, I, 167; Adrian Dinu Rachieru, *Viaţa ca „Sărbătoare amânată"*, LCF, s. nouă, 1996, 46, 11.

I. I.

BARBU Eugen, *Ianus*, Bucureşti, Gramar, 1993, 423 p. Cu un *Cuvânt al editorului* semnat de Ion Marinescu. Conform acestui text, ≈ a fost scris pe parcursul a douăzeci de ani şi i-a fost prezentat de către autor lui Ion Marinescu, în 1993, sub forma unui dosar masiv, aflat încă în lucru. După moartea lui ~, în septembrie 1993, ms. a fost preluat de către soţia scriitorului, actriţa Marga Barbu, şi definitivat de către colectivul editurii. O notiţă de pe ultima pagină a cărţii anunţă că „ed. princeps a romanului ≈ a apărut în luna decembrie a anului 1993, la 90 de zile de la moartea autorului [...] întru-un tiraj de 10.000 de exemplare". *Bildungsroman*, în care devenirea existenţială a personajului este deturnată de politic, ≈ conţine povestea vieţii unui arhitect bucureştean, poreclit Componistul (acesta este singurul nume sub care apare personajul, pe tot parcursul romanului), în anii '50, '60 şi '70 ai sec. trecut. Victimă a unor „erori judiciare", în perioada stalinismului, arhitectul face două stagii „la canal". Ulterior este reabilitat şi îşi desfăşoară activitatea în contextul unei Românii aparent mai relaxate, de fapt din ce în ce mai mult prizoniera unei ipocrizii politice care înlocuise brutalitatea frustă cu un discurs pervers, înşelător şi cu atât mai periculos. În pofida numeroaselor plecări în străinătate (datorate profesiei, care îi solicită prezenţa în Elveţia, Franţa, Italia, Germania, Mexic, Statele Unite etc.), ceea ce denotă un statut privilegiat în epocă, personajul rămâne mereu blazat, întrucâtva indiferent la propria evoluţie existenţială, oricât de spectaculoasă. O „melancolie organică" (C. Stănescu), dublată de o „nostalgie a decadentismului, a perversităţii şi a cosmopolitismului" (Caius Dobrescu) fac din Componistul lui ~ o variantă modernistă târzie a eroilor dostoievskieni, a cărui luciditate se combină cu o formă de ostilitate interioară, dată de conştiinţa diluării tragicului în drama burgheză cotidiană, asemenea celei din structura personajelor lui Strindberg. În context, iubirile protagonistului, cele (câteva) adânci, ca şi cele (mai multe) pasagere, reprezintă mai degrabă mistere, niciodată elucidate, decât împliniri existenţiale. Un mare semn al *relativităţii* (lumii, fiinţei, semenilor, relaţiilor etc.) pluteşte mereu peste destinul Componistului. Text echilibrat, bine supravegheat stilistic. Discursul, redactat la persoana I, se constituie sub forma unui flux controlat al conştiinţei şi memoriei, ordonat cronologic, cu numeroase elemente de analiză şi autoanaliză.

◆ Fănuş Neagu, ALA, IV, 1993, 198, 4–5; C. Stănescu, ALA, IV, 1993, 198, 4–5; Mihai Ungheanu, ALA, IV, 1993, 198, 4–5; Corneliu Vadim Tudor, ALA, IV, 1993, 198, 4–5; Alexandru George, *Ultima Groapă*, RL, XXVII, 1994, 9, 11; Nicolae Baboi, VAR, V, 1994, 4, 20; Caius Dobrescu, VTR, XXIV, 1994, 277, 4; George Pruteanu, ESM, V, 1994, 11, 21; Ion Vlad, *Spectacolul textului narativ*, TR, s. nouă, VI, 1994, 6, 1; Goci, *Romane*, 274–278; Vlad, *În labirintul*, 205–211.

C. T.

BĂLAN George, *Procesul lui Socrate*, Bucureşti, Albatros, 1993, 247 p. Roman eseistic, centrat în jurul personalităţii charismatice a anticului Socrate. Judecarea sa de către atenieni este denunţată ca înscenare judiciară şi ca mistificare istorică. Argumentaţia în favoarea apărării sale, peste timp, ia o turnură de eseu politico-filosofic, nepotrivită pentru un roman. Amplele note de

subsol, cu trimiteri docte la Platon, Xenofon, Cicero, Hegel, Kierkegaard, conferă la rândul lor discursului romanesc o alură științifică bizară, neavenită, care relevă ariditatea epicului propriu-zis, oricum precar. Textul s-ar dori o pledoarie pentru maieutica socratică, înțeleasă ca terapeutică socială necesară şi astăzi, în opinia autorului, în relațiile interumane.

L. Pv.

✷ **BĂLAN Ioana**, *Înger & killer*, Bucureşti, Corrida, 1993, 144 p. (Gulagul). Cu o pref. de Marcel Ion Fandarac şi cu o alta de Gheorghe Iova. „Textul este un fel de jurnal, complet neinteresant din punctul meu de vedere, presărat cu citate din ceea ce par a fi poeme ale autoarei jurnalului, pe care nu avem date să o identificăm cu autoarea romanului" (Horia Gârbea).

◆ Horia Gârbea, LCF, s. nouă, 1993, 24, 6; Emil Mladin, *Prizonierii cetății*, CNT, 1993, 25, 5; Traian T. Coşovei, AZI, 1993, 352, 11.

I. I.

BĂRBATU Gheorghe, *Memorii la morile de vânt*, Bucureşti, Gândirea Românească, 1993, 198 p. Cu un *Cuvânt către cititor*, semnat de autor. Roman autobiografic. Autorul, transformat în narator omniscient, îşi povesteşte viața şi cariera (de inginer petrolist şi de cadru universitar în domeniu). E vorba de evenimente cuprinse între 1932 şi primii ani de după 1989. Toate personajele şi întâmplările sunt reale.

◆ Ştefan Cucu, *O carte document*, TMS, XXX, 1995, 3, 7; Dan Perşa, TMS, s. nouă. II, 1997, 4, 6.

C. T.

BĂRBULESCU Romulus, *Golful ucigaşilor*, Galați, Porto Franco, 1993, 218 p. Conform notației din final, textul a fost redactat între 1990–1992. Roman de călătorie şi de aventuri. Cuprinde o cronică romanțată a marilor descoperiri geografice făcute de către navigatorii portughezi, spanioli şi olandezi la sfârşitul sec. al XVI-lea şi în prima jumătate a sec. al XVII-lea.

C. T.

BELIGAN Marica, *O aspirină pentru doi*, Bucureşti, Libra, 1993, 176 p. Roman de dragoste, cu acțiunea plasată în Bruxelles, la sfârşitul sec. XX. Scriitură elegantă, umor implicit, de bună calitate.

C. T.

BEZA Vasilichia, *Între două lumi*, Bucureşti, Editura Fundației Culturale Române, 1993, 154 p. Cu un cuvânt înainte al editorului. *Bildungsroman* cu caracter autobiografic, evocând evenimente desfăşurate între 1918, anul naşterii autoarei, şi 1989.

C. T.

➤ **BIBESCU Martha**, *O fiică necunoscută a lui Napoleon*, tr. de Andreea Gheorghițoiu, Bucureşti, Editura Rum Irina, 1993, 149 p. (În lb. franceză: *Une Fille de Napoléon*, Paris, 1921, reluat, în 1935, la Flammarion, cu titlul *Une Fille inconnue de Napoléon*). Ed. îngr. şi cuvânt înainte de Ion Grecescu, note de Andreea Gheorghițoiu. Roman de dragoste, ≈ reprezintă biografia romanțată a prințesei Emilia de Chimay, fiică ilegitimă a Emiliei de Pellapra şi a lui Napoleon I, mamă a contesei Valentine de Riquet de Caraman-Chimay şi prințesă Bibescu (aceasta din urmă, devenită soacra Marthei Bibescu, prin căsătoria cu prințul George Valentin Bibescu).

■ *Une Fille de Napoléon*, Paris, 1921; *Une Fille inconnue de Napoléon*, Paris, Flammarion, 1935.

C. T.

BOGDAN Dan, *La coadă la mortadella*, Bucureşti, Scripta, 1993, 143 p. Este al treilea vol. dintr-un ciclu care mai cuprinde *Scorpionul de Durango* (1991) şi *Cloaca* (1992). Roman parabolic al revoluţiei. Bazat pe o geografie imaginară având ca repere oraşul Gad în Nabat (echivalentul simbolic al Timişoarei), din ţara Numalia, cartea prezintă, prin formula transliterării onomastice şi toponimice, evenimente de dinainte, din timpul şi de după schimbarea violentă de regim politic din România, petrecută în 1989. Ipotezele avansate în roman cu privire la perioada respectivă (organizarea şi confiscarea Revoluţiei de către regimul neo-comunist, crimele politice, mineriadele, sacrificarea intereselor comunitare în favoarea celor individuale etc.) sunt în totalitate confirmate istoric, în societatea românească, la douăzeci de ani după desfăşurarea lor. ≈ se dovedeşte astfel un text vizionar şi premonitoriu în raport cu devenirea istorică, socială şi politică a statului român, pe parcursul ultimelor decenii.

◆ Andreea Deciu, RL, XXVII, 1994, 51–52, 6–7.

C. T.

❍ **CALAIS Alexandru**, *Dincolo de taină*, fragment de roman, LTE, III, 1993, 41, 8.

D. G. B.

CERANU Nina, *Singurătate în doi*, Timişoara, Excelsior, 1993, 174 p. (Isis, 16). Roman de dragoste. Într-un târguşor dunărean din deceniul cinci al veacului trecut, tânăra şi frumoasa orfelină Eda, muncitoare la atelierele navale, se îndrăgosteşte de Miti, distins avocat din localitate. Proiectat pe canavaua specifică prozei franceze a Luminilor, ≈ e *Viaţa Mariannei* a lui Marivaux în variantă autohtonă, derulând povestea unei iubiri neîmplinite. Tonurile molcome, cu irizări de clar-obscur ce apar în pictura mediului provincial, ca şi analiza psihologică precară a unei lumi mărunte, fac lectura cel mult agreabilă.

● Premiul Filialei Timişoara a Uniunii Scriitorilor; Premiul „Femina" al Inspectoratului pentru Cultură Timiş.

◆ Adrian Dinu Rachieru, LTE, III, 1993, 40, 4; Adrian Dinu Rachieru, MRT, IV, 1993, 10–11, 2; Radu Andriescu, CL, CXXVII, 1993, 11–12, 27; Mihaela Ursa, ST, XLV, 1994, 1–2, 57; Radu Ciobanu, ROS, I, 1995, 7–8, 127–128; Berca, *Dicţionar*, 31.

D. G. B.

CERNEŢ Laurenţiu, *Evadare din paradis*, Timişoara, Helicon, 1993, 202 p. Roman al clarificărilor masculinităţii în stare de criză. La un an de când Vera, soţia lui Emil Rogovea, tehnician de înaltă clasă, părăseşte menajul, bărbatul continuă să aştepte revenirea femeii iubite. „O aşteptare epuizantă, secretă, ruşinoasă", afirmă romancierul, neconfirmată de realitatea textului, câtă vreme incertitudinea transpare anevoie din mişcarea epică, comunicată cel mai adesea rezumativ de către vocea relatorului omniscient. De aici şi puţina consistenţă a personajului, rectiliniu, evoluând într-o normalitate ternă. Aceasta în ciuda efortului aceleiaşi conştiinţe tutelare de a acredita imaginea unei naturi introvertite. Gestului aparent absurd al soţiei, Emil nu se prea străduieşte să-i afle vreo raţiune. Clarificările vin dinspre un anturaj fidel, care încearcă recuperarea celor doi. Graţie acestuia, dar mai ales datorită voinţei romancierului, sursa răului e depistată şi terapia dă roadele scontate. Vinovată e delăsarea bărbatului prematur resemnat, complăcându-se în existenţa lâncedă a unui trai la adăpost de neprevăzut. Locuinţă, slujbă, bani, maşină, consoartă, toate asigurate – parte de stat (suntem dincolo de jumătatea deceniului nouă al veacului trecut), parte de hazard. Prin urmare, o „viaţă simplă

şi clară”, fără „nimic de ascuns şi deci [fără] nimic de descoperit”, după spusa autorului. Responsabilă pare a fi lipsa de orizont a vieţuirii într-un mediu dominat de autoritatea tatălui şi de morala conformistă a tradiţiei, la care se adaugă o criză a vârstei. Femeia la douăzeci de ani are o percepţie asupra dinamicii existenţei ce nu consună cu aceea a bărbatului atins de o sfârşeală ce nu vine din nepăsare, ci din neputinţa organică – viciu de constituţie biologică – a fiinţei de a mai lupta. Omul se lasă, pur şi simplu. Refuză implicarea în orice alt proiect afară de cel familial, dar nici aici lucrurile nu ies. Din momentul rupturii (de la prima pagină a romanului, altfel spus) intervalul trăit ar fi trebuit să fie exclusiv unul al aşteptării chinuitoare, al răscolirilor traumatizante, al tensiunilor acumulate distructiv. Nimic din acestea sau, mai exact, câte ceva, puţin şi nefiresc, graţie nesfârşitei bunăvoinţe a romancierului, care nu se sfieşte să se implice şi să facă lumină în toate. Constatare întărită şi de cele cinci *Antracturi*, meditaţii metatextuale pe marginea şantierului romanesc, în fond tot atâtea poziţionări autocritice faţă de creaţia în curs şi care arată, o dată în plus, că, teoretic, poţi şti foarte exact ce trebuie să faci pentru ca un fapt artistic să fie ceea ce ai dori şi chiar ar trebui să fie, fără ca, în practică, aceasta să se şi întâmple. De aceea, pentru păstrarea intactă a misterului feminin întruchipat de Vera, ar fi de dorit ca variantele de atelier proiectate începând cu *Antractul 3* să fie neglijate. Dacă lumea lui Emil Rogovea e plată şi fără orizont, romanul lui ~ se dovedeşte, totuşi, unul „buclucaş”, câtă vreme basculează tematic între eşec şi conştiinţa eşecului.

◆ Corina Chelaru, LTE, III, 1993, 42, 4.

D. G. B.

CHIRIC Ion, *Purgatoriul iubirii*, Galaţi, Porto Franco, 1993, 202 p. Roman social, mai mult decât unul de dragoste (după cum pare a se dori, cel puţin prin titlu), brăzdat cu substanţiale inserţii de analiză psihologică, urmărind declinul spre dezechilibru mental al lui Lucian Mantu, tată de familie, poet şi jurnalist talentat, natură onestă, dar labilă, purtând în sine rana unei iubiri neîmplinite şi handicapul inadaptabilităţii unei conştiinţe netranzacţionale. Bărbatul, trecut de prima tinereţe, este strivit de mecanismul terorii cadriste a regimului comunist, după ce, în prealabil, se lăsase prins în plasa unor pasiuni necontrolate şi a meschinăriei semenilor. Epicul fluent, alert, pictura socială precisă probează un prozator exersat, „contaminat de ceea ce se numeşte presiunea cotidianului”(C. Trandafir).

◆ C. Trandafir, LTE, IV, 1994, 37, 4; Virgil Ene, LCF, s. nouă, 1995, 6, 10.

D. G. B.

❍ **CHIRIC Ion**, *Să poţi avea copii cu o floare*, fragment din romanul cu acelaşi titlu, NR, I, 1993, 8, 6–7.

D. G. B.

CHITTA Amos, *Înainte de Purgatoriu şi după*, Cluj-Napoca, Dacia, 1993, 288 p. Cu o prezentare de Virgil Bulat pe coperta a IV-a. Roman social care valorifică tema suferinţelor exilului românesc. Valentin şi Horia părăsesc România, în deceniul al nouălea al sec. al XX-lea, fără a-şi da seama de costul emoţional şi moral al unei asemenea hotărâri. Realităţile din lagărul de refugiaţi de la Traiskirchen îi aruncă pe cei doi într-un adevărat carusel al disperării, întrerupt de scurte momente de speranţă.

M. M.

CIOBANU Mircea, *Tânărul bogat*, Bucureşti, Cartea Românească, 1993, 363 p. Fragmente: *Ierusalim*, ST, XLI, 1990, 6, 20–24, 71; *Anii*

de-atunci, O, s. nouă, 1990, 31, 8–9; *Dimineața muștelor*, CNT, 1991, 46, 3; 47, 6; 48, 3; 50, 6; 51–52, 7; 1992, 1, 6. Cronică de familie ce continuă seria *Istoriilor* (1977–1987), ajunsă, cu acest „insolit roman" (N. Manolescu), la al șaselea vol. Zece povestiri aparent autonome îl au ca narator pe fiul renegat al constructorului Gheorghe Palada, Marcu, „aristocrat matein rătăcit în sec. XX" (Claudiu Constantinescu), a cărui menire e de a rescrie istoria a cinci generații, de la începutul veacului al XIX-lea și până în 1989, consfințind dimensiunea autobiografică a cărții. Protagoniștii cu greutate ai narațiunilor – unele de excepție (*Școala dracului, Nașterea Logofetesei* ș. a.) – sunt străbunica lui Marcu, Anghelina, zisă și Logofeteasa, respectiv Adam, tatăl ei. Cum temporalitatea investigată e de astă dată mai adâncă, pictura realistă declină în clar-obscur, instalându-se adesea în miraculos, „realul apărând completat prin basm, mistică populară, parabolă biblică, eseu sau expansiuni onirice" (Claudiu Constantinescu). De aici și înscrierea romancierului în seria prozatorilor ce-i numără pe Caragiale, Sadoveanu, Agârbiceanu, Voiculescu, Pavel Dan și Galaction. „≈ este, în totul, o carte admirabilă, chiar dacă pare alcătuită din firimituri căzute de la marele festin al *Istoriilor*" (N. Manolescu).

◆ Nicolae Manolescu, RL, XXVI, 1993, 15, 7; Cornel Ungureanu, O, s. nouă, 1993, 10, 8–9; Claudiu Constantinescu, RL, XXVI, 1993, 15, 7; Cornel Moraru, LCF, s. nouă, 1994, 7, 7.

D. G. B.

➤ **CIORĂNESCU Alexandru**, *Cuțitul verde*, tr. de Ileana și Mihai Cantuniari, București – Montreal, Editura Fundației Culturale Române – Humanitas, 1993, 146 p. (În lb. franceză *Le Couteau vert*, Paris, Gallimard, 1993). Roman al căutării sinelui, „un love story exotic, remarcabil prin subtilitatea analizelor psihologice și prin poezia unor scene erotice" (Alex Ștefănescu), dar și o demonstrație pe tema iluziei detașării absolute: „Viața contemplată – afirmă același comentator – se revarsă în biografia privitorului, o inundă, o dislocă, o târăște la vale". François, scriitor parizian, descinde, la invitația unui prieten pescar, pe o insulă exotică, în căutarea liniștii mult trebuitoare îndeletnicirii sale. În jurul lui însă, viața nu stă pe loc, își face chiar de cap, atrăgându-l într-un turbion criminal de fapte. Simon, pescarul în a cărui familie au loc evenimentele, îl ucide pe amantul soției sale, împins fiind de către fiica sa, Pilar, intrigată, la rându-i, de aparenta indiferență a tatălui în fața dezmățului din familie. O dată instituită, violența se propagă pandemic.

■ *Le Couteau vert*, în lb. franceză, Paris, Gallimard, 1993.

◆ Andreea Deciu, RL, XXVII, 1994, 3, 6; Alex Ștefănescu, RL, XXIX, 1996, 2, 5; Cornel Munteanu, TR, s. nouă, VI, 1994, 45–46, 5; Alunița Cofan, CAI, 1996, 6–7, 123–125.

D. G. B.

✸ **COCHINESCU Ioan-Mihai**, *Rock & Depeche. Filmul unui roman*, Ploiești, Liber Art, 1993, 71 p. „O poveste aproape în stilul lui Remarque din *Trei camarazi*, o poveste de iubire, tot cu doi băieți și o fată, o poveste a neîmplinirii, o altă față a eșecului, un final tot tragic, dar petrecut în altă epocă, în altă zonă a durerilor" (Emil Mladin).

◆ Emil Mladin, CNT, 1993, 28–29, 4.

D. G. B.

COJOCARU Romulus, *Noaptea lupilor*, București, E. M., 1993, p. Roman realist. Autorul creează o amplă frescă a satului Pughina, din sudul Olteniei, în perioada de avânt a mișcării legionare. Toate episoadele se leagă de cârciuma lui Cafadaru, un soi de

agora unde sătenii caută soluții pentru conflictele erotice, politice şi sociale care tulbură comunitatea.

M. M.

❍ **CONDURACHE Val**, *Camera frigorifică*, fragment de roman, „Dacia literară", IV, 1993, 8, p. 46–48.

D. G. B.

CORBUL Vintilă, **Eugen BURADA**, *Groaza vine de pretutindeni*, Bucureşti, Z, 1993, 331 p. Roman de aventuri cu acțiune plasată în lumea Mafiei.

D. G. B.

CORBUL Vintilă, *Iubirile imposibile ale lui Petronius*, tr. de Pavel Mocanu, Bucureşti, Continent XXI, 1993, 589 p. Biografia romanțată a nefericitelor iubiri ale „arbitrului eleganței" care a fost autorul *Satiriconului.* Are ca fundal o reconstituire a tabloului exceselor epocii neroniene.

D. G. B.

CORBUL Vintilă, **Eugen BURADA**, *Oameni în Rolls-Royce*, Bucureşti, Universul Familiei, 1993, 624 p. Frescă a lumii finanțelor mondiale de după deceniul şase al sec. trecut, în care apar, spectral, ultimii descendenți ai dinastiei Sunderland Beauclair.

D. G. B.

COROIANU Victor, *La nord de Tahiti*, Sibiu, Imago, 1993, 152 p. Roman de dragoste. În timpul celui de-Al Doilea Război Mondial, la baza americană Bora-Bora, din Pacificul de Sud, medicul Van der Heyde o cunoaşte pe Lucy, descendentă a ultimilor regi tahitieni, alături de care trăieşte o scurtă dar frumoasă poveste de iubire, ale cărei triste urmări, pline de suspans, fac obiectul unei proze cursive.

D. G. B.

CORUȚ Pavel, *Balada lupului alb*, Bucureşti, Miracol, 1993, 175 p. Roman de aventuri.

D. G. B.

CORUȚ Pavel, *Dincolo de frontiere*, Bucureşti, Miracol, 1993, 208 p. Cu o pref. a autorului. Roman senzațional.

D. G. B.

CORUȚ Pavel, *Floarea de argint*, Bucureşti, Miracol, 1993, 208 p. Cu un avertisment al autorului. Roman de aventuri în care combatanții detaşamentului Octogonului încearcă să afle răspunsul la întrebarea „cine a tras în noi?" în decembrie 1989.

D. G. B.

CORUȚ Pavel, *Fulgerul albastru*, Bucureşti, Miracol, 1993, 222 p. Cu un avertisment şi o pref. ale autorului. Roman polițist. Laurențiu Cremene, ofițer de informații, e racolat în detaşamentul de elită al Octogonului, organ al Securității statului, care va avea de înfruntat puterile malefice ale Ordinului Bubulilor, stranie superforță aflată în spatele Marilor Puteri. „Romanul are un ritm alert, specific divertismentului, pare credibil şi articulat, fără prea mari pretenții de stil, dar corect" (Stela Iacob).

◆ Stela Iacob, FMI, XLVI, 1993, 10, 11.

D. G. B.

CORUȚ Pavel, *Lumina Geto-Daciei*, Bucureşti, Miracol, 1993, 189 p. Cu un avertisment şi *Un scurt bilanț* ale autorului. Roman de aventuri.

D. G. B.

CORUȚ Pavel, *Quinta spartă*, Bucureşti, Miracol, 1993, 158 p. Fragment: *Florile sângerii*, CGL, 1992, 2, 6. Roman polițist ce relatează „istoria lui Petre Varain, spionul

român care, în decembrie 1989, a pătruns în Malta, obținând informații complete privind noua împărțire a lumii" (coperta I a cărții). Interminabila serie epică deschisă de această „carte pretențios definită roman, neavând merite literare" (Mihai Floarea), ar putea fi subsumabilă – în viziunea aceluiaşi comentator – unui pretins gen al „ziarului-fluviu".

◆ Mihai Floarea, RL, XXVI, 1993, 24, 9.

D. G. B.

CRĂCIUN Boris, *Bandiții şi jandarmii. Roman de aventuri*, Iaşi, Porțile Orientului, 1993, 152 p. Roman-document ce relatează „cu umor şi dramatism, peripețiile nemaipomenite ale banditului Coroi" (coperta a IV-a a cărții).

◆ Florin Manolescu, LCF, s. nouă, 1993, 11, 5.

D. G. B.

CRĂCIUN Boris, *Moldova plânge*, Iaşi, Porțile Orientului, 1993, 219 p.

Roman de dragoste. Narează trista poveste de iubire a doi tineri, Bogdan şi Doina, basarabeancă, înghițiți de apele Prutului.

D. G. B.

CRĂCIUN Georgeta, *Formula magică*, Iaşi, Savia, 1993, 148 p. Roman realist cu tentă detectivistă. Leoca Ioana, funcționară a unei Centrale Filatelice, suportă cu greu ruşinea unei nedrepte acuze de furt. Tenace, la un deceniu de la clasarea cazului, femeia reuşeşte să aducă adevărul la lumină, grație şi abilității colonelului Jeluc. Scriere modestă, agramată pe vaste suprafețe.

D. G. B.

CRĂCIUN Gheorghe, *Frumoasa fără corp*, Bucureşti, Cartea Românească, 1993, 362 p. Cu o prezentare de Nicolae Manolescu pe coperta a IV-a a cărții. Fragmente: *Chiarist era cuvântul: Degas*, O, s. nouă, 1990, 17–18, 12; *Ochi la pândă*, VTR, XXI, 1991, 242, 14–15; *Adela şi alte stări de spirit*, MOL, II, 1991, 1, 24–27; *Corecția distanței*, CAL, 1991, 9, 6; *De ce să pui eul în centru?*, TR, s. nouă, III, 1991, 11, 6; ≈, VR, LXXXVII, 1992, 3–4, 30–41; Roman de introspecție, ce „duce textualismul spre marginea himerică, autosubminantă a construcției ample, polifonice" (Ştefan Borbély), depăşindu-l prin obsesiva căutare a corporalității, a acelei „interiorități raționale şi viscerale din care se naşte limbajul" (Andreea Deciu) şi, implicit, literatura. În esență, ≈ este un roman autobiografic ce transcrie notațiile jurnaliere ale unor intelectuali – *alter egouri* ale autorului – cărora existența din vechiul regim le impune refugiul interiorității, autoscopierea sinelui cuibărit în materialitatea concretă a trupului. Peste aceste trei realități – lume, sine, corp – ~ pune o lupă uriaşă, de chirurg al sufletului, recoltând, înseriind, catalogând probe revelatorii. Aşa ajunge proza aceasta să fie una „«mioapă», care nu vede decât dacă apropie ochii. Această vecinătate a ochiului şi a obiectului constituie baza unui realism al detaliilor, căpătând deodată dimensiuni ciclopice" (Nicolae Manolescu). La vremea echinocțiului de toamnă, inginerul silvic Octavian Costin revine, după o absență mai îndelungată, în spațiul privilegiat – pentru el generator de amintiri – al satului. Aici, intră în posesia însemnărilor unui profesor, Vlad Ştefan. Lectura acestora declanşează „un fel de avatar al destinelor şi biografiilor atinse şi de obsedanta imagine a unor femei" (Ion Vlad), de-a lungul a şapte narațiuni cu discursuri narative diferite, a căror finalitate superioară o reprezintă recuperarea esenței feminității. Cartea devine, astfel, „în acelaşi timp un roman de dragoste şi un roman despre literatura de dragoste, mai exact despre figurile feminine ale literaturii,

ipostaze ale unui acelaşi arhetip al femeii originare, mereu imposibil de prins într-un singur trup concret" (Mihaela Ursa). Protagoniştii, intelectuali, mai toţi, – pe cât de siguri mânuitori ai prototipurilor culturale ale feminităţii, pe atât de inabili în strunirea masculinităţii concrete – „scriu, contemplă sau se abandonează unor voluptăţi literare congenere, menite să le releve, evanescent, Fata Morgana, frumoasa fără corp din propriile lor reverii şi aspiraţii"(Ştefan Borbély). Intenţia romancierului este de a oferi „construcţia foarte elaborată a golului erotic pe care femeia, dorită, observată, dar nu atinsă, îl lasă în trupul primitor al bărbatului" (Ştefan Borbély). Reproşul adus autorului rămâne acela că „a risipit în textele acestei cărţi fragmente digresive, parazitare, redundante până la sufocare. Uneori, discursul suferă de pe urma unei verbozităţi excesive şi lipsite de justificare în planul analizei" (Ion Vlad).

◆ Mihai Dragolea, VTR, XXIII, 1993, 273, 19; Iulian Boldea, *Studii după natură*, VTR, XXIII, 1993, 273, 19; Ştefan Borbély, APS, IV, 1993, 10–11–12, 6, 27; Andreea Deciu, RL, XXVI, 1993, 32, 6; Ioana Pârvulescu, RL, XXVI, 1993, 35, 5; Ion Vlad, TR, s. nouă, V, 1993, 35, 4; M.[ircea] B.[enţea], *Câţiva tineri cu tupeu*, F, XXIX, 1993, 12, 3; Vasile Spiridon, ZBR, V, 1994, 1–2–3, 7; Ştefan Ion Ghilimescu, CAL, 1994, 1, 6; Cornel Moraru, VTR, XXV, 1995, 9, 45–47; Mircea Benţea, F, XXXI, 1995, 10–11, 52–53; Cornel Moraru, *La Chimere de la «vision de l'écriture»: Gheorghe Crăciun*, ESI, 1995, 1–2, 271–274; Carmen Muşat, *Romanul optzecist: radicalitate şi provocare*, DIL, III, 1995, 145, 7; Iulian Ciocan, CFT, III, 1996, 6; Radu Mareş, TR, s. nouă, VIII, 1996, 26, 4; Iulian Băicuş, *Corpuri şi litere*, RL, XXXI, 1998, 27, 12–13; Mircea Benţea, F, XXXIV, 1998, 2, 16–20; Georgeta Moarcăş, *Iluzia, litera şi corpul*, AST, 1998, 1, 68–72; Micu, *Scurtă istorie* III, 410; Borbély, *Xenograme*, 154–157; Ciocârlie, *Femei*, 226–241; Muşat, *Perspective*, 30–32, 70–71, 78; Ursa, *Optzecismul*, 129–134; Vlad, *În labirintul*, 236–237; Oţoiu, *Trafic*, 61–62, 101–105, 106, 113; ***, *Dicţionar analitic*, II, 94–96; Micu, *Istoria*, 642; Micu, *Literatura*, 320.

D. G. B.

CRISTACHE Nicolae, *Laboratorul*, Bucureşti, Viitorul Românesc, 1993, 237 p. Roman kafkian. ≈ rescrie, în cheie simbolică, sumbra condiţie a intelectualului într-o lume absurdă. Atemporală, statică, naraţiunea evocă spaţiul închis al unui Laborator ce urmăreşte determinarea „proprietăţilor vitale" ale unei umanităţi agonice, aflată în „grija" unor tot atât de incerte instanţe dirigente.

D. G. B.

✷ **CRISTEA Mariana**, *Simfonie în mov*, Craiova, Ametist – Oltenia, 1993, 136 p. Scurt roman social. După absolvirea facultăţii, o tânără şi frumoasă profesoară de română alege să funcţioneze în obscurul sat Hârtoape.

◆ Mariana Ionescu, FMI, XLVI, 1993, 9, 11.

D. G. B.

CUBLEŞAN Constantin, *Galaxia termitelor*, Sibiu, Transpres, 1993, 156 p. Roman *science-fiction*.

◆ Opriţă, *Anticipaţia*, 251–252.

D. G. B.

CUDALB Ileana, *Sărbătoarea promisă*, Galaţi, Porto Franco, 1993, 224 p. (Cupidon). Roman de introspecţie. Gloria Teodoru, jurnalistă celibatară la cotidianul bucureştean „Timpuri noi", revine în urbea natală, pentru întâlnirea de douăzeci de ani de la terminarea liceului. Contactul cu mediul provincial, cu rigiditatea obtuză a părinţilor şi imposibila împlinire a mai vechii iubiri, pentru medicul Paul, amplifică angoasele femeii, împingând-o, pare-se, la sinucidere. Dozarea exactă a trăirilor – prin comunicarea echilibrată a

percepțiilor unui eu agresat când de amintiri tandre, când de realități hidoase – face din romanul ~ un text credibil.

D. G. B.

➤ **CULIANU Ioan Petru**, *Pergamentul diafan*, tr. de Dan Petrescu, Bucureşti, Nemira, 1993, 124 p. (Babel). Cu un cuvânt înainte al autorului. (În lb. franceză: *Le Rouleau diaphane*; ms.). Fragment: *Colecția de smaralde* (romanul e intitulat *Jocul de smarald*), VR, LXXXVIII, 1993, 4–5, 71–75. *Puzzle* epic ce reuneşte unsprezece povestiri considerate de autor drept „cap. ale unui roman având o ordine de lectură variabilă". Pentru Simona Sora, prozele acestui vol. sunt „marginalii narative la o istorie sistematică a religiilor", în vreme ce după Dan-Silviu Boerescu „naratorul strânge toate aceste texte, ascultând de o pornire lăuntrică, de comandamentul pregătirii, prin inițiere palimpsestică, pentru revelația instaurării pe Pământ a armoniei magice".

■ *La collezione di smeraldi*, Milano, Jaca Book, 1989.

▼ Reprodus în: ~, ≈. *Ultimele povestiri*, Bucureşti, Nemira, 1996.

◆ Simona Sora, RL, XXVI, 1993, 24, 8; Cătălin Ionescu, *Anticritica. Episodul 17: ~ sau SF-ul între Poliție şi Magie*, JSF, V, 1996, 169, 2; Octavian Soviany, CNT, 1996, 20, 5; Boerescu, *Păcatele*, 150–155.

D. G. B.

CURTA Eugen, *În absența unui personaj secundar*, Piteşti, Calende, 1993, 199 p. Roman confesiune ce cuprinde depoziția pe care Radu – medic ortoped de oarecare notorietate într-un târg provincial, om cu nevastă, copii, amante etc. – o face, la 40 de ani, Despinei, iubită din tinerețe şi prietenă de familie. Mărturisind micimea şi minciuna vieții sale de până atunci, protagonistul oferă cititorului radiografia propriului eşec, alături de aceea a lumii ce avea să apună în decembrie '89. „Calitatea cărții acesteia constă tocmai în menținerea personajelor la un punct normal al existenței, unde laşitățile, compromisurile, învârtelile, certurile, bârfele, micile înjurături la adresa sistemului (comunist, desigur), fac parte din regula jocului, nu deranjează vizibil, dar macină, toacă, erodează pe nesimțite" (Al. Th. Ionescu).

◆ Al. Th. Ionescu, CAL, 1994, 2, 4; Miron Beteg, F, XXX, 1994, 2, 16–17.

D. G. B.

DACHIN Gheorghe, *Bob şi Rok. Romanul unui câine lup*, Bucureşti, Junior Club, 1993, 96 p. (Biblioteca Junior Club). Carte pentru copii. Povestea aventurilor unui câine lup.

◆ ***, BNR, XLIII, 1994, 8, 41.

D. G. B.

❍ **DAN Vasile**, *Şapte zile de la marginea timpului*, fragment din romanul cu acelaşi titlu, ARCA, IV, 1993, 1–2–3, 16.

D. G. B.

DĂNESCU MULER Traian, *Sub dictatură. Trilogie*, [Cluj], Sincron, 1993, 190 p. Cu o pref. de Teohar Mihadaş. Proză autobiografică ce reuneşte, sub titulatura „*trilogie*", trei micro-romane, în fapt, tot atâtea povestiri independente. Cea dintâi, *Ochiul de lanț*, reconstituie un paradis rural în destrămare, agresat de ciuma colectivizării. A doua, *Puțul orb*, relatează istoria anilor de deportare, în bazinul Dombasului, a tatălui autorului, Jean Felix Muller, în vreme ce ultima, *Reportaj sub tensiune*, poetizează „un caz special, născut în intervalul imediat care a precedat căderea soților Ceauşescu" (Teohar Mihadaş). Subiectele, reunite sub numitorul

comun al rezistenței anticomuniste, sunt topite cu pricepere în cursul unui epic din care răzbate dogoarea tandreții, strunită de poezia lină a amintirii.

D. G. B.

DELAVRANCEA Bogdan V., *Evadare în Oniria sau O călătorie de 24 de ore prinăuntrul craniului meu*, Brașov, Transcendent, 1993, 462 p. Roman științifico-fantastic. Protagonistul călătorește prin tărâmul imaginar al Oniriei, odiseea sa, transcrisă la persoana întâi, constituind o aventură inițiatică.

L. Pv.

DELAVRANCEA Bogdan V., *Infernul? Care infern, de aici sau de dincolo?*, Brașov, Transcendent, 1993, 383 p. Roman *science-fiction*, mistic și parabolic totodată, în care călătoria cu „spațiotemporoscopul" prin Paradis, Infern și Purgatoriu este, în același timp, o descindere fantezistă în „Lumea Întâia, Lumea a Doua și Lumea a Treia", cu inerentele lor conflicte politico-sociale și de mentalitate între totalitarism și liberalism.

L. Pv.

❍ **DERȘIDAN Ioan**, *Dar întâmplări erau*, fragment din romanul *Joile de peste an*, AURO, 1993, 2, 71–73.

I. M.

❍ **DIMA Florin**, *Buștenii pârliți*, fragment de roman, CNC, IV, 1993, 4, 12; 15.

I. M.

DIMITRIU Ștefan, *Turnul nebunilor*, București, Evenimentul, 1993, 446 p. (Epos). Fragment: *Atac la persoană*, LCF, s. nouă, 1992, 34, 10. Roman realist, a cărui acțiune se focalizează asupra vieții jurnalistice din Televiziunea Română, în perioada de după decembrie 1989. Protagonistul, Bujor Hanganu, fost realizator al unei emisiuni subversive, în epoca ceaușistă, se dedică după 1989 unei anchete TV privind subteranele „revoluției". În finalul romanului, Hanganu moare în urma unui atac de inimă, survenit la vestea că principalul martor al anchetei sale a dispărut într-un straniu accident de circulație. Umorul, conjugat cu „un dramatism neretoric" (Alex Ștefănescu), conferă construcției narative pregnanță și verosimilitate.

◆ C. Stănescu, *Revoluția din* ≈, ALA, IV, 1993, 202, 4; Alex Ștefănescu, *Televiziunea fără Paul Everac*, RL, XXVII, 1994, 1, 6–7; Gabriela Duda, *Televiziunea română în direct*, VR, LXXXIX, 1994, 9-10, 137–141; Romul Munteanu, AZI, 1995, 858, 4; Munteanu, *Jurnal*, VI, 227–229.

L. Pv.

✸ **DINULESCU Denis Th.**, *Jurnalul surorilor Grimm*, București, Ion Creangă, 1993, 79 p. Fragment: ≈, CNC, III, 1992, 13, 12.

◆ ***, BNR, XLII, 1993, 18, 49.

I. M.

DODU Costin, *Secretul din strada Batiștei*, București, Editura Christophor, 1993, 319 p. Roman de dragoste și de epocă. Derulată într-un arc de timp ce se întinde între 1938 și 1989, acțiunea se confundă, în bună parte, cu destinele pline de neprevăzut ale personajelor principale: visătorul violonist Alexandru, soția sa, frivola Magda, fiică a unui moșier moldovean, și Cora, romantica și devotata soră vitregă a acesteia, care, pasionată de muzică, se îndrăgostise cândva de viitorul ei cumnat. Victime ale istoriei, dar și ale prea ambiguelor lor relații sufletești, cei trei, ca și multe alte figuri secundare, însuflețesc o narațiune îndeajuns de detaliată și de vie în prima ei parte, dar care devine tot mai

senzaţionalistă şi mai expeditivă pe măsură ce se apropie de final.

◆ ***, BNR, XLIII, 1994, 23, 64.

I. M.

DONCIU Victor, *Misiunea „Tidal Wave”*, Bucureşti, E. M., 1993, 207 p. Roman de război. Acţiunea este plasată în august 1943, în condiţiile unui atac masiv al aviaţiei americane asupra rafinăriilor româneşti de petrol, controlate de Germania nazistă. Cartea are aspectul unui scenariu de film, cu episoade derulate rapid şi cu unele efecte „cinematografice”, ceea ce contribuie, în suficientă măsură, la menţinerea tensiunii necesare unei astfel de intrigi. Abundenţa datelor tehnice de specialitate sufocă uneori naraţiunea. Câteva clişee de exprimare afectează când şi când textul, dar relaţiile dintre personaje, destul de bine conturate, rămân convingătoare în ordinea esteticii romaneşti.

L. Pv.

DUDA Virgil, *Alvis şi destinul*, Bucureşti, Editura Fundaţiei Culturale Române, 1993, 191 p. (Excelsior). Roman realist. Este cronica retrospectivă a vieţii unui evreu din Bârlad, Carol Vais, căruia soarta şi istoria i-au jucat destule feste. Autodidact cultivat, acesta fusese, înainte de Al Doilea Război Mondial, simplu băiat de prăvălie până când un prieten, acelaşi care l-a introdus în mişcarea comunistă, şi l-a asociat în negustorie. După război, în timpul căruia a îndurat umilinţa muncii forţate, el va fi, rând pe rând, activist de partid, redactor la o rev. de propagandă şi şef la o cooperativă comercială. Acuzat de sionism şi de delapidare, fostul „tovarăş de drum” al comuniştilor devine, pe neaşteptate, victima regimului pe care-l slujise în mod naiv şi sincer. Scăpând cumva de închisoare, se va hotărî, într-un târziu, să emigreze în Israel, unde, culmea ironiei, ajunge să lucreze ca subaltern al fostului securist Iancu Herman, anchetatorul său de odinioară. Scris într-un stil liniar, cu destule racursiuri narative şi cu explicaţii deseori fără rost, romanul rămâne în limitele unui realism aproape biografic, înviorat totuşi de prezenţa câtorva personaje remarcabile, mai ales feminine (sârboaica Liubiţa, basarabeanca Valeria).

◆ Bogdan Dumitrescu, RL, XXVII, 1994, 4, 6; Steluţa Peştrea Suciu, *Destin în istorie*, AST, 1999, 6, 28–31; Ion Cristofor, *Scriitori din Ţara Sfântă*, CET, III, 2000, 5, 14; Cornel Moraru, VTR, XXVIII, 2000, 10–11, 87–89; Cristofor, *Scriitori*, 64–66. ❒ V. şi D. C. R. R., *Catedrala*, 1969.

I. M.

DUMBRĂVEANU Nicolae Mihu, *Lupta pentru putere*, Cluj-Napoca, Clusium, 1993, 126 p. În intenţie realist, romanul este de fapt un stângaci şi schematic portret în mişcare al personajului principal, Iuri Grosman, fost director corupt şi tiranic al unei întreprinderi miniere. Înlăturat din funcţie odată cu prăbuşirea regimului comunist, acesta caută, cu o înverşunare maniacală, să ajungă din nou la conducere în împrejurările tulburi ale democraţiei de tranziţie. Deşi adună în jurul său tot felul de acoliţi (activişti de partid, foşti informatori ai securităţii, ingineri, funcţionari), el eşuează până la urmă în uneltirile sale, puse, în concluzia caricatural-simplificatoare a romanului, pe seama unei patologii a setei de putere.

I. M.

✸ **DUMITRESCU Lia**, *Începutul şi sfârşitul*, Iaşi, Casa de Presă şi Editură Cronica, 1993, 92 p.

◆ ***, UC, III, 1993, 1, 15.

I. M.

➤ **DUMITRIU Petru**, *Incognito*, tr. din lb. franceză de Luminița Brăileanu şi Delia Vasiliu, Bucureşti, Univers, 1993, 521 p. (Ithaca. Scriitori români din exil). Cuvânt înainte şi repere cronologice de Geo Şerban. (În lb. franceză: *Incognito*, Paris, Éditions du Seuil, 1962). Fragmente: ≈, tr. de Andriana Fianu, LCF, s. nouă, 1990, 29, 8–9; ≈, MOL, II, 1991, 6 19–21. Face parte din proiectul unui mare ciclu epic intitulat *Colecție de Biografii, Autobiografii şi Memorii contemporane*, care mai cuprinde romanele *Vârsta de aur sau Dulceața vieții* (1999) şi *Proprietatea şi posesiunea* (1991), alături de o serie de proze scurte. Roman politic. În cap. intitulate, alternativ, *Odinioară* şi *Acum*, dubla narațiune cuprinde mărturiile a două personaje deja cunoscute din alte cărți ale lui ~. Primul este autorul însuşi, care, ca şi în *Ne întâlnim la Judecata de Apoi* (1992), dezvăluie crâncena luptă pentru putere din sânul nomenclaturii comuniste a anilor 1950–1960. Ca să poată evada în Occident, el se dedă şi aici la un joc duplicitar, fiind martorul implicat al unui sistem în care potentații comunişti săvârşesc tot felul de ticăloşii şi crime. Celălalt protagonist, Sebastian, este unul dintre frații Ionescu din *Proprietatea şi posesiunea* (1991). Relevantă pentru o întreagă epocă, autobiografia sa, transcrisă clandestin de întâiul narator, începe cu fuga de acasă, dintr-o insuportabilă familie burgheză, şi continuă cu participarea la război, cu prizonieratul într-un lagăr sovietic, cu racolarea, în numele antifascismului, de către comunişti, cu încadrarea succesivă ca activist, ca ofițer de Securitate şi ca director al unei întreprinderi. Treptata lui trezire morală îl transformă însă pe fostul complice într-un refuznic şi, inevitabil, într-o victimă a regimului. Condamnat pentru un pretins sabotaj şi supus unei detenții dure, inclusiv la Canal, el are revelația iubirii aproapelui şi a solidarității umane, în care vede singurele forțe capabile să submineze totalitarismul. E ceea ce va încerca, după eliberare, să le transmită nu numai unor prieteni, ci şi fraților săi Erasmus şi Cristian, deveniți între timp nomenclaturişti de frunte. Convertirea lor nu va reuşi, eroul va continua să fie marginalizat şi prigonit, dar mesajul său politico-spiritual se face auzit cu tărie într-unul dintre cele mai complete romane româneşti despre mutilarea destinelor şi a conştiințelor în societatea totalitară.

■ *Incognito*, Paris, Éditions du Seuil, 1962; *Inkognito*, tr. de Elmar şi Erika Tophoven-Schöningh, Frankfurt am Main, S. Fischer Verlag, 1963; *Inkognito*, tr. de Claes Gripenberg, Stockholm, Forum, 1963; *Incógnito*, tr. de Alfredo Darnell, Buenos Aires, Plaza & Amp – Janés, [1963]; *Incognito*, tr. de Norman Denny, London, Collins, 1964.

◆ Dan Ciachir, *Literatura pătimirii noastre*, OPS, XVII, 1990, 16, 7; Andrei Pippidi, *Pentru dreapta măsură*, DOI, II, 1991, 33, 16; Ierunca, *Româneşte*, 226–228; Radu Mareş, *„Cazul” ~*, TR, s. nouă, IV, 1992, 4, 4; C. Stănescu, *~, B. Fondane şi creițarii lui Aurel Vlaicu*, ALA, IV, 1993, 169, 1; 7; Eugen Simion, *„Un mare scriitor care îşi asumă destinul”*, ALA, IV, 1993, 175, 3–4; C. Stănescu, ALA, IV, 1993, 192, 10; George Pruteanu, ESM, IV, 1993, 50, 21; Cristian Teodorescu, RL, XXVI, 1993, 50, 6; Ioana Pârvulescu, RL, XXVII, 1994, 1, 5; Dan Stanca, *Adevăratul ≈*, LTE, IV, 1994, 2, 4; Victor Cubleşan, TR, s. nouă, VI, 1994, 5, 4; Nicolae Baboi, VAR, V, 1994, 2, 28; Cornel Ungureanu, *~ şi rescrierea istoriei*, RL, XXVII, 1994, 35, 12–13; 36, 10; Simion, *Convorbiri*, 191; Munteanu, *Jurnal*, VI, 177–179; Gheorghe Glodeanu, *Romanele lui ~*, TR, s. nouă, X, 1998, 9–10, 1; 5; Ion Vartic, *Jocurile „hahalerei” în Vârsta de fier*, APS, IX, 1998, 10, 17–21; Ungureanu, *La vest*, 157–162; Cosma, *Romanul*, II, 380; Glodeanu, *Dimensiuni*, 259–268; Grigurcu, *Imposibila*, 381; Munteanu, *Jurnal*, VII, 99–105; ⁎*⁎, *Dicționarul esențial*. ❐ V. şi D. C. R. R., *Bijuterii de familie*, 1949.

I. M.

➤ ❍ **DUMITRIU Petru**, *Taxă pe valoarea adăugată*, tr. de Andriana Fianu, LCF, s. nouă, 1993, 8, 8–9; *Viața inimitabilă*, LTE, III, 1993, 47, 8–9; *Viața de noapte*, tr. de Andriana Fianu, LTI, 1994, 10, 86–93, fragmente din romanul *Femeia cu oglindă*. (În lb. franceză: *Femme au miroir*, Paris, Éditions de La Table Ronde, 1988).

◆ Dan Ciachir, *Literatura pătimirii noastre*, OPS, XVII, 1990, 16, 4; 7; Nicolae Balotă, *Un roman de gară*, LCF, s. nouă, 1997, 47, 7.

I. M.

ENACHE Liana, *Destinul Anielei*, Galați, Porto Franco, 1993, 139 p. (Colecția Cupidon). Roman de dragoste cu protagoniști din „lumea bună” bucureșteană. Dificila apropiere dintre doctorița Aniela Sarandy și profesorul universitar Robert Aman este urmărită de-a lungul unei intrigi pe cât de întortocheate, pe atât de străvezii, al cărei caracter artificios nu poate fi atenuat nici de psihologia sumară a personajelor, nici de palida descriere a mediului spitalicesc, nici de platitudinea dialogurilor intelectuale, pe varii teme, ce o însoțesc când și când.

I. M.

EVERAC Paul, *Câteva feluri de dragoste*, București, Evenimentul, 1993, 381 p. Cronică de familie concepută după rețeta realismului balzacian. Autorul analizează multiplele fațete ale eroticului, folosind ca material caracterologic patru generații din neamul Runcanilor, dintr-o incertă localitate Glodeni. De la idealistul Grigore, născut în 1884, un țăran creativ, spiritualizat, în stare să vadă dincolo de contingent, până la strănepoții săi, Valeria, Sonia și Ovidel, fiecare generație încearcând o cât mai reușită situare existențială în raport cu totalitarismele epocii. Autorul insistă de asemenea asupra consecințelor identitare ale saltului din mediul rural în cel urban. Vlad, Petre și Silvia sunt personaje exemplare din acest punct de vedere. Stil caracterizat prin plasticitate și sensibilitate evocativă.

◆ Mircea Ghițulescu, LTE, IV, 1994, 8, 4.

M. M.

FOTACHE Mihai, *Să mori din prea multă sete de viață. Roman de dragoste*, Craiova, Editura F, 1993, 172 p. Roman de dragoste. Povestea triunghiului amoros format din Liviu Vidineanu, Vera și Ema este plasată în primii ani de după Revoluția din 1989. Nu depășește, ca evocare, poncifele genului.

M. M.

FOTACHE Mihai, *Viață vieții, moarte morții*, Craiova, Editura F, 1993, 143 p. Roman social-politic, fad, inspirat din realitățile tranziției de după 1989.

M. M.

GLIGAN Valer, *Chemarea muntelui*, Cluj-Napoca, Dacia, 1993, 213 p. Roman rural. Interesul estetic al acestui microroman este preponderent legat de caracterul lui autobiografic și de valoarea etnografică a evocării ținutului natal al povestitorului, o Țară a Moților devenită, prin candoarea descrierii și a relatării, tărâm idilic, reper constant al memoriei afective.

◆ Gheorghe Jurcă, „Unirea”, 1993, 929, 11.

L. Pv.

GOJA Nicolae, *Ilca. Educația milei*, Cluj-Napoca, Recomfinas – Fapta Transilvăneană, 1993, 128 p. Roman rural. Povestea legăturii de o viață dintre Nuțu și Ilca, țărani dintr-un sat de pe lunca Someșului, se înfiripă printr-un ambiguu joc al rememorărilor discontinue, aparținând mai multor voci și istorisind fiecare momente diferite din existența celor doi. Scene obișnuite, cum sunt culesul viei,

tăiatul porcului, cositul, dar şi evenimente precum un accident de mină şi o inundaţie devastatoare recompun, laolaltă cu unele legende şi istorii populate cu personaje distincte ale locului (Moaşa, Potcovarul), chipul unei lumi tradiţionale adevărate, regăsită în poezia ei aspră şi în dramatismul ei elementar. Rezumându-şi biografia de orăşean, spre ea îşi mai întoarce privirile încă o dată, în final, ultimul narator, descendentul ei nostalgic.

◆ Dan-Silviu Boerescu, *Citadini deprimaţi şi rurali viguroşi*, LCF, s. nouă, 1995, 13, 16.

I. M.

❍ **GRIGOR Andrei**, *Despărţirea de bâlci*, fragment de roman, LTE, III, 1993, 8, 8–9.

M. W.

GRONOV-MARINESCU Elena, *Dincolo de adevăr*, Bucureşti, Palmyra, 1993, 240 p. Roman psihologic. Este centrat pe povestea de dragoste dintre doctorul Octavian Mavrodin şi Iulia Herescu, fosta iubită din tinereţe a acestuia şi actuala sa pacientă, bolnavă de cancer. Constituită în mare parte din confesiunile eroinei, sub formă de jurnal epistolar adresat doctorului, cartea reprezintă o meditaţie intelectualizată asupra iubirii şi a problematicii cuplului. Sugestiile centrale ale romanului cu tentă proustiană sunt dihotomia dintre experienţă şi înţelegere, trăire şi reflecţie, precum şi importanţa retrospecţiei, ca unică modalitate de cunoaştere şi autocunoaştere.

M. W.

➤ **HORIA Vintilă**, *Salvarea de ostrogoţi. Prigoniţi-l pe Boeţiu*, în româneşte de Ileana Cantuniari, Craiova, Europa, 1993, 196 p. (În lb. spaniolă: *Perseguid a Boecio*, Madrid, Dyrsa, 1983). Fragment: *Persecutaţi-l pe Boethius*, MI, II, 1991, 17, 8. Este ultimul vol. al *Trilogiei exilului*, din care mai fac parte: *Dumnezeu s-a născut în exil* (apărut în lb. franceză în 1960, iar în lb. română în 1990) şi *Cavalerul resemnării* (apărut în lb. franceză în 1961, iar în lb. română în 1991). Roman filosofic, pe tema raporturilor dintre individ şi societate, istorie şi cultură, cunoaştere şi putere, tratate din două perspective narative diferite, congruente din punct de vedere al semnificaţiilor. Primele două părţi ale cărţii ilustrează destinul lui Toma Singuran, fost profesor universitar de literatură, exilat în propria sa ţară, aflată sub ocupaţia comunistă. După zece ani de detenţie politică, eroul este deportat în pustietatea Bărăganului, lipsit de adăpost şi de mijloace de subzistenţă, abandonat într-o singurătate deplină. Coborârea în acest infern echivalează însă, în conştiinţa sa, cu debutul unei palpitante şi revelatoare aventuri interioare. Document politic al gulagului românesc din deceniul al şaselea, romanul se transformă treptat într-o carte iniţiatică, într-un discurs cu resorturi speculative profunde. Într-o colibă părăsită, protagonistul descoperă cadavrul unui bătrân savant fizician, zăcând deasupra unei hârtii ce trimite la existenţa unui ms. pe care, în cele din urmă, îl găseşte şi-l copiază, adăugându-i propriile observaţii. Conţinutul textului vizează constituirea unei noi ontologii aplicabile şi în domeniul socio-politic, bazată pe descoperirile fizicii cuantice. În această nouă paradigmă, Toma vede, pe urmele predecesorului său, o posibilă salvare a lumii. Aceasta este şi aspiraţia filosofului Boeţiu, eroul celei de-a treia părţi a romanului, plasată în anul 524, alt spirit vizionar aflat în dezacord cu epoca sa şi condamnat la moarte de către regele ostrogoţilor. Atât profesorul român, cât şi gânditorul roman, autorul celebrului tratat *Consolările filosofiei*, reprezintă arhetipuri, ilustrări ale mitului orfic, proiecţii ale funcţiei profetice şi soteriologice a cunoaşterii, ea însăşi privită ca

„exil” în raport cu variile sale contexte, istorice, geografice, socio-politice. Prin formula epică inedită, prin alternanța planurilor temporale, a perspectivelor narative, ce vizează o ingenioasă unitate ideatică, ≈ reprezintă un roman original şi complex, o interogație modernă şi autentică asupra sensurilor creației şi ale existenței.

■ *Perseguid a Boecio*, Madrid, Dyrsa, 1983; *Persécutez Boèce*, Lausanne-Paris, L'Age d'homme, 1987.

◆ Monica Lovinescu, VTR, XX, 1990, 237, 4; Domițian Cesereanu, TR, s. nouă, III, 1991, 7, 7; A. M., MI, II, 1991, 17, 8; Constantin Cubleşan, ST, XLIV, 1993, 8–9, 28; Valentin Chifor, ~ *sau parabola exilului*, F, XXIX, 1993, 9, 4–5; Victor Cubleşan, TR, s. nouă, V, 1993, 50, 4; Alain Vuillemin, *L'Epreuve de l'exil*, ESI, 1993, 1–2, 3; Ungureanu, *La vest*, 131–135; Ungureanu, *Mircea Eliade*, 112–115; Gheorghe Glodeanu, ~ *şi romanele exilului*, TR, s. nouă, VIII, 1996, 16, 5; 18, 5; Cristian Radu, *Publicistica lui* ~, TR, s. nouă, VIII, 1996, 46, 1, 8–9; Crenguța Gânscă, *Metamorfozele lui* ~, F, XXXIII, 1997, 1, 59–61; Rotaru, *O istorie*, IV, 363–364; Crenguța Gânscă, *Parabole cu împărați şi imperii*, ST, XLIX, 1998, 7–8, 93; ***, *Dicționarul*, II; Glodeanu, *Dimensiuni*, 250–259; Popa, *Reîntoarcerea*, 67–78; Maria Georgeta Orian, ~, *romancier*, TR, s. nouă, XI, 1999, 25–28, 7–9; ***, *Dicționarul esențial;* Micu, *Istoria*, 651; Orian, *Vintilă Horia*, 75–76; 94.

M. W.

HURDUZEU Ovidiu, *La Roma, totul e O. K.*, Bucureşti, Editura Fundației Culturale Române, 1993, 183 p. Cu o scurtă prezentare de Mircea Horia Simionescu, pe coperta a IV-a. Roman parodic, farsă postmodernă a comunismului, proiectată într-un plan al fantasticului derizoriu. Protagonistul, scriitor şi redactor la Editura Politică, în Bucureştiul anului 1989, este racolat de Securitate şi pus să îndeplinească sarcina de a deveni profet al Omului Nou, o creatură multidimensională, trăind în raiul comunist. Elementele de farsă grotescă, ce însoțesc apariția misteriosului personaj, culminează cu o viziune escatologico-ideologică, menită a parodia grandilocvența şi exaltarea specifice utopiei comuniste. În plin avânt apocaliptic, narațiunea se deplasează însă, pe neaşteptate, în planul cotidianului mărunt, într-o suburbie a Romei unde naratorul, numit acum Profetul, cere azil politic, însoțit de iubita sa şi de enigmaticul Om Nou, el însuşi sceptic în privința virtuților raiului comunist. Cea de-a doua parte a romanului redă aventurile foştilor mesageri ai „noii ere” în Italia, apoi în America, în acelaşi registru real-fantastic, ironic, neconvențional. Intenția naratorului de a înființa un aşa-numit Gulagland sau Redland, comică replică a Disneylandului, reîntruparea pasageră a lui Karl Marx în ființa Omului Nou şi consacrarea sa literară în Italia, în calitate de dramaturg, intervenția reporterilor, precum şi reproducerea unor fragmente din cronicile teatrale închinate pieselor acestui nou Karl Marx sunt doar câteva din elementele inedite ale cărții. Antiutopie caricaturală a comunismului, ≈ este „o feerie tragicomică, un fel de țiganiadă a marxism-leninismului”, scrisă „cu talent, cu o inteligență artistică rar întâlnită” (Alex Ştefănescu).

◆ Alex Ștefănescu, *O țiganiadă a marxism-leninismului*, RL, XXVI, 1993, 33, 6; Adriana Cean, TR, s. nouă, VII, 1995, 2, 4; 11; Oțoiu, *Trafic*, 231–233.

M. W.

❍ **IFRIM Corneliu**, *Răzbunarea reginei*, fragment din romanul *Răstignirea*, LTE, III, 1993, 41, 9.

M. W.

IONESCU Florin Andrei, *Şarpele de catifea*, Bucureşti, Editura Scaiul, 1993, 190 p. Roman polițist.

M. W.

IONESCU Mircea, *Capcana ucigaşă*, Galaţi, Porto Franco, 1993, 168 p. (Detectiv). Roman poliţist.

M. W.

IONEŢ Doina, *Într-o singură noapte*, Galaţi, Porto Franco, 1993, 189 p. (Cupidon). Roman de dragoste. Concepută sub formă de confesiune a protagonistei, Georgiana Tulbure, adresată soţului său, doctorul Radu, cartea evocă o serie de drame familiale, prin prisma unor relaţii afective nefericite şi tulburi. Moartea prematură a mamei îi dezvăluie eroinei identitatea tatălui său, în persoana unui medic de care se simte atrasă şi care se dovedeşte a fi, în mod surprinzător, şi părintele prietenei sale, Codrina. Fire singuratică, înclinată spre puerile reverii romantice, Georgiana trăieşte încă o decepţie, odată cu căsătoria Codrinei cu cel de-al doilea bărbat de care ea se îndrăgosteşte, colegul său Liviu. Întâlnirea, spre finalul cărţii, cu doctorul Radu constituie pretextul rememorării acestor drame, într-un stil romanţios, liric şi pe alocuri emfatic, lipsit de supleţea şi complexitatea unei compoziţii psihologice autentice.

M. W.

IUGA Nora, *Săpunul lui Leopold Bloom*, Bucureşti, Cartea Românească, 1993, 227 p. Fragmente: ≈, RL, XXIII, 1990, 34, 15; *August, 40°C*, LCF, s. nouă, 1990, 10, 12. Reluat fragmentar: ≈, LTI, 1999, 29, 174. Roman confesiv postmodernist. Alcătuit din alternanţa de secvenţe autobiografice cu pasaje de ficţiune propriu-zisă, ≈ este cartea unui roman, text ce se sustrage, în mod deliberat, oricăror rigori artistice, conceptuale, ficţionale. Personajul narator, Nora Almosnino, este o scriitoare în vârstă de cincizeci şi cinci de ani, un spirit lucid, complex, ce se autocontemplă în oglinzile memoriei, în peisajul dezolant al epocii ceauşiste. Partea cea mai consistentă a cărţii o reprezintă evocarea vieţii interioare a eroinei, de la percepţia faptului imediat, privit sub lupă, în filigranul detaliului, la reflecţiile existenţiale, constituite în mici eseuri concentrate, de o remarcabilă fineţe analitică. Tablou al unei epoci dominate de uniformitate şi de rigoare dogmatică, ≈ este o pledoarie pentru puritatea şi libertatea spiritului, pentru valenţele inefabilului şi ale inexprimabilului. Nonconformismul scriiturii şi originalitatea tehnicilor narative reprezintă ele însele sugestii ale acestei concepţii de ansamblu, vizată şi prin similitudinile cu literatura lui James Joyce, prezente pe tot parcursul cărţii. Romanul propriu-zis, scris de Nora la persoana a treia, despre aşa-numiţii domn D şi doamna E, reprezintă o simplă secvenţă din existenţa naratoarei, o realitate interioară secundară, o simplă paranteză inserată în confesiunea directă. Piesă autentică a literaturii de sertar, elaborată în deceniul al nouălea, ≈ oferă „pagini memorabile, care exprimă, în esenţă, condiţia artistului într-un mediu ostil creaţiei şi, într-un plan mai general, drama unei sensibilităţi acute într-o lume de o duritate impenetrabilă” (Valentin F. Mihăescu).

● Premiul Uniunii Scriitorilor din România pe anul 1993.

◆ A. B., RL, XXVI, 1993, 29, 6; Ioana Pârvulescu, RL, XXVI, 1993, 34, 5; Ştefan Melancu, APS, IV, 1993, 9, 10; Nicolae Baboi, VAR, IV, 1993, 12, 20; Geo Şerban, LCF, s. nouă, 1994, 7, 7; Horia Florian Popescu, DOI, V, 1994, 38, 15; Valentin F. Mihăescu, VR, LXXXIX, 1994, 9–10, 111–114; Christi, *Fragmente*, 79–88.

M. W.

JELESCU Smaranda, *Măcar un singur foc de armă*, Bucureşti, Cartea Românească, 1993, 251 p. Roman de analiză psihologică. Structurat pe mai multe paliere narative, prin alternanţa planurilor temporale şi a

perspectivei auctoriale cu confesiunea de tip diaristic, ≈ evocă secvenţe din existenţa mai multor personaje, care se întretaie şi se completează reciproc. Figura centrală a romanului, Lem Predescu, un biofizician din Bucureştiul epocii comuniste, se conturează atât printr-un discurs obiectiv, la persoana a treia, cât şi prin două confesiuni directe, cea a colegei sale, Andra Mironescu, aflată sporadic în prim-plan, şi cea a lui Mihai Predescu, fratele eroului. Alcătuită, în bună măsură, din rememorări şi din evocări, dar şi din nuclee epice, uneori insuficient dezvoltate, cartea, fluentă şi interesantă ca tehnică narativă, propune o convenţie de tip modernist a spaţiilor deschise şi a perspectivelor oscilante, sugerând inclusiv pluralismul semantic al formelor.

◆ Andrei Gligor, *O lume cunoscută*, LTE, IV, 1994, 29–31, 4.

M. W.

MADANA Ştef, *Demascarea. Roman poliţist*, Bucureşti, Calypso, 1993, 254 p. Roman poliţist.

M. W.

MANCAŞ Alexandrina Camelia, *Eternitate de trei ani*, Piatra Neamţ, Panteon, 1993, 405 p. (Romanul de dragoste). Cu un *Cuvânt înainte* de Dumitru Almaş. Roman de dragoste. Concepută în spiritul literaturii autenticiste, cu o structură compoziţională de inspiraţie postmodernă, naraţiunea, derulată capricios, evocă drama unei obsesii amoroase. Aflată într-un spital de boli nervoase, în urma unei tentative de sinucidere, protagonista, pe nume Victoria, profesoară într-o localitate din Moldova, în perioada ceauşistă, rememorează iubirea sa adulterină pentru un coleg, Ştefan, până la urmă căsătorit cu o fostă elevă. Fire pasională, ambiţioasă, eroina este deopotrivă o victimă a propriilor sale sentimente şi, într-un alt plan, a persecuţiilor sistemului politic comunist, din pricina originii sale „burgheze”. Confesiune autobiografică redactată într-un stil diaristic, cu accentul pus pe notaţia exactă, înregistrată cu luciditate detaşată şi cu patos analitic, romanul apelează şi la mijloacele discursului autoreferenţial, în care autorul, în dialog cu un alt personaj, comentează şi explicitează cartea, structurată concentric, pe paliere narative diferite.

◆ Vasile Spiridon, ATN, XXXI, 1994, 8, 5.

M. W.

MARIAN Mircea, *Portret de familie cu crizanteme*, Baia-Mare, Gutinul, 1993, 470 p. Roman de familie. Face parte din ciclul *Trilogia disperării* alături de *Ninge în Spania la Alicante* (1994) şi de *Filiera* (1995). În primăvara anului 1968, într-o simptomatică sincronizare cu revoluţia pragheză, înmormântarea doctorului Şerban Dima constituie prilejul reuniunii unei familii ramificate şi diverse. Parcurgerea listei de personaje lămureşte proiectul romanului. Şerban Dima e un fost deţinut politic, în vreme ce Clara, soţia sa, are origine boierească. Roman şi Iosif, cei doi fii, sunt unul un răzvrătit, celălalt un îndoctrinat. Unchiul Alfons Cornu are trecut de activist comunist, iar „Bursucul” a făcut parte din judeţeana de partid. Tabloul de familie se vrea, aşadar, o frescă politică. Explorarea relaţiilor dintre membrii familiei Dima e folosită pentru a contura o imagine a regimului comunist, de la teroarea „obsedantului deceniu” până la relaxarea aparentă din anii ’60. Tipurile umane sunt caracterizate ideologic; relaţiile personajelor implică gesturi politice, iar principalele evenimente (sinuciderea lui Iosif Dima, căsătoria lui Roman Dima) se raportează strâns la ordinea socială a noului regim. Această solidă ancorare politică dă naraţiunii, pe suprafeţe întinse, un interes documentar.

Episodul arestării lui Şerban Dima, sub acuzaţia de fascism, se citeşte ca un bun, chiar dacă fictiv, reportaj. Însă dincolo de transcrierea fidelă a gesturilor şi reacţiilor politice, universul uman al romanului rămâne sărac şi schematic, împărţit didactic între cei care se conformează şi cei care rezistă.

◆ Constantin Cubleşan, ST, XLV, 1994, 7–8, 37–38.

L. T.

✷ **MARINESCU-REUSS Ruxandra**, *Jocuri*, Bucureşti, Cartea Românească, 1993, 331 p. Cu o pref. de Cornelius Reuss şi o postf. de Ov. S. Crohmălniceanu. Roman „autobiografic" (Adriana Bittel).

◆ Adriana Bittel, RL, XXVI, 1993, 33, 6; ***, BNR, XLII, 1993, 21, 54.

L. T.

✷ **MĂNUCEANU Vasile**, *Strania Pelicania. Roman pentru copii*, f. l., 1993, (Carnetele Observator). Fragment: GUL, I, 1992, 3, 3. Reluat fragmentar: Bărbulescu, *Ocrotiţi*, 105–109. „Transformarea Mihaelei, la 10 ani, într-o tânără domnişoară, observată de un maestru român al cărţii pentru copii şi tineret" (Radu Bărbulescu).

◆ Bărbulescu, *Ocrotiţi*, 39.

L. T.

➤ **MELINESCU Gabriela**, *Lupii urcă în cer*, Bucureşti, Editura Fundaţiei Culturale Române, 1993, 151 p. (Colecţia Excelsior). Cu o caracterizare de G. Dimisianu pe coperta a IV-a. (În lb. suedeză: *Vargarnas himlafärd*, Stockholm, René Coeckelberghs Bokförlag, 1981). Fragment: TR, s. nouă, IV, 1992, 4, 7. Frescă fantastă a mediului industrial. Într-un orăşel românesc de provincie izbucneşte un incendiu la o uzină. Pentru salvarea lui Ilie, ars aproape integral, se face o colectă de grefe de piele în întreaga instituţie. Deşi muncitorii se grăbesc să se aşeze la coadă pentru a-l acoperi cu pielea lor pe Ilie, acesta moare. Romanul se foloseşte de poncifele literaturii proletcultiste atât pentru evocarea solidarităţii muncitoreşti, cât şi pentru a contura atmosfera de teroare discretă, exercitată de autoritatea politică. Însă mediul politizat al uzinei, cu relaţiile sale de putere şi cu tabu-urile sale ideologice, nu e decât o iluzie la care toţi colaborează teatral. În afara zidurilor uzinei, umanitatea recade într-o stare de inerţie şi de indiferenţă. Cu perspectiva unei catastrofe anunţate, ciocnirea Pământului cu Soarele, comunitatea trăieşte o apatie cu sens crepuscular, în aşteptarea unui sfârşit iminent. Spectrul morţii colective sufocă entuziasmul muncitoresc, uniformizează ierarhiile şi estompează drama opresiunii totalitare. Coerciţia, teroarea, ca şi utopia îşi pierd însemnătatea în faţa viziunii apocaliptice. Roman cu vocaţie politică, ≈ reuşeşte astfel să evite tentaţia facilă a demonizării comunismului, construind un spaţiu imaginar în care o melancolie irepresibilă a unui sfârşit de lume absoarbe şi neutralizează tensiunile ideologice.

■ *Vargarnas himlafärd*, Stockholm, René Coeckelberghs Bokförlag, 1981.

◆ Cristina-Ilina Sălăjanu, RL, XXVI, 1993, 35, 6–7; Vitalie Ciobanu, CFT, II, 1995, 5–6, 4; George Vulturescu, P, VIII, 1997, 10, 5; Ciobanu, *Frica*, 178–182.

L. T.

MERIŞCA Costin, *Tărâmul gheenei*, Galaţi, Porto Franco, 1993, 244 p. Cu o pref. de Paul Goma. Proză de evocare a universului concentraţionar. La sfârşitul anilor '40, Emil Cortez, student la filosofie, e arestat şi purtat prin mai multe închisori, din beciul Securităţii bucureştene, la Suceava, Piteşti, Gherla şi la Poarta Albă. După cinci ani, e

eliberat. Experienţele sunt tipice (interogatorii, umiliri, privaţiuni, întâmplări miraculoase), dar le distinge tratarea, care evită registrul confesiv. Povestirea nu evocă suferinţa şi reuşeşte să ocolească aprecierea morală a experienţei concentraţionare, inerentă unei retrăiri a infernului. Privirea naratorului, ludică, ironică ori sarcastică, rămâne întotdeauna detaşată. În locul terorii, perspectiva din care se face relatarea subliniază comicul. Episodul arestării e văzut ca un ceremonial mecanic pus în scenă de nişte agenţi depăşiţi de situaţie; replicile stupide, nepotrivite, cu aspect de dialog absurd, produc amuzament şi fac efect de caricatură. Altundeva, naratorul se joacă, substituind postura victimei cu aceea a torţionarului. Un nou deţinut, bine hrănit, e confundat pentru o clipă cu Nikolski, directorul închisorilor comuniste, iar un convoi de deţinuţi care traversează Gara de Nord e asemănat unei coloane prezidenţiale. Emil Cortez refuză astfel să asume condiţia victimei. El se raportează la universul concentraţionar nu în felul martirului, ci în acela al adaptatului. De altfel, dimensiunea cea mai importantă a experienţei sale o constituie acomodarea şi buna înţelegere a mecanismelor specifice fiecărui loc de detenţie, fie acesta beciul Securităţii, penitenciarul, sau lagărul de muncă. Curiozitatea înlocuieşte frica, „domesticind” violenţa. Pentru Emil Cortez, spaţiile concentraţionare apar ca o serie de medii pe care le cunoaşte, cu care se familiarizează şi care îl modelează, traversarea lor constituind o aventură în cursul căreia se formează o personalitate. Realitatea gulagului se transcrie, surprinzător, ca un *Bildungsroman*, fapt ce explică toleranţa unei naraţiuni care mai degrabă cunoaşte şi înţelege decât condamnă. ≈ izbuteşte să evoce, în registru epic, enormitatea morală, cuprinzând, din aceeaşi perspectivă detaşată, întreg spectrul de grozăvii la care detenţia expune fiinţa umană, de la tentaţiile senzuale vinovate până la deviaţiile sexuale. Transfigurare radicală a experienţei concentraţionare, romanul îşi asigură un loc aparte în genul, bogat ilustrat, al memorialului închisorii prin distilarea confesiunii în cheie ludică şi prin evitarea mesajului moralizator.

◆ Ruxandra Cesereanu, ST, XLVI, 1995, 1–2, 14.

L. T.

❍ **MIHADAŞ Teohar**, *Alţi nepoţi*, F, XXIX, 1993, 2, 12–13; *Moartea Penelopei*, F, XXX, 1994, 1, 19–21; *Ulyse bunic*, AURO, 1994, 4, 24–26, fragmente din romanul *Singurătatea lui Ulyse*. Proiectat ca o încheiere a ciclului autobiografic din care mai fac parte romanele: *Frumoasa risipă* (1980), *Pe muntele Ebal* (1990), *Steaua câinelui* (1991), *Pinii de pe Golna* (1993), *Străinul de la miezul nopţii* (1996).

L. T.

MIHADAŞ Teohar, *Pinii de pe Golna*, Cluj-Napoca, Delta Press, 1993, 258 p. Fragmente: *În calea oamenilor apar semne*, TMS, XXVI, 1991, 8, 8–9; *Întoarcerea*, LTE, II, 1992, 43, 8–9. Reluat fragmentar: *Pap Avghera*, DTP, V, 1994, 7–8, 5. Face parte dintr-un ciclu autobiografic, alături de romanele *Frumoasa risipă* (1980), *Pe muntele Ebal* (1990), *Steaua câinelui* (1991), *Străinul de la miezul nopţii* (1996). Romanul revine asupra deceniului cinci, propunând o naraţiune parabolică pe tema războiului şi a instaurării terorii staliniste. În preajma anului 1940, Thanu Vazura, din neamul Velhilor, trăieşte o existenţă de proscris în Tanara, mică localitate de munte. El e căutat de autorităţile Nefide pentru activităţile sale subversive. Conflictul se stinge însă când peste ambele neamuri, atât peste Nefizi, cât şi peste Velhi, cade năpasta Lupilor, care îi lichidează sălbatic şi nediferenţiat. Dincolo de

onomastica exotică, rolurile istorice se ghicesc uşor şi transfigurarea e minimală. Chiar dacă filtrul legendar izbuteşte, pe secvenţe scurte, să reinterpreteze istoria contemporană prin prisma instinctualităţii atavice şi a primitivismului tribal, transfigurarea imaginară rămâne decorativă şi stângace în comunicarea experienţei memorialistice.

◆ Tiberiu Ciorba, F, XXX, 1994, 1, 17–18; Ion Mureşan, *Intrarea istoriei în mit*, TR, s. nouă, VI, 1994, 42, 5.

L. T.

MIHAIL Nicolae-Paul, *Aventurile unui soldat de plumb*. *Roman comic*, Galaţi, Porto Franco, 1993, 217 p. Roman de aventuri pentru copii.

◆ ⁎*⁎, BNR, XLIII, 1994, 15, 40.

L. T.

MIHALCEA Florian, *Vieţi separate*, Timişoara, Helicon, 1993, 186 p. Cu o caracterizare nesemnată pe coperta a IV-a. Suită de naraţiuni care constituie o monografie a morţii fiziologice. Situarea geografică (în general provincială şi rurală), biografiile personajelor şi acţiunile lor se dovedesc neimportante pentru această proză. Ficţiunile, angajate prin mici enunţuri sapienţiale despre moarte, surprind momente paradoxale ale descompunerii. Un bărbat e uitat pe un fotoliu şi se dizolvă în praful care îl acoperă, un bătrân scade în dimensiuni până se pierde printre cearceafuri, bunicul intră în descompunere în timpul priveghiului, un soldat îşi pierde un picior, ca un început de dezmembrare organică. Subiectul acestor naraţiuni sunt corpurile însingurate, rupte de comunitate, pentru care funcţiunile sociale au încetat să mai aibă relevanţă. Greu de catalogat ca roman atât prin structură, cât şi prin viziunea asupra lumii, ≈ rămâne o proză tulburătoare, amintind, prin obsesia morţii şi prin reprezentarea ei fabuloasă, de literatura sud-americană.

◆ ⁎*⁎, BNR, XLII, 1993, 17, 56; Cornelia Ştefănescu, JL, s. nouă, IV, 1993, 49–52, 3; Cornel Ungureanu, O, s. nouă, 1994, 1, 10; Mihaela Ursa, ST, XLV, 1994, 12, 55.

L. T.

MIHALI Nicoară, *Sărut pe o roată de tren*. *Roman imposibil*, Baia-Mare, Gutinul, 1993, 174 p. Cu o postf. de Augustin Cozmuţa şi o caracterizare pe coperta a IV-a de Ştefan Doru Dăncuş. Roman al unei iubiri imposibile. Poveste de dragoste cu structură lirică, ≈ tratează tema eternei neîmpliniri a cuplului, reiterând, prin mijloace onirice, obsesia distanţei ce se insinuează între îndrăgostiţi. Concepută ca o înlănţuire de episoade de sine stătătoare, naraţiunea se structurează în funcţie de o logică a recurenţei fără înaintare epică, după modelul variaţiunilor pe o temă unică. Sunt vise care refac, în multiple scheme dramatice, obsesia obstacolului şi frica de a nu rata întâlnirea cu celălalt. Rezultă de aici un text greu de descifrat şi inconsistent epic, dar nu lipsit de o trăire acută a coşmarescului.

◆ ⁎*⁎, BNR, XLIII, 1994, 6, 48.

L. T.

MLADIN Emil, *Haimanaua*, Bucureşti, Nemira, 1993, 192 p. (Purgatoriu). Cu o caracterizare pe coperta a IV-a de Traian T. Coşovei. Fragmente: ≈, CNT, 1992, 42, 6–7; ≈, AZI, 1993, 340, 16. Roman realist. Urmăreşte un destin marcat de o origine socială de care nu se poate desprinde. În centrul naraţiunii stă biografia lui Radu Tristu, copil orfan care creşte la o şcoală specială, destinată cazurilor grave de indisciplină. Înfiat de procurorul Liviu Costea, personaj important din elita societăţii

bucureştene, protagonistul capătă astfel şansa de a duce o viaţă normală. Totuşi, în virtutea unei fatalităţi, Radu Tristu nu reuşeşte să îşi depăşească condiţia, indiferent de existenţa la care i se oferă acces. Ilustrată prin crime, răzbunări, ciocniri violente etc. care îl atrag pe protagonist în mediul interlop căruia îi era destinat, damnaţia socială, deşi patetică, rămâne neconvingătoare, cu multiple elemente senzaţionale.

◆ Miruna Nicolae, RL, XXVII, 1994, 36, 6; Lucian Chişu, LTE, IV, 1994, 41, 4; Octavian Soviany, CNT, 1994, 45, 5; ⁎*⁎, BNR, XLIII, 1994, 23, 67; Octavian Soviany, CNT, 1996, 28, 5; Octavian Soviany, CNT, 1997, 43, 4.

L. T.

✸ **MODORCEA Grid**, *Băieţii de bani gata*, Bucureşti, Alcris, 1993, 232 p. Face parte dintr-un ciclu, alături de *Fetele de bani gata* (1994) şi de *Noii băieţi de bani gata* (1996). „≈ mixează aproape toate zvonurile oripilante care au circulat pe seama nomenclaturii comuniste din România ultimilor 40 de ani. Carte de memorii, carte de reportaj, carte de comentariu eticist cu exemple negative? Este greu de definit exact...” (Gabriel Rusu).

◆ Gabriel Rusu, LTE, III, 1993, 42, 4; George Pruteanu, ESM, IV, 1993, 41, 21.

L. T.

❍ **MOTOC Nicolae**, *Ucigaşul de revelaţii*, fragment de roman, în vol. ⁎*⁎, *Vânzătorul de enigme. Antologie de proză contemporană*, selecţie şi note de Ovidiu Dunăreanu, Constanţa, Europolis, 1993, p. 190–211.

◆ Dumitru Mureşan, VTR, XXIV, 1994, 280, 6.

L. T.

MUNTEANU Francisc, *Cont secret*, Bucureşti, Odeon, 1993, 134 p. Cu o caracterizare nesemnată pe coperta a IV-a. Fragment: *Generalul*, LTE, III, 1993, 32, 8–9, 15. Roman de spionaj cu valenţe politice. Concepută ca o tramă fictivă ţesută în jurul unor date, fapte şi personaje reale, naraţiunea încearcă să lămurească enigma conturilor secrete deschise în băncile elveţiene de familia Ceauşescu. Pe baza unui mecanism bine rodat, Securitatea foloseşte, pentru asemenea operaţiuni bancare, agenţi pe care apoi îi suprimă. Între aceşti agenţi condamnaţi de dinainte, Mircea Caraman, datorită unei erori a sistemului, izbuteşte să scape cu viaţă. El duce o existenţă de fugar, lucrând ca muncitor necalificat în câteva întreprinderi, până când, în zilele Revoluţiei, e asasinat. Convenţional prin destinul individual pe care îl urmăreşte, romanul propune şi o frescă politică a ultimilor ani ai regimului comunist. Dincolo de jocurile de putere ale Securităţii, redate fără imaginaţie, demnă de remarcat în această carte postrevoluţionară este persistenţa, prin personajul Armand Uleşan, a vechiului mit al „comunistului curat”, specific prozelor lui ~.

◆ ⁎*⁎, BNR, XLII, 1993, 18, 54.

L. T.

MUNTEANU Vladimir, *Depoziţia*, II, v. *Depoziţia*, I, 1991.

MUŞAT Thalia, *Jurnalul unei fete naive*, Galaţi, Porto Franco, 1993, 184 p. (Cupidon). Jurnal al unei adolescente, ţinut cu câţiva ani înainte de Revoluţia din decembrie 1989. Fără să conţină notaţiile intime specifice unei asemenea scrieri, evocarea se centrează asupra figurii tatălui fetei, profesor de socialism ştiinţific într-un mic oraş de provincie. Textul înregistrează neliniştile personajului, nemulţumirile lui faţă de politica oficială, precum şi inexplicabilele sale absenţe de acasă, în spatele cărora se ghiceşte, abia numită, anchetarea dascălului de către Securitate. „Naivitatea” jurnalului se

referă la perspectiva adolescentină, inevitabil inocentă, asupra ororilor regimului represiv. Eroina are o percepție candidă a persecuției şi a torturii, neînțelegând, în fond, drama tatălui şi cauzele derivei lui existențiale. Simplu pretext al unei mărturii despre totalitarism, jurnalul este lipsit de calități estetice.

◆ ⁎*⁎, BNR, XLIII, 1994, 3, 38.

L. T.

NECULA Nicolae, *Raport de gardă*, Constanța, Muntenia, 1993, 299 p. Roman de dragoste. Urmăreşte oscilațiile erotice ale unui bărbat îndrăgostit în acelaşi timp de două femei, cu puțin timp înainte de Revoluția din 1989. Mihai Strîmbeanu, chirurg într-un oraş de provincie, ajunge să o opereze pe fosta lui soție, Ileana, de care divorțase cu doi ani mai devreme. Petrecându-şi convalescența în spital, Ileana îl recucereşte pe Mihai, amenințând astfel relația acestuia cu Silvia, asistenta-şefă. În cele din urmă, Mihai se reîntoarce la Silvia, Ileana dovedindu-se infidelă. Ezitările protagonistului între cele două femei sunt reflectate fără profunzime, mai degrabă ca o formă de slăbiciune decât ca o dilemă erotică.

◆ Olga Duțu, „Cuget liber”, V, 1993, iunie, p. 2; ⁎*⁎, BNR, XLIII, 1994, 5, 44; Ion Roşioru, TMS, XXIX, 1994, 2, 6; Ştefan Cucu, TMS, XXXI, 1996, 4, 6; Duțu, *Note*, 118–119.

L. T.

➤ **NEDELCOVICI Bujor**, *Dimineața unui miracol*, Bucureşti, Univers, 1993, 245 p. (În lb. franceză: *Le Matin d’un miracle*, tr. de Alain Paruit, Arles, Actes Sud, 1991). Roman al întoarcerii din exil. Urmăreşte, pe fundalul unui univers concentrațional, criza unui cuplu, declanşată de expatriere. Maria, rămasă în țară după plecarea la Paris, în exil, a lui Iosif Rabovski, primeşte de la acesta, printr-un mesager, ms. unui roman. Textul, de inspirație autobiografică, evocând relația celor doi şi imaginând reunirea cuplului, stă la originea unei derive afective şi a unui dezechilibru mental. Identificându-se cu personajul care îi poartă numele, protagonista cade victimă unei autoiluzionări, criza adâncindu-se în proporție egală cu retrăirea ficțiunii livreşti. Maria înnebuneşte citind romanul lui Iosif şi e internată într-un ospiciu. Chiar dacă alienarea se asociază unei lecturi, ca şi în cazul Emmei Bovary, experiența Mariei implică în plus, ca un pandant al imersiunii în iluzie, conformarea neabătută la condiționările unei realități totalitare. Protagonista se visează într-un cuplu idilic şi, în acelaşi timp, duce o viață promiscuă, alături de mesagerul anonim care i-a livrat romanul. Trăind ficțiunea, Maria se minte frumos, în vreme ce acceptă pasiv pervertirea libertății. Demența ei capătă astfel semnificație politică, devenind o parabolă a complacerii în minciuna ideologică. Artificios, textul completează această descoperire a infernului totalitar cu o traversare şi cu o eliberare, rezolvând criza prin „miracolul” întoarcerii bărbatului plecat în exil. Inegal, cu un deznodământ orientat naiv, ≈ izbuteşte nu atât în ilustrarea perspectivei optimiste evocate de titlu, cât în reinterpretarea, în gamă afectivă, a temei consimțirii vinovate din *Al doilea mesager* (1991).

● Premiul Uniunii Scriitorilor din România pe anul 1993.

■ *Le Matin d’un miracle*, tr. de Alain Paruit, Arles, Actes Sud, 1991.

◆ Paul Dugneanu, UC, IV, 1994, 1, 4; ⁎*⁎, BNR, XLIII, 1994, 6, 48; Georgeta Drăghici, ST, XLV, 1994, 4–5, 60; C. G. S., UNO, V, 1994, 56, 2; Drago Tudoran, LTE, V, 1995, 5, 4; Milena Şipeţean, VTR, XXVI, 1996, 3, 94; Micu, *Scurtă istorie*, III, 117; ~, *Dimineața unui miracol*, LCF, s. nouă, 1997, 22, 15; Micu, *Istoria*, 535; Micu, *Literatura*, 278. ❐ V. şi D. C. R. R., *Ultimii*, 1970.

L. T.

NEGOIȚĂ Tudor, *Final de partidă*, Bucureşti, E. M., 1993, 208 p. (Sfinx). Roman polițist.

◆ ⁎*⁎, BNR, XLII, 1993, 13, 46; ⁎*⁎, VAR, IV, 1993, 8, 27.

L. T.

✷ **NEGOIȚĂ Tudor**, *Sub semnul tăcerii*, Bucureşti, Semnalul, [1993], 200 p.

◆ ⁎*⁎, BNR, XLIII, 1994, 9, 43.

L. T.

✷ **NEGOIȚĂ Tudor**, *Zodia riscului şi a dragostei*, Bucureşti, Paco, 1993, 232 p.

◆ ⁎*⁎, BNR, XLIII, 1994, 11, 37.

L. T.

NICOLAU-GOLFIN Marin, *K2B3, misiune secretă în România 1989*, Bucureşti, Tipografia Filaret, 1993, 446 p. (Gând românesc). Cu o pref. a autorului. După afirmația autorului, vol. ar face parte din ciclul *Românii scriu istoria*, alături de *Stella-Alba* (1992) şi de *Fata pământului* (1994). Roman de spionaj.

L. T.

OBREJA-CERNICHEVICI Silvia, *Clubul Senatorilor*, Iaşi, Editura Fundației Chemarea, 1993, 272 p. Roman al vieții universitare din ultimii ani ai regimului comunist. Într-un oraş de provincie, câțiva intelectuali se reunesc zilnic ca să ia prânzul la pensiunea Matildei Stein, cunoscută drept „Clubul Senatorilor". Reconstituirea atmosferei spirituale în care au loc aceste întâlniri ale intelectualității de provincie furnizează însă numai pretextul pentru o analiză critică a moravurilor universitare. Pe această cale, dar şi prin intermediul evocării unui destin individual, al profesorului de istorie Tudor Barcaru – înlăturat temporar de la catedră în urma unui denunț, urmărit de uneltirile colegilor şi persecutat de Securitate –, intrăm în contact cu un mediu universitar decăzut, lipsit de dimensiune spirituală şi de caractere, spațiu al unor intrigi cu miză politică. Cartea subliniază, îngroşând până la limita caricaturii, impostura şi teroarea din universitate, legându-le de un context istoric, în care epurarea vechilor generații de profesori şi aservirea ideologică a învățământului au politizat şi deprofesionalizat mediul academic românesc. Totuşi, această radiografiere a unui declin spiritual se dovedeşte inconsecventă, drama lui Tudor Barcaru rezolvându-se, în spirit propagandistic, printr-un triumf neverosimil al dreptății în sânul aceluiaşi mediu social.

◆ ⁎*⁎, BNR, XLIII, 1994, 19, 40.

L. T.

ONICEANU Marius, *Taina lui Zamolxis sau Şansa*, Bucureşti, Editura Tehnică, 1993, 255 p. (Romane). Roman politic cu tentă autobiografică. Proiectează o poveste de dragoste pe fundalul tulbure al instaurării regimului comunist în România. Narațiunea are ca pretext iubirea lui Glad-Claudius Baltazar, student al Facultății de Filosofie la sfârşitul celui de-Al Doilea Război Mondial, pentru Dora Arbore, fiica unui politician social-democrat. Trama erotică, convențională, face posibilă evocarea mediului situat în proximitatea cercurilor puterii, surprinzând, după 1945, manevrele comuniştilor pentru suprimarea democrației, trădarea social-democraților, primele persecuții politice şi tentativele de evadare în lumea liberă. În paralel, ≈ consemnează, cu o fidelitate plicitisitoare, dezbaterile din sânul unei societăți a studenților la filosofie pe tema moştenirii geto-dacice şi a unui destin etnic cristalizat sub semnul sacrificiului, încercând să ofere o perspectivă integratoare asupra dramei contemporane a României.

L. T.

OTTESCU Constantin, *Un spion la curtea lui Ştefan cel Mare*, Bucureşti, Ion Creangă, 1993, 155 p. (Aventura). Roman de aventuri. Giacomo Albertini, căpitan de cavalerie uşoară, împătimit de cai şi de femei frumoase, este forţat de împrejurări să accepte o misiune secretă şi, astfel, ajunge în jurul anului 1470, la curtea din Suceava a domnitorului Ştefan.

▼ Bucureşti, Junior, [1998?].

L. B.

➤ **PAPILIAN Alexandru**, *Ex*, Bucureşti, Editura Fundaţiei Culturale Române, 1993, 214 p. (În lb. franceză: *Le Fardeau*, Paris, Albin Michel, 1989). Roman de introspecţie. Gheorghe Huhulea, descendentul unei familii de boieri români, îşi trăieşte drama inadaptării în societatea comunistă. Scris la persoana întâi, romanul dezvăluie existenţa ternă, fără nimic spectaculos a eului narator, imposibilitatea unei minime realizări în plan social, dublată de neputinţa de a oferi ceva în plan afectiv. Lucid, personajul nu-şi propune nimic în stare să-l salveze, dimpotrivă, „singura terapie la care accede e batjocora de sine însuşi, supralicitarea derizoriului, trivialităţii, frivolităţii şi, până la urmă, a neputinţei de a pune într-un fel sau altul, capăt neputinţei” (Laurenţiu Ulici).

■ *Le Fardeau*, Paris, Albin Michel, 1989.

◆ Diana Tihu, *Azi răspunde ziarului: scriitorul ~*, TRA, II, 1993, 121, 1; Ion Muşlea, *Despre scriitori români şi venirea minerilor, despre cosmopolitism sau creierul planetar. De vorbă cu scriitorul ~*, TR, s. nouă, V, 1993, 27, 3; Ion Vlad, TR, s. nouă, V, 1993, 30–31, 4; Adriana Bittel, RL, XXVI, 1993, 31, 6; Constantin Cubleşan, ST, XLIV, 1993, 8–9, 35; Octavian Soviany, CNT, 1993, 37, 4; Mihai Dragolea, VTR, XXIII, 1993, 271, 8; Mihaela Pârvulescu, LTE, III, 1993, 39, 4; Ulici, *Dubla impostură*, 261–263; Ulici, *Literatura*, 371–372; Micu, *Scurtă istorie*, III, 218; Alex Ştefănescu, ~, RL, XXX, 1997, 12, 4; Roxana Sorescu, *Atât de tânăr şi atât de furios*, LCF, s. nouă, 1997, 12, 7; Muşat, *Perspective*, 188–189; Vlad, *În labirintul*, 241–245; Micu, *Istoria*, 545.

L. B.

✸ **PARDĂU Platon**, *Avocatul diavolului*, Bucureşti, E. M., 1993, 264 p. Fragment: *Comerţ cu oameni*, LTE, III, 1993, 4, 8–9. Carte greu de clasificat, ≈ îmbină realismul „documentar” cu „parabola refolosită” pe fundalul unei „scriituri opace”, îmbâcsite de un „intelectualism căutat şi aparent salvator” (Bogdan Dumitrescu).

◆ Bogdan Dumitrescu, RL, XXVI, 1993, 19, 8; Adrian Dinu Rachieru, MRT, IV, 1993, 5–6, 5; A. D. R., MRT, IV, 1993, 12, 2.

L. B.

❍ **PĂCURARIU Francisc**, *Unchiul meu Ludovic şi maimuţele*, fragment din romanul *Sindbad Corăbierul*, ST, XLIV, 1993, 1, 24.

L. B.

PĂCURARIU Petru, *Paşi de voie*, Timişoara, Excelsior, 1993, 205 p. Roman de capă şi spadă. Acţiunea se petrece în Moldova anilor 1458–1460, când tânărul Ştefan, aflat la începutul domniei, îşi consolidează poziţiile, dejucând uneltirile fostului domn Petru Aron. Stilul alert creează o reuşită atmosferă de poveste, cu descrieri de natură şi scene de un pitoresc hazliu.

L. B.

PĂLTINEANU Gellu, *Vipera cu corn*, Craiova, Scrisul Românesc, 1993, 236 p. Radiografie fidelă a vieţii unui inginer, Silviu Duru, romanul trădează, alături de încercarea protagonistului de a-şi analiza eşecul sentimental, o puternică intenţie moralizatoare.

◆ ***, BNR, XLII, 1993, 10, 52.

L. B.

PĂUN Gheorghe, *O mie nouă sute nouăzeci şi patru sau Schimbarea care nu schimbă nimic*, Bucureşti, Ecce Homo, [1993], 234 p. Roman *science-fiction.*

L. B.

PELIN Eugen, *Triumful iubirii*, Bucureşti, E. M., 1993, 128 p. Roman de dragoste ce reuşeşte să surprindă, cu sensibilitate, frământările, specifice primei iubiri. Pentru locotenentul Radu Petrescu, „tânăr înzestrat cu riguroase calităţi”, la cei douăzeci şi doi de ani ai săi, relaţia cu Lavinia nu poate avea decât un final fericit.

◆ Nicolae Boghian, VAR, IV, 1993, 6, 21.

L. B.

❍ **PETRESCU Alexandru**, *Întâlnire în tren*, fragment de roman, LCF, s. nouă, 1993, 23, 10–11.

L. B.

PETRESCU D. M., *Drum în timp*, Bucureşti, Nedion, 1993, 102 p. Roman poliţist.

L. B.

POP Maria, *Berbecele timpului. Acatist de veşnică iubire*, Constanţa, Europolis, 1993, 104 p. Personajul principal al naraţiunii apare şi în *Bărbatul copacilor mei* (1999). Roman al copilăriei, cartea reface, în tablouri de mare plasticitate şi culoare, imaginea Ţării Lăpuşului de acum o jumătate şi mai bine de veac. Pentru Ulvia Sânzeu, protagonista de numai patru ani, venită din Regat, „timpul se deschide spulberător de vrajă şi de mister peste Rohia” bunicilor (Ion Roşioru), creând o lume rurală în care fantasticul şi paranormalul coexistă firesc cu autenticul şi cu pitorescul.

L. B.

POPA HOMICEANU Vasile, *Imposibilă, pânda*, Galaţi, Porto Franco, 1993, 165 p. Scriere introspectivă ce stabileşte „insolite conexiuni între lumea fiarelor pădurii şi cea a oamenilor, […] prima apărând superioară celei umane, dominată de o vinovăţie ancestrală” (Simion Bărbulescu). Găsind în mistreaţa Ursoaica un confesor de încredere, căruia îi destăinuie amintiri din tinereţe, sergentul Elias Mateu ajunge să înţeleagă că din „cloaca absurdului” social în care vieţuieşte, omul nu poate ieşi decât depersonalizându-se.

◆ Simion Bărbulescu, CL, CXXXII, 1998, 7, 28.

L. B.

POPESCU Paul D., *Sfântuleţul*, Ploieşti, Prahova, 1993, 299 p. Roman de moravuri provinciale, cu tentă poliţistă. Acţiunea, plasată în prima jumătate a sec. trecut, urmăreşte evoluţia unui tânăr, Ieronim Aldea, începând cu anul 1921, când rămâne orfan, până la căsătorie, patru ani mai târziu. Maniera ciudată prin care protagonistul alege să se facă respectat şi să facă avere, cea de a-şi asuma vini care nu-i aparţin, îi atrage supranumele de Sfântuleţul, punând la grea încercare înclinaţiile detectiviste ale Matildei Mironescu, mătuşa sa, care-şi foloseşte talentul la salvarea veşnicului „acuzat”, dar şi în scop personal.

L. B.

➤ **POPESCU Petru**, *Înainte şi după Edith*, tr. de Antoaneta Ralian, Bucureşti, Editura Fundaţiei Culturale Române, 1993, 287 p. (Excelsior). (În lb. engleză: *Before and After Edith*, London – New York, Quartet Books, 1978). Roman de introspecţie ce tratează cazul patologic al unei femei traumatizate. Pe fundalul destrămării imperiului austro-ungar, la începutul sec. XX, şi al primului război mondial, Edith, o prostituată stilată, încearcă

să răzbune amintirea dureroasă a unui viol din adolescență racolând și „osândind" bărbații într-un mod șocant. „Ostentativă și provocatoare" (Constantin Cubleșan), cartea lui ~ impresionează prin „știința sugerării și a creării atmosferei" (Ion Vlad), dar păcătuiește prin „erotismul împins îndrăzneț până aproape de limita pornografiei" (Claudiu Constantinescu).

■ *Before and After Edith*, London – New York, Quartet Books, 1978.

◆ George Arion, *România a adus un imens serviciu Americii*, FC, 1991, 31, 12–13; Claudiu Constantinescu, RL, XXVI, 1993, 14, 17; Nicolae Manolescu, RL, XXVI, 1993, 14, 7; Elisabeta Lasconi, AZI, 1993, 272, 11; Valeriu Cristea, „*Eu sunt unul din scriitorii care s-au afirmat de ambele părți ale cortinei de fier sau ale Atlanticului*, CAI, 1993, 5–6, 18; Ion Vlad, TR, s. nouă, V, 1993, 32–33, 4; Ion Bălu, ST, XLIV, 1993, 8–9, 38–39; Al. Th. Ionescu, CAL, 1993, 9, 9; Nicolae Rotund, TMS, XXVIII, 1993, 12, 5, 15; Constantin Cubleșan, ST, XLV, 1994, 9, 27–28; Radu Mareș, ~, ≈, TR, s. nouă, VII, 1995, 18, 5; Ulici, *Dubla impostură*, 259–261; Ulici, *Literatura*, 344; Mircea Popa, *A doua față a lui ~*, ST, XLVII, 1996, 1–2, 44–45; Rotund, *Incursiuni*, 142–145; Cornel Ungureanu, *~ și lumea șansei*, O, s. nouă, 2000, 10, 2.

L. B.

➤ **POPESCU Petru**, *Revelație pe Amazon*, tr. de Radu Paraschivescu, București, Cartea Românească, 1993, 405 p. Cu o pref. a autorului și o introd. de Loren McIntyre. (În lb. engleză: *Amazon Beaming*, New York, Viking, 1991). Fragment: *Lumina Amazonului*, TMS, XXVIII, 1993, 11, 16. Roman „fixat într-o zonă de interferență între epica de ficțiune, studiul etnografic, proza de aventuri și reconstituirea unei expediții științifice" (Eugen Simion), ≈ urmărește periplul exploratorului american Loren McIntyre în jungla amazoniană. Fondul evenimențial este delimitat de două coordonate senzaționale: întâlnirea cu unul din cele mai enigmatice triburi din regiune, oamenii-pisică, la 18 octombrie 1969, și descoperirea, doi ani mai târziu, a adevăratului izvor al Amazonului.

■ *Amazon Beaming*, New York, Viking, 1991; *Los misterios del Amazonas,* Barcelona, Plaza & Ianes, 1992; *Amazonas: mit Katzenmenschen zu den Quellen der Zeit*, Bergisch Gladbach, Lübbe, 1992; *El Amazonas nace en el cielo*, Bogotá, Editorial Norma, Presencia, 1993.

◆ George Arion, *România a adus un imens serviciu Americii*, FC, 1991, 31, 12–13; Valeriu Cristea, „*Eu sunt unul din scriitorii care s-au afirmat de ambele părți ale cortinei de fier sau ale Atlanticului*, CAI, 1993, 5–6, 17–18, 20; ***, DOI, IV, 1993, 49, 7; Ileana Ioanid, SOC, 1994, 2, 41–45; Alex Ștefănescu, RL, XXVII, 1994, 6, 6; Constantin Cubleșan, ST, XLV, 1994, 9, 28–29; Radu Mareș, TR, s. nouă, VII, 1995, 18, 5; Mircea Popa, ST, XLVII, 1996, 1–2, 44–45; Simion, *Fragmente*, I, 142–144; Simion, *Fragmente*, 140–142; Cornel Ungureanu, *~ și lumea șansei*, O, s. nouă, 2000, 10, 2.

L. B.

➤ **POPPER Jacob**, *Estrellita și Regele Țării de Foc. Roman de aventuri și fantezie*, București, Metropol, 1993, 265 p. Cu o *Scrisoare despre Unitatea în Esență*, de Vintilă Horia, și cu un *Cuvânt înainte* al autorului. Fragment: ≈ ST, XLIV, 1993, 5, 22–25. Roman istorico-fantastic despre o insolită aventură pe continentul latino-american. Reconstituire indirectă a unei biografii, ≈ suprapune figurii legendare a exploratorului de origine română Iulius Popper un *alter ego* ce reface, cu ingeniozitate și farmec, drumul existențial al celui supranumit Don Julio, regele Țării de Foc. La șase ani după moartea celebrului *el Rey*, în 1899, tânărul călător român Alexandru Nor, licențiat în medicină la

Berlin, acostează în portul Rio de Janeiro, împlinindu-şi un vis din copilărie. Aclamat şi temut în acelaşi timp, datorită asemănării sale cu celebrul concetățean, despre care toți cred că a reînviat (pentru a cincea oară!), personajul îi reface imaginea, cu migală, la aceasta contribuind suava idilă cu Estrellita, fiica profesorului Santa-Maria, şi lectura captivantă a misteriosului jurnal, scris în română, al regelui, din această cauză inaccesibil localnicilor. Antrenantă, păstrând ceva din farmecul lecturilor julesverniene, cartea propune „o continuă insinuare a legendei, a fantasticului în țesătura demersului realist al narațiunii, dând cititorului iluzia intrării în teritoriul fabulos al mitului ce se creează continuu" (Constantin Cubleşan).

▼ Sibiu, Imago, 1996. Reluat fragmentar: ≈, în vol. Bărbulescu, *Ocrotiți*, 149–152.

◆ Geo Constantinescu, *Jacob Popper: M-am întors acasă...*, AZI, 1993, supl. literar din 11 iunie, 5; Constantin Cubleşan, ALA, IV, 1993, 174, 7; Radu Voinescu, RL, XXVI, 1993, 35, 6; M. B., ROS, III, 1997, 3–4, 83–84.

L. B.

❍ **PROCA Ion**, *Eu, Şotică Mareşalul*, GLN, V, 1993, 9, 11; *Eu, Şotică Mareşalul*, GLN, V, 1993, 19, 11, fragmente dintr-un roman cu titlu neprecizat.

L. B.

✷ **PUNGĂ Loredana Mihaela**, *Bianca*, Timişoara, Helicon, 1993, 96 p.

◆ ***, BNR, XLII, 1993, 7, 48.

L. B.

RECEANU Silvia, *Sufletul, pasăre albă*, [Baia Mare], Gutinul, 1993, 159 p. Romanul unui destin, ≈ reface, cu multă sensibilitate, zbuciumul sufletesc al unui orfan crescut de o familie adoptivă. Amintirile, marcate de melancolie şi de tristețe, creionează portretele ființelor dragi cu dragoste, cu recunoştință şi cu teama de a nu-i răni. Stil confesiv, portretistică sugestivă.

L. B.

RIZESCU George, *Şarlatanii sau Minunatele aventuri ale preabunului Salvache*, Galați, Porto Franco, 1993, 156 p. Romanul, o satiră spumoasă la adresa societății româneşti predecembriste, exploatează subiectul escrocului stilat şi pe acela al şanselor de reuşită ale acestuia într-o epocă totalitară. Cele câteva medii în care protagonistul, Igor Salvache, îşi exersează „spiritul creator" (Cooperativa de Producție „Socialismul Luminos", Institutul Pomicol „Gluma lui Miciurin") exemplifică o lume cangrenată, în care poți impune respect cu „calități" specifice (un limbaj de lemn abil mânuit sau protecția unor presupuse rubedenii, aflate cât mai sus pe scara socială), însă niciodată nu poți depăşi condiția ingrată de mic şarlatan..

L. B.

❍ **ROBESCU Marius**, *Trunchiul şi aşchia*, fragment din romanul cu titlul omonim, MS, XXIV, 1993, 1–4, 98–116.

L. B.

ROCNEANU Toma G., *Destine conjugate*, Baia Mare, Gutinul, 1993, 111 p. Proiectată pe canavaua epicului boccacian, narațiunea evocă fapte din viața unor cupluri „refugiate" la o cabană în munți. La limita genului, istoriile rămân ziceri fade, lipsite de un autentic mesaj ideatic.

L. B.

RUGINĂ Lică, *Diminețile Evei*, Galați, Porto Franco, 1993, 196 p. (Cupidon). Fragment: ≈, ATN, XXXII, 1995, 1, 6–7.

Proiectat ca o narațiune amplă, romanul este, prin figura jurnalistului Şandru, *alter ego* al autorului, un text autobiografic, dar care se vrea, în egală măsură, şi o frescă a epocii Dej-Ceauşescu, „rememorată într-o notă sarcastică, tragică şi mai ales absurdă. [...] Ținta demersului romanesc: psihologia comunităților conduse de regimuri totalitare" (Petre Isachi).

◆ Petre Isachi, ATN, XXXII, 1995, 1, 9.

L. B.

SAKA Serafim, *Linia de plutire*, Bucureşti, Eminescu, 1993, 182 p. Cu o prezentare de Mircea Ciobanu, pe coperta a IV-a a romanului. Cartea se constituie într-o parabolă a condiției umane, deconspirând o lume crepusculară, traversată de personaje solitare, marcate de tristețe, surprinse într-o perpetuă „tentativă de evadare din universul ostil şi sumbru" (Dan Mănucă) în care trăiesc.

◆ Dan Mănucă, CRC, 1995, 5, 5

L. B.

SĂLCUDEANU Petre, *Păcatele lumii*, Bucureşti, Adevărul, 1993, 217 p. (Caron). Roman polițist.

◆ Bogdan Dumitrescu, RL, XXVI, 1993, 42, 6.

L. B.

SĂNDULESCU Mircea, *Tenişii miresei*, Bucureşti, Albatros, 1993, 151 p. „Roman psihologic cu pretext quasipolițist, ~ îşi situează acțiunea în Bucureştiul anului 1990 şi are drept personaj principal – idee inedită în literatura noastră – «o țoapă intoxicată de poezie»" (Adriana Bittel).

◆ Adriana Bittel, RL, XXVI, 1993, 30, 6.

L. B.

SĂRARU Dinu, *Iarba vântului*, Bucureşti, Viitorul Românesc, 1993, 211 p. (Scriitori români. Opere 3). Cu o explicație a autorului pe coperta a IV-a a romanului. Fragment: *Diorta*, ALA, III, 1992, 100, 9, 10. Roman rural. Al doilea vol. din *Trilogia țărănească*, ce mai cuprinde *Nişte țărani* (1974) şi *Crimă pentru pământ* (1994). Dacă în prima parte a trilogiei țăranii, posesori încă de pământ, au forța de a se opune tăvălugului nimicitor al colectivizării comuniste, în ≈, deposedați de avere (acțiunea se desfăşoară în vara anului 1989, în vechiul cadru geografic al prozei lui ~, aşezarea fictivă Cornu Caprei), țăranii nu mai au nici ce apăra, nici la ce spera. Într-un sat pustiit de oameni şi de tot ceea ce era definitoriu pentru acest spațiu tradițional românesc, cu un trecut uitat şi fără viitor, Găiță şi Temelie sapă o fântână ce se năruie peste cel dintâi, „jertfă simbolică a lipsei de orizont a țăranului dezrădăcinat din valorile sale eterne. O metaforă tragică a sfârşitului şi deznădejdii" (Răzvan Voncu).

▼ Bucureşti, Pro, 1996.

◆ A. D., RL, XXVI, 1993, 29, 6; Bogdan Popescu, CAI, 1993, 10–12, 116–119; Mircea Tomuş, ROS, I, 1995, 2, 54–59; Răzvan Voncu, CAI, 2000, 2–3, 86–88; Goci, *Romane*, 300–313; Micu, *Literatura*, 252.

L. B.

❍ **SĂVULESCU-VOUDOURIS Monica**, *Vânduți la ora Bizanțului*, LTE, III, 1993, 31, 15; *Vânduți la ora Bizanțului*, F, XXX, 1994, 3, 28–31, fragmente dintr-un roman cu titlul neprecizat.

L. B.

SCHWARTZ Gheorghe, *Ecce Homo*, Bucureşti, Cartea Românească, 1993, 434 p. Fragmente: *Războiul piraților,* CL, XCVI, 1989, 7, 8; *Prima față a Baziliscului*, RL, XXIII, 1990, 15, 14–15; *Heliopolis – oraşul*

soarelui, ST, XLI, 1990, 10, 28–31, 32; *Dimineața unui reformator*, O, s. nouă, 1990, 19, 22; *Despre impulsul adânc spre dreptate*, ARCA, III, 1992, 1, 10–11. Romanul face parte din ciclul istoric *Cei o sută*, din care au mai apărut *Anabasis* (1988), *Oul de aur* (1998), *Mâna albă* (2000), *Vara rece* (2004), *Axa lumii* (2005), *Culoarul templier* (2008), şi sunt anunțate *Secretul Florența* şi *Diavolul argintiu.* Amplă frescă a moravurilor, culturii şi civilizațiilor antice, continuă prezentarea şirului de bărbați – începută în *Anabasis* – care desparte epoca noastră de cucerirea Babilonului de către Cyrus, în 556 î. e. n. Vol. prezintă biografia a douăsprezece personaje, care acoperă intervalul dintre anul 215 î. e. n. şi anul 118 e. n. Prezentate în relație cu marile evenimente ale timpului şi cu personalitățile epocii în care trăiesc, destinele acestor oameni ilustrează o istorie secretă a lumii. Imaginate sau inspirate din surse rare, cu biografii extraordinare, compuse după modelul vieților celebre, aceste figuri apar în text după o strategie narativă concepută de un personaj-regizor, scribul, care este, în termenii autorului, întruparea „duhului ideal al povestirii". Din perspectiva lui, şirul de bărbați oferă o viziune totalizantă a lumii, a cărei unitate o dau principiul repetiției şi asemănările fizice şi comportamentale. Cunoscuți şi prin supranume, date de scrib sau de tradiție, ca ilustrare a propriei personalități, cei doisprezece alcătuiesc un şir compus din fiul lui Kaptotronos, Baziliscul, cel care a văzut Roma, urmat de Iustitius, întruparea virtuților arhetipale ale cetățeanului roman, apoi de Sardus, făuritorul de vise despre Cetatea Soarelui, şi de mincinosul Caius Mendax. În continuarea lor se înscriu orgoliosul Ultimus şi Griphonul, deținătorul tuturor cunoştințelor posibile, succedat de eruditul Gallus, favoritul lui Iulius Caesar şi descoperitorul unui ingenios sistem de criptare a textelor, succedat de Postumus, cel fără ambiții, şi de norocosul Felix, cel pasionat de jocul de zaruri. Urmează artistul actor şi scamator, numit şi Magister Morum, apoi Canis, contemporanul lui Pavel din Tars şi martor al căderii Ierusalimului, şi, în final, Collatinus, intrat în Dacia cu trupele romane şi inițiat acolo de un preot dac. Spre deosebire de şirul constituit din primii treisprezece – prezentat în romanul *Anabasis* –, pentru care „viața a început pe un drum în urcare", după cum notează scribul, viața acestor doisprezece se compune din înălțări şi căderi, după o rețetă ce amestecă legenda, mitul şi realitatea, cu interes special pentru „preapuținul uman păstrat în mit". Rezultă o compoziție catalogată drept „telescopie istorică şi explorare metafizică de anvergură" (Ion Simuț), ce înfățişează atât tabloul de ansamblu al unei epoci, cât şi o istorie a umanității, ilustrată prin viețile spectaculoase ale unor remarcabili anonimi.

● Premiul Asociației Scriitorilor din Arad pe anul 1993.

◆***, BNR, XLIII, 1994, 9, 43; Viorel Gheorghiță, *Un intermezzo literar,* F, XXIX, 1993, 7–8, 4; Ion Simuț, *Criza romanului?* (I), F, XXXIV, 1998, 10, 43. ❒ V. şi D. C. R. R., *Martorul*, 1972.

I. T.

SEVERIN Tudor, *Gabori şi hoți. Ciné-roman*, Bucureşti, Nobile, [1993?], 173 p. Postf. de Nicolae Mecu. Roman cu pretenții de *policier*, compus din relatarea, la persoana întâi, a câtorva cazuri rezolvate de polițistul criminalist Tudor Severin, de la poliția capitalei. Fără pretenții literare deosebite, ≈ reconstituie, pe canavaua „limitelor şi mizeriilor vieții omeneşti" (Nicolae Mecu), câteva figuri de delincvenți care îşi găsesc uşor corespondent în realitate.

◆ ***, BNR, XLIII, 1994, 6, 49.

I. T.

SIN Mihai, *Quo vadis, Domine*? I, Bucureşti, Humanitas, 1993, 303 p. Fragmente: *În aşteptare*, LCF, s. nouă, 1995, 36, 8–9; ≈, LTI, 1999, 29, 139; II, *Reşedinţa*, [Bucureşti], Holding Reporter, 1996, 429 p. Roman politic despre fosta poliţie secretă comunistă şi despre prezenţa acesteia în societatea românească. Structura epică se construieşte, pe fondul unei naraţiuni lineare, în jurul personajului Dominic Vanga, un inginer de treizeci şi cinci de ani, arestat în 1988 pentru tentativă de trecere frauduloasă a frontierei. El ajunge obiectul unei racolări a Securităţii, în custodia căreia trăieşte o captivitate extrem de confortabilă, de ale cărei favoruri şi mize politice nu pare să fie conştient. Protagonistului i se dezvăluie, după o oarecare perioadă de iniţiere, proiectul unor securişti care au înfiinţat un grup de rezistenţă – din care Vanga ar urma să facă parte – pentru a pune la cale prăbuşirea dictaturii ceauşiste. Perplexitatea, deruta şi neliniştea resimţite de Dominic, evocate fără nerv epic, au îndreptăţit critica să-l considere un „personaj cu identitate foarte subţire, aproape golit de personalitate” (Dan C. Mihăilescu). La apariţie, tot critica a emis şi opinii controversate, lansându-se în discuţii mai mult politice decât estetice. Salutat pentru că impune tema Securităţii (Ştefan Borbély) sau pentru că autorul „a riscat un personaj controversat de securist implicat în mersul pozitiv al istoriei” (Ion Simuţ), romanul a fost acuzat că face „apologia Securităţii ceauşiste” (Paul Cernat), fiind considerat cel mai adesea un text propagandistic, „cartea roză a Securităţii” (Alex Ştefănescu), o încercare de „reabilitare a Securităţii”, într-o manieră reflexivă lipsită de valenţe literare (Dan C. Mihăilescu).

◆ Alina Cadariu, ~ *despre romanul* ≈, VTR, XXIV, 1994, 274, 3 (interviu); Caius Dobrescu, *Oare ~ mizează totul pe vol. II?*, VTR, XXIV, 1994, 276, 5; Cornel Moraru, VTR, XXIV, 1994, 276, 5, 20; George Pruteanu, ESM, V, 1994, 4, 21; Gabriel Andreescu, DOI, V, 1994, 12, 15; Radu Mareş, *Istorie şi ficţiune*, TR, s. nouă, VI, 1994, 13–14, 4; Andrei Grigor, *Anacronism*, LTE, IV, 1994, 40, 4; H. Zalis, FC, 1994, 37, 16; Ştefan Borbély, *Călimara cu otravă*, APS, V, 1994, 5–6–7, 10; Alex Ştefănescu, *Un roman propagandistic*, RL, XXIX, 1996, 31, 4; ~, *Quod erat demonstrandum*, (I), (II), (III), DOI, V, 1994, 17, 14; 18, 14; 19, 14; 20, 14; ~, *Quod erat demonstrandum* (I), (II), VTR, XXIV, 1994, 276, 10; 277, 13; Andrei Grigor, *Îndepărtarea de literatură*, CAI, 1994, 9–11, 121–123; Virgil Podoabă*, Subtextul liftat în text: ≈ – un subiect pentru sociologia literaturii şi a receptării*, VTR, XXIV, 1994, 284–285, 8–9, 23; Alexandru Vlad, *Subtextul liftat în text: ≈ – un subiect pentru sociologia literaturii şi a receptării*, VTR, XXIV, 1994, 284–285, 8–9, 23; Cornel Moraru, *Subtextul liftat în text: ≈ – un subiect pentru sociologia literaturii şi a receptării*, VTR, XXIV, 1994, 284–285, 8–9, 23; Al. Cistelecan, *Subtextul liftat în text: ≈ – un subiect pentru sociologia literaturii şi a receptării*, VTR, XXIV, 1994, 284–285, 8–9, 23; Radu Mareş, *Subtextul liftat în text: ≈ – un subiect pentru sociologia literaturii şi a receptării*, VTR, XXIV, 1994, 284–285, 8–9, 23; Dan C. Mihăilescu, *În absenţa bubulilor*, RL, XXVII, 1994, 45–46, 4; Ioana Pârvulescu, *„Obsesiile noastre”*, RL, XXVII, 1994, 45–46, 5; Caius Dobrescu, *Pro* ~, RL, XXVII, 1994, 45–46, 5; ***, BNR, XLIII, 1994, 4, 50; Radu Mareş, ~ *şi tema „schimbării la faţă”*, TR, s. nouă, VIII, 1996, 45, 5; Adrian Dinu Rachieru, *Între „metafizica realului” şi schimbarea realului*, LCF, s. nouă, 1996, 26, 5; Iulian Boldea, *Evocare şi destin epic*, ZBR, VII, 1996, 4–5–6–7–8–9–10, 21; Roxana Sorescu, *Literatura de frontieră*, LCF, s. nouă, 1996, 34, 12–13; Ion Simuţ, *„A survenit o schimbare importantă în condiţia socială şi estetică a romanului”*, F, XXXIV, 1998, 10, 42–44; ***, *O profesie „periculoasă”*, LTI, 1999, 29, 140; ***, *Dicţionarul esenţial.* ❐ V. şi D. C. R. R., *Viaţa la o margine de şosea*, 1975.

I. T.

SÎRBU Ion D., *Adio, Europa!*, II, v. *Adio, Europa!*, 1992.

SMARANDACHE Florentin, *Nonroman*, Craiova, Aius, 1993, 235 p. Cu o *addendă* a autorului. Roman postmodern pe tema totalitarismului. Anti-utopie născută din „disperarea intelectualului [silit să trăiască] într-un sistem totalitar”, după cum mărturiseşte însuşi autorul, cartea înfăţişează, cu o recuzită postmodernă supralicitată, moravurile dintr-o ţară imaginară, numită Wodania, guvernată de legi ale imposibilului şi ale absurdului. Ca reacţie la paradoxurile sociale din România comunistă, textul, „parabolic şi pamfletar” (Dumitru Micu), s-ar vrea un protest antitotalitar în stare să demonteze „prin absurd lingvistic, formulele magice ale puterii şi stereotipiile propagandistice” (Titu Popescu). În subsidiar, ≈ se construieşte şi ca un metaroman, amestec de ironie, autoficţiune şi joc textual, ce trădează semnele unui agasant egotism al autorului. Încadrat, pretenţios, în „neoavangardismul postmodernist” (Ion Soare), ≈ ar urma să valideze un nou curent literar, denumit de autor „noul paradoxism”.

◆ Titu Popescu, *Estetica paradoxismului*, Bucureşti, Tempus, 1995, p. 92–94, 143; Florentin Smarandache, *Întreaba-mă să te-ntreb, interviuri cu Florentin Smarandache, de Veronica Balaj şi Mihail I. Vlad*, Tîrgovişte, Macarie, 1999, p. 10, 40; Ion Soare, *Paroxism şi postmodernism în creaţia lui Florentin Smarandache*, Râmnicu Vâlcea, Adrianso, 2000, p. 29, 70; Micu, *Scurtă istorie*, III, 409; Micu, *Literatura*, 319; Micu, *Istoria*, 642; Barbu, *Aspecte*, II, 215–232.

I. T.

✷ **SOARE Ion**, *Evadatul fără umbră*, Râmnicu Vâlcea, Almarom, 1993.

◆ Apariţie semnalată pe coperta a IV-a a vol. aceluiaşi autor, *Paradoxism şi postmodernism în creaţia lui Florentin Smarandache*, Râmnicu Vâlcea, Adrianso, 2000.

I. T.

➤ **SOLOMON Mihail**, *Magadan*, tr. de Cezar Ivănescu, Bucureşti, Fundaţia Culturală Română, 1993, VIII + 334 p. Cu o pref. de Irving Layton, care reia pref. ed. originale. (În lb. franceză: *Magadan*, pref. de Irving Layton, Chateau Books Limited, Montreal, New York, 1971). Roman memorialistic. Cartea evocă experienţa concentraţionară a autorului. Corespondent de presă pentru Marea Britanie, protagonistul se întoarce în România la finele celui de-Al Doilea Război Mondial, pentru a fi apoi cedat de români ruşilor şi condamnat de aceştia la opt ani de lagăr, sub acuzaţia de spionaj împotriva Uniunii Sovietice. Rememorarea decantează afectiv, printr-o capacitate superioară de înţelegere a istoriei, imagini ale violenţei şi ale degradării umane, zugrăvite adesea cu ironie şi umor, sub formă de instantanee din viaţa de lagăr, însoţite de reflecţii asupra comportamentului uman, observat riguros chiar şi în cazul unor importante figuri istorice.

■ ≈, Chateau Books Limited, Montreal, New York, 1971.

I. T.

STANCIU Florica, *Umbre la fereastra cetăţii*, Constanţa, Europolis, 1993, 174 p. Roman istoric şi de aventuri. În atmosfera multietnică din Doborogea aflată sub stăpânirea otomană, populată de găgăuzi, moldoveni, olteni, mocani, bulgari, cerchezi, cazaci şi lipoveni, autoarea împleteşte două fire narative într-o poveste plină de suspans, cu aventuri, mistere şi revelări spectaculoase de identitate.

◆ Olga Duţu, „Cuget liber”, V, 1993, nr. 1023; p. 2; Sorin Roşca, TMS, XXVIII, 1993, 12, 15; ⁎*⁎, BNR, XLIII, 1994, 18, 51; Ion Roşioru, *Trei prozatori dobrogeni*, TMS, XXIX, 1994, 2, 6; T. Mădălin, *La porţile destinului*, TMS, s. nouă, I, 1996, 6, 6; Duţu, *Note*, 123–124.

I. T.

➤ **STATE Aurel**, *Drumul crucii*, I–II, Bucureşti, Litera, 1993, 233 + 269 p. Cu o pref. de Remus Radina. (În lb. română: ≈, Freiburg, Coresi-Verlag, 1983; vol. apărut postum). Pentru vina de a fi expediat ms. în străinătate, ~ a fost anchetat şi ucis de autorităţile comuniste. Roman memorialistic despre războiul din Răsărit. Cartea prezintă viaţa autorului, derulată între „tinereţea jertfită în răsărit" şi „închisorile de fier de acasă". Ca şi personajul său, acesta plecase în război voluntar, la douăzeci de ani, însufleţit de ideea eliberării Basarabiei. Rănit, e trimis la Bucureşti, la Marele Stat Major, de unde cere întoarcerea pe frontul din Crimeea. Capturat de ruşi, e judecat, de tribunal militar sovietic pentru vina de a fi participat la război. Refuzul de a se întoarce în ţară pe tancurile sovietice, care îi aduce alte suferinţe, e întărit de credinţa că „cine se aliază cu Rusia, se sinucide". Eliberat în 1948 şi repatriat, după doisprezece ani, este urmărit de Securitate şi acuzat că a luptat contra partizanilor sovietici. Eşuează în încercarea de sinucidere, atunci când se aruncă de pe acoperişul închisorii Uranus. Este iarăşi condamnat, de data aceasta la optsprezece ani de închisoare. Ajunge în penitenciarul din Piteşti, apoi la Aiud, unde nu cedează programului de reeducare. Este eliberat în 1964, odată cu ultimul lot al deţinuţilor politici. Întregul său traseu existenţial este restituit, printr-o privire retrospectivă spiritualizată, ca un martiriu care – în conştiinţa autorului – ia forma simbolică a urcării Muntelui Tabor. Este mărturia unui om cu valori morale ferme, a cărui depoziţie constituie o pagină tulburătoare dintr-o istorie în continuare controversată.

▼ Freiburg, Coresi-Verlag, 1983.

◆ Cesereanu, *Călătorie*, 75, 192.

I. T.

✷ **STOENESCU Alex Mihai**, *Câinii răguşiţi*, 1993.

◆ Alex Ştefănescu, *Gheorghe Gheorghiu Dej ca personaj de roman*, RL, XXXII, 1999, 17, 4.

I. T.

STOIAN Rada, *Culegătorii de scoici*, Constanţa, Europolis, 1993, 119 p. Roman de dragoste. Despre iubirea din disperare a unei adolescente frenetic obsedate de imaginea şi rostul ei în lume. Din păcate, sugestia de damnare, suferinţă şi fatalitate se pierde într-o retorică abuzivă, de generalităţi incongruente. Eroina, ca să afle cine este, invocă patetic „sisteme cosmice particulare prăbuşite în abisul insondabil al eternităţlor".

◆ Olga Duţu, „Cuget liber", V, 1993, nr. 947, p. 2; Doina Jela, *Moravuri provinciale*, TMS, XXIX, 1994, 4, 7; Ion Roşioru, *Luciditate şi analiză*, TMS, XXX, 1995, 4, 7; Duţu, *Note*, 120–121.

A. S.

ŞOVU George, *Liceenii în alertă. Roman care are la bază scenariul de film cu acelaşi titlu, scris în colaborare cu Mihai Opriş*, Bucureşti, Garamond, 1993, 191 p. (Liceenii). Roman de aventuri. Pe un fundal de roman poliţist (trafic ilegal de droguri), sunt inventariate cinematografic escapadele câtorva perechi de tineri îndrăgostiţi. O aglomerare de întâmplări banale, în afara oricărui interes literar.

▼ Bucureşti, Garamond, 1998.

A. S.

TALPĂ Leon, *Agent pentru probleme speciale*, Bucureşti, Alcor, 1993, 205 p. Roman poliţist.

◆ Horia Gane, Vulturul de mare cu bomba în gheare, CNT, 1993, 36, 5.

A. S.

✷ **TALPĂ Leon**, *Special agent*, Bucureşti, Alcor, 1993. Roman poliţist.

◆ Andrei Grigor, *În familia lui James Bond*, LTE, III, 1993, 36, 4.

A. S.

TAMAŞ Cristina, *Amurguri*, Constanţa, Muntenia, 1993, 110 p. Roman de dragoste. Relaţia de câteva zile a Elvirei, ghid la un hotel, cu francezul Gerard, e subiectul unei melodrame lipsite de substanţă.

◆ Ion Roşioru, *Trei ipostaze dobrogene*, TMS, XXIX, 1994, 2, 6; Ştefan Cucu, *Portrete dobrogene*, TMS, XXXI, 1996, 6, 6.

A. S.

TĂMAŞ Christian, *Blestemul catharilor sau Noaptea de dincolo de noapte*, Iaşi, Graphix, 1993, 139 p. Romanul e o speculaţie freudiană pe seama „nopţii de dincolo de noapte” a psihicului uman. Ideea de insondabil e construită pe o intrigă de povestire fantastică. Printr-o suprapunere de planuri temporale şi amalgamări spaţiale, autorul imaginează biografii desfăşurate simultan, în epoci şi locuri diferite.

A. S.

❍ **TĂNASE Stelian**, *Prezentul n-are relief*, fragment de roman, CNT, 1993, 44, 8–9.

A. S.

TECUCEANU Horia, *Afacerea Samoilescu – Cozmici*, Bucureşti, Cartea Românească, 1993, 332 p. Cu o pref. a autorului. Roman poliţist.

A. S.

TEODORESCU Nicu, *Casa cu migdali*, I, Brăila, Opinia, 1993, 497 p. Cu o pref. a autorului. Monografie romanţată a oraşului Brăila. Romanul urmăreşte destinul familiei Brăileanu de-a lungul a cinci decenii, din august 1829 până în primăvara lui 1875. Stabiliţi în Brăila imediat după cucerirea sa de către ruşi, Brăilenii participă la demolarea cetăţii şi la reconstrucţia oraşului, fiind contemporani cu toate evenimentele care au marcat istoria locală. Personajele, lipsite de viaţă proprie, sunt folosite doar ca accesoriu al unei reconstituiri etnografice şi istorice. Pe toată lungimea sa, romanul se dovedeşte o colecţie de documente ordonate cronologic, pe suportul unei convenţii ficţionale.

A. T.

TERNOVITS Alexandru, *Careul de aşi*, Timişoara, Helicon, 1993, 122 p. Miniroman al adolescenţei. În Timişoara anului 1946, patru liceeni (Alecu Tornea, Roland Peters, Marius Pană şi Dan Dincă) reuşesc să depăşească neajunsurile vieţii cu ajutorul sportului. Autorul conturează, cu talent, delicate idile adolescentine.

M. M.

TOPOLOG Ion, *Chemarea ţărmului la Aquileia*, Braşov, Tipocart, 1993, 383 p. Roman istoric. În Roma antică, pe vremea lui Aurelian, arhitectul Iulius Valens ţine o intensă corespondenţă cu un prieten din Dacia. Scrisorile dezvăluie figura unui personaj reformator, căruia i se atribuie moştenirea instituţională şi arhitectonică a Romei, de la proiectul zidurilor de protecţie a capitalei până la conceperea Almei Mater. În plan intim, Iulius are gustul iubirii inocente, acumulând experienţe multiple, dar în fond repetitive, cu copile pubere. Plin de succes în carieră ori în dragoste, personajul duce o existenţă perfectă şi, prin urmare, plicticoasă. Scrisorile nu izbutesc să dea acces la o interioritate, ci doar la un construct imaginar ideal, fără evoluţie ori fracturi identitare.

◆ ***, BNR, XLII, 1993, 14, 48; Negoiţă Irimie, TR, s. nouă, VI, 1994, 7, 7.

A. T.

❍ **TUPAN Marius**, *Casa scărilor*, fragment de roman, ST, XLIV, 1993, 5, 26–28.

A. T.

ȚĂRANU Nicolae, *Valea merelor acre*, Bucureşti, Libra, 1993, 194 p. (Contemporaneea). Cu două caracterizări pe coperta a IV-a. Roman din specia realismului magic. În Almarâu, sat dobrogean, Fane Friptu' şi Cucu pleacă în căutarea unei comori îngropate de turci. Vegheată de un duh şi de un blestem, comoara provoacă deriva fabuloasă a destinelor celor doi țărani. În vreme ce Fane Friptu' devine haiduc, creându-şi faimă, în spațiul dobrogean, prin cruzime şi voracitate, Cucu are o experiență erotică cu Zorela, o vrăjitoare țigancă, şi dispare pe o insulă fermecată, care capturează bărbați rătăciți. În ciuda unei imaginații prodigioase, care cucereşte pe intervale scurte, acumularea incontinentă de fapte sufocă narațiunea.

● Premiul Uniunii Scriitorilor pentru debut pe anul 1994.

◆ ***, BNR, XLIII, 1994, 15, 44; ***, UC, V, 1995, 1, 14; Mircea Tomescu, UNO, VIII, 1997, 7, 21.

A. T.

➤ **ȚEPENEAG Dumitru**, *Roman de citit în tren*, Iaşi, Institutul European, 1993, 149 p. (Scriitori români). (În lb. franceză: *Roman de gare*, Paris, Éditions P. O. L., 1985). Fragmente: ≈, O, s. nouă, 1992, 20, 8–10; ≈, CNC, III, 1992, 34, 12; ≈, ST, XLIV, 1993, 3–4, 18–20; ≈, RL, XXVI, 1993, 17, 14–15. Scris inițial în franceză şi publ. în Franța, apoi „tradus", de fapt rescris de autor. Roman autoreferențial, bazat pe un scenariu cinematografic. Regizorul, adevărat demiurg al actului ficțional, realizează un film după nuvela lui ~, intitulată *Aşteptare*. Perspectiva din care se realizează focalizarea textuală apare formulată în imaginea-metaforă a *ecranului vid*. La un moment dat, personajul regizorului „uită să stingă ecranul acum vid". Este o punere în abis a poeticii romanului-scenariu, a transparenței sale înşelătoare, de oglindă golită de vreo substanță referențială. Cartea se transformă în acel ecran a cărui specularitate contează în sine, ca proces sisific, ca mecanism funcționând în gol, în afara obiectului sau a subiectului uman reflectat. Vidul ecranului, suprapunerea clişeelor cinematografice într-unul şi acelaşi, învârtirea în cerc a figurilor imaginarului – toate sunt strategii de autooglindire a textului. Filmul realizat de către personajul-regizor, dotat cu simțul enorm şi văzul monstruos al lui Caragiale, cel din *Grand Hôtel „Victoria Română"*, se intitulează *Cele două Marii*, invocând scenariul naşterii cristice din mult mai timpuriul triptic nuvelistic *Înscenare*, dar şi pe cele două M. generice, arhetipale, Maria şi Magda (sugerând-o pe biblica Maria-Magdalena) din *Zadarnică e arta fugii*. Antroponimele cu rezonanță biblică – Matei, Marcu, Luca, Toma, Maria, Maria-Cristina, „Cealaltă Marie", Francisc – abundă, de altfel. ≈ este, în acest sens, la fel ca *Înscenare* altădată, o rescriere parodică, nu însă şi blasfemiatoare, a unor motive şi simboluri cristice. Scenariul morții şi al învierii lui Isus o are acum în centru, ca figură mântuitoare, mesianică, de gen feminin, pe *Ea*. După vestea năucitoare că „*ea* e moartă...", urmează un pasaj marcat, deloc întâmplător, cu caractere italice. El conține reinterpretarea/repovestirea evangheliei în cheie *gender studies*, prin remitologizare feministă, s-ar zice, urmată de parodie. Având-o ca protagonistă pe Maria, ca şi pe dublura sa hieratică, pe *cealaltă Marie*, filmul va fi vizionat ulterior de personajele din *Hotel Europa*. Unul şi acelaşi film, o punere în abis a întregului roman, e chiar istoria regizării sale în sens gidean. Ritmul adeseori gâfâit, cuvântul-acțiune sau, mai exact, *cuvântul-mişcare* conferă fluxului textual, la fel ca în *Zadarnică e arta fugii* sau în *Cuvântul*

nisiparniță, caracterul unui *performance* ambivalent, teatral şi cinemato-grafic deopotrivă.

■ *Roman de gare*, Paris, Éditions P. O. L., 1985.

◆ Augustin Frățilă, *„Muzeul literaturii” aşteptându-l pe ~ cu un „Roman de citit în tren”*, CNT, 1993, 40, 4; Florin Sicoie, *Un joc strălucit de-a „normalitatea”*, CNT, 1993, 40, 4–5; Octavian Soviany, *Miracolul textului*, CNT, 1993, 40, 4–5; Andreea Deciu, *Scenariul şi regia*, RL, XXVI, 1993, 47, 6; Nicolae Bârna, *Trup şi hrană sieşi*, CAI, 1994, 6–8, 75–78; Călin Teutişan, TR, s. nouă, VI, 1994, 29–32; 5; Ioan Lazăr, *Un roman-parabolă*, ZBR, VI, 1995, 1–2–3, 12; Bârna, *Țepeneag*, 186–196; Buciu, *Țepeneag*, 70; Cosma, *Romanul*, II, 415–417. ❐ V. şi *Zadarnică e arta fugii*, 1991.

L. Pv.

ȚIC Nicolae, *Evanghelia după Satan*, Bucureşti, Viitorul Românesc, 1993, 190 p. (Scriitori români – Opere). Cu o pref. de Matei Albastru. Fragment: *Casa cu vişini*, LCF, XXV, 1982, 40, 4, 8. „Roman istoric în sensul multiplu al acestui cuvânt” (Matei Albastru), cartea oferă o perspectivă asupra revoluției din 1989, în sensul unei reflecții asupra condiției umane. Narațiunea are în centru destinul lui Emil Silvestru, adolescent care, cu câtiva ani înainte de revoluție, ezită în căutarea propriei vocații. Atras de pictură, el urmează totuşi cursurile politehnicii, se căsătoreşte fără entuziasm şi e omorât de un glonț rătăcit, în timpul revoluției. Viața sa urmează astfel un traseu al formării pe dos, care nu deschide perspectivele, ci le închide. În acest scenariu, istoria joacă un rol esențial. Emil Silvestru renunță la pasiunea pentru pictură când oamenii Securității îi distrug şevaletul, în timpul unei vizite „de lucru” a cuplului prezidențial; viața şi-o pierde în zilele revoluției, când se confruntă cu violența gratuită şi aleatoriul. Totuşi, istoria nu e atât o cauză eficientă, în ordine evenimențială, cât un revelator ontologic. Ceea ce i se întâmplă protagonistului nu contează în sine, ci are importanță prin ceea ce îi descoperă – insignifianța destinului uman, lipsa de valoare a morții. În condițiile unei investiții de sens orientate spre simbol şi alegorie, e remarcabilă soliditatea materiei epice. Romanul reuşeşte să mobilizeze resursele unei fresce sociale: relațiile de bloc, rutina conjugală, iubirea maternă, trăirea banală a evenimentului istoric sunt spații de reverberație variabilă ale aceleiaşi deziluzii în fața umanității. Cu acces superior la idee, fără să sacrifice observația realului, romanul aminteşte, în cele mai bune pagini ale sale, de proza existențialistă.

◆ ***, ALA, IV, 1993, 173, 10; Petre Sălcudeanu, AZI, 1993, supl. literar din 6 iulie, 14; Fănuş Neagu, AZI, 1993, supl. literar din 6 iulie, 14; Emil Mladin, AZI, 1993, 334, 11; Ioana Pârvulescu, RL, XXVI, 1993, 31, 6–7; Mihai Bărbulescu, CNT, 1993, 35, 5; ***, BNR, XLII, 1993, 18, 55; Valeriu Cristea, *Un roman de actualitate postum*, LTE, III, 1993, 45, 6; Maria-Luiza Cristescu, *Un postmodern neîngrădit*, LCF, s. nouă, 1999, 10, 12; Micu, *Literatura*, 248. ❐ V. şi D. C. R. R., *A doua moarte a lui Anton Vrabie*, 1957.

A. T.

UNGUREANU Dănuț, *Aşteptând în Ghermana*, Bucureşti, Nemira, 1993, 184 p. (Nautilus). Cu o postf. de Gabriel Rusu. Roman *science-fiction*.

◆ ***, BNR, XLIII, 1994, 4, 50; ***, DOI, V, 1994, 7, 5; Opriță, *Anticipația*, 317; Dan-Silviu Boerescu, LCF, s. nouă, 1995, 31, 16; V. Bugariu, ANT, 1996, 539, 4–6; Cărăşel, *Mic dicționar*, 220.

A. T.

❍ **UNGUREANU Dumitru**, *Russian Woman*, fragment de roman, VR, LXXXVIII, 1993, 4–5, 50–53.

A. T.

❍ **URSU Horia**, *Balada lui Samuel Beckett*, F, XXIX, 1993, 3, 14; *Bunavestire*, TR, s. nouă, VII, 1995, 46–47, 8–9; *Farmecul autohton al interpretării*, VTR, XXVI, 1996, 2, 5–7, fragmente din romanul *Asediul Vienei*.

A. T.

✷ **VASILE Elena**, *Puterea dragostei*, f. l., Mondial Press, 1993, 256 p.

◆ ***, UC, III, 1993, 6–7–8, 23.

A. T.

VASILIU Mircea, *Bună seara, Maria!*, Galați, Porto Franco, 1993, 163 p. (Cupidon). Roman de dragoste. Pe fundalul anilor ’60, în plin proces de industrializare a României, inginerul Alexandru Vlăsceanu conduce lucrările de defrişare din Borcea, mică localitate pe malul Dunării. Departe de soția sa, Maria, pictoriță rămasă în Brăila, protagonistul îşi trăieşte izolarea ca o formă de nesiguranță erotică şi este măcinat de neîncredere față de fidelitatea partenerei. Tema proletcultistă a bărbatului care înfruntă titanic stihiile naturii, sacrificându-şi confortul casnic şi relația de cuplu, se nuanțează cu un sentiment camilpetrescian, al suspiciunii. Adunând scrisorile inginerului către Maria, narațiunea conturează o relație aflată în criză, explorând neliniştile protagonistului, fără să reuşească, totuşi, să contureze o autentică dramă interioară.

◆ ***, BNR, XLIII, 1994, 3, 39.

A. T.

✷ **VASILIU Tudor**, *Trabantul negru*, Bucureşti, Vasiliu, 1993, 206 p. (Policier umoristic, 16).

◆ ***, BNR, XLIII, 1994, 23, 70.

A. T.

VĂDUVA Alecsandru, *Gândeşte-te la altceva…. Roman. Test*, Bucureşti, Sinopsis, 1993, 219 p. Fragmente: *De nici o culoare* (romanul e anunțat inițial cu titlul *Insula lui Sancho Panza*), LCF, s. nouă, 1990, 37, 10; ≈, LCF, s. nouă, 1991, 33, 10. Roman poematic, pictură de stări sufleteşti cu infiltrări onirice şi cu aspect liric, ilustrând ipostaze ale evaziunii din realitate. Concepută ca o suită de episoade în care dialogul, evocarea, rememorarea şi reveria onirică se împletesc pentru a sugera o unică stare de angoasă, sub impresia unei terori nenumite, narațiunea urmăreşte figura lui Toma Aburete, proiectată pe fondul unei sumare galerii de personaje: Iordache, zis Zgaibă, Gheorghe Tudor, zis Stics, Marinescu, zis Dante. Legați între ei printr-o copilărie comună, trăită într-un oraş din sudul țării, în anii ’50, aceşti eroi sunt, la vârsta maturității, indivizi şterşi, lipsiți de contur, au conştiința ratării şi se simt înstrăinați în propria existență. Zugrăvite fără insistență şi fără atribute singularizante, personajele nu reprezintă atât individualități, cât accesorii ale unei stări de spirit. În interioritatea lor se răsfrânge senzația de frig şi de pustiu, o frică permanentă, un sentiment al supravegherii şi al vinovăției, indicând prezența unei teme de factură kafkiană. Prin Toma Aburete, ale cărui însemnări le redă, ≈ conturează, ca o tendință de compensare a stării de anxietate, o atracție a somnolenței. Personajul se distinge prin capacitatea sa de alunecare în trecut şi în vis, prin reveria unei maternități protectoare şi prin proiecția iubirii ca tentație a teluricului. Simbolizând uitarea, ca o promisiune a unei evaziuni negative, prin disoluție, această mişcare compensatorie implică un imaginar al regresiei, pe care chiar şi ordinea narațiunii îl reflectă, numerotând descrescător secvențele cărții. Din punct de vedere epic, dinamica regresivă întăreşte caracterul static al acestui roman, definind o

proză fără evoluție, amenințată de monotonie, de indistincție psihologică și de pasivitate.

◆ ***, MX, 1993, 1, 6; ***, BNR, XLII, 1993, 11, 52; Horia Gane, LTE, III, 1993, 22, 4; G. Pruteanu, ESM, IV, 1993, 25, 21; Nicoleta Ghinea, RL, XXVI, 1993, 27, 8; ***, UC, III, 1993, 6–7–8, 23; ***, RL, XXXI, 1998, 2, 5; ***, RL, XXXI, 1998, 38, 4.

A. T.

✷ **VĂLU ANGHEL Marcela**, *Câmpul cu torțe. Microroman*, Craiova, M. Duțescu, 1993, 71 p. (Orfeu).

◆ ***, BNR, XLII, 1993, 12, 55.

A. T.

VIANU Iosif, *Knock-out în lumea interlopă*, București, Garamond, 1993, 156 p. (Amprenta). Roman polițist.

A. T.

VIANU Lidia, *Prizonieră în oglindă*, Galați, Porto Franco, 1993, 205 p. (Cupidon). Roman de dragoste. În România anilor ’80, Ilinca Acsinte, profesoară de engleză la un liceu din București, care pregătește un doctorat, suferă o depresie și se îndrăgostește de doctorul Vlad, care o îngrijește. Câteva luni mai târziu, vindecată și eliberată de fascinația pe care o exercita asupra ei, protagonista descoperă caracterul malign al medicului, a cărui influență nefastă amenință alte două cupluri, punând în pericol relația dintre Magda Matei și doctorul Toma și despărțind-o pe Gina de Leon. În ciuda tramei ramificate, care antrenează un număr mare de personaje și de relații erotice, iubirii îi lipsește profunzimea, adâncimea sentimentelor fiind substituită de complexitatea legăturilor care intersectează destinele celor șase eroi.

◆ ***, UC, III, 1993, 6–7–8, 23; Magda Teodorescu, CNC, IV, 1993, 13, 4; ***, BNR, XLII, 1993, 13, 48.

A. T.

❍ **VOINESCU Nicoleta**, *Oaspeți la poarta cetății*, fragment din romanul *Ulpia Iulia*, în vol. ***, *Vânzătorul de enigme. Antologie de proză contemporană*, selecție și note de Ovidiu Dunăreanu, Constanța, Europolis – Rev. „Tomis”, 1993, p. 395–418.

A. T.

VONA Alexandru, *Ferestrele zidite*, București, Cartea Românească, 1993, 310 p. Cu o caracterizare nesemnată pe coperta a IV-a. Fragmente: ≈, VR, LXXXVII, 1992, 6–7, 64–70; ≈, LCF, s. nouă, 1992, 45, 10. Roman complex, greu de definit, care, prin mijloace onirice, conturează o experiență subiectivă cu valențe multiple. Amintind de prozele suprarealiste ale anilor ’30 prin capacitatea de a aglutina o atmosferă interioară cu stări obsedante în jurul unei fabule sumare, cartea dezvoltă, pe paliere diferite de semnificație, o revelație a inconsistenței profunde a ființei, o teamă a scufundării în anonimat și o reprezentare, cu vocație politică, a claustrării. În centrul narațiunii stă fascinația pentru două figuri, a unui bărbat și a unei femei. Percepute mai întâi separat, asociate apoi în virtutea unui vag aer de familie, cele două personaje apar în cele din urmă împreună, în același decor, al unei case cu ferestrele zidite. Identitatea și raportul lor se modifică neîncetat, într-un joc al aparențelor amplificat, niciodată elucidat definitiv. Pe firul unei aventuri fluide, cu determinări incerte, eul narator trăiește, în raport cu cele două figuri, sentimente de atracție nelămurită, de gelozie, de iubire, dar și o stare de nesiguranță identitară irepresibilă. O căutare care se adâncește în viața intimă a celor două personaje – pentru a le fixa fizionomia, pentru a defini un portret

interior şi pentru a stabili un raport sentimental – eşuează în final, descoperind, în chiar centrul existenţei lor, absenţa determinărilor individualizante. Casa cu ferestrele zidite reprezintă, din acest punct de vedere, un mediu de reflecţie care s-a opacizat, un spaţiu familiar inexpresiv, care a încetat să mai ilustreze fiinţa care îl locuieşte. Văzute în universul lor casnic, personajele îşi pierd trăsăturile, se confundă, se îmbolnăvesc şi, în cele din urmă, dispar. Polarităţile s-au inversat şi ameninţările emană din interior. Într-o viziune coşmarescă a oraşului invadat de penumbre, întunericul iese din case pe ferestre oarbe, deversând asupra localităţii conţinuturile nocive ale spaţiului intim. Scris în 1947, romanul marchează o mutaţie în economia imaginarului epic, descoperind capacitatea arhitecturii urbane de a deveni, din decor inert al unei drame umane, agentul unei disoluţii ontologice. Spaţiu interior care se întoarce împotriva subiectului, casa se dovedeşte, în egală măsură, un mediu de risc vital, de coerciţie şi de înstrăinare. Ferestrele oarbe, uşile închise din exterior, imobilul care îşi devorează locatarii nu sunt numai ipostaze ale claustrării, ci şi forme de periclitare a umanităţii, în dubla ei condiţie, socială şi individuală. Anticipând astfel literatura sumbră a anilor ’80, ≈ se reţine prin capacitatea de a imagina valenţe multiple ale unui univers concentraţionar încă neconstituit, intuind premonitoriu indistincţia interiorului şi a exteriorului, anxietatea intimităţii şi uniformizarea spaţiului public.

■ *Les Fenêtres murées*, tr. de Alain Paruit, Arles, Actes Sud, 1995 (Arles, Actes Sud, 1996; 1998; 1999); *Die vermauerten Fenster*, tr. de Georg Aescht, Berlin, Rowohlt Berlin, 1997 (Reinbek bei Hamburg, Rowohlt-Taschenbuch-Verlag, 1998).

◆ ***, BNR, XLII, 1993, 18, 56; Simona Sora, RL, XXVI, 1993, 45, 6; Irina Egli, LTE, III, 1993, 44, 4; ***, DOI, IV, 1993, 49, 7; Ioana Pârvulescu, RL, XXVI, 1993, 47, 5; Irina Mavrodin, *Ciudăţenia capodoperei*, RL, XXVII, 1994, 15, 14–15; Irina Mavrodin, *După o tăcere de 40 de ani* (interviu cu ~), RL, XXVII, 1994, 15, 14; Dan Stanca, VR, LXXXIX, 1994, 5–6, 153–154; Elena Beram, JL, s. nouă, V, 1994, 17–20, 3; Magdalena Popescu, JL, s. nouă, V, 1994, 17–20, 3; Nicolae Baboi, VAR, V, 1994, 9, 22; Constantin Severino, *„O jumătate de veac de sertar şi singurătate”* (interviu cu ~), FC, 1995, 27, 13; Carmen Varfalvi Berinde, APS, VII, 1996, 7–8, 7, 31; Titu Popescu, *Un poem românesc:* ≈, JL, s. nouă, VII, 1996, 25–32, 10; Nicolae Bârna, CAI, 1997, 1–2, 134–137; Silvia Obreja, *„≈ are o istorie foarte caraghioasă”* (interviu cu ~), VTR, XXVII, 1997, 2, 10–11; Mircea Zaciu, *Comentariu la ~*, VTR, XXVII, 1997, 5, 12–15; Georgeta Adam, *„Nu sunt convins că scriitorul ~ există”* (interviu cu ~), ALA, VI, 1997, 379, 3; Miruna Mureşanu, UC, VII, 1997, 9, 7; Dan C. Mihăilescu, DOI, VIII, 1997, 47, 15; Svetlana Cârstean, *Un prieten comun*, DIL, VI, 1998, 268, 13; Gheorghe Glodeanu, *Descoperirea capodoperei I–II*, JL, s. nouă, IX, 1998, 15–16, 3, 13; 17–18, 3; Glodeanu, *Dimensiuni*, 273–284; Zaciu, *Departe*, 147–153; Ivăncescu, *111 romane*, 164–169; Ivăncescu, *O nouă viziune*, 9, 19–25; Mavrodin, *Uimire*, 142–149, 150–154; Ion Simuţ, *Rezistenţa vechii ierarhii de valori*, F, XXXVI, 2000, 9, 5–11; Pavel Chihaia, DUL, X, 2000, 131, 57; George, *Confesiuni*, 164–165; Micu, *Istoria*, 651–652; Micu, *Literatura*, 323.

A. T.

ZAHARIA Romulus, *Casa cu ochii scoşi*, I. *Muntele de foc*, Cluj-Napoca, Dacia, 1993, 271 p.; II. *Celor morţi fără lumină*, Cluj-Napoca, Dacia, 1994, 213 p. Roman-document. Urmăreşte, la începutul anilor ’50, transformarea Munţilor Apuseni într-o uriaşă mină de uraniu, controlată de Uniunea Sovietică. Pe baza unei disimulări minimale a datelor istorice (ruşii sunt numiţi roxolani), ≈ propune o amplă frescă a unei tragedii, ilustrând atât constituirea unei noi comunităţi de lucrători în cadrul şantierului de la Hoanca Moţului, cât şi decimarea ei tăcută, sub puterea nevăzută a radiaţiilor. Metafora casei cu ochii

scoşi, imagine a locuinţelor începute de noii-veniţi şi rămase fără ferestre după moartea lor, cuprinde, într-un raport bine dozat între entuziasm, speranţă şi neputinţă, o dramă esenţială a fiinţei umane. Din punct de vedere compoziţional, în paralel cu cronica vieţii acestei comunităţi, naraţiunea schiţează evoluţia psihologică a lui Toma Nan, directorul general al exploatării miniere. Vechi comunist ilegalist, ataşat valorilor socialiste din convingere, protagonistul traversează un proces de alienare, descoperind, în cele din urmă, o nouă perspectivă, sceptică, asupra ficţiunilor doctrinare. Încercarea lui de a se sinucide marchează, pe acest traseu al conştientizării, o vinovăţie asumată. Romanul izbuteşte, prin conturarea imaginii unei umanităţi muribunde, să dezvolte straturi multiple de semnificaţie, depăşind limitele propriei teme şi ale registrului documentar.

◆ Ştefan Melancu (interviu cu Vasile Igna), TRA, II, 1993, 150, 3; ***, BNR, XLII, 1993, 19, 52; Radu Voinescu, RL, XXVI, 1993, 32, 6; ***, BNR, XLIII, 1994, 10; Mircea Zaciu, TR, s. nouă, VII, 1995, 11, 4, 11.

A. T.

ZALIS Henri, *Strălucirea cristalului*, Bucureşti, Odeon, 1993, 190 p., (Inedit). Cu o pref. a autorului. Roman social. Urmăreşte, în mediul închis al unui spital de boli nervoase al anilor ’80, o lume de medici şi de pacienţi care reproduce, la scară, simptomatologia unei întregi societăţi. Construcţie epică stratificată, ≈ reprezintă, în acelaşi timp, un studiu de moravuri, o cronică a luptei pentru putere şi o meditaţie, pusă în pagină prin mijloace ale naraţiunii aluzive, asupra autoiluzionării. Astfel, cartea alternează un plan al observaţiei realiste, cu un altul, al figurilor simbolice. Cel dintâi descifrează relaţiile complexe din micul univers uman, ordonându-le în jurul Faustei Emilian, eroină din familia femeilor fatale, fascinantă şi malefică totodată. Obiect al dorinţei tuturor bărbaţilor, protagonista justifică arivismul, înlăturarea fără scrupule a adversarilor şi lupta nemiloasă pentru putere, având, la rândul ei, propriile strategii machiavelice. Prin prezenţa sa, micro-societatea spitalului îşi descoperă cinismul, motivaţiile obscure şi pulsiunile atavice. Cel de-al doilea plan narativ urmăreşte fişa clinică a doi pacienţi ai spitalului, pilotul Claudiu Vişan şi geologul Iosif Bârsan, subliniind patologia lor comună. Nostalgia unei morţi eroice, la unul, obsesia descoperirii unui zăcământ valoros, la celălalt, îi condamnă pe amândoi la trăirea unei iluzii, căreia îi rămân, până la capăt, fideli. Spitalul nu îi vindecă, ci, dimpotrivă, le hrăneşte capacitatea de autoiluzionare. Fals studiu de caz, observaţia clinică a celor doi pacienţi constituie pretextul unei generalizări simbolice. În interiorul spitalului, medicii care caută să o posede pe Fausta Emilian sunt, în fond, asemenea celor doi nebuni, sclavii unei minciuni. Femeia nu aparţine niciunuia dintre ei, refuzându-li-se în cele din urmă tuturor, într-un joc al reflexiilor multiple, schimbătoare şi inconsistente. Cartea, care, printr-o complicată punere în scenă, ilustrează miza negativă şi intangibilă a luptei pentru putere, rămâne totuşi prolixă la nivelul semnificaţiilor şi schematică în construcţia universului ficţional.

◆ ***, BNR, XLIII, 1994, 2, 36; Lucian Chişu, LTE, IV, 1994, 6, 4; Bogdan Dumitrescu, RL, XXVII, 1994, 9, 7.

A. T.

ZINCĂ Haralamb, *Interpolul transmite: arestaţi-l!*, I–II, Bucureşti, Garamond, 1993, 339 p. (Amprenta). Text paginat continuativ. Roman poliţist.

◆ ***, BNR, XLII, 1993, 22, 46.

A. T.

ZINCĂ Haralamb, *Moartea m-a bătut pe umăr*, Bucureşti, Garamond, 1993, 143 p. (Amprenta). Roman polițist.

◆ ⁎*⁎, BNR, XLII, 1993, 13, 51.

A. T.

ZLOTEA Mircea, *Coridă la Boston*, Galați, Porto Franco, 1993, 232 p. (Detectiv). Roman polițist.

◆ ⁎*⁎, BNR, XLII, 1993, 15, 51; ⁎*⁎, UC, III, 1993, 6–7–8, 23.

A. T.

ZORILĂ Viluca, *Amoruri ascunse*, Bucureşti, Vremea, 1993, 237 p. Roman de dragoste. Istorie a unui personaj bovaric, care încearcă să evadeze dintr-o existență mediocră. În centrul narațiunii stă Iulia, angajată într-o fabrică hunedoreană, căsătorită cu Silviu şi mamă a doi copii, Emil şi Lia. Condamnată la un trai meschin, protagonista nutreşte în secret dorința de a-şi depăşi condiția. Aspirând la notorietate literară, scrie un roman pe care îl depune la o editură; în paralel, se îndrăgosteşte de Dragoş, fiul unui medic ilustru. Tendințele bovarice ale Iuliei, care se asociază, într-o coincidență tragică, cu moartea lui Emil, sfârşesc prin a-i destrăma căsnicia, antrenând şi un proces de disoluție interioară. Drame, în realitate, fără consistență, câtă vreme tensiunile se risipesc odată cu răspunsul pozitiv dat de editură. Clişeizat în construcția personajului principal, tentat uneori de rezolvări senzaționale, cu suferințe lipsite de adâncime, romanul are defecte multiple şi inutil de inventariat.

◆ ⁎*⁎, BNR, XLII, 1993, 13, 51.

A. T.

1994

ALDULESCU Radu, *Amantul colivăresei*, Bucureşti, Nemira, 1994, 453 p. (Purgatoriu). Roman de evocare a sordidului social, ca formă de existență, în timpul dictaturii comuniste. Mite Cafanu, fiu al unui demnitar comunist, îşi descoperă de timpuriu instinctele, reala lor indiferență față de planul valorilor spirituale promovate în epocă. Turpitudinea relativă a experiențelor sale, consumate la modul abisal, ca satisfacere a unor nevoi primare, nu-i astâmpără foamea de concret, silindu-ne să descoperim, alături de el, un adevărat continent al subliminalului social, cu poftele, foamea şi neputințele sale directe. Este şi lumea lui Bajnorică, cu care Mite devine prieten şi tovarăş de aventură, într-o promiscuitate restituită pregnant, cu sânge rece. Picarescul crud al peripețiilor lor are astfel, în ~, un evocator de excepție, prea puțin preocupat de transcendent, dar pentru care nechezatul de armăsăroaică al Colivăresei, dedată plăcerilor cărnii, din primul cap. al cărții, are ceva din inefabilul marii poezii, ca element aşezat la temelia vieții. „Un *Tom Jones* românesc” (Mihai Zamfir).

◆ Ioana Pârvulescu, *Viața ca un dulce coşmar*, RL, XXVII, 1994, 49–50, 7; Alexandru Spânu, LCF, s. nouă, 1995, 7, 4; Mihai Zamfir, *Un roman-emblemă*, DOI, VI, 1995, 9, 13; Munteanu, *Jurnal*, VI, 230–233; Dan C. Mihăilescu, *Proza „de urât şi mizerie”*, DOI, IX, 1998, 22, 14; Tudorel Urian, *„Romanul românesc parcurge un drum dramatic”*, F, XXXIV, 1998, 11, 38–41; Ioan Muşlea, *Alain Paruit: „Mircea Eliade a învățat să scrie româneşte după război”*, VTR, XXVIII, 2000, 6–7, 90–93.

I. I.

✸ **ALDULESCU Radu**, *Îngerul încălecat. Balada tatălui ucis de necuprinsele pofte ale fiilor şi ficelor sale*, Bucureşti, Phoenix, 1994, 240 p. (Nouăzeci). „Un model de

provocare integrală; o lume imorală; triumful sexualității, al informului" (Caius Dobrescu).

◆ Andreea Deciu, *Din păcate*, RL, XXVII, 1994, 37, 6; Caius Dobrescu, *Introducere în dreptul literaturii de a pune la îndoială civilizația*, VTR, XXVI, 1996, 2, 16–17.

I. I.

ALEXANDER Tudor, *Fugarii*, Bucureşti, Casa Şcoalelor, 1994, 351 p. Cu un cuvânt final al autorului. Roman de observație socială cu tramă polițistă. Irina Petcu, fiica ofițerului de securitate Ion Petcu, alias Picioruş, fuge în Occident după ce primul ei iubit, Victor, scriitor în devenire, este bătut de Securitate. Devenită, în S.U.A., Irene Christopher, unde se căsătoreşte şi are un copil, Irina rămâne însă, chiar şi în ochii propriului părinte, doar un agent lăsat „în adormire", bun de „trezit" când dictatura ceauşistă i-o cere. Scris cu o evidentă sobrietate stilistică, romanul performează în pictura mediului social de adopțiune, nu mai puțin pervertit şi rapace decât cel de acasă. Perspectivă vizibilă şi în prezentarea cazului Thomas Cope, americanul de origine poloneză al cărui angajat este Irina, ins care ajunge să facă afaceri murdare cu oricine plăteşte bine. „≈ urmăreşte destinul unor oameni din România sub comunism, în paralel cu al unor «colegi de generație» din Statele Unite" (Constantin Munteanu).

◆ Alexandru Spânu, LCF, s. nouă, 1995, 5, 4; George Pruteanu, ESM, VI, 1995, 7, 17; Constantin Munteanu, ATN, XXXII, 1995, 6, 8.

I. I.

ALMĂJAN Ion Marin, *În afara gloriei*, I, Timişoara, Renaşterea, [1994], 256 p. Cu un *Avertisment* al autorului şi o prezentare finală de Titu Popescu. Prim t. dintr-un roman istoric, de evocare a Revoluției de la 1848 în Țările Române, Banat, Transilvania şi Ungaria. Are în centru figura militantului bănățean Eftimie Murgu. „Prezența umană are, la ~, o pregnanță caracteristică, microuniversurile sunt animate, cadrul narativ este viu, palpabil, concret" (Titu Popescu).

◆ ***, O, s. nouă, 1995, 1, 3; Mihaela Sfetcu, *Între documentaristic şi imaginativ*, ROS, III, 1997, 3–4, 86–88; Ruja, *Parte*, II, 13–15.

I. I.

❍ **ANDREI P.**, *O zi supremă cu Bocârnea*, fragment din romanul *Proiect de jucărie*, AURO, 1994, 4, 95–98.

I. I.

❍ **ANDREI P.**, *Oameni şi oi*, fragment din romanul *Hârjoana*, AURO, 1994, 3, 112–114.

I. I.

ANTONESCU Mihai, *Filozoful din Arind*, Bucureşti, Pandora, 1994, 70 p. Scurt roman-parabolă pe tema reazemului mitic al realităților lumii. Într-un sat izolat, trăind aproape fără nici un contact cu societatea românească de după ultimul război mondial, este crescut un copil găsit, numit de săteni Socrate. Rosturile existenței rurale se redimensionează, odată cu venirea sa în sat, în cadrul unui prezent mitic, ca şi cum printre cei vii s-ar fi întors omul adamic, cel alungat, împreună cu perechea sa, în text Ileana, din grădina primordială. Nici găsirea unei comori, nici teama de autoritățile îndepărtate ale „răvuluției" comuniste nu pot altera acțiunea formativă a acestui nou contact, regăsit de cei vii, cu spiritualitatea, în stare să redimensioneze sensurile vieții, de o poeticitate arhaică.

◆ Lucian Chişu, *Tentația parabolei*, LTE, V, 1995, 5, 4; Dumitru Augustin Doman, CAL, 1995, 4–5, 9.

I. I.

ANTONESCU Mihai, *Jurnal din Casa Diavolului*, Bucureşti, Corrida, 1994, 204 p. (Gulagul, 2). Roman al atrocităţilor din lagărele comuniste. Pavel Georgescu, avocat din Giurgiu, este ridicat noaptea de Securitate şi purtat prin mai multe locuri de detenţie, între care cu adevărat sinistră se va dovedi „colonia de reeducare Capul Midia”. Aici el este supus cunoscutului regim de exterminare, alături de alţi deţinuţi, asistând neputincios la stingerea mai multor colegi de suferinţă. Este ajutat, la un moment dat, de o cunoştinţă, Apostol Muşetescu, şofer de camion, în viaţa dinainte învăţător, fiind eliberat, în 1953, în pragul nebuniei, după ce perspectiva morţii devenise certă, datorită subnutriţiei. În acea perioadă, la Canal, pentru cei incapabili să muncească, raţia de pâine era de 250 de grame pe zi.

◆ Dan-Silviu Boerescu, Gulagul şi «Corrida». Jurnal (olfactiv) din casa Fandaracului, LCF, s. nouă, 1995, 8, 16.

I. I.

ARAD Aralda, *Stăpâna lumii*, Bucureşti, VI-CART, [1994], 217 p. Roman de dragoste care compilează clişee de retorică şi de imaginar romantic, cu unele accente de senzaţionalism gotic, eşuând adesea în schematisme narative şi într-un epic nevero-simil, asemănător celui din melodramele sec. al XIX-lea.

L. Pv.

❍ **AVĂDANEI Ştefan**, *Monstrul alb*, fragment de roman, CRC, 1994, 3, 9.

I. I.

BADERSCA Constantin, *Joia femeilor*, Iaşi, Junimea, 1994, 291 p. Roman-parodie a eposului mitic. Într-un sat cu localizare incertă, probabil maramureşean, în care legea o fac primarul Rebenciuc, secretarul de partid Hreniuc şi contabilul Fercaliuc, un ciudat obicei al femeilor, cel de a-şi judeca, joia, bărbaţii, îngăduie autorului istorisirea cravaşată a unor evenimente greu de înţeles, de un absurd cu pretenţii metafizice. Coborâtă în derizoriu, nararea implică astfel acţiuni şi fapte care vorbesc pe şleau despre mitocănia, violenţa şi sordidul abuziv al dictaturii comuniste. Chioara, Blânda, Muta, Şchioapa şi Baba organizează, la un moment dat, o stranie formaţie de cântăreţe din drâmbă, care îi cântă lui Hreniuc, om al puterii, în speranţa de a-i domoli zelul partinic. Acesta îşi răzbună însă, duplicitar, o ignorată neputinţă masculină, ordonând demolarea, cu buldozerul, a caselor din sat.

◆ Gh. Paţa, „Gazeta de Câmpulung”, 1998, nr. 51; Constantin Blănaru, ~, BUC, VIII, 1998, 10–11, 7.

I. I.

❍ **BARBU Petre**, *Sinistrata*, RL, XXVII, 1994, 38, 14–15, fragment din romanul *Pelerin în piaţa vorbelor*.

L. Pv.

BĂLAŞA Nicolae, *Blesteme*, Craiova, Spirit Românesc, 1994, 235 p. Cu un text de prezentare, de George Sorescu, pe coperta a IV-a. Roman rural, axat pe tragedia colectivizării forţate a satului românesc. Personajul central, Mărin Găiman, caracter puternic, de descendenţă rebreniană, ajunge în cele din urmă la crimă, pentru a-şi face singur dreptate, în virtutea unei morale paradoxale, tragice în fond, cea a vinovatului fără vină. Pauperizarea şi traumatizarea afectivă a ţăranilor stârneşte o veritabilă criză de identitate a întregii comunităţi rurale. Procesul moral intentat colectivizării transformă romanul într-un „infern dantesc răsturnat”, cu ale sale „tipologii complexe, banale în aparenţă, evoluând imprevizibil”,

cu „momente şi tensiuni care pun în cumpănă concepte tradiționale” (George Sorescu).

L. Pv.

BĂNULESCU Daniel, *Te pup în fund, conducător iubit!*, Bucureşti, Nemira, 1994, 224 p. (Purgatoriu). Cu o pref. de Dan Petrescu. Primul vol. din ciclul de romane *Armaghedon. Bătălia de la Armaghedon*, din care mai fac parte: *Cei şapte regi ai oraşului Bucureşti* (1998) şi *Cel mai bun roman al tuturor timpurilor* (2008). Roman parodic, cu acțiunea plasată în timpul dictaturii ceauşiste. Figura lui Ceauşescu este demitologizată, în chip paradoxal, printr-o ironică supradimensionare valorică. Dictatorul apare astfel ca un geniu, personaj de mare subtilitate intelectuală, cunoscător al mai multor lb. străine, dotat cu o inegalabilă capacitate vizionară. Prozatorul vădeşte acelaşi talent indiscutabil în caracterizarea lumii interlope de la periferia Bucureştiului, de un pitoresc redat în tuşe groteşti, care interferează în chip surprinzător cu mediul social privilegiat din proximitatea defunctului preşedinte. Construcția tipologică dobândeşte un plus de verosimilitate prin recursul la expresiile argotice folosite, de pildă, de către hoții de cartier, considerați, în diversele legende urbane invocate, un fel de „eroi” ai mahalalei bucureştene. Vocația nouăzecistului ~ este aceea de a „împinge combinarea unor elemente cu referință precisă în realitatea imediată până la topirea lor subreptice într-un scenariu fictiv, atingând delirul; numai că, atunci când, de fapt, plutim în plină ficțiune, continuăm să păstrăm impresia că ne mişcăm pe un teren ferm şi binecunoscut, pentru că incursiunile în imaginar răspund propriilor noastre fantasme” (Dan Petrescu).

◆ Lucian Chişu, LTE, IV, 1994, 37, 4; Nicolae Bârna, CAI, 1995, 1–2, 50–54; Carmen Matei Muşat, DIL, III, 1995, 154, 7; Doina Tudorovici, *O glumă serioasă*, VR, XC, 1995, 5–6, 152–153; Glodeanu, *Dimensiuni*, 233–235; Micu, *Istoria*, 649.

L. Pv.

BĂRAN Vasile, *De la regina muncii la regina moartă. Antiroman istoric*, Bucureşti, Paco, 1994, 253 p. Evocare romanțată, dintr-o perspectivă epică implicată, sub aspect istoric, a vieții Elenei Ceauşescu, încercând decelarea resorturilor care au dus la formarea personalității sale alienate. O patimă implicită, nestrunită, atenuează însă contururile stilistice, foarte aproape de pamflet.

I. I.

BLEOCA Liviu, *Sindromul Belfast*, Cluj, Alfa Press, 1994, 154 p. Roman social-politic. Personajul-narator relatează vizita pe care i-o face, în Irlanda, prietenului său Casey, reporter la unul dintre marile ziare de acolo. Românul descoperă uimitoare similarități între metodele de persecuție la care recurgea fostul regim totalitar din România şi organizația IRA, din Irlanda de Nord. Estul şi Vestul par victimele aceluiaşi absurd „sindrom Belfast“, simbol al discriminărilor pe motive politice, etnice, religioase. Ambasadorul britanic în Irlanda, prieten al ziaristului Casey, remarcă el însuşi răspândirea maleficului sindrom al intoleranței, în toată Europa. Romanul devine astfel o meditație sumbră, la sfârşit de mileniu, asupra pericolelor care se ascund în umbra diverselor (şi atât de divergentelor) politici comunitare, locale, identitare, centrate fiecare pe propriile „adevăruri“ relative, aflate sub permanenta amenințare a înclinațiilor totalitare. Umorul perspectivei narative este menit să contrapuncteze, în mod inspirat, scepticismul previziunilor politice.

◆ Virgil Mihaiu, *Tânăr scriitor voiajând*, ST, XLV, 1994, 4–5, 39; Ştefan Borbély, *Cărți de vacanță*, APS, V, 1994, 5–6–7, 10; Andrei

Moldovan, *Generozitatea epicului*, MI, V, 1994, 34, 3.

L. Pv.

BOAMBĂ Dorel, *Prețul durerii*, Iași, Cronica, 1994, 205 p. Roman istoric, cu tușe de fantastic. În Moldova din timpul lui Ștefan cel Mare, familia răzeșului Grigorie trece printr-o serie de aventuri războinice, terminate tragic. Atmosfera de epocă este precar sugerată, limbajul nu trimite către regiunea geografică și către perioada istorică alese drept cadru al narațiunii.

C. T.

BOSTĂNARU Virgil, *La porțile sufletului*, Constanța, Europolis, 1994, 198 p. Roman de dragoste, ≈ prezintă destinul câtorva cupluri, în anii de după 1989, apelând la toate clișeele genului – pasiuni eșuate, triunghiuri erotice și conjugale, reveniri pasionale, morți neașteptate etc. Literatură de consum.

L. Pv.

BRAGA Rodica, *Fluturele negru*, Sibiu, Imago, 1994, 185 p. Fragmente: *Irizații*, ROS, II, 1996, 5–6, 66–74; *Irizații*, ROS, III, 1997, 1–2, 21–23; *Și va fi ziua a opta*, ROS, IV, 1998, 4–5–6, 97–110. Roman de introspecție. Discursul narativ la persoana întâi conține autoanaliza protagonistului, care își raportează poveștile de dragoste (cu Andreea și cu Dona) la paradoxala sa relație afectivă, evocată în termeni freudieni, cu atipica sa mamă. Dispoziția lirică, sofisticarea stilistică și vocația speculativ-eseistică a personajului-narator conferă narațiunii un timbru elegant, menit să empatizeze și chiar să seducă un cititor avizat.

◆ Irina Petraș, ROS, I, 1995, 7–8, 57–58; Constantin Cubleșan, ST, XLVII, 1996, 3, 29; Iacob Popper, ROS, III, 1997, 3–4, 40–41; Munteanu, *Jurnal*, VI, 213–216.

L. Pv.

BRAHAȘ Cornel, *Mocăneștii, oamenii dracului*, București, Editura Societății Scriitorilor Români, 1994, 169 p. După informațiile oferite de autor, un prim tiraj ar fi fost tipărit în 1990, cu mari greșeli de tipar; nu a fost reținut în bibliotecile cunoscute. Roman rural și al provinciei. Cartea (scrisă între 1983 și 1987, conform notației autorului, de pe ultima pagină) cuprinde și trimiteri la dezbateri pe tema romanului din discursul oficial al anilor ’60.

C. T.

BREBAN Nicolae, *Amfitrion*, I. *Demonii mărunți*; II. *Procuratorii*; III. *Alberta*, București, Du Style, 1994, 398 + 444 + 619 p. (Romanul mileniului III). Fragmente: ≈, LCF, s. nouă, 1994, 19, 8–11; *Demonii mărunți*, TR, s. nouă, VI, 1994, 51, 7. Trilogie romanescă consacrată temei Amfitrionului, dimensiunii metafizice a omului-zeu. Așa cum suntem avertizați deja din mărturisirile anticipative ale romancierului, monumentala trilogie reia și repune într-un registru cu totul special tema donjuanismului, constituindu-se, după *Don Juan* (1981) și *Pândă și seducție* (1991), într-un fel de *Don Juan* III. Mecanismul generării textului pare să fie acela al rotițelor narative care se pun în mișcare una pe cealaltă, succesiv, într-un alt *Decameron*, în care, după cum aflasem încă din *Confesiuni*, ciuma fizică din universul boccaccian este înlocuită cu ciuma morală și politică, însoțită, compensatoriu, de paradoxul aproape burlesc, dar născător de epic, al agapelor din timpul dictaturii. La o astfel de serată derizorie, subversivă, din Bucureștiul acelor ani, Horațiu, un Don Juan investit, precum Rogulski altă dată, cu darul povestirii și al descrierii, ca metode de seducție și de posesie prin cuvânt, îi relatează potențialei sale victime feminine istoria exemplară, cu rezonanțe mitice, a politicos-rigidului Marchievici. Distinsul avocat, un aristocratic amfitrion, primește,

periodic, vizitele unor tineri acoliți, care devin oglinzile sale simultane şi suprapuse, şi, până la urmă, probabil chiar călăii săi. Povestitorul creează pentru auditoriul său un timp secund, refractat, dilată interstițiile spațiului cronologic, aşa încât dacă romanul lui Marchievici concentrează aproximativ doi ani de zile (ultimii) din viața protagonistului, povestea-cadru a primului narator, Horațiu, începe seara şi se încheie înspre dimineață. Păstrarea ostentativă a unității de timp, de loc şi de acțiune este doar o necesitate formală a unui demers programatic mult mai profund: refacerea în contemporaneitate a climatului mitic specific lumii antice (dispariția lui fiind, după Nietzsche şi, apoi, George Steiner, principala cauză a pervertirii sau chiar sucombării tragediei de tip clasic). Concomitent, este provocată apariția Zeului, actualizarea, trezirea transcendenței uituce. Protagonistul, Marchievici, suferă o stranie depersonalizare treptată, devenind până la urmă amfitrionul perfect, „recipientul" menit să primească în sine Zeul şi să aibă acces la un *dincolo* metafizic. Tipul amfitrionului este, la ~, o ipostază definitorie a acelei sciziuni interioare subiectului, care este specifică condiției postmoderne odată cu perspectiva hermeneutică asupra ființei pe care o presupune conceptul de *Übermensch* al autorului lui *Zarathustra*. Trilogia brebaniană dobândeşte, prin problematica densă, mitică şi filosofică deopotrivă, anvergura teoretică a unui roman de idei.

■ Fragment: *On Chastity*, tr. de Liviu Bleoca, „Transylvanian Review", VIII, 1999, 3, 125–129.

● Premiul Uniunii Scriitorilor din România pe anul 1994. Premiul Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova pe anul 1994.

◆ Alex Ştefănescu, *O nouă demonstrație de forță a lui* ~, RL, XXVIII, 1995, 4, 6; Tudorel Urian, *Povestea unui ratat împlinit*, CVT, s. nouă, I, 1995, 1, 7; Liviu Petrescu, *Moment* ~, II, ST, XLVI, 1995, 3, 11–12; George Pruteanu, *O comedie metafizică. Words, words, words*, DIL, III, 1995, 114, 13; George Pruteanu, *O comedie metafizică. Eşecul alexandrin*, DIL, III, 1995, 115, 13; Laura Pavel, *Celălalt Amfitrion sau romanul „acvatic"*, APS, VI, 1995, 3–4, 18–19; Nicolae Bârna, *Don Brebjuan*, *Don Brebjote*, CAI, 1995, 3–4, 58–64; George Pruteanu, *Peşti de plastic în acvarii diferite*, RL, XXVIII, 1995, 45, 4; Caius Dobrescu, *Aventurile unei provocări (mereu) amânate*, RL, XXVIII, 1995, 45, 4–5; Gabriel Dimisianu, *Nedreptățitul Amfitrion*, RL, XXVIII, 1995, 45, 5; Simona Sora, *Apocalipsa după* ~, RL, XXVIII, 1995, 45, 4–5; Ion Dună, *Trilogia veacului decadent sau despre grotescul tragicului*, I–II, VR, XCI, 1996, 1–2, 119–123; 3–4, 219–223; Nicolae Baboi, *Fiziologia taifasului*, VAR, VII, 1996, 4, 26; Romul Munteanu, ~*: „Amfitrion" sau dilemele erosului şi ale puterii*, LCF, s. nouă, 1996, 40, 12–13; 41, 121–13; Pavel, *Antimemoriile*, 77–91; Christi, *Fragmente*, 18–19; Munteanu, *Jurnal*, VII, 106–122; Mircea Popa, *Ultimul* ~, TR, s. nouă, XI, 1999, XI, 11–12, 6, 7; Ovidiu Pecican, *Amfitrionul brebanian – eros divin şi eros uman*, F, XXXVI, 2000, 5, 78–85; Dimisianu, *Lumea criticului*, 145–147. ❐ V. şi D. C. R. R., *Francisca*, 1965.

L. Pv.

BUCHERU Ion, *Veninul victoriei*, Bucureşti, Casa Editorială Odeon, 1994, 249 p. (Inedit). Roman de acțiune, cu subiect din lumea sportului. Autorul, fost cronicar sportiv, avertizează în *Prefața* pe care o semnează asupra caracterului pur ficțional al narațiunii, în pofida unor posibile asemănări cu evenimente reale petrecute în istoria voleiului românesc. Romanul prezintă povestea alertă, nuanțată, a drumului unei echipe româneşti de volei către câştigarea campionatului intern şi a Cupei Campionilor Europei. Destinele câtorva personaje sunt cu precădere individualizate în interiorul poveştii, conferindu-i acesteia notele necesare de autenticitate.

◆ ***, UC, IV, 1994, 7–8–9, 17.

C. T.

❍ **BUCŞA Petre**, *O după-amiază de pomină*, în TR, s. nouă, VI, 1994, 6, 7, fragment dintr-un roman cu titlul neprecizat.

C. T.

❍ **BUFNILĂ Ovidiu**, *Cadavre de lux*, apărut în f. rev. JSF, III, 1994, nr. 65–82. Reluat fragmentar: ≈, CAL, 1994, 3, 14–15. Roman *science-fiction*.

◆ H. N. U., *Proză ~*, TR, s. nouă, XI, 1999, 29–32, 28.

C. T.

CARP Firiță, *Legătura de dragoste*, Bucureşti, E. M., 1994, 218 p. Însoțit de un fragment dintr-un articol semnat de C-tin Tăutu. Face parte dintr-un ciclu ce mai cuprinde romanele *Ce mult te iubesc* (1991) şi *Cel mai aproape de fericire* (1997). Romanul unor clarificări morale. Cu prețul vieții, locotenentul de grăniceri Ştefan Moldovanu anihilează, în zona Moldova-Veche, în perioada războiului din Iugoslavia, o rețea de traficanți de combustibil. Miza nu o reprezintă trama detectivistă, ci aproximarea meandrelor sufletului masculin. Opțiunea pentru relatarea la persoana întâi avantajează discursul epic, redă corect ecourile unei conştiințe problematizante, ofițerul aflându-se încă la o vârstă a căutărilor. Fără a atinge virtuțile prozei de introspecție, ≈ este, totuşi, mai mult decât un thriller.

◆ Nicolae Boghian, VAR, V, 1994, 8, 21; V. M., VAR, VIII, 1997, 11, 31.

D. G. B.

CĂRTĂRESCU Mircea, *Travesti*, Bucureşti, Humanitas, 1994, 175 p. Fragment: *Lulu*, ARC, 1993, 3, 43–49. Roman de introspecție. Înainte de a rămâne o carte „despre splendoarea şi abjecția adolescenței", cum spune însuşi autorul, ≈ se dovedeşte o disperată încercare de eliberare din strânsoarea unei obsesii. Victor are conştiința unui bărbat de treizeci şi patru de ani hotărât să se autosupună, în şi prin actul scriiturii, unei terapii izbăvitoare, la finele căreia un *celălalt*, pierdut la şaptesprezece ani, urmează să fie recuperat. Carte a adolescenței, dar nu şi a adolescentului universal, ≈ e mai mult „romanul unei generații" (Gh. Glodeanu). Aceea a deceniului şase din sec. trecut, al cărei suflet este analizat în toată candoarea şi abjecția lui. Sublim şi mizer, totodată, *normal*, până la urmă, aşa cum sunt, în fapt, toate adolescențele, cu umori schimbătoare, cărora tot alte şi alte conştiințe recuperatoare mature încearcă să le confere sens. Înscris în filiația sonoră a lui Mircea Eliade, Robert Musil, James Joyce sau Hermann Hesse, autorul descinde în labirintul subconştientului juvenil, cutie a Pandorei pe care o deschide stârnind vifornița amintirii. Care mărturiseşte despre multe, fiecare cititor putând alege ceea ce doreşte. Pictura realistă a mediilor se regăseşte în tabloul foarte exact al vieții liceene, alături de introspecția subtilă a sufletelor delicat-îndrăgostite, ori, dimpotrivă, a trupurilor noroioase, instinctuale. Psihanaliticul, oniricul, fantasticul slujesc aceleiaşi evocări, îndeobşte spre satisfacția tinerilor comentatori şi ale lor docte interpretări jungiene, bachelardiene, din care se pot afla destule şi despre unele obsesii ale protagonistului, cum e cea a *androginiei*, cu eliberarea de sub „jegul extatic al cărnii", cum mărturiseşte textul. ≈ „este istoria unei inițieri care cuprinde stagii de umilire, singurătate atroce şi confruntare cu răul absolut" (Adrian Oțoiu). „Scrisul «scârbos» agresiv al romanului pare de multe ori «făcut», confecționat cu ostentație." (Mihaela Ursa). Cartea e, totuşi, scrisă foarte exact, în tempoul unei memorii sedate.

◆ Liliana Chicu Gurlui, CRC, 1994, 22, 8; Vasile Popovici, DOI, V, 1994, 37, 15; Codrin Liviu Cuțitaru, CNT, 1994, 41, 4; Mircea Bențea, F, XXX, 1994, 12, 41–42; Grigore Chiper, CFT, II,

1995, 4, 5; ~, *Despre fluturi, fantasme şi furnici*, O, s. nouă, 1999, 1, 4–6; Oţoiu, *Trafic*, 83–85, 106, 130–134.

D. G. B.

❍ **CÂRCU Victor**, fragment de roman, *Toamna-Blues*, O, s. nouă, 1994, 13, 13.

D. G. B.

CERANU Nina, *Cimitirul nevolnicilor*, Timişoara, Excelsior, 1994, 247 p. (Isis, 19). Cronica destinelor unor familii trăind într-un sat vest-dunărean, a cărui existenţă sinuoasă e urmărită secvenţial din anii stalinismului până la finele veacului trecut. Ruralitatea se dovedeşte vlăguită nu numai de calvarul comunist, ci şi de anii tranziţiei postrevoluţionare, ca şi umanitatea ce o populează, una „corcită", fără relief moral. Tern, proiectul narativ nu pare a avea altă finalitate decât redundanta evocare de medii şi de caractere meschine.

◆ Radu Ciobanu, ROS, I, 1995, 7–8, 127–128; Berca, *Dicţionar*, 31–32.

D. G. B.

❍ **CHIHAIA Pavel**, *Despărţirea*, fragment din romanul *Hotarul de nisip*, JL, s. nouă, V, 1994, 5-8, 6.

◆ Sorin Roşca, TMS, s. nouă, II, 1997, 11, 2; Ileana Corbea, JL, s. nouă, X, 1999, 1-2, 16; Ileana Corbea, RL, XXXIII, 2000, 15, 12-13.

D. G. B.

CIMPOEŞU Petru, *Erou fără voie*, Bacău, Plumb, 1994, 135 p. „Cartea [...] este, în sens camilpetrescian, un dosar de existenţe" (Bogdan Popescu). Intrat întâmplător în posesia unor documente, autorul-narator descoperă un aşa-zis roman confecţionat de doi amici: unul (Sandu), profesionist al condeiului, celălalt (Boris), profesor de fizică, infirm în urma unui accident feroviar. Dornic de experimente prozastice inedite, scriitorul îşi sfătuieşte partenerul să dea un raport cât mai exact şi mai frust despre eveniment. În felul acesta, un pretext dramatic devine, în apele oglinzilor paralele care îl reflectă, un conglomerat alambicat, ce nu mai aduce deloc cu realitatea care a generat-o. Cu pretenţia de a fi scrisă pentru un lector inteligent, cartea devine – în opinia aceluiaşi comentator – una pe gustul amatorilor de experimente metatextuale, „un amalgam (bine strunit şi guvernat de un ochi limpede şi lucid) în care text şi metatext, diferite voci narative, se ascund una după alta, una într-alta, precum vestitele păpuşi ruseşti Matrioşka. Buimăcit, cititorul se pierde într-un labirint de metatexte ale metatextelor căutând neliniştit, umil, încrezător sau disperat textul propriu-zis". Deşi convins că tentativele de acest gen nu reprezintă decât semnul neputinţei de a crea a unei generaţii care a avut mai puţin de a face cu viaţa propriu-zisă şi mai mult cu aceea literaturizată, ~ se lasă deliberat prins în acest năvod răscopt, ale cărui fire pretinde – printr-o aşa-zisă cooptare a lectorului la scrierea textului – că le stăpâneşte, când, în fapt, le încurcă exasperant. Romanul nu este unul care să placă, deşi proza lui ~ continuă să surprindă prin „stilul tăios, alert, economicos, precis, totuşi, datorită articulaţiilor ireproşabile ale naraţiunii" (Radu C. Ţeposu)

● Premiul Asociaţiei Scriitorilor din Iaşi pe anul 1994.

◆ Ţeposu, *Istoria*, 123–124; Bogdan Popescu, CAI, 1996, 1–2, 201–203.

D. G. B.

CINEZAN Vladimir, *Primăvara printre statuile noastre*, Cluj-Napoca, Daco-Press, 1994, 152 p. Roman pentru copii şi tineret. Evocare plină de farmec a realităţilor

multiculturale din Clujul interbelic, prin intermediul amintirilor unui anume Victoraş Câmpean.

M. M.

✸ **CIOABĂ Marin**, *Mocirla*, I, f. l., fără editură, 1994, 252 p.

◆ ***, BNR., XLIII, 1994, 20, 50.

D. G. B.

❍ **CIOBANU Radu**, *Confidențe*, fragment din romanul cu acelaşi titlu, ST, XLV, 1994, 1–2, 36–39.

D. G. B.

COMŞIA Liviu, *Învinşii*, Braşov, Bravox, 1994, 291 p. Roman psihologic. Acțiunea se petrece în ultimii ani ai regimului comunist, într-unul din noile centre industriale ale României. Frumoasa Daria se căsătoreşte cu Daniel Maior, copil de țărani, ajuns inginer mecanic, apoi promovat director general al unui mare combinat. Căsătoria lor eşuează. Pentru a nu-şi periclita dosarul de cadre, Daniel înscenează un accident de maşină în care Daria îşi pierde viața.

M. M.

CORLAN Ion, *Desfrâu*, Timişoara, Hestia, 1994, 233 p. (Prozatori români de azi). Roman de introspecție a sufletului masculin. Cartea analizează câteva „«cazuri de iubire», căutând să înțeleagă nu numai psihologia femeii ajunse la crepuscul ci şi un anume «biologic» [...], iar eroul [...] trece prin trei episoade de iubire: urcând din naturalismul biologicului, trecând prin realismul nepretențios al unei iubiri conjuncturale", pentru a sfârşi „într-un ultim episod himeric" (Florin Bănescu). Dezvăluirile experiențelor sentimental-erotice trăite de Şef (Virgil), tânăr medicinist şi pictor, sunt relatate la persoana întâi de un eu narator angajat într-un extenuant maraton senzorial, ce comunică senzația stranie a morbidității, o stare confuză, la granița dintre realitate şi vis, marasm din care personajul – labil, măcinat de scrupule morale – nu se poate desprinde. Balansul între patimă şi silă imprimă epicului ritmul sincopelor copulative, fapt ce transformă romanul într-o proză a miasmelor carnalului şi a tot atâtor sensibilități debusolate. ≈ rămâne, totuşi, cartea unui evocator remarcabil, de indubitabilă valoare.

▼ Reluat fragmentar: ≈, în vol. Vasile Man, *O antologie a literaturii române arădene de azi*, Arad, Mirador, 2000, p. 162–166.

◆ Florin Bănescu, ARCA, VI, 1995, 7–8–9, 109; Iulian Negrilă, *Dicționarul*, 112–113; Florin Bănescu, ARCA, X, 1999, 7–8–9, 176–177.

D. G. B.

COROIANU Victor, *Aprilie în Auckland*, Sibiu, Imago, 1994, 173 p. Roman de divertisment. În ambarcațiunea ce-l poartă în jurul pământului, Eugenio, originar din Transilvania, o recuperează din apele oceanului pe frumoasa dar amnezica Chrystal. Proză estivală despre capriciile destinului, amalgamând aventura, dragostea, călătoriile.

D. G. B.

CORUȚ Pavel, *Călător pe drum de aştri*, Bucureşti, Miracol, 1994, 140 p. Cu o pref. a autorului. Roman de aventuri.

D. G. B.

CORUȚ Pavel, *Cântecul nemuririi*, Bucureşti, Miracol, 1994, 124 p. Cu o pref. a autorului. Roman de aventuri.

D. G. B.

✷ **CORUȚ Pavel**, *Neînfrânții*, Bucureşti, Varanha, 1994, 160 p. Roman de spionaj.

▼ Bucureşti, Miracol, 1997.

D. G. B.

CORUȚ Pavel, *Singuri sub Crucea Nordului*, Bucureşti, Miracol, 1994, 136 p. Cu o pref. a autorului. Roman senzațional, croit pe ideea destinului special al națiunii române.

D. G. B.

CRĂCIUN Georgeta, *Pe raza lunii*, Iaşi, Noel, 1994, 595 p. Roman autobiografic. Leoca Ioana – *alter-ego*-ul scriitoarei –, doctor în ştiințe, aşterne pe hârtie povestea vieții ei şi a celorlalți patru frați orfani, obligați să înfrunte singuri greutățile vieții.

D. G. B.

❍ **CUGLER Grigore**, *Horoscop*, MS, XXV, 1994, 1–4, 111–116; *Afară-de-unu-singur*, RL. XXXI, 1998, 30, 12–13, fragmente din romanul *Afară-de-unu-singur*.

D. G. B.

✷ **DACHIN Gheorghe**, *Condamnați la disperare*, Bucureşti, Junior Club, 1994, 360 p. (Semne '94, Medici scriitori).

◆ ***, BNR, XLIV, 1995, 20, 29.

D. G. B.

✷ **DAVID Aurel**, *Un cancer de vânzare*, Călăraşi, Alas, 1994, 192 p. Roman autobiografic, „cronica unei morți anunțate" (Ion Andreiță), jurnalul suferinței unui canceros ce are tăria să iasă din labirintul spaimei neantului prin gestul simplu, dar ferm al notației cotidiene. Cartea este şi „radiografia unui cancer al societății româneşti de dinainte şi de după decembrie 1989" (Cezar Hârjescu).

◆ Titus Nițu, „Tribuna Ialomiței", 1994, 678; Ion Andreiță, „România liberă", 1995, 1452, 4; Cezar Hârjescu, „Libertatea" (Brăila), 1997, 1822, 5.

D. G. B.

❍ **DAVID George**, *Ciuma neagră*, VAR, V, 1994, 8, 18–19, fragment din romanul cu acelaşi titlu.

D. G. B.

DAVIDOVICI Doru, *Zeița de oricalc*, Bucureşti, Litera, 1994, 200 p. Pe copertă este consemnată ed. a II-a. Roman *science-fiction*.

D. G. B.

➤ **DIACONU Alina**, *Penultima călătorie*, tr. din lb. spaniolă de Mirela Petcu, Bucureşti, Univers, 1994, 220 p. (Colecția Ithaca. Scriitori români din exil). (În lb. spaniolă: *El penultimo viaje*, Buenos Aires, J. Vergara Editor, 1989). Cu o autobiografie a autoarei. Roman de familie. Este descrisă, mai întâi mozaical, în scurte secvențe ce îi au ca protagonişti pe copii, viața familială a unui potentat comunist din anii '50. Inițial om de nădejde al regimului, gata să-i impună neînduplecatele dogme chiar în propria casă, el cade apoi în dizgrație şi, exclus din „Castă", adică din partid, îşi pierde toate privilegiile. Ca „duşman al poporului, dar nepericulos", i se îngăduie totuşi, după umilințele de rigoare, să se expatrieze. Partea a doua a romanului e relatarea călătoriei cu trenul, spre Franța, a tatălui şi a celor trei copii, aşa cum o vede cea mai sensibilă dintre aceştia, Amapola (pe numele ei românesc Doina). Amintindu-şi acel drum al dezrădăcinării, ea îi portretizează pătrunzător pe cei apropiați: pe sora sa, neliniştita, cocheta, capricioasa Alelé (Viorica), pe fratele său, taciturnul, aparent nătângul, dar în realitate introvertit-lucidul Alisio (Dragomir), pe părintele lor, cel atât de contradictoriu şi

aproape de neînţeles. Ca şi restul romanului, inclusiv epilogul din care aflăm despre soarta personajelor ajunse, până la urmă, în Argentina, aceste portrete vădesc nu doar un foarte exersat simţ al observaţiei, ci şi o neobişnuit de fină artă a introspecţiei şi rememorării, prin care prind viaţă, de altfel, şi câteva figuri secundare de neuitat (guvernanta Miss, servitoarele Tamara şi Liuba).

■ *El penultimo viaje*, Buenos Aires, J. Vergara Editor, 1989.

● Premiul „Meridianul de Argint" pentru cel mai bun roman argentinian al anului 1989.

◆ Alexandru Spânu, LCF, s. nouă, 1995, 7, 4; Doina Tudorovici, ~ *sau autobiografia dezrădăcinării*, VR, XC, 1995, 9–10, 151–153.

I. M.

DIDA Corneliu, *Valea Nistrei*, Constanţa, Conpress-Six, 1994, 462 p. Editor Radu Preda. Cartea este anunţată ca făcând parte din ciclul *Sud-Est Saga*. Roman istoric şi politic, despre destinul spulberat al mai multor deţinuţi politici din epoca sovieto-bolşevică.

◆ ***, CID, IV, 1994, 58, 6; Alexandra Nanoveanu, CID, IV, 1994, 93, 6.

L. Pv.

DINGER Ş.[erban], *Emigrantă în America*, I. *Săracă în America*, Bucureşti, Occident, 1994, 118 p., II. *Bogată în America*, Bucureşti, Occident, 1995, 199 p. Roman de acţiune. Eroina, pe nume Mirela Georgescu, este o tânără de douăzeci de ani, care, emigrând în Statele Unite după 1990, descoperă faţa dură a ceea ce-şi închipuia a fi un paradis terestru. Ajunsă în pragul mizeriei şi al depravării, şansa îi surâde şi, fire răzbătătoare, se lansează în lumea afacerilor la Las Vegas, reuşind apoi, în numai trei ani, să devină „miliardară şi super-realizată". Împlinirea „visului american" nu-i aduce însă şi fericirea personală, fiind plătită cu un irepresibil sentiment al singurătăţii şi înstrăinării. Derulată într-o proză expozitivă, fără complicaţii, povestea are un aer aproape reportericesc în primul vol., iar în al doilea unul mai degrabă scenaristic.

◆ Voicu Bugariu, CNC, VII, 1996, 8, 12.

I. M.

DOBRESCU Caius, *Balamuc sau Pionierii spaţiului*, Bucureşti, Nemira, 1994, 388 p. (Colecţia Purgatoriu). Cu o pref. a autorului. Lista stranie şi voit/ironic excesivă a subtitlurilor conţine următoarele formulări: *Mai bine mai târziu decât niciodată. Malibu. Decadenţă în anii '80. Manifestări de Tutanghamand şi prietenii săi. Fotografia buclucaşă. Spargerea vaselor. Minunatele aventuri ale unei cămile călătorind prin urechile acului.* Pref. autorului, intitulată, manierist şi sarcastic, *New Deal sau lăsaţi-o mai moale cu lehamitea voastră*, poate fi speculată în direcţia unei arte poetice, în măsura în care tratează cu degajare polemică funcţia autorului şi a literaturii în primii ani de după 1989. Conform unei notaţii din această pref., cartea a fost începută în 1988 şi terminată în 1994. Roman al cotidianului, ≈ este o parabolă a derizoriului din smârcurile căruia câteva personaje încearcă să-şi definească *concret* condiţia de OM. Cartea anticipează „mizerabilismul" romanului românesc al anilor 2000, atât prin imaginar, cât şi prin limbajul care conţine unele excese de la periferia lb. vorbite. ~ se dovedeşte, astfel, un precursor, încă insuficient recunoscut ca atare, al tendinţelor contemporane ale epicului.

◆ Alexandru Spânu, ~, ≈, LCF, s. nouă, 1995, 5, 4; Ioana Pârvulescu, RL, XXVIII, 1995, 6, 5; I.[oana] C.[istelecan], F, XXXI, 1995, 4, 74; Carmen Matei Muşat, *Romanul optzecist: radicalitate şi provocare*, DIL, III, 1995, 145, 7;

Nicolae Baboi, VAR, VII, 1996, 2, 20; Iulian Ciocan, CFT, III, 1996, 5, 6; 15; Dan C. Mihăilescu, DOI, IX, 1998, 38, 15; Mușat, *Perspective*, 115.

C. T.

DRAGOMIR Petre, *Venea Măria Sa*, II, v. *Venea Măria Sa*, I, 1992.

DRAGU Victoria, *De ce dracu' plângi?*, București, Cartea Românească, 1994, 341 p. Roman psihologic. Pe linia gidiană, a „romanului despre roman", cartea propune două planuri narative, întrețesute. Două personaje, ambele scriitoare, redactează simultan câte un roman. Mara („povestitoarea", vocea narativă, vorbind la persoana întâi, timpul imperfect) citește în tranșe, pe măsură ce sunt scrise, bucăți din romanul Nataliei (personaj al acestei „povești-ramă", ființă aparent comună, ștearsă). Mai mult, entuziasmată de valoarea scriiturii Nataliei, Mara reproduce schematic, după fiecare lectură, fragmentele romanului citit. Acestei narațiuni „înrămate" i se mai adaugă alte câteva, dezvăluind destinele unor personaje care apar pe parcurs și intră în relație cu „povestitoarea". „Romanul din roman", cel al Nataliei, este ars în final de către autoarea sa, păstrându-și astfel o doză nealterată de mister. Unele detalii prezente în text sugerează prezența unei dimensiuni autobiografice (de pildă, titlul unui poem al Marei, *Amnios*, este de fapt titlul unui vol. de poezii, publ. de către ~ în 1977).

◆ Dan-Silviu Boerescu, LCF, s. nouă, 1995, 7, 6.

L. Pv.

DRĂGĂNESCU I., *Plăceri interzise. Spovedania unei curve*, Deva, Călăuza, 1994, 198 p. (Două inimi). Roman pornografic. Acțiune și personaje contemporane.

M. M.

DULCE Cristina, *Cine ești tu, Alex?*, București, Editura Ministerului de Interne, 1994, 157 p. (Colecția Police Club). Roman polițist.

I. M.

DUMITRESCU Adrian, *Magia puterii*, I, cu o pref. de Miron Blaga, ed. îngr. de Miron Blaga și Dan Matea, Oradea, Crican, 1994, 227 p.; II. *Încătușat, acuz!*, Oradea, Crican, 1995, 257 p. Roman al tranziției. Reușită panoramare de tip balzacian a vieții localității fictive Aradea, din vestul României. Afaceriști veroși și noii lideri post-revoluționari (Mihai Pintilie, Alex, Bazil Bologa, Cantemir Crăciun, Ștefan Balș) se angajează într-o concurență nemiloasă pentru a-și subordona atât economia Aradiei, cât și presa, poliția, justiția. Nici chiar cele două personaje spre care se îndreaptă simpatia auctorială (Radu Arion, un fost pușcăriaș, care încearcă să își refacă viața, și Cristian Dumitru, un ziarist care se angajează în lupta pentru dreptate) nu rămân necontaminate de cupiditatea, cameleonismul și lichelismul noii societăți. În vol. al doilea, ca efect al globalizării, interesele noilor potentați ai tranziției ajung în zona de influență a mafiei internaționale și a terorismului arab. Personajele feminine (Pia, Mara, Juana, Zoe Arion, Laura Pop) reprezintă doar oferta de senzualitate și de afecțiune existentă într-o lume a bărbaților, care nu ezită să recurgă la crimă sau șantaj în lupta pentru putere.

M. M.

FICEAC Bogdan, *Oameni de rezervă*, București, Societatea Știință & Tehnică, 1994, 159 p. (Colecția romanelor SF – Anticipația). Roman științifico-fantastic.

◆ Voicu Bugariu, ANT, 1996, 541, 4.

I. M.

FILIP Gheorghe, *Între două lumi*, [Alexandria], Teleormanul Liber, 1994, 207

p. Roman de familie, întrețesut cu teme epice specifice unui roman de formație, centrat pe autoanaliza naratorului-protagonist.

L. Pv.

FLORESCU Florentina, *Toamna Medei*, Bucureşti, E. P. S., 1994, 287 p. Roman de analiză psihologică, morală şi social-politică. Este rememorată drama trăită, în comunism, de un profesor universitar, istoricul Violin Buru, căruia scrierea unei cărți de idei i-a bulversat viața într-un dublu sens. Întâi, prin aceea că, absorbit şi însingurat de munca sa intelectuală, a fost părăsit de iubita sa soție, Meda (confesiunea ei ocupă ultima parte a romanului), şi, în al doilea rând, pentru că, în urma unei delațiuni, a fost anchetat şi condamnat ca duşman al regimului. Cele două evenimente se răsfrâng dureros în conştiința personajului, prelungindu-se în meditațiile sale despre socialism şi despre mentalitatea indusă de acesta, despre singurătate şi inadaptare, despre iubire şi generozitate etc. Totuşi, în mod paradoxal, romanul este mai convingător în latura lui realistă (scena percheziției, poveştile altor deținuți politici, episodul cumplit al detenției) decât în cea reflexivă, care se pierde prea adesea în generalități.

◆ Emil Mladin, RL, XXVII, 1994, 30, 7; Rodica Marian, ST, XLVI, 1995, 9, 48.

I. M.

FLORICEL Ion, *Iubirile care ucid*, Craiova, Oltenia, 1994, 232 p. Cu o pref. de Nic. A. Andrei. Cel de-al treilea vol. din ciclul *Teicanii*, din care mai fac parte *Moarte deocheată* (1991) şi *Pământ însângerat* (1992). A fost retipărit, cu titlul *Iubiri ucigaşe*, la publicarea întregului ciclu într-un singur vol. Roman detectivist, a cărui tensiune narativă este amplificată de prezența unei intrigi erotice. Odiseea căutării adevărului în cazul crimelor anchetate, pe de o parte, şi povestea de dragoste dintre Ilarie Ulmeanu şi Ionela Gârleanu, pe de altă parte, sunt principalele paliere epice pe care se grefează multiple divagații eseistice pe tema raportului dintre justiție şi adevăr, dintre iubire şi morală etc. Construcția caracterologică se dovedeşte astfel stereotipă, iar discursul narativ rămâne presărat cu formulări adeseori schematice.

▼ *Iubiri ucigaşe*, în vol. ~, *Teicanii*, I, Craiova, Pasărea Măiastră, 1998.

◆ Marian Barbu, LCF, s. nouă, 1998, 43, 10; Constantin Preda, ARLA, III, 1999, 1–2–3, 25.

L. Pv.

GÂRNEAȚĂ Domnica, *Îngeri şi monştri*, Galați, Porto Franco, 1994, 147 p. Ilustrare a răutății omeneşti şi a nerecunoştinței filiale, romanul, saturat de senzaționalul unor întâmplări incredibile, se confundă cu povestea Maricăi, o femeie care a cunoscut încă din pruncie cruzimea vieții şi care, după ce îşi crescuse eroic cei doi fii (Radu şi Mihai, unul medic şi altul procuror), se vede abandonată de ei, fără motiv, într-o clinică de boli nervoase.

I. M.

GÂRNEAȚĂ Domnica, *Tributul*, Bucureşti, Alutus D – Gemina, 1994, 207 p. Roman autobiografic. Reconstituind un sfert de veac din propria-i viață, naratoarea stăruie mai întâi asupra agitaților ani ’70, când, în afara necazurilor familiale, pricinuite de un soț nestatornic şi năbădăios, are de înfruntat indiferența şi chiar ostilitatea mediului literar. Dârză şi răzbătătoare, luptă din greu să-şi publice prima carte, dar tocmai când să reuşească intervine un fapt neprevăzut: arestarea şi condamnarea sa pentru trafic de influență. Are parte, astfel, vreme de un an şi ceva, de experiența dură a penitenciarului, traversată totuşi cu bine, între altele şi

datorită talentului de croitoreasă şi de... ghicitoare. Evocarea pe larg a detenţiei, cu mizeriile ei, cu personajele ei pitoreşti, cu poveştile ei macabre, dar şi cu pildele ei de gingaşă omenie, ocupă partea centrală şi cea mai densă a romanului. Acesteia îi urmează secvenţa, mult mai rezumativă, a „reabilitării” de după eliberare, a succesului literar şi a intrării, mai târziu, după 1989, în Uniunea Scriitorilor. Interesantă îndeosebi prin anecdotică şi prin prezenţa câtorva figuri scriitoriceşti cunoscute (Fănuş Neagu în primul rând), această ultimă parte a autobiografiei alunecă prea adesea într-o stânjenitoare retorică sentimentală.

I. M.

GEAFIR George, *Iubire şi speranţă*, Craiova, Spirit Românesc, 1994, 192 p. Roman psihologic. Prin intermediul unor rememorări crispate, al unor nelinişTite dialoguri imaginare, uneori chiar halucinatorii, şi al unor scene de gelozie conjugală sunt înfăţişate suferinţele psihice ale personajului principal, Paula Sârbu, o tânără traumatizată, în adolescenţă, de o tentativă de viol. Aparent restabilită după naşterea unui copil şi după răstimpul petrecut într-un sanatoriu, ea piere într-un accident de maşină a cărui premoniţie o avusese. Precipitarea epică din final, ca şi, în genere, compoziţia destul de laxă constituie două dintre neajunsurile cărţii, altfel nu lipsită de interes psihologic.

I. M.

❍ **GEAGESCU Constantin**, *Drum cu întoarcere*, fragment de roman, MIC, IV, 1994, 4, 3.

I. M.

GENARU Ovidiu, *Diverse cereri în căsătorie*, Iaşi, Junimea, 1994, 269 p. Roman confesiv şi pasional. Pornind de la un episod mai degrabă lăturalnic din *Sperietoarea* (1992), autorul îl reia şi îi dă forma unei biografii spectaculoase, aceea a unei tinere actriţe, Nastasia Krasovschi (pe scurt Nasti). Fire nelinişTită, capricioasă, nonconformistă, ea fusese sedusă în adolescenţă de un unchi vitreg, atrăgătorul Charles, experienţă traumatică ce o va urmări multă vreme. După căsnicia ratată cu un regizor, Nasti se va întoarce la cel pe care-l iubea şi îl detesta totodată şi care, înşelând-o mai apoi, o va determina la un gest disperat (îl împuşcă în timpul unei vânători). Povestirea faptelor şi comentariile asupra lor aparţin naratoarei anonime, o prietenă a protagonistei, care-şi deapănă propriile amintiri, reproduce scrisori, dar mai ales transcrie înregistrările pe bandă de magnetofon făcute de-a lungul anilor. Confundându-se, în mare parte, cu acela al romanului însuşi, stilul vioi şi ironic al confesiunilor are tensiune şi farmec, deşi alunecă uneori în simplă volubilitate.

◆ Alex Ştefănescu, RL, XXVII, 1994, 48, 6; Vasile Spiridon, ATN, XXXII, 1995, 6, 4.

I. M.

✸ **GHIŢESCU Mihai**, *Lidia*, Piteşti, Zodia Fecioarei, 1994, 198 p.

◆ ***, BNR, XLIV, 1995, 14, 50.

I. M.

GLIGAN Valer, *Teodorii sau Pe drumul dintre sat şi oraş. Roman de dragoste*, Cluj-Napoca, Dokia, 1994, 258 p. (Dokiana) Referinţe critice, note, comentarii şi postf. de Radu Creţu. Roman de dragoste. Această evocare idilică a Ţării Moţilor încropeşte deopotrivă şi un roman de formaţie, având-l drept protagonist pe ţăranul, devenit orăşean, Teodor Arieşanu. Cartea conţine, în maniera specifică autorului, bogate detalii etnografice (de remarcat şi micul glosar de regionalisme, plasat la finele cărţii). Viziunea naiv-idealizată asupra lumii satului se construieşte însă frecvent prin recursul la clişee de exprimare,

luate parcă dintr-un manual propagandistic (de exemplu, un mic cap. poartă titlul *Cu datoria muncii împlinite*).

L. Pv.

GOANȚĂ Ştefan, *Altarul de nisip*, Craiova, Universalia, 1994. Roman în care epoca socialistă este înfățişată nu într-o manieră dramatică, ci într-una „ironică, persiflantă, jovială" (Marcel Lucaciu). Numit generic Tovionescu, protagonistul piere în timpul evenimentelor din 1989, după ce, de-a lungul vieții sale, întruchipase absurdul social şi ideologic al unei întregi lumi, fiind de toate: „şi tată şi fiu şi puşcăriaş şi membru de partid şi activist şi nomenclaturist şi tov director şi tov maior, lucrător în domeniul propagandei audiovizuale" (Constantin Zărnescu)..

◆ Duliu Marcu, *Timpul şi tipul robotului*, LTE, IV, 1994, 23–25, 4; Horea Poenar, ST, XLV, 1994, 10–11, 58–59; C. Stănescu, *„Limba de lemn"*, ALA, IV, 1994, 210, 4; Marcel Lucaciu, ST, XLVI, 1995, 6, 45; Constantin Zărnescu, TR, s. nouă, VIII, 1996, 30, 4.

L. Pv.

GRĂMESCU Haralambie, *Pactul cu diavolul*, Bucureşti, Plenița, 1994, 219 p. Roman autobiografic cu temă politică. Protagonistul narator este un tânăr scriitor condamnat pe nedrept, în anii '60, la şase ani de închisoare pentru uneltiri contra ordinii sociale. Scrisă cu detaşare, într-un stil limpede şi expresiv, cartea reprezintă şi un document de epocă, o radiografie a vieții politice şi literare din primii ani ai regimului comunist. ≈ a fost considerat „una dintre creațiile exponențiale postrevoluționare ale unei literaturi de sertar autentice şi cinstite, în total comparabilă cu tulburătoarele romane postume ale lui I. D. Sîrbu" (Al. Firescu).

◆ Al. Firescu, *Conştiința conştiinței de sine*, MOZ, II, 1999, 8–9, 13–14.

M. W.

GRIGORESCU Ioan, *Ucideți petrolul! Operațiunea Tidal Wave. Pseudoroman*, Bucureşti, Expres, 1994, 256 p. (Spectacolul lumii, 4). Roman-document despre atacurile aeriene americane asupra Ploieştiului din timpul celui de-Al Doilea Război Mondial.

▼ *Bine ați venit în infern! ...*, ed. revăzută şi adăugită, Bucureşti, Nemira, 1995.

M. W.

✸ **GRIGOROIU Ion**, *Pădurea de patimi*, Galați, Porto Franco, [1994?]. „O carte de vacanță, de reconfortare sufletească" (Constantin Vremuleț).

◆ Constantin Vremuleț, *Două cărți şi un autor*, MIC, IV, 1994, 5, 3.

M. W.

GRIGOROIU Ion, *Refugiați în singurătate*, Bucureşti, Editura Snagov, 1994, 107 p. Cu o pref. de Dan Deşliu. Roman de dragoste. Retorică, romanțioasă, cartea evocă, la modul facil, o scurtă poveste de dragoste, aceea dintre Grig, un bărbat căsătorit, influent, trecut de prima tinerețe, cu veleități de scriitor, şi Andreia, o fată de cincisprezece ani, părăsită de părinți. Preluând procedee din literatura autenticității, prin inserția de epistole, notițe, încercări literare, precum şi din proza de introspecție, cartea se situează, cel puțin în intenție, şi în vecinătatea romanului de analiză psihologică.

◆ Constantin Vremuleț, *Două cărți şi un autor*, MIC, IV, 1994, 5, 3.

M. W.

❍ **GROŞAN Ioan**, *Vocația ca necesitate înțeleasă*, LCF, s. nouă, 1994, 6, 8–9, fragment de roman.

M. W.

❍ **GRUMEZA Ion**, *Podul*, VAR, V, 1994, 10, 20–21, fragment din romanul *Vlad*.

M. W.

❍ **HAREA Mihail**, *Poduri de dragoste*, fragment din romanul omonim, CRC, 1994, 22, 9.

M. W.

✷ **HÂNCU Ana**, *Obsesia unui proces*, Bucureşti, Divers-Press, [1994?], 200 p. Roman de debut. „Ne propune transcrierea, când obiectiv-descriptivă, când preţios-analitică, a unui episod dramatic din viaţa unei tinere femei” (Victor Sterom).

◆ Victor Sterom, ZBR, VI, 1995, 1–2–3, 37.

M. W.

➤ **HORIA Vintilă**, *Un mormânt în cer*, în româneşte de Mihai Cantuniari şi Tudora Şandru Olteanu, Bucureşti, Eminescu, 1994, 303 p. (În lb. spaniolă: *Un sepulcro en el cielo*, Barcelona, Planeta, 1987). Fragment: ≈, RL, XXIII, 1990, 7, 21. Roman biografic despre ultimii ani din viaţa pictorului El Greco, petrecuţi în Spania sfârşitului de sec. al XVI-lea şi la începutul celui următor. Concepută sub formă de confesiune a protagonistului, adresată iubitei sale dispărute, Jerónima, precum şi lui Miguel de Cervantes, în ultimul cap., cartea redă secvenţe din parcursul său existenţial, privit îndeosebi ca demers formativ şi iniţiatic. Tema centrală a romanului, structurat ciclic, în cinci cap., reprezentând tot atâtea tablouri ale pictorului, este aceea a creaţiei, a relaţiei dintre opera de artă şi existenţa mundană, dintre creator şi epoca sa. Eroul este un prototip al artistului, aflat într-un dezacord fertil cu lumea, un vizionar exilat într-o existenţă privită, în chip platonician, ca mormânt al spiritului. Arta este, în această accepţiune, o năzuinţă de transcendere a limitelor materiei, o cale de accedere la divin, la „trupul celest” al lucrurilor. Faptele relatate, de la anii de ucenicie în Italia, inspiraţi de întâlnirea cu Tizian, Veronese, Cellini, Tommaso Cavallieri, la exilul de la Toledo, în plin crepuscul al imperiului spaniol şi al Renaşterii, sunt relevante nu atât ca documente biografice, cât mai ales prin semnificaţiile lor filosofice şi simbolice. ≈ este o meditaţie despre sensul superior al artei, în calitate de cunoaştere revelatoare, o interogaţie asupra existenţei creatorului, realizată într-un decor fastuos, impregnat de culoare locală, un „roman (auto)biografic, parabolă a exilului perpetuu şi, în egală măsură, poietică a unei opere plastice testamentare” (Mircea Muthu).

■ *Un sepulcro en el cielo*, Barcelona, Planeta, 1987; *Les Clefs du crepuscule*, Lausanne, L’Age d’Homme, 1990; *Las claves del crepúsculo*, Madrid, Grupo Libro D. L., 1996.

◆ Valentin Chifor, ~ *sau parabola exilului*, F, XXIX, 1993, 9, 4–5; Ioana Pârvulescu, RL, XXVII, 1994, 7, 5; Nicolae Baboi, VAR, V, 1994, 6, 20; Dan Stanca, VR, LXXXIX, 1994, 9–10, 104–107; Vitalie Ciobanu, CFT, I, 1994, 2, 4; Victor Cubleşan, TR, s. nouă, VII, 1995, 2, 4; Mircea Muthu, APS, VII, 1996, 4, 15; 23; Muthu, *Călcâiul*, 157–161; ⁎*⁎, *Dicţionarul*, II; Maria Georgeta Orian, ~, *romancier*, TR, s. nouă, XI, 1999, 25–28, 7–9; Sălcudeanu, *Graffiti*, 102–112; Orian, *Vintilă Horia*, 76.

M. W.

❍ **HRENCIUC Dina**, *Alb*, fragment de roman, CRC, 1994, 4, 9; 15.

M. W.

HRISTU Anda, *Dragoste ciudată*, Constanţa, Europolis, 1994, 180 p. Roman de dragoste. Concepută prin alternanţa planurilor narative

şi a perspectivelor temporale, cartea reprezintă confesiunea a două personaje, arhitecta Simona Vernescu şi scriitorul Andrei Sixt. Trecuţi de prima tinereţe şi divorţaţi de curând, eroii petrec împreună un an, în casa de la mare a părinţilor Simonei, locuinţă închiriată de Andrei pentru a-şi regăsi liniştea şi pentru a scrie un roman. Prin rememorări şi reflecţii pe tema iubirii, dar şi printr-o confruntare finală cu foştii lor parteneri, protagoniştii reuşesc să se apropie unul de celălalt. Astfel, romanul lui Andrei, proiectat într-un plan paralel, în culisele discursului, devine povestea întâlnirii celor doi, în năzuinţa unei posibile noi iubiri.

◆ Nicolae Rotund, TMS, XXX, 1995, 1, 7; Rotund, *Incursiuni*, 215–217.

M. W.

IGIROŞIANU I., *Firul Ariadnei*, Bucureşti, Garamond, [1994?], 739 p. (Scriitori români). Roman realist despre evenimentele internaţionale care au favorizat declanşarea celui de-Al Doilea Război Mondial. Naraţiunea, clasică, echilibrată, de tip balzacian, evocă jocurile de culise din Societatea Naţiunilor de la Geneva, în contextul politicii agresive a Germaniei hitleriste, aflată în plină ascensiune. Din galeria numeroaselor personaje, în parte reale, se desprind ministrul plenipotenţiar al României la Geneva, Alexandru Băltescu, spirit nobil, erudit, şi diplomatul Şerban Deleanu, ambii aflaţi în dezacord cu politica Germaniei. Cartea, inspirată din biografia autorului, se concentrează îndeosebi asupra demersurilor menite a contura poziţia României într-un context extrem de tulbure, evocând, nu mai puţin convingător, şi dramele personale ale eroilor, portretizaţi cu autentică fineţe analitică. ≈ este „un roman-frescă”, de o „extraordinară densitate evocatoare”, cu o „structură simetrică, limpede şi echilibrată” (Ioana Pârvulescu).

◆ Ioana Pârvulescu, RL, XXVII, 1994, 15, 6; Doina Uricariu, RL, XXVII, 1994, 23, 19.

M. W.

ILIESCU Georgeta, *Visul de duminică. Roman de dragoste*, Craiova, M. Duţescu, 1994, 219 p. După tiparul clasicei drame amoroase cu final fericit, cartea evocă povestea de iubire dintre doi studenţi, Ion Iureş şi Ioana Mărgărit, care se cunosc la un bal al bobocilor, în Bucureştiul epocii comuniste. Din pricina situaţiei politice a ţării, marcată de multiple restricţii şi abuzuri, destinele eroilor se despart, odată cu stabilirea lui Ion în S.U.A., pentru a se reuni, după lungi peripeţii, odată cu căderea dictaturii, în decembrie 1989. Previzibilă, romanţioasă, insuficient de pregnant conturată ca problematică interioară, cartea rămâne un mic *love story* de vacanţă.

◆ Andreea Deciu, RL, XXVII, 1994, 35, 6–7.

M. W.

IONAŞCU Dumitru Dem, *Condamnaţi fără lege*, Deva, Călăuza, 1994, 141 p. Fragment: ≈, CON, I, 1994, 1, 4. Roman psihologic cu temă politică. Într-un registru confesiv, cartea evocă drama protagonistului Adrian Pliniu, directorul unei mine de cărbuni, în urma unui accident tragic, soldat cu moartea câtorva zeci de muncitori. Constrâns de către activiştii de partid să aplice metode de muncă riscante, în vederea îndeplinirii planului, eroul are revelaţia eşecului său existenţial, grefat pe neputinţa de a se opune politicii dictatoriale comuniste. Cartea devine, astfel, mai mult decât o evocare personală, un document de epocă, un denunţ la adresa regimului totalitar.

◆ Geo Filişanu, *Un autentic dialog cu lumea de azi*, VR, XCIV, 1999, 10–11, 197–198.

M. W.

JURCA ROVINA Ion, *Cine rămâne treaz*, Timişoara, Excelsior, 1994, 175 p. Roman autoreferenţial cu temă politică. Realizată pe mai multe paliere epice, prin alternanţa de voci şi de timpuri narative, cartea reprezintă o meditaţie pe tema autocunoaşterii, prin reinterpretarea trecutului. Intriga este declanşată de primirea unei misterioase scrisori nesemnate, pe care protagonistul, scriitorul Marcu, o atribuie unui prieten din tinereţe, aflat într-un moment de derută. În dorinţa de a limpezi lucrurile, eroul face o călătorie la Timişoara, oraşul studenţiei sale, unde, împreună cu vechii săi prieteni, rememorează întâmplări petrecute în întunecatul deceniu al şaselea. Misteriosul autor al epistolei, refugiat peste graniţă, în nădejdea de a-şi redobândi libertatea, se transformă astfel din personaj real într-un fel de eu imaginar, aparţinând fiecăruia dintre prieteni, cu toţii victime ale regimului comunist. În cele din urmă, ≈ reprezintă cartea unei drame colective, în care eroii, povestind, rememorând, trecând pe rând în prim-planul acţiunii, se autodescoperă prin succesive mărturii paralele.

◆ Alexandru Ruja, ROS, I, 1995, 5–6, 111; Ruja, *Parte*, II, 29–30.

M. W.

JURCĂ Gheorghe, *Nu ucideţi dragostea*, Alba-Iulia, BAB, 1994, 246 p. Cu o prezentare de Horea Bădescu pe coperta a IV-a. Roman epistolar. Autorul urmăreşte maturizarea erotică şi psihologică a Laurei Leterna, cadru didactic într-un sat din Munţii Apuseni, la mijlocul deceniului nouă al sec. al XX-lea. De remarcat dexteritatea stilistică a autorului.

M. M.

LĂNCRĂNJAN Ion, *Coridorul puterii,* I. *Suburbiile vieţii*, Deva, Destin, 1994, 294 p. Precedat de câteva epistole, trimise autorului de către Ilie Bădescu. Romanul, apărut postum, reprezintă primul vol. al unei tetralogii, ce ar fi trebuit să mai cuprindă cărţile: *Melancolia ţărânii, Raţiunea supremă* şi *După asfinţit – A treia zi*. Apărut mai întâi în f. rev. ALA, I, 1990, nr. 8–9 (parţial). Roman politic. Redactată în perioada ceauşistă, cartea reprezintă un amplu discurs pe tema luptei pentru putere, în contextul ideologic al dictaturii. În centrul naraţiunii se află un personaj exponenţial, activistul Vicenţiu Râpceanu, un susţinător fervent al comunismului, ajuns într-un moment de cumpănă în credinţa sa, din pricina nepromovării în ierarhia politică. Ins cu o supradimensionată imagine despre sine, arogant, ambiţios, imoral, complexat de o origine socială periferică, Vicenţiu Râpceanu rămâne un perpetuu aspirant la funcţia de prim-secretar de partid într-un oraş de provincie. Din aceleaşi motive, el ajunge, în cele din urmă, să pună sub semnul întrebării înseşi resorturile ideologice şi psihologice ale doctrinei pe care o susţine. Cartea devine, astfel, o meditaţie pe tema aşa-numitului „om capsulat”, corelativ al omului „nou” comunist, ca fiinţă mediocră, lipsită de convingeri autentice, modificate după împrejurări. Echilibrat şi fluent, condus cu siguranţa unui scriitor profesionist, dar tributar retoricii specifice epocii de dinainte de 1989, ≈ a fost considerat de critică „un roman sinteză al întregii opere a lui ~” (Cornel Moraru, în vol. ***, *Dicţionarul esenţial*).

◆ Constantin Cubleşan, TR, s. nouă, VII, 1995, 12, 23; Radu Ciobanu, ROS, I, 1995, 5–6, 57–59; ***, *Dicţionarul esenţial.*

M. W.

LEU Corneliu, *Anonimul Brâncovenesc şi alte cronici ale trecerii dintre veacul al şaptesprezecelea şi veacul al optsprezecelea aşezate sub formă de roman al vieţii Sfântului*

Domnitor Brancovean, Bucureşti, Realitatea, 1994, 112 p. Cu o postf. a autorului. Roman istoric. Autorul încearcă un experiment intertextual, combinând pasaje din cronicile muntene despre domnitorul Constantin Brâncoveanu, cu pasaje în care imită stilul cronicarilor. Scriitură postmodernă, în intenţie.

M. M.

LOGAN Genoveva, *Văzând şi făcând*, Bucureşti, Caritas, 1994, 156 p. Roman senzaţional, cu elemente de proză fantastică, pe tema posibilităţii de a manipula psihicul uman prin sugestia de la distanţă. În Bucureştiul epocii ceauşiste, o cercetătoare în psihologie, pe nume Agnesa Schipor, este implicată, fără voia sa, în proiectul unui anume doctor, Regvald, de răspândire a unui flagel menit a inhiba voinţa subiecţilor. Text precar, ca discurs literar.

M. W.

LUPU Nicolae, *Învierea lui Lazăr*, Bucureşti, Teleormanul liber, 1994, 176 p. Roman istoric cu elemente fantastice. Pe fundalul frământărilor sociale şi politice din Ţările Româneşti şi Transilvania sec. al XVIII-lea, cartea evocă destinul lui Lazăr Craioveanu, un ţăran participant la răscoala lui Horia, Cloşca şi Crişan. Prolix, arid ca scriitură şi extrem de ambiguu ca simbolistică, romanul ar vrea să ilustreze şi o parabolă biblică, silind astfel ideaţia să eşueze în neverosimil.

M. W.

LUSTIG Lucreţia, *Pânda*, Cluj-Napoca, Dacia, 1994, 196 p. Roman politic. Concepută într-o manieră confesivă, în stilul indirect liber, cartea reprezintă un dosar de existenţă, plasat în contextul abuzurilor ideologice din deceniul al şaselea al sec. trecut. Protagonista, o tânără activistă de partid, întoarsă din Bucureşti în satul natal pentru a contribui, fără succes, la realizarea colectivizării, devine, în timp, victima propriei sale exaltări ideologice, care-i impune o autoculpabilizare perpetuă. Alcătuit, aluvionar, din caiete, memorii, procese-verbale, discursuri şi monologuri interioare, alipite mai mult sau mai puţin arbitrar, romanul, dificil la lectură, punctează cu succes atmosfera sumbră şi delirantă a primilor ani de comunism din România.

M. W.

MANOLESCU Aurel, *Bazarul iluziilor*, Cluj-Napoca, Zalmoxis, 1994, 205 p. Precedat de o scrisoare a autorului, cu o pref. de Iustin Ghizdavu. Roman politic auto-biografic. Carte cu o valoare preponderent documentară, ≈ evocă ororile bolşevismului din perspectiva unui destin dramatic, emblematic pentru românii din Basarabia. Într-o manieră reportericească, naraţiunea aduce în prim-plan experienţa de prizonier într-un lagăr sovietic, între anii 1942–1948, a ofiţerului Amza Razna, fost combatant pe frontul de răsărit. Numeroasele privaţiuni la care este supus eroul, în calitate de prizonier, sunt urmate de abuzurile exercitate de regimul comunist, la întoarcerea sa acasă, soldate, în final, cu fuga din ţară a fostului ofiţer, altminteri un patriot convins. Abundent în detalii, ≈ se remarcă printr-o „acţiune captivantă”, fiind scris „într-un stil nevindicativ şi lipsit de patimă, cu o senină detaşare” (Iustin Ghizdavu).

M. W.

MARIAN Maria, *Optimiştii înfrânţi*, Bucureşti, Albatros, 1994, 239 p. Cu o caracterizare pe coperta a IV-a de George Pruteanu. Conceput ca jurnal al unei profesoare de socialism ştiinţific, ţinut din 1944 până în 1989, romanul intenţionează să schiţeze, pe canavaua unui destin, profilul unei epoci. Cu o adolescenţă petrecută în atmosfera

coloniei petroliere de la Moreni, confruntată cu inegalitățile sociale ale vechiului regim, eroina se va regăsi în noua orânduire, identificându-se din convingere cu ideologia socialistă şi integrându-se în aparatul de propagandă. De-a lungul carierei sale universitare, evocarea traversează teroarea anilor '50, destalinizarea şi virajul naționalist al regimului totalitar. Ilustrarea persecuției politice din ultimii ani ai dictaturii comuniste, ca şi încercarea de a sublinia, din perspectiva unui „optimist înfrânt”, eşecul proiectului socialist, suferă inevitabil de inautenticitate.

◆ ***,UC, IV, 1994, 11–12, 19.

L. T.

MARIAN Mircea, *Ninge în Spania la Alicante*, Cluj-Napoca, Dacia, 1994, 227 p. Roman al destinului de artist. Face parte din ciclul *Trilogia disperării* alături de *Portret de familie cu crizanteme* (1993) şi de *Filiera* (1995). În toamna anului 1957, pictorul Mihai Magheru dispare în timpul unei expediții în Deltă. Douăzeci de ani mai târziu, un judecător purtând acelaşi nume, Mihai Magheru, investighează împrejurările acestei misterioase dispariții, adunând mărturii despre biografia pictorului. Prin efectul de oglindire pe care îl implică, investigația devine un pretext al introspecției, angajând o reflecție în marginea insignifianței existenței. Destinul lui Mihai Magheru nu reuşeşte însă să intereseze, „misterul” lui rezolvându-se prin apelul la poncif. Naiv, neînțeles şi asocial, pictorul e un personaj construit după şablon, prin excelență convențional şi, în consecință, previzibil. Un plus de culoare se obține prin mici portrete secundare, schițate sumar, fără repere sociale ori istorice.

◆ Gheorghe Glodeanu, F, XXXI, 1995, 7–8, 22–23.

L. T.

MARINOV Zvezdomir, *Ispita*, Bucureşti, Giana, 1994, 128 p. Cu o caracterizare a autorului pe coperta a IV-a. Construcție prolixă, care amestecă o narațiune cu aspect ştiințifico-fantastic cu variațiuni naive pe marginea unor episoade biblice. Pe baza unui proiect laborios, care explică naşterea lui Iisus
prin intervenția unei civilizații extraterestre, cartea reinventează articulațiile biografiei cristice, dramatizând, prin procedee epice convenționale, o ficțiune mistică. Textul parcurge etapele cunoscute ale destinului lui Iisus pe pământ, de la naştere până la crucificare, oferind un traseu paralel, cu justificări hilare, ale evenimentelor relatate în Biblie.

◆ ***, BNR, XLIII, 1994, 21, 57.

L. T.

MARINOV Zvezdomir, *Mocirla*, Bucureşti, Giana, 1994, 165 p. Proză de dezbatere morală care imaginează revenirea cristică pe pământ. Scenele de viață, traversând medii diverse, de la mănăstire, azil, orfelinat până la gară şi cârciumă, surprind, invariabil, decăderea umanității. Faptele sunt constatate în stilul reportajului senzațional, cu o dramatizare rudimentară. Ca narațiune, cartea rămâne în zona fabulei morale, căreia i se asociază, supărător, accente de scriere propagandistică.

◆ ***, GAC, VI, 1995, 1–2, 40.

L. T.

MARINOV Zvezdomir, *Pasărea, trădarea şi spinul*, Bucureşti, Giana, 1994, 145 p. Cu o caracterizare nesemnată pe coperta a IV-a. Asemenea altor proze ale aceluiaşi autor, ≈ reprezintă o construcție prolixă, cu caracter mistic, care amestecă o narațiune cu aspect ştiințifico-fantastic cu variațiuni naive pe

marginea unor episoade biblice. Din punct de vedere tematic, e vorba de o refacere, în contextul istoriei contemporane, a apocalipsei veterotestamentare. Un grup de pământeni care părăseşte planeta în curs de distrugere se refugiază pe Sirius unde se supune unui proces de reeducare morală coordonat de roboţi. Fără interes literar.

L. T.

MARINOV Zvezdomir, *Regina sânzienelor*, Bucureşti, Giana, 1994, 203 p. Roman fantastic. Pe îndepărtata planetă Orc, se naşte, după o lungă aşteptare, fiica regelui Crenos. Ea e sortită unui destin bazat pe ideea de sacrificiu, ca Regină a sânzienelor, având misiunea de a coborî între oameni pentru a ţine piept forţelor răului. La scară cosmică, ea stă alături de Iisus, ca pereche feminină şi garant, prin jertfă, al ordinii etice. În plan terestru, se întrupează în Lăcrămioara, fiică de ţăran care duce o existenţă marcată de suferinţe lumeşti: o copilărie torturată, un viol, o căsnicie ratată. Din această intersecţie de planuri rezultă o poveste hilară, cu o supărătoare înclinaţie spre alegorie, care transformă orice situaţie epică în schemă morală.

◆ ***, BNR, XLIII, 1994, 21, 57.

L. T.

MESEA ULMEANU Cristinia, *Două iubiri*, Craiova, Amicul Casei, 1994, 139 p. Cu un cuvânt înainte de M. Florin. Roman de dragoste. Banală reluare, într-un spaţiu imprecis determinat, dar cu siguranţă înainte de 1989, a eternului triunghi amoros. Personajele (Irian Ciurea, Răducu Mircescu, Irina) rămân simple fantoşe. Mult sentimentalism de aceeaşi calitate.

M. M.

MICLĂU Paul, *Dislocaţii*, I–II, Bucureşti, Prietenii Cărţii, 1994, 255 + 255 p. Cu o pref. a autorului. Prima variantă a romanului, redactată în lb. franceză, a fost tradusă în lb. română de către autor, în 1985. O tratare independentă a aceluiaşi subiect, mult redusă de către cenzură, a văzut lumina tiparului, în 1989, la Editura Facla din Timişoara, sub titlul *Comoara*. Roman experimental. Drama colectivă a unui sat bănăţean dislocat în 1951 şi drama individuală a unui copil de ţărani recomandat să studieze la Şcoala de Literatură din Bucureşti şi obligat, astfel, să se alieneze, alcătuiesc substanţa discursului narativ. Acesta este întrerupt aleatoriu de un metadiscurs fragmentar, care îşi propune să dea tensiune actului scriiturii. Teoreticianul literar nu pare a fi dublat de un romancier la fel de înzestrat.

M. M.

MIHAI Ion, *Confluenţe*, Piteşti, Vlasie, 1994, 120 p. Roman de dragoste cu tentă senzaţională. Indicând, prin titlu, intersecţia mai multor destine, naraţiunea relatează complicat un traseu al regăsirii celei dintâi iubiri. Alexandru Aljoca, îndrăgostit în acelaşi timp de două femei, Simina şi Sanda, o părăseşte pe prima şi se căsătoreşte cu cea de-a doua. Însă sinuciderea Sandei, precum şi accidentul grav suferit de Alexandru justifică întoarcerea protagonistului, înaintea morţii, la prima sa dragoste.

◆ ***, BNR, XLIV, 1995, 4, 35.

L. T.

MIRON Violeta, *Locotenent Irina*, Galaţi, Porto Franco, 1994, 205 p. (Cupidon). *Bildungsroman*. Descendentă a unei familii de militari, Irina îşi doreşte, la rândul ei, să devină ofiţer de aviaţie, iar romanul îi urmăreşte destinul din gimnaziu până la absolvirea Academiei. Pe acest fir epic previzibil se grefează povestea unei interiorităţi definite, neaşteptat, în raport cu figura Marthei Bibescu.

Deținătoare a unui ms. inedit al scriitoarei, Irina își proiectează asupra acesteia aspirațiile ideale: patriotism, elevație spirituală, aristocrație etc. În final, eroina are revelația unei legături mistice, descoperindu-se ca reîncarnare a Marthei Bibescu. Neinteresant din unghiul invenției epice, romanul reflectă astfel un bovarism primitiv, cu relevanță mai degrabă psihologică decât estetică.

◆ ***, BNR, XLIII, 1994, 20, 53; ***, RL, XXVIII, 1995, 14–15, 8.

L. T.

MODORCEA Grid, *Fetele de bani gata*, București, Alcris, 1994, 237 p. Face parte dintr-un ciclu, alături de *Băieții de bani gata* (1993) și de *Noii băieți de bani gata* (1996). Roman social. În ultimii ani ai dictaturii comuniste, Gavril zis Sculă-Mare, cascador la Buftea și *bodyguard* într-o familie de nomenclaturiști, se îndrăgostește de cea pe care o protejează, Nona Clauner, și este citat ca martor în procesul ei de divorț. Procesul antrenează însă interese politice la cel mai înalt nivel, amenințând integritatea castei conducătoare și implicându-i, indirect, chiar pe soții Ceaușescu. Devenit incomod, Gavril este asasinat. Dincolo de trama aiuritoare bazată pe teorii ale conspirației, fresca socială, orientată spre evocarea unor figuri feminine specifice nomenclaturii, se construiește simplist, ilustrată de orgii și sufocată de pornografie.

◆ ***, BNR, XLIII, 1994, 23, 67.

L. T.

MUNTEANU Vladimir, *Cartea muntelui în derivă*, Sibiu, Biblioteca Euphorion, 1994, 220 p. (Biblioteca Euphorion. Colecția de proză, 3). Cu o caracterizare a autorului pe coperta a IV-a. Fragmente: ≈, EPR, IV, 1993, 1, 11, 15; ≈, EPR, IV, 1993, 2, 9; RL, XXVI, 1993, 7, 14. Narațiune simbolică, ≈ implică structurile subconștientului colectiv într-o meditație în marginea regimului totalitar. Conceput ca istorie a unei migrații legendare, romanul urmărește deplasarea unei comunități ancestrale, proiectată simultan pe două coordonate, ca mutare spațială, din munte spre oraș, și ca mișcare temporală, dinspre arhaic spre contemporaneitate. În datele lor primitive, ca membri ai unei civilizații străvechi, personajele sunt caracterizate de legătura pe care o stabilesc cu tărâmul morților. Andrei, un copil care își pierde tatăl, absoarbe sufletul celui mort; un bătrân își descoperă propriul cadavru pe drum și, uimit de asemănarea fizică, îl duce acasă; în același spirit, Vladimir M. constată că, după moarte, trupul lui rămâne viu, continuând să se miște. În peregrinările ei spațio-temporale, comunitatea poartă cu sine propriii morți, care refuză să moară. Migrația ei simbolică spre prezent evocă o persistență a trecutului, o forță a memoriei și un tezaur arhetipal transferat peste generații. Într-un ultim moment al dezvoltării epice, în punctul final al călătoriei, confruntată cu regimul totalitar, comunitatea mitică face experiența închisorilor comuniste și cunoaște, pentru prima oară, moartea ireversibilă. Cartea explorează astfel o temă a ciocnirii între structurile arhetipale și constrângerile unei societăți secularizate. Bogat ilustrată în literatura română, tema are aici o dezvoltare oțioasă, obscură prin nesiguranța aparatului simbolic și, în cele din urmă, puțin semnificativă.

◆ ***, BNR, XLIII, 1994, 22, 65; Liviu Ioan Stoiciu, CID, IV, 1994, 196, 6; Mihaela Ursa, ST, XLV, 1994, 12, 55; Victoria Dumitriu, JL, s. nouă, VI, 1995, 13–16, 3.

L. T.

NAZAT Marian, **Paul Floricel MOCANU**, *În așteptarea morții*, București, Șansa, 1994, 213 p. Cu o pref. a autorilor. Roman polițist.

◆ Alex Ştefănescu, RL, XXVIII, 1995, 13, 6.

L. T.

✸ **NEAGU Niculae**, *O anchetă dificilă*, Bucureşti, Editura Ministerului de Interne, 1994.

◆ ***, LCF, s. nouă, 1995, 40, 4.

L. T.

➤ ❍ **NEGOIŢĂ Constantin Virgil**, *Cybernetic conspiracy: mind over matter*, tr. de Ion Alexandru Muşlea, fragment de roman, TR, s. nouă, VI, 1994, 1, 6. (În lb. engleză: *Cybernetic conspiracy: mind over matter*, New Falcon Publications, 1988).

L. T.

✸ **NEGRILĂ Aurel**, *Amprente în memorie*, Bucureşti, Editis, 1994, 276 p.

◆ ***, BNR, XLIV, 1995, 2, 36.

L. T.

NERSESIAN Anaïs, *Parfumul rochiei*, Bucureşti, Ararat, 1994, 191 p. (Romanul de dragoste). Evocare a unei istorii fantastice interbelice, prinsă în rama cotidianului anost al României comuniste. Naraţiunea urmăreşte, pe două planuri temporale, supravieţuirea, într-un apartament de bloc, a unei bătrâne imobilizate, Bunica Emma, şi, în paralel, un episod din copilăria acesteia, petrecut în anii '20. Fiică a unor ţărani de pe pământurile unui mare moşier, Emma fusese trimisă, ca domnişoară de companie, la conac. Fetiţa avusese astfel ocazia să cunoască o lume stranie, centrată pe două figuri feminine caracterizate, în spirit decadent, prin împletirea unor trăsături estetizante cu pasiuni freudiene: pe Domnişoara cea Tânără, care se împarte între iubirea serafică pentru preotul satului şi atracţia animalică pentru un oier, şi pe Domnişoara Amalia, care nutreşte în secret o afecţiune, cu nuanţă incestuoasă, pentru propriul tată. În cele din urmă, semn al unei damnaţii misterioase, preotul se sinucide, conacul arde, iar cele două domnişoare pier în incendiu. Vizibil influenţat de atmosfera şi de temele prozei eliadeşti, romanul rămâne totuşi sensibil doar la recuzita exterioară şi convenţională a naraţiunii fantastice.

◆ ***, BNR, XLIV, 1995, 13, 33.

L. T.

NEŞU Ioan, *Un pumn de iarbă*, Bucureşti, Tai-Pan, 1994, 199 p. Fragment: *Dragoste de seară*, TMS, s. nouă, I, 1996, 11, 8–9. Roman realist rural. Din perspectiva studentului Petrică Florea, întors în vacanţă în satul natal, naraţiunea realizează o frescă a Vlahiei, mică localitate din sudul ţării, care suferă, în anii '80, consecinţele târzii ale colectivizării. Evocare a unui sat înfometat, părăsit de bărbaţii în căutare de lucru şi locuit aproape exclusiv de femei, cartea construieşte imaginea unei comunităţi crepusculare, ameninţată de procesul neîntrerupt al exproprierii. Protagonistul surprinde extinderea hiperbolică a gospodăriei colective, care acaparează, tentacular, porţiuni tot mai vaste din geografia satului, creionând un tablou absurd în care oile, rămase fără păşune, ajung să caute iarba în centrul localităţii. Viziunea apocaliptică a universului rural e, din păcate, compromisă de maniera rudimentară a povestirii, afectată de inconsecvenţe narative.

◆ ***, BNR, XLIII, 1994, 21, 57; Aurel David, „Accent", 1994, 19, 5; Şerban Codrin, „Hermes-Press", 1994, 65, 2; Şerban Codrin, „Concret", 1994, 60, 8; Ion Anghel Mânăstire, „Curierul", 1994, 126, 3; Florin Grigoriu, „Curierul", 143, 1995, 2; ***, UC, V, 1995, 2–3, 17; Ion Roşioru, TMS, s. nouă, II, 1997, 7, 7; Ion Roşioru, TMS, s. nouă, IV, 1999, 3, 6.

L. T.

NICOLAU-GOLFIN Marin, *Fata pământului*, Craiova, Imprimeria Oltenia, 1994, 575 p. Cu o pref. a autorului. După afirmaţia autorului, vol. face parte din ciclul *Condiţia vlahă*, alături de *Stella-Alba* (1992), de *K2B3, misiune secretă în România 1989* (1993) şi de un alt roman, probabil nepublicat, *Stele cad, stele se ridică*. În cadrul unui vast proiect de ilustrare a destinului românesc, ce şi-ar propune să redea o situare geopolitică complexă, la intersecţia mai multor sfere de influenţă, ≈ urmăreşte, cu o formulare a autorului, „condiţia românilor din deceniul patru". În centrul romanului stă destinul lui Radu Furtună care, ca student în Bucureşti, este contemporan cu grevele de la Griviţa şi cu mişcările pentru drepturi sociale din Universitate. Având o ascensiune rapidă ca secretar particular al unui anume Răutu, important om politic şi ministru al Învăţământului într-un guvern interbelic, protagonistul izbuteşte nu numai să îşi asigure accesul la cercurile puterii, ci şi să facă o carieră universitară de succes, cu multiple stagii în străinătate. La întoarcerea în ţară, Radu Furtună află de sinuciderea suspectă a şefului său, în spatele căreia bănuieşte un complot angajat de interese politice obscure. Pe firul investigaţiei, în căutarea unor explicaţii oculte, naraţiunea se structurează senzaţional, cu răsturnări neverosimile de situaţie, cu evenimente simetrice şi coincidenţe regizate.

◆ ***, BNR, XLIV, 1995, 13, 33.

L. T.

OCHINCIUC Ion, *Capcana din Bulevardul Primăverii*, Bucureşti, Scripta – Calypso, 1994, 284 p. (România azi). Cu o caracterizare nesemnată pe coperta a IV-a. Roman poliţist.

◆ ***, BNR, XLIV, 1995, 2, 37.

L. T.

OJOG-BRAŞOVEANU Rodica, *Cutia cu nasturi*, Bucureşti, Editura Marin Preda, 1994, 271 p. Roman poliţist.

◆ Maria Dobrovolschi, AZI, 1993, 804, 5.

L. T.

ONICEANU Marius, *Arhanghel şi demon*, Bucureşti, Editura Tehnică, 1994, 172 p. (Romane). Roman senzaţional. Actorul Gabriel Prut suferă un accident de maşină, în urma căruia rămâne paralizat. În timpul spitalizării se îndrăgosteşte de o asistentă medicală, Cora, cu care face călătorii în ţinuturi exotice, iniţiind-o în arta teatrală.

L. T.

✸ **ONICEANU Marius**, *Cazul Benjamin Soroca*, Bucureşti, Editura SAS, [1994?].

◆ T. I., CROR, VI, 1994, 11, 15.

L. T.

❍ **ORLEA Oana**, *Otrava din memorie*, RL, XXVII, 1994, 39, 20; *Otrava din memorie*, VR, XC, 1995, 5–6, 52–57, fragmente dintr-un roman cu titlul neprecizat.

L. B.

PANIŞ Anatolie, *Să îngropăm trecutul. Roman document*, [Bucureşti]., Editura Snagov, 1994, 174 p. Cu o pref. a autorului. Roman realist. Evocă drama satului românesc în timpul regimului comunist. Tache Balaur, personaj de o reală autenticitate, se opune curajos deciziei politice de demolare a casei sale, ca o ultimă formă de afirmare a demnităţii sale de ţăran.

L. B.

PARASCAN Constantin, *Orga de argint*, Iaşi, Junimea, 1994, 149 p. Roman bucolic. O „metapoveste" ai cărei protagonişti, Nelia şi

Valentin, reeditează, asemenea cuplului primordial, „cea mai veche poveste a omenirii” (Constantin Dram). Pretextul găsirii unei orgi de argint deschide drumul inițiatic pe care-l vor parcurge cei doi.

◆ Miruna Mureșan, UC, V, 1995, 4, 11; Dram, *Lumi*, 22–25.

L. B.

PARDĂU Platon, *Condotierul*, București, Odeon, 1994, 158 p. Roman polițist.

◆ Emil Mladin, RL, XXVII, 1994, 32, 7.

L. B.

PARDĂU Platon, *Omul de la Interpol*, București, Odeon, 1994, 151 p. Roman polițist.

L. B.

❍ **PASCU Al.**, *Cățelul cu urechi ca de cârpă*, CRC, 1994, 8, 9; *Piatra ponce*, CRC, 1994, 8, 9, fragmente din romanul *Unde* (?).

L. B.

PĂUN Gheorghe, *Oglinzi mișcătoare*, București, Scripta, 1994, 223 p. Roman oniric. Alexandru, student la matematică, trăiește o experiență stranie, cauzată de un accident. Starea de inconștiență în care rămâne timp de câteva zile reprezintă pentru protagonist o continuare în vis a călătoriei pe care o începuse. Plecat în vacanță la fratele său, profesor de lb. română la Săliștea, Alexandru, acum în comă, are percepția amalgamată a unor imagini și personaje reale din satul pe care nu apucase să-l vadă, din cauza accidentului suferit. ~ țese, astfel, o canava originală, în care îmbină apriorismul fantastic cu firescul din realitate. Satul, loc hipnotic, din care nu poți fugi, planurile paralele surprinse în oglinzi deformate sau cele de o acuratețe ireproșabilă, toate conferă prospețime și farmec unui roman bine structurat epic.

L. B.

PEACOCK George [Gheorghe PĂUN], *Hotel Anghila*, București, Scripta, 1994, 148 p. Roman polițist.

L. B.

✸ **PETRIA Petre**, *Tinerețea, drumul vămilor. Roman de dragoste*, Râmnicu Vâlcea, Conphys, 1994, 92 p.

◆ ***, BNR, XLIV, 1995, 19, 34.

L. B.

PETRIȘOR Marcel, *Secretul fortului treisprezece* v. *Memorii*, 1991.

➤ **PLEȘEA Gabriel**, *Aruncă pâinea ta pe ape*, București, Vestala, Alutus-D, 1994, 315 p. (În lb. engleză: *Bitter by Thy Bread*, New York, G. P., 1989). Roman „brodat pe experiența de exil a autorului” (Titu Popescu). Protagonistul, Ion Olteanu, emigrant la New-York, încearcă să-și depășească crizele de inadaptare în țara de adopție. Narațiunea rectilinie, fără dinamism sau culoare, inventariază o existență banală, evocată cu simțurile parcă atrofiate de noile realități americane.

■ *Bitter by Thy Bread*, New York, G. P., 1989.

◆ Emil Mladin, RL, XXVII, 1994, 29, 7; Mihaela Ursa, ST, XLV, 1994, 12, 52; Simion Bărbulescu, *Scriitori din diaspora new-yorkeză*, LCF, s. nouă, 1999, 2, 19; Micu, *Istoria*, 653–654; Popescu, *Editoriale*, 57–59.

L. B.

POPESCU Dumitru Radu, *Dumnezeu în bucătărie*, București, Viitorul Românesc, 1994, 205 p. Demarat sub auspiciile unui

policier – o serie de presupuse sinucideri se dezvăluie, în visul zidarului Gogoneață, ca tot atâtea crime –, textul îşi tulbură progresiv coerența prin intruziunea oniricului, ce sfârşeşte prin a se impune ca o altă realitate. Punând în centrul narațiunii ființe fără destin, imune la tortura conştiinței, la prezența vreunei culpe, alta decât cea primară, în virtutea căreia şi acționează, ≈ este „metafora spațiilor purificatoare în care «tronează ochiul divin» […], o domestică încăpere, cu ferestre largi, cu maşină de gătit, uriaşă, unde pot să se întâlnească şi să discute cei care nu-şi găseau locaş de întâlnire în alte părți, şi cei care voiau să se întâlnească măcar cu ei înşişi, luând o oală de vin” (Octavian Duță).

◆ Octavian Duță, *Realitatea ca vis sau metafora spațiilor purificatoare*, LTE, IV, 1994, 45, 6; Elena Beram, JL, s. nouă, V, 1994, 43–48. 3; Mircea Tomuş, ROS, I, 1995, 1, 51–56; Ion Vlad, TR, s. nouă, VII, 1995, 11, 4; Valeriu Cristea, CAI, 1995, 3–4, 12–16; Luminița Holban, LTE, V, 1995, 22–26, 4; Jeana Morărescu, *Proba inițiatică a şahului*, LTE, VI, 1996, 39, 10; Goci, *Romane*, 34, 323–332.

L. B.

POSTELNICU Ioana, *Remember*, Bucureşti, Albatros, 1994, 168 p. Roman de analiză psihologică. Scrisă la persoana întâi, narațiunea se constituie într-o confesiune al cărei timbru, de o „tulburătoare intimitate”, ar sugera o apropiere de ideea de „text autoreferențial” (Vlad Sorianu). Protagonista, scriitoare şi ea, ajunsă la vârsta a treia, duce, împreună cu soțul, în Bucureştiul sfârşitului de deceniu opt al veacului trecut, o existență ternă, întrerupându-şi singura îndeletnicire plăcută, lectura, prin statul la interminabilele cozi „comuniste” din fața alimentarelor. Atunci când îşi găseşte soțul mort, în apartamentul friguros, Alma nu are puterea să-l părăsească şi-l veghează, aproape înghețată, într-un fotoliu, o întreagă noapte geroasă de decembrie. Mărturia totală la care se dedă, scotocind în cele mai îndepărtate cotloane ale sufletului, „cu luciditate, fără falsă candoare, cu o deplină sinceritate” (Teodor Vârgolici), constituie o rememorare fidelă a propriei vieți şi, totodată, o fină analiză psihologică a sufletului feminin, efectuată inclusiv prin prisma experiențelor erotice. Candoare, pasiune, maturitate – etape ale evoluției sale sentimentale –, toate sunt oferite, asemenea unei spovedanii, celui cu care hotărâse, nu cu mult înainte, să plece spre moarte. Finalul abrupt, ce vesteşte începutul Revoluției, exact când sufletul Almei părăseşte această lume, coincide cu sfârşitul unei ere pe care protagonista, în încercarea sa de „mărturie particulară”(Vlad Sorianu), o înfierase cu fermitate.

◆ Teodor Vârgolici, ALA, IV, 1995, 254, 4; Nicolae Baboi, VAR, VI, 1995, 12, 20; Vlad Sorianu, ATN, XXXIV, 1997, 12, 5.

L. B.

✸ **PRUNDEA Alexandru**, *Procesul unui intelectual*, f. l., Romfel, 1994. „Neputința de a distinge între real şi irealul unei utopii halucinante, nu se consumă la nivel metafizic, ci este consecința unui spirit mediocru, lipsit de putere de observație, care se foloseşte de locurile comune ale filozofiei pentru ca lumea imediată să-i pătrundă în gând” (Rusanda Mureşan).

◆ Rusanda Mureşan, ST, XLVI, 1995, 4–5, 69.

L. B.

RADU Elena, *Pământul silniciei*, Galați, Porto Franco, 1994, 143 p. Roman de senzație, cu acțiunea plasată în perioada interbelică. Felin Condrescu, fiică de boieri, cunoaşte, într-o vacanță la mare, un tânăr de condiție modestă, de care se îndrăgosteşte şi cu care se căsătoreşte, împotriva voinței părinților. Războiul o aduce pe protagonistă la limita sărăciei şi a foamei, aceasta fiind

nevoită să-şi câştige cu greu existenţa, pentru ea şi pentru restul familiei, după ce tatăl fuge în străinătate, iar soţul pleacă pe front. Lipsite de substanţă, personajele populează un epic facil, artificios şi schematic.

L. B.

➤ **RAŢIU Emil**, *Bariera. Romanul exilului*, Cluj-Napoca, Clusium, 1994, 194 p. (Mărturii, 4). Cu o prezentare de Teohar Mihadaş, pe coperta a IV-a a cărţii. Fragmente: *O cortină*, LCF, s. nouă, 1991, 30, 10; *Împărţirea lumii*, LCF, s. nouă, 1991, 48, 11, 12; *În labirint*, TR, s. nouă, IV, 1992, 28, 6. Roman de analiză socială şi psihologică. Rod al unei experienţe dureroase, ≈ se constituie într-o autentică mărturie despre „imperativul şi tentaţia libertăţii" într-o societate totalitară. Ca atare, cartea devine „radiografia necruţătoare a conştiinţei, a filozofiei de viaţă, pe care un exilat şi-o asumă" (Zaharia Săngeorzan). Aparent o reconstituire a numai trei luni din viaţa protagonistului Virgil Nan, naraţiunea oferă, prin evocarea şederii sale în lagărul pentru exilaţi politici de la Usküdar, tabloul complex al condiţiei sociale a refugiatului român, alături de „un «pitoresc» album de portrete înrămate în amărăciune" (Teohar Mihadaş).

◆ Radu Mărăşescu, TR, s. nouă, VII, 1995, 16, 4; Ion Maxim Danciu, TR, s. nouă, VIII, 1996, 17, 3, 8–9; Zaharia Sângeorzan, *Exilul, destinul, labirintul*, JL, s. nouă, X, 1999, 7–10, 20–21.

L. B.

❍ **REBREANU Vasile**, *Bizoni şi manechine*, fragment din romanul *Legaţi-vă centurile de siguranţă*, LTE, IV, 1994, 50, 8–9.

L. B.

✷ **RIZEA Felix Anton**, *Domino. Scene din viaţa şi dragostea unui vagabond*, f. l., [1994?]. „Urmăreşte evoluţia programată (există o tentativă de demonstrare a valabilităţii câtorva teze filozofice desprinse din *Etica* lui Spinoza) a lui Mihai Cosma, în corelaţie strânsă cu iubita sa, Doina, dar, mai ales, cu Erika, maşina lui de scris, metamorfozată ingenios în personaj distinct, cu aventuri independente. De fapt, Mihai şi Erika sunt personajele care explorează lumea sufocată în chingile «socialismului multilateral», ceilalţi (Andrei, Doina, miliţianul Zamfir savuros crochiat) constituind un reazem al descoperirilor" (Alexandru Spânu).

◆ Alexandru Spânu, LCF, s. nouă, 1994, 27, 4.

L. B.

ROMAN Regis, *Întoarceri pierdute*, Cluj-Napoca, Zamolxis, 1994, 152 p. Roman de introspecţie. Cartea „transmite o experienţă subiectivizată în cel mai înalt grad, dar trăită în acelaşi timp de personaj sub semnul unei maxime raţionalităţi. O febrilitate a reflexivităţii transpare în roman, astfel încât realitatea obiectivă, exteriorul nu este prezentat decât sugerat, ca pretext pentru intense panseuri, lungi raţionamente, vehemente demonstraţii şi excursuri teoretice care amintesc de *Ulysse* al lui Joyce" (Patricia Comănescu).

◆ Patricia Comănescu, EX, XXVIII, 1996, 10–11–12, 31.

L. B.

SADOVAN V. Alexandru, *Oltenii cu cobiliţa. Roman capodoperă*, Bucureşti, Alcris, 1994, 462 p. Roman rural. Reconstituie viaţa unui sat românesc din Oltenia în perioada interbelică, urmărind destinul unei familii de ţărani. Palidă replică morometiană, Dode Băniţă Nudoarme trudeşte din greu, împreună cu cei şapte copii ai săi, pogoanele răsfirate în perimetrul Dăbulenilor, iar băieţii săi pleacă la Bucureşti pentru a se căpătui. Deşi naraţiunea abundă în evenimente, protagonistului „nu i

se întâmplă, la drept vorbind, nimic interesant” (Horia Gârbea).

◆ Horia Gârbea, LCF, s. nouă, 1994, 8, 15.

L. B.

SĂLCUDEANU Petre, *Bunicul şi lacrima din carburator*, Bucureşti, Albatros, 1994, 301 p. Roman poliţist.

L. B.

SĂRARU Dinu, *Crimă pentru pământ*, Bucureşti, Eminescu, 1994, 239 p. Fragment de roman (romanul a fost anunţat iniţial cu titlul *N-avea în mână decât mugurii de cireş*), LTI, ed. română, 1999, 29, 28. Roman rural. Ultima parte a *Trilogiei ţărăneşti*, ce mai cuprinde romanele *Nişte ţărani* (1974) şi *Iarba vântului* (1993). Localizat în acelaşi topos de referinţă al prozei lui ~, Cornu Caprei, după momentul revoluţionar al anului1989, ≈ „încheie trilogia într-o notă profund dubitativă. Va renaşte cu adevărat lumea ţărănească, atâta vreme cât renaşterea ei se petrece sub semnul unei crime pentru o palmă de pământ? Va mai putea ea să-şi găsească reperele sfărâmate? Va fi o renaştere completă, o renaştere a spiritualităţii ţărăneşti sau doar o renaştere a instinctelor de proprietate, a conflictelor, a sărăciei?” (Răzvan Voncu). După experienţa traumatizantă a colectivizării (*Nişte ţărani*) şi după abulia lâncedă a unei umanităţi tot mai înstrăinate de valorile spaţiului ei originar (*Iarba vântului*), ≈ propune, în persoana lui Damian Vulpenaru, imaginea unui alt Ion, învins, de astă dată, nu de blestemul iubirii (relaţia adulterină cu Daria), ci de dorinţa de răzbunare pentru pământ a familiei acesteia.

▼ Bucureşti, Pro, 1996.

◆ Alex Ştefănescu, RL, XXVIII, 1995, 4, 6; Mircea Tomuş, ROS, I, 1995, 2, 54–59; Bogdan Popescu, CAI, 1995, 3–4, 95–96; Gheorghe Marin, UC, VIII, 1998, 2, 9; Răzvan Voncu, *O trilogie ţărănească la sfârşit de mileniu*, CAI, 2000, 2–3, 86–88; Goci, *Romane*, 20, 299–313; Dumitru Micu, *Literatura*, 252.

L. B.

SĂSĂRMAN Gheorghe, *Cupa de cucută*, Timişoara, Sedona, 1994, 260 p. Roman *science-fiction*.

◆ Cornel Robu, *Sf-ul românesc în dezbatere: ~. Alegorie şi ancheta ficţiune. O dublă dedublare*, TR, s. nouă, VI, 1994, 4, 8–9; Horia Gârbea, LCF, s. nouă, 1994, 17, 16; Mihai Grămescu, JSF, IV, 1995, 104, 16.

L. B.

SGARCEA Valentin, **Dan Zepa ANTONOAIE**, *Invers*, Constanţa, 1994, 93 p. Cu o pref. a autorilor, intitulată *Provocare*. Roman parodic. Naivităţile societăţii postdecembriste sunt ironizate printr-o reflecţie ludică asupra stereotipiilor din lumea românească a acelei perioade.

I. T.

SIMION Ana, *Scaune cu lanţuri*, Bucureşti, E. M., 1994, 200 p. Roman-parabolă pe tema ficţiunii. Paul Marian, autorul unei nuvele de succes, dedicate prietenului său, Mihai Ulman, este victima propriului scenariu narativ. Ulman reuşeşte să transpună acţiunea nuvelei în realitate, într-un experiment ce anulează graniţele dintre realitate şi ficţiune.

I. T.

✷ **SOARE Romeo**, *Babel*, Tg. Mureş, Casa de Editură Mureş, 1994, 127 p.

◆ Biblioteca Judeţeană Mureş (catalogul electronic).

I. T.

STANCIU Florica, *Aşteapta-mă, iubire*, Constanţa, Muntenia, 1994, 119 p. Roman

sentimental. Evocă viaţa a două asistente sociale din România perioadei comuniste.

◆ Ion Roşioru, *Happy ending stories*, TMS, XXIX, 1994, 8, 6; T. Mădălin, *La porţile destinului*, TMS, XXXI, 1996, 6, 6.

I. T.

STELEA Nicolae, *Astrologul*, Bucureşti, ExLibris Universalis, [1994?], 159 p. Roman istoric. În jurul anului 1430, după domnia lui Mircea cel Bătrân în Ţara Românească, aflată acum în impas faţă de Poartă, au reînviat luptele pentru scaun. Conflictele cu turcii şi încercările lui Vlad Dracul de a obţine puterea politică se finalizează prin intervenţia providenţială a unui astrolog alchimist, care întruchipează figura magului cu rol controversat în istorie.

◆ ****, RL, XXVII, 1994, 45–46, 6.

I. T.

❍ **STOENESCU Alex Mihai**, *Moartea la stop*, fragment din romanul *Îngerul tatuat*, VAR, V, 1994, 4, 14–15.

I. T.

STOICA Aurel C., *Duhovnicul Satanei*, III, v. *Duhovnicul Satanei*, I, 1991.

ŞAIN Emil, *Femeia în verde*, Timişoara, Excelsior, 1994, 152 p. (Duel). Roman poliţist.

A. S.

❍ **ŞERBĂNESCU Mircea**, *Iubind şi urând telefonul*, fragment din romanul *Întâia noapte a destinelor*, LTE, IV, 1994, 7, 9.

A. S.

ŞOVU George, *Dragoste şi moarte sau Mirese şi îngeri*. Bucureşti, Orpheus, 1994, 235 p. Roman de dragoste. Acţiunea începe în anii cincizeci şi sfârşeşte în perioada de după Revoluţia din 1989. Ziaristul Valeriu Dobreanu o salvează pe profesoara Valentina Corban din mânile unor huligani care vroiau să o violeze. Pasiunea fulgerătoare care îi va lega pe cei doi are un sfârşit tragic. Valeriu este acuzat pe nedrept de spionaj şi zace mulţi ani în închisoare, fără a fi judecat. Valentina se îmbolnăveşte de cancer şi moare trei ani după ce dă naştere lui Alexandru, fructul iubirii ei cu Valeriu. Tatăl şi fiul se vor reîntâlni doar şaptesprezece ani mai târziu, în 1988, dar pentru puţin timp. Alexandru va fi ucis în vâltoarea Revoluţiei din Decembrie 1989.

◆ ****, UC, V, 1995, 1, 14.

M. M.

ŞTEFAN Ioan T., *Nedumerirea vameşului*, Constanţa, Metafora, 1994, 141 p. (Aventuri pe litoral). Roman de aventuri. Vameşul Ene Dinu ajută procuratura să rezolve un caz de contrabandă cu droguri. Furnizorul, pentru echipa de handbal din Constanţa, era Matilda, fosta lui iubită.

A. S.

ŞTEFĂNESCU Sorin, *Şamanul*, Bucureşti, Savas Press, 1994, 312 p. (Colecţia science-fiction). Roman ştiinţifico-fantastic. O navă cosmică în derivă întâlneşte, în spaţiu, o copie fidelă a Pământului.

◆ Cărăşel, *Mic dicţionar*, 214–215.

A. S.

❍ **TĂNASE Stelian**, *Vlad*, fragment de roman, CNT, 1994, 38, 8–9.

A. S.

TĂNASE Virgil, *Evenţia Mihăescu. Tratatul dumneaei de călătorie exotică la ceasul nunţii sale dintr-un secol revolut*, Craiova,

Scrisul Românesc, 1994, 174 p. Romanț „deopotrivă investigație și loc de constatare, povață și lucrare de moravuri” (Eugen Simion). Vol. se constituie din lecturi fragmentare ale unor peisaje sufletești, a căror autenticitate stă exclusiv în logica istorisirii. Serie de fragmente „micro-discontinui”, în care fiecare piesă rezumă întregul (I. Negoițescu).

◆ Eugen Simion, *El vaporean, ea buzoiancă*, LTE, IV, 1994, 48, 3; Negoițescu, *Scriitori*, 432–434.

A. S.

✷ **TOMA Dumitru**, *Singur aproapele meu*, Arad, Sofia, 1994.

◆ Bănescu, *Mușchetarii*, I, 178–179.

A. T.

TUDORAN Radu, *Sub zero grade*, București, Arta Grafică, 1994, 479 p. Cu o pref. a autorului și o notă din partea editurii. Fragmente: RL, XXIV, 1991, 20, 14–15; *Anna – Passionaria*, RL, XXV, 1992, 10, 14–15. Face parte din ciclul *Sfârșit de mileniu*, alături de romanele *Casa domnului Alcibiade* (1978), *Retragerea fără torțe* (1982), *Ieșirea la mare* (1984), *Victoria neînaripată* (1985), *Privighetoarea de ziuă* (1986), *O sută una lovituri de tun* (1989). Roman politic. Din marea familie Alcibiade, narațiunea urmărește biografia ultimilor doi fii, Titus și Tadeu. La sfârșitul anilor ’40, ei aleg două trasee existențiale simetrice. Titus piere, încercând să părăsească țara amenințată de instaurarea regimului comunist; Tadeu, fost membru al diviziei Tudor Vladimirescu, urmează calea rezistenței anticomuniste și este ucis, ca partizan, undeva în Munții Făgărașului. Cele două destine oferă autorului ocazia unei reflecții asupra rolului ideologiei comuniste în istoria poporului român, până în pragul revoluției din 1989. Romanul continuă astfel, nejustificat, mult după dispariția protagoniștilor, comentariul politic covârșind materia epică.

◆ ⁎*⁎, UC, IV, 1994, 3–6, 8; ⁎*⁎, BNR, XLIII, 1994, 20, 55.

A. T.

TUPAN Marius, *Vitrina cu păsări împăiate*, București, Fundația Luceafărul, 1994, 349 p. Cu o caracterizare a autorului pe coperta a IV-a. Fragmente: ≈, RL, XXIII, 1990, 10, 14–15; ≈, TNLS, II, 1990, 36, 6–7; *La mănăstire*, LCF, s. nouă, 1990, 42, 10. Roman alegoric. Anatol Rovina, scriitor din capitală, e adus de Andrei Deanu într-un oraș-sanatoriu, menit să ofere adăpost creatorilor. I se spune Cetatea de Aur sau Orașul-muzeu pentru că aici urmează să fie adunați toți artiștii, pentru a fi expuși publicului. Casa care i se oferă lui Anatol seamănă de aceea cu o cușcă. Orașul-muzeu e un loc al încremenirii și al mortificării, structura sa geometrică constituind, în același timp, un instrument de inhibare a vitalității și un mijloc de control. Anatol Rovina descoperă însă subteranele orașului și existențele fantomatice ale vechilor locuitori, excluși din proiectul urban ideal. Metaforă transparentă a imersiunii într-un subconștient al istoriei, existența subterană situează supraviețuirea într-un spațiu al refulării și iraționalității. Romanul propune astfel o alegorie amară a regimului totalitar, în care rezistența și acceptarea se regăsesc – rezidual sau manifest – în aceeași negativitate. Finalul imaginează orașul invadat de animale sălbatice, dar nu eliberat, ci distrus. Cu o logică alegorică uneori mai puternică decât aceea epică, romanul rezistă prin bogăția orizontului fantasmatic așezat în fața retinei, mai degrabă decât prin istoria pe care o povestește.

◆ ⁎*⁎, RL, XXVII, 1994, 45–46, 6; Minea Moisă, R, 1995, 1–2, 14; ⁎*⁎, BNR, XLIV, 1995, 4, 37;

Monica Spiridon, LCF, s. nouă, 1995, 10, 5; Alex Ştefănescu, RL, XXVIII, 1995, 9–10, 8; Octavian Soviany, CNT, 1995, 15, 5; Radu Cernătescu, *Prin subteranele Curții-Vechi, spre universalitate*, LCF, s. nouă, 1995, 15, 10; N. B., VAR, VI, 1995, 4, 21; Eugenia Tudor Anton, CNC, VI, 1995, 5, 14; Emil Manu, ALA, IV, 1995, 271, 4; Gabriela Duda, *Povestiri din irealitatea învecinată*, ST, XLVI, 1995, 6, 20; Costin Tuchilă, VR, XC, 1995, 7–8, 134–137; Evelina Cârligeanu, TMS, XXX, 1995, 9, 7; Vasile Spiridon, ATN, XXXII, 1995, 8, 4; Sorina Gabriela Costea, MI, VI, 1995, 51–52, 12; Adrian Dinu Rachieru, *O imaginație arhaică*, MI, VII, 1996, 56–57, 6.

A. T.

➤ **ȚEPENEAG Dumitru**, *Cuvântul nisiparniță*, cu o pref. de Adrian Marino şi cu o autobiobliografie, Bucureşti, Univers, 1994, 96 p. (Ithaca. Scriitori români din exil). (Text bilingv, scris inițial în română şi în franceză, şi apărut mai întâi în Franța, în tr. lui Alain Paruit, cu titlul *Le Mot sablier*, în 1984). Roman poematic şi muzical, autobiografic în bună măsură, un text-*performance* care transcrie drama trecerii de la identitatea scripturală românească la cea franceză. Odiseea autoexilului afectiv şi cultural al naratorului, a transmutării sale din matricea lingvistică a românei în lb. de adopție, franceza, este supusă dezbaterii câtorva personaje dotate cu vocație teoretică. Protagonistul, un reflex auctorial semnalat discursiv prin persoana întâi, îşi confesează în fața lor intenția de a se debarasa de „balastul" de fantasme al românei, de a exorciza încărcătura imaginară originară a inconştientului său culturalizat, pentru a putea scrie fără inhibiții în franceză. Există câteva puternice nuclee ale unui imaginar de o debordantă plasticitate, care par să contrazică viziunea escatologică a unora dintre personaje asupra literaturii. Un astfel de nucleu imaginar, cu rost de generator textual şi fantasmatic, este figura şarpelui gigantic, balaur cu şapte sau cu douăsprezece capete, peste care s-a construit întreg oraşul. Aşteptând să-şi ia revanşa, după cum literatura însăşi aşteaptă să îşi reclame drepturile pierdute, fantasma balaurului funcționează ca o oglindă a clepsidrei textuale, a mecanismului producător de text. Autospecularitatea, pe filieră Gide, a acestui continuu *performance* textual se reflectă într-o *structură în ecou* a generatorilor nu doar semantici, ci şi fonetici. Imaginea exemplară a nisiparniței ori a clepsidrei rezumă simbolic întreaga carte bilingvă ca pe o enormă hieroglifă care se autoreprezintă, ca o spirală învârtindu-se în jurul propriului ax arhetipal.

■ *Le Mot sablier*, tr. de Alain Paruit, Paris, Éditions P. O. L., 1984.

◆ Adrian Marino, *Aventura limbajului*, JL, s. nouă, II, 1991, 15–16, 3; Dan Cristea, *Exilul în limbă*, LCF, s. nouă, 1994, 5, 5; Nicolae Bârna, *Prefirarea grăunțelor*, CAI, 1994, 9–11, 127–130; Miruna Nicolae, *Romancierul-nisiparniță*, RL, XXVII, 1994, 28, 6; Aura Christi, *„Scriitorul-nisiparniță"*, CNT, 1994, 35, 16; Eugen Simion, *Romanul autobiografic textualist*, LTE, IV, 1994, 42, 3; Octavian Soviany, *Dezhumarea dragonului*, CNT, 1994, 42, 5; Bârna, *Țepeneag*, 177–183; Jean-Pierre Longre, *Passage de frontière et exil linguistique. Réflexions sur Le mot sablier de Dumitru Tsepeneag*, „Lettres et cultures de langue française", 1999, 24, 69–76; Margareta Gyurcsik, *Une contribution roumaine au nouveau roman*, în vol. *La Roumanie et la francophonie*, Timişoara, Anthropos, 2000, 142–156. ❐ V. şi *Zadarnică e arta fugii*, 1991.

L. Pv.

❍ **ȚUGUI Haralambie**, *Ultima grevă a foamei*, fragment din romanul *Amintirile unui ciudat ofițer*, CRC, 1994, 15, 9.

A. T.

ȚUGUI Ion, *Inocenții şi blidul Satanei*, Bucureşti, Sirius, 1994, 285 p. Literatură de sertar, potrivit afirmației autorului de pe

coperta a IV-a. Roman parabolic. Eugen Zimbrean, zis Poetul, încearcă să îşi publice romanul intitulat *Domul cenuşiu*, făcând cât mai puține compromisuri cu prea-puternicul Departament al Festivităților. Soția lui, Clara, își câştigă existența pictând icoane și confecționând flori artificiale, supravegheată, la rândul ei, de către Departamentul Sfinților. Singurii prieteni ai Poetului şi Clarei sunt vecinii lor de bloc, Maestrul Filozof, un fost deținut politic, și partenera lui de viață, Maria, o fostă călugăriță, căreia i se permite să completeze meniul familiei cu alimente rămase de la Cantina Ideologiilor, unde își câştigă existența spălând vasele. Cutremurul de la 4 martie 1977 pune capăt existenței acestor personaje obligate să-şi ducă traiul într-o lume absurdă, golită de sens. Răul a devenit banalitate în acest univers coşmaresc, marcat stilistic de o reuşită manipulare, din punct de vedere artistic, a limbajului de lemn din vremea comunistă.

◆ ⁎*⁎, BNR, XLIII, 1994, 23, 61.

M. M.

ȚUGUI Ion, *Strania iubire*, Bucureşti, Globus-Sirius, 1994, 303 p. Roman de dragoste cu caracter burlesc. Într-un centru de colectare a mierii, Inocențiu Prețuitu, căsătorit cu Bombonica, se îndrăgosteşte de Filomella Pacoste. Caracterizate printr-un procedeu onomastic facil, cele două personaje au în comun preocupările înalte şi o aspirație marcată spre sferele ideale ale activității umane, proiectate, cu o comică seriozitate, într-o existență derizorie. Filomella, care scrie texte comerciale pentru promovarea produselor apicole, se simte, în fapt, o gânditoare profundă, autoare a unui sistem filosofic original; Inocențiu, inventator al unei centrifuge pentru rafinarea mierii, se crede, în forul său intim, un descoperitor cu vocație de explorator. Pe căi diferite, ambele personaje visează la obținerea premiului Nobel, ca ultimă certificare a elevației lor spirituale. În vreme ce Filomella scrie o teză despre *Legea distrucției universale şi factorii ei pozitivi în fenomenologia entropică*, Inocențiu inițiază o expediție în căutarea unei populații extraterestre diafane, care duce o existență subpământeană în munții Carpați. La capătul călătoriei sale, exploratorul devine el însuşi o ființă diafană şi, ca o formă de consacrare târzie, e achiziționat de Muzeul de Speologie. Inaugurată sub auspicii ludice, narațiunea descoperă treptat registrul serios, constatând, prin alternarea unor perspective onirice, fantastice şi suprarealiste, modelarea realității sub presiunea aspirațiilor ideale. Ca şi în *Don Quijote*, automistificarea ridicolă a eroilor capătă în final accente tragice.

◆ ⁎*⁎, UC, IV, 1994, 3–6, 10; Micu, *Literatura*, 252.

A. T.

ȚUNEA Simion, *Dă-mi măcar o zi de iubire*, Timişoara, Helicon, 1994, 290 p. Cu o prezentare nesemnată pe coperta a IV-a. Roman sentimental al maternității. Anca Măgureanu, studentă la medicină, rămâne însărcinată fără a fi căsătorită. După naştere, femeia o încredințează pe fiica ei maicii Nina, care a asistat-o la naştere şi a susținut-o moral în timpul graviditătii.

◆ ⁎*⁎, BNR, XLIII, 1994, 24, 69.

M. M.

VASILIU Mircea, *Operațiunea „Egreta”*, Galați, Porto Franco, 1994, 142 p. (Detectiv). Roman polițist.

◆ ⁎*⁎, BNR, XLIV, 1995, 4, 37.

A. T.

VELICAN Sabin, *Încântare*, Târgu Jiu, Alexandru Ştefulescu, 1994, 204 p. Fragment:

Împărțirea copilului, BSL, I, 1942, 25, 3–4. Face parte din ciclul *Marea călătorie*, alături de *Răzvrătitul* (1995) şi de **Robii destinului* (1998). Roman autobiografic. Urmăreşte, din primii ani de viață până la sfârşitul şcolii primare, pe Sever Pera, fiu al unei familii de meşteşugari, crescut de bunici, într-un cătun în preajma oraşului Târgu Jiu. Narațiune a copilăriei idilice, proiectată pe fundalul unei societăți patriarhale, romanul permite reconstituirea unei atmosfere rurale caracteristice începutului de sec.; mici portrete de meseriaşi, de țărani şi chiar figura unui erou local, haiducul Ion, care, în timpul primului război mondial, sabotează administrația germană, se desprind dintr-o evocare care împleteşte un pitoresc de factură romantică cu ilustrarea realistă a unor medii sociale diverse. Dincolo de acest strat de semnificații sociale, universul copilăriei lui Sever se dovedeşte a fi unul bătrânicios, mut şi imobil prin natura sa, de un calm grav care aminteşte de proiecția blagiană a spațiului rural. ≈ se înscrie într-o tradiție a literaturii patriarhale, furnizând o reprezentare cunoscută, fără să devină convențională, a unei lumi care nu şi-a pierdut inocența, care nu a avut încă experiența înstrăinării, nici pe aceea a degradării.

A. T.

✷ **VLASIE Daniela**, *Sărbătoarea măslinilor*, Timişoara, Almanahul Banatului, 1994, 112 p. „Reprezintă literar […] starea de spirit a tinerilor din perioada dictaturii şi din anii de după prăbuşirea ei, când au constatat dezamăgiți că aproape nimic nu s-a schimbat” (Alex Ştefănescu).

◆ ⁎*⁎, RL, XXVIII, 1995, 7, 6; Alex Ştefănescu, RL, XXVIII, 1995, 9–10, 8.

A. T.

ZAHARIA Ilie, *Iluzii*, Bucureşti, Demiurg, 1994, 267 p. Roman realist, cu tentă memorialistică. Pe firul unui destin individual, ≈ schițează o frescă politică, surprinzând, de-a lungul a patruzeci de ani, istoria tulbure a relațiilor dintre intelectualitatea evreiască şi Partidul Comunist. Construită în jurul biografiei lui Iosi, ziarist evreu, membru al Partidului Comunist din anii ’20, narațiunea consemnează trecerea comuniştilor în ilegalitate, acțiunile subversive din timpul războiului, accederea lor la putere şi procesele de epurare de la sfârşitul anilor ’50. Existența protagonistului se leagă strâns de conjunctura politică şi de poziția evreilor în cadrul partidului. Angajat fără rezerve în presa de stânga dintre cele două războaie şi implicat în operațiunile clandestine orientate împotriva forțelor germane de ocupație, Iosi primeşte o catedră la universitate odată cu instaurarea regimului comunist, cade în dizgrație în urma unei tentative de a scrie un roman politic şi moare în momentul în care Securitatea îi confiscă ms. Totuşi, această biografie fracturată se dezvoltă schematic şi fără dramatism, ilustrând rece vicisitudinile istoriei. Acumularea documentară de date, figuri politice şi decupaje jurnalistice, specifică memorialisticii, se dovedeşte în cele din urmă mai puternică decât ambiția construcției fictive a unui destin.

◆ ⁎*⁎, BNR, XLIII, 1994, 15, 44; Mircea Zaciu, TR, s. nouă, VII, 1995, 11, 4, 11.

A. T.

ZAHARIA Romulus, *Casa cu ochii scoşi*, II, v. *Casa cu ochii scoşi*, I, 1993.

ZARIFOPOL Dinu, *Naufragiul*, I, Bacău, Loreley, 1994, 503 p. Cu o pref. şi o postf. de Mircea Anghelescu. Fragmente: *La Rămureni*, RL, XXVI,1993, 32, 14–15; *Întâmplări la Rămureni*, VR, LXXXVIII, 1993, 10–11, 75–82; *II. *Moartea lui Levi*, Timişoara, Amarcord, 1997. Fragment: ≈, O, s. nouă, 1997, 2, 8–9;

III. *Şah la rege*, Timişoara, Amarcord, 1998, 383 p.; IV. *Crima generalului*, Timişoara, Amarcord, 1999, 430 p. Cu o prezentare pe coperta a IV-a de Romul Munteanu. Roman de familie. Text „amplu, pe multiple planuri, un roman puţin *vieux style*, […] nu un *conte à tiroirs* ci un *tiroir à contes*" (Mircea Anghelescu), urmăreşte două generaţii din familia lui Iorgu Sumariotis, pe parcusul unui deceniu, de la începutul celui de-Al Doilea Război Mondial până la naţionalizarea din 1948. Cu o perspectivă temporală îngustă, naraţiunea se concentrează şi din punct de vedere spaţial, limitându-se la consemnarea evenimentelor desfăşurate pe moşia de la Rămureni a clanului Sumariotis. Evocarea surprinde vacanţele la ţară ale proprietarilor, instalarea unei garnizoane germane în conac şi, în cele din urmă, transformarea lui în colhoz. Proiectul romanesc încearcă astfel să răsfrângă, într-un mediu închis, reverberaţiile unei istorii în derivă. Fără să se remarce prin calitatea viziunii realiste, ori prin singularitatea destinelor antrenate în acest şir de schimbări, ≈ se reţine totuşi datorită ilustrării epice dense a atmosferei politice din România după încheierea războiului.

◆ ***, BNR, XLIII, 1994, 21, 60; Alex Ştefănescu, XXVIIII, 1995, 18, 6; Dana Chetrinescu, O, s. nouă, 1997, 8, 4; ***, UC, VIII, 1998, 6, 4; Eugenia Vâjiac, *„Paul Zarifopol, criticul literar, este fratele străbunicului meu"* (interviu cu Cristina Zarifopol), TMS, s. nouă, III, 1998, 8, 3; Constantin Trandafir, F, XXXIV, 1998, 10, 44–46; Letiţia Guran, *„Experienţa americană a fost ca o experienţă de război"* (interviu cu Cristina Zarifopol), VTR, XXVII, 1998, 1, 12–16; ***, BNR, XLVIII, 1999, 21, 66; Romul Munteanu, *Dinu Zarifopol şi romanul modern*, LCF, s. nouă, 1999, 12, 4, 10; Mariana Şipoş, *„În anii comunismului nu puteam să scriu ceva ce nu simţeam…"* (interviu cu Dinu Zarifopol), LCF, s. nouă, 1999, 39, 12–13; Mircea Anghelescu, LCF, s. nouă, 1999, 45–46, 31; ***, UC, IX, 1999, 11–12, 23; Iulian Boldea, VTR, XXVIII, 2000, 1, 57–58; Nicoleta Cliveţ, VTR, XXVIII, 2000, 1, 58–59; Mihai Dragolea, VTR, XXVIII, 2000, 1, 54–55; Georgeta Drăghici, VTR, XXVIII, 2000, 1, 55–56; Al. Th. Ionescu, VTR, XXVIII, 2000, 1, 56–57; Iolanda Malamen, *„Eu nu am ştiut niciodată să scriu un roman de sertar"* (interviu cu Dinu Zarifopol), VTR, XXVIII, 2000, 1, 50–52; Nicoleta Sălcudeanu, VTR, XXVIII, 2000, 1, 59–60; Alexandru Vlad, VTR, XXVIII, 2000, 1, 52–54; Miruna Mureşanu, UC, X, 2000, 5, 8.

A. T.

ZLOTEA Mircea, *S-a întâmplat la Saint Casimir*, Braşov, Tipocart, 1994, 213 p. Roman poliţist.

A. T.

ZOGRAFI Vlad, *Omul nou*, Bucureşti, Albatros, 1994, 262 p. Roman realist. Urmăreşte patru destine în derivă, după Revoluţia din 1989. Figura lui Constantin Corbea, cea mai consistent conturată dintre cele patru, este aceea a unui profesor de socialism ştiinţific silit să se pensioneze din Universitate odată cu schimbarea regimului politic. Trăind dramatic momentul de ruptură, personajul orbeşte, se închide în sine şi, scufundându-se în trecut, pentru a-şi pune sub interogaţie formaţia ideologică, redescoperă utopia marxistă a „omului nou". Obsedat de aceasta, Constantin Corbea ajunge să perceapă, dincolo de abstracţia „omului nou", o stranie prezenţă încarnată, un personaj-idee cu care îşi bea ceaiul, îşi împarte biscuiţii şi din care face un partener de dialog. Explicit, fostul profesor de socialism ştiinţific aşteaptă de la „omul nou" o revelaţie asupra direcţiei de evoluţie a umanităţii; implicit, el încearcă să se justifice, întorcându-se în trecut pentru a da legitimitate unei ficţiuni ideologice care i-a orientat întregul destin. Sub pretextul interogării viitorului omenirii, personajul ascunde o nelinişte legată de valoarea propriului trecut. Pentru Constantin Corbea, revoluţia din 1989 constituie momentul unei

revelații negative, care îi descoperă brusc insignifianța existenței sale, dezvăluindu-i dimensiunile unui eşec personal. Celelalte personaje sunt construite similar: Valeria, care nu reuşeşte să îşi găsească o slujbă în ciuda capacităților ei, Andrei, care şi-ar fi dorit să fie scriitor dar îşi câştigă existența ca anticar, Ştefan, care a abandonat facultatea şi deține un atelier de reparații de ochelari. Urmărite de spectrul ratării, dezorientate, fără posibilitatea de a-şi găsi locul în noua lume, toate aceste personaje ascund în trecut o renunțare pe care evenimentele din decembrie 1989 o pun în evidență. Revoluția stă astfel la originea unei derute existențiale care nu se datorează lipsei de sens a lumii, ci pasivității individului. Inadecvarea socială a celor patru personaje se motivează, ca şi în cazul eroilor lui Brătescu-Voineşti, prin lipsa voinței; înfrânți datorită propriei inerții, printr-un deficit de acțiune, nu printr-o acțiune în sens greşit, cei patru eroi reactualizează în peisajul romanului românesc tipul inadaptatului, explorat de literatura începutului de sec. XX. Notabilă rămâne perspectiva asupra evenimentului revoluționar. Spre deosebire de multe romane ale deceniului zece care, inspirate de haosul postrevoluționar, au încercat să ilustreze imaginea unei lumi ieşite din țâțâni, ≈ interpretează schimbarea de regim ca mediu catalizator al unor înfrângeri personale.

◆ ⁎*⁎, BNR, XLIV, 1995, 1, 36; Radu Voinescu, CNC, VI, 1995, 6, 5; Alexandru Spânu, LCF, s. nouă, 1995, 34, 4; ⁎*⁎, GAC, VI, 1995, 1–2, 40; Dan C. Mihăilescu, DOI, VIII, 1997, 1, 19.

A. T.

1995

ALEXANDRESCU-MIHĂLCENI Ion, *Noaptea valpurgică*, Iaşi, Junimea, 1995, 409 p. Roman sentimental cu pretenții de frescă socială. Ion Munteanu, fiul unui soldat din timpul războaielor balcanice, crescut la țară, devine, în perioada interbelică, la Bucureşti, un intelectual angajat, visând la asanarea vieții sociale. Acuzat de instigare la crimă, el este închis şi judecat, împreună cu autoarea materială a asasinatului, o fostă prostituată. Aceasta se va sinucide, pentru a nu suporta clemența prim-ministrului, purtând în roman numele Bulibaşă, în preziua eliberării lor comune din închisoare. Ton filozofard, cu intenții moralizatoare, intrigă didactică.

I. I.

AMARIȚEI Ştefan, *Şevaletul*, [Iaşi], Boema, 1995, 145 p. Roman al obsesiilor creației artistice. Pictorul Gelu, amic, până la un punct, cu şeful filialei artiştilor plastici dintr-un oraş de provincie, Dima, căruia, în tinerețe, British Museum îi cumpărase două tablouri, trăieşte un dureros sentiment de derută. Disputat de două femei, Anca şi Lena, cea de a doua nepoată a „marelui” Dima, Gelu trăieşte în spaima de a nu-şi putea defini personalitatea, ca artist, împiedicat de obtuzitatea lumii reale. Extrem de puțină pregnanță şi autentic, însă, în trăirile acestui om, mai degrabă abulic şi cabotin, decât rațional şi tenace.

◆ ⁎*⁎, UC, VI, 1996, 1–2, 11; Victor Cubleşan, ST, XLVII, 1996, 7–8, 67; Milena Şipețean, *Portret de grup cu geniu*, VTR, XXVII, 1998, 4, 63–64.

I. I.

❍ **ARAMĂ Ion**, *Mareşalul şi emisarii*, fragment de roman, VAR, VI, 1995, 8, 22–23. Titlul fr. este identic cu acela al romanului anunțat în 1992, la sfârşitul romanului *Mareşalul şi soldatul*.

I. I.

✸ **ARCAN Sofia**, *Ora ireală*, Timişoara, Popa’s Art, [1995?]. Fragment: ≈, O, s. nouă,

1992, 7, 13. „Romanul unei lumi fascinante dominante de imaginea pădurii, oscilând între două planuri – real şi fantastic” (Rodica Oprean).

◆ Rodica Opreanu, *Destinul unei cărţi*, VRR, I, 1995, 2, 9; Cornelia Ştefănescu, *În lumea stânjenarilor*, JL, s. nouă, VII, 1996, 5–8, 8; Cornelia Ştefănescu, *Prin întoarcerea către sine, spre roman*, O, s. nouă, 1996, 8, 12; 15; Rodica Oprean, *Între real şi ficţiune*, ROS, II, 1996, 3–4, 110–112.

I. I.

➤ **ASTALOŞ George**, *Mirosul banilor. Epopeea fiscală a unui roman de pe malul Senei. Roman epistolar*, tr. de Aurelia Ulici, Bucureşti, Europa Nova, 1995, 190 p. Fragment: ≈, tr. de Gabriela Negreanu, cu o notă *Romanul – scrisoare mai lungă*, de Ion Deaconescu, ST, XLIV, 1993, 1, 15–17. Ms. original al cărţii, în lb. franceză, va fi editat în anul 2000. Roman epistolar. Devenit contribuabil francez, românul ~ se confruntă cu precisa şi exasperanta birocraţie din ţara sa de adopţie. O verificare fiscală devine pretextul narativ al unui fermecător schimb de scrisori în care sunt trecuţi în revistă scriitori şi artişti francezi sau români care au trăit în Franţa, precum şi aventurile lor, mai mult sau mai puţin administrative. Umorul debordant al autorului se hrăneşte, din plin, din absurdul modernităţii.

▼ Iaşi, Cronica, 1997; Bucureşti, Pontica, 1997.

■ *Si le fisc n'était conté: autofiction épistolaire*, Bucureşti, Tritonic, [2000?].

◆ Sorin Preda, *„Romanul e o scrisoare mai lungă”, interviu cu ~* , TNLS, III, 1991, 5, 3; ***, BNR, XLIV, 1995, 6, 35; ***, VAR, VI, 1995, 6, 20; Nicolae Baboi, VAR, VI, 1995, 6, 20; Alexandru Spânu, LCF, s. nouă, 1995, 25, 4; Titu Popescu, ST, XLVI, 1995, 10–11, 6; Tudorel Urian, CVT, s. nouă, I, 1995, 4, 7; Andrei Zanca, *Interviu cu ~, „Muncesc prea mult ca să mai şi lucrez”*, VTR, XXVII, 1998, 11, 38–40; Urian, *Proza*, 50–53.

M. M.

BACALBAŞA Gheorghe, *Domiciliu obligatoriu*, Galaţi, Alma, 1995, 237 p. Roman social, inspirat din viaţa medicilor. Chirurgul Florin Zugrăvescu, şeful unei clinici din capitală, aşezământ care-i va purta, în cele din urmă, numele, îşi manevrează cu abilitate subalternii, de care se descotoroseşte cu cinism atunci când nu-i mai sunt de folos sau aceştia îi devin ostili. Produs specific al „socialismului vistorios”, profesorul Zugrăvescu îşi loveşte colegii cu precădere sub aspect moral, pătruns de o fioroasă sete de putere, în numele căreia nu se dă în lături de la nimic. Printre victimele sale se numără medicii Ovidiu Singureni şi Horia Preda – căruia îi fură o lucrare de specialitate –, dar şi doctoriţa Ioana Lujeriu, pe care o îndepărtează din clinică apelând la forţele de represiune ale Partidului Comunist. Memorabilă rămâne, sub acest aspect, imaginea Mariei Pietraru, consilier în cadrul Direcţiei cu probleme speciale al C. C. figură tipică de torţionar implacabil, la ajutorul căreia apelează Zugrăvescu pentru a lovi în Ioana. Scris limpede, prin recurgerea la mijloacele verificate ale realismului clasic, romanul performează, în ciuda faptului că, în afară de Zugrăvescu, personajele nu se individualizează ca voinţe puternice, ci sunt mai degrabă euri vulnerabile, marcate de biografii mai mult sau mai puţin problematice. *Pattern*-ul psihologic al strămutării forţate, din copilăria Ioanei, reverberează astfel, în chip plauzibil, în lipsa sa de reacţie, la maturitate, în faţa lui Zugrăvescu, explicând carenţa de apetit vital, uşurinţa cu care aceasta renunţă la luptă, izolându-se, pentru a putea să supravieţuiască.

◆ Alex Ştefănescu, *Culisele vieţii de medic*, RL, XXVIII, 1995, 34, 6; Constantin Dram, *Puterea*

imposturii, impostura puterii, CL, CXXX, 1996, 6, 10.

I. I.

BALOTĂ Bianca, *Zăpada de-altădată*, Bucureşti, Cartea Românească, 1995, 221 p. Fragmente: *Duminica la rude*, RL, XXIV, 1991, 32, 14–15; *Grădina ascunsă*, VR, LXXXVIII, 1993, 12, 17–21. Roman de analiză psihologică, cu tematică erotică. Personajul feminin retrăieşte o istorie amoroasă ratată, al cărei eşec este plasat pe fundalul cenuşiu, sordid, al perioadei de dinainte de 1989. Protagonista se priveşte pe sine cu autoironie şi cu un umor realist, demitologizant, rămânând totuşi într-o învăluitoare aură de mister aburos-inefabil, întrucâtva similar cu acela al Doamnei T. a lui Camil Petrescu. Discursul romanesc e frazat cu eleganţă stilistică, construcţia narativă, mai curând imponderabilă, alcătuită din „corpuri sufleteşti”, à la Hortensia Papadat-Bengescu, şi din suave tropisme afective, are o paradoxală soliditate, iar personajele, caracterizate prin moravuri şi maniere mai curând aristocratice, „d’antan”, se dovedesc nu mai puţin actuale. O reuşită epică, prin care prozatoarea impune estetic un univers imaginar pregnant, cel al introspecţiei cu tentă lirică, distanţat-autoironică.

◆ Mariana Şipoş, LCF, s. nouă, 1995, 36, 7; Alex Ştefănescu, *Scene din paradisul comunist*, RL, XXVIII, 1995, 30, 6; Elena Beram, JL, s. nouă, VI, 1995, 41–44, 3; Georgeta Drăghici, *Fuga în ideal*, VR, XCI, 1996, 1–2, 154–156; Carmen Varfalvi-Berinde, *Singurătate la amiază*, APS, VII, 1996, 5, 6–7.

L. Pv.

BANCIU Paul Eugen, *Casa de pânză*, Timişoara, Excelsior, 1995, 283 p. Roman cinematografic, al cărui conţinut epic, redat cu acurateţe stilistică şi cu ştiinţa construcţiei caracterologice, face substanţa unui film psihologic şi de acţiune. Secvenţele filmării diverselor scene, dintre care aceea finală conţine momente de suspans şi de mister cvasioniric, constituie tot atâtea puneri în abis ale acţiunii şi relaţiilor dintre personaje.

◆ Radu Cernătescu, LCF, s. nouă, 1995, 24, 5; Claudia Ţîţu, O, s. nouă, 1995, 8, 5; Ruja, *Parte*, II, 15–17.

L. Pv.

BARBU Petre, *Dumnezeu binecuvântează America*, Bucureşti, Nemira, 1995, 159 p. Fragment: ≈, CAL, 1994, 4–5, 14–15. Roman parabolă, de un infrarealism al derizoriului şi de un minimalism al stărilor afective care anticipează „mizerabilismul” prozei anilor 2000. Locatarii unui bloc sordid de pe malul mării nutresc, în perioada noilor deziluzii de după decembrie ’89, jalnica fantasmă a venirii americanilor, care i-ar salva de nefericirile cotidiene. Tragicomicul ideii unei forţe oculte salvatoare se aliază cu un umor amar şi autoflagelant, în descendenţă caragialiană, ethosul lui „râsu-plânsu” dobândind aici o discretă poezie, cu accente aproape suprarealiste.

◆ Al. Th. Ionescu, *O binecuvântată, dar intangibilă Americă*, CAL, 1996, 3, 4; Alex Ştefănescu, RL, XXIX, 1996, 5, 4; Horea Poenar, ST, XLVII, 1996, 9–10, 67; Ioana Cistelecan, *Araca „înţepenită”*, TR, s. nouă, VIII, 1996, 23–24, 4; Alexandru Spânu, LCF, s. nouă, 1996, 9, 4; Victor Cubleşan, EX, XXVIII, 1996, 1–11–12, 25; Urian, *Proza*, 172–174; ⁎*⁎, *Scriitori*, 46–48.

L. Pv.

BARDAN Radu Liviu, *Seara când apare luna*, Deva, Călăuza, 1995, 328 p. Cu o pref. de Darie Novăceanu. Roman parabolă, în care destinul diverselor personaje (Gruber, Steinberger, sau reprezentanţii clanului Domenienilor) dobândeşte o aură simbolică prin metoda punerii în abis. Contemplarea

unui tablou, de pildă, este de natură să declanşeze, întrucâtva ca în *Portretul lui Dorian Gray*, metamorfoze miraculoase ale existenţei personajelor. În final, imaginea Rozei Vânturilor, planta care moare şi apoi renaşte în pustiu, este invocată pentru a potenţa metaforic semnificaţia acţiunilor protagoniştilor, rostul ascuns al traumelor familiale şi al suferinţelor unei comunităţi în ansamblul ei, în epoca de dinainte şi de după 1989.

◆ Adrian Dinu Rachieru, MI, VII, 1996, 64–65, 3.

L. Pv.

BĂLĂNESCU Dan, *Chemarea văzduhului*, Galaţi, Porto Franco, 1995, 294 p. Roman de formaţie. Protagonistul Daniel, pilot în devenire, găseşte în pasiunea sa pentru aviaţie o modalitate de a evada din atmosfera închisă, coercitivă, a epocii totalitare de dinainte de 1989.

L. Pv.

❍ **BLENDEA ZAMFIR Georgeta**, *Culoarea albastră a iubirii*, „Astra”, I, 1995, 2–3, 126, fragment din romanul *Zamolxe*.

L. Pv.

❍ **BOLOŞ Ion**, *Mastang şi învinsul*, în LTE, V, 1995, 41, 9, fragment din romanul *Copiii nenorocului*.

C. T.

BOSTĂNARU Virgil, *Drumul spre casă*, Piteşti, Calende, 1995, 159 p. Roman de dragoste cu acţiunea plasată în lumea ţiganilor nomazi, în România anilor ’50–’70. Formulări clişeiste şi ortografie deficitară.

◆ Mihai Antonescu, CAL, 1995, 4–5, 9; ***, LCF, s. nouă, 1995, 35, 4.

L. Pv.

BOT Radu Călin, *Cronica unei idile anulate*, Cluj, Dokia, 1995, 73 p. Roman de dragoste. În Clujul anilor ’90, un genetician, Augustin Miron, face o pasiune aproape obsesivă pentru Georgeta Florescu, fascinanta iubită a ziaristului Carol Barz. După ce o cucereşte, geneticianul o părăseşte, iar femeia se sinucide. Scenariul este clasic. Interesant devine, însă, tratamentul pe care autorul îl aplică temei. Naratorul, Alexa Oproian, prieten al celor doi, frecventând aceleaşi cercuri mondene, publică (de fapt, acesta este pretextul epic) jurnalul intim al lui Miron, în care intervine, când şi când, cu precizări obiective, din afară, în raport cu faptele prezentate de textul jurnalier. Dincolo de tensiunea erotică din scenariul de bază al romanului, însuşi discursul epic capătă astfel o structură tensionată, care obligă la o lectură dinamică, acaparatoare. Ferit cu grijă de multele clişee ale genului, ≈ se bazează pe expresia obiectivată, uneori cinică, a stărilor psihice (motivate epic şi bine construite discursiv), precum şi pe o ironie implicită, organică, prin care povestea devine plauzibilă, iar stilul original.

◆ Vasile Rebreanu, TR, s. nouă, VII, 1995, 35–36, 6.

C. T.

BOZARU Gheorghe, *Într-un prezent al trecutului*, Iaşi, Porţile Orientului, 1995, 184 p. Roman de formaţie, care se revendică de la formula narativă a realismului psihologic. În România de dinainte şi din timpul *obsedantului deceniu*, un poliţist plin de bovarisme intelectuale trece prin câteva relaţii erotice şi prin câteva evenimente insolite, de ordin profesional. Fragmentul critic tipărit pe coperta a patra, semnat de Constantin Ciopraga, supralicitează valoarea cărţii.

L. Pv.

❍ **BUDESCU Ion**, *Şarpele domnului*, în ROS, I, 1995, 9–10, 58–68, fragment din romanul *Patimile după Toma*.

C. T.

CERNICA Niadi, *Indiile greşite*, Braşov, Arania, 1995, 93 p. Cu o prezentare de Remus Rus. Roman-eseu „în care se dialoghează, de pe baricadele a două civilizaţii şi de la înălţimea spiritului, despre moarte, zeu, fiinţă, durere şi cunoaştere" (Mircea A. Diaconu). Intenţionând să definitiveze un studiu despre civilizaţia aztecă, Niadi, antropolog român, descinde în Mexic. Graţie lui Yucuyazin, urmaş al vechii civilizaţii, cercetătoarea ia contact cu o lume crepusculară. Într-o succesiune de monologuri filosofice ce transcriu etapele ineditei experienţe, microromanul se constituie într-o meditaţie despre alteritate, mai exact, despre incapacitatea europenilor de a o sesiza, recunoaşte şi respecta. Imaginat nu ca rostire narativă, ci, dimpotrivă, ca problematizare superioară, „mai mult o poveste a ideii decât a existenţei" (Marian Pruteanu), efortul romancierei de sugera „masivitatea unui trecut aspru şi enigmatic", de a impune „cumulul de timp dens şi străin" nu dă roade. Carenţa acestei literaturi e sintetizată astfel de autoarea însăşi: „Probabil că explic prea mult. Nu îngădui prospeţime nici unui lucru, îmi sintetizez spontaneităţile şi duc ideile până la ultimele lor consecinţe, în teoretizări superioare". De unde şi principalul reproş al criticii – topirea vocilor narative într-un conglomerat indistinct. „Dacă facem greşeala să citim romanul ca roman, ni se pare artificial şi chiar rebarbativ stilul folosit de personaje în conversaţii" (Alex Ştefănescu). Citit ca un studiu de filozofia culturii, textul e bogat şi fermecător.

● Premiul de debut al Uniunii Scriitorilor – Filiala Braşov pe anul 1996; Premiul pentru proză al Fundaţiei Culturale a Bucovinei pe anul 1996.

◆ Mircea A. Diaconu, *Debut de excepţie*, LCF, s. nouă., 1996, 35, 11; Alex Ştefănescu, RL, XXIX, 1996, 39, 4; Marin Pruteanu, VR, XCII, 1997, 5–6, 152; ⁎*⁎, FMI, L, 1997, 6, 33; Simion Bărbulescu, *Romanul ca o poveste a omului*, LCF, s. nouă, 1998, 25, 10; Bărbulescu, *Din perspectiva*, 95; Dram, *Lumi*, 32–38.

D. G. B.

✸ **CINCA Silvia**, *Himera*, Bucureşti, Sirius, [1995?], 320 p. Cu un *Cuvânt înainte* de Ion Ţugui. „Eroii romanului [...] sunt victimele deopotrivă ale himerei comuniste şi postcomuniste, dar şi ale himerei capitaliste, în speţă americane" (George Alexe). Ovidiu Martin revine în ţară ca să înceapă alături de Corina, pe care o trădase pentru o americancă, o viaţă nouă, în armonie cu adevărata sa identitate etnică şi religioasă.

◆ Tudorel Urian, CVT, s. nouă, I, 1995, 7, 7; Ion Murgeanu, CROR, VII, 1995, 10, 3; Dan-Silviu Boerescu, LCF, s. nouă, 1995, 42, 16; Alexe, *Diorame*, 294–297.

D. G. B.

✸ **CIOCÂLTEU Alexandru**, *Strigătul umbrei*, f. l., Romset Comercial, [1995?]. Fragment: *Acelaşi neîntrerupt nimic*, LTE, V, 1995, 41, 8. Ana şi doctorul Costin Ruicu „rememorează, de la distanţă […], nefericirile şi clipele bune, laşităţile şi curajul, încercând să opună «bocetului ritmat al clipelor ce se duc» amintirea stabilă a unei mari iubiri" (Valentin F. Mihăescu).

▼ Reprodus în: *Gheaţă la mal. ≈. Dimineaţa ucigaşă*, Bucureşti, Viaţa Medicală Românească, 1998.

■ *Le Cri de l'hombre*, adapté en français par Hélène Astalos, Bucureşti, Tritonic, 2000.

◆ Valentin F. Mihăescu, AZI, 1995, 902, 4; Gheorghe Marin, *Scriitori medici*, UC, IX, 1999, 10, 10.

D. G. B.

➤ **CIORANU Marin**, *Taina unei femei*, Galaţi, Porto Franco, 1995, 103 p. Cu o prezentare a lui Marian Popa pe coperta a IV-a. Roman erotic caracterizat de către Marian Popa drept „proză naivă”. Relaţiile de alcov ale naratorului cu Liţa, soţia lui, cu Miroana, soţia basarabeanului Maxim, sau cu Mara, sora geamănă a Miroanei, formează substanţa romanului. Naraţiune precară; discurs erotic tot atât de puţin inspirat.

M. M.

CIORĂNESCU Alexandru, *Care Daniel?*, Bucureşti, Cartea Românească, 1995, 216 p. Roman de dragoste, de aventuri şi poliţist, în acelaşi timp, ≈ este, formal, jurnalul unui anume Daniel Molina, ghid din insulele Canare, ce încearcă să surprindă psihologia diverselor apariţii, îndeosebi feminine, din viaţa sa. Calificată de Alex Ştefănescu „ca o fantezie estivală, ca un joc de-a viaţa, lipsit, în fond, de consecinţe”, cu o „construcţie savantă şi frivolă în acelaşi timp”, exuberantă stilistic, cartea este şi o meditaţie în marginea crizei identitare a fiinţei, înglobând – după cum afirmă acelaşi interpret – „o suită de tehnici literare convenţionale care par să se anuleze unele pe altele, dar, condiţie de bază a romanului modern, se susţin laolaltă printr-un sofisticat joc al paradoxurilor”. Daniel reprezintă, în toate ipostazele sale – de ghid, de doctorand ori de moştenitor al fabuloasei averi disputate cu Sophie –, „un *abdicator*, rod al nehotărârilor şi ezitărilor comportamentale” (Aluniţa Cofan).

◆ Miruna Mureşan, UC, V, 1995, 5–7, 3; Alex Ştefănescu, RL, XXIX, 1996, 2, 5; Tudorel Urian, CVT, s. nouă, II, 1996, 2, 7; Aluniţa Cofan, CAI, 1996, 6–7, 123–125.

D. G. B.

➤ **CONSTANTIN Ilie**, *Căderea spre zenit*, tr. de Liliana şi Valentin Atanasiu, Bucureşti, Cartea Românească, 1995, 216 p. Cu un cuvânt înainte de Magdalena Popescu. (În lb. franceză: *La Chute vers le zenith*, Paris, Gallimard, 1989). Fragmente: *Te rog să te naşti, fiul meu!*, VR, LXXXVI, 1991, 1, 47–53; ≈, VR, LXXXVI, 1991, 4, 57–66; ≈, F, XXX, 1994, 2, 31–43; *Naşteţi-vă, rogu-vă, fiul meu!*, VTR, XXIV, 1994, 280, 11, 18; ≈, ALC, I, 1997, 5, 8–9; *Spre un altundeva abia retuşat*, CL, CXXXII, 1998, 7, 16–17. Roman istoric, parabolic, eseistic, metafizic, dar şi „alegorie poetică” (Mircea Anghelescu). În măsura în care accentul nu cade apăsat pe epicul propriu-zis, ci pe ritmul intern al zicerii, textul este şi „o fermecătoare şi îndrăzneaţă sinteză de arhetip popular şi naraţiune modernă” (Cornel Moraru), ce rescrie *Tinereţe fără bătrâneţe şi viaţă fără de moarte.* La mijlocul veacului al XVII-lea, într-un conac de pe Valea Loarei, soseşte pe lume Christophe, cel de-al cincilea copil al baronului Guy de Quatremonts, căruia tatăl îi promite, mai în glumă, mai în serios, tinereţe veşnică şi viaţă fără de sfârşit. Ceea ce va şi avea, protagonistul nerevenind acasă, precum Făt-Frumos din basmului românesc, pentru a muri, ci instalându-se frenetic în veşnicie. Deşi inserţiile amuzante ale vocii auctoriale nu sunt puţine, destinul „prinţului de diamant” e trist: „Christophe se află *între* două lumi – deşi are acces în ambele universuri paralele, el se simte un străin în fiecare dintre acestea, condamnat fiind la o inevitabilă însingurare” (Daniel Cristea-Enache). Învingător în confruntarea cu „oglinda diavolului” (dublul său), eroul e condamnat să-şi ducă crucea nemuririi şi a unei identităţi neclare. În lectura Magdalenei Popescu, el este un mutant. Pentru Mircea

Anghelescu, basmul lui Ispirescu rămâne doar un pretext. Prin mesajul său, acesta „declanşează procesul de conştiinţă al omului de excepţie, pus pe neaşteptate în faţa propriei sale condiţii, contradictorii şi până la un punct chiar imposibilă: fiinţă omenească, supusă deci devenirii istorice, el este condamnat la o nemurire care îi contrazice esenţa intimă şi-i ameninţă identitatea”.

■ *La Chute vers le zenith*, Paris, Gallimard, 1989.

● Grand Prix du Livre de Jeunesse, acordat de La Société de Gens de Lettres de France pe anul 1989.

◆ Liviu Papuc, CRC, 1990, 13, 2; Mădălina Nicolau, VR, LXXXVI, 1991, 1, 45–46; Mircea Anghelescu, RL, XXIV, 1991, 21, 7; Dumitru Radu Popa, *Neguţătorul de absolut*, LCF, s. nouă, 1995, 44, 22–23; Doina Jela, *Tandreţea mamei rătăcite la întoarcerea fiilor ei uitaţi*, VTR, XXVI, 1996, 2, 39–40; Cornel Moraru, ≈, VTR, XXVI, 1996, 2, 48–49; ⁎*⁎, ≈, UC, VI, 1996, 1–2, 11; Daniel Cristea-Enache, CAI, 1996, 3, 103–106; Iulian Boldea, VTR, XXVII, 1998, 4, 65–66.

D. G. B.

❍ **CONSTANTINESCU Silviu**, *Marile decepţii*, fragment dintr-un roman cu titlu neprecizat, LTE, V, 1995, 15, 9.

D. G. B.

✷ **COPĂCIANU Emanuel**, *Posada 1330*, Bucureşti, All, 1995, 176 p.

◆ ⁎*⁎, BNR, XLVI, 1997, 5, 69.

D. G. B.

CORBUL Vintilă, *Hollywood – infernul viselor*, tr. de Pavel Mocanu, Bucureşti, Continent XXI, 1995, 333 p. (În lb. franceză: *Hollywood, enfer des rêves*; ms.). Roman social cu ambiţii de frescă istorică. O „captivantă incursiune în lumea strălucitoare şi tenebroasă a «capitalei» filmului mondial, Hollywoodul. Autorul se dovedeşte şi de această dată a fi nu numai un maestru al romanului documentar, ci şi un profund analist” (coperta a IV-a a cărţii).

D. G. B.

CORCHEŞ Victor, *Foamea şi setea*, II, Constanţa, Europolis, 1995, 232 p. A doua parte din trilogia *Stejarul*, ce ar mai fi trebuit să cuprindă vol. *Torentul* şi *Îngheţul*, neapărute. George, învăţător în Stejarul, „cătun de graniţă” pierdut în pusta dobrogeană, demarează scrierea unei monografii a satului. Dacă evocarea istorică e expeditivă, ca, de altfel, şi tabloul vieţii sociale, profilul spiritual al oamenilor locului e surprins cu măiestrie, îndeosebi în final, autorul vădind intuiţie exactă în redarea psihologiei indivizilor, pe fondul foametei şi al secetei ce a cuprins aşezarea. La acest nivel, epicul are respiraţie largă, sugerând delirul colectiv, parazitat, din nefericire, de inabile şi inoportune stridenţe neologice, cu greu scuzabile chiar şi ca intruziuni auctoriale cu iz autoironic.

◆ Olga Duţu, „Cuget liber”, VII, 1995, nr. 1390, p. 2; Duţu, *Note*, 145–146.

D. G. B.

CORN Sebastian A., *Aquarius*, Bucureşti, Olimp, 1995, 209 p. (Science fiction). Cu o postf. de Alexandru Mironov. Roman *science-fiction*.

◆ Liviu Radu, *Cele două romane ale lui ~*, JSF, IV, 1995, 121, 10; Liviu Radu, JSF, V, 1996, 168, 16; Voicu Bugariu, ANT, 1996, 537, 15–16; Ion Manolescu, *Fractalii literari*, SXX, 1998, 8–9–10, 290–296.

D. G. B.

CORUŢ Pavel, *A înflorit speranţa*, Bucureşti, Miracol, 1995, 161 p. Cu o pref. a autorului.

Roman de aventuri pe tema „războiului psihologic prin metode mistice”(autorul).

D. G. B.

CORUȚ Pavel, *Fiul Geto-Daciei*, Bucureşti, Miracol, 1995, 144 p. Roman de aventuri pe tema duhului peren al geto-dacilor.

D. G. B.

CORUȚ Pavel, *Întoarcerea lui Zamolxe*, Bucureşti, Miracol, 1995, 156 p. Cu o pref. a autorului. Roman senzațional despre nemuritorul duh protector al lui Zamolxe.

D. G. B.

❍ **COZMA George Florin**, *Castelul*, fragment din romanul *Cât drum până la Tipperary !*, VAR, VI, 1995, 12, 12–13.

D. G. B.

❍ **CRĂCIUN Gheorghe**, *Apertura*, VTR, XXV, 1995, 3, 7–11; *Păpuşa rusească*, VR, XCIV, 1999, 5–6, 76–84, fragmente din romanul *Păpuşa rusească*.

◆ ~, *Fumatul şi hipoglicemia scrisului*, F, XXXV, 1999, 3, 59–62; Aura Sibisan, F, XXXV, 1999, 11–12, 30–36.

D. G. B.

CRĂCIUN Petre, *Cureaua cu ținte. Roman polițist*, Ploieşti, Neroandria, 1995, 190 p. (Police mister). Cu un cuvânt înainte al editorului. Roman detectivist.

D. G. B.

CREMENE Mioara, *Odioasa crimă din Carpathia sau Din însemnările unui celibatar*, Bucureşti, Cartea Românească, 1995, 269 p. Fragmente: *Ce, am băut benzină ?*, LCF, s. nouă, 1992, 23, 10–11; *O şedință de sex şi autocritică*, LCF, s. nouă, 1994, 17, 8–9. Roman politic. Strbskevari, urbe a Carpathiei, țară din estul Europei, e zguduită, la finele deceniului şase din sec. trecut, de o oribilă crimă. Psihoza pune stăpânire atât pe masele largi de oameni ai muncii, cât şi pe iubiții lor conducători, printre care şi liderul politic Dmitri Anton-Antoniev (Gheorghe Gheorghiu-Dej) şi fiica acestuia, actrița Lolita Coman-Antoniev (Lica Gheorghiu), înamorată de jurnalistul don juan Sandi Gore. Romanul polițist prefigurat inițial e orientat astfel spre politic, mai exact, spre demascarea, amuzat-nostalgică, a realităților sfârşitului deceniului şase al sec. trecut. Produs hibrid, textul „are calitățile şi limitele inerente acestui gen; cartea ~ este una dintre acele opere fără pretenții care după o primă lectură agreabilă îşi pierde puterea asupra cititorului” (Daniel Cristea-Enache).

◆ Daniel Cristea-Enache, CNT, 1996, 1–2, 16; Henri Zalis, *Fascinația universurilor închise*, CNT, 1996, 23, 4–5; Cremene, *La ce foloseşte*, 268–272; 313–318.

D. G. B.

CUROŞU Valentin, *Paranghelia*, Constanța, Dobrogea, 1995, 284 p. Roman de dragoste. Valentin Borcea, medic orelist celibatar, îşi propune ca la cei 35 de ani ai săi să încerce un mod de viață ceva mai periculos decât acel de până atunci, fapt pentru care se lasă antrenat de către un amic securist în acțiunea de urmărire a unor traficanți greci. Prefiguratul roman polițist se „complică” astfel cu frumoasa poveste de iubire dintre medicul român şi potențiala spioană Getta Ioannidis, fiica unui bogătaş elen. Critica a văzut în roman „o pledoarie pentru iubire şi poate chiar o tentativă de reabilitare, la un alt nivel istoric, politic şi geografic, a lui Romeo şi a Julietei” (Ion Roşioru). În aparență un divertisment estival, evocarea beneficiază de o scriitură plină de vervă şi de inteligentă (auto)ironie.

◆ Ion Roşioru, ≈, TMS, XXX, 1995, 12, 6.

D. G. B.

CUŞNARENCU George, *Ultimul Isus, magnificul*, Craiova, Scrisul Românesc, 1995, 292 p. Fragmente: *Orbul din oglindă*, RL, XXIV, 1991, 43, 14–15; *Generalul are întotdeauna dreptate*, TR, s. nouă, VII, 1995, 9, 6; *Adierea îndepărtată a deznădejdii*, LTE, V, 1995, 22–26, 8–9; 15. Roman parabolico-parodic ce s-a dorit a fi, în intenţia autorului, „o Evanghelie a sfârşitului contorsionat de mileniu pe care îl trăim", pentru a rămâne, în final, mai mult „o cronică a moravurilor din România ultimilor ani, [...], cu stropi de poezie mistică aruncaţi în cazanul în care bolboroseşte proza vieţii noastre de fiecare zi" (Alex Ştefănescu). Eugen Simion remarcă substanţa prozei de observaţie, dar insistă pe intenţia autorului de a remitiza cotidianul, demers soldat cu desacralizarea mitului şi căderea – asumată – în parodic. „Romanul – conchide Eugen Simion – are o idee şi anume că omul comun din zilele noastre poate trece prin situaţii sacre". Tehnica decupajului „prin care sunt alternate, într-un tempo alert (de adevărat roman poliţist) diferite voci naratoriale, [...] plasează această Poveste (a trecerii purificatoare a lui Isus prin lumea şi istoria ticăloşită) într-un cadru ce obscurizează aproape complet resorturile şi semnificaţiile «căderii în lume» a lui Isus" (Daniel Cristea-Enache).

● Premiul Asociaţiei Scriitorilor din Cluj-Napoca pe anul 1995.

◆ Alex Ştefănescu, RL, XXVIII, 1995, 36, 6; Eugen Simion, LTE, V, 1995, 41, 3; Alex. Mihai Stoenescu, ALA, IV, 1995, 294, 4; Alexandru Spânu, LCF, s. nouă, 1996, 5, 4; Nicolae Baboi, VAR, VII, 1996, 7, 28; Daniel Cristea-Enache, CAI, 1996, 9–10, 117–119.

D. G. B.

✸ **DAMASCHIN Mircea**, *Podul*, [Bucureşti?], Diaconul Coresi, 1995, 87 p. Micro-roman autobiografic, „o carte a copilăriei, dar nu pentru copii [...]. Pe scurt, un narator aflat la etatea primilor ani de şcoală povesteşte patru zile din existenţa sa, în epoca imediat următoare războiului" (Andrei Grigor).

◆ Andrei Grigor, LTE, V, 1995, 41, 4.

D. G. B.

DANCIU-PETNICEANU Nicolae, *Tot ce am pe suflet*, Baia Mare, Gutinul, 1995, 307 p. Cu o dedicaţie a autorului şi o prezentare de Virgil Vintilescu, pe coperta a IV-a a cărţii. Roman-document, tablou al faunei literare timişorene de dinainte şi de după momentul decembrie '89, căruia îi sunt consacrate izbutite pagini evocatoare. Alternând memorialistica cu reportajul, cartea aduce în scenă „destine complexe şi divergente, în evoluţii imprevizibile" (Lucian Erwin Bueriu), o tipologie „implicată în episoade epice relatate cu mult har scriitoricesc. Cartea oferă cititorului atât informaţii istorice inedite, cât şi pagini de proză artistică autentică, romanul fiind antrenant şi captivant".

◆ Lucian Erwin Bureriu, VRR, III, 1997, 7, 9.

D. G. B.

DEACONESCU Ion, *Ademenirea*, Brâncoveni, Editura INS, 1995, 123 p. Roman psihologic în care introspecţiile personajului principal, un literat sensibil, visător şi lucid totodată, nu sunt atât analize propriu-zise, cât meditaţii lirice în jurul condiţiei sale de emigrant la Paris şi, mai ales, rememorări nostalgice, „ca într-un joc de-a cinematograful particular", ale unor secvenţe din filmul propriei vieţi. Cam sentimental-metaforizante uneori, aceste secvenţe, dominate de imaginea iubitei rămase în ţară, sunt contrapunctate mereu de episoade din existenţa altor personaje, relevante

fiind mai cu seamă confesiunile Doctorului şi ale sculptorului I. P.

I. M.

➤ **DIACONU Alina**, *Noapte bună, domnule profesor!*, în româneşte de Tudora Şandru Olteanu, Bucureşti, Cartea Românească, 1995, 246 p. (În lb. spaniolă: *Buenas noches, profesor*, Buenos Aires, Ediciones Corregidor, 1978). Roman de dragoste. Întreţesută cu o introspecţie psihologică şi intelectuală ce îi dă adâncime, povestea de iubire îl are ca protagonist pe melancolicul, idealistul, donquijotescul, talentatul, dar pe jumătate ratatul profesor de literatură López. Aflat într-un moment de impas, acesta se îndrăgosteşte, la cei cincizeci şi cinci de ani ai săi, de o elevă şi faptul pare a-l transforma radical, făgăduindu-i regăsirea propriei libertăţi lăuntrice şi a posibilităţilor creatoare înăbuşite de viaţa burgheză trăită alături de răbdătoarea sa soţie, Sarita. Prăpastia dintre vârste se arată a fi însă decisivă şi totul sfârşeşte cu un eşec, pe care autoarea îl imaginează, ingenios, în două variante tocmai pentru a-i sugera caracterul ineluctabil. Ambiguul salt în timp de la finele romanului dă şi el o notă de tragism acestei istorii în care nu atât eroticul în sine contează, cât sensul său existenţial.

■ *Buenas noches, profesor*, Buenos Aires, Ediciones Corregidor, 1978.

● Eşarfa de Onoare a Societăţii Scriitorilor Argentinieni, acordată în anul 1979.

◆ Miruna Mureşanu, UC, V, 1995, 5–7, 3; Andreea Deciu, RL, XXVIII, 1995, 28, 7.

I. M.

DIANU Romulus, *Esthera*, Bucureşti Minerva, 1995, 413 p. Pref. de Paul Dugneanu, ed. de Corneliu Popescu. Cartea se bazează pe o idee preluată din romanul *Fata de la Suza* (1982). Roman istoric. Autorul se inspiră dintr-un episod din istoria antică a evreilor, consemnat în *Cartea Esterei*. Limbaj neadecvat, abuz de neologisme.

M. M.

✸ **DIANU Viorel**, *Crucea perpetuă*, Bucureşti, Semne, 1995. Protagoniştii, fraţii Călărăşanu, „supuşi unor cazne mitologice, se întorc peste ani în satul natal, aducând cu ei crucea de marmură pentru mormântul mamei lor, la parastasul de şase săptămâni. Pe drum, cei trei «băieţi» de altădată, fiii risipitori ai aşezării Bârseni, întâmpină toate dificultăţile imaginabile, natura supunându-i unei extraordinare presiuni punitive. [...] Fabula recuperării este evidentă: cei trei sunt «pedepsiţi» pentru vina de a se fi rupt de matricea lor sacră şi, de aceea, numai prin ispăşire se pot purifica” (Dan-Silviu Boerescu).

◆ Dan-Silviu Boerescu, LCF, s. nouă, 1995, 44, 16; Viorel Dianu, *Evlavie faţă de vocaţia scriitorului*, LCF, s. nouă, 1997, 33, 4.

I. M.

DINGER Ş.[erban], *Emigrantă în America*, II, v. *Emigrantă în America*, I, 1994.

✸ ➤ **DIRADURIAN Gabriel**, *Cabotinul*, Bucureşti, Editis, 1995. (În lb. română: *Maimuţărerile unui scelerat*, S.U.A., 1970). A fost retipărit cu titlul schimbat. Roman de formaţie. Un fel de canalie veşnic în conflict cu valorile morale ale societăţii, personajul principal, Vidor, îşi formează personalitatea într-o lume caracterizată de ipocrizii fundamentale, plictisit chiar şi de modul propriu de a brava, exhibându-şi ciudăţeniile şi violenţele de comportament. Produs al comunismului „victorios” şi al vieţii Bucureştilor din anii ’70, Vidor nu e însă un „om inutil”, nici unul „fără însuşiri”, ci un simplu alienat serial, care se grozăveşte

pompos, în fața tuturor, avid de o admirație de care nu se poate lipsi.

▼ *Maimuțărelile unui scelerat*, S.U.A., 1970; *Sceleratul*, cu o introd. de Florin Baiculescu, Bucureşti, Ararat, 2000.

■ *From a Scoundrel's Notes*, în tr. autorului, Los Angeles, Arro Publishing House, 1990.

◆ ***, RL, XXXIII, 2000, 28, 4.

I. I.

DOBOŞ Alexandru, *Colierul şamanului*, Bucureşti, Nirvana, 1995, 450 p. (Soma). Roman al unor căutări metempsihotice plasat în România comunistă. Experiențele sexuale ale lui Aram Deturian devin întâlniri paranormale. Neconvingător, inclusiv din punct de vedere ideatic.

M. M.

DOBOŞ Alexandru, *Regina Neagră sau Viață contra iubire*, Bucureşti, Nirvana, 1995, 112 p. (Soma). Roman erotic. Acțiunea este situată în România, într-un cadru temporal insuficient clarificat. Antim, eroul principal, este fascinat de enigmatica şi senzuala Marghita, bolnavă de tuberculoză.

M. M.

❍ **DOMENICO Viorel**, *Acasă*, fragment din romanul *Viața pe fugă*, VAR, VI, 1995, 4, 4–5.

I. M.

DUMITRESCU Adrian, *Magia puterii*, II, v. *Magia puterii*, I, 1994.

ECOVOIU Alexandru, *Saludos*, Paris – Bucureşti – Ierusalim, Est-Samuel Tastet Editeur, 1995, 139 p. (Literatura contemporană, 1). Fragment: ≈, LCF, s. nouă, 1993, 10, 10. Roman complex, în care filozoficul, simbolicul, miticul se întrețes ingenios cu aventura. Personajele naratoare sunt două: un fotograf român venit la Paris pentru a realiza un album şi Sey Mondy, care se prezintă drept participant la un straniu concurs de călătorii în jurul lumii, început în urmă cu vreo patruzeci de ani şi al cărui câştigător va fi cel ce va rămâne singur în cursă. Povestaş neîntrecut, Mondy îi istoriseşte fotografului, fascinat, dar şi neîncrezător, fabuloasele sale călătorii, care îl poartă în cele mai exotice ținuturi şi îl fac să trăiască cele mai incredibile întâmplări, inclusiv câteva iubiri insolite (pentru patetica dansatoare de flamenco Lucia-Dolores, pentru primitiva Tude, dintr-un trib amazonian, pentru rafinata australiană Irene). Într-un joc al ambiguității pe care autorul îl duce până la capăt cu măiestrie, identitatea eroului şi țelurile sale sunt mereu puse la îndoială, dar nici chiar încercarea finală de a-l demistifica nu reuşeşte. Moartea sa suspectă lasă enigma nedezlegată. Sigură rămâne numai „starea de *saludos*”, de libertate adevărată la care „Marele Călător” aspiră, iar întruchiparea sa ficțională constituie principala izbândă a unei cărți inventive şi profunde totodată.

▼ Cu o pref. de Geo Vasile, Bucureşti, 100 + 1 Gramar, 1999.

■ *Saludos*, tr. în lb. franceză de Michael Wattremez, Bucureşti, Éditions de la Foundation Culturelle Roumaine, 2000.

● Premiul Uniunii Scriitorilor din România pe anul 1995; Premiul „Observator-München” pe anul 1998.

◆ ***, LCF, s. nouă, 1995, 18 bis, 11; Dan-Silviu Boerescu, LCF, s. nouă, 1995, 22, 16; Dan C. Mihăilescu, *Călătorie cu biblioplanul*, CID, V, 1995, 146, 2; Ioana Pârvulescu, RL, XXVIII, 1995, 38, 5; Radu Cernătescu, *Sumbra libertate a celei mai bune dintre lumi*, LCF, s. nouă, 1995, 35, 5; Cornel Regman, JL, s. nouă, VI, 1995, 41–44,

3; TMS, XXXI, 1996, 1, 2; Dan Cristea, LCF, s. nouă, 1996, 10, 5; Doina Tudorovici, VR, XCI, 1996, 3–4, 277–278; Geo Vasile, *Arta de a disloca locul comun & comunitar*, LCF, s. nouă, 1996, 23, 8; Munteanu, *Jurnal*, VI, 217–220; Constant Călinescu, AZI, supl. literar din 11 august, 1997, 15, 5; Vitalie Ciobanu, CFT, IV, 1997, 10–11, 4; Ciobanu, *Frica*, 255–256; Miruna Mureşanu, UC, X, 2000, 2–3, 8; Daniel Cristea-Enache, ALA, IX, 2000, 534, 5; Regman, *Ultime*, 77–81.

I. M.

❍ **FATI Vasile Petre**, *Regele viermişorilor*, LCF, s. nouă, 1995, 6, 8–9; *Culoarea roz a domnişoarelor*, LTE, V, 1995, 16, 8–9; *Culoarea roz a domnişoarelor*, ATN, XXXV, 1998, 10, 8, fragmente din romanul *Culoarea roz a domnişoarelor*.

I. M.

FILIP Gheorghe, *Castelul cu ferestre galbene*, [Alexandria], Teleormanul Liber, 1995, 193 p. Roman în roman, bazat pe structura *punerii în abis*, în care cadrul este constituit de un discurs epic cvasirealist, cu tente poetice, iar discursul romanesc inclus îmbină evocarea istorică cu o doză de lirism epopeic, în descendenţa celui sadovenian, din *Fraţii Jderi*.

L. Pv.

FLORAŢIU Anton-Sebastian, *Dictando dictanda. Romanul filonez contemporan*, Piteşti, Vlasie, 1995, 107 p. Postf. de Gheorghe Crăciun. Vol. a fost tipărit faţă-verso, împreună cu vol. de proză scurtă *Nopţi triunghiulare. Novele filoneze*. Miniroman experimental, de factură textualistă. Secvenţială, de un prozaism apăsat, naraţiunea adună laolaltă câteva scene de familie desfăşurate la ţară, într-un sat argeşean, nişte examene la Facultatea de filologie din Bucureşti, un şir de episoade erotice, o anchetă neconcludentă a Securităţii, pe vremea comunismului. În centrul acestui colaj epic se află chiar executantul său, Sabin F. Bundrea, un scriitor nonconformist care, în ciuda biografiei sale accidentate, nu-şi pierde încrederea în propria-i vocaţie. *Alter ego* al autorului însuşi, el vede viaţa ca literatură şi literatura ca viaţă, făcându-le să se interfereze în manieristul joc textual la care se dedă. Este, în primul rând, un joc al limbajului oral dus la extrem, în care neaoşismele, expresiile obscene, calambururile, invenţiile lexicale insolite, citatele şi aluziile livreşti îşi au fiecare partea lor, combinându-se într-un frapant amestec de rafinament şi vulgaritate.

◆ Maria-Ana Tupan, LCF, s. nouă, 1996, 32, 5; Ruxandra Ivăncescu, VTR, XXVII, 1997, 8, 18–19; Crăciun, *În căutarea*, 211–213; Ivăncescu, *O nouă viziune*, 97–100.

I. M.

✷ **FLORESCU Florentina**, *Grădina internatului de fete*, Cluj-Napoca, Daco-Press, 1995, 226 p. Autoarea sondează zonele „de maximă sfâşiere lăuntrică, provocate de incredibile atrocităţi petrecute în primii ani ai defunctului regim comunist. Analiza aplicată acestei sumbre perioade îi permite reliefarea unor caractere mutilate de «ciuma bolşevică» [...] Elena, orfana de la internatul de fete reprezintă sacrificiul suprem al generaţiei îngenuncheate, umilite şi batjocorite de comunism” (Adrian Ţion).

◆ Adrian Ţion, TR, s. nouă, VII, 1995, 37–38, 4; Rodica Marian, ST, XLVI, 1995, 9, 48.

I. M.

FLORIŢA-SERACIN Dan, *Croaziera*, Timişoara, Eubeea, 1995, 159 p. Mai degrabă confesiv şi poetic decât realist, romanul este alcătuit din rememorările întretăiate ale celor două personaje principale, tânărul Valentin şi mai vârstnicul doctor Werner, care se întâlnesc, în timpul unei vacanţe, pe un

pachebot de croazieră. Ambii retrăiesc în memorie episoade revelatorii din propriul trecut, deşi o fac în mod diferit. Cel dintâi reia introspectiv firul dilematicelor sale iubiri din adolescenţă (pentru Olga, fiica unui potentat comunist, şi pentru Angela, pe care o reîntâlneşte la bord, fără a o putea recuceri), în vreme ce ultimul îi povesteşte obsesiv tânărului câteva întâmplări dureroase din Al Doilea Război Mondial. Confesiunea protagoniştilor are, până la urmă, rolul terapeutic al unei clarificări de sine, fără a înlătura totuşi acel sentiment al eşecului şi al ireversibilului ce răzbate din întregul roman.

◆ Victor Cubleşan, ST, XLVII, 1996, 7–8, 67; Ruja, *Parte*, II, 36–37.

I. M.

FOTACHE Mihai, *Îngeri şi demoni. Îngeri blestemaţi*, Craiova, Editura F, 1995, 130 p. Reed. cu titlul schimbat. Roman realist evocând viaţa cadrelor medicale din oraşul fictiv Bandava, din România post-comunistă. Autorul pretinde că s-ar fi inspirat din fapte reale. Personaje şi acţiune neconvingătoare.

▼ *Îngerii blestemaţi. Îngeri şi demoni*, Craiova, Editura F – Fundaţia Eugeniu Carada, 1999.

M. M.

FOTACHE Mihai, *Şi peste voi va ninge*, Craiova, Editura F, 1995, 115 p. Roman social de tip confesiv. Naraţiune şi episoade naturaliste.

M. M.

FREIBERG Alex, *Maestrul şi şoarecele. Tratat de psihologie şoricească*, Bucureşti, Eolia, 1995, 300 p. Cu un cuvânt înainte de Tudor Opriş. Roman alegorico-satiric. Sub forma unei fabule foarte transparente, autorul, travestit ficţional într-un reflexiv şi ironic şoarece-scriitor, ia swiftian în tărbacă metehnele şi deşertăciunile lumii omeneşti. Cap. cărţii pe care o scrie, în răspăr, la comanda unui tiranic Maestru Tipograf, nu sunt altceva decât mici eseuri persiflante pe diferite teme: a gândirii utopice, a istoriei, a adevărului, a literaturii în general şi a vieţii literare în special, a mentalităţii moderne, dominată de competiţia oarbă, de sex şi violenţă. Paradoxurile bine ţintite, aforistice uneori, dau satirei morale destulă forţă, chiar dacă un anume discursivism îi atenuează întrucâtva impactul.

◆ Emil Lungeanu, *Scrisul cu lăbuţa*, TMS, XXX, 1995, 5, 4–5.

I. M.

GAFIŢA Gabriel, *Schiţă de portret pentru cap de familie*, Bucureşti, Eminescu, 1995, 331 p. Roman realist despre viaţa unui intelectual din perioada comunismului. Pe nume Alin Manolache, acesta, profesor navetist, are de suportat nu numai mediul ostil din orăşelul unde predă lb. engleză, ci şi, mai ales, existenţa anodină şi sufocantă din familia sa bucureşteană. Dornic de a avea relaţii fireşti şi autentice cu cei din jur, el eşuează până la urmă în efortul său de adaptare, părăsindu-şi soţia şi cei doi copii care, în casa obtuzilor săi socri proletari, unde locuiau, deveniseră un permanent măr al discordiei. Este deznodământul mereu amânat al unui conflict pe care autorul îl dezvoltă pas cu pas, de-a lungul unui roman viguros, în felul său, dar atins parcă el însuşi de cenuşiul realităţii psihosociale pe care o descrie.

◆ ***, UC, VI, 1996, 1–2, 14; Micu, *Scurtă istorie*, III, 107; Micu, *Istoria*, 488.

I. M.

GANCI Afilică, *Cumpăna semnelor*, Iaşi, Moldova, 1995, 320 p. Cu o notă a editurii semnată de Constantin Huşanu. Roman mitico-filosofic, cu tentă de antiutopie. De-a

lungul unei narațiuni foarte incoerente în fantezismul ei, autorul închipuie o confruntare la început ideatică, iar apoi concretă şi violentă, între spiritul tradițional şi raționalismul totalitar modern. Cel dintâi, simbolizat de nişte fabuloşi ciobani inițiați în tainele lumii (Moşu şi urmaşul său, Bătrânul, cunoscător inclusiv de sanscrită şi de fizică atomică) învinge, cel puțin provizoriu, în lupta cu adepții aşa-numitei „Arte Totale", menită să domine până în detaliu viața oamenilor şi a întregii societăți.

◆ Răzvan Voncu, LTE, VI, 1996, 5, 4.

I. M.

GEORGESCU Marina, *Cealaltă copilărie*, Constanța, Guevara, 1995, 192 p. Amestecând descrierea naturalistă cea mai crudă cu o evocare totuşi poetică a copilăriei, romanul, foarte prolix de altfel, este povestea unei prietenii dintre două fete sărmane, naratoarea şi țigăncuşa Rița, ultima apărându-i celei dintâi (o orfană infirmă, crescută de un bunic) ca o ființă năstruşnică, ale cărei obsesii şi visuri le împărtăşeşte şi căreia îi este alături chiar în cele mai promiscue situații.

I. M.

GHERGHINOIU Constantin, *Şantaj*, Galați, Porto Franco, 1995, 143 p. (Colecția Detectiv). Roman polițist.

◆ Andrei Grigor, LTE, VI, 1996, 40, 4.

I. M.

GHERMAN Tudor, *Funeraliile Regelui Gheorghe*, Bucureşti, Eminescu, 1995, 213 p. Roman politic „de sertar", publ. la aproape treizeci de ani după ce a fost scris (între 1967–1968). Faraonica manifestație de doliu organizată, după tot tipicul comunist, la moartea lui Gheorghe Gheorghiu-Dej este trăită de narator, profesorul Vernescu, ca o experiență-simbol a dezumanizării şi masificării omului într-un sistem totalitar. Fost activist sincer, el renunțase la misia revoluționară când şi-a dat seama de minciuna regimului, pe care au descoperit-o şi doi prieteni ai săi, Vlad şi Cosmin. Trădat în crezul său idealist, primul se va sinucide chiar în ziua funeraliilor, iar celălalt se va adapta duplicitar la realitate, mulțumindu-se să profite de o slujbă măruntă, dar mănoasă. Secvențele din biografia acestora şi a naratorului însuşi adâncesc rememorativ o pe cât de concretă, pe atât de simbolică descriere a evenimentului. Animată ici-colo de dialoguri şi de scene absurde, manifestația este resimțită, în întregul ei, ca o stihie de neoprit, puhoaiele de oameni fiind comparate stăruitor cu nişte curenți marini stârniți de forța ocultă a dictaturii. Tocmai puternica viziune a omului prins, aproape molecular, în masa totalitarizată şi dirijată de un sistem politic abuziv îi dă romanului o profunzime pe care simpla dezbatere de idei, oricât de anticomunistă, nu i-ar fi putut-o conferi.

◆ Dan-Silviu Boerescu, LCF, s. nouă, 1995, 22, 16; Elena Beram, JL, s. nouă, VI, 1995, 21–24, 6; Daniel Cristea-Enache, CNT, 1995, 39, 16; Nicolae Bârna, CAI, 1995, 8–9, 89–91; Horea Poenar, ST, XLVIII, 1997, 4–6, 73.

I. M.

GHERMAN Tudor, *Piticii îşi puneau țărână în cap*, Bucureşti, Nemira, 1995, 205 p. (Purgatoriu). Roman ironico-simbolic. Corupția, promiscuitatea şi alienarea pricinuite de totalitarism sunt întruchipate de un personaj care este, aici, chiar conducătorul Instituției aflate în inima sistemului, Securitatea. Regizând paranoicul joc al manipulării şi terorii, el, numit Profesorul, îşi transformă subalternii în nişte fantomatice marionete, cu porecle pe măsură: Vasile cel Trist, Verdi, Cleopatra, Scamatorul, Astronomu, Rasputin, Churchill. Aceştia îl chinuie însă la

rândul lor, bântuindu-i, sub chipul unor pitici amenințători, nesfârşitele coşmaruri. Călăul este totodată victimă, iar încercarea sa de a se regăsi, de a se vindeca de spaime şi de propria-i dedublare (prin dialogurile introspective cu Docentul şi prin euforia unui simbolic joc ritual cu vipere) nu-şi găseşte alt deznodământ decât moartea. Prea sibilinic pe alocuri, romanul combină ingenios descripția grotescă, aproape urmuziană, a personajelor cu mici scenete de teatru absurd, de felul celor întâlnite şi în *Funeraliile Regelui Gheorghe* (1995).

◆ Dan-Silviu Boerescu, LCF, s. nouă, 1995, 29, 16; Horea Poenar, ST, XLVIII, 1997, 4–6, 73–74.

I. M.

GHILIA Alecu Ivan, *Piramida*, I–II, Bucureşti, Eminescu, 1995, 273 + 286 p. Fragment: *Eva Neagră*, LTE, V, 1995, 1–2, 8–9. Postf. de Romul Munteanu. Roman utopic, ≈ conține odiseea unui personaj numit, generic, Poetul, sau Adam, care ajunge să cunoască societatea supercivilizată a unui stat ideal, Piramida. Autorul configurează un univers arhetipal şi futurologic deopotrivă, locuit de ființe veşnic fericite, create în laborator de specialişti geneticieni. Vasta panoramă narativă, revelatoare pentru debordanta capacitate a romancierului de a-şi plasticiza viziunea, implică şi o multitudine de referințe livreşti (de la Vechiul şi Noul Testament până la Descartes, Nietzsche, Wilhelm von Humboldt, Marquez şi Nichita Stănescu). Țesătura intertextuală pare să aparțină unui univers alternativ, asemenea unei Biblioteci care instituie, întrucâtva ca la Borges, însăşi ontologia lumii ficționale, a „piramidei" epice. Din utopica societate piramidală creată în eprubetă lipsesc nu doar durerea naşterii şi a morții, ci şi păcatul adamic şi, deci, chiar Dumnezeu. Atât protagonistul Adam, cât şi evlaviosul părinte Constantin se detaşează în cele din urmă de regulile Piramidei văduvite de iubirea divină şi de credință. Soluția la care recurge personajul narator va fi una de natură metadiscursivă. Convenția epică a intrigii utopice se întrerupe, personajele par să evadeze din visul cutremurător al vieții aseptice din Piramidă. Adam „dispare" în propriul ms. Perspectiva ludică a parabolei din final vine să relativizeze ontologia şi morala acelei lumi sortită pieirii.

◆ Romul Munteanu, *Supremația utopiei*, LTE, V, 1995, 1–2, 8; Romul Munteanu, LCF, s. nouă, 1996, 10, 11; Varujan Vosganian, *Despre romanul „Piramida"*, CNC, VII, 1996, 3, 14; Micu, *Scurtă istorie*, III, 97–99; Munteanu, *Jurnal*, VI, 196–208; Munteanu, *O viață*, 113–114; Constantin Cubleşan, ST, XLIX, 1998, 2–3, 28–29; Micu, *Istoria*, 483–484; Micu, *Literatura*, 249–250. ❐ V. şi D. C. R. R., *Cuscrii*, 1959.

L. Pv.

GHIVIRIGĂ Mihai, *Favorizare de infractor*, Bucureşti, Eminescu, 1995, 188 p. Roman autobiografic. Evocă scurta, dar intensa experiență de deținut politic a autorului, arestat de Securitate în vara anului 1952 chiar în incinta Universității din Bucureşti, unde era asistent la catedra de pedagogie. Numit în roman Mihai Ganea, el va fi eliberat peste şase luni, dar nu înainte de a fi trecut prin calvarul unei anchete dure şi al unei detenții umilitoare la penitenciarul din Iaşi. De un realism sobru, fără excese sentimentale sau vindicative, cartea descrie lumea închisorilor comuniste din anii '50, cu crâncena ei luptă pentru supraviețuire, cu pildele ei de luminoasă solidaritate şi demnitate (între altele, acelea ale țăranilor închişi pentru refuzul de a intra în colectivă), dar şi de criminală ticăloşie (întruchipată aici de odiosul gardian Balint).

◆ Mariana Ionescu, VR, XCII, 1997, 9–10, 153–154.

I. M.

GHIVIRIGĂ Mihai, *Mascarada*, Bucureşti, Eminescu, 1995, 202 p. Adoptând, ca şi în celelalte romane autobiografice ale sale (*Favorizare de infractor*, 1995; *Mascarada*, 2000) numele ficţional Mihai Ganea, autorul oferă aici propria-i versiune, de martor implicat, asupra unei întâmplări ce a făcut oarecare vâlvă în România socialistă a anului 1982. Este vorba de episodul aşa-numitei „meditaţii transcendentale”, în urma căruia a fost desfiinţat Institutul de Cercetări Pedagogice din Bucureşti. Socotit sectar şi mistic, „experimentul” desfăşurat acolo a stârnit furia autorităţilor, care, după lungi şedinţe şi anchete de tip stalinist, au recurs la represalii împotriva cercetătorilor. Între aceştia şi naratorul. Sancţionat, ca şi alţi colegi ai săi, pe linie de partid şi dat afară din slujbă (demonstrativ, pentru „reeducare”, precum în anii ’50), el ajunge peste noapte lucrător necalificat la o fabrică de bere. Inedita experienţă de adaptare a intelectualului la mediul muncitoresc ocupă partea a doua şi cea mai expresivă a cărţii (*Magazia de sticle goale*), remarcabilă prin portretistica vie şi prin buna descriere a atmosferei de teamă, dar şi de complice solidaritate, ce domnea în sânul unei societăţi strivite de totalitarism.

◆ Mariana Ionescu, VR, XCII, 1997, 9–10, 153–154.

I. M.

GOANŢĂ Ştefan, *Patul de zăpadă*, Craiova, Universalia, 1995, 312 p. Roman de dragoste cu tentă mitică, axat pe invocarea ritualului mioritic al transhumanţei şi pe ideea rezistenţei comunităţii româneşti în faţa istoriei adesea vitrege, marcată de excese totalitare, a sec. XX.

◆ Constantin Zărnescu, ALA, VI, 1997, 364, 5.

L. Pv.

➤ **GOMA Paul**, *În cerc*, Bucureşti, Eminescu, 1995, 464 p. (În lb. franceză: *Dans le cercle*, tr. de Yvonne Krall, Paris, Gallimard, 1977). Apărut mai întâi în f. rev. CL, CXXV, 1991, nr. 2–3 (parţial). Roman parabolic pe tema abuzurilor regimului comunist din deceniul al şaselea. Izolaţi, în chip simbolic, într-o cabană de munte din pricina înzăpezirii, eroii, victime ale epocii staliniste, sunt aduşi pe rând în prim-planul naraţiunii, prin rememorarea unor evenimente cheie ale propriilor destine. Povestirea, alcătuită prin apelul la o paletă bogată de tehnici narative, constă în dezvăluirile şi învăluirile succesive ale zonelor obscure din biografiile personajelor, în incursiuni reflexive, introspective, în labirinturile existenţiale ce se întretaie şi se luminează reciproc. Damiana şi Alaci, foşti condamnaţi la domiciliu forţat în Bărăgan, scriitorul Zeno Duca, autor al unui penibil roman realist-socialist, activistul Iosub, fost deţinut politic, însărcinat cu supravegherea personajelor, cabanierul Walter Winkler sunt cu toţii captivi ai trecutului, claustraţi în cercul de fier al unei istorii dramatice. Scriitura nervoasă, tensionată, abundentă în digresiuni şi repetiţii, reflectă complexele, frustrările, neliniştile personajelor, atmosfera apăsătoare a universului totalitar comunist. ≈ este un roman dificil, o carte sumbră despre destinul tragic al omului strivit de istorie, o „parabolă a condiţiei umane întemniţate” (Cornel Moraru).

■ *Dans le cercle*, tr. de Yvonne Krall, Paris, Gallimard, 1977.

◆ Alex Ştefănescu, RL, XXVIII, 1995, 46, 4; Cornel Moraru, *În cercul ficţiunii*, VTR, XXVII, 1997, 5, 61–62. ❒ V. şi *Din calidor*, 1990.

M. W.

➤ **GOMA Paul**, *Justa*, Bucureşti, Nemira, 1995, 157 p. (Purgatoriu). Roman politic ce relatează evenimentele petrecute în mediul

universitar bucureştean în urma revoluţiei anticomuniste din Ungaria, în 1956. Întâlnirea naratorului la Paris, în deceniul al nouălea, cu fosta sa colegă de facultate, Toria, poreclită „Justa”, constituie pretextul epic al povestirii, concepută rememorativ, prin detalii acumulate, sub forma unui dosar existenţial. Alcătuit din amintirile, reflecţiile eroului-narator, precum şi din mărturiile altor personaje, romanul evocă represiunile le care este supusă Toria, fostă susţinătoare a cauzei proletare, căzută în dizgraţia regimului comunist, în urma acţiunilor sale de protest faţă de abuzurile acestuia. Destinul tragic al eroinei, redat în pagini cutremurătoare prin naturalismul viziunii, reprezintă şi un prilej de reconstituire a împrejurărilor arestării naratorului, în urma solidarizării sale cu protestatarii maghiari. Roman-document, realizat prin alternanţa planurilor temporale şi a perspectivelor narative, ≈ este o scriere nonficţională, o filă de istorie a comunismului românesc.

◆ Dan-Silviu Boerescu, LCF, s. nouă, 1995, 25, 16; Alex Ştefănescu, RL, XXVIII, 1995, 34, 6; Romul Munteanu, AZI, 1996, supl. literar din 15 ian., 4; Andrei Grigore, LTE, VI, 1996, 27, 4; Luca Piţu, *Două romane cu cântec la cheie*, VR, XCV, 2000, 12, 66–71. ❒ V. şi *Din calidor*, 1990.

M. W.

❍ **GRĂDINARU Dan**, *Anul 1000*, fragment din romanul omonim, LTE, V, 1995, 30, 8–9.

M. W.

GRECU Michael T., *Mormântul iubirii. Carte a scârbei*, Bucureşti, Star-Limit, 1995, 175 p. Roman erotic. Evocă dragostea repulsivă, perversă a unui tânăr student român pentru o femeie mult mai în vârstă decât el, franţuzoaica Juliette. Aventura este, în conştiinţa problematică a eroului, un cinic dezabuzat, sătul de sine însuşi şi de lume, o alternativă a lipsei de orizont din România postdecembristă şi un prilej de consemnare a sentimentelor şi reflecţiilor sale într-un proiect de roman. Cartea devine, astfel, confesiunea crispată, sarcastică, nihilistă, în chip programatic, a unui romantic decepţionat, trivială şi crudă în limbaj, bine articulată sub raport narativ, juvenilă şi monocordă ca problematică generală.

◆ Romul Munteanu, LCF, s. nouă, 1996, 43, 10; Munteanu, *Jurnal*, VII, 134–136.

M. W.

GRIGORESCU Ioan, *Bine aţi venit în infern!...*, v. *Ucideţi petrolul!*, 1994.

GRUIA Stelian, *Prinţul Constantin*, Bucureşti, Viitorul Românesc, 1995, 411 p. Roman realist. Evocă evenimente ale istoriei recente, cuprinse între încheierea celui de-Al Doilea Război Mondial şi primii ani ai instaurării comunismului. Acţiunea cărţii, plasată într-un sat din nordul Moldovei, se constituie în jurul a două personaje centrale, Grigore Ursan, fiu de ţăran devenit activist de partid, apoi căzut în dizgraţia regimului, şi misteriosul Prinţ Constantin, raisonneur-ul lucid, contemplativ al evenimentelor. Miza romanului constă în confruntarea reflexivă a două lumi, simbolizate de cei doi eroi, adică între realitatea imediată, supusă capriciilor istoriei, şi aceea a valorilor perene, întruchipată de prinţ. Cartea, constituită dintr-o pluralitate de nuclee epice convergente, din evocări, rememorări, reflecţii, conţine elemente de roman istoric, analitic, de cronică socială şi de *Bildungsroman* şi se remarcă printr-un limbaj „particular, uşor arhaic, care-i conferă un farmec deosebit” (Romul Munteanu).

◆ Romul Munteanu, AZI, 1996, supl. literar din 1 apr., 1147, 4; Munteanu, *Jurnal,* VI, 209–212.

M. W.

HARRY T. Francis [Aurel CĂRĂŞEL], *Vânătoare de noapte*, Bucureşti, Recif, 1995, 174 p. Roman *science-fiction*.

D. G. B.

ILIESCU Nicolae, *Discheta de demaraj. Opereta aperta. Roman/poeme S. A.*, Bucureşti, Cartea Românească, 1995, 141 p. Roman parodic postmodernist. Concepută sub formă de manual de utilizare a computerului, cartea îşi propune o radiografie sumară, ironică, a „vieţii de tranziţie", privită cu detaşare ludică, într-o manieră degajată, dezinvoltă. Sub privirea îngăduitoare şi amuzată a autorului se perindă personaje mediocre, cu biografii derizorii, ce persiflează involuntar, prin reflecţii solemne şi prin drame prăfuite, marile teme ale existenţei. Compus din scurte portrete, din instantanee disparate, din lungi epistole şi, nu o dată, din intervenţii directe ale autorului, ce comentează faptele şi face precizări referitoare la arta narativă, romanul este o satiră la adresa ideilor în vogă, a sentimentalismului ieftin, a doctrinelor moderne şi, nu în ultimul rând, a procedeelor şi tehnicilor narative postmoderne. ≈ este o invitaţie la reconstrucţia realităţii şi a romanului, „o carte post... postmodernistă, făcută de cineva care cunoaşte din interior abilităţile şi punctele slabe ale formulei" (Eugen Simion).

◆ Lucian Chişu, LTE, VI, 1996, 16–17, 4; Raluca Popescu, LTE, VI, 1996, 18, 4; Eugen Simion, *Despărţirea de postmodernism*, LTE, VI, 1996, 19, 3; 14; Micu, *Literatura*, 319.

M. W.

INDRIEŞ Alexandra, *Un sertar întredeschis*, Timişoara, Editura de Vest, 1995, 267 p. Fragment: *Sfinxul îmblânzit*, O, s. nouă, 1990, 10, 12. Roman confesiv, metatextual. După o formulă epică aparte, ce îmbină procedee ale prozei autenticiste cu tehnici narative specifice literaturii postmoderne, cartea realizează un ingenios discurs asupra creaţiei. Compus din secvenţe narative aparent disparate, din fragmente de jurnal, din reflecţii şi observaţii fugare, aflate la limita dintre real şi imaginar, romanul este construit ca schimb de idei între autoare, o altă naratoare, pe nume Gloria, şi un ultim personaj feminin, Iulia, împărtăşind o experienţă comună, aceea a pierderii soţului. Asemenea autoarei, prezentă în text sub adevărata sa identitate, Gloria este tot o scriitoare, care aspiră să-şi găsească pacea sufletească prin scris, atribuindu-i personajului său, Iulia, propria dramă, dar şi posibilităţile unui demers salvator. Astfel, ≈ devine cartea scrierii unui roman, o meditaţie modernă asupra valenţelor scrisului, pe fondul unei reflecţii existenţiale grave, realizată într-un stil neconvenţional, monologal, direct şi abrupt, lipsit de orice artificii.

M. W.

IONESCU Florin Andrei, *3.000.000.000 $ cash*, Bucureşti, Universal Dalsi, 1995, 187 p. Roman poliţist.

◆ Alexandru Spânu, LCF, s. nouă, 1995, 18 bis, 4.

M. W.

IONESCU Florin Andrei, *Patru scânduri pentru colonel*, Bucureşti, Dragon, 1995, 139 p. (Spionaj XX). Roman de spionaj.

◆ G. Pruteanu, ESM, VI, 1995, 4, 17.

M. W.

✸ **IONESCU Mircea**, *Misiune ultrasecretă. Roman poliţist*, Galaţi, Hypatya, 1995.

◆ Biblioteca Centrală Universitară „Mihai Eminescu" Iaşi (catalogul electronic).

M. W.

IVĂNOIU Gheorghe, *Însingurare*, Galaţi, Porto Franco, 1995, 222 p. Roman de dragoste. Confesivă, nostalgică, impregnată de dramatism, cartea redă povestea a două iubiri eşuate. Protagonistul, Dan Stroescu, un fost ofiţer de aviaţie în timpul celui de-Al Doilea Război Mondial, aflat în concediu la Borsec, îşi rememorează existenţa din perspectiva relaţiilor sale amoroase. Este vorba de raporturile cu fosta sa soţie, Ema, plecată în Germania şi dispărută de mult, precum şi cu fosta sa iubită, Ioana, la rândul său stabilită la Teheran. Fluent şi echilibrat ca scriitură, dar monocord ca problematică, ≈ reprezintă spovedania, pe alocuri lirică, a unui învins.

M. W.

KOROYAN Victor von [Victor COROIANU], *Via Negra*, Sibiu, Imago, 1995, 168 p. Roman de divertisment. Dinu, sculptor surdo-mut, visează să străbată mările pământului. Întâmplarea îl poartă pe meleaguri africane, care îl subjugă. Aventura şi dragostea se întretaie cu informaţia culturală generală, totul într-o proză lejeră, agreabilă.

D. G. B.

KRAFT Elisse, *Taina lui Shiva*, Bucureşti, Nirvana, 1995, 159 p. (Soma). Roman erotico-ezoteric. Printr-o combinaţie hibridă de tehnici ale literaturii senzaţionaliste şi procedee ale romanului iniţiatic, cartea urmăreşte o foarte tulbure poveste de dragoste, cea dintre Estera, o secretară din Bucureşti, şi Albert, un medic iniţiat în practicile yoghine de către tatăl său vitreg, un emir foarte bogat. Construit prin simboluri ambigue, într-o viziune facilă, maniheistă, naraţiunea evoluează printr-un labirint de întâmplări obscure, pentru a reda, în final, cu stângăcie, victoria binelui asupra răului.

M. W.

❍ **LAVRIC Valentin**, *Capitolul I*, fragment de roman, FC, 1995, 24, 17.

M. W.

LEU Corneliu, *Drumul spre Damasc. Un roman despre viaţa Sfântului Apostol Pavel*, Bucureşti, Eminescu, 1995, 316 p. Cu o fotografie a autorului şi o prezentare nesemnată a carierei sale, ca autor de romane istorice, pe coperta a IV-a. Roman istoric. Reconstituie viaţa apostolului Pavel, insistând pe conflictul, de la începuturile creştinismului, dintre cei care vedeau noua religie ca o mişcare în interiorul iudaismului (Iacov, fratele lui Iisus) şi cei care o vedeau ca o potenţială religie universală, deschisă tuturor (Pavel). Autorul foloseşte fragmente din documente istorice într-o încercare disperată de a da un plus de autenticitate naraţiunii. Pe alocuri, uită că scrie un roman istoric şi utilizează în exces neologismele.

M. M.

LEUŞTEAN Mitică, *Riscul iubirii*, Turnu Severin, Cultură Generală, 1995, 109 p. Pe foaia de titlu se specifică faptul că vol. reprezintă o a doua ed. Roman cu intrigă amoroasă, ≈ evocă destinul unei juriste, pe nume Doina Munteanu, protagonista unor relaţii amoroase problematice. Salvată de către medicul Mihai Manea, în urma unei încercări nereuşite de întrerupere de sarcină, eroina devine, mulţi ani mai târziu, prin fiul său, ajuns judecător, salvatoarea medicului, acuzat pentru o intervenţie chirurgicală ilegală, dar legitimă din punct de vedere moral. Dramă cu elemente de senzaţional, ≈ este însă precară, atât ca problematică interioară, cât şi sub aspect confesiv.

M. W.

LOGREŞTEANU Florin, *Inseparabili. Roman de dragoste*, Craiova, Gheorghe Cârţu Alexandru, 1995, 229 p. Concepută într-o

manieră confesivă, prin tehnica retrospecției, cartea evocă destinul unui arhitect, pe nume Iuliu Prasacu, ce se confruntă cu tragedia pierderii premature a soției şi, mai târziu, a unicului său fiu, ajuns student, şi, la rândul lui, părinte. Spirit indecis, superficial, înclinat spre lamentația minoră şi spre reflecția grandilocventă, eroul este mai degrabă un colportor patetic şi solemn al semnificației acestor evenimente. Firul anemic al povestirii, întreținut doar prin dramatismul situațiilor şi lipsit de susținerea unei analize psihologice autentice, aşază definitiv cartea la periferia beletristicii.

M. W.

❍ **LUCCA Radu**, *Sinuciderea*, fragment din romanul *Se respinge*, FC, 1995, 47, 13.

M. W.

✷ **LUPU Nicolae**, *Păcatele lui Dumnezeu*, Bucureşti, Felix-Films, 1995. „Roman cu o fluență epică relativă, în care accentul se distribuie, nu de puține ori, în funcție de finalitățile epice, nu atât pe eveniment, cât pe coerența existențială a personajului, învestit adesea cu dimensiuni simbolice" (Iulian Boldea).

◆ Ion Roşioru, TMS, XXXI, 1996, 6, 6; Romul Munteanu, *Semnele realului şi dimensiunea fantastică*, LCF, s. nouă, 1996, 10, 10; Iulian Boldea, AMB, II, 1996, 3, 6.

M. W.

MAGHERU Darie, *Nemuritorul în solitudine şi durerea*, Braşov, Arania, 1995, 142 p. Cu o postf. de Olga Lascu şi Adrian Hamzea şi un *Cuvânt* al editorului. Roman modernist cu înrâuriri existențialiste. Redactată în deceniul al şaptelea şi publ. postum, cartea reprezintă un lung monolog liric, structurat pe paliere narative diferite, toate ilustrând ideea claustrării şi a nevoii disperate a individului de a conferi existenței un sens. Personajul, numit, fără majusculă, antimir, este un contemplator al realității, pe care o refuză cu dezabuzare şi cinism şi de care se simte iremediabil înstrăinat. Protagonist al propriilor reflecții în prima parte a romanului, erou al unei lungi aşteptări, în calitate de mare demnitar roman, în cea de-a doua parte, şi mort, în chip real şi simbolic, în ultima parte, personajul rămâne mereu acelaşi spirit revoltat, frământat de caracterul opresiv şi incognoscibil al existenței. Alcătuit, mozaical, din reflecții disparate şi interpretări obsesive, ≈ ilustrează „un gen original de «antiroman»", ce „trăieşte, mai ales, prin virtuozitatea scriiturii, unică în proza românească actuală" (Romul Munteanu).

◆ Romul Munteanu, AZI, 1996, supl. literar din 13 mai, 13, 5; Munteanu, *Jurnal*, VI, 185–191.

M. W.

MARCIAN Marcel, *Avadică, Abădică*, Bucureşti, în editura autorului, 1995, 173 p. Fragment: *În permisie* (romanul e anunțat cu titlul *Avbădicul*), LTE, II, 1992, 33, 9. Proză suprarealistă, alcătuită prin înlănțuire de imagini ritmate de obsesia alterității. Într-un tren care se deplasează undeva în Moldova, Avadic rememorează moartea recentă a Pachiței, soția lui. Coborârea în trecut activează un fenomen al dedublării. Cu o aplecare mai degrabă filosofică decât introspectivă, personajul îşi evocă numele sub care l-au cunoscut ceilalți. Dubla articulare nominală a titlului ilustrează de fapt o dedublare onomastică: Avadic e cunoscut de soție ca Abădică, într-o versiune uşor alterată fonetic. Rememorarea urmează a fi structurată de zece asemenea confuzii onomastice, pe care protagonistul le numeşte „cazuri". În fiecare situație, Avadic se caută

în reprezentarea străină şi o interiorizează, provocând, inevitabil, un efect de modificare a sinelui. În paralel cu şirul rememorării, personajul înregistrează figurile pitoreşti ce traversează vagonul în care călătoreşte. Colecționate în fuga trenului, imaginile surprind o umanitate metamorfică, care îşi declină identitatea într-o suită de suprapuneri şi de transferuri între regnuri. Romanul implică o reflecție pe marginea imposibilității coagulării ontologice şi a precarității identitare: în multiplicitatea imaginilor sinelui se întrevede o dispersie esențială a ființei. Rămân în memorie tulburătoare reprezentări urmuziene ale dezmembrării, evocări picturale ale diluării contururilor umane şi un instinct singular al lb., care subliniază elementele de legătură în detrimentul numelor şi verbelor.

◆ Octavian Soviany, CNT, 1996, 31, 5; Horea Poenar, ST, XLVIII, 1997, 4–6, 74.

L. T.

MARIAN Mircea, *Filiera. Cronica unei veri dintr-un oraş din Nord*, Baia-Mare, Gutinul, 1995, 388 p. Roman politic. Face parte din ciclul *Trilogia disperării* alături de *Ninge în Spania la Alicante* (1994) şi de *Portret de familie cu crizanteme* (1993). Fonda, redactor într-o tipografie comunistă, asistă într-o seară la un accident de maşină provocat de Dragoman, un activist de partid apropiat de sferele puterii. Insistența lui Fonda de a depune mărturie împotriva lui Dragoman determină reacția autorităților şi atrage implicarea Securității. Personajul e izolat, stigmatizat şi, în cele din urmă, ucis, într-un accident simetric celui care declanşează evenimentele. Romanul evocă cu acuratețe un traseu al persecuției specific regimului comunist, presupunând puneri sub urmărire, discreditare socială, tratament psihiatric, asasinat. Monstruozitatea morală întregeşte acest tablou. Fonda e dus la ospiciu chiar de tatăl său, iar prietenul cel mai bun participă la înscenarea accidentului final. În relatare, autorul face abuz de procedee narative complexe, exploatând, pentru reflectarea crizei interioare a protagonistului, registrul oniric şi, pentru redarea caracterului inevitabil al deznodământului, tehnici textualiste. Conferind scriiturii o diversitate de suprafață, alternarea respectivelor mijloace narative nu are totuşi nici consistență, nici consecvență, fiind abandonată dincolo de jumătatea romanului.

◆ Constantin Cubleşan, ST, XLVII, 1996, 3, 31; Gheorghe Glodeanu, ST, XLVIII, 1997, 1, 23; I. Batto, TR, s. nouă, IX, 1997, 18–19, 4–5; Milena Şipețean, VTR, XXVII, 1997, 9, 91.

L. T.

MATEI Nicolae, *Târâş spre Vest*, Bucureşti, Victor Frunză, 1995, 167 p. (Pitiseum). Reluat fragmentar: NOS, I, 1996, 2, 30–31. Roman al experienței de transfug, probabil cu caracter autobiografic. Cartea relatează încercările lui Sandu, un tânăr de 26 de ani, din Cluj, de a emigra în Occident la începutul anilor ’80. Înregistrând în detaliu aventura protagonistului, narațiunea pictează în tuşe tari drumul său până la Dunăre, perioada de detenție, după eşuarea primei tentative de traversare a frontierei, şi atmosfera din lagărul de refugiați de la Copenhaga. Din masa de impresii negative, proza încearcă să izoleze un sentiment metafizic al existenței absurde, fără a reuşi, totuşi, să ofere mai mult decât un document al unei experiențe traumatizante.

▼ [Aarhus?], Eksperimental, 2000.

◆ Mircea Goga, ST, XLVI, 1995, 6, 23; ***, NOS, II, 1997, 4–5–6, 17.

L. T.

✸ **MĂRGINEANU Ion**, *Candoarea speranței*, Sibiu, Imago, 1995. „Microroman” a cărui temă o constituie iubirea înaintea morții (M. B.).

◆ M. B., ROS, II, 1996, 5–6, 139–141.

L. T.

MIHALACHE George, *Teroarea blondă*, Bucureşti, Garamond, [1995?], 179 p. Roman al vieții de fotbalist. Iuliu Baratky, sportiv profesionist, debutează în anii '30 şi se retrage din competiții la mijlocul anilor '50. Romanul documentează cariera fotbalistului, fără să reuşească să intereseze epic, relatând detaliat, cu fidelitate de transmisie radiofonică, meciurile la care participă. Încercarea de simulare a unei interiorități printr-un pretins jurnal al protagonistului eşuează din pricina inconsecvenței cu care se ilustrează perspectiva narativă.

L. T.

MIHU Achim, *Judecata din urmă*, Cluj-Napoca, Mesagerul, 1995, 212 p.. Potrivit unei afirmații a autorului de pe coperta a IV-a, cartea face parte din literatura de sertar, fiind scrisă în 1985. Roman autobiografic. Prezintă ascensiunea socială a naratorului, urmărit din mediul rural până în lumea universitară. Incursiuni de mare frumusețe în trecutul istoric al aşezării de baştină, satul Sascuci. Eresurile satului constituie un adevărat fundal mitologic al tramei. Neamul Ciorogarilor, din care face parte şi naratorul, este marcat pentru totdeauna de spiritul dârz al călugărului Sofronie din Cioara, răzvrătitul din sec. al XVIII-lea contra Unirii cu Roma. Narațiune bine construită.

M. M.

MIREA George, *Moartea cocoşilor-tenori*, Oradea, Cogito, 1995, 198 p. Cu o pref. a autorului. Roman politic. Structurat sub forma unui jurnal, ținut de-a lungul câtorva luni de către un ziarist, în ultimii ani ai regimului comunist, textul propune o reflecție cu caracter eseistic în marginea absurdului dictaturii. În reveniri succesive, narațiunea adânceşte semnificațiile a două anecdote politice, legate de capriciile cuplului prezidențial: suprimarea cocoşilor din Snagov la cererea Elenei Ceauşescu şi „decapitarea" hotelului Olăneşti, care rămâne neterminat, cu cinci etaje din nouă, ca să nu ofere vizibilitate spre reşedința conducătorului. În ciuda tentativei de degajare a unor semnificații istorice, textul nu oferă decât o reprezentare grotescă, cu accente caricaturale, a totalitarismului.

◆ ***, BNR, XLIV, 1995, 14, 53; Cornel Munteanu, F, XXXII, 1996, 6, 20–21.

L. T.

MIRONESCU Alexandru, *Ziduri între vii. O poveste care nu e roman, un roman care e o poveste*, Bucureşti, R. A. I., 1995, 349 p. *Bildungsroman*. Acțiunea este plasată în perioada interbelică. Şerban Predescu, fiul unui magistrat de provincie, pleacă la Paris pentru a-şi continua studiile în medicină. Obținerea doctoratului devine atât un prilej de cunoaştere intelectuală, cât şi unul de inițiere erotică. Reuşită panoramă a Parisului intelectual, dar şi a cartierelor sale rău famate.

◆ ***, GAC, VII, 1996, 1–2, 63.

M. M.

MIZUMSCHI Corneliu, *Axy şi Skizy*, Constanța, Europolis, 1995, 291 p. Cu o prezentare pe coperta a IV-a de Olga Duțu. Roman al lumii medicale. Acțiunea se petrece în perioada ceauşistă. Doctorul Horia Axinte, condamnat cu suspendare la un an de puşcărie, pentru o presupusă culpă medicală, solicită să lucreze la Pandora, o localitate îndepărtată din Delta Dunării. Evocarea relevă cu precădere ingerințele politicului în lumea medicală.

◆ ***, BNR, XLIV, 1995, 21, 31; Olga Duţu, „Cuget liber", VII, 1995, nr. 1461; p. 2; Duţu, *Note*, 140.

M. M.

MODORCEA Grid, *Şobolanii în Italia. Biblia transfugului*, Bucureşti, Emin, 1995, 219 p. Cu o caracterizare nesemnată pe coperta a IV-a. Roman social. Ambiţionând să ofere un tablou al vieţii emigranţilor români în Italia, după 1989, ≈ urmăreşte în paralel destinele lui Ion Hadârca şi Niki Burlea care se întorc în autocar de la Roma la Constanţa. În drum spre ţară, cei doi bărbaţi au ocazia să evoce timpul petrecut în străinătate. Naraţiunea insistă asupra umilinţelor suportate de emigranţi, descriind anecdotic şi melodramatic aspecte ale unei existenţe decăzute (slujbele mărunte, condiţiile de viaţă precare, tratamentul discriminatoriu la care sunt supuşi). Autorul încearcă să investească expatrierea cu trăsăturile unei experienţe-limită, care alterează fundamen-tal destinul personajelor, condamnate definitiv la o spirală a degradării. Orientată tezist de o perspectivă strict negativă şi minată de senzaţional, fresca este lipsită de interes literar.

◆ ***, BNR, XLIV, 1995, 23, 27; Alex Ştefănescu, RL, XXVIII, 1995, 40, 6.

L. T.

❍ **MOTOC Nicolae**, *Fantasme*, TMS, XXX, 1995, 1, 8–9; *Madona şi sucul de roşii*, RL, XXIX, 1996, 39, 14–15, fragmente din romanul *Rugul amazoanelor*.

L. T.

MUNTEANU Constantin, *Maria, prinţesă de Place Pigalle*, Bacău, Plumb, 1995, 219 p. Cu o pref. a autorului. Roman de dragoste, la limita literaturii de consum. Aflat la Paris, cu interese de afaceri, Robert Thomas Richardson, unul dintre marii specialişti în informatică ai lumii, se îndrăgosteşte de Maria, pe care o ia, la început, drept o prostituată din Place Pigalle. De fapt, Maria era cercetător ştiinţific într-una din ţările din Europa de Est şi venise la Paris, după căderea zidului Berlinului, în speranţa că va putea recupera onorariile care i se cuveneau ei şi profesorului ei pentru articolele publ. în Occident, în timpul regimului comunist. Text cu destinaţie fatalmente lacrimogenă.

◆ ***, BNR, XLIV, 1995, 6, 38.

M. M.

MUNTEANU Constantin, *Zodia bâlciului*, Bacău, Plumb, 1995, 130 p. Fragment: ≈, LTE, V, 1995, 13, 8–9. Cu o caracterizare nesemnată pe coperta a IV-a. Roman cu caracter autobiografic, ≈ schiţează, prin introspecţie, un portret al generaţiei '68 în societatea românească. Concepută ca rememorare a carierei politice a lui Grigore, profesor de matematică la cel mai bun liceu dintr-un mare oraş, naraţiunea se întinde pe douăzeci de ani, de la sfârşitul deceniului şapte până la Revoluţie. Numit prim-secretar la judeţ, protagonistul devine un membru al elitei comuniste dar, în ciuda acestei poziţii privilegiate, reflecţia lui asupra sistemului politic rămâne una detaşată. Prin contrast cu prima generaţie de activişti, caracterizată de un marxism dogmatic, asumat din convingere, Grigore pare un sceptic, care a încetat să mai creadă în idealul comunist. Totuşi, nu e vorba de rezistenţă anticomunistă, nici măcar de o gândire subversivă, ci mai degrabă de o indiferenţă nonşalantă. Atitudinea lui se caracterizează, în consecinţă, prin spirit ludic şi autoironie. În completarea acestui profil ideologic, protagonistul practică din convingere libertatea sexuală şi nu îşi ia în serios propriul mariaj. Seria lungă a aventurilor sale erotice, descrise detaliat şi, uneori, cu o inoportună fantezie, îneacă textul în trivialitate şi senzaţional.

◆ ***, BNR, XLIV, 1995, 6, 38.

L. T.

MUNȚIU Adrian, *Caii de la bicicletă*, Bucureşti, Eminescu, 1995, 363 p. Fragmente: *Un sărut ca o enigmă*, T, XIX, 1990, 7, 41–43; *Îndoiala*, RL, XXIII, 1990, 35, 14; *Nunta de argint*, MRT, V, 1994, 1, 5; *Caii purtau turbane lungi*, ROS, I, 1995, 1, 70–74. Narațiune confesivă structurată printr-o serie de rememorări, ≈ evocă experiența carcerală a lui Denimic Iosua, zis Deni. Închis prima dată la vârsta adolescenței într-o şcoală de corecție pentru acte de vandalism şi eliberat la 18 ani, protagonistul este condamnat din nou, după o scurtă perioadă de libertate, pentru neglijență în serviciu. Pentru Deni, reflecția asupra vieții sale din închisoare devine o încercare de a înțelege sensul unei existențe petrecute, aproape pe toată durata ei conştientă, după gratii. Punctul său de reper îl constituie o altă experiență carcerală, aceea a tatălui său, deținut politic mort în închisoare. După modelul vinovăției eroice a deținutului politic, devenită exemplară prin înălțimea valorilor care o justifică, Deni caută în condamnarea de drept comun urmele unor repere existențiale majore. Anamneza la care se supune, revenind obsedant asupra spațiului închisorii şi asupra episodului judecății, reflectă această aspirație tenace spre recuperarea unui înțeles. Totuşi, întoarsă către momentele cruciale din propriul destin, conştiința pare a fi incapabilă să investească amintirile cu valoare revelatorie. Spațiile la care revine protagonistul sunt mute, nu îi descoperă semnificația a ceea ce i s-a întâmplat, ori de câte ori ar relua procesul de reconstituire. Nevoia lui Deni de a-şi înțelege soarta este zădărnicită de capriciile unei memorii care nu reține decât elemente disparate, nasul judecătorului, gestul nervos al avocatului, culoarea indiferentă a unui zid, sfârşind prin a alcătui o colecție aleatorie de detalii fără importanță. De altfel, tehnica de imersiune în trecut, care preferă anamneza simplă gestului analitic şi semnificant al introspecției, ilustrează, în planul formelor narative, o unică, redundantă neputință a eroului de a întrezări un rost al propriei experiențe. Roman al căutării unui sens în meandrele memoriei, ≈ se dovedeşte, în acelaşi timp, un roman al eşecului.

◆ ***, RL, XXIX, 1996, 1, 5; ***, UC, VI, 1996, 1–2, 14; Livia Grăsoiu, LCF, s. nouă, 1996, 21, 10; Horea Poenar, ST, XLVIII, 1997, 4–5–6, 73; ***, GAC, VIII, 1997, 1–2, 76–78.

L. T.

MURĂRESCU Victoria, *Iarba morții*, Sibiu, Biblioteca Euphorion, 1995, 93 p. (Biblioteca Euphorion. Colecția de proză, 4). Roman de dragoste. La scurtă vreme după Revoluție, Amata, medic la un cabinet de urgențe din Loaia, se îndrăgosteşte de Acis. În ciuda datelor mic-burgheze ale vieții protagonistei, căsătorită cu un silvicultor şi mamă a doi copii, ea e concepută după tiparul femeii fatale, acționând în urma unei predestinări, în legătură strânsă cu forțele cosmice. Drept urmare, toate episoadele iubirii interzise au o rezonanță fabuloasă la scara naturii. Sentimentul de dragoste se înfiripă după ce Amata e lovită de fulger şi surzeşte; amorul adulterin se consumă într-o pădure, în prezența unei haite de lupi înfometați. În cele din urmă, urmărită de aceeaşi fatalitate tragică, Amata e călcată, la ieşirea din biserică, de o maşină condusă chiar de Acis. Odată ce s-au înlăturat imaginarul supranatural şi articulațiile senzaționale, povestea de dragoste rămâne neinteresantă din punct de vedere epic.

◆ ***, RL, XXVIII, 1995, 9–10, 8; Vasile Chifor, ROS, I, 1995, 7–8, 120–123.

L. T.

❍ **NEAGU Nicolae**, *Cum să trăieşti? mă întreb*, fragment de roman, LCF, s. nouă, 1995, 10, 8–9.

L. T.

NEAGU Nicolae, *Iubirea ca o mânză neagră*, Bucureşti, Eminescu, 1995, 195 p. Roman de dragoste. Evocare a vieţii sentimentale a unui bărbat, medicul Nichita, împărţit între soţia sa, Ana-Reli şi amanta sa, Alexandra-Xandra-Sandra. Desfăşurată aproape integral în decorul unei rezerve de spital, în care protagonistul este internat datorită unui atac cerebral, apoi din cauza unei hernii, naraţiunea consemnează vizitele succesive ale celor două femei, urmărind în paralel preocupările literare ale lui Nichita, care scrie un roman autobiografic. În cele din urmă, soţia moare, iar amanta îl părăseşte, luând cu ea şi ms. ≈ propune, sub pretextul unei poveşti de dragoste, o ficţiune a retragerii, compromisă însă de o intrigă repetitivă, lipsită de imaginaţie şi de dramatism.

◆ ⁎*⁎, UC, VI, 1996, 1–2, 14; ⁎*⁎, RL, XXIX, 1996, 6, 4.

L. T.

NEGOIŢĂ Tudor, *Moştenitoarea din America*, Bucureşti – Montreal, Libra – Humanitas, 1995, 203 p. Cu o caracterizare nesemnată pe coperta a IV-a. Roman poliţist.

◆ ⁎*⁎, BNR, XLIV, 1995, 23, 27; ⁎*⁎, GAC, VII, 1996, 1–2, 8.

L. T.

❍ **NEGREANU Gabriela**, *Eu şi Meta*, fragment de roman, ROS, I, 1995, 9–10, 21–46.

L. T.

NEŞU Ioan, *Marele necunoscut*, Bucureşti, R. A. I., 1995, 176 p. Roman de dragoste. Într-o mică localitate din Dobrogea, un nou venit misterios şi fără acte de identitate, care se recomandă Gheorghe A. Gheorghe, se angajează la ocolul silvic. Povestea de iubire care se înfiripă între acesta şi Steluţa, fiica pădurarului Chivici, este catalizată de fascinaţia pe care o exercită asupra femeii figura enigmatică a unui bărbat „fără” trecut. Amintind vag de eroii romantici din literatura de consum a sec. al XIX-lea, aura de mister care îl înconjoară pe Gheorghe A. Gheorghe se dovedeşte totuşi inconsistentă, enigma sa rezolvându-se banal prin dezvăluirea eşecului unei căsătorii anterioare.

◆ Şerban Codrin, „Concret”, 1995, 81, 8; ⁎*⁎, GAC, VII, 1996, 1–2, 63; Marin Lupşanu, „Pământul”, 1996, 9, 8; Constantin Vremuleţ, „Porto Franco”, 1996, 6, 10; Ion Roşioru, TMS, s. nouă, II, 1997, 11, 6; Ion Roşioru, TMS, s. nouă, IV, 1999, 3, 6.

L. T.

OIŞTEANU Andrei, *Arhivarul*, în vol. *Cutia cu bătrâni*, Bucureşti, Meta, 1995, p. 79–142. Cu o pref. de Dan C. Mihăilescu. Fragment: *Sinucigaşul*, CNC, I, 1990, 34, 12–13. Miniroman fantastic. Este istoria unui fost arhivar care colecţionează obiecte ciudate. Personajul, care îşi cultivă în mod sistematic pasiunea, dând anunţuri periodice la mica publicitate, urmăreşte să retrăiască în preajma obiectelor achiziţionate frânturi din viaţa foştilor proprietari. Prin acumularea atâtor vestigii inerte ale unor existenţe trecute, casa se transformă într-un depozit exotic, sumbru şi labirintic. Influenţa evidentă a prozei eliadeşti explică sensul demoniac al unora dintre experienţele încercate de protagonist. Dincolo de imaginarul fantastic, textul rămâne însă sărac şi monoton, având tendinţa de a se descompune în poveşti mărunte, de sine stătătoare, „comunicate” de obiectele colecţionate.

◆ ***, DOI, VI, 1995, 16, 15; Mihaela Ursa, APS, VI, 1995, 10, 10; Alexandru Spânu, LCF, s. nouă, 1996, 6, 4.

L. T.

OIŞTEANU Andrei, *Comisionarul*, în vol. *Cutia cu bătrâni*, Bucureşti, Meta, 1995, p. 11–75. Cu o pref. de Dan C. Mihăilescu. Miniroman fantastic. Un fost avocat, Filip, ajuns comisionar de flori, este angajat ca asistent personal al unui alt bătrân, Carol. Principala misiune a lui Filip constă în supravegherea stăpânului său, pentru prevenirea tendinţelor sale suicidare. Definită în cadrul unui raport coercitiv, relaţia celor doi este, în fond, aceea dintre deţinut şi gardian. Filip, care îi blochează lui Carol tentativele de sinucidere, îl privează pe acesta de un drept, făcând posibilă o ipostaziere paradoxală a actului sinuciderii, ca formă de libertate. Evocând o sensibilitate a absurdului şi o manifestare a disperării, gestul sinucigaş văzut ca dovadă a libertăţii ilustrează o temă de factură existenţialistă, complicată inutil printr-o tratare în registru fantastic şi printr-un imaginar ezoteric.

◆ ***, DOI, VI, 1995, 16, 15; Mihaela Ursa, APS, VI, 1995, 10, 10; Alexandru Spânu, LCF, s. nouă, 1996, 6, 4.

L. T.

❍ **OMESCU Monica**, *Omul fără lume*, fragment de roman, LCF, s. nouă, 1995, 30, 9–10.

L. T.

✷ **PĂCURARIU Petru**, *Un grind pe Mississippi*, Timişoara, Eubeea, 1995. Conform copertei a IV-a a romanului *Rezervaţia de zebre* (1998), de acelaşi autor.

L. B.

PÂRVULESCU Tinu, *Prima-Vera*, Timişoara, Marineasa, 1995, 126 p. Micro-roman de introspecţie, scris la persoana întâi, ce tratează tema obsesiilor amoroase juvenile. Sechestrat de propriile gânduri într-un spaţiu banal, casa scării unui bloc de locuinţe, personajul narator rămâne câteva ore în faţa uşii Verei, fata cu care speră să petreacă prima sa noapte de dragoste. Monologul interior, în intenţia definirii propriei identităţi, se dovedeşte segmentat de imagini şi replici ilustrând un cunoscut scenariu, cel al triunghiului amoros, din care mai face faţă şi Spartan, sculptor-giuvaergiu, căsătorit, mentorul Verei. Primit foarte bine de critică, romanului i s-a reproşat, totuşi, „deznodământul cam bruscat” şi „încheierea poliţistă” (Ioana Pârvulescu).

◆ Ioana Pârvulescu, RL, XXVIII, 1995, 18, 5; Edith Horvath, ST, XLVI, 1995, 6, 56; Carmen Neamţu, CNT, 1996, 27, 4.

L. B.

❍ **PECICAN Ovidiu**, *Eu, El, Eli*, LCF, s. nouă, 1995, 29, 8–10; *Imberia*, CNT, 1995, 37, 8–9, fragmente din romanul *Cealaltă parte a nopţii.*

L. B.

❍ **PETRAŞINCU Dan**, *Omul suspect*, fragment din romanul cu titlul omonim, JL, s. nouă, VI, 1995, 37–40, 4.

L. B.

❍ **PETRESCU Aurel**, *Mi-am ucis îngerul*, fragment din romanul *Ondina*, LTE, V, 1995, 29, 8–9, 10.

L. B.

POP Maria, *Fascinaţie în negru. Oraşul huzurului*, Constanţa, Europolis, 1995, 294 p. Roman-cronică ce încearcă temerar să reconstituie „dintr-un amestec de realitate şi fabulă” (Virgil Mocanu) două sec. din istoria

petrolului românesc, de la primele investiţii în 1745, până în ajunul celui de-Al Doilea Război Mondial, când Valea Prahovei atrage oameni şi capital. Cele două filoane epice, acela al devenirii lui Iovu Sânzeu din Rohia Maramureşului de Jos, şi cel al poveştii de dragoste dintre Filareta şi Anton, toţi trei legaţi prin destin de petrol, asigură unitatea necesară naraţiunii, altminteri aproape sufocată de multitudinea elementelor colaterale.

◆ Virgil Mocanu, TMS, XXXI, 1996, 6, 6; Duţu, *Note*, 141–142.

L. B.

POPA HOMICEANU Vasile, *Cea mai credibilă moarte*, Galaţi, Porto Franco, 1995, 296 p. Roman de introspecţie, axat pe ideea culpei originare a umanităţii, condamnată să ispăşească „păcate pe care nu le-a comis nimeni” Depăşind în ferocitate jivinele însetate de sânge, zidindu-şi istoria numai pe crime, omul a pierdut orice urmă de sacralitate, coabitând, în „timpul socialist al întunericului”, cu demonică ură.

◆ Simion Bărbulescu, CL, CXXXII, 1998, 7, 28.

L. B.

POPESCU Dumitru Radu, *Truman Capote şi Nicolae Ţic*, Bucureşti, Eminescu, 1995, 276 p. Roman parabolic, alcătuit din nouăsprezece povestiri – a cincisprezecea dă titlul cărţii –, ce derulează un turbion evenimenţial năucitor pentru lectorul obişnuit, a cărui unitate e anevoios decelabilă. O relativă coerenţă – pe lângă cea de ordin stilistic – o asigură eroul central, Iezechil, angajat în căutarea părinţilor naturali, posesor al unor forţe oculte, dobândite în mediul ţigănesc în care a crescut. Proteismul acestei proze „permite translarea sau migrarea subiectelor dinspre o întâmplare spre alta, eroii regăsindu-se fie sub noi înfăţişări, fie prezenţi prin obsesiile lor. În general, ceea ce a rămas opac într-o povestire, se luminează edificator în următoarea” (Lucian Chişu).

◆ ***, UC, VI, 1996, 1–2, 11; Lucian Chişu, LTE, VI, 1996, 39, 10–11; Răzvan Voncu, LTE, VI, 1996, 39, 11; Alex Ştefănescu, RL, XXIX, 1996, 1, 5.

L. B.

POPESCU Iulia, *Numărând trecute clipe*, Timişoara, Helicon, 1995, 153 p. Naraţiunea, o lungă confesiune, deplânge „destinul nenorocit” al unui „suflet sfărâmat”, bolnav de singurătate, care-şi trăieşte suferinţa într-un decor crepuscular, pustiit de amintiri şi fără speranţe. Protagonista, sensibila şi tânăra Iulia, marcată de moartea tatălui său, conferă scriiturii un rol salvator, înţelegând această activitate drept unic mod valid de a reacţiona în faţa vicisitudinilor existenţei.

L. B.

✸ **POPESCU Răsvan**, *Omul cu cioc şi ghiare*, Bucureşti, Olimp, 1995, 128 p. Cu o pref. de Elena Ştefoi. „Roman în tradiţia unui Camus ori Kafka, numai că Meursault şi Joseph K. sunt transformaţi şi alchimizaţi până devin altul. Acest altul nu mai este ţintuit la zid şi acuzat de complexele unei autorităţi exterioare, fie ea autoritate paternă sau sistem instituţional, ci se condamnă de bunăvoie, este propriul său inchizitor, în faţa propriei sale legi” (Mihaela Ursa).

◆ George Pruteanu, ESM, V, 1994, 28, 21; Florin Dumitrescu, DIL, II, 1994, 85, 13; Alexandru Spânu, LCF, s. nouă, 1994, 25, 4; Mihaela Ursa, ST, XLV, 1994, 12, 52; Dan-Silviu Boerescu, *Despre imposibilitatea de a-ţi locui timpul*, LCF, s. nouă, 1995, 19, 16.

L. B.

POPESCU Titus, *Ghirlande cu pelin. Miniroman*, Bucureşti, Vasile Cârlova, 1995, 121 p. Cu *Note de lector*, la final. Roman de

dragoste. Tânărul Andrei Pravăț, viitor inginer, se lasă antrenat într-o relație amoroasă cu o femeie matură, căsătorită şi cu un copil. Micile tertipuri ale Marianei Damaschin, menite să-i consolideze poziția în ochii proaspătului amorez şi să-i asigure o nouă căsătorie, ca şi încercările familiei Pravăț de a-şi convinge fiul de greşeala pe care e gata s-o comită, punctează stângaci şi schematic o tramă moralizatoare, cu personaje lipsite de consistență.

L. B.

POPOVICI Doru, *Vis de iubire. Viața şi opera lui Giacomo Puccini*, Bucureşti, Albatros, 1995, 175 p. Monografie romanțată dedicată compozitorului italian. La apariție, critica, făcând o „radiografie a erorilor", îi reproşa autorului „viziunea excesiv sociologizantă asupra creației muzicale" şi „metaforita purulentă" (George Pruteanu), considerate suferințe majore ale textului.

◆ George Pruteanu, DIL, V, 1997, 217, 13.

L. B.

RĂDULESCU Mihai, *Condamnat să învingă*, Bucureşti, Ramida, 1995, 275 p. Cu o pref. de Barbu Cioculescu. Roman de formație. Nuțu Anghelina este un „erou" al vremurilor moderne, pornit să cucerească lumea Bucureştilor prin toate mijloacele posibile. „Existența lui are ceva picaresc, când luxuriantă, când precară, cu dese schimbări de situații, urcuşuri, căderi, recâştigare silnică de teren, neaşteptate salturi fericite, cu toatele formidabile consumatoare de energie" (Barbu Cioculescu).

◆ Rădulescu, *Istoria*, I, 502–503.

L. B.

RĂDULESCU Mihai, *Testament între înger şi diavol*, Bucureşti, Ramida, 1995. Cu un *Cuvânt înainte* de P. S. Episcop Teodosie Snagoveanu. Roman autobiografic. Debutând sub forma unei confesiuni totale, ca autoanaliză şi cunoaştere de sine, pentru evocarea perioadei adolescentine, textul tinde să-şi modifice intenția pe parcurs, abandonând *eul* din prim-plan pe măsură ce se transformă într-un „evocator de ființe" dragi şi de fapte edificatoare pentru narator.

◆ Pericle Martinescu, VR, XCI, 1996, 7–8, 149–151.

L. B.

REJA Radu, *Ultimele trei zile ale lui Pilat*, Timişoara, Helicon, 1995, 114 p. Cu o pref. de Livius Petru Bercea. Roman religios. Reface, dintr-o împletire de ficțiune şi de istorie, sfârşitul tragic al lui Pilat din Pont, cel care, „prin abdicare morală de la elementare principii de umanitate" (Livius Petru Bercea), se face vinovat de condamnarea mântuitorului Iisus Hristos. Agonia celor trei zile pe cruce a fostului guvernator se constituie într-o sugestivă pledoarie pentru credința creştină.

L. B.

RIZESCU George, *Şarlatanii sau Igor Salvache-Românu şi Revoluția*, Bucureşti, Editura RAI, 1995, 204 p. Roman satiric. Realizează un tablou plin de forță şi de culoare al societății româneşti post-revoluționare, imatură politic. Protagonistul, mic escroc, căruia evenimentele din '89 îi oferă şansa unui nou început, joacă la perfecție rolul eroului național. „Pornit să exploateze, numai în folos propriu, toate anchilozele perioadei ceauşiste, Igor Salvache perorează cațavencian, paralizând pe oricine prin două lucruri: aluziile la diferite rudenii sus-puse şi cuvântările uluitor (şi aiuritor) de articulate, într-o «limbă de lemn» care întrece orice exercițiu «activistic» din glorioasele epoci" (Al. Th. Ionescu).

◆ Al. Th. Ionescu, CAL, 1993, 10, 6.

L. B.

ROTARU Marilena, *La est de Firenze*, Bucureşti, Cartea Românească, 1995, 256 p. Roman-confesiune ce trădează autobiograficul. Textul reconstituie, printr-o succesiune de planuri narative, povestea Almarei Vardeanu, redactor de televiziune. „O reconstituire de clipe de viaţă care, însumate şi recapitulate, dau imaginea descurajantă a renunţărilor şi eşecurilor cărora este silită să le facă faţă fiinţa hipersensibilă căzută mereu victima agresiunilor realului", completată de o „fişă clinică a redactorului tv care nu e lăsat să-şi facă profesia, care e hărţuit de cenzură, care mereu trebuie să renunţe" (M.[ircea] M.[orariu]).

◆ Alex Ştefănescu, RL, XXVIII, 1995, 12, 6; M.[ircea] M.[orariu], F, XXXI, 1995, 6, 75.

L. B.

ROTARU Nicolae, *Criminal de elită*, Buc, Editura AMB, [1995], 127 p. Roman poliţist.

L. B.

SAVU Tudor Dumitru, *Cantacuzina,* Cluj-Napoca, Mesagerul, 1995, 148 p. Fragmente: *Geapar şi pălăria*, TR, s. nouă, VII, 1995, 6, 6; *Cuţitul lui Kanazis*, LTE, V, 1995, 8, 8–9. Roman parabolic. În urbea dunăreană a Cantacuzinei, câţiva bărbaţi rememorează, pe durata unei nopţi, povestea vieţii Siei Ferechide Belgun, strania femeie care, timp de optzeci de ani, a ţinut viu în pântece un prunc pe care a refuzat să-l nască. Încercând să decripteze înţelesurile istoriei „din acest roman bine scris, ingenios gândit", pivotând pe dubla sugestie a mitului christic şi a nativităţii întârziate din *Tinereţe fără bătrâneţe şi viaţă fără de moarte*, Eugen Simion ajunge să admire exclusiv arhitectura polisemantică a epicizării propuse, câtă vreme: „mai înţelept este să ne mulţumim cu poveştile care fac, desfac şi acoperă la infinit secretul acestei admirabile naraţiuni".

◆ Alex Ştefănescu, RL, XXVIII, 1995, 32, 6; Adrian Ţion, TR, s. nouă, VII, 1995, 32–34, 4; Diana Adamek, *Plasa cu vorbe*, TR, s. nouă, VII, 1995, 32–34, 4; Eugen Simion, LTE, V, 1995, 38, 3; Anca Evelina Cârligeanu, TMS, XXX, 1995, 10, 7; Gheorghe Glodeanu, *Povestirile Deltei*, TR, s. nouă, VIII, 1996, 5–6, 5; Alexandru Sfârlea, UNO, VII, 1996, 3, 16; Daniel Cristea-Enache, ALA, VI, 1997, 357, 6; Glodeanu, *Dimensiuni*, 197–201; Micu, *Istoria*, 637; Micu, *Literatura*, 318; Spiridon, *Melancolia 2*, 238–239.

L. B.

SÂRBU Valeriu, *Destin de împrumut*, Bucureşti, Viitorul Românesc, 1995, 216 p. Cu o postf. a autorului. Roman politic, considerat de autor „carte împotriva dictaturii". Prin prelungirea nesfârşită a domniei prezidentului Miron, ce tinde la realizarea „societăţii perfecte", în Miraria – o lume distopică, aşezată deasupra Pirineilor – se perpetuează o guvernare absurdă, consolidată prin strategii iraţionale de manipulare psihică, de „devitalizare a limbajului", de „hiperbolizare acută" sau de „proiectare a fabulosului". La acestea se adaugă activităţi bizare de schimbare a numelui, de observare personală, de naţionalizare a proprietăţii şi personalităţii etc., în care se recunosc mecanismele sistemului totalitar comunist. Manifestările hilare şi absurde, precum Carnavalul, Sfântul Mare Război, lupta dintre personajele literare şi roboţi etc., înfăptuite de personaje precum Prevestitorul-Şef, Marele Confesor sau de „biroul special de supervizare a secreţiilor spirituale, culturale şi propagandistice", construiesc, în ritm alert, printr-o intrigă de factură ideologică, imaginea unei realităţi simultan politice, suprarealiste, ironice şi absurde.

I. T.

SECHEŞAN Gheorghe, *Casca de oţel*, Timişoara, Amphora, [1995?], 123 p. Cu ilustraţii de Patrick Secheşan. Pe coperta

a IV-a apar două texte de prezentare, semnate de Livius Ciocârlie şi Marcel Tolcea. Roman memorialistic. Cartea evocă, într-o confesiune de tip linear, imagini şi întâmplări din perioada colectivizării agriculturii în zona Banatului.

I. T.

SECHEŞAN Gheorghe, *Darul de Crăciun*, Timişoara, Amphora, 1995, 112 p. Roman parabolic. Proiectat ca prezentare a „unei felii de viaţă”, romanul reface, la persoana întâi, povestea banală a unei relaţii amoroase dintre un profesor laborant şi o frumoasă cântăreaţă într-un bar de noapte. Semnificaţia derivată, formulată de autor în cheia poeticii lui Roland Barthes, statuează ca adevăraţi protagonişti ai poveştii de iubire scriitorul şi textul.

◆ Eugen Bunaru, *Tema şi miza autorului*, O, s. nouă, 1999, 9, 28.

I. T.

SEIN Corina Victoria, *Şi dragostea ucide*, Timişoara, Excelsior, 1995, 327 p. (Isis, 20). Roman de familie. Destinul clanului Stanciu se construieşte, din 1936 până în 1941, prin evocarea participării sale la conducerea unei fabrici de cherestea. Relatarea poartă personajele între Bucureşti, Viena şi Cerna – topos constant în cărţile autoarei –, şi aduce în scenă destinele fraţilor Dragoş şi Yvona. Romanul are meritul de a contura biografii a căror taină se înfiripă secvenţial, într-un firesc acord în contrapunct.

I. T.

❍ **SERAFIM George-Radu**, *Amorţeala*, fragment de roman, CNC, VI, 1995, 2, 6–7.

I. T.

SÎRBU Ion D., *Lupul şi catedrala*, Bucureşti, Casa Şcoalelor, 1995, 399 p. Ed. îngr. de Maria Graciov. Scris între 1983 şi 1986, romanul a fost publ. postum. A fost proiectat iniţial ca parte a unei trilogii, din care urma să mai facă parte *Adio, Europa!* (1992) şi *Dansul ursului* (1988). Fragmente: ≈, VR, LXXXVII, 1992, 3–4, 14–24; ≈, PARD, II, 1994, 7–12, 4–5; ≈, APS, VI, 1995, 3–4, 14–15. „Roman politic” (Valeriu Cristea). Acţiunea se petrece în jurul lui 1956, după moartea lui Stalin şi în anul dezgheţului politic prefigurat de revoluţia din Ungaria. Nucleul epic se bazează pe o întâmplare reală din Clujul anului 1951, împuşcarea unui lup coborât în oraş, până în faţa catedralei Sfântul Mihail. Evenimentul e reţinut în *Jurnalul unui jurnalist fără jurnal* (1991): „într-o noapte de februarie 1951, un lup tânăr, singuratec, deosebit de frumos şi puternic coborî pe Feleac şi, traversând cetatea, ajunse până în faţa Catedralei, unde se opri. Ninsese proaspăt. Spre dimineaţă, nişte sergenţi au tras în el şi l-au omorât. La autopsie a reieşit că nu era deloc flămând. Şi cu toţii, cutremuraţi, ne-am întrebat « De ce a coborât?, Pentru ce a părăsit pădurea unde era în siguranţă? De ce s-a oprit chiar în faţa catedralei? »”. De aici şi leitmotivul cărţii, edificat sub influenţa dacismului eminescian şi a metafizicii blagiene: obsesia erorii pe care au făcut-o românii, coborând prea devreme din codru. Acţiunea se încheagă treptat. Inginerul Ion Lupu, aflat la vârsta cristică, are o existenţă socială eşuată. Trăieşte o viaţă de somnambul, cufundat nebuneşte în studiul ploşniţelor. Este acelaşi personaj terorizat de ploşniţe din nuvela *Cimex lectularia* (datată 1967 şi publ. în 1983), încorporată ca atare în cap. al V-lea al romanului. Adâncit în obsesiile sale paranoice, el vede în insectele din apartament „mesagerii unei pedepse mai mari”. Nopţile de insomnie la care îl obligă invazia acestora vor declanşa un proces de reconsiderare a propriei vieţi. Angajat de cinci ani la ICRAL, loc bun pentru o existenţă mediocră, Lupu se

trezeşte treptat din amorţirea conştiinţei, odată ce resimte vina de a-şi fi trădat fratele, căzând într-o capcană întinsă de Securitate. Din acest moment destinul eroului urmează un parcurs care înglobează culpa şi criza, iniţierea şi salvarea, restituite într-o formulă narativă de tip „*Bildungsroman* cu tentă parabolică” (Nicolae Oprea). Iniţiatorii săi sunt profesorii Mefisto şi Ursu, Cătălina Preoteasa, maistrul Mihail Pascaly şi Ana Pascaly etc. Pe un alt palier – legat de cel anterior prin fire neverosimile în registru realist – nucleele epice se edifică pe simboluri arhaice ale existenţei: melcul, lupul mântuitor şi mielul cristic, pentru a sugera că singura cale de salvare din societatea comunistă este întoarcerea la valorile străvechi. Primit favorabil de critică, romanul a fost apreciat unanim ca literatură antitotalitară. În opinia lui Nicolae Oprea, romanul prezintă „o poveste a condiţiei valahe” „întemeiat[ă] pe un tulburător amestec de protoistorie şi istorie contemporană, arhaism şi modernitate, ruralitate şi citadinism, realitate şi mit”. Tudorel Urian îl consideră un „roman cu cheie [....] un extraordinar roman despre moartea speranţei”. Ioan Lascu vorbeşte despre o „reflecţie asupra existenţei într-un spaţiu penitenciar”, iar Dan C. Mihăilescu despre „o reverie mistico-istorică în marginea orizontului valah ipostaziat mental la proporţii iniţiatice: eminescian în planul paseist şi utopia ruralităţii salvatoare; blagian în morală şi limbaj metafizic şi cu accente eliadeşti”.

◆ Alex Ştefănescu, *Un râs nervos*, RL, XXVIII, 1995, 32, 6; Dan C. Mihăilescu, *Strategia sufletelor pârjolite,* DOI, VI, 1995, 33, 15; Tudorel Urian, *O capodoperă a deznădejdii*, CVT, s. nouă, I, 1995, 8, 7; George Pruteanu, *Cronici nescrise*, DIL, III, 1995, 133, 13; Aluniţa Cofan, *Călăi şi victime*, CAI, 1995, 10–12, 222–224; Valeriu Cristea, *Romanul politic la umbra deasă a mitului,* CAI, 1995, 10–12, 16–23; Dumitru Micu, *Cealaltă faţă a Isarlâkului*, CAI, 1995, 10–12, 195; Adrian Dinu Rachieru, *O victorie postumă*, CAI, 1995, 10–12, 201–203; László Alexandru, *Jurnal de inimă albastră*, F, XXXI, 1995, 10–11, 82–86; Dan Stanca, *Un Céline ortodox*, VR, XC, 1995, 11–12, 131–133; Ioan Lascu, *O altfel de „Ciumă”, ≈ de ~*, R, 1995, 11–12, 10; Raluca Popescu, *Sustragerea din istorie*, LTE, VI, 1996, 5, 4; Eugen Simion, *Roman politic, roman iniţiatic*, LTE, VI, 1996, 5, 3; 6, 3, 15; Roxana Sorescu, *Romanul parabolic*, LCF, s. nouă, 1995, 32, 5; ***, BNR, XLIV, 1995, 20, 31; Nicolae Oprea, *Romanul condiţiei „valahe”*, VTR, XXVI, 1996, 11–12, 19–21; Ioan Lascu, *Un roman al supravieţuirii*, F, XXXIV, 1998, 2, 21–24; Antonio Patras, *Semnele timpului în roman*, CL, CXXXII, 1998, 7, 20; Dan Perşa, ~, TMS, s. nouă, III, 1998, 12, 5; Călin Drăgan, *Cu ~ la psihanalist*, APS, X, 1999, 4, 23, 30; Nicolae Oprea, *Calea lui ~: din viaţă în literatură*, F, XXXV, 1999, 6, 56–65; Daniel Cristea-Enache, *Viaţa cu un buldozer*, ALA, VIII, 1999, 470, 5; Nicolescu, *Ion D. Sîrbu*, 93, 250–253, 254–396, 451–456; Lascu, *Un aisberg*, 47–56, 75; Micu, *Literatura*, 309; Oprea, *Ion D. Sîrbu*, 66, 123–142, 147, 151; Simion, *Fragmente*, IV, 300–314; Urian, *Proza*, 28–31; ***, *Dicţionarul esenţial*; Crohmălniceanu, Heitmann, *Cercul*, 391–406; Micu, *Istoria*, 604.

I. T.

SMÂNTÂNESCU Dan, **Mihai EPURE**, *Eşafodul din Bosfor. Gloria şi prăbuşirea lui Constantin Brâncoveanu. Roman istoric*, Bucureşti, Cartega, 1995, 186 p. Reconstituire romanţată a vieţii şi sfârşitului tragic al domnitorului Constantin Brâncoveanu. Alvira, o cadână originară din Florenţa, devine iubita de taină a principelui. Constantin, rodul acestei legături nelegitime, va asigura continuitatea pe linie bărbătească a familiei Brâncoveanu până în sec. al XX-lea. Stil lacrimogen.

▼ Bucureşti, Cartega, 1997.

M. M.

➤ **STAHL Henriette Yvonne**, *Martorul eternităţii*, tr. de Viorica D. Ciorbagiu, Bucureşti, Universal Dalsi, 1995, 221 p. Pref. de Jean Herbert. (În lb. franceză: *Le Témoin*

de l'éternité, Paris, Caractères, 1975). Roman confesiune cu caracter autobiografic. Scriitoarea evocă propriul parcurs existențial, înfiripat odată cu marile mirări ale copilăriei, exersat prin lecturi şi experiențe teozofice şi împlinit odată cu experiența revelatoare a întâlnirii cu un personaj carismatic, ce va deveni maestrul ei spiritual. Carte importantă atât pentru experiența inițiatică descrisă, cât şi pentru luminarea unei laturi ascunse a biografiei spirituale a autoarei.

■ *Le Témoin de l'éternité*, Paris, Caractères, 1975.

◆ ***, LCF, s. nouă, 1995, 36, 4; Cristea, *Despre realitatea*, 200–208, 215–230, 251–256, 284, 294.

I. T.

STAN Constantin, *Balada fratelui ucis de frați*, Sibiu, Bucura, 1995, 326 p. Tipărită prin grija soției autorului, cartea, încheiată în 1976, reprezintă o mărturie despre instalarea regimului comunist în România. Roman autobiografic. Ion Rugină, angajat într-o întreprindere de stat, primeşte amenințări pentru că nu se comportă potrivit cu aşteptările guvernării. Reuşeşte să evite arestarea şi porneşte într-un pelerinaj prin sate, pe la foşti colegi, pe la mănăstiri şi schituri, pentru ca, în final, să ajungă la Bucureşti, unde e reținut de Securitate. După şapte ani petrecuți în lagărul de muncă forțată de la barajul hidrocentralei de la Bicaz şi la Jilava, este eliberat, fără a fi judecat şi condamnat. Destinul protagonistului se conturează astfel linear, într-o narațiune de atmosferă ce pune în lumină, pe de o parte, viața cotidiană şi transformarea concepțiilor ideologice în noul regim iar, pe de altă parte, evoluția mentalității deținuților şi lupta lor pentru supraviețuire.

◆ ***, BNR, XLIV, 1995, 23, 29.

I. T.

STANCIU Florica, *La porțile destinului*, Constanța, Dobrogea, 1995, 175 p. Roman de dragoste. Acțiunea se derulează pe fundalul vieții dobrogene, în continuarea subiectului din romanul *Umbre la fereastra cetății* (1993). Cartea prezintă destinul unei femei, marcat de coincidențe fericite, de întâlniri semnificative, de înstrăinări forțate şi de regăsiri spectaculoase. Prin evocarea atmosferei constănțene a începutului de sec. XX, cu târguri şi piețe, de o mare varietate lingvistică şi vestimentară, romanul primeşte culoare locală, în ciuda faptului că autoarea îşi concepe textul în cheie accentuat didactică.

◆ ***, BNR, XLVI, 1997, 1, 60; T. Mădălin, TMS, XXXI, 1996, 6, 6.

I. T.

STANCU Aurel, *Când moare o pasăre albă*, Galați, Porto Franco, 1995, 133 p. (Cupidon, 21). Roman sentimental. Cartea prezintă, pe două paliere narative, câteva poveşti de iubire, transcrise într-un stil confesiv. Perspectiva deschisă de finalul cărții pune la îndoială credibilitatea mărturisirilor şi sugerează, în limitele convențiilor romanului sentimental, ideea imposibilității unei iubiri libere de constrângeri sociale.

◆ Ion Roşioru, TMS, s. nouă, III, 1998, 4, 6; ***, BNR, XLIV, 1995, 21, 32.

I. T.

STEINHARDT Nicolae, *Călătoria unui fiu risipitor*, Adonai, 1995, 205 p. Text stabilit, ed. îngr. şi cuvânt înainte de Ioan Pintea. Fragment: *Un capitol ce nu poate lipsi: despre dragoste*, MI, V, 1994, 39–40, 6–7. Descoperită de Ioan Pintea între ms. lăsate de N. Steinhardt, această scriere, nedatată, a purtat mai întâi titlul *Copii moderni.* Roman de analiză, cartea prezintă aventurile trăite în lumea saloanelor şi a unor medii mondene

din Bucureştiul interbelic de un tânăr evreu, fugit de acasă şi găzduit de prieteni şi de rude. Derulată la persoana întâi, într-un ritm alert, relatarea pune în scenă prietenia naratorului cu alţi tineri, Gruia şi Benet, care, prinşi de idealismul vârstei şi de măreţia propriilor gesturi, îşi mărturisesc curajos aspiraţiile, în genul personajelor din *Huliganii* lui Mircea Eliade. Preocupările lor culturale sunt tratate, „cu ajutorul livrescului şi al persiflării" (Ioan Pintea) într-un registru lipsit de menajamente, ilustrând specificul comportamental al vieţii tinerilor interbelici, pe care Steinhardt îl surprinde cu vigoarea unui cunoscător al mentalităţii acestei generaţii.

◆ ***, UC, V, 1995, 8–9, 11; ***, BNR, XLIV, 1995, 16, 47; Alexandru Spânu, LCF, s. nouă, 1995, 32, 4; Mircea Stepan, *Roman aproape avangardist*, ARCA, VIII, 1997, 10–11–12, 158–159.

I. T.

STOENESCU Alex Mihai, *Patimile Sfântului Tommaso d'Aquino*, Bucureşti, Humanitas, 1995, 317 p. Pe coperta a IV-a apare un text de prezentare semnat de Gabriel Liiceanu. Roman parabolic „care foloseşte istoria ca pretext" (Ion Simuţ). Face parte dintr-un ciclu, din care au mai apărut *Misiunea dominicană* (1997) şi *Noaptea incendiului* (1999). Aflat la un „ceas al destăinuirii", sfântul Toma d'Aquino compune o „cronică a remuşcării", în care îşi evocă viaţa, marcată de evenimente, persoane, decizii şi acţiuni ce conturează imaginea unui ins crud şi cinic, o faţă degradată de om orgolios, măcinat de voinţa de putere. Experienţa lui Toma, restituită pătimaş, ca „o spovedanie satanică" (H. Stănciulescu), cu „un patos blasfemic" (Ruxandra Cesereanu), se înscrie în seria memoriilor imaginare ale unor personaje celebre. Ea sparge rigoarea cronicii istorice şi dezvăluie o ipostază demonică a acestui *doctor angelicus*, care alege raţiunea în defavoarea credinţei şi transcende, în reflecţiile sale, mentalitatea epocii. Punctual, referirile la comunism întregesc o perspectivă supra-istorică plină de un pesimism funciar, reflecţiile eroului îngăduind o paralelă între epoca sa şi prezent. Tommaso este „un personaj fără vârstă, *raisonneur* al secolelor, construit excentric, reinterpretând istoria lumii în stil postmodern" (Ruxandra Cesereanu). Corespondenţele trans-temporale şi investigaţiile istorico-religioase, specifice întregului ciclu, se realizează epic prin „reţeta deversării contemporaneităţii în istorie" (Ion Simuţ), adică printr-un amestec de „erudiţie, grilă contemporană, intertextualitate, ironie şi parodie a clişeelor politico-culturale" (Ruxandra Cesereanu). Critica a salutat noutatea formulei, romanul fiind considerat atât o excelentă parabolă modernă despre putere (Gabriel Liiceanu), cât şi o „carte bizară" (Tudorel Urian).

● Premiul Academiei Române pe anul 1995.

◆ ***, DOI, VI, 1995, 25, 14; Nicolae Baboi, *Erudiţie şi curaj*, VAR, VI, 1995, 8, 20; Alexandru Spânu, LCF, s. nouă, 1995, 23, 4; Dan C. Mihăilescu, *Cronica unei cruzimi ordonate*, DOI, VI, 1995, 36, 15; Ioana Pârvulescu, *Nebunia puterii*, RL, XXVIII, 1995, 27, 5; Hanibal Stănciulescu, *Un romancier iconoclast dărâmă statuia lui San Tommaso*, CNT, 1995, 39, 11; Tudorel Urian, *Istoria tragi-comică a umanităţii*, CVT, s. nouă, I, 1995, 9, 7; ***, BNR, XLIV, 1995, 18, 38; Ruxandra Cesereanu, *Tommaso d'Aquino, postmodernul*, ST, XLVI, 1995, 10–11, 31; Dan-Silviu Boerescu, *Un roman povestit de Dan Silviu Boerescu*, FC, 1996, 1, 13; Dan Stanca, *Despre Evul Mediu*, LCF, s. nouă, 1996, 18, 5; Henri Zalis, *Roman de idei ca act de civilizaţie*, AZI, 1997, 10, 4; ***, GAC, VIII, 1997, 1–2, 76–78; Carmen Neamţu, *Pretextul ecleziastic*, O, s. nouă, 1997, 2, 7; Ion Simuţ, *A survenit o schimbare importantă în condiţia socială şi estetică a romanului*, F, XXXIV, 1998, 10, 42–44; Urian, *Proza*, 195–197.

I. T.

STOICA Aurel C., *Duhovnicul Satanei*, IV, v. *Duhovnicul Satanei*, I, 1991.

➤ **STOICIU Constantin**, *Despre farmecul levantin*, tr. de Ioana Diaconescu, Bucureşti, Editura Fundaţiei Culturale Române, 1995, 135 p. (În lb. franceză: *De l'insouciance*, Montréal, Québec, Humanitas, 1994). Roman social. Nepăsarea frivolă moştenită din ţară, echivalând cu micile concesii, discretele abdicări de conştiinţă şi marile complicităţi, e urmărită ca paradigmă morală şi problemă de supravieţuire în povestea exilului politic al ziaristului Sebastian. Trecerea personajului prin ierarhia privilegiilor comuniste îi oferă autorului prilejul unor extrem de acide observaţii privind duplicitatea intelectualului român, incapabil să opteze între idealismul libertăţii asumate şi realismul captivităţii impuse.

■ *De l'insouciance*, Montréal, Québec, Humanitas, 1994.

A. S.

STURZU Corneliu, *Enigma tăbliţelor de lut*, Iaşi, Junimea, 1995, 224 p. Roman science fiction. Relatează vizita pe pământ a unui echipaj extraterestru, venit din a patra dimensiune a universului. Memoria civilizaţiei dispărute şi proiectele scientologice de ameliorare a rasei umane se întâlnesc într-o intrigă poliţistă.

A. S.

ŞLAPAC Florin, *La inima fermecată*, Bucureşti, Niculescu, 1995, 201 p. Fragmente: *Chestiuni delicate*, TMS, XXV, 1990, 11, 10; *Lacrimi în apă*, CNC, III, 1992, 12, 12; 15; *Sânge rău*, TMS, XXX, 1995, 5, 8–9. Roman social. Plecând de la biografia a două femei, una în plină tinereţe, cealaltă la amurgul vieţii, autorul scrie un roman postmodernist în care ideea întregului, ca substanţă, e subminată prin supralicitarea creativităţii textuale şi a indeterminării. Realitatea e absorbită în cuvinte, memoria şi fantezia amestecându-se într-un colaj de peisaje sufleteşti, căruia i se subsumează deopotrivă drama şi sublimul ambelor destine.

◆ Evelina Cârligeanu, *Drepturi la contrapagină*, TMS, XXXI, 1996, 1, 6; Carmen Neamţu, *„La textul fermecat?”*, O, s. nouă, 1997, 4, 7; Horea Poenar, ST, XLVII, 1996, 4–5, 70; Constantin Coroiu, *Timpul regăsit*, TMS, XXXI, 1996, 7–8, 6; Dan Perşa, ATN, XXXIII, 1996, 8, 5; Alexandru Spânu, LCF, s. nouă, 1996, 41, 4; Cristian Radu, TR, s. nouă, VIII, 1996, 42, 4; Mircea Ţugulea, CNT, 1999, 21, 7.

A. S.

➤ **ŞORA Mariana**, *Rătăcire*, Bucureşti, Editura Fundaţiei Culturale Române, 1995, 120 p. (Forum). Roman al exilului politic. Singur într-un oraş străin, locuind la hotel (etichetă convenţională a unei existenţe de tranzit), personajul se dezice cu voluptate de real şi cotidian, furat de iluzia unei vieţi „pline de ea însăşi şi de nimic altceva”. Treptat, e obligat să accepte că experienţa şi fiinţa lui reprezintă o sumă a tuturor decepţiilor, umilinţelor, spaimelor şi a întregii cuprinderi de senzaţii pe care le trăieşte. Rătăcire înseamnă, aici, o inteligentă recapitulare a însăşi ideii de om şi a identităţii sale pierdute.

▼ Reprodus în: ~, *Mărturisirile unui neisprăvit*, cu un *Cuvânt înainte* al autoarei, Bucureşti, Cartea Românească, 1999.

◆ Marius Ghica, R, 1990, 9, 7; 10, 6; Elena Beram, *„Rătăcirile” ~*, JL, s. nouă, VII, 1996, 49–52, 6; Ov. S. Crohmălniceanu, *Din roadele literaturii exilului*, LTE, VI, 1996, 19, 6; 14; Diana Ardelean, *Timpul gol*, O, s. nouă, 1996, 12, 11; Ştefan Dărăbuş, *Pelerinaj pentru regăsire*, TR, s. nouă, IX, 1997, 5, 4; Sălcudeanu, *Graffiti*, 89.

A. S.

ŞTEFAN Ioan T., *Departe de plăcerile oraşului*, Constanţa, Metafora, 1995, 173 p. (Cartea de dragoste). Roman de dragoste. La absolvire, tinerii Graţiela, „un freamăt fascinant de rouă”, şi Gogu Petrescu sunt repartizaţi în satul Nisipuri, ea economistă la complexul zootehnic, el inginer mecanic stagiar. Monografia comunităţii rurale urmează îndeaproape cronologia întâmplărilor, în absenţa unor preocupări de peisaj sufletesc sau de psihologie socială. În final, cei doi imigrează în Argentina.

◆ Ion Roşioru, *Discurs filmic*, TMS, XXX, 1995, 10, 6.

A. S.

ŞTEFĂNESCU Daniela, *Intrarea oprită*, Iaşi, Ars Longa, 1995, p. 294 p. Cu o introd. de Dumitru Almaş. Romanul unui proces de divorţ. În 1984, după zece ani de căsătorie, Ariela se hotărăşte să se despartă de Andrei şi să îşi crească singură copiii, pe Alin şi pe Andreea. Andrei foloseşte toate şmecheriile şi tertipurile avocăţeşti posibile pentru a întârzia sentinţa. În 1990, el emigrează în Canada, deşi procesul încă nu este încheiat. Finalul deschis al romanului, care prezintă o femeie hotărâtă să lupte pentru binele copiilor ei, nu salvează totuşi textul de convenţionalism.

◆ ***, UC, V, 1995, 10–11–12, 5.

M. M.

ŞTIRBU Viorel, *Moara de nisip*, Bucureşti, Viitorul Românesc, 1995, 428 p. Reluat fragmentar: ≈, NRR, II, 1997, 1–2, 91–92. Roman social. Haotică aglomerare de personaje (studenţi, profesori, funcţionari, agronomi), întâmplări (anchete, întreceri, condamnări) şi instituţii (universităţi, inspectorate, unităţi agricole) în decor de intrigă, sarcini, idealuri şi absurd totalitar. Grotescul activismului politic aruncă în derizoriu ideea omului conştiinţă, făuritor de istorie şi viaţă nouă socialistă.

◆ A. Goci, *Un roman ardelenesc*, LTE, V, 1995, 22–26, 4; Mircea Tomuş, ~, ≈, ROS, I, 1995, 7–8, 75–78; Liviu Grăsoiu, *Despre personaje şi întâmplări mediocre*, LCF, s. nouă, 1995, 41, 10; George M. Vrânceanu, *Transfigurări epice ale unui contur contemporan:* ≈, VR, XCI, 1996, 1–2, 150–154; V. F. Mihăescu, *Triumful ticăloşiei*, NRR, II, 1997, 1–2, 90–91; Micu, *Literatura*, 261.

A. S.

TAMAŞ Cristina, *Anotimpurile Mariei*, Galaţi – Bucureşti, Porto Franco – Eminescu, 1995, 151 p. (Colecţia Cupidon). Roman de dragoste. Maria e anchetată pentru o presupusă luare de mită şi, pe fondul unui mariaj nereuşit, „se luptă cu propria ei personalitate”. Psihologie rudimentară, într-un context de melodramă.

◆ Ion Roşioru, TMS, XXXI, 1996, 2, 6; Ştefan Cucu, *Portrete dobrogene*, TMS, XXXI, 1996, 6, 6.

A. S.

TAMAŞ Veronica, *Inimi rănite*, Râmnicu Vâlcea, Conphys, 1995, 269 p. Numită roman, cartea este, în realitate, „povestea senzaţională a familiei Mavrocordat”. Profesoară de istorie, autoarea ne asigură că naraţiunea este „rezultatul unor studii îndelungi, făcute cu răbdare şi perseverenţă”. Fără să fie indicate, sursele documentare sunt evidente, într-un mic spectacol de erudiţie didactică.

A. S.

TANCO Teodor, *Studenta*, Cluj-Napoca, Virtus Romana Rediviva, 1995, 222 p. Acţiunea va continua în *Desdemona* (2000). Roman de dragoste. Substanţa cărţii o formează experienţele erotice ale Ştefanei Stroiu, studentă la Facultatea de Teatru din Bucureşti, la începutul anilor şaptezeci ai sec. trecut. Fiica, Ştefana (Fana) şi mama,

Melinda, iubesc acelaşi bărbat, pe Şerban Popescu. Al doilea partener al Fanei este Gigel (Gheorghe Pastramă), activist în organizaţiile studenţeşti şi de tineret. Preferinţele lui sexuale sunt considerate înjositoare de către Fana. Mult sentimentalism convenţional şi pudibond.

M. M.

TĂMAŞ Christian, *Labirint*, Iaşi, Ars Longa, 1995, 191 p. Cu o pref. de Liviu Antonesei. Roman psihologic. Discursul fragmentar şi eluziv al autorului ascunde imaginea fracturată a lumii postmoderne, lipsită de memorie şi conţinut, relativă şi haotică, pierdută, labirintic, în ambiguitate. Automultiplicarea maladivă a eului face parte din logica unei discontinuităţi bazate pe jocul echivoc al limbajului.

◆ Edith Horvath, ST, XLVI, 1995, 12, 48; Milena Şipeţean, *Minotaurul şi cititorul său*, VTR, XXVII, 1998, 3, 64.

A. S.

TĂNASE Stelian, *Playback*, Bucureşti, Editura Fundaţiei Culturale Române, 1995, 412 p. Fragmente: *Guşatului îi surâdea trist îngerul*, LTI, 1993, 5, 50–54; *Insert Play Back*, LTE, III, 1993, 40, 8–9. Roman social. Povestea vieţii reporterei Iulia Fitcal, relatată sub forma unor „extrase alese la întâmplare din dulcea ei existenţă ieftină, în rate, scăpată de sub control şi precis îndrumată de organe”. Interzisă în 1983, cartea ia în răspăr maniheismul regimului totalitar şi ritualul cotidian al mistificării adevărului. Senzaţia de mutaţie teratologică în limbă şi gândire e dată de sugestia autogenerării „minciunilor fabricate” sub imperiul sloganului tautologic şi al ineluctabilului parodic (adeziune deplină, epopee grandioasă, efervescenţă creatoare, conştiinţă înflăcărată etc.). Romanul e o subtilă parabolă despre ficţiunea politică şi despre consecinţele transformării cuvântului în vehicul al puterii. „Amestec de nou roman, Gogol, Bulgakov şi literatură proletcultistă” (Tudorel Urian).

◆ Nicolae Oprea, *De vorbă cu ~*, CAL, 1991, 6, 5; Florin Sicoie, *~ constructorul*, CNT, 1993, 47, 4; Dorin Serghie, *Domnule, dar nu avem o clasă politică. De vorbă cu scriitorul ~*, TR, s. nouă, V, 1993, 28–29, 3; Octavian Soviany, *Playback cu Iulia Fitcal*, CNT, 1995, 13, 4; Tudorel Urian, *Proletcultism cu ifose*, CVT, s. nouă, I, 1995, 2, 7; Florin Sicoie, *Playback sau „omul nou”*, CNT, 1995, 13, 4; Dan C. Mihăilescu, *Sertarul fără-ncuietoare*, DOI, VI, 1995, 15, 15; Maria Tacu Constantinescu, *~: Eu însumi sunt un produs al răului*, VTR, XXV, 1995, 7, 14–17; Monica Spiridon, *Ce ascunde Esop în sertare (Pe marginea unui jurnal de prozator)*, LCF, s. nouă, 1996, 10, 7; Mircea Ţugulea, ≈, CNT, 1999, 18, 15.

A. S.

❍ **TĂNASE Stelian**, *Zvonurile oraşului*, fragment de roman, VR, XC, 1995, 3–4, 90–95.

A. S.

TIMCU George, *Camera de gardă*, Galaţi, Porto Franco, 1995, 312 p. Roman psihologic. În august 1944, în Bucureştiul ocupat, o acţiune subversivă de sustragere a unui camion cu arme sfârşeşte rău. Septimiu Stanciu, pe nedrept considerat responsabil de eşecul operaţiunii, e ridicat de comunişti şi executat. Douăzeci de ani mai târziu, trei personaje, Laura, Mihai şi doctorul Alexandru Dumitraş rememorează evenimentele, încercând să reconstituie, din frânturi, succesiunea faptelor. Scris în anii ’80, romanul e marcat de stereotipuri specifice istoriografiei comuniste: ilegalişti, antifascism, manifeste, sabotaje. Analiza psihologică, complicată prin alternarea mai multor mărturii subiective (monologurile interioare ale celor trei personaje se întretaie cu confesiunea făcută de Septimiu Stanciu înaintea morţii), lasă impresia de procedeu pretenţios aplicat mecanic. Psihologiile se aseamănă, introspecţia

e lipsită de adâncime, iar relațiile umane se dovedesc convenționale. Unicul merit al narațiunii stă în ritmul rapid, aproape cinematografic, al alternării perspectivelor şi în reconstituirea evenimentelor după modelul dezlegării unei enigme polițiste.

◆ ***, UC, VI, 1996, 9, 8.

A. T.

TOMA Ileana, *Singurătatea lui Vlad Țepeş. Roman istoric*. Bucureşti, Miracol, 1995, 275 p. Cu un cuvânt înainte al autoarei. Roman istoric, inspirat din viața lui Vlad Țepeş. Autoarea explică celebra cruzime a domnitorului prin traumele copilăriei petrecute, ca zălog, la turci. La maturitate, violența devine o strategie politică. Se reuşeşte umanizarea principelui muntean prin evocarea, uşor melodramatică, a celor două iubiri din viața sa: jupânița Stanca şi Elena de Huniade.

M. M.

❍ **TOPOLOG Ion**, *Problemata*, fragment de roman, TR, s. nouă, VII, 1995, 4, 7.

A. T.

✸ **TUMANIAN Paul**, *Domnul Marius şi doamna cea mică. Mic roman*, Bucureşti, Ararat, 1995, 176 p. Cu o postf. de Gabriel Andreescu. „Acest « mic roman » ne prezintă aventurile domnului Marius şi ale doamnei celei mici într-o lume subterană, având toate aparențele celei reale, în care, însă, decorurile se modifică necontenit, spațiul îşi alterează şi multiplică ipostazele şi dimensiunile" (Iulian Boldea).

◆ ***, RL, XXVIII, 1995, 34, 6; Alexandru Spânu, LCF, s. nouă, 1995, 32, 4; Iulian Boldea, LCF, s. nouă, 1995, 37, 7; Iulian Boldea, AMB, III, 1997, 20, 5.

A. T.

❍ **TUPAN Marius**, *Revanşa unui învins*, fragment de roman, TMS, XXX, 1995, 11, 7, 15.

A. T.

ȚIGHILIU Ioan, *Traficant de droguri*, Târgu-Mureş, Rom Holma Impex, 1995, 219 p. Cu o pref. de Cornel Moraru. Roman polițist.

A. T.

✸ **ȚURLEA Stelian**, *Iubire interzisă*, Bucureşti, Intact, 1995, 96 p. „Poveste de dragoste consumată în ultimii ani ai dictaturii comuniste. […] Romanul poate fi considerat un *love-story* est-european. Dragostea este învinsă tot de cancer, însă de un cancer al societății, generalizat" (Alex Ştefănescu).

◆ Alex Ştefănescu, RL, XXIX, 1996, 5, 4.

A. T.

URSA George, *Pisicile, În Materie, credeți muncitori!, Noaptea,* fragmente de roman, în vol. *Îngerii roşii. Povestiri, romane, parabole, schițe.* I. *1967–1989*, Bucureşti, Editura Societății Scriitorilor Români, 1995, 20–63; 80–98. Vol. cuprinde trei texte de mici dimensiuni, prezentate de autor ca secvențe romaneşti. Prozele sunt construite ca fragmente de jurnal, care înregistrează câteva zile din existența unui bărbat. Plasate în România anilor '60, evocă prin decupaje înguste, voit exemplare, mediile inferioare ale societății comuniste. Prin imagini ale unei camere cu chirie, ale unui dormitor muncitoresc sau ale unui cenaclu de provincie, eboşele narative subliniază mizeria şi degradarea spațiilor în care se reflectă natura umană şi comportamentele sociale. Redată negativ, umanitatea se defineşte pe o gamă ce se întinde de la bestialitate şi amoralitate, până la parvenire şi delațiune. Pictura unei societăți uniformizate, inerte şi

abrutizate, se transformă, uneori, în vituperație explicită împotriva decăderii morale. Prea înveninată pentru o frescă socială, scriitura se dovedeşte astfel incapabilă să transforme observația realistă într-o viziune a răului în istorie, rămânând la nivelul unei colecții brute de monstruozități.

A. T.

URSACHE Magda, *Universitatea care ucide*, Iaşi, Timpul, 1995, 187 p. Roman social inspirat din viața universitară. Sub forma unor notații de jurnal făcute între 1988 şi 1991 de Dinu Mărgărint, profesor la Universitatea din Iaşi, cartea schițează, prin împletirea rememorării cu consemnarea evenimentelor contemporane, o frescă a mediului universitar din timpul comunismului şi din primii ani ai tranziției. Cristalizată în jurul a două momente de discontinuitate din istoria recentă a universității ieşene, epurarea cadrelor didactice din anii ’50 şi sancționarea unor profesori în urma grevelor studenţeşti de la începutul anilor ’90, narațiunea urmăreşte imixtiunea politicului în viața academică, subliniind drama destinelor individuale sacrificate în meandrele unei istorii zbuciumate. La distanță de aproape o jumătate de sec., protagonistul constată reluarea aceloraşi forme ale persecuției, atunci când vorbeşte despre „pedepsiții regimului” şi despre „pedepsiții revoluției”. Fără emoție, cu accente vindicative şi cu înclinații teziste, relatarea trădează însă o obsesie a victimizării care falsifică documentul memorialistic şi deturnează ficțiunea.

A. T.

USCĂTESCU Constantin, *Brațele caracatiței*, Târgu-Jiu, Punct, 1995, 238 p. (Scriitori gorjeni de ieri şi de azi). Cu o prezentare de Z. Cârlugea, pe coperta a IV-a. Roman social. Divorțul căpitanului Gregorian de soția sa, Amalia, ar trebui să ofere ocazia unei radiografii a corupției din societatea totalitară.

M. M.

USCĂTESCU Constantin, *Golgota, dragostea mea*, I–II, Târgu-Jiu, Punct, 1995, 187 + 210 p. (Scriitori gorjeni de ieri şi de azi). Cu o prezentare de Z. Cârlugea pe coperta a IV-a a vol. I şi II şi cu o postf. a autorului. Roman de dragoste. Conține povestea iubirii dintre Virginia Anghelută şi Andrei Crişan, care se încheie tragic din cauza unei boli necruțătoare (tuberculoza) şi a declanşării celui de-Al Doilea Război Mondial.

M. M.

USCĂTESCU Constantin, *Ioana*, Târgu-Jiu, Spicon, 1995, 166 p. (Din proza secolului al XX-lea). Cu o prezentare de Z. Cârlugea pe coperta a IV-a. Roman inspirat din realitățile satului gorjean. Autorul încearcă să redea vicisitudinile vieții rurale, folosind o scriitură bazată pe bocetul tradițional.

M. M.

VACARIU Dumitru, *Ochii viperei*, Iaşi, Timpul, 1995, 142 p. (Document). Fragmente: ≈, CRC, 1992, 14, 9; ≈, NR, I, 1993, 12, 6–7. Roman-document, ilustrând experiența carcerală a unui fost deținut politic. Istorie a vieții unui profesor, arestat în 1958 pentru o poezie dedicată lui Şefan cel Mare, narațiunea urmăreşte cei opt ani de detenție ai acestuia şi periplul protagonistului prin închisorile comuniste, în lagărul de muncă forțată de la Stoeneşti, la Gherla şi în Balta Brăilei. Fără să depăşească limitele genului, relatarea oglindeşte temele specifice literaturii carcerale, cinismul torționarilor, mizeria existenței în închisoare, indiferența şi lipsa de recunoştință a lumii exterioare. Din păcate, evocarea suferă prin tendința de a încărca evenimentele cu sensuri simbolice,

transformându-le în parabole etice care dau adesea textului aspect de fabulă morală.

A. T.

✷ **VASILESCU Marius Valentin**, *Isprăvile lui Nicu Polonicul*, f. l., 1995. Roman de aventuri pentru copii şi tineret.

◆ Conform copertei a IV-a a vol. lui Marius Valentin Vasilescu, *Pariul lui Gaby „Grasu”. Roman pentru copii şi tineret*, Bucureşti, Garamond, 1995.

A. T.

VASILESCU Marius Valentin, *Pariul lui Gaby „Grasu”. Roman pentru copii şi tineret*, Bucureşti, Garamond, 1995, 104 p. (Seria Candid). Roman de aventuri pentru copii şi tineret.

A. T.

✷ **VASILIU Tudor**, *Detectivi de Bucureşti*, Bucureşti, Editura Vasiliu, 1995, 200 p.

◆ ***, BNR, XLIV, 1995, 22, 32.

A. T.

VELESCU Cristian Robert, *În căutarea miresei pierdute*, Bucureşti, Eminescu, 1995, 275 p. Roman al căutării timpului pierdut, împletind, într-un amestec greu de distins, oniricul cu fantasticul. ≈ descrie o halucinantă retrăire a copilăriei, declanşată de evenimentul, aparent inofensiv, al revederii casei natale. În trecere prin oraşul în care s-a născut, protagonistul se reîntoarce în vechiul apartament al părinţilor, pustiu acum, pentru a-l repopula cu amintiri, cu vise şi, în registru freudian, cu dorinţe. Aspectul singular al naraţiunii este obţinut prin procedee specific onirice: condensarea amintirilor, simultaneizarea intervalelor temporale, proiecţia proteică a spaţiului, confuzia identităţilor. În casa părinţilor, cadrele realităţii nu se păstrează nici un moment stabile. Structura labirintică a interioarelor, descoperind neîncetat noi dimensiuni, decorul, care pare când somptuos, când meschin, evocă dinamica unei alterări continue pe care o suportă nu numai obiectele, ci şi figura subiectului, risipită între ipostaze multiple. În acelaşi timp copil prins în rama memoriei, adult care reface, cu respect pios, cadrul de existenţă al părinţilor, dar şi tânăr căsătorit care se stabileşte în casa părăsită pentru a-şi duce propria viaţă, protagonistul suprimă distanţa care separă evocarea de trăirea efectivă. Casa părinţilor nu mai reprezintă doar un spaţiu al amintirii care recuperează o existenţă trecută, ci şi o reîntemeiere a existenţei actuale. Ceea ce ar fi trebuit să fie o vizită ocazională a locului de naştere devine o instalare definitivă între noi repere, absorbindu-l pe protagonist într-un destin alternativ. Pe unda memoriei şi a subconştientului, eul trăieşte o experienţă a disoluţiei, comparabilă cu deriva biografiei individuale, provocată de emergenţa, cu caracter iniţiatic, a fantasticului, din proza lui Mircea Eliade. Romanul ilustrează sensul unei pierderi subiective în trena amintirii. Spre deosebire de aventura proustiană a memoriei, la care trimite titlul cărţii, nu avem de-a face cu un eşec al recuperării trecutului, ci, mai degrabă, cu un eşec al revenirii din trecut.

◆ ***, BNR, XLIV, 1995, 14, 55; M. Ionescu, FMI, XLIX, 1996, 7, 32.

A. T.

VELICAN Sabin, *Răzvrătitul*, Târgu Jiu, Alexandru Ştefulescu, 1995, 284 p. Face parte din ciclul *Marea călătorie*, alături de *Încântare* (1994) şi de **Robii destinului* (1998). Roman autobiografic. Continuând istorisirea destinului lui Sever Peru, începută în romanul *Încântare* (1994), ≈ relatează anii săi de formare, petrecuţi la Târgu Jiu, ca elev al Şcolii Normale.

Narațiunea conține, pe de-o parte, o descriere fidelă a figurilor de profesori și de colegi, de cealaltă parte, o rememorare a primelor experiențe erotice. Fără acuitate portretistică și lipsită de senzualitate în evocarea iubirii, cartea nu izbutește să intereseze sub raportul documen-tului uman.

◆ ***, BNR, XLVI, 1997, 16, 103.

A. T.

VLASIE Daniela, *Biserica*, București, Universal Dalsi, 1995, 140 p. Cu o pref. și cu o caracterizare pe coperta a IV-a de Alex Ștefănescu. Fragment: ≈, FC, 1995, 15, 13. Autobiografie ludică, descriind, în același timp, meandrele unei existențe inutile și căutarea mistică a unui sens al vieții. ≈ urmărește destinul Agatei, fiică a unei familii bogate care, după o adolescență boemă, acumulează experiențe variate într-o lungă serie de întâmplări paradoxale. Patronează un salon literar, întemeiază o casă de modă, se prostituează, cunoaște mediul interlop și lumea penitenciarelor, ca, în cele din urmă, traversând o iluminare religioasă, să se dedice edificării unei biserici. În această succesiune rapidă de evenimente, Alex Ștefănescu recunoaște parcursul unui erou picaresc și maniera specifică în care acesta traversează medii umane și experiențe morale diverse. Însă, în ciuda unor aparente repere sociale, fundalul pe care se proiectează acest destin fracturat este lipsit de consistență. Narațiunea deplasează constant și intenționat planul realității, oscilând între mai multe convenții generice. Viața protagonistei se desfășoară când în cadrul miraculos al basmului, când pe fundalul abstract al parabolei, când în orizontul caricatural al satirei. Probă de virtuozitate și de cultură literară, această alternanță prodigioasă de registre rămâne totuși parazitară în raport cu materia epică, producând, mai degrabă, o disoluție a firului narativ și relativizarea înțelesului aventurilor protagonistei. Modalitatea ludică a narațiunii are un rol negativ, nivelând biografia eroinei și devenind un semn al insignifianței vicisitudinilor ei. În schimb, dedicația protagonistei pentru construcția unui locaș de cult, redată în registru grav, ca o evocare transparentă a femeii-biserică din drama *Meșterul Manole*, arată că romanul se rezolvă într-o căutare a mântuirii. Cu o tramă ușor de redus la un mesaj mistic, în raport cu care exercițiile narative ale autoarei nu reprezintă decât volute stilistice gratuite, ≈ păcătuiește prin lipsă de organicitate și prin sărăcia semnificației finale.

◆ ***, LCF, s. nouă, 1995, 36, 4; Alex Ștefănescu, RL, XXVIII, 1995, 39, 6; Ioana Pârvulescu, RL, XXVIII, 1995, 42, 5; ***, UC, VI, 1996, 1–2, 12.

A. T.

VLASIE Mihai, *Azazel*, Prahova, Schitul Crasna, 1995, 110 p. Roman cu temă morală, conceput după modelul parabolelor biblice. Desfășurat ca un dialog purtat între trei diavoli, Azazel, Zereir și Jo, într-un decor deșertic ce amintește de ispitirile veterotestamentare, textul transpune o reflecție etică paradoxală. Lamentație în marginea stării spirituale a umanității, conversația celor trei personaje vorbește despre deriva reperelor, despre aplatizarea ierarhiilor și despre estomparea diferențelor din lumea contemporană. Diavolii se simt depășiți, ca administratori ai păcatelor, de o răutate umană care se dovedește mai tenace, mai profundă și mai răspândită decât aceea pe care ei o întrupează. Prin comparație, Azazel, diavolul bătrân care a asistat la ispitirea originară a lui Adam, devine, prin capacitatea sa de a deosebi răul de bine, un păstrător *malgré lui* al valorilor etice. Avem așadar de-a face cu o scară morală văzută cu un ochean întors, apreciată nu din perspectiva binelui, ci din aceea a răului. Rezultatul rămâne totuși semnificativ, indiferent dacă deruta omului

recent se formulează ca o incapacitate de percepție a binelui ori ca o banalizare a răului. Virtuozitatea sofistică, de inspirație dostoievskiană, în reinterpretarea conceptelor morale se asociază spiritului ludic, specific etosului popular, în imaginarea diavolului păcălit.

A. T.

❍ **VOICU Alexandra**, fragment din romanul *Exorcisme cu Matei*, CNT, 1995, 45–49, 8–9.

A. T.

1996

ALGER Puiu, *Marea sub ninsoare*, București, Editura Fundației Culturale Române, 1996, 150 p. (Debut). Roman de cazuistică afectivă. Istorisește, într-un chip nebulos și exaltat, secvențe din viața sufletească a unui tânăr matematician cu veleități literare, trăind alternativ, „la 533 după 1453”, adică prin anul 1986, la Constanța și la București. O suită de experiențe anodine, restituite cu precădere dialogal, îl conduc la asumarea condiției de izolat, cu o percepție *sui generis* asupra rosturilor vieții, ca și a ideii de cuplu.

I. I.

❍ **ANDREI P.**, *Partida de tăiat lemne*, fragment de roman, AURO, 1996, 6, 186–189.

I. I.

ANTONESCU Mihai, *Ultimul pandur*, București, Pandora, 1996, 137 p. Cu o pref. de Valeriu Filimon. Roman de aventuri haiducești. Panduri din oastea lui Tudor Vladimirescu, dar și urmași ai acestora, participă la evenimentele de la 1848, în Muntenia. Aici, la ordin, ei asigură paza unui transport de arme destinat lui Avram Iancu, pe care îl și duc acestuia, în Munții Apuseni. Ton de evocare istorică fastuoasă, de tip sadovenian, pigmentat cu nefericite expresii dialectale muntenești și ardelenești, ba chiar cu formulări în lb. maghiară, în intenția de a susține un pitoresc de fațadă.

◆ ⁎*⁎, CAL, 1996, 3, 22; Dumitru Augustin Doman, CAL, 1996, 4, 18.

I. I.

➤ **ARCADE L.[eonid] M.**, *Revoluție culturală*, București, Cartea Românească, 1996, 189 p. (În lb. română: ≈, Paris, 1984) Fragment: *Căruța cu oase*, CAL, 1992, 6, 18. Conform informațiilor de pe coperta-spate a vol., între care este inserat și un text de Mircea Eliade, scrierea cărții a fost definitivată abia în vara anului 1989. Roman-parabolă dedicat evocării hidoșeniei formelor de manifestare ale dictaturii comuniste. O trupă de zurbagii pătimași, adunați, pentru a bea, în podul lui Catrafus, ajunge la convingerea că doar o revoltă beneficiind de ajutorul moaștelor din vechime, dezgropate de Temnițari în Cimitirul Grecului, de la marginea Bucureștilor, în ultimii ani ai dictaturii comuniste, ar putea oferi o șansă revoltei lor comune împotriva atotputerniciei răului. Povestind evenimentele din decembrie 1989, morții și viii revoltați se confruntă cu un aparat de represiune dotat cu cea mai modernă tehnică militară, într-un peisaj halucinant, printre oasele dezgropate de escavatoare. Tragismul acestei revolte stă în disparitatea de mijloace a luptei celor de la „baricadă”, în raport cu acelea ale unei represiuni extrem de bine puse la punct, conflict în care doar transcendentul (absent), invocat, între alții, și de Arcadie Ciorap, zis Plusvaloare, ar putea înclina favorabil balanța succesului. Scris pe un ton incisiv, într-un stil adesea aforistic, romanul dovedește stăpânirea unei palete largi de forme ale evocării, vitalitatea unui talent literar remarcabil. „≈ a lui ~ este un colosal spectacol al morții, organizat în cadrul vieții

celei mai apte să-l autentifice [...], fiindcă, asemenea unei oglinzi multiple şi instantanee, reflectă parcă toată istoria contemporană românească” (Mircea Eliade).

■ Paris, 1984.

◆ Ion Cocora, ~, TR, s. nouă, II, 1990, 37, 5; I. Negoiţescu, *Proza lui ~*, TR, s. nouă, II, 1990, 38, 4; Lovinescu, *Unde scurte*, IV, 85–89; Negoiţescu, *Scriitori*, 21–26; ***, *Dicţionarul*, I; Mircea Muthu, *Literatura sudului* (I), JL, s. nouă, IX, 1998, 4.

I. I.

ARCU Constantin, *Omul şi fiara*, Iaşi, Junimea, 1996, 144 p. Precedat de o notă a autorului şi însoţit de referinţe critice. Roman psihologic şi de dezbatere morală. Adam T., referent într-un anodin serviciu birocratic dintr-un şi mai anodin târg de provincie, scrie, pe vremea dezastrului de la Cernobâl, un eseu despre conceptul de labirint. Consemnat sub forma unor pagini de jurnal, textul ajunge, conform schemei clasice a ms. găsit, în mâinile romancierului şi de aici la cunoştinţa cititorilor, care intră astfel în contact cu zbaterile sufleteşti ale unui intelectual debusolat, conştient de lipsa de orizont a vieţii pe care o duce. Rătăcirea prin labirint echivalează astfel cu inconştienta căutare a Minotaurului, fiara de la „capătul tunelului”, la care fiecare ajunge în momentul suprem, dar neaşteptat, al adevărului.

◆ Dram Constantin, *De la povestire la roman şi înapoi*, CL, CXXX, 1996, 5, 3, 17; Florin Lazăr, ST, XLVII, 1996, 11–12, 83; Simion Bărbulescu, CNT, 1999, 42, 6.

I. I.

ARGEŞANU Ion, *Crimă la Istanbul. Nevoia de adevăr şi dreptate*, Bucureşti, Lumina Lex, 1996, 154 p. Roman poliţist şi de călătorie. Este axat pe povestea unei excursii de grup în Turcia, în timpul căreia unul dintre excursionişti e asasinat. Vocea auctorială aparţine unuia dintre personaje, procuror bucureştean, care se bănuieşte pe el însuşi a fi autorul crimei, comisă accidental, într-un context tulbure. Trama poliţistă lasă astfel loc unui discurs subiectiv al vinovăţiei şi fricii, precum şi unui jurnal de călătorie cu note exotice. Stilul limpede, concis şi controlat al naraţiunii este afectat uneori de anumite clişee (de tipul „Bardul de la Mirceşti”, invocat într-una dintre scene) sau de formule paremiologice. Este, aşadar, un roman poliţist *soft*, grefat pe un „manual” literar despre psihologia „vinovatului”.

L. Pv.

AVRON Chaim, *Dacă aş mai trăi o dată. Romanul unui evreu pribeag*, Bucureşti, Du Style, 1996, 383 p. Roman de evocare autobiografică. Cartea recurge la artificiul epic al ms. găsit pentru a reconstitui existenţa tumultoasă a lui Radu Vereanu, *alter ego* al autorului, scriitor şi om de teatru, a cărui biografie implică peregrinarea prin medii sociale extrem de diverse şi traiul pe mai multe continente. Buna stăpânire a lb. române, alături de umorul direct, nesofisticat, fac din această carte o lectură agreabilă, în ciuda, adesea, a durităţii realităţilor evocate, începând cu persecuţiile antievreieşti din preziua războiului declanşat în 1939 şi terminând cu rezistenţa întâmpinată de personaj la trecerea sa prin Israel, America şi printr-o Europă postbelică desfigurată de ultimul conflict mondial.

◆ Miruna Mureşanu, *Scriitori români din Israel la grupul editorial Universalia*, UC, VII, 1997, 10, 4.

I. I.

✸ **BALAJ Veronica**, *Vara himerelor*, Timişoara, Perenia, 1996, 147 p. Probabil un roman de dragoste. „Protagoniştii caută un refugiu, o «rezervă de limpezire». [...] Autoarea cunoaşte meandrele sufletului feminin” (Adrian-Dinu Rachieru).

◆ Iulian Ciocan, *Ilisei şi ~ versus Truman Capote şi John Barth*, CFT, III, 1996, 10, 6; Adrian-Dinu Rachieru, *Viaţa ca «sărbătoare amânată»*, LCF, s. nouă, 1996, 46, 11; Octavian Soviany, *Starea specială a confesiunilor*, CNT, 1996, 51–52, 5; Eugen Curta, *O fugă bovarică*, VTR, XXVII, 1997, 2, 94; Sorin Gârjan, *Două prozatoare din Timişoara*, MI, VIII, 1997, 74–75, 7.

I. I.

BANCIU Paul Eugen, *Demonul discret*, Timişoara, Excelsior, 1996, 347 p. Roman poetic, cu secvenţe de discurs oniric. Acţiunea este plasată în Bucureştiul anilor ’40, dar cronotopul obiectiv se relativizează, graţiei vocaţiei ficţionale a personajului narator, pe nume Matei. Perspectiva mai degrabă realistă a construcţiei caracterologice lasă locul, treptat, unei halucinante alternanţe a planurilor temporale şi a acţiunilor personajelor.

◆ Cornel Ungureanu, O, s. nouă, 1996, 5, 10; Dram, *Lumi*, 38–46; Ruja, *Parte*, II, 17–18.

L. Pv.

BANCIU Paul Eugen, *Noaptea strigoilor. Martorul*, Timişoara, Amarcord, 1996, 314 p. Fragmente: *Martorul*, LCF, s. nouă, 1996, 15, 89; ≈, ROS, II, 1996, 11–12, 52–60. Roman parabolă. În 1995, mai mulţi istorici sosesc într-un oraş al cărui nume este voit trecut sub tăcere, pentru a prezenta comunicări la o sesiune ştiinţifică de profil. Dilemele existenţiale ale protagoniştilor îi dedublează şi îi transformă, metaforic, în „strigoi” ai propriilor destine debusolate.

◆ Cornel Ungureanu, O, s. nouă, 1997, 1, 10; Adrian Dinu Rachieru, LCF, s. nouă, 1997, 3, 7; Ruja, *Parte*, II, 18–19.

L. Pv.

BANDRABUR Ionel, *Flămândul*, Bucureşti, Viitorul Românesc, 1996, 91 p. Roman erotic din categoria literaturii de consum.

◆ Alex Ştefănescu, *Literatură naivă*, RL, XXIX, 1996, 44, 4.

C. T.

BANDRABUR Ionel, *Mă numesc Eva*, Deva, Călăuza, 1996, 104 p. Roman erotic din categoria literaturii de consum.

C. T.

BANU George Maria, *Galeria Sfântului Ioachim*, Baia Mare, Helvetica Press, 1996, 127 p. Fragment: *Caii orbi*, LCF, s. nouă, 1996, 9, 8–9. Roman-confesiune, cu subiect din viaţa minerilor din nordul României. Cap. cărţii pot funcţiona şi ca nuvele de sine stătătoare, conţinând întâmplări, destine sau legende din şi despre universul înfricoşător din subteran. Unitatea cărţii e dată de perspectiva subiectivă, analitică a personajului confesiv.

◆ Adrian Ţion, *Aici în subpământ*, TR, s. nouă, VIII, 1996, 49, 4.

C. T.

BARAN Elena, *Speranţa are culoare albastră*, Bacău, Plumb, 1996, 147 p. Roman psihologic, având ca subiect drama unui copil handicapat fizic şi a mediului care-l înconjoară, în România anilor ’90. Final clişeist şi melodramatic.

C. T.

BARBU Marian, *Colonelul de la ghiol*, Craiova, Scrisul Românesc, 1996, 325 p. Proză a cotidianului, cu secvenţe de metanaraţiune. Artificii epice (de tipul Naratorului sau Cititorului apărând ca personaje, ori a fragmentelor redactate sub forma unor dialoguri-interviu sau a unor liste de probleme) se integrează în ţesătura narativă. În atmosfera experimentalistă, care domină romanul, se pot include şi părţile lui finale, alcătuind o *Addenda* compusă dintr-un fragment intitulat *Pro domo*, un *Dicţionar de*

nume şi personaje, un *Indice alfabetic de spaţii şi ape*, precum şi un tabel conţinând *Diferenţe schematice între modernism şi postmodernism*.

◆ Constantin M. Popa, R, 1996, 10–12, 15; Stan Velea, JL, s. nouă, VIII, 1997, 27–30, 10, 14; Mihai Lisei, TR, s. nouă, X, 1998, 19–21, 3,8.

C. T.

❍ **BARBU Petre**, *Musafirii*, F, XXXII, 1996, 7–8, 23–29, fragment din romanul *Să nu ne răzbunaţi!*

L. Pv.

BĂLAŞA Sabin, *Deşertul albastru*, Bucureşti, Atlas, 1996, 381 p. (Romanul românesc contemporan). Roman oniric. Protagonistul, pictor, poartă numele autorului însuşi. Ca personaj literar, acesta oscilează între două universuri distincte: Lumea Ceţoasă (care prezintă toate semnalmentele României comuniste) şi Lumea Libertină (proiecţie fantasmică a unei orânduiri politice fanteziste), ambele de natură distopică.

◆ Carmen-Ligia Rădulescu, *O utopie, două utopii*, LCF, s. nouă, 1996, 46, 17; Alex Ştefănescu, RL, XXIX, 1996, 36, 4.

C. T.

❍ **BĂLĂCEANU Ioan Gh.**, *Sturionul*, fragment de roman, ST, XLVII, 1996, 7–8, 46–51; 9–10, 52–56.

L. Pv.

❍ **BENEDEK Jolán**, *Din păcate acum nu mă pot înregistra*, VTR, XXVI, 1996, 6, 5–9; *Play*, ETA, 1996, 1, 34–48, fragmente din romanul *Reportofonul Panasonic*.

L. Pv.

BENEDEK Jolán, *Sufleţelul Iustinei*, Bucureşti, Nemira, 1996, 221 p. (Purgatoriu). Fragmente: *Grevă la covoare*, VTR, XXV, 1995, 8, 91–95; ≈, CNT, 1996, 36, 7; *Să punem odata urzeala asta!*, F, XXXII, 1996, 7–8, 31–35; ≈, LCF, s. nouă, 1996, 34, 8. Roman de dragoste. Intriga erotică este inclusă într-o ţesătură epică axată pe o parabolă textualistă. Protagonista, Iustina Papp, ratează intrarea la facultate şi ajunge să se angajeze într-o ţesătorie. Aici se îndrăgosteşte de tânărul patron, pe care-l alintă, în sinea ei, cu apelativul „Bossuleţul meu drag". Mediocritatea existenţei cotidiene ajunge să fie compensată prin tragicomicele tribulaţii afective ale Iustinei, ca şi prin dorinţa ei bovarică de a conferi substanţă poveştii de dragoste neîmplinite, prin scrierea unui roman. Îndeletnicirea ţesutului devine, în chip previzibil, printr-o ironie epică specifică textualiştilor optzecişti, o metaforă a elaborării textului. Sunt, de altfel, invocate figuri notorii ale teoriei şi practicii scriiturii de tip textualist, precum Gérard Genette, Julia Kristeva, Marthe Robert, Heinrich Pleth, formaliştii ruşi. Romanciera în devenire Iustina Papp pretinde însă, cu o polemică nonşalanţă, că nu se sinchiseşte de aceşti iluştri predecesori într-ale ştiinţei textului şi îşi propune ca, printr-o scriitură voit naivă, să descrie doar aventurile romaneşti ale „sufleţelului" ei îndrăgostit. În opinia criticului Tudorel Urian, ≈ poate fi interpretată ca „o carte a tinerei generaţii, a libertăţii şi a lipsei de complexe. O carte care va scandaliza cu siguranţă unele spirite ipocrit-puritane, dar care are toate şansele să devină primul manifest literar important al generaţiei ce a atins vârsta maturităţii după anul 1989. Schimbând ceea ce este de schimbat, ~ este un soi de Françoise Sagan (la ora la care scria *Bonjour tristesse*) a literaturii române de azi". Perspectiva narativă dobândeşte plauzibilitate prin francheţea şi umorul savuros al tonului şi prin subtila distanţare ironică a personajului-narator, Iustina, faţă de propria sa poveste, care devine

astfel, cu surprinzătoare naturalețe, posibila poveste a fiecăruia dintre noi. Romanul în roman funcționează ca *punere în abis* a vieții Iustinei, ca o oglindă epică întoarsă deopotrivă către personaj şi către cititorul-martor.

● Premiul Nemira pentru debut pe anul 1995.

◆ Dan-Silviu Boerescu, CNT, 1996, 36, 7; Radu Aldulescu, ALA, VI, 1997, 351, 4; Ioan Adam, ALA, VI, 1997, 363, 4; Nicolae Bârna, CAI, 1997, 3–4, 103–107; Romulus Bucur, ARCA, VIII, 1997, 1–2–3, 12–13; Dan C. Mihăilescu, DOI, VIII, 1997, 3, 13; Miruna Mureşanu, UC, VII, 1997, 2, 4; Octavian Soviany, CNT, 1997, 6, 5; Alexandru Spânu, LCF, s. nouă, 1997, 6, 4; Boerescu, *Păcatele*, 107–110; Urian, *Proza*, 190–191.

L. Pv.

BERCIU Ştefan, *Bordel. Roman document sau document romanțat*, Bucureşti, Du Style, 1996, 186 p. (Colecția X). Roman polițist.

◆ ***, UC, VII, 1997, 7, 15; ***, GAC, VIII, 1997, 1–2, 76–78.

C. T.

❍ **BETEG Miron**, *Înghețată şi modiste*, fragment de roman, F, XXXII, 1996, 7–8, 36–45.

L. Pv.

➤ **BIBESCU Martha**, *Catherine – Paris*, tr. de Maria Brăescu şi Gheorghe Lăzărescu, Bucureşti, Albatros, 1996, 235 p. (În lb. franceză: *Catherine – Paris*, Paris, B. Grasset, 1927). A fost premiat de Academia Franceză, tradus în engleză, germană şi suedeză, fiind ecranizat în 1933 în Statele Unite. Roman de dragoste, cu elemente de *bildungsroman*, urmărind viața pariziană a eroinei Catherine-Paris Romulescu, contesă de Leopolski, în primele decenii ale sec. XX.

■*Catherine – Paris*, Paris, B. Grasset, 1927.

◆ Paul Souday, „Le Temps”, 26 mai 1927; Albert Thibaudet, „Europe nouvelle”, 11 juin 1927; idem, *Réflexions sur la littérature*, „La Nouvelle Revue française”, 1 juillet 1927; Maria Brăescu, *Interferențe româneşti în opera Marthei Bibescu*, Bucureşti, Minerva, 1983, 30–32; Miruna Mureşan, UC, VI, 1996, 6–7, 15.

C. T.

❍ **BLENDEA ZAMFIR Georgeta**, *Zodia Berbecului*, AST, II, 1996, 1–2–3, 60–61, fragment din romanul *Zodiac*.

L. Pv.

❍ **BLEOCA Liviu**, *Paradisul cazon*, APS, VII, 1996, 4, 16–17, fragment de roman.

L. Pv.

BOGDAN Dan, *Peisaj cu fluturi şi scorpion*, Bucureşti, Eminescu, 1996, 304 p. Roman confesiv, cu caracter autobiografic. Cartea, alcătuită din trei părți, se constituie ca o succesiune/juxtapunere de secvențe textuale, numerotate individual (partea întâi conține 223 de fragmente, partea a doua 176, iar partea a treia 72). Aceste fragmente sunt organizate conform unei logici aleatorii, a memoriei afective şi a timpului subiectiv. Notații autobiografice, acoperind perioada anilor ’70, ’80 şi începutul anilor ’90 ai sec. trecut redau aspecte din existența personajului confesiv în mediul intelectual, în speță literar, al epocii. Lor li se adaugă povestiri, confesiuni, mărturii, dialoguri (unele dintre ele având un caracter istoric, care plasează epicul în perioada celui de-Al Doilea Război Mondial sau în cea a lagărelor comuniste) ale altor personaje, cu care naratorul intră în relație. Pe lângă acestea, notițe disparate din discursul cultural universal (filosofic, literar etc.) dau nuanțele tranzitorii ale stărilor de conştiință traversate de către personajul confesiv. Nota autobiografică a textului e subliniată prin câteva trimiteri la atelierul de creație al

autorului şi la date privind publicarea propriilor vol. Crochiuri de proză, unele reduse la câteva enunţuri, altele extinse la câteva pagini, completează mozaicul eclectic, dar unitar ca atmosferă, din care se constituie romanul. Scriitură sigură, matură, fluentă, din care nu lipseşte o notă de poeticitate.

C. T.

BOLOŞ Ion, *Despre societatea vitelor eroine*, Cluj, Dacia, 1996, 136 p. Cu o pref. a autorului. Fragmente: *Despre fosta societate a vitelor eroine*, F, XXVI, 1990, 6, 8; *A doua oară despre aceeaşi vită eroină*, VTR, XX, 1990, 232, 8. Conform declaraţiilor din pref., romanul a fost redactat înainte de 1989, iar un fragment a fost citit în cenaclul de pe lângă rev. „Tribuna" din Cluj. În urma lecturii, scriitorul a fost sfătuit să păstreze discreţia asupra cărţii şi să nu încerce publicarea ei, întrucât regimul comunist ar fi fost lezat de aluziile politice pe care textul le conţine. Roman satiric cu subiect rural, care vizează, ironic şi parodic, tarele societăţii româneşti din timpul comunismului.

C. T.

BOSTĂNARU Virgil, *Un om de ispravă*, Ploieşti, Universal Cartfil, 1996, 165 p. Roman de familie. La moartea cămătarului Toader Casapu, un avar primitiv şi lipsit de scrupule, familia se adună, pentru a-l veghea, cu sentimente felurite. Întâlnirea lor constituie şi prilejul narativ pentru derularea istoriilor paralele ale membrilor clanului, acoperind primele cinci decenii ale sec. trecut.

L. Pv.

❍ **BRAD Ion**, *Între Roma şi Livorno*, în LTE, VI, 1996, 36, 8–9, fragment din romanul *Amurgu-acela violet*.

C. T.

BRAGA Corin, *Hidra*, Sibiu, Imago, 1996, 203 p. Este al doilea vol. din ciclul *Noctambulii*, din care a mai apărut *Claustrofobul* (1992). Roman oniric, ≈ reprezintă continuarea halucinozelor epice din *Claustrofobul*, în aceeaşi formulă a coşmarelor succesive, născute unul dintr-altul, prin care trece personajul central. Eroina Adela Margus este soţia lui Anir Margus (Preşedintele din *Claustrofobul*, executat prin înecare în finalul primului roman), plecată în căutarea soţului mort printr-un tărâm labirintic al visului, inundat, în câteva rânduri, de valuri diluviene, cu personaje stranii, dar plauzibile, în stranietatea lor oniroidă. Arhitectura imaginarului se sprijină aşadar pe reverii bachelardiene ale acvaticului (Romul Munteanu), pe teme arhetipale precum călătoria iniţiatică, descinderea în infern ori înălţarea (v. imaginea coloanei de pucioasă care urcă prin sistemul de canalizare al unui oraş în plină prăbuşire), căutarea soţului mort (mitul osirian), moartea prin înecare (arhetipul ofelian). Spaţiul imaginar al unui „vis ultim" (Iulian Ciocan), al unui „tărâm de la răscruce" – conform *motto*-ului din Brhadaranyaka-Upanişad, reprodus pe p. a cincea a romanului –, exprimă obsesia unei suprateme a *morţii*, configurată epic prin reduceri la absurd, paralogie, grotesc, scatologie, experiment psihic. Totul sub ochiul rece şi pedepsitor al unei luni-crustaceu antropofage, care funcţionează ca zeu pedepsitor (şi *povestitor*) al lumii visului de hârtie.

◆ Romul Munteanu, *Corin Braga şi romanul oniric*, LCF, s. nouă, 1996, 39, 5; Iulian Ciocan, *Lumea ultimului vis sau Oniria în negativ*, CFT, III, 1996, 9, 6; Sanda Cordoş, *„Mireasă cu lună"*, ST, XLVII, 1996, 11–12, 46; Cornel Vâlcu, ~, ≈, EX, XXVIII, 1996, 10–11–12, 26; Sorin Tomuţa, *Twilight Zone*, O, s. nouă, 1997, 1, 6; Constantin Dram, *Coborârea în sine şi în infern*, CL, CXXX, 1997, 1, 15; Elena M. Câmpan, *Mutaţii*, MI, VIII, 1997, 71–72–73, 10; Oana Buxban, ≈, TR, s. nouă, IX, 1997, 26–27, 6; ⁂, *Premiile filialei Dobrogea a Uniunii Scriitorilor şi ale revistei „Tomis"*,

TMS, s. nouă, II, 1997, 1, 2; Buciu, *Țepeneag*, 56–57; Munteanu, *Jurnal*, VII, 152–159, 172; Dram, *Lumi*, 79–83.

C. T.

BUCESCU Alexandru-Şerban, *Cazul Murasame*, în vol. *Cazul Murasame (roman). Tristețea învingătorului (nuvelă)*, Piteşti, Carminis, 1996, p. 3–126 (Justițiarii). Roman polițist. Cartea are o intrigă complicată, punctată de crime, având ca mobil o casetă cu câteva fabuloase pietre prețioase, dovedite în final a fi falsuri. ≈ reprezintă o ilustrare simptomatică a genului, conținând toate ingredientele *policier*-ului modern.

C. T.

BURERIU Lucian, *Uraganul de fier*, Timişoara, Editura de Vest, 1996, 220 p. Roman de aventuri, cu caracter istoric. Cartea prezintă, pe baza unor surse şi fapte reale, monografia romanțată a unui canal navigabil al Begăi şi, implicit, istoria Timişoarei şi a ținuturilor din preajmă.

◆ Constantin Dram, *Timpul, ca erou pozitiv*, CL, CXXXI, 1997, 5, 16; Dram, *Lumi*, 109–113.

C. T.

❍ **BUZEA Constanța**, *Roua plural*, apărut în f. rev. CROR, VII, 1995, 9–12; VIII, 1996, 1–11; IX, 1996, 12; IX, 1997, 1–12; X, 1998, 1. Roman memorialistic. Scenele autobiografice, înşiruite după o cronologie aleatorie, descriu copilăria nefericită a autoarei-personaj, începând cu anul 1945.

C. T.

CARAMAN Dumitru, *Să zbori şi să nu mori. Roman autobiografic*, Bucureşti, Paradi, 1996, 265 p. Însoțit de o prezentare a lui Al. Piru. Text memorialistic. Autorul îşi prezintă propria creştere profesională, în aviația românească, între 1948–1978. Narațiunea sobră şi bine condusă insistă asupra intruziunilor politicului în evoluția profesională a aviatorilor. Pe alocuri, tonul devine relaxat, datorită numeroaselor anecdote presărate în text.

M. M.

CARPEN Paul, *Spion de prisos*, Bucureşti, E. M., 1996, 199 p. Roman de aventuri.

D. G. B.

✸ **CĂLIMAN Valeria**, *Exercițiu de suferință*, [1996?]. Fragment: *Manual de suferință*, CAL, 1992, 8, 17. Romanul autobiografic al Mariei, *alter-ego* al autoarei, „nimeni alta decât fiica lui Valeriu Branişte” (Valeriu Cristea).

▼ Bucureşti, cuvânt înainte de Călin Căliman, Cartea Românească, 2000.

◆ Valeriu Cristea, LTE, VI, 1996, 23, 6.

D. G. B.

CĂRTĂRESCU Mircea, *Orbitor. Aripa stângă*, Bucureşti, Humanitas, 1996, 347 p. Cu o caracterizare de N. Manolescu pe coperta a IV-a. Primul vol. al trilogiei cu acelaşi titlu, ce mai cuprinde *Corpul* (2002) şi *Aripa dreaptă* (2007). Roman de introspecție. Încercare de armonizare, în interiorul unui text „total”, a mai vechilor şi noilor obsesii ale naratorului-demiurg, Mircea. Motivul androginic din *Travesti* (1994) e „aici pus în umbră de modelul fluturelui, recuperat nu pe coordonatele efemerității sale, ci pe acelea ale opulenței formelor şi ale existenței metamorfotice” (Mihaela Ursa). În alte interpretări, cartea stă sub „semnul morții ritualice, al zborului esenței din materie” (Dan C. Mihăilescu). Ambivalențele nuvelisticii din *Visul* (*Nostalgia*) se mențin acum, după cum afirmă acelaşi comentator, „mult mai ferm strunite în eşafodajul demonstrativ axat, acesta, pe triada Naştere-Moarte ritualică

(inițiatică) – Ascensiune, pe motivul (fundamental aici) «regresus ad uterum» și pe voința de autoproiectare cosmosimbolică a eului, ca și a tot ce-l înconjoară”. Deși autorul retrage cărții calitatea de roman, vorbind de o lucrare „pe concepte epistemologice”, aceasta rămâne, totuși, una mai specială, greu încadrabilă într-o anume categorie, din pricina largului orizont interpretativ pe care îl deschide. ≈ devine, astfel, un nou roman al *memoriei* aceleiași ființe scindate din epica anterioară, pornită într-o altă tentativă de recuperare a unei/unor identități ascunse în tot atâtea materialități. Una dintre acestea este *trupul*. De unde și obsedanta aplecare asupra biologicului. „Delirul anatomic” cărtărescian, adăstarea maniacală în organic, în pasta sălcie a mecanicii vaginalo-uteriene (Ruxandra Ivăncescu), în psihopatologic, fac lectura mereu greoaie și adesea dizgrațioasă, nu din scrupul moral, ci din firească reacție de autoprotecție. Falocratismul bio-spermatic (Constantin Dram) al viziunilor, cu perspectiva „rădăcinii hâde” a vieții, nu sunt decât semnele descentrării unității eului interior. În prima și în a treia parte a sa, romanul „poate fi citit ca *fișă clinică a unei nevroze obsesionale*” (Dan C. Mihăilescu, *s. n.*). Imageria coșmarescă, halucinatorie, infernală, fără precedent în proza noastră, poate fascina pe unii, ca estetică a urâtului, dar îngrozește normalitatea multora prin simplul gând al emiterii sale. „Pagini de literatură cu adevărat mare, denotând forța de observație și surprindere a detaliului” (Constantin Dram), găsim în partea a doua, cea care cuprinde fresca socială, zonă în care luăm act de celălalt pariu asumat (și câștigat) de Cărtărescu, acela implicând tainica alchimie prin care cuvântul nu mai exprimă realul, ci devine pur și simplu real, formă ce-și autogenerează fondul (Daniel Cristea-Enache). În relația cu acest roman, o bună parte a interpreților face încă figura caracudei junimiste, pentru care vizionarismul eminescian din *Sărmanul Dionis* era o nobilă inutilitate. Singurul care a intuit și numit esența pur *eminesciană* a acestui prozator „de forță”, „cel mai mare povestitor de vise din proza românească”, este Dan C. Mihăilescu. În ciuda tezismului acuzat al viziunii, „totul parțial” (Vitalie Ciobanu) care este ≈ rămâne o carte unică în peisajul epicii noastre contemporane. „O proză densă și profundă, realistă și onirică, descriptivă și halucinantă, mustind de subiectivitate ca un burete de apă, populată de personaje și de obiecte fascinante, atrasă de promiscua subterană psihanalitică și luminată de splendide curcubee baroce. Roman al căutării timpului pierdut, metaroman al criticii și scrierii trecutului, ≈ este o arheologie și o anatomie a ființei fără termen de comparație în literatura română, în afară, poate, de senzualitatea metafizică a lui M. Blecher” (Nicolae Manolescu).

◆ Urian, *Proza*, 105–107; Ștefan Dărăbuș, TR, s. nouă, VIII, 1996, 12, 6–7; Dan Silviu Boerescu, *Fluturele din Gomora*, LCF, s. nouă, 1997, 3, 16; Nicolae Bârna, *Triumful solipsismului sau ... întoarcerea demiurgului*, CAI, 1997, 1–2, 102–108; Alex Ștefănescu, RL, XXX, 1997, 5, 4–5; ***, UC, VII, 1997, 2, 10; Cornel Ungureanu, O, s. nouă, 1997, 2, 5; Radu Aldulescu, ALA, VI, 1997, 358, 6; Daniel Cristea-Enache, ALA, VI, 1997, 360, 6; Constantin Dram, CL, CXXXI, 1997, 3, 16; Daniel Deleanu, ROS, III, 1997, 3–4, 52–53; Patricia Comănescu, EX, XXIX, 1997, 3–4–5, 5; Vitalie Ciobanu, CFT, IV, 1997, 4, 4, 22; Gruia Novac, BAD, II, 1997, 7, 4; George Pruteanu, DIL, V, 1997, 221, 13; Victor Cubleșan, ST, XLVIII, 1997, 4–6, 32–33; Dan C. Mihăilescu, DOI, VIII, 1997, 23, 19; Rodica Mureșan, MI, VIII, 1997, 71–72–73, 3; Ion Lazu, VR, XCII, 1997, 7–8, 138–144; Ștefania Vârgolici, „Libertatea de Brăila”, VIII, 1997, 1822, 2; Lucian Alecsa, HPR, 1998, 2, 22–23; Mircea Bențea, F, XXXIV, 1998, 2, 16–20; Ruxandra Ivăncescu, VTR, XXVII, 1998, 4, 48–49; Mircea Bențea, F, XXXIV, 1998, 5, 51–53; Iulian Băicuș, *Corpuri și litere*, RL, XXXI, 1998, 27, 12–13; Ion

Manolescu, *Fractalii literari*, SXX, 1998, 8–9–10, 290–296; Dram, *Lumi*, 125–128; Ciocârlie, *Trei*, 123, 127; Muşat, *Perspective*, 33, 65, 74; Octavian Soviany, VR, XCIV, 1999, 1–2, 141–147; Mircea Bențea, *Radu Petrescu şi Şcoala de la Târgovişte*, F, XXXV, 1999, 2, 36–44; Codrin Liviu Cuțitaru, *Postmodernismul. O ipoteză*, COT, I, 1999, 2–3–4, 49; Viorica Răduță, *Anamorfozele literaturii*, ACC, I, 1999, 3, 8–9; George Bălăiță, F, XXXV, 1999, 5, 76–88; Livius Ciocârlie, *Suprafață şi adâncime în* ≈, O, s. nouă, 1999, 1, 8–9; Boerescu, *Păcatele*, 65–70; Ciobanu, *Frica*, 236–241; Ivăncescu, *O nouă viziune*, 121–125; Ursa, *Optzecismul*, 88–90; ***, *Dicționarul esențial*; Andreia Roman, *Bucureştiul lui Cărtărescu*, RL, XXXIII, 2000, 43, 11; Raluca Alexandresacu, OBC, I, 2000, 11, 18–19; Dan Bogdan Hanu, DAC, XI, 2000, 39, 57–59; Micu, *Istoria*, 632–633; Micu, *Literatura*, 220–221; Sorescu, *Lumea* , 92–100.

D. G. B.

CÂNDROVEANU Hristu, *Marea serenității*, I–II, Bucureşti, Cartea Românească, 1996, 456 + 440 p. Cu o prezentare nesemnată pe coperta a IV-a a primului vol. Fragmente: *Tren în noapte*, DTP, II, 1991, 1, 6–7; 2, 6–7; *Zilele, săptămânile, lunile*, DTP, III, 1992, 1, ianuarie, 4–5; *Odiseu,* LCF, s. nouă, 1993, 11, 10. Roman istoric cu elemente autobiografice. Amplă evocare a vieții aromânilor de la emigrarea lor din Grecia, în deceniul trei al sec. al XX-lea, până la consolidarea comunismului în România. Printre personajele bine conturate se remarcă Iancu Paticina, soția lui, Tina-Caterina, şi Elie, fiul lor, viitor profesor, memoria vie a familiei. Istoria aromânilor încurajați de statul român să plece din Grecia devine un soi de tragedie a neamului blestemat, parcă, de codrii Pindului pentru că şi-a părăsit mormintele strămoşilor. Este epoca schimburilor de populație şi a consolidării statelor-națiune, care se vor cât mai puțin afectate de diversitatea etnică. Asaltați de grecii alungați de către turci din Asia Mică, după războiul din 1922, aromânii pleacă, cu vaporul, în România, sperând că nu vor mai fi nicicând o minoritate asuprită. Statul român îi împroprietăreşte cu zece hectare de pământ în Cadrilaterul recent dobândit, cu gândul de a modifica echilibrul etnic al regiunii, dar şi pentru a constitui o monedă de schimb, la o adică. Este exact ceea ce se întâmplă în 1940, când Cadrilaterul e revendicat de bulgari şi se fac schimburi de populație între cele două țări. Neamul lui Iancu Paticina e obligat să plece din nou, de data aceasta în Dobrogea de Nord, în apropierea oraşului Tulcea. De aici, autoritățile comuniste îi strămută în Banat, în locul şvabilor fugiți cu trupele germane. Refuzând colectivizarea forțată, aromânii sunt strămutați din nou, de data aceasta, cu domiciliu forțat, în Bărăgan. Odiseea aromânilor este relatată cu o sobrietate şi o demnitate care impun.

◆ Stoica Lascu, *Un dobrogean – autor al primului mare roman cu tematică aromânească*, DTP, VIII, 1997, 4, 2.

M. M.

CERANU Nina, *Umbra iscarioteanului*, Timişoara, Eubeea, 1996, 282 p. Cronică de familie. Asemenea unui Moromete citadin, Traian Grecescu, odinioară prosper negustor de stambă, asistă neputincios la agonia unei lumi şi, concomitent, la declinul propriei sale familii. Noua ordine proletară provoacă derută în sânul clanului Grecescu, generând mai multe drame domestice. Nici pictura mediului provincial, nici aceea a umanității mic burgheze nu au relief. Romanciera posedă unele dexterități în zona prozei de atmosferă, în schimb psihologiile plutesc adesea în masa unui schematism amorf. Dispute de partaj, infidelități, divorțuri, recăsătorii, scene vehiculând informații despre Bărăganul deportaților şi despre viața deținuților aşa-zis politici, reuniuni familiale, suspiciuni, temeri, ochiade, toate se varsă într-o pictură socială şi de moravuri de un

realism când frust, când poetizat de memoria nostalgică a eului narator. Dacă asemenea istorii pot fi interesante sub raportul amintirii, al recuperării unui timp, al clarificărilor etc., pentru cititorul de azi, în afara unei finalități superioare, al unei etici simbolice majore, care să asigure materialului brut deschiderea spre esențe, ansamblul rămâne un palid document istoric. Romanul nu este mai mult decât o poveste onorabilă despre „cetățeni onorabili ai unui oraş onorabil" (Florin Țene), în plină criză a istoriei.

◆ Al. Florin Țene, CL, CXXXII, 1998, 11, 40.

D. G. B.

CIUREZU-BÂLCACIU Mioara, Vergiliu CIUREZU-ARGETOAIA, *Cleopatra, Cezar şi Antonius. Roman istoric*, Târgu-Mureş, Mureş, 1996, 242 p. Roman istoric. Evocă relațiile amoroase ale reginei Cleopatra cu Caesar şi Antonius. Narațiunea nu se opreşte, însă, la celebrul episod al sinuciderii reginei, ci prezintă şi destinul copiilor Cleopatrei. În tot, e vorba de o evocare lineară, lipsită de relevanță caracterologică.

M. M.

✷ **CLIMESCU Loly**, *A şaptea plecare*, [Bucureşti], Fiat Lux, [1996?], 352 p. O „tulburătoare poveste de dragoste, de viață şi de moarte" (Miruna Mureşan).

◆ Miruna Mureşan, UC, VII, 1997, 7, 15.

D. G. B.

❍ **COJAN Grigore**, *Contradicția*, fragment de roman, AST, 1996, 7–12, 81–82.

D. G. B.

❍ **COMŞIA Liviu**, *Ochiul neîndurător al Domnului*, fragment din romanul *Viața ca o vină*, AST, 1996, 7–12, 57–58.

D. G. B.

CONSTANTINESCU-MĂRĂCINEANU Ion, *Cuibul cu bibelouri*, I , Bucureşti, Vasile Cârlova, 1996, 400 p. Cu un cuvânt înainte al autorului; II. *Nori în uniformă*, Bucureşti, Vasile Cârlova, 1996, 389 p. Cu câteva *Repere orientative* de Titus Popescu; III. *Coborârea în infern*, Bucureşti, Vasile Cârlova, 1996, 355 p. Cu un cuvânt înainte de Titus Popescu; IV. *Armonie şi amurg*, Bucureşti, Vasile Cârlova, 1997, 448 p; V. *Amurgul cenuşiu*, Bucureşti, Vasile Cârlova, 1999, 243 p. Cu o postf. de Mihai Caramzulescu. Roman autobiografic ce deapănă povestea vieții juristului Vlad Cristian, *alter-ego*-ul autorului, din anii copilăriei şi ai adolescenței, trecând prin terifianta experiență a frontului de Est şi a închisorilor comuniste, până la tandra conviețuire alături de soția Ioana, în seninul cald al „cuibului lor cu bibelouri". Alternând planurile amintirii, epicul, pus în pagină cu un condei de şcoală veche, poartă amprenta sensibilității unui înțelept.

D. G. B.

COPIL Gheorghe-Gavrilă, *Decebal sau Dacia eternă. Roman-eseu*, Bucureşti, Majadahonda, 1996, 70 p. Cu o pref. a autorului. Text mistico-protocronist despre nevoia resurecției sufletului dac.

D. G. B.

CORCHEŞ Victor, *Anticolocvii*, Constanța, Europolis, 1996, 335 p. Cu o pref. a autorului. Roman realist ce reconstituie tabloul degradat al învățământului anilor '80, când, după mărturia autorului, „şcoala românească a fost nevoită să transpună în practică idealuri educative cvasi-utopice". În egală măsură, cartea reprezintă şi „o meditație pe tema aservirii intelectuale de către putere" (Ion Roşioru).

◆ Ion Roşioru, TMS, s. nouă, II, 1997, 3, 6–7.

D. G. B.

CORN Sebastian A., *2484 Quirinal Ave.*, Bucureşti, Nemira, 1996, 222 p. (Nautilus). Cu o pref. de Liviu Radu. Roman *science-fiction*.

● Premiul I la Concursul de Literatură Nemira, secţiunea Nautilus, pe anul 1994.

◆ Liviu Radu, JSF, V, 1996, 168, 16; Roxana Sorescu, *Altă regulă a jocului*, LCF, s. nouă, 1996, 29, 7; Alexandru Spânu, LCF, s. nouă, 1996, 35, 4.

D. G. B.

CORUŢ Pavel, *Copiii speranţei*, Iaşi, Canova, 1996, 182 p. Cu un avertisment al autorului. Roman senzaţional.

D. G. B.

CORUŢ Pavel, *Expediţia Cap Univers*, Bucureşti, Gemenii, 1996, 158 p. Cu un avertisment şi o pref. ale autorului. Roman senzaţional.

D. G. B.

CORUŢ Pavel, *Născuţi pentru a învinge*, Bucureşti, Editura Pavel Coruţ, 1996, 150 p. Cu un avertisment al autorului. Roman senzaţional despre datoria pământenilor de a reface, după legile universului, vieţuirea armonioasă, „renunţând la poziţia de sclavi îngenuncheaţi prin şiretenie sau violenţă" (autorul).

D. G. B.

CRĂCIUN Petre, *Alarmă la Peleş*, Ploieşti, Grafica Prahoveană, 1996, 316 p. Cu un avertisment al autorului şi un cuvânt înainte de Nicolae Rotaru. Roman poliţist.

◆ Dan-Silviu Boerescu, LCF, s. nouă, 1996, 30, 16.

D. G. B.

❍ **CRĂCIUN PETRIŞAN Ioan**, *Soborul viperelor*, fragment din romanul *Vipera roz*, VRR, II, 1996, 5, 8.

D. G. B.

CRISTACHE Nicolae, *Balul nebunilor sau Primele 100 de zile ale noii guvernări*, f. l., „Ochiul soacrei", supl. trimestrial III, [1996?], 119 p. Portretele din vol. anterioare ale seriei lasă acum locul evenimentelor, iar tonul comentatorului se dovedeşte ceva mai reţinut. Jurnalistul-romancier „încearcă să împace ambele sale vocaţii într-o singură formulă, aceea a literaturii de frontieră. Şi roman, şi reportaj (preponderent politic)", cartea este o „întreprindere riscantă [...], pentru că s-ar putea ca aceste cărţi să nu fie citite nici ca roman, nici ca reportaj" (Valentin F. Mihăescu).

◆ Valentin F. Mihăescu, AZI, 1997, 24, 4.

D. G. B.

CRISTACHE Nicolae, *Condamnat la Cotroceni. Roman cu patru personaje politice în viaţă*, f. l., „Ochiul soacrei", supl. trimestrial I, [1996?], 192 p. Micro-galerie cuprinzând portretele – realizate în tuşe apăsat critice – ale lui Ion Iliescu, Adrian Năstase, Dan Marţian şi Virgil Măgureanu. „Acest amestec de realitate, ficţiune şi editorial jurnalistic e o struţo-cămilă care necheazā cu copitele şi sforăie cu coada" (George Pruteanu).

◆ George Pruteanu, DIL, IV, 1996, 193, 13.

D. G. B.

CRISTACHE Nicolae, *Ziariştii. Roman-editorial cu patru personaje în viaţă*, f. l., „Ochiul soacrei", supl. trimestrial II, [1996?], 133 p. Galeria portretistică „vernisată" cu vol. *Condamnat la Cotroceni* e îmbogăţită cu figurile lui Mihai Tatulici, C. T. Popescu, Ion Cristoiu şi Mircea Dinescu. Şi de astă dată, „personajele sunt examinate din mai multe unghiuri, gesturile lor sunt insistent analizate, psihologiile se coagulează convingător" (Valentin F. Mihăescu), cromatica păstrând vehemenţa stridentă a indignării.

◆ Valentin F. Mihăescu, AZI, 1997, 24, 4.

D. G. B.

CRISTESCU Maria-Luiza, *Iadul meschin*, Bucureşti, Albatros, 1996, 199 p. Fragmente: ≈, LTI, ed. română, 1999, 29, 156. Roman de dragoste şi de analiză psihologică. Protagonista, Dana, cercetătoare la un institut de lingvistică, are o aventură extraconjugală cu un coleg de serviciu. Conținutul epic al romanului este mai degrabă precar, istoria creşterii şi descreşterii amorului ilicit dintre cei doi dizolvându-se în analiza, de sorginte holbaniană, a sofisticii lor afective. Bovarismul asumat al personajului feminin devine o metodă de construire a identității sale proteice, fluctuante, prin raportare adeseori polemică la celălalt, la un personaj masculin întrucâtva generic, compus deopotrivă din imaginile, parcă intervertibile, ale soțului şi amantului. Oscilația afectivă şi pasional-senzorială a protagonistei între cei doi îşi găseşte două puncte de reper, rezultate ale opțiunilor mai curând raționale decât emoționale ale Danei: narcisismul său cu tuşe feministe, pe de o parte, şi raportarea constantă la modele livreşti (cuplurile erotice ale unor Lev Tolstoi sau Stendhal), de natură să îi ordoneze degringolada afectivă, pe de altă parte. Convenția naratorului omniscient este abandonată, vocea narativă luându-şi libertatea de a se adresa, câteodată, direct presupusului cititor, în binecunoscută, deja, tradiție postmodernă, interpelându-l când mustrător, când tandru, în căutarea unei complicități donquijoteşti, de dincolo de granițele ficțiunii propriu-zise, cu acesta.

◆ Cornel Moraru, VTR, XXVII, 1997, 6, 29–30; Mariana Ionescu, FMI, L, 1997, 9, 33; Romul Munteanu, LCF, s. nouă, 1997, 44, 11; Munteanu, *Jurnal*, VII, 130–133; Gabriel Dimisianu, RL, XXXI, 1998, 15, 4; Dimisianu, *Lumea criticului*, 363–365.

L. Pv.

❍ **CRIŞAN Nicolae**, *Discuții duminicale*, LCF, s. nouă, 1996, 5, 8–9; *Spovedania Anei Micle*, LCF, s. nouă, 1996, 30, 8–10, fragmente din romanul *Cei ce-şi închipuie că trăiesc*.

D. G. B.

CRIŞAN-PEREVERZA Magdalena, *Irina*, Bucureşti, Vinea, 1996, 290 p. Cu o pref. de Nicolae Țone. Roman autobiografic ce rescrie povestea vieții Irinei, inginer agronom, din copilăria petrecută în raiul Bucovinei natale, trecând prin încercările grele ale refugiului, până la deceniile ceauşismului şi la revoluția din decembrie '89. „Prin prezentul vol. câştigăm de partea literaturii o autoare care are, indiscutabil, darul de a povesti” (Nicolae Țone).

D. G. B.

CURTA Eugen, *Anotimp pentru doi*, Târgu Mureş, Arhipelag, 1996, 221 p. Cu un scurt rezumat în loc de pref. şi o prezentare de Virgil Podoabă pe coperta a IV-a a cărții. Fragmente: *Primitorul de străini* (romanul este anunțat cu titlul *Anotimpul artistului*), CAL, 1995, 4–5, 16–17; *Anotimp pentru doi*, TR, s. nouă, VIII, 1996, 44, 8–9. Roman psihologic. Emil, actor şi „crai” de provincie, măcinat de angoasa morții, dar, mai ales, de cea a paternității, alege terapia iubirii. Prezențele feminine din viața sa – „ipostaze ale femininului perceput preponderent la nivel senzorial primar: femeia ca obiect sexual, femeia ca prototip al eternului feminin şi, respectiv, fecioara ca victimă ideală” – susțin ideea că „bărbatul complexat este singurul apt de a deveni seducătorul perfect, tocmai pentru că tinde spre perfecțiune” (Diana Câmpan). Componenta freudiană e acompaniată de pictura exactă a vieții social-politice a provinciei în vremea dictaturii. „Pe ambele planuri, ~ [...] oferă cititorilor un roman totodată transparent, fermecător şi adevărat” (Virgil Podoabă).

◆ Diana Câmpan, DIB, II, 1997, 3, 23–28.

D. G. B.

DORIAN Gellu, *Scriitorul. Romanul unor proze scurte*, Timişoara, Helicon, 1996, 173 p. Fragment: ≈, DAC, VI, 1995, 19, 42–43. Roman de analiză socială, cu substrat autobiografic. Ajuns la ananghie, un tânăr scriitor are ideea năstruşnică de a deveni, de-a lungul unui „turneu experimental" prin ţară, lectorul ambulant al propriilor creaţii. Citirea lor, contra cost, în locuri mai mult sau mai puţin publice (restaurante, gări, trenuri, parcuri, cluburi etc.), îi oferă prilejul de a-şi înţelege mai bine propria condiţie în lumea tot mai aculturală, dominată de un pragmatism abrutizant, a României de după 1989. Stilul aproape gazetăresc în care este istorisită această experienţă pătrunde, întrucâtva, şi prozele scurte ale personajului-autor, deşi ele sunt variate ca factură (realiste, ironice, eseistice, parabolice, fantastice chiar).

◆ Dumitru Ţiganiuc, HPR, 1996, 3–4, 52–53; Constantin Dram, CL, CXXXI, 1997, 6, 16.

I. M.

DRAGHINCESCU Rodica, *Distanţa dintre un bărbat îmbrăcat şi o femeie aşa cum e*, Timişoara, Marineasa, 1996, 117 p. Pref. de Dan-Silviu Boerescu. Fragment: *Aluniţă pentru tiv*, TR, 1996, 25, 9. Mic roman manierist, non-narativ şi autoreferenţial. Dedându-se la un dezinvolt şi adeseori crud exerciţiu de sinceritate, personajul-autor, Rodica, adună laolaltă, în flux continuu, frânturi de memorie, rapide notaţii cotidiene, fugare observaţii psihologice, citate şi comentarii de tot felul. Rezultatul: o carte plină de nerv, dar al cărei nonconformism rămâne totuşi în limitele propriului spectacol textual.

● Premiul Filialei Dobrogea a Uniunii Scriitorilor pe anul 1996; Premiul revistei *Tomis* pe anul 1996.

◆ Horia Gârbea, LCF, s. nouă, 1996, 25, 15; Ştefan Ion Ghilimescu, *Avatarurile feminităţii în romanul literaturii*, LCF, s. nouă, 1996, 33, 10; Alex. Ştefănescu, *Romane neconvenţionale*, RL, XXIX, 1996, 39, 4; Aura Christi, CNT, 1996, 36, 4; Emil Mladin, LTE, VI, 1996, 36, 4; Daiana Felecan, TR, 1997, 2, 4; Adrian Ţion, *Distanţa dintre text şi amant*, TR, 1997, 5, 5; Alexandru George, *De la sinele autorului la minele cititorului*, LCF, s. nouă, 1997, 1, 7; Angela Anisia Deak, CL, CXXX, 1997, 2, 23; Bucur Demetrian, R, 1997, 11, 12–13; Nicoleta Sălcudeanu, VTR, XXVII, 1998, 4, 51–52; Glodeanu, *Dimensiuni*, 226–228; Romul Munteanu, LCF, s. nouă, 1999, 4, 10.

I. M.

DRAGOMIR Petre, *Venea Măria Sa*, III, v. *Venea Măria Sa*, I, 1992.

DRĂGAN Dan Marius, *Regina Elisabeta. Romanul unei lumi ce a fost*, Cluj-Napoca, Zalmoxis, 1996, 102 p. Pref. de Petru Poantă. Roman de epocă. Aşa-numita *belle époque* cuprinsă între începutul veacului XX şi izbucnirea celui de-Al Doilea Război Mondial este evocată, cu aceeaşi nostalgie, dar în maniere diferite, de cele două personaje naratoare, ziaristul Mihai Georgescu şi colonelul din serviciile secrete Cernescu. Primul descrie precis, cu un sobru lirism, atmosfera de la sfârşitul acestei perioade, în vreme ce colonelul rememorează, într-un stil meandric, uşor redundant, un episod de la începuturile ei, din 1912, când se afla într-o misiune de contraspionaj la bordul navei de croazieră Regina Elisabeta. Povestirea sa, mereu întreruptă de lungi digresiuni politico-istorice şi de fine descripţii ale unor locuri şi oameni, nu-şi dezvăluie decât într-un târziu adevăratul miez: misterioasa relaţie cu baroana rusă Olga Dimitrievna, implicată şi ea într-un încâlcit joc conspirativ. Trista soartă al baroanei, ca şi sfârşitul solitar al colonelului sunt rezumate în epilogul acestui mic roman al cărui stil alternant se confundă cu acela al naratorilor săi.

◆ Adrian Țion, TR, s. nouă, VIII, 1996, 43, 5; Al. Florin Țene, ST, XLVII, 1996, 9–10, 33; Constantin Dram, CL, CXXX, 1997, 2, 15; Dram, *Lumi*, 88–91.

I. M.

DUDA Virgil, *A trăi în păcat*, București, Cartea Românească, 1996, 290 p. Cu un *post-scriptum* al autorului. Reluat fragmentar: LTI, 1999, 29, 163. Roman de analiză psihologico-morală și socială, a cărui motivație mai adâncă, dezvăluită în *post-scriptum*, e asumarea unui destin etnic, dar și a unei atitudini umaniste potrivnice oricărui rasism și oricărui antisemitism. Acest ultim fenomen, care, în 1941, a luat forma prigoanei violente, e întruchipat aici de soarta câtorva personaje din evreimea mijlocie ieșeană: meșterul tâmplar Paul Nahmanson, asociatul său Alex Haimovici, soțiile lor Adina și Clara, adolescentul Daniel, „curtezana" Rașelica, perechea Lia-Moni. Trăind cu toții într-un uriaș imobil, aceștia alcătuiesc o comunitate aparte, dar nu închisă, după cum o arată anturajul ei românesc, ce îi cuprinde, între alții, pe ofițerul Obedenaru și pe pitorescul student Gheorghe Berbece. Analiza relațiilor dintre personaje, îndeosebi a celor erotice, pătrunse uneori de un viu sentiment al păcatului (cuplul adulterin Paul-Clara), ocupă primele două părți ale romanului. Abia în a treia (*Dincolo de capătul nopții*) contextul social antisemit trece din fundal în prim-plan, culminând cu scenele de groază ale pogromului, căruia îi cad victimă și câțiva dintre protagoniști. Deși bine documentată, cartea nu se distinge atât prin realismul ei istoric, cât prin scrutarea analitică a faptelor și prin amestecul de implicare și de detașare ironică ce răzbate inclusiv din unele pasaje autoreferențial-eseistice.

◆ Miruna Mureșanu, UC, VII, 1997, 3–5, 7; Daniel Cristea-Enache, ALA, VI, 1997, 368, 5; Cornel Moraru, *Romanul românesc rămâne în continuare imprevizibil*, F, XXXIV, 1998, 12, 106–108; Strihan, *Siluete*, 197–200; Steluța Peștrea Suciu, *Destin în istorie*, AST, 1999, 6, 28–31; Daniel Cristea-Enache, CAI, 2000, 1, 19–22; Cornel Moraru, VTR, XXVIII, 2000, 10–11, 87–89; Camelia Crăciun, VTR, XXVIII, 2000, 10–11, 89–91. ❐ V. și D. C. R. R., *Catedrala*, 1969.

I. M.

DUMITRESCU Laurențiu, *Pușcăriașul*, Galați, Porto Franco, 1996, 310 p. Roman realist inspirat din fapte reale, conform afirmației autorului. Narațiunea urmărește meandrele reintegrării în societate a fostului condamnat politic Octavian Vadu. Fiu de țăran, acesta ajunge să studieze istoria la Universitatea din București, dar, în anul cinci de facultate, este arestat și condamnat la douăzeci și cinci ani de închisoare, în urma unor delațiuni. După nouă ani este eliberat. Respins de familie, găsește mângâiere și sprijin în câțiva apropiați. Personaje bine individualizate.

M. M.

➤ **DUMITRIU Petru**, *Extremul Occident*, tr. din lb. franceză de Luminița Brăileanu, București, Univers, 1996, 408 p. (Ithaca. Scriitori români din exil). Pref. de George Pruteanu, tabel cronologic de Geo Șerban. (În lb. franceză: *L'Extrême Occident*, Paris, Éditions du Seuil, 1964). Roman social și psihologic. Dacă în primele două cărți publ. în exil, *Ne întâlnim la Judecata de Apoi* (1961) și *Incognito* (1962), dezvăluise hidoșenia comunismului românesc, aici ~ face o analiză spectrală la fel de drastică și de întunecată a capitalismului occidental. Decadența sa este scrutată prin intermediul aceluiași lucid personaj auctorial, gata să consemneze, și ca exilat, o seamă de „biografii contemporane". Din postura de angajat al unei mari firme navale dintr-un port nordic, el descoperă o lume care, sub lustrul bunăstării, ascunde nesiguranță, corupție, deznădejde, haos latent. Bine

individualizați, cei ce o populează sunt totodată reprezentativi: oameni de afaceri ca Freddy Jordan şi Octavio Anders-Gilderays, politicieni ca prim-ministrul Faber, anarho-sindicalişti precum Calvin Konningh, revoluționari refugiați în Vest ca Rachid Elabani, spirite marginale ca Axel Oeversmans. Ultimul, propovăduitor subversiv, asemenea lui Sebastian din *Incognito*, al iubirii aproapelui, va fi ucis, din pură disperare nihilistă, de fiul patronului Jordan, figură tipică pentru declinul „extremului Occident". Urmărind existența dublă a personajelor şi dezvoltând o intrigă alambicată, romanul devine tot atât de baroc ca şi complicata realitate psiho-socială din care se inspiră, fără a-şi pierde însă vigoarea narativă şi clarviziunea analitică.

■ *L'Extrême Occident*, Paris, Éditions du Seuil, 1964; *Fernwest*, tr. de Cajetan Freund, Frankfurt am Main, S. Fischer Verlag, 1965; *Westwards Lies Heaven*, tr. de Peter Wiles, London, Collins, 1966 (ed. americană: *The Extreme Occident*, New York, Holt, Rinehart and Winston, 1966).

◆ Irina Petraş, *Între extreme*, ST, XLI, 1990, 9, 16–18; Petraş, *Literatură*, 8–13; Octavian Soviany, *~ față cu Occidentul*, CVT, s. nouă, II, 1996, 11, 11; Miruna Mureşanu, UC, VI, 1996, 11–12, 13; Radu Aldulescu, ALA, VI, 1997, 356, 4; Alunița Cofan, CAI, 1997, 1–2, 149–152; Alexandru Spânu, LCF, s. nouă, 1997, 3, 4; Dan Stanca, VR, XCII, 1997, 3–4, 129–131; Glodeanu, *Dimensiuni*, 259–268; Munteanu, *Jurnal*, VII, 101–105. ❐ V. şi D. C. R. R., *Bijuterii de familie*, 1949.

I. M.

➤ **DUMITRIU Petru**, *Omul cu ochi suri*, tr. din lb. franceză de Magdalena Popescu, I. *Omul cu ochi suri*, II. *Întoarcere la Milo*, III. *Frumoasa călătorie*, Bucureşti, Cartea Românească, 1996, 296 + 344 + 216 p. (În lb. franceză: *L'Homme aux yeux gris*, I. *L'Homme aux yeux gris*, Paris, Éditions du Seuil, 1968; II. *Retour à Milo*, III. *Le Beau voyage*, Paris, Éditions du Seuil, 1969). Roman istoric şi de aventuri. Narațiunea desfăşoară sinuosul fir al vieții lui Arcangel, un maran spaniol din veacul al XVI-lea, care îşi începe rătăcirea prin lume după ce părinții săi sunt arşi pe rug de Inchiziția din Toledo. Ca mercenar, negustor şi comandant de galeră, ca sclav şi prizonier, ca sfetnic de taină, el străbate mări şi țări, ajungând în Flandra răvăşită de Reformă, în Veneția dogilor, în Malta, Egipt şi India, în ținuturile tătarilor, în Moscova lui Ivan cel Groaznic, în Praga Habsburgilor. Într-un târziu va poposi chiar la curtea prințului Hamlet, episod ce reia, într-o insolită variantă romanescă, intriga tragediei shakespeariene. Periplul lui Arcangel, acest *uomo universale* al aventurii, nu înseamnă însă doar un nesfârşit şir de peripeții, ci şi o continuă căutare a unui sens al vieții, revelat a fi, într-un mişcător final simbolic, speranța religioasă şi actul pur al solidarității cu aproapele. Este sensul de adâncime al cărții, care, dincolo de forța epică, se distinge prin pitorescul etnic şi cultural al locurilor descrise, ca şi prin pregnantele portrete ale personajelor, inclusiv ale unor figuri celebre (de pildă pictorii El Greco şi Tițian).

■ *L'Homme aux yeux gris*, I, Paris, Éditions du Seuil, 1968; II–III, Paris, Éditions du Seuil, 1969; *Mannen med de grå ögonen*, tr. de Claës Gripenberg, Stockholm, Forum, 1968; *Der Mann mit den grauen Augen*, tr. de Erika Ziha, Wien – München – Zürich, Molden, 1969.

◆ Petraş, *Literatură*, 13–14; Miruna Mureşanu, UC, VIII, 1998, 1, 10; Mariana Criş, *O nouă cronică, dar nu de familie*, AZI, supl. literar din 6 aprilie 1998, 47, 2; Ion Simuț, *„A survenit o schimbare importantă în condiția socială şi estetică a romanului"*, F, XXXIV, 1998, 10, 42–44. ❐ V. şi D. C. R. R., *Bijuterii de familie*, 1949.

I. M.

❍ **DUNCA Ion**, *Ceasul solar*, fragment de roman, AST, 1996, 1–2–3, 151–154.

I. M.

FILIP Gheorghe, *Muzeul viu*, [Alexandria], Teleormanul Liber, 1996, 205 p. Microroman de formație al unui personaj-narator, scriitor în devenire, care se confruntă cu tribulațiile scrisului, dar şi cu veleitarismele şi bovarismele de tot felul ale câtorva creatori locali.

◆ Gheorghe Stroe, MND, I, 1998, 1, 18–19.

L. Pv.

❍ **FIRAN Carmen**, *Farsa*, LTI, 1996, 19, 18–20; *Farsa*, CNC, VIII, 1997, 6–7, 16–17, fragmente din romanul cu acelaşi titlu.

I. M.

FLORESCU Florentina, *Ultimul refugiu*, Cluj-Napoca, Daco-Press, 1996, 104 p. Miniroman meditativ şi sentimental despre relațiile, retrăite în memorie, dintre o fiică şi părinții săi. Abandonată la naştere, ea fusese găsită de cel care, deşi singur, îi va deveni tată adoptiv şi care, după câțiva ani, se va căsători pentru ca ea să aibă parte de dragostea maternă. Ceea ce însă nu se va întâmpla. Discordia dintre mamă şi fiică şi, prin contrast, îngăduința omenoasă a tatălui constituie principalele repere ale evocării, pe care moartea celor doi o preface într-o meditație asupra unor destine. Pătrunse de nelinişte, de regret şi iertare, reflecțiile declanşate de aducerea-aminte dau o oarecare consistență povestirii, altfel extrem de firavă şi de difuză în fragmentarismul său.

I. M.

FLORIDA Mihai, *Se caută un detectiv. Roman polițist*, Timişoara, Augusta, 1996, 176 p. Pe ultima pagină se specifică: „Sfârşitul vol. I”. Roman polițist.

I. M.

FOTACHE Mihai, *Sfântul diavol*, Craiova, Editura F – Fundația Eugeniu Carada, 1996, 185 p. Roman incoerent, din punct de vedere estetic, care s-ar vrea transcrierea imaginii realiste a României anilor nouăzeci din sec. trecut.

M. M.

GANCI A.[filică], *Zodia lupilor*, Bucureşti, D. B. H. 1996, 272 p. Fantezist ca narațiune, dar interesant prin simbolistica sa, romanul este mai curând o parabolă despre opoziția ireconciliabilă dintre două lumi: cea arhaică, al cărei spirit mitico-religios este întruchipat aici de un neam de munteni, Călimanii, şi cea modernă, care, cu viciile ei, cu civilizația ei uniformizantă, cu propriu-i mit al progresului, face orice pentru a distruge viața şi gândirea tradițională (în carte chiar la propriu: ritualurile Călimanilor sunt judecate drept crime de un „tribunal special internațional”, care trimite forțe de intervenție împotriva lor).

◆ Paula Romanescu, VR, XCIV, 1999, 10–11, 193–194.

I. M.

GAVRILESCU Vasile, *Crimă şi iubire*, Bucureşti, Albatros, 1996, 222 p. Roman senzațional şi politic. Efectele dezumanizante ale comunismului sunt ilustrate, în cele cinci cap. ale cărții, de destinele întrețesute a tot atâtea personaje principale: Alexandru, un medic militar care, evadat din lagărul sovietic unde zăcuse mulți ani ca prizonier de război, se întoarce acasă, la Constanța, şi sfârşeşte în închisorile comuniste; odiosul comandant de Securitate Eustațiu, autorul moral al condamnării şi apoi al uciderii lui Alexandru; Corina, fosta soție a acestuia din urmă, care, căsătorită între timp cu securistul, se adaptase perfect la noul regim, neezitând chiar să-şi dea copiii la orfelinat şi să depună mărturie falsă la procesul înscenat fostului ei soț; cei doi „orfani”, Ovidiu şi Eriadana, eşuați în

infracționalitate, dar recuperați de un prieten al tatălui lor (un marinar supranumit Crabul). Înmănunchind biografiile mutilate ale acestor personaje, romanul își subminează singur mesajul politic prin excesul de senzațional și prin multele trivialități, îndeosebi de limbaj.

◆ Miruna Mureșanu, UC, VII, 1997, 2, 4; Alexandru Spânu, LCF, s. nouă, 1997, 13, 4; Mihai Lisei, *De vorbă cu ~*, TR, s. nouă, X, 1998, 11–13, 3–4; 18–21, 4–5.

I. M.

GÂRNEAȚĂ Domnica, *Haiduca și iubiții săi*, București, Crist-1, 1996, 159 p. Roman sentimental și senzațional alcătuit după un calapod epic deja utilizat de autoare în alte cărți ale sale, de pildă în *Îngeri și monștri* (1994). Întocmai ca acolo, protagonista este și în acest caz o orfană de război care, încercând să supraviețuiască fără a se întina, trece prin tot felul de situații, una mai neașteptată decât alta. Povestite expeditiv, întâmplările ating culmea incredibilului în final, când Marica, zisă Haiduca, ajunsă pictoriță renumită, descoperă că se îndrăgostise de propriu-i fiu, un tânăr medic revenit în țară după moartea tatălui său, cel care, medic și el, o părăsise pe eroină într-un sanatoriu și plecase în Franța.

I. M.

GEORGE Alexandru, *Oameni și umbre*, București, Albatros, 1996, 513 p. Fragmente: *Oameni și umbre, glasuri, tăceri*, CNT, 1995, 7, 1; 10–11; *Oameni și umbre, glasuri, tăceri*, VTR, XXV, 1995, 8, 5–8. Reluat fragmentar: ≈, LTI, 1999, 29, 125. *Bildungsroman*. Protagonistul, personaj în mare măsură autobiografic, relatează, la persoana întâi, evenimente care i-au marcat prima tinerețe și apoi anii maturității. Evocarea precisă, realistă, a Germaniei interbelice, apoi a Bucureștiului aflat sub ocupație nemțească, în anii primului război mondial, ca și a Bucureștiului interbelic, capătă nuanțe de lirism, atunci când sunt evocați, cu tandrețea specifică unei confesiuni retrospective, membri ai familiei protagonistului (tatăl, sora Adriana, unchiul Costică, unchiul Petru, mătușa Ana) sau prieteni apropiați. Figuri în aparență banale, insignifiante, aceștia dobândesc o aură inefabilă, de ființe devenite umbre, parcă pirandelliene, ale propriilor destine. În același timp, ele își cer dreptul la viață în chiar ipostaza lor de personaje-umbre ale autorului-narator, cel care le-a scos, prin creație ficțională, din anonimat. Caracterul eseistic, de o pedanterie oarecum livrescă, al romanului este accentuat printr-o frazare narativă plină de acuratețe stilistică.

● Premiul Fundației Cuvântul pe anul 1996; Marele Premiu Soros pentru roman pe anul 1996; Premiul rev. „Convorbiri literare” pe anul 1996.

◆ Alexandru George, *Un om într-o epocă și între oameni*, VTR, XXVI, 1996, 9, 77–79; Dan Stanca, LCF, s. nouă, 1996, 47, 5; Tudorel Urian, CVT, s. nouă, II, 1996, 12, 7; Barbu Cioculescu, *Un roman despre romane*, CNC, VIII, 1997, 1, 18; idem, JL, s. nouă, VIII, 1997, 47–52, 3; idem, CFT, IV, 1997, 2–3, 5; Iulian Ciocan, CFT, IV, 1997, 4, 6; Constantin Dram, CL, CXXXI, 1997, 4, 16; Ștefan Ion Ghilimescu, *Alexandru George și ficțiunea identității scrisului*, LCF, s. nouă, 1997, 13, 12–13; Alex Ștefănescu, RL, XXX, 1997, 21, 4; Alexandru George, *Colocviul „Jurnalul contra literaturii”*, F, XXXIII, 1997, 6, 26–28; George, *În istorie*, 281; Alexandru George, *Omul și umbra (II)*, LCF, s. nouă, 1998, 6, 7; Alexandru George, *În continuarea unor mărturisiri (XV)*, VTR, XXVII, 1998, 10, 74–75; Dram, *Lumi*, 101–108; Glodeanu, *Dimensiuni*, 177–180; Luminița Marcu, RL, XXXII, 1999, 23, 6; George, *Reveniri*, 225; 392; George, *Confesiuni*, 8, 40, 139, 143, 146, 165, 172, 174–177; 182–183; 210; 215–216; Popescu, *Editoriale*, 62–66; Urian, *Proza*, 32–37.

L. Pv.

GHERMAN Tudor, *Moartea și rusoaica*, Timișoara, Editura de Vest, 1996, 243 p. Roman social și politic despre colectivizarea

forțată a agriculturii în perioada comunistă. Fenomenul este înfățișat în forma sa cea mai cruntă, așa cum s-a manifestat în primăvara lui 1951 într-o zonă rurală din Banat (satul Gura Văii și împrejurimile sale), unde armata a intervenit fără milă împotriva țăranilor. Desfășurată într-o atmosferă de suspiciune și de teroare, acțiunea dă la iveală dogmatismul naiv și ridicol al unor mici potentați locali, dar și duplicitatea vinovată a altor personaje, între care și cel principal, Vichentie Voia (zis Vente). Șef la regionala de partid, acesta, un oportunist inteligent și cinic, trecuse la comuniști după naționalizare și nu ezitase să divorțeze de soția sa din motive de „dosar". Acum însă ironia istoriei îl pune într-o situație-limită, pe care nici chiar prietenia cu rusoaica Ludmila, foarte influentă politic, nu-l mai ajută s-o rezolve. Fiica lui, ce locuia la bunicii considerați chiaburi, urma să fie deportată împreună cu ei. Hotărât să o salveze cu orice risc, el pornește, travestit în colonel de la trupele speciale, într-o aventuroasă și disperată căutare a fetei pe un traseu care, dacă nu îi îngăduie s-o recupereze, îi dezvăluie în schimb ororile petrecute în satele supuse represaliilor. Drama activistului devenit el însuși, moralicește și sufletește, o victimă a regimului dă adâncime unui roman al cărui realism, pe alocuri aproape documentar, capătă relief prin grotescul și absurdul unor întâmplări și caractere, dar și prin simbolismul multor detalii epice.

◆ Micu, *Istoria*, 570; Micu, *Literatura*, 299.

I. M.

GIONEA Vasile, *Zorile*, București, Casa de Editură și Comerț Scaiul, 1996, 342 p. Este partea întâi din ciclul *Lungul drum al Golgotei*, care mai cuprinde romanele: *Spinii rozelor* (1998), *Frigul polar* (1998), *Grădina pustie* (1998). Roman rural și provincial, ≈ urmărește destinul personajului Gruia Crainic, în anii de liceu, în perioada interbelică.

◆ Corneliu Crăciun, CTC, IX, 1998, 1–2, 2.

C. T.

GRONOV-MARINESCU Elena, *Prețul lucidității*, București, E. M., 1996, 234 p. Roman psihologic. Surprinde, prin alternanța planurilor narative, câteva scene din viața mai multor cupluri de intelectuali din Bucureștiul postdecembrist. Evocarea, alcătuită din intrigi amoroase, conflicte, întâlniri și despărțiri, gravitează în jurul a două personaje memorabile, Cristina Manu, o tânără ziaristă logodită cu un bărbat despre care află că e însurat, și Alexandru Vlădoianu, un prosper om de afaceri, îndrăgostit de ușuratica și perfida Arleta Filip. Sub aspect tematic, cartea reprezintă o analiză lucidă, obiectivă a problematicii cuplului, realizată într-o manieră ce îmbină modalități narative specifice observației realiste cu procedeele și concepția romanului de analiză psihologică de tip tradițional.

M. W.

❍ **HETEA Fera**, *Adulter fără voie*, apărut în f. rev. CNT, 1996, nr. 15–24.

M. W.

HORASANGIAN Bedros, *Zăpada mieilor*, București, Cartea Românească, 1996, 320 p. Fragmente: ≈, R, 1990, 7, 8; ≈, CNT, 1991, 32, 4; ≈, RL, XXV, 1992, 3, 14–15; ≈, CAL, 1992, 6, 16–17; ≈, LCF, s. nouă, 1992, 37, 10; ≈, CNT, 1992, 40, 3. Roman psihologic. Alcătuită dintr-o suită de confesiuni, cartea reprezintă biografia interioară a unui arhitect întors de pe front, la scurtă vreme după încheierea celui de-Al Doilea Război Mondial. Rătăcit în munți, protagonistul se află în căutarea unui adăpost, atât real, cât și simbolic, printr-un demers introspectiv ce vizează reconstituirea experiențelor trăite. Astfel, narațiunea, realizată prin alternanța planurilor temporale, a persoanei întâi cu

persoana a treia, într-un stil monologal, ce urmează fluxul liber al memoriei, se constituie din confesiuni, amintiri, impresii, portrete sumare, frânturi de realitate subiectivă. Spirit reflexiv, frământat de întrebări fără răspuns, eroul se dezvăluie în oglinda propriilor percepții interioare, în vreme ce faptele propriu-zise, puține la număr, rămân mereu în planul secund. Dificil la lectură din pricina excesului de nedeterminare, a imixtiunii de planuri şi a multitudinii de monologuri ce aparțin, incert, mai multor personaje, romanul, încheiat abrupt, cu moartea protagonistului, împuşcat la stâna unde găseşte refugiu, pare „aşteptarea continuă a unei revelații" (Alex Ştefănescu).

◆ Alex Ştefănescu, *Seducerea şi abandonarea cititorului*, RL, XXX, 1997, 10, 4; Miruna Mureşanu, *Proză românească*, UC, VII, 1997, 3–5, 7; C.A., *Vocea distinctă a prozatorului*, TMS, III, 1998, 5, 6.

M. W.

❍ **HRENCIUC Dina**, *Cercuri portocalii*, AST, 1996, 1–2–3, 47–49; *Marele infarct*, CRC, 1996, 12, 9, fragmente dintr-un roman cu titlu neprecizat.

M. W.

✷ **HRISTU Anda**, *Delia*, Bucureşti, Eminescu, 1996, 176 p. „Roman de dragoste", oglindind „înfruntarea clasică dintre pasiune şi datorie […], surprinsă într-o cheie modernă" (Ioan Adam).

◆ ***, UC, VI, 1996, 8, 9; Ioan Adam, *Victimele întâmplării*, ALA, VI, 1997, 353, 5; Corina Apostoleanu, TMS, s. nouă, II, 1997, 9, 6; Ion Roşioru, *Pendulări dilematice*, TMS, s. nouă, III, 1998, 10, 9.

M. W.

HUIDAN Eduard, *Eroul nostru. Secvențe din existența kitsch*, Bucureşti, Fundația Luceafărul, 1996, 207 p. Precedat de *Cuvântul autorului.* Fragment: ≈, LCF, s. nouă, 1996, 18, 9–11. Roman parodic. Redactată în timpul dictaturii ceauşiste, cartea redă portretul caragialesc al individului mărunt, pătruns de importanța unei iluzorii meniri obşteşti, pe care şi-o asumă cu de la sine putere. Protagonistul, Ginel Burduşan, mic funcționar, activist şi informator de ocazie, se angajează, din proprie inițiativă, în dirijarea diverselor acțiuni de muncă patriotică şi ideologică, printr-o stație de amplificare procurată pe cont propriu. Condamnat la anonimat, în ciuda veleităților sale organizatorice, antierou lipsit de o personalitate conturată, el devine o victimă tragi-comică a propriei dorințe de a se face remarcat. În timpul unui meci de fotbal, existența sa cenuşie trece pe neobservate în neființă, în urma unui accident stupid, încununând astfel, în chip simbolic, un destin lipsit de orice strălucire. Cartea, accesibilă ca scriitură, este parcursă de o ironie fățişă la adresa mediocrității, veleitarismului şi oportunismului.

◆ Geo Vasile, LCF, s. nouă, 1996, 25, 11.

M. W.

IACOB Mihai, *Paşaport american*, Bucureşti, Persona, 1996, 350 p. (Romanul românesc contemporan). Fragment: ≈, LTE, III, 1993, 46, 8–9. Roman de acțiune, pe tema operațiunilor secrete dirijate de Securitatea românească, în timpul dictaturii comuniste, atât în țară, cât şi pe continentul american.

M. W.

ILIESCU Vasile, *Savonarola*, Cluj-Napoca, Dacia, 1996, 232 p. Roman biografic, bazat pe numeroase surse documentare, despre celebrul predicator dominican Girolamo Savonarola, din Italia sec. al XV-lea. În viziunea autorului, eroul este, în contextul tulbure al epocii, un reformator spiritual şi un

vizionar politic, ca susținător al republicii democratice bazate pe principiile catolicismului. Cartea, irelevantă din punct de vedere artistic, se reține prin calitatea sa de document, cu interesante inserții speculative.

M. W.

ILISEI Grigore, *Pasaj de rațe sălbatice*, Iaşi, Omnia, 1996, 291 p. Cu un cuvânt înainte de Florin Faifer. Fragmente: ≈, CRC, 1992, 22, 9; *La schitul fără nume*, CNC, VI, 1995, 10, 6–7; *Natură statică cu lăutari*, CRC, 1995, 24, 9; *Lecția de desen*, ATN, XXXIII, 1996, 1, 6–7. Roman psihologic, pe tema raporturilor dintre individ şi istorie, cu acțiunea plasată după cel de-Al Doilea Război Mondial. Evenimentele politice din fundalul cărții sunt analizate prin filtrul conştiinței personajului central, Camil Dunea, un tânăr pictor basarabean venit în târgul Văleni de pe frontul de răsărit. Fire sensibilă, melancolică, înclinată spre reverie şi introspecție, protagonistul trăieşte drama imposibilei adaptări la noua realitate, în contextul cedării Basarabiei şi a iminenței infernului comunist. Romanul, bine realizat sub aspect compozițional şi prin finețea sondajului interior, constituie radiografia unei conştiințe neliniştite, în dificilul demers de a se reconstrui, prin reflecția în oglinzile schimbătoare ale timpului.

◆ Iulian Ciocan, CFT, III, 1996, 10, 6; Adrian Dinu Rachieru, LCF, s. nouă, 1997, 6, 15.

M. W.

✷ **IONESCU Sava**, *Stafia ultimului romantic*, Craiova, Societatea Scriitorilor Olteni, 1996, 124 p.

◆ Biblioteca Academiei Române Bucureşti (catalogul electronic).

M. W.

IONIȚĂ Ana, *Acasă. Roman pentru copii şi bunici*, Bucureşti, Amurg Sentimental, 1996, 96 p. Scrisă cu oarecare talent evocator, dar lipsită de virtuțile unei construcții epice solide, cartea prezintă confesiunea unei bunici, Ana, ce-şi părăseşte casa natală din Roman, pentru a trăi alături de fiica şi de nepoții săi, în Bucureştiul deceniului al optulea.

◆ Marcel Crihană, AMR, III, 1997, 4, 7.

M. W.

JURCĂ Gheorghe, *Vânătorul de himere. Despre păcatele vieții de provincie*, Cluj-Napoca, Clusium, 1996, 242 p. Roman confesiv. Alcătuită din observații directe, din reflecții şi din descripții cu o bogată coloratură afectivă, cartea aduce în prim-plan viața unui ziarist, pe nume Theo Adam, dintr-un oraş ardelean, numit Bruna Duna. Declarativă, ternă în limbaj şi viziune, narațiunea reprezintă o critică virulentă a oraşului postdecembrist, marcat, în viziunea protagonistului, de falsitate, de ipocrizie şi de interese meschine. Perspectiva de ansamblu, realizată în chip maniheist, în tuşe groase, prin alternanța narațiunii obiective cu monologul interior, este aceea a unui entuziast decepționat, profund marcat de brutalitatea existenței cotidiene. Conform opiniei unui comentator, cartea realizează un „tablou satiric (mergând uneori până la nuanțe de pamflet) al societății româneşti contemporane” (Mircea Cenuşă).

◆ Florin Lazăr, ST, XLVIII, 1997, 7, 56; Mircea Cenuşă, TR, s. nouă, X, 1998, 7–8, 5.

M. W.

LĂNCRĂNJAN Ion, *Umbra răsculatului*, Bucureşti, Eminescu, 1996, 404 p. (Prozatori români contemporani, 1). Roman al colectivizării. În anul 1950, satul Straja Română se răscoală, sub conducerea lui Avramu lui Dumitru lui Chirtop, preşedintele Sfatului popular de atunci. Acesta speră să pună capăt colectivizării forțate a satului. În

1983, treizeci de ani după evenimentele soldate cu numeroase arestări şi mulţi ani de detenţie, primarul Romulus Pârvan, şi el la origine ţăran, vrea să pună în aplicare sentinţele de confiscare a averii tuturor răsculaţilor de odinioară, hotărâri care nu fuseseră puse în aplicare nici atunci, în plin stalinism. Terenurile obţinute astfel ar urma să fie utilizate în procesul de sistematizare a satului, prin construirea de blocuri. Această decizie târzie devine un prilej pentru reconsiderarea tuturor evenimentelor, a caracterelor, precum şi a relaţiei ideologiei comuniste cu ţărănimea. Scriitură reuşită din perspectiva creionării unei lumi rurale în transformare, deşi personajelor suferă din cauza unei excesive discursivităţi.

M. M.

LEM Victor, *Războiul*, Cluj-Napoca, Clusium, 1996, 144 p. Roman *science-fiction.*

M. W.

LESION George, *În cuibul albatroşilor. Spovedania unui lucrător de contraspionaj*, I, Bucureşti, 1996, Safire, 302 p.; II. *Fantomele albatroşilor care bântuie satele şi pădurile*, Bucureşti, 1998, Satya Sai, 285 p. Cu o pref. de Eugen Teodoru. Roman poliţist.

M. M.

LEU Corneliu, *Spionii birocraţi*, Bucureşti, Eminescu, 1996, p. 322. Roman social cu elemente de roman poliţist. După răsturnarea regimului comunist, fostul ofiţer KGB Maximov este trimis în România pentru o reorganiza reţeaua de spionaj a Moscovei. În acelaşi timp, Alex Vătraşcu, un escroc, stoarce bani de la cei care lucraseră pentru Uniunea Sovietică înainte de 1989, sub pretextul organizării unei reţele informative. Toate aceste maşinaţiuni sunt descoperite de Oroianu, un experimentat ofiţer de contrainformaţii român, pe care finalul deschis al romanului îl surprinde în plină urmărire a spionilor. Autorul excelează în descrierea lumii noilor parveniţi ai tranziţiei, lupi care îşi schimbă părul, dar năravul ba.

M. M.

LITINSCHI Mihai, *Camerun, în Yaoundé. Roman poliţist*, Bistriţa, Răsunetul, 1996, 205 p. Cu un *Cuvânt înainte* de Ion Moise. Roman poliţist.

M. W.

LOGHIN Victor, *Dedublarea*, Constanţa, Leda, 1996, 192 p. Roman politic, pe tema raporturilor mişcării legionare cu regimul comunist. În centrul naraţiunii se află destinul unui simpatizant al Gărzii de Fier, Mircea M. Ghiţă, fost căpitan în cel de-Al Doilea Război Mondial. Prin alternanţa discursului obiectiv, la persoana a treia, înţesat de informaţii socio-politice, cu pasaje de jurnal intim, cartea se concentrează pe evoluţia politică a eroului după instaurarea dictaturii de stânga. Refugiat în pădurile Dobrogei după arestarea tatălui său, un fost general, protagonistul organizează o mişcare de rezistenţă anticomunistă, împreună cu alţi opozanţi ai noii orânduiri. Mai târziu, susţinut de un fost lider al Gărzii de Fier, Vasile Groza, ajuns un activist de seamă, eroul reuşeşte, sub o nouă identitate, să urce în ierarhia politică, pe care o subminează din interior, împreună cu alţi membri activi ai mişcării legionare, conservată pe tot parcursul dictaturii comuniste. Lipsit de pregnanţă literară, romanul, inspirat, după afirmaţia autorului, din evenimente reale, se doreşte a fi un document, un excurs în culisele istoriei recente, începând cu deceniul al patrulea până după revoluţia din decembrie 1989.

◆ Fănuş Băileşteanu, *Un medic şi romanele sale*, LCF, s. nouă, 2000, 35, 10.

M. W.

LOVINESCU Tania, *Mă numesc Alzheimer*, Bucureşti, Cartea Românească, 1996, 247 p. Roman psihologic. Structurat în jurul unui caz de patologie clinică, ≈ redă, cu obiectivitate şi detaşare, o dramă profundă şi tulburătoare. Galea Weber, o femeie rafinată, sociabilă, arheolog de succes, se confruntă cu degradarea mentală a soţului său, Solo, bolnav de Alzheimer. Banalele acte cotidiene, din care se compune viaţa, devin aspiraţii patetice, în cadrul unui demers anevoios de reconfigurare a existenţei, ce-i impune eroinei un nou mod de gândire şi un alt sistem de valori. În subsidiar, ≈ reprezintă un eseu despre supravieţuire, conceput cu luciditate sobră şi cu ştiinţa detaliului, fără efuziuni şi fără sentimentalism.

■ *My Name is Alzheimer*, tr. de Mariana Balotescu, Iaşi, Institutul European, 1999.

M. W.

LUCHIAN-TUDORA Tudor, *Pecinginea*, Iaşi, Cronica, 1996, 216 p. Roman politic. Inspirată din fapte reale, cartea reprezintă o cronică a închisorilor comuniste din deceniul al şaselea al secolului trecut. Protagonistul, Silvian Anton, este un ofiţer condamnat la ani grei de detenţie pentru a fi luptat pe frontul de răsărit, împotriva Rusiei, la începutul celui de-Al Doilea Război Mondial. ≈ evocă, în maniera unei scrieri-document, lipsită de coloratură artistică, experienţa carcerală a eroului, încheiată printr-un decret de amnistie.

M. W.

LUNGU Liviu, *Un descălecat...*, Bucureşti, Editura AMB, 1996, 280 p. Cu o postf. de Ileana Polovrăgeanu. Roman metaforic autoreferenţial. Elaborată pe mai multe paliere narative, cartea, relativ ambiguă la nivelul semnificaţiilor, reprezintă de fapt o construcţie postmodernă, cu inserţii de proză fantastică, tratând tema luptei dintre bine şi rău. Protagonistul, scriitorul Pavel Saulea, spirit revoltat, fascinat de mitologia păgână, trăieşte retras în pustiul unui ţinut misterios, în urma unei crize existenţiale cu elemente de delir religios. Noua credinţă a eroului, dobândită sub influenţa unor personaje malefice, este aceea a izbăvirii de rău prin ritualuri specifice păgânismului magic de tip arhaic. Istorie a unei iniţieri în practici şi superstiţii ancestrale, cartea include deopotrivă o colecţie de epistole şi scrieri fictive, ce aparţin mai multor personaje. Cu detaşare uneori ironică, naratorul reproduce toate aceste texte, face comentarii şi precizări la adresa eroilor şi a evenimentelor. Presupusa iluminare a protagonistului, în urma întâlnirii cu un grup de excursionişti rătăciţi şi, mai ales, prin participarea sa la revoluţia decembristă rămâne incertă, învăluită în aceeaşi atmosferă halucinantă, ce însoţeşte evenimentele pe tot parcursul cărţii. Repetitiv, stufos, din pricina excesului metaforic şi a efectului căutat de mister tenebros, romanul se reţine mai degrabă ca discurs autoreferenţial construit în cheie postmodernă.

M. W.

✸ **LUPU Nicolae**, *Liturghia satanică*, Bucureşti, Coral-Sanivet, 1996. „Primul roman integral citadin al lui ~, scris cu dezinvoltură" (Gheorghe Stroe).

◆ Gheorghe Stroe, MND, I, 1998, 1, 17–18.

M. W.

MACHIDON Ion, *Dragostea – un ursuleţ de pluş albastru*, Bucureşti, Amurg Sentimental, 1996, 112 p. Cu o pref. de Marcel Crihană. Roman de dragoste. Confesivă, impregnată de un romantism adesea redundant, cartea evocă relaţia intimă a unui scriitor din Bucureşti, pe nume Daniel, cu o femeie căsătorită, la rândul său scriitoare şi ziaristă. Lipsit de forţă epică,

romanul pendulează incert între real şi oniric, alternând exaltarea romantică a relaţiei de cuplu cu prozaismul cotidianului.

M. W.

❍ **MACRINICI Radu**, *În treacăt*, fragment din romanul *Războiul lui Kuno*, AST, 1996, 7–12, 73–75.

M. W.

MAMINA Florina, *Lampadarul verde*, Braşov, Lux Libris, 1996, 128 p. Cu un *Cuvânt înainte* de Mariana Ionescu. Roman memorialistic. Într-o manieră sobră, reportericească, dar abundentă în detalii, cartea încearcă să dea viaţă amintirilor unei profesoare de română din judeţul Braşov, în perioada ceauşistă. Repetitiv, monocord, romanul reprezintă o confesiune nostalgică, lirică pe alocuri.

M. W.

❍ **MANOLESCU Oana**, *Strigătul oprit*, fragment de roman, ALZ, IV, 1996, 10, 7.

L. T.

MANTA Tudor, *Salamandra. Roman social*, Bucureşti, Casa Europeană, 1996, 164 p. Roman de evocare conceput după canoanele realismului magic. În preajma celui de-Al Doilea Război Mondial, locuitorii din Cărău, sat incert, fixat în zona petroliferă a României, trăiesc experienţa războiului, trecerea Prutului, venirea ruşilor, instalarea comuniştilor, colectivizarea. Fără să urmărească un destin anume, romanul ambiţionează să surprindă o atmosferă socială şi un ritm al schimbărilor istorice printr-un filtru magic. Întâmplările se desfăşoară într-un registru dominat de sexualitate, fetişism, moarte, clarviziune, comunicare între tărâmuri. Personajele, voit pitoreşti, poartă nume absurde, folosesc un limbaj colorat şi posedă o imaginaţie fantastă; le lipseşte totuşi individualitatea. Cititorul se pierde astfel repede într-un univers bogat populat, dar fără contururi ori dinamică precisă. Abundenţa fabulosului rămâne nesemnificativă, sufocând evocarea socială şi, în general, orice reprezentare a unei lumi posibile.

◆ Alexandru Spânu, LCF, s. nouă, 1997, 3, 4.

L. T.

❍ **MANU Emil**, *Casa din strada Semilunii*, LTE, VI, 1996, 31, 8–9; *Cabinetul jurnalelor*, LTE, VI, 1996, 38, 9; *O cafea în ceaşcă de Meissen*, VTR, XXVII, 1997, 1, 10, fragmente din romanul *Ordinul Jaretierei*.

L. T.

MARIN Ion, *Vremea şacalilor*, Ploieşti, Elit, [1996?], 143 p. Roman social. Relatează, în atmosfera tulbure generată de evenimentele din 1989, existenţa unui jurnalist de investigaţie. Destinul lui Gabriel Dunea, care face anchete pentru ziarul „Demnitatea”, reprezintă pretextul unei naraţiuni orientate spre evocarea unei duble degradări, răsfrântă în acelaşi timp în haosul societăţii de tranziţie şi în amoralitatea jurnalismului postdecembrist. Şantajul la care este supus protagonistul, ameninţările pe care le primeşte, precum şi reflecţiile amare în marginea distribuţiei puterii şi averii în lumea nouă sunt înregistrate pe fondul rememorării nostalgice a ordinii sociale asigurate de rigoarea practicilor comuniste. Cartea, animată de un proiect politic subliminal, rămâne lipsită de interes literar.

◆ ***, GAC, VII, 1996, 1–2, 62–63, 65–66; ***, BNR, XLVI, 1997, 2, 65.

L. T.

❍ **MARINESCU Mihai**, *Drumul spre sine*, fragment de roman, CNT, 1996, 41, 8–9.

L. T.

MARINESCU Mihail, *Alte aventuri ale lui Roby, robotul invizibil*, Bucureşti, Nipexim, 1996, 114 p. Cu o caracterizare a autorului pe coperta a IV-a. Face parte din ciclul *Roby, robotul invizibil*, alături de *Aventurile lui Roby, robotul invizibil* (1996) şi de *Ultimele aventuri ale lui Roby, robotul invizibil* (1997). Roman de aventuri.

L. T.

MARINESCU Mihail, *Aventurile lui Roby, robotul invizibil. Roman fantezist pentru tineret*, Bucureşti, Nipexim, 1996, 267 p. Cu o pref. a autorului. Face parte din ciclul *Roby, robotul invizibil*, alături de *Alte aventuri ale lui Roby, robotul invizibil* (1996) şi de *Ultimele aventuri ale lui Roby, robotul invizibil* (1997). Conform unei indicaţii de pe p. de titlu, ar mai exista o ed. anterioară. Roman de aventuri.

L. T.

MARINOV Zvezdomir, *Fortăreaţa*, Bucureşti, Gimicri, 1996, 194 p. Roman fantastic. Într-o Românie vag conturată, a ultimilor ani de comunism, David, refugiat în munţi ca să scape de răutatea semenilor, descoperă un triunghi mistic, care îi dă acces la o lume secretă, Fortăreaţa. Variantă tehnologizată a Paradisului, acest spaţiu oferă echivalente ale nemuririi, metempsihozei şi progresiei spirituale, în baza unei aparaturi evoluate, cu ecrane verzi, care citesc gândurile şi butoane care îndeplinesc orice dorinţă. Fantasma Fortăreţei amestecă, fără discernământ, nostalgia mistică a Edenului, imaginaţia ştiinţifico-fantastică a civilizaţiei superioare cu aspiraţia marxistă spre o lume egalitară, paşnică şi proletară (umanitatea refugiată e ocupată munciton reşte, în activităţi productive). Romanului i se poate reproşa, dincolo de schema ideologică prolixă, fracturarea în mici naraţiuni motivate moral, scrise plat, în genul istorioarelor exemplare.

L. T.

MARINOV Zvezdomir, *Jurnalul unui nebun*, Bucureşti, Gimicri, 1996, 117 p. Roman cu temă mistică, repunând în scenă înfruntarea dintre bine şi rău. Într-o contemporaneitate imprecisă, o comunitate montană condusă de câţiva dintre apostolii lui Iisus (Andrei, Petru) primeşte oameni aflaţi în căutarea mântuirii sau a refugiului. Fără un fir unitar, cartea constă într-o serie de scurte naraţiuni care ilustrează moralizator prezenţa diabolicului, aşteptarea salvării, pedeapsa divină. Pretextele epice sunt pe cât de variate, pe atât de rizibile: neînţelegerile dintr-un laborator de reproducere *in vitro*, lăcomia unui preot de la ţară, experienţele senzuale ale unui om de afaceri. Proiect romanesc aiuritor prin intersecţia misticului cu fantasticul şi cu ştiinţifico-fantasticul.

L. T.

MATALĂ Dumitru, *Împărţirea la trei*, Bucureşti, Eminescu, 1996, 197 p. Roman politic. Într-un orăşel de provincie, trei prieteni, Fabian, Miruna şi Dominic, trăiesc ultimii ani de teroare comunistă şi schimbarea de regim. Dintre ei, Dominic reuşeşte să se impună în noul context politic, obţinând o poziţie importantă în capitală. Un accident grotesc îi pune capăt carierei. În balconul din care vorbeşte mulţimii, el cade, se înţeapă într-un cui şi moare. O adevărată mitologie se ţese în jurul lui Dominic. Se vorbeşte despre un glonte asasin, se inventează biografia unui erou şi se inaugurează o casă memorială. Evidentă aici e denunţarea moravurilor politice postrevoluţionare şi şarja caricaturală. Totuşi, romanul e mai mult decât o simplă satiră a revoluţiei. Perspectiva asupra destinului lui Dominic o oferă Fabian, cel care îşi păstrează până la capăt simpatia faţă de defunct. Evenimentele fără sens care însoţesc răsturnarea politică nu sunt privite cu ochiul crud al unui judecător, ci prin imaginaţia înţelegătoare a unui prieten. Deficitul de semnificaţie, perplexitatea sunt

compensate prin fantasmare. Moartea lui Damian se transformă, în acest context, într-o încleştare dramatică, cu resorturi misterioase, a trupului cu cuiul. Mitul dublează evenimentul politic. Revoluţia, furată în plan politic, e reînscenată fantasmatic prin Miruna, care, ca o nouă Jeanne d'Arc, conduce mulţimile dezlănţuite pe străzile capitalei. În loc să gloseze evenimentele, romanul le reproiectează imaginar, într-o încercare patetică de depăşire a absurdului istoriei.

◆ Miruna Mureşanu, UC, VII, 1997, 3–5, 7; ***, BNR, XLVI, 1997, 15, 66; Adrian Dinu Rachieru, LCF, s. nouă, 1997, 38, 16; ***, GAC, VIII, 1997, 1–2, 76–78; ***, RL, XXXI, 1998, 4, 4.

L. T.

MĂNDOIU Marcela Mihaela, *Castelul de nisip. Trandafir sălbatic*, Râmnicu Vâlcea, Almarom, 1996, 120 p. Cu o pref. de Petru Petria şi o prezentare a autoarei pe coperta a IV-a. Roman de dragoste. Tragica poveste de iubire dintre sclava Cypris, din Tibiscum, şi aristocratul Marcellus, din Antichitate, este urmărită în paralel cu relaţia dintre Ela şi Dragoş, doi tineri din zilele noastre. Construcţie narativă eşuată.

M. M.

✷ **MĂRGINEANU Ion**, *Oameni nelocuibili. Un alt fel de roman*, I, Alba-Iulia, Editura Bălgrad, 1996, 125 p; II, f. l., 1998.

◆ ***, BNR, XLVI, 1997, 10, 59; Titu Popescu, LCF, s. nouă, 2000, 8, 17.

L. T.

MÂNĂSTIRE Ion Anghel, *Bizante*, Bucureşti, Artprint, 1996, 235 p. Cu o caracterizare de Mircea Sântimbreanu pe coperta a IV-a. Din unghiul materiei epice, romanul se înscrie în proza de evocare a satului românesc în ultimii ani ai regimului totalitar. Tema rurală nu este însă decât un pretext pentru dezvoltarea unei naraţiuni cu deschidere simbolică. În Bărăgan, în vremea cooperativelor agricole şi a cotelor cedate la stat, lui Petru Bizante i se confiscă un cal nedeclarat. În ciuda tuturor tentativelor de recuperare, reparaţia nu se întâmplă decât după căderea regimului comunist. Calul, sălbatic şi fără asemănare, se cheamă Visu şi are atributele abstracte ale unei fiinţe ideale, justificând transparent investiţia fantasmatică a lui Petru Bizante în recuperarea sa. Preocuparea protagonistului pentru recăpătarea bunului pierdut ia proporţii enorme, covârşind, prin dilatare, toate celelalte sfere ale vieţii sale. Familia, îndeletnicirile cotidiene şi rutina unei existenţe rurale sunt periclitate de obsesia care ocupă maniacal mintea lui Bizante cu frenetice şi iluzorii proiecte de recâştigare a animalului confiscat. Totuşi, mai importantă decât drama individuală rămâne dezvoltarea unui scenariu simbolic în cadrul căruia cooperativa care i-a confiscat animalul devine însăşi Autoritatea, imagine abstractă a coerciţiei anonime şi indiferente. Kafkian, Bizante stă în faţa Instituţiei, la o poartă întotdeauna închisă, şi încearcă să demonstreze că animalul îi aparţine. Pe filieră existenţialistă, romanul tematizează astfel o aşteptare absurdă, care consumă viaţa fără a o compensa. Pretextul epic se dovedeşte însă prea sumar, prea firav conturat pentru a suporta o asemenea structură simbolică. Între fabula romanului, tentativa de recuperare a calului şi semnificaţiile ei morale se creează un contrast, cu efect mai degrabă amuzant decât reflexiv. În plus, naraţiunea, care surprinde şi momentul Revoluţiei, nu reuşeşte să transfere semnificaţiile unei parabole de factură kafkiană dincolo de pragul istoric al schimbării de regim politic.

▼ Reprodus în: ~, *În Flevia, cu Dumnezeu prins de picior*, Bucureşti, Cartea Românească, 2000.

◆ ***, UC, VII, 1997, 1, 11; ***, RL, XXX, 1997, 1, 5.

L. T.

❍ **MERLĂU Corneliu**, *O zi de primăvară, cu ninsoare*, fragment din romanul *Sfârşitul lumii*, AST, 1996, 1–2–3, 161–162.

L. T.

MIHADAŞ Teohar, *Străinul de la miezul nopţii*, Cluj-Napoca, Clusium, 1996, 218 p. (Mărturii, 7). Cu o caracterizare nesemnată pe coperta a IV-a. Face parte dintr-un ciclu autobiografic, alături de romanele *Frumoasa risipă* (1980), *Pe muntele Ebal* (1990), *Steaua câinelui* (1991), *Pinii de pe Golna* (1993). Dedicată anilor de formare, naraţiunea traversează perioada studenţiei autorului, pe fondul războiului şi al schimbărilor politice de la începutul deceniului cinci. Partea de memorialistică universitară este compromisă de neatenţia faţă de individualitatea figurilor de intelectuali şi, prin urmare, puţin interesantă documentar. Romanul încearcă şi redarea unei iniţieri erotice, însă imaginile feminine rămân inconsistente şi evocarea lipsită de senzualitate.

◆ Victor Cubleşan, TR, s. nouă, IX, 1997, 15–16, 5; ***, BNR, XLVI, 1997, 14, 65.

L. T.

MIRON Dan, *Aşteptarea regelui pescar*, Bucureşti, Nemira, 1996, 191 p. Cu o postf. de Dan-Silviu Boerescu. Roman de dragoste. În lumea bună a politicii româneşti de după 1989, senatorul Goma se îndrăgosteşte de Helen Petrescu, fost manechin şi agent SRI, însărcinat să îl spioneze. La rândul ei, Helen îl iubeşte pe Marius, fiul senatorului. Un triunghi erotic se conturează astfel în centrul romanului, iar împrejurările politice nu fac decât să agraveze complicaţia sentimentală. Prins în mijlocul unui scandal de presă generat de un raport parlamentar despre Revoluţie, Goma are ideea unei căsnicii formale între Marius şi Helen. Cei doi o iau în serios şi rămân împreună, chiar dacă această alegere presupune ca Marius să îl crească pe fiul tatălui său. Dincolo de freudismul subteran, care justifică evoluţiile afective ale personajelor, romanul suferă din pricina stereotipurilor care apar în zugrăvirea vieţii politice a anilor ’90.

● Premiul Nemira pe anul 1995.

◆ Radu Aldulescu, ALA, VI, 1997, 352, 5; ***, BNR, XLVI, 1997, 12, 90; ***, UC, VII, 1997, 6, 10; Boerescu, *Păcatele*, 125–129.

L. T.

✸ **MIRONESCU Alexandru**, *Serile singurătăţii*, Bucureşti, C. B. C., 1996. Cu o pref. de Zoe Dumitrescu-Buşulenga. „Un fel de roman, cu aventuri închipuite, purtate în minte şi cuget, prin toate meandrele periplului de temniţă. […] Opera este în principal ecoul întâlnirii cu moartea” (Horia Ion Groza).

◆ Camelia Leonte, CL, CXXXII, 1999, 2, 11; Groza, *Sfârşit*, 299–300.

L. T.

MIŢIN VARIEŞESCU George, *Undeva în Occident*, Timişoara, Excelsior, 1996, 243 p. Roman senzaţional. Adrian Grigorescu, emigrant român în Australia, este victima unei înscenări prin care Margot, soţia lui, îl face responsabil de viol şi de posesie de stupefiante. Salvat din închisoare de Grigore, preşedintele unei mari corporaţii, care ajută românii ajunşi la ananghie, el jură să se răzbune.

◆ ***, BNR, XLVI, 1997, 8, 65.

L. T.

MIU Dumitru, *Frumoasa Maria*, Constanţa, Dobrogea, 1996, 183 p. Roman senzaţional.

În timpul celui de-Al Doilea Război Mondial, lui Mitea, medic înregimentat într-una din unitățile de voluntari români constituite în URSS ca parte a armatei sovietice, i se înscenează o crimă cu ajutorul Mariei, iubita sa, care se dovedește a fi spioană.

◆ Corina Apostoleanu, TMS, s. nouă, II, 1997, 4, 7.

L. T.

MLADIN Emil, *Părintele Mavrodin*, București, Du Style, 1996, 255 p. (Romanul românesc contemporan). Fragment: *Ziua de duminică*, LTE, V, 1995, 6, 8–9. Roman din specia realismului magic. Întâlnirea lui Eustațiu Brezeanu zis Bebe, inginer într-un institut de proiectări, cu un cerșetor bătrân, însoțit de un câine, într-o zi de duminică, declanșează, în virtutea unor resorturi misterioase, un proces al dezagregării civile. Soția îl părăsește, fiul îl reneagă, iar șeful îl transferă pe un șantier. Revoltat în primă instanță, Bebe încetează să se mai opună cursului descendent al destinului său din momentul în care, regăsindu-l pe cerșetor, fost preot care și-a pierdut familia, înțelege semnificația propriilor pierderi. Din acest punct, nu mai e posibilă decât soluția acceptării unei existențe derizorii. Bebe își asumă condiția marginală, doarme pe stradă și, la moartea părintelui Mavrodin, îi preia câinele. Ca și în prozele lui Mircea Eliade, nu există o cauză eficientă a disoluției civile, ci doar o revelație, cu vocație inițiatică, a „zădărniciei existenței" (Bogdan Popescu). De aceea, pe măsură ce personajul își lărgește înțelegerea, gesturile sale nu mai sunt reparatorii, ci resemnate. Totuși, lipsește de aici doctrina mistică; mai importantă decât inițierea într-o dimensiune sacră a existenței e plăcerea epică de a descoperi condiția dezmoștenitului. E o „lume văzută ca azil de bătrâni" (Doina Tudorovici). Romanul explorează senzorial postura marginală, îi sesizează firescul și introduce justificări acolo unde norma socială condamnă ultragierea bunului-simț. Înnoptatul pe stradă, alcoolizarea permanentă, nepăsarea sunt motivate interior, fără ca perspectiva exterioară, lipsită de compasiune și distantă, să fie abandonată. Într-un exercițiu de virtuozitate tehnică, narațiunea experimentează alternativ apropierea și depărtarea, reconstituind – și validând – un orizont de simțire inedit. Fapt notabil, pe schema narațiunii inițiatice, bogat ilustrată în literatura română, ≈ izbutește să valorizeze materia epică înaintea ideii mistice.

◆ Dan-Silviu Boerescu, *Nasc și la Du Style romane...*, LCF, s. nouă, 1996, 24, 16; Lucian Chișu, LTE, VI, 1996, 28, 4; Octavian Soviany, CNT, 1996, 28, 5; Bogdan Popescu, CAI, 1996, 6–7, 130–132; Miruna Mureșanu, UC, VI, 1996, 8, 7; Doina Tudorovici, VR, XCI, 1996, 9–10, 156–157; Octavian Soviany, CNT, 1997, 43, 4; ***, GAC, VIII, 1997, 1–2, 76–78; Mariana Criș, AZI, 1997, 233, 4; Boerescu, *Păcatele*, 101–105.

L. T.

MODORCEA Grid, *Noii băieți de bani gata*, București, Alcris, 1996, 288 p. Face parte dintr-un ciclu, alături de *Fetele de bani gata* (1994) și de *Băieții de bani gata* (1993). Roman social. Pe fundalul haotic al primilor ani de după Revoluția din 1989, narațiunea urmărește reîntoarcerea din Occident a Nonei Clauner, nora unui important membru al nomenclaturii comuniste. Protagonista face o scurtă carieră de jurnalist, încercând, fără succes, să influențeze confruntările politice ale epocii prin fondarea unui ziar, falimentat la scurt timp după lansare. Romanul nu se centrează totuși pe destinul personajului decât pentru a face o suită de acide comentarii, deghizate sumar, asupra figurilor publice și a principalelor evenimente politice din prima jumătate a deceniului zece al sec. trecut.

◆ Alex Ștefănescu, RL, XXIX, 1996, 41, 4 ; ***, GAC, VII, 1996, 1–2, 63; ***, BNR, XLVI, 1997, 7, 68.

L. T.

MURGOCI Petru, *Totul e posibil*, Iaşi, Junimea, 1996, 336 p. Cu o prezentare de Marius Chelariu pe coperta a IV-a. Roman autobiografic. Autorul prezintă bucuriile şi necazurile propriei copilării petrecute în mediu rural, în perioada de început a regimului comunist. Text nelipsit de un anume farmec al evocării.

M. M.

MUŞAT Virginia, *Secretul femeii dispărute*, Bucureşti, Paradis, 1996, 155 p. (Rotonda romanului românesc). Cu o postf. de Al. Piru. Roman de dragoste. Urmăreşte povestea de iubire care se înfiripă, în Bucureştiul anului 1939, între doi studenţi la Medicină, un român, Pretorian, şi o poloneză, Maria Sikorski. Odată cu declanşarea războiului, relaţia lor erotică se destramă, personajele fiind silite să urmeze în viaţă căi diferite. Maria se reîntoarce în Polonia şi se alătură mişcării de rezistenţă, în vreme ce Pretorian se înrolează şi pleacă pe front. În 1947, după lăsarea la vatră, protagonistul porneşte în căutarea fostei iubite. Concepută ca o investigaţie cu tentă poliţistă, care îl conduce pe erou din Bucureştiul ocupat de nazişti în Auschwitz-ul eliberat de armata sovietică, naraţiunea este copleşită de o evocare a războiului care, prin excesul de documentare, devine mai pregnantă decât povestea de dragoste propriu-zisă.

L. T.

❍ **NEAGU Fănuş**, *Marea Doamnă Dracula*, LTE, VI, 1996, 30, 10–11; VII, 1997, 45–46, 8–9, 10; VIII, 1998, 8–28, 8–9, 10–11; VR, XCIII, 1998, 6, 24–39; ST, L, 1999, 5–6, 32; LTE, IX, 1999, 334, 8–9; IX, 1999, 338, 8–9; ST, L, 1999, 11–12, 25–30; MR, X, 1999, 8–12, 4–7, fragmente din romanul *Amantul Marei Doamne Dracula*.

◆ Viorel Sâmpetrean, *Fănuş Neagu este fiul basmului spus la gura sobei* (interviu cu ~), AZI, 2000, 9, 3.

L. T.

NEAMŢU Ioan, *Rădăcini adânci*, Iaşi, Dosoftei, 1996, 419 p. Roman de evocare. Relatează reîntoarcerea unui anume Ioachim, descendent al unei vechi familii de răzeşi de pe malul stâng al Prutului, la vatra părintească. Revenit în satul natal după o lungă absenţă, protagonistul descoperă alterarea profundă a vieţii rurale în urma colectivizării şi, compensatoriu, se scufundă într-o evocare lirică a copilăriei trăite pe marginea Prutului, în timpul României Mari. Cartea urmăreşte, astfel, în chip neconvingător, constituirea unei mitologii a ruralităţii ancestrale, dublată de o monografice cu aspect documentar a satului Cotul lui Vodă.

◆ ***, BNR, XLVI, 1997, 8, 66; Alexandru Spânu, LCF, s. nouă, 1997, 10, 4.

L. T.

NECULA Damian, *Sărbătoare continuă*, Bucureşti, RAO Internaţional, 1996, 314 p. (Proză română contemporană). Evocare poematică a plecării în exil. Romanul relatează istoria unor tineri care, în ultimii ani ai regimului comunist, ajung să emigreze în Occident. Rememorând ultima lor vacanţă de vară petrecută în ţară, ≈ subliniază, asemenea multor texte din epocă, prezenţe obsedante ale mentalului colectiv – starea de continuă exasperare, sentimentul unei supravegheri generalizate şi angoasa pierderii gregare în mulţime. Totuşi, mai degrabă decât o consemnare realistă, textul oferă o interpretare lirică a terorii totalitare. Privilegiind reprezentările statice, în detrimentul înaintării epice, cartea se constituie ca o succesiune de tablouri cu irizări onirice. În centrul naraţiunii nu stau vicisitudinile unor biografii individuale, ci viziunea statuară a unei

umanităţi eternizate într-o „sărbătoare continuă”, încremenită în gesticulaţia omagială a uralelor şi a aplauzelor, posedată păpuşăreşte de o bucurie care îi e străină. Grupul, inclusiv cel al prietenilor, intră în acest context sub semnul unei condiţii ontologice indistincte, colectivă şi pasivă totodată, ilustrând neputinţa individului de a mai deţine controlul propriului destin. O percepţie aglutinativă care se transferă, prin analogie, de la imaginea mulţimii care aclamă în ritualuri faraonice, la imaginea prietenilor care se topesc într-o singură siluetă în lumina asfinţitului, insinuează teroarea în solidaritatea corporală, în posibilitatea – plastică – a unui personaj colectiv. Tratare picturală a existenţei în comunism, romanul se reţine prin forţa construcţiei vizuale şi prin capacitatea de a degaja semnificaţii politice insolite.

◆ Rodica Mureşan, *Sărbătoarea – iluzie a reuşitei*, LCF, s. nouă, 1996, 30, 11; Laurenţiu Ulici, CROR, VIII, 1996, 8, 7; Octavian Soviany, CNT, 1996, 42–45, 5; ***, GAC, VII, 1996, 1–2, 62–63; Dan Stanca, *Un prozator parcimonios*, LCF, s. nouă, 1998, 45, 7.

L. T.

❍ **NEGREANU Gabriela**, *Fotoliu cu penumbră*, fragment din romanul *Păcat de tine, Isola Bella*, RL, XXIX, 1996, 40, 14–15.

L. T.

NEŞU Ioan, *Privire clandestină*, Bucureşti, R. A. I., 1996, 189 p. Roman realist. Istorie a unei parveniri, ≈ relatează promovarea inginerului Octavian Frunzaru la conducerea unei întreprinderi, în locul lui Ionaşcu, demis în urma unei raportări incorecte a producţiei. Naraţiunea se concentrează asupra dilemei morale a lui Octavian care, pentru a-şi asigura funcţia de director, trebuie să scrie o caracterizare a lui Ionaşcu, pecetluind condamnarea acestuia. Plasată convenţional în România postrevoluţionară, cartea se poate totuşi citi numai în cheia literaturii cu tematică industrială din epoca comunistă, de la care se revendică personajele cu conştiinţă puternică, dar lipsite de interioritate.

◆ Ion Alecu, „Hermes-Press”, 1996, 78, 2; Constantin Vremuleţ, „7 zile”, 1996, 74, 5; Constantin Vremuleţ, „Porto Franco”, 1996, 12, p. 11; Dumitru Ghiţă, „Dunărea de Jos”, 1996, 8, 6; ***, BNR, XLVI, 1997, 2, 67; Corina Apostoleanu, TMS, s. nouă, II, 1997, 3, 6; Titus Niţu, „Tribuna Ialomiţei”, 1997, 297, 1; Dan Silviu Boerescu, „Art-panorama”, 1997, 1, 16; Ion Roşioru, TMS, s. nouă, IV, 1999, 3, 6.

L. T.

NICODIM Dumitru, *Casa lui David*, Bucureşti, Humanitas, 1996, 201 p. Cu o caracterizare nesemnată pe coperta a IV-a. Roman-document. Proiectează, pe canavaua unui scenariu epic cu valenţe biblice, un destin fracturat, supus meandrelor istoriei recente a României. În centrul naraţiunii stă figura lui Trif Nicodim, ţăran din satul tulcean Silicea, împroprietărit în 1937, în cursul procesului de colonizare a sudului Dobrogei. Ameninţat, sub două regimuri – cel al dictaturii regale şi antonesciene, apoi cel comunist – cu pierderea pământului, mai întâi în urma retrocedării Cadrilaterului, apoi în cadrul colectivizării, personajul alege un destin de fugar, ca o formă de rezistenţă individuală la impoziţiile politice. Astfel, de-a lungul anilor ’50, ca să evite întovărăşirea, eroul se mută de mai multe ori din Dobrogea în Ardeal, apoi în Banat. Antrenând în această aventură o familie numeroasă, cu doisprezece copii, existenţa neaşezată a lui Nicodim intră într-un tipar al „exodului” în care un întreg trib îşi urmează, după model veterotestamentar, patriarhul. Închis de mai multe ori de autorităţi, atât datorită opoziţiei sale faţă de regim, cât şi sub acuzaţia unor relaţii incestuoase în interiorul familiei, postura ţăranului fugar se dovedeşte, în fond, echivocă şi devine greu de investit cu o semnificaţie politică clară în raport cu istoria

zbuciumată a ultimei jumătăţi de veac. Dezvoltată ambiguu, naraţiunea aminteşte mai degrabă de eposul mitic, în care figura supradimensionată a tatălui se asociază unei ordini patriarhale, relaţiilor tribale şi tabu-urilor religioase.

◆ Miruna Mureşanu, UC, VII, 1997, 2, 4; Smaranda Vultur, O, s. nouă, 1997, 2, 5; Letiţia Guran, VTR, XXVII, 1997, 3, 53–54; Alexandru Spânu, LCF, s. nouă, 1997, 13, 4; Tatiana Rădulescu, VR, XCII, 1997, 7–8, 156–158.

L. T.

NOVAC Constantin, *Punctul mort*, Constanţa, Ex Ponto, 1996, 287 p. Fragmente: *Curriculum vitae*, TMS, XXVII, 1992, 10, 8–9 (romanul este anunţat cu titlul *Autonomie de zbor*); *Despre nişte întâmplări penibile petrecute pe „Podeţul frunzelor scuturate” în care Ion C. Pilat devine salvamontist de ocazie*, RL, XXVII, 1994, 19, 14–15; *Muncile*, TMS, XXIX, 1994, 10, 9, 14; *Ce mi s-a întâmplat într-o zi de martie*, LCF, s. nouă, 1994, 26, 8–9. Roman textualist. După o convenţie specifică, naraţiunea urmăreşte destinul „autorului”, Ion C. Pilat, redactor la o editură, aflat în căutarea unui subiect de roman, fără să reuşească să depăşească „punctul mort” al acumulării amorfe a materiei epice. În paralel, cartea parcurge câteva biografii posibile ale unui personaj, Mierloiu. Cu o identitate necristali-zată, ale cărei repere oscilează în fiecare nouă povestire, eroul rămâne totuşi, de-a lungul tuturor scenariilor potenţiale, legat de mediul marinăresc şi de nostalgia marilor călătorii. Una dintre istorii relatează tentativele sale de a lansa o ambarcaţiune la apă cu intenţia de a realiza o expediţie ambiţioasă în jurul lumii. Ca şi romanul pe care încearcă să îl scrie Ion C. Pilat, şi acest plan e menit să rămână în stadiul de proiect, sensurile simbolice ale cărţii degajându-se prin răsfrângerea unui eşec pe mai multe planuri de existenţă.

◆ ***, TMS, s. nouă, II, 1997, 1, 2; Evelina Cârligeanu, TMS, s. nouă, II, 1997, 1, 5; Dan Perşa, TMS, s. nouă, II, 1997, 1, 5; Mariana Criş, AZI, 1997, 220, 5; Ion Roşioru, MET, VIII, 1997, 1–2, 1–2; ***, *Gruparea de la Tomis*, TMS, s. nouă, II, 1997, 2, 3; Geo Vasile, LCF, s. nouă, 1997, 4, 5; ***, BNR, XLVI, 1997, 14, 66; Cristian Radu, *Cum se scrie un roman*, TR, s. nouă, IX, 1997, 17, 5; Cornel Regman, JL, s. nouă, VIII, 1997, 5–12, 3; ***, TMS, s. nouă, II, 1997, 7, 15; ***, TMS, s. nouă, III, 1998, 1, 1; Dumitru Mureşan, VTR, XXVII, 1998, 9, 40–41; Rotund, *Starea*, 218–243.

L. T.

✸ **NOVAC Mircea**, *Hăituiţi în Mările Sudului*, Bucureşti, Argus, 1996, 216 p.

◆ Biblioteca Universităţii Politehnice Bucureşti (cata-logul electronic).

L. T.

❍ **OLTEANU Ion**, *Efectul Cimarosa-Mozart*, fragment de roman, ST, XLVII, 1996, 6, 20–23.

L. T.

OLTEANU Ion, *Iarba zăpezilor*, Bucureşti, Ager, [1996?], 181 p. Roman de evocare. Urmăreşte destinul unei familii de-a lungul a patru generaţii, reflectat în mod simbolic de soarta unei proprietăţi luxoase la malul mării. Din anii premergători celui de-Al Doilea Război Mondial până la prăbuşirea regimului comunist, în decembrie 1989, naraţiunea împleteşte biografiile mai multor personaje cu transformările pe care le suferă casa de vacanţă, care devine pe rând spaţiu de creaţie, vilă de agrement pentru turişti străini, anexă a unui institut de cercetări, înregistrând, prin schimbarea statutului şi a destinaţiei clădirii, ecouri ale vicisitudinilor istorice.

◆ ***, BNR, XLVI, 1997, 14, 67; Vlad Sorianu, ATN, XXXIV, 1997, 10, 5.

L. T.

OŢOIU Adrian, *Coaja lucrurilor sau Dansând cu Jupuita*, Bucureşti, Cartea Românească, 1996, 448 p. Fragmente: *În arcanele minore*, TR, s. nouă, II, 1990, 35, 5; *Bine aţi venit la SMRT*, APS, II, 1991, 7–8, 12; *Joi pe la 9*[20], „Zig-Zag Magazin”, V, 1994, 7, p. 23; *Die zeitlose Uhr*, RL, XXVII, 1994, 27, 14; *Un personaj secundar*, LCF, s. nouă, 1994, 20, 8–9; *Tir, anamneză şi copromanţie*, „Archeus”, I, 1995, 1, p. 8; *Tulburări locale cu capete de porci*, F, XXVII, 1996, 6, 6. Roman postmodern. Construcţie epică stufoasă, pe model joycean, ce derulează o zi din viaţa arhitectului trentagenar Ştefan Gliga. Una a amintirilor sfâşietoare, personajul trăind, pe lângă obsesia masculinităţii eşuate, şi pe aceea a unui pretins fratricid. ≈ mixează, într-un „năucitor sos narativ” (Dan-Silviu Boerescu), o proză a cotidianului, asupra căruia e aplecată o lupă chirurgicală ce-i distorsionează banalitatea, proiectând-o, prin grotesc şi absurd, în fabulos, cu o *sui generis* meditaţie în marginea morţii şi a mântuirii.

▼ Reluat fragmentar: *Numele Tuberculului*, în vol. Spiridon, Lefter, Crăciun, *Experimentul*, 252–258.

● Premiul Maşina de Scris, oferit de revista „Zig-Zag” pe anul 1994; Premiul pentru debut al Uniunii Scriitorilor pe anul 1996; Premiul pentru cea mai bună carte de debut a anului, oferit de Asociaţia Scriitorilor Profesionişti din România pe anul 1996.

◆ Alex Ştefănescu, RL, XXIX, 1996, 13, 4; Dan-Silviu Boerescu, *Imprimanta divină apocrifă sau carna(j)valul (t)existenţei*, LCF, s. nouă, 1996, 14, 16; Tania Radu, CID, VI, 1996, 22, 3; Alexandru Spânu, ~, ≈, LCF, s. nouă, 1996, 25, 4; M. Mureşan, UC, VI, 1996, 6–7, 16; Diana Adamek, *În arcanele majore*, TR, s. nouă, VIII, 1996, 30, 5; Daniel Cristea-Enache, CAI, 1996, 8, 104–107; Ştefan Dărăbuş, *În căutarea logosului*, EX, XXVIII, 1996, 7–8–9, 8; Ruxandra Cesereanu, ~, ≈, EX, XXVIII, 1996, 10–11–12, 31; Augustin Cozmuţa, ARES, s. nouă, I, 1997, 1, 40–42; Claudiu Groza, *Miezul de sub coajă*, APS, VIII, 1997, 5, 11, 27; Doina Tudorovici, *Dans pe coaja lucrurilor*, LCF, s. nouă, 1997, 23, 22; G. I., TMS, s. nouă, II, 1997, 8,5; Iulian Băicuş, RL, XXX, 1997, 34, 4; Dana Puiu, F, XXXIII, 1997, 10, 15–19; Diana Adamek, *Ochiul*, 117–121; Nicolae Motoc, *Dincolo de camera obscură*, TMS, s. nouă, III, 1998, 1, 1; Mircea Benţea, F, XXXIV, 1998, 2, 16–20; Tudorel Urian, *Romanul românesc parcurge un drum dramatic*, F, XXXIV, 1998, 11, 34–41; Gh. Glodeanu, *Dimensiuni*, 230–233; Eugen Curta, „Discobolul”, 1999, nr. 14; Ioan Milea, *Amintiri cu ~*,VTR; XXVII, 1999, 11, 41–43; Cornel Moraru, VTR, XXVII, 1999, 11, 47–48; Boerescu, *Păcatele*, 87–92; Sorescu, *Lumea*, 158.

L. B.

❍ **PAL Andrei**, *Războiul lui Vasilca Petru*, fragment din romanul *Miercurea cea înaltă*, UNO, VII, 1996, 3, 7.

L. B.

PANIŞ Anatolie, *Ultimul tren spre România. Romanul Basarabiei*, [Bucureşti], Editura Snagov, 1996, 399 p. Roman istoric ce reconstituie tragedia evenimentelor care au dus la pierderea Basarabiei de către România. Cronică şi reportaj, ficţiune şi document, critica i-a reproşat autorului faptul de a fi urmărit „prea multe obiective şi de a fi recurs la modalităţi narative stereotipe” (Dumitru Micu).

◆ Dumitru Micu, LTE, VII, 1997, 43–44, 5; Micu, *Literatura*, 253.

L. B.

✷ **PARDĂU Platon**, *Muza Clio*, Bucureşti, Eminescu, 1996, 231 p. Roman-frescă, cu elemente de *policier*, ce redă, prin tehnicile colajului, „în toată balcanitatea sa, societatea românească în plină tranziţie” (Lucian Chişu).

◆ Lucian Chişu, LTE, VII, 1997, 5, 4.

L. B.

❍ **PATAPIEVICI H.-R.**, *Viața la șaptesprezece ani*, fragment din romanul cu titlul omonim, CVT, s. nouă, II, 1996, 5, 15, 12.

L. B.

PĂDUREAN Mia, *Florile nu mor niciodată*, Cluj-Napoca, Dacia, 1996, 206 p. Romanul unei existențe ratate. Ana, femeie încă tânără şi frumoasă, vine la Călimăneşti pentru a se reface după o poveste de dragoste eşuată. Coşmarurile ce o bântuie dezvăluie un trecut zbuciumat, cu detenții şi persecuții politice, scrisorile primite de la Radu, amantul despre care nu mai ştie nimic, constituind singura sa alinare. Copleşită de amintiri, Ana se abandonează confesiunii ca o ultimă formă de terapie. Finalul, dominat de evenimentele din decembrie 1989, pare să-i aducă eroinei liniştea consolatoare, fără a salva, însă, proza de artificialitate.

▼ Bucureşti, Danubius, 1997.

L. B.

PĂLĂŞESCU Mircea Ştefan, **Maria Mirela PĂLĂŞESCU**, *Histria şi…Cezar*, Bucureşti, Şansa, 1996, 293 p. Roman istoric cu acțiunea plasată în timpul domniei lui Burebista, când cetăți precum Histria încearcă să-şi mențină independența față de Imperiul Roman. Susținută de o serioasă documentare, narațiunea se dovedeşte sufocată de citate şi de o terminologie abuzivă, la care se apelează din dorința de autenticitate. Viziunea lumilor invocate rămâne una maniheistă.

L. B.

PĂLTINEANU Gellu, *Agonia ursului. Roman de pădure*, Bucureşti, Editura RAI, 1996, 203 p. Roman de evocare, la modul melodramatic, a unor destine tragice. Prima parte reuneşte, în douăsprezece cap. distincte, tot atâtea „istorii reale de viață" ascultate iarna, la gura sobei, într-un han din munții Lotrului. Personajul narator, funcționar într-un minister, dar cu pasiunea scrisului, publică, la întoarcerea în Bucureşti, aceste „povestiri", implicându-se indirect în evoluția ulterioară a eroilor. Intriga polițistă, incapabilă să dea consistență personajelor, precum şi stilul rudimentar, au determinat critica să considere scrierea ca aparținând unei „literaturi naive" (Alex Ştefănescu).

◆ Alex Ștefănescu, RL, XXIX, 1996, 44, 4.

L. B.

PINTEA Radu, *Țărmul homarului*, Bucureşti, 1996, 197 p. Roman de atmosferă ce consemnează trista poveste a unei mici aşezări de pescari, inclusă într-un ireversibil proces de urbanizare. Gestul brutal al tânărului Drusilla de a stopa, prin crimă, invazia modernului nu poate schimba destinul pecetluit al satului Sin Hoe, punând definitiv capăt existenței unei lumi patriarhale.

L. B.

PLEŞEA Gabriel, *Imposibila reîntoarcere*, Bucureşti, Vestala, 1996, 327 p. Roman despre exil şi despre drama unei (re)întoarceri eşuate. După experiența adaptării dureroase la traiul pe meleaguri străine (*Aruncă pâinea ta pe ape*, 1994), personajul principal, Ion Olteanu, trăieşte, în ≈ sentimentul înstrăinării în propria țară. Revenirea la Bucureştiul copilăriei şi al adolescenței nu poate reface „ritmurile balcanice întrerupte acum şaptesprezece ani". Ceea ce putea deveni o radiografie completă a unei reveniri mult dorite rămâne „o proză plină de platitudini generatoare de plictis" (Alexandru Spânu).

◆ Alexandru Spânu, LCF, s. nouă, 1996, 42, 4; Popescu, *Editoriale*, 59–61.

L. B.

POP Octavian, *Gânduri*, Timişoara, Eurobit, [1996], 133 p. Roman de dragoste cu acţiunea plasată într-un sat din nordul Olteniei, în ultimele decenii ale regimului comunist. Eul narator deapănă, pe un ton confesiv, povestea cuplului Ana-Mihai, care încearcă să-şi păstreze relaţia departe de ochii unor părinţi influenţi şi autoritari. Schematismul personajelor şi caracterul rectiliniu al naraţiunii conduc la un final abrupt şi artificios.

L. B.

POPA Cornel George, *Dobitocul de ţânţar*, Bucureşti, Cartea Românească, 1996, 224 p. Roman al unei vârste. Concepută ca o confesiune totală, naraţiunea abordează problemele juvenile cu o sinceritate dezarmantă, cu furie şi gravitate. Tudor Georgescu, cel cu care se identifică eul-narator, pune la încercare deseori credulitatea cititorului, mizând pe şarmul şi ambiguitatea scriiturii. ≈ „ar putea intra într-o strălucită serie a «falselor tratate de…». Ar putea fi un fals tratat de erotică şi un fals tratat de sinucidere şi un fals tratat de psihopatie sau pur şi simplu un fals tratat, de amorul artei" (Constantin Dram).

◆ Dram, *Lumi*, 64–68.

L. B.

✷ **POPA HOMICEANU Vasile**, *Ninge de Paşti în Paradis*, Iaşi, Junimea, 1996, 271 p. „Romanul este (…) o poveste de dragoste şi moarte, petrecută în lumea mahalalei Labirintului din Iaşi" (Simion Bărbulescu).

◆ Simion Bărbulescu, CL, CXXXII, 1998, 7, 28.

L. B.

POPA Mihail P., *Orfani de Dumnezeu?*, f. l., Paracelsus, 1996, 254 p. Cu o pref. de Monica Spiridon. Impropriu numit roman, ≈ oferă „o simbioză fascinantă a incompatibilelor: un fel de ficto-filozofie epică, unde speculaţia şi visul, fantasmagoria şi utopia neagră, speculaţia şi meditaţia doctă, erudiţia şi jocul îşi dau mâna" (Monica Spiridon).

L. B.

POPA Mircea Matei, *Condamnat la fericire*, I, Sibiu, Bucura, 1996, 315 p. Cu un *Cuvânt înainte* de Mircea Ivănescu. Roman de introspecţie, cu acţiunea plasată într-un centru de recuperare. ≈ descrie „fără sentimentalisme şi cu o luciditate nemiloasă" (Mircea Ivănescu) cazul unui tetraplegic spastic condamnat, în urma unui grav accident, să-şi petreacă viaţa imobilizat într-un scaun cu rotile. Protagonistul oferă exemplul unei stranii comuniuni dintre fizicul neputincios şi prea plinul cenzurat şi dozat al vieţii sale sufleteşti.

L. B.

POPESCU Adrian, *Cortegiul magilor*, Cluj-Napoca, Dacia, 1996, 114 p. Cu o postf. a autorului. Fragmente: *Ucenicul magilor*, VTR, XXI, 1991, 249, 9; *Curtea lui Irod*, RL, XXV, 1991, 1, 14–15. Roman religios, inspirat din călătoria celor trei magi spre Ierusalim şi Bethleem. Iniţiată în actualitate (ajunul unui Crăciun modern), naraţiunea glisează „dintr-un timp profan într-un timp mitic" (Aurel Pantea), antrenând transfigurarea protagonistului într-un umil narator, participant direct la călătoria biblică. Considerat de critică „un roman cu teză", acestuia i s-a reproşat neajunsurile evocării, vicii de concepţie şi tehnici de construcţie inabil strunite (Sanda Cordoş).

◆ Iosefina Batto, TR, s. nouă, VIII, 1996, 50, 4; Corina Apostoleanu, TMS, s. nouă, II, 1997, 4, 7; Sanda Cordoş, VTR, XXVII, 1997, 5, 32–33; Aurel Pantea, VTR, XXVII, 1998, 4, 56.

L. B.

POPESCU Răsvan, *Prea târziu*, Bucureşti, Humanitas, 1996, 175 p. Cu un *Argument* de Lucian Pintilie. „Reportaj-ficţiune” (Tudorel Urian) inspirat din lumea exploatărilor miniere a Văii Jiului. Ancheta procurorului bucureştean Costa, venit la Fundesac pentru cercetarea unui presupus accident de muncă, furnizează pretextul epic al unei radiografii severe a deceniului nouă postdecembrist. Într-un stil de o acurateţe cinematografică ne este revelată o lume cenuşie, tristă, aproape neverosimilă, ce ascunde, contrar optimismului postrevoluţionar, „un sistem infernal, care poate scăpa de sub control, devenind cu atât mai odios cu cât crima controlată, «funcţională», lasă loc atrocităţilor neprevăzute”(Constantin Dram).

◆ Tudorel Urian, CVT, s. nouă, II, 1996, 11, 7; Constantin Dram, CL, CXXX, 1997, 1, 15; George Pruteanu, DIL, V, 1997, 207, 13; Dram, *Lumi*, 74–79.

L. B.

➤ **PROFIR Ion**, *Singur pe cerul Stalingradului*, tr. din lb. franceză de George Zăgănescu, Bucureşti, Modelism, 1996, 156 p. Cu un cuvânt înainte de Sorin Tulea. (Tr. după o variantă ms.) Roman memorialistic ce reconstituie, din perspectiva unuia dintre cei mai buni piloţi de bombardiere, şase ani din istoria aviaţiei române (1941–1947), cu amănunte despre campaniile din Odesa, Stalingrad, cotul Donului şi Ucraina.

L. B.

RACHICI D.[imitrie], *O liceană diabolică*, Bucureşti, Panta Rhei, 1996, 140 p. Roman erotic. Povestirile liceenei Anca Georgescu, îndrăzneţe şi pline de picanterii, în care-şi relatează presupusele experienţe erotice, se dovedesc, în final, un simplu test de compatibilitate la care-şi supune iubitul, sau, poate, numai „un veritabil ciclu de apetisante înfăţişări ale artei de a iubi” (Gheorghe Marin).

◆ Gheorghe Marin, *Eros şi creaţie*, UC, VII, 1997, 6, 4.

L. B.

RADU Elena, *Dulcea cântare a paradisului*, Galaţi, Porto Franco, 1996, 98 p. Roman de senzaţie. Urmăreşte evoluţia spectaculoasă a Coraliei, fiica unei familii nevoiaşe, ajunsă prosperă femeie de afaceri. După căsătoria nefericită cu Ene Cordovan, cunoscut activist de partid din vremea comunismului, protagonista îşi găseşte adevărata dragoste în timpul revoluţiei din decembrie, la care participă, salvând un tânăr rănit.

L. B.

RADU Elena, *Porţi spre eternitate*, Buzău, [Alpha], 1996, 201 p. Roman de dragoste. Vitali, tânără jurnalistă pasionată de meseria sa, găseşte, în redacţia din Buzău a noului ziar la care se angajează, libertatea de a aborda subiecte ce o preocupă. Protagonista se lansează într-o luptă permanentă cu neregulile şi cu ilegalităţile sociale, deranjând, dar şi stârnind admiraţie. Curtată discret de patronul şi omul de afaceri Liviu Palmieri, proaspăta directoare cedează sentimentelor, descoperind dragostea din afara căsătoriei. Roman facil, cu *happy-end*.

L. B.

RADU Nicolae, *Labirintul fără ieşire*, Bucureşti, Ramida, 1996, 253 p. Roman satiric. Conceput sub forma unei confesiuni totale, în scopuri exclusiv terapeutice (naratorul, tovarăşul Dârzu, scrie nişte *Aiureli istorico-nevrotice*, la sugestia psihiatrului Dorohoi Nemerniceanu), ≈ se constituie într-o tulburătoare şi fidelă reconstituire a unui trecut guvernat de iraţionalitate. Angajat ca „meteorolog la sectorul organe din direcţia cadre a Trustului central agricol”, personajul povesteşte, cu o vervă acaparatoare, despre sarcinile de serviciu, despre succesele şi „necazurile” unui funcţionar zelos, aspecte

specifice deceniului şase al sec. trecut. Într-o lume imatură, populată cu personaje bizare, adaptabile oricărei situaţii, Dârzu cunoaşte şi înfrângerea, într-o succesiune năucitoare de fapte aleatorii, nereuşind întotdeauna să intuiască adevărata direcţie a politicii de partid. „Peripeţiile”, povestite savuros, cu ironie când subtilă, când sarcastică, aparent hilare, revelează o realitate crudă, în care nebunia şi normalitatea începuseră să-şi piardă adevăratele lor înţelesuri.

L. B.

RĂDOI Titu, *Cântec mare de petrecut*, Târgu-Jiu, Editura Fundaţiei Constantin Brâncuşi, 1996, 236 p. Fragment: ≈, BCS, I, 1995, 1, 10–11. Roman rural. Acţiunea este plasată într-un sat din nordul Transilvaniei, în primii ani de construcţie socialistă. Desfăşurată pe parcursul unei vizite la căpătâiul unui prieten grav bolnav, Mitru Someşan, naraţiunea reconstituie istoria vieţii sale marcate de evenimentele vremii – ocupaţia hortistă, cel de-Al Doilea Război Mondial, colectivizarea.

L. B.

RĂDULESCU D. Şt., *Tinca*, Bucureşti, Ramida, 1996, 210 p. Roman de moravuri. Cu acţiunea plasată în Bucureştiul deceniilor cinci-şase ale veacului trecut, epicul ne introduce în lumea pasionantă a colecţionarilor de artă. Exponenţi ai clasei de mijloc, noii „iubitori” de frumos Fănică Georgescu, Stoian sau Tinca Mărgărit nu au nimic din farmecul vechilor reprezentanţi ai profesiei. Fără vreo aluzie directă la realităţile vremii, faptele sunt comunicate la nivel de dialog. E vorba de acţiunile pe care le întreprinde protagonista, Tinca, pentru salvarea colecţiei de tablouri a fratelui său, doctorul Florea Dudulea, de asaltul unor moştenitori ignoranţi.

L. B.

ROMAN Radu Anton, *Precum fumul*, Bucureşti, Cartea Românească, 1996, 283 p. Cu un *Cuvânt înainte* al autorului. Roman al unei existenţe mediocre, ≈ nu poate fi tipărit în 1988, anul redactării, devenind unul „de sertar”. Naraţiunea urmăreşte traseul modestului descendent al unei familii cunoscute de avocaţi, George Hobean, surprinzând cu exactitate pulsul frustrant al vieţii predecembriste din micului orăşel de munte Făgăraş. Deşi un neadaptat, protagonistul nu priveşte plecarea din urbe ca pe o izbăvire, oferindu-şi ca soluţie alternativă o dragoste nefinalizată şi, mai apoi, înregimentarea în structurile de conducere ale U. T. C.-ului. O tristă rătăcire de la care instanţa maternă încearcă, prin recursul la memoria unei ascendenţe respectabile, să-l abată.

◆ M. Mureşanu, UC, VI, 1996, 6–7, 16.

L. B.

ROTARU Nicolae, *Ultima dorinţă*, Bucureşti, E. M., 1996, 164 p. Roman poliţist.

L. B.

SCHWARTZ Gheorghe, *Procesul. O dramă evreiască*, Timişoara, Helicon, 1996, 150 p. Roman istoric. Prezintă celebra afacere Dreyfus din Franţa sfârşitului de sec. XIX, al cărei protagonist este un evreu francez. Căpitan de artilerie ataşat pe lângă Marele Stat Major francez, acesta fusese arestat pentru înaltă trădare pe baza unor documente false, menite să-l acopere pe adevăratul vinovat, maiorul Esterhazy. Pe fondul atmosferei antisemite din epocă implicaţiile afacerii se prelungesc şi în viaţa unor personaje precum evreul Löbl, „oglindă a unei epoci şi un posibil *alter ego* al autorului” (Carmen Neamţu). Rezonanţele procesului în destinul lui Löbl – destin ce traversează Al Doilea Război Mondial şi experienţa lagărelor de concentrare naziste –

lasă loc unor largi interogații social-politice şi metafizice pe tema antisemitismului.

● Premiul Asociației Scriitorilor din Arad pe anul 1996.

◆ Florin Bănescu, *Labirinturi româneşti*, OPR, I, 1996, 3, 230–231; Carmen Neamțu, *Aventura fără ieşire*, CNT, 1996, 48, 16; Alexandru Spânu, LCF, s. nouă, 1996, 46, 4; Toma Grigorie, *Contra obliterării unei drame umane*, LCF, s. nouă, 1996, 46, 10; ***, TMS, s. nouă, II, 1997, 1, 2; Cristian Radu, *Prezumția de vinovăție*, TR, s. nouă, IX, 1997, 6, 4; Vitalie Ciobanu, *Nu există un caz Dreyfus,* CFT, IV, 1997, 5–6, 4, 22; Bănescu, *Muşchetarii*, I, 89–92. ❒ V. şi D. C. R. R., *Martorul*, 1972.

I. T.

SERAFIM George-Radu, *Cum să respiri sub apă.* I. *În numele tatălui*, Bucureşti, Evenimentul, 1996, 223 p. Roman social. Sebastian Alexandrescu, geolog la o exploatare minieră din România comunistă, pierde, datorită trecutului legionar al tatălui său, şansa afirmării profesionale. Reflecția obsedantă asupra moştenirii păcatelor părinților, ca şi constatarea evoluției tensionate a raporturilor dintre legea morală şi cea socială, fac din protagonist exponentul unei tragedii istorice. În urma unor încercări-limită țesute într-un scenariu narativ lipsit de pretenții, personajul, vindecat de infirmitățile interioare, găseşte, în cheie minoră, un sens al vieții, o cale de salvare.

◆ Emil Mladin, *Cercuri concentrice*, LTE, VI, 1996, 48–49, 4.

I. T.

SIMIONESCU Mircea Horia, *Paltonul de vară*, Bucureşti, Albatros & Universal Dalsi, 1996, 446 p. Cu o pref., *O carte a cărților lui* ~, de Alex Ştefănescu. Fragment: *Modulațiuni de frecvență*, LCF, s. nouă, 1996, 7, 12–13. Fals roman parodic. Pretextul narativ îl constituie vizita nocturnă a unui personaj, care îi propune naratorului un drum peste Styx, oferindu-i posibilitatea de a-şi lua în bagaj lucrurile indispensabile călătoriei. Acesta începe să compună liste de obiecte, conținând de la o cerere de motivare a absențelor, la bilete de tramvai, la furculițe de alpaca, până la texte scrise anterior de autor. Pagini de descriere, fragmente din narațiuni şi secvențe de jurnal alcătuiesc, caleidoscopic, un „fabulos almanah", în paginile căruia „scriitorul îşi inventariază nici mai mult nici mai puțin decât propria viață" (Alex Ştefănescu). Datele se însumează în evocări construite în gama melodică a unui recviem, printr-o combinație de partituri al căror titlu e împrumutat din repertoriul mozartian. Critica a salutat romanul, vorbind fie despre „o carte proustiană [...] în care ironia şi spiritul ludic rămân doar în fundal, pentru a lăsa locul unei mitologii personale" (Mircea Bențea), fie despre „o sinteză a experiențelor literare de o viață" (Alex Ştefănescu), sau despre „o simfonie neterminată în care răsună temele constante ale vieții şi operei autorului" (Carmen Matei Muşat).

◆ Barbu Cioculescu, *Piatra oceanică de Atlantic*, LCF, s. nouă, 1997, 2, 5; ***, CFT, IV, 1997, 2–3, 5; Miruna Mureşanu, *Proza românească*, UC, VII, 1997, 2, 4; Mircea Bențea, *Ironia melancolică*, F, XXXIII, 1997, 6, 65–67; Tudorel Urian, *La judecata de apoi a prozatorului*, CVT, s. nouă, III, 1997, 3, 7; Alexandru Spânu, LCF, s. nouă, 1997, 14, 4; Carmen Matei Muşat, *Biografia ca operă*, LCF, s. nouă, 1997, 23, 8; Alex Ştefănescu, ~, RL, XXXI, 1998, 3, 12–13; Lena Lazăr, *Un experimentalist*, TMS, s. nouă, III, 1998, 9, 5, 14; Ion Simuț, *„A survenit o schimbare importantă în condiția socială şi estetică a romanului"*, F, XXXIV, 1998, 10, 42–44; Muşat, *Perspective*, 122–126; Urian, *Proza*, 83–85. ❒ V. şi D. C. R. R., *Nesfârşitele primejdii*, 1978.

I. T.

SIN Mihai, *Quo vadis, Domine?*, II, v. *Quo vadis, Domine?*, I, 1993.

SIPOŞ Mariana, *Mersul pe ape*, Bucureşti, Eminescu, 1996, 222 p. Roman psihologic. Condamnată într-un proces de *mal praxis* şi apoi achitată, tehniciana veterinară Tina Serafim îşi părăseşte satul natal şi se stabileşte la Bucureşti, oraş unde locuia fostul ei iubit. Călăuzită de un spirit al demnităţii care-i dirijează atitudinea faţă de semeni, Tana caută în iubire un răspuns la nevoia de autocunoaştere. Manifestările ei în relaţiile sentimentale cu aviatorul şi pictorul Matei, cu medicul veterinar Dinu, cu artistul Costin şi cu conferenţiarul Felix îi ilustrează nuanţat psihologia şi fixează tipologic imaginea unei femei care opune trivialităţii lumii un mod de a trăi construit din sensibilitate, imaginaţie şi iluzii. Cartea devine astfel povestea unei fiinţe al cărei idealism sufletesc şi moral nu găseşte ecoul dorit în mediile prin care trece.

◆ ***, RL, XXX, 1997, 9, 4; Constantin Dram, *Despre o anumită nostalgie şi „dezrădăcinare”*, CL, CXXX, 1997, 2, 15; Geo Vasile, *Romanul Tanei*, LFC, s. nouă, 1997, 10, 5; Miruna Mureşanu, UC, VII, 1997, 3–5, 7; Victor Cubleşan, ST, XLVIII, 1997, 11–12, 67; ***, GAC, VIII, 1997, 1–2, 76–78; Dram, *Lumi*, 83–88.

I. T.

SOARE Ion, *Rezervaţia de oameni*, Râmnicu Vâlcea, Almaron, 1996, 78 p. Naraţiune cu pretenţii, bazată pe o nereuşită combinaţie de elemente *science fiction* şi proză poliţistă. Toni Bazilescu construieşte în pădurea Schitu, din apropierea localităţii Lacul Lupului, un spaţiu concentraţionar în care oamenii sunt controlaţi prin hipnoză. Victimele sunt obligate să-i dea sânge fiului lui Toni, Alexandru, care trece printr-un extrem de rapid proces de îmbătrânire. Finalul deschis sugerează că ambiţiile de lider politic ale lui Bazilescu vor fi, totuşi, dejucate de autorităţi.

M. M.

✷ **SOARE Romeo**, *Transplant de caracter*, Târgu-Mureş, Ambasador, 1996, 107 p.

◆ Biblioteca Judeţeană Mureş (catalogul electronic).

I. T.

STANCA Dan, *Aripile arhanghelului Mihail*, Bucureşti, Nemira, 1996, 191 p. (Purgatoriu). Roman fantastic. În Bucureştiul anilor 1990, Horia Giugariu, ziarist devotat valorilor democraţiei, dar şi un idealist ratat, trăieşte o criză mistică. Stăpânit de o nepotolită dorinţă de purificare interioară, ziaristul, mânat de credinţa că poate zbura, se aruncă de pe acoperişul unei case. Gestul său se multiplică în universul romanului – de la sinuciderea lui Andrei, fostul său coleg de liceu, la cea a bunicului lui Elis, iubita sa din tinereţe, până la sinuciderile în masă iniţiate de o sectă ciudată de oameni născuţi prin lithogeneză. Straniul fenomen îi duce pe toţi la nebunie şi lasă loc manifestării unor forţe metafizice, prin intermediul cărora societatea românească e surprinsă critic, în tectonica ei aleatorie. Pe scena Bucureştiului postdecembrist, traversată de înfruntări ideologice şi politice, consemnate cu fidelitate, tensiunea epică este potenţată atât de intervenţiile neaşteptate ale unui plan fantastic, cât şi de ineditul relaţiilor dintre personaje, aspecte ce dau universului romanesc densitatea spirituală a unei veritabile „parabole creştine” (Luiza Marinescu). Palierul ideatic al romanului, dens şi captivant – de la demonia spirituală de natură politică şi ezoterică până la întrepătrunderea dintre miraculos şi mundan – rămâne totuşi „indecis între teza morală, fabulosul metaforic şi jocul de malefic, angelism şi morbideţe al personajelor” (Dan C. Mihăilescu).

◆ Dan C. Mihăilescu, *Realismul apocaliptic*, DOI, VII, 1996, 15, 15; Dragoş Tudoran, *Galben pe negru: Zdrenţuieli*, LTE, VI, 1996, 16–17, 4; Cristian Stamatoiu, *Efectul de sol şi defectul de*

apropiere, LFC, s. nouă, 1996, 17, 11; Miruna Mureşan, UC, VI, 1996, 8, 7; ***, RL, XXIX, 1996, 12, 4; Alex Ştefănescu, *Literatura dezgustului*, RL, XXIX, 1996, 35, 4; Luiza Marinescu, *O nouă formulă a romanului fantastic baroc*, VR, XCII, 1997, 9–10, 147–150; Dan C. Mihăilescu, *Graalul în noroi*, DOI, IX, 1998, 36, 15.

I. T.

❍ **STANCA Dan**, *Veneticul*, fragment de roman, CNC, VII, 1996, 8, 6.

I. T.

➤ **STAVILA Viorica**, *O femeie goală în faţa lui Dumnezeu*, în tr. autoarei, Bucureşti, Continent XXI, Baricada, 1996, 333 p. (În lb. franceză: *Une femme nue devant Dieu*, Paris, J. C. Lattès, 1975). Fragment: *Învierea*, CROR, VIII, 1996, 4, 24. Roman frescă dedicat începuturilor lumii creştine. În mediul feeric al Orientului, populat de negustori, nobili şi cerşetori, frumoasa Myriam din Magadala, sora lui Lazăr şi a Martei, devine rivala Salomeei la o petrecere dată de Irod, după uciderea lui Ioan Botezătorul. În acest chip, ea îl cucereşte pe Irod, dar şi pe romanul Lucius Marcellinus, însă, după ce ajunge să-i cunoască pe Iisus şi pe discipolii acestuia, îşi aduce aminte de vechiul ei nume, Maria, iar viaţa sa primeşte un nou înţeles.

■ *Une femme nue devant Dieu*, Paris, J. C. Lattès, 1975.

● Marele Premiu Broquette-Gonin al Academiei Franceze pe anul 1975.

◆ Alexandru Spânu, LCF, s. nouă, 1996, 4, 4; Ştefan Cioacă-Ioanid, CROR, VIII, 1996, 3, 6; Ion Murgeanu, *~ în faţa gloriei literare şi a Premiului Nobel*, CROR, VIII, 1996, 4, 24; Cornelia Ştefănescu, *Traiectorii*, JL, s. nouă, X, 1999, 17–20, 6; Radu Negrescu-Şuţu, *In memoriam*, DUL, X, 2000, 133, 53.

I. T.

❍ **STELARU Dimitrie**, *Noaptea geniului. Bunicul. Cojel*, fragmente din romanul *Doi lei planeta*, TMS, XXXI, 1996, 4, 10; 6, 5.

I. T.

STOENESCU Nina, *Lacrimile nu sunt de vânzare*, Ploieşti, Premier, 1996, 175 p. Roman de dragoste. Despre obiceiuri, prejudecăţi, legi şi bariere în formarea intelectuală şi educaţia sentimentală a unei tinere. Plasată în decor slav, biografia Polianei beneficiază de ascendenţa multiculturală a părinţilor şi reprezintă, din perspectiva întâlnirii a două civilizaţii (rusă şi tadjică), modelul identităţilor utopice. Iubirea ei ratată confirmă existenţa, ca eşec, a rivalităţilor îndrăgostite.

A. S.

STRĂTESCU Ion V., *Cartea secretelor*, Bucureşti, Editura Evenimentul, 1996, 286 p. (Epos). Roman istoric. Mihai a lui Vasile Hulubarul, furat, pe când era copil, de turci, învaţă zidăria, apoi se întoarce în ţară şi ridică o biserică la izvoarele Milcovului. Construcţia e consemnată în cronicele româneşti şi germane din sec. XVII–XVIII.

A. S.

STRĂTESCU Ion V., *Darul nebunilor*, Bucureşti, Vitruviu, 1996, 198 p. Roman istoric. Mihai Hulubaru, dintr-o vestită familie de meşteri zidari, cutreieră ţara, lăsând în urma lui semnele pasiunii şi ale iubirii de frumos. În cele din urmă, convins că, sub teroarea ocupaţiei străine, „neamul acesta al nostru va dispărea”, încearcă, fără succes, construcţia unei cetăţi subpământene, pentru salvarea de turci a unei comunităţi dobrogene.

A. S.

STROE Gheorghe, *Soarele roşu*, f. l., Teleormanul Liber, 1996, 124 p. Roman

politic. Despre utopia uniformizării şi despre manipularea psihică în comunism. Modelul analitic al identității pierdute („o copie a copiei copiei”) şi al statutului supravegheat de „componentă a puterii” este, în carte, dublura fostului preşedinte al regimului totalitar.

◆ Iulian Bitoleanu, MND, I, 1998, 1, 20.

A. S.

SUBIN Adriana, *Schelete din şifonierele de lux*, Bucureşti, Vivaldi, 1996, 304 p. Roman polițist.

A. S.

❍ **SUCIU Titus**, *Călătoria*, fragment din romanul *Colonelul nu pune întrebări*, VRR, II, 1996, 3, 13.

A. S.

ŞEICARU Pamfil, *Vulpea roşcată*, ed. îngr. de Vasile Iliescu şi Virginia Şerbănescu, Bucureşti, Editura Jurnalul literar, 1996, 236 p. Cu o pref. de Vasile Iliescu şi o *Notă asupra ediției* de Virginia Şerbănescu. Fragmente: ≈, JL, s. nouă, VI, 1995, 41–44, 4; Bărbulescu, *Ocrotiți*, 155–160. Biografia romanțată a Elenei Lupescu, amanta prințului Carol al II-lea. Cartea e un inventar de argumente, ilustrând „ritualul excesului” erotic al *vulpii roşcate*.

◆ Ştefan Borbély, *Povestirile unui exilat la München*, F, XXXI, 1995, 1, 22; Mircea Muthu, *Literatura exilului*: ~, VTR, XXVI, 1996, 9, 28–29; Şerbănescu, *Lângă*, 177.

A. S.

❍ **ŞEPTILICI Ara**, *Arta defulațiunii*, fragment de roman, RL, XXIX, 1996, 19, 14–15.

A. S.

TĂNASE Constantin, *Taina şarpelui*, Bucureşti, Editura Ministerului de Interne, 1996, 112 p. (Police Club). Roman polițist.

A. S.

THEODORU Ştefan Gh., *Un milionar nebun*, Bucureşti, Editura Societății Tempus, 1996, 539 p. Roman al parvenirii în lumea marilor afaceri. ≈ urmăreşte ascensiunea lui Marianne Damian în structura administrativă a unei companii newyorkeze. Angajată ca secretară, eroina parcurge drumul spre vârful ierarhiei, apropiindu-se de Lee Boullard, directorul general căruia, în final, îi ia locul. Materialul epic e constituit exclusiv din evenimente corporatiste: licitații, spionaj economic, cedarea unui pachet de acțiuni, controlul consiliului de administrație, intrarea pe piața europeană etc. Personajele par simple accesorii ale acestui peisaj, identificate prin funcția pe care o ocupă în companie. Din păcate, prea sărac pentru a fi o frescă a lumii afacerilor, romanul se dovedeşte şi prea schematic pentru a reda drama parvenirii.

◆ ***, RL, XXXI, 1998, 49, 7.

A. T.

TIMCU George, *Iubire la sfârşit de lume*, Bucureşti, Eminescu, 1996, 241 p. Cu o caracterizare nesemnată pe coperta a IV-a. Roman de dragoste. La aproape cincizeci de ani, Octavian Herța, inginer la un institut de proiectări, o regăseşte pe Anda, iubita din tinerețe. Povestea lor de dragoste amenință să îi distrugă reputația, cariera şi familia, devenind un factor de dezagregare. Textul proiectează drama erotică pe un fond social, încercând să evoce cotidianul sumbru al anilor ’80. Perspectiva asupra societății comuniste se vrea deziluzionată şi apocaliptică. E un „sfârşit de lume” care se ilustrează grotesc prin magazine goale,

coloane oficiale şi demolări. Totuşi, lipsa de prospeţime a observaţiei, limitată la folclorul epocii, compromite fresca socială. Inedită rămâne rezolvarea dramei sentimentale în spaţiul public, prin violenţă verbală şi trivialitate, într-o lume în care intimitatea e suprimată de „turnătoria" generalizată.

◆ Fănuş Băileşteanu, LTE, VIII, 1998, 5–7, 4 .

A. T.

TRĂILĂ Petre, *Rechinii*, Cluj-Napoca, Casa Cărţii de Ştiinţă, 1996, 167 p. Cu un cuvânt înainte al autorului. Roman al lumii interlope contemporane. Steven, student la medicină, aflat probabil la Chicago, dă primele îngrijiri medicale unui gangster, Frank Preston, zis Bătrânul, rănit într-o încăierare pe Avenue Michigan. Acuzat pe nedrept de complicitate, Steven ajunge la închisoare. Recunoscători, gangsterii îi oferă o avere colosală şi îi facilitează împlinirea aspiraţiilor sale profesionale. Lumea din afara legii beneficiază, din partea autorului, de o relativă simpatie. Răufăcătorii sunt foşti copii ai străzii, de fapt victime care victimizează la rândul lor, pentru că refuză să mai fie victimizate.

M. M.

❍ **TUDOR-ANTON Eugenia**, *Zbor în jos*, VR, XCI, 1996, 3–4, 118–124; *Fuga*, LCF, s. nouă, 1996, 24, 8–9, fragmente din romanul *Oaza*.

A. T.

ŢEPENEAG Dumitru, *Hotel Europa*, Bucureşti, Albatros, 1996, 501 p. Fragmente: *Europa! Europa!*, RL, XXVI, 1993, 37, 14–15; *Europa! Europa!*, CNT, 1993, 39, 3; 40, 7; 41, 7; 42, 7; 43, 7; 44, 7; 45, 7; 46, 7; *Europa! Europa!*, RL, XXVII, 1994, 10, 14–15; *Europa! Europa!*, VR, LXXXIX, 1994, 3–4, 14–29; *Europa! Europa!*, ZBR, VI, 1995, 1–2–3, 20–21; 4–5–6, 16–18; *Fragment de roman*, ST, XLV, 1994, 4–5, 12–13; *Europa, Europa*, ST, XLVI, 1995, 6, 14–19; *Scrisoarea*, RL, XXVIII, 1995, 21–22, 22–23; *Curse*, LCF, s. nouă, 1995, 23, 8–10; *Europa! Europa!*, APS, VI, 1995, 8, 16–17; ≈, TMS, XXX, 1995, 11, 8–9; 12, 8–9; ≈, VR, XC, 1995, 11–12, 26–46. Roman cvasirealist, primul dintr-o trilogie din care mai fac parte *Pont des Arts* (1999) şi *Maramureş* (2001). Protagonistul, autobiografic în bună măsură, din primul roman al trilogiei, ≈, se priveşte în oglindă, ca şi cel din finalul romanului-capăt de ciclu narativ, *Maramureş*, regăsindu-se, emblematic, în postura fetală, ghemuit în propria cochilie, corporală şi textuală totodată. Personaj angoasat, excedat de neputinţele vârstei, de sciatică şi de nesmintita gelozie a nevestei, ca şi de câte o pană de inspiraţie creatoare, romancierul din ≈ se teleportează, compensativ, în spaţiul propriei ficţiuni romaneşti. Cu alte cuvinte, intră printr-un portal în lumea de dincolo de oglindă, ca reflex grotesc-parodic şi dezabuzat al ingenuei protagoniste a lui Lewis Carroll. Roman picaresc, cu un discurs narativ antipsihologizant, de scenariu cinematografic, împânzit de frecvente disertaţii parodice de imagologie privind românismul, ≈ este una dintre cele mai spectaculoase construcţii epice postdecembriste.

▼ Pref. şi *curriculum vitae* de Nicolae Bârna, Bucureşti, Gramar, 1999.

■ *Hôtel Europa*, tr. în lb. franceză de Alain Paruit, Paris, Éditions P. O. L., 1996; ≈, tr. în lb. germană de Ernest Wichner, Berlin, Alexander Fest Verlag, 1998; ≈, tr. în lb. germană de Ernest Wichner, Frankfurt am Main, Suhrkamp Verlag, 2000.

● Premiul filialei Dobrogea a Uniunii Scriitorilor şi al rev. „Tomis" pe anul 1996; Premiul UNESCO

pe anul 1996; Premiul Salonului Național de Carte, Cluj, pe anul 1997.

◆ Tudorel Urian, *Casa noastră comună, textul*, CVT, s. nouă, II, 1996, 7, 6; Eugen Simion, *Personajele realiste în căutarea autorului oniric*, LTE, VI, 1996, 31, 3, 14; Octavian Soviany, *Europa ca text*, CNT, 1996, 36, 5; Gabriel Dimisianu, *Onirismul bine temperat*, RL, XXIX, 1996, 36, 11; Edgar Reichmann, *Un hôtel sans étoiles*, „Le Monde”, LII, 1996, 16077, V; Claudiu Groza, *Pribeag prin Europa*, APS, VII, 1996, 10, 9; Ion Vartic, *„L'Extrême-contemporain” și romanul său*, APS, VII, 1996, 10, 8; Laurențiu Hanganu, *Viața ca eșec*, LCF, s. nouă, 1996, 43, 5; Elena Beram, *Europa, un mare hotel*, JL, s. nouă, VIII, 1997, 47–52, 3; Cornel Regman, *La întretăierea Oniricului cu Picarescul*, JL, s. nouă, VIII, 1997, 47–52, 3; Daniel Cristea-Enache, *Farmecul discret al realismului*, ALA, VI, 1997, 356, 6; Ion Vartic, *Un roman „extrem-contemporan”*, RL, XXX, 1997, 7, 10; Vasile Spiridon, *Hotel Babel*, LCF, s. nouă, 1997, 8, 7; Nicolae Bârna, *~ – avataruri ale unei repatrieri literare*, CNT, 1998, 18, 1, 10–11; Ion Simuț, *Criza romanului?*, F, XXXIV, 1998, 7–8, 5–6; Tudorel Urian, *„Romanul românesc parcurge un drum dramatic”*, F, XXXIV, 1998, 11, 38–41; Dan Perșa, TMS, s. nouă, II, 1997, 11, 6; Bârna, *Țepeneag*, 216–254; Buciu, *Țepeneag*, 36–38, 232–233; ***, *Dicționar analitic*, II, 134–136 (Ion Vartic); Irina Petraș, *~ sau cele trei sfere*, APS, XI, 2000, 3, 8–10; Dimisianu, *Lumea criticului*, 170–174; Micu, *Literatura*, 317; Urian, *Proza*, 60–62. ❒ V. și *Zadarnică e arta fugii*, 1991.

L. Pv.

❍ **ȚUGUI Haralambie**, *Partea fieroasă și partea lemnoasă*, fragment din romanul *Arma de tărie*, VAR, VII, 1996, 6, 15, 22–23.

A. T.

UNGUREANU Dumitru, *Cartea păcatelor. Roman fără titlu*, Timișoara, Marineasa, 1996, 150 p. Cu o pref. a autorului. Roman socio-pornografic. În anii ’80, într-un mic oraș de provincie a cărui viață palpită în jurul uzinei, copilul lui Grigore Mântuleasa, simplu muncitor la atelier, moare într-un accident de mașină. Vinovatul, inginerul Alexandru Sorică, din conducerea uzinei, se ocupă de organizarea înmormântării, participă la reuniunile familiei îndoliate și mobilizează muncitorii pentru a alcătui un cortegiu impunător. Drama lui Grigore Mântuleasa provoacă intersecția a două categorii sociale aflate la antipozi. Totuși, semnificația acestei întâlniri nu e socială, ci erotică. În chip surprinzător, înmormântarea îi permite lui Grigore să o cunoască pe Claudia, soția lui Alexandru. Cu acordul subînțeles al inginerului, cei doi au o relație strict fizică, ale cărei manifestări variate nu ocolesc perversiunea și opțiunile sexuale neobișnuite. Opoziția socială se reface pe planul senzualității, unde gusturile sofisticate ale cuplului Sorică intră în contrast cu priapismul frust al lui Grigore. Inedit rămâne imaginarul decadent al unei sexualități orgiastice, proiectat asupra mediului industrial comunist.

◆ Laura Lazăr, EX, XXVIII, 1996, 10–11–12, 33; ***, BNR, XLVI, 1997, 12, 95; Ion Roșioru, MET, VIII, 1997, 3, 3; Al. Th. Ionescu, VTR, XXVII, 1998, 7, 41; Eugen Curta, VTR, XXVII, 1998, 7, 43.

A. T.

❍ **URICARU Eugen**, *O cale de ieșire*, LTI, 1996–1997, 20, 97–101; *Cel mai „valabil” lucru din lume*, VR, XCII, 1997, 1–2, 49–58, fragmente din romanul *Supunerea*.

A. T.

URSA George, *Cronică din vremea tătarilor*, în vol. *Cronică din vremea tătarilor. Pâine și mortar. Romane*, II, București, Editura Societății Scriitorilor Români, 1996, p. 5–125. Cu o caracterizare pe coperta a IV-a de Mihai Prepeliță și cu o pref. a autorului. Vol. mai cuprinde două poezii, *Omul umil* și *Sabia*. Microroman social. Conceput exclusiv ca un

monolog interior, textul propune o critică socială şi ideologică a lumii comuniste a anilor ’60, care pe alocuri capătă accente vituperante. Solitar şi autodidact, refuzând orice formă de integrare socială, autorul acestei lungi diatribe, Nelu, este un explorator al mediilor periferice, care frecventează mahalaua, bâlciul ori boema în căutarea proletariatului autentic, necorupt de privilegii şi de conformism. Descoperind, la capătul unei vieţi petrecute printre marginalizaţi, neputinţa de a regăsi „farmecul discret al proletariatului”, personajul se sinucide. Atracţia rimbaldiană pentru mediile colorate de la periferia societăţii comuniste asigură romanului un material epic particular, ratat, din păcate, prin tratarea monotonă.

A. T.

URSA George, *Pâine şi mortar*, în vol. *Cronică din vremea tătarilor. Pâine şi mortar. Romane*, II, Bucureşti, Editura Societăţii Scriitorilor Români, 1996, p. 127–204. Cu o caracterizare pe coperta a IV-a de Mihai Prepeliţă şi cu o pref. a autorului. Vol. mai cuprinde două poezii, *Omul umil* şi *Sabia*. Microroman social. Asemenea celuilalt roman al aceluiaşi autor, *Cronică din vremea tătarilor* (1996), ≈ este conceput ca un lung monolog interior, care pe alocuri capătă accente vituperante. Oferind variaţiuni pe tema opoziţiei dintre proletarii marginalizaţi şi cei privilegiaţi, cele două romane nu se diferenţiază decât prin câteva elemente superficiale, care privesc identitatea personajului principal. Monologul este atribuit aici unui muncitor, Nae Gheorghe, zis Costică, nemulţumit de condiţiile de trai, de lipsa mâncării şi de precaritatea igienei din timpul dictaturii comuniste. În ciuda unui univers de preocupări legate strict de satisfacerea nevoilor materiale, personajul urmează o schemă stereotipă a destinului personal şi, asemenea eroului din *Cronică din vremea tătarilor* (1996), ca o formă ultimă a decepţiei, îşi pune capăt zilelor.

A. T.

URSACHE Magda, *Astă vară n-a fost vară…*, Iaşi, Institutul European, 1996, 369 p. (Inorog, 10). Cu o pref. de Luca Piţu. Roman realist cu tentă autobiografică. Naraţiunea urmăreşte destinul Liei Alexianu, din 1958 până la Revoluţie, evocând ultimii ani de liceu, studenţia şi activitatea sa în mediul de cercetare filologică. Descendentă a unei familii burgheze persecutate după instaurarea regimului proletar, protagonista îşi fabrică un mit al inaderenţei la valorile societăţii comuniste şi, periodic, retrăieşte sentimentul inadaptării. Biografia Liei Alexianu e marcată de reîntoarcerea obsesivă la figura tatălui, fost avocat în România interbelică. Acesta, în vara anului 1958, înainte de a fi arestat, se sinucisese. Cartea amplifică, prin reveniri succesive, semnificaţia acestui act, înţeles ca o ipostază eroică a rezistenţei anticomuniste. Paginile de evocare a pregătirii sinuciderii la care participă întreaga familie se reţin prin explorarea unei situaţii-limită care obligă personajele să conştientizeze şi să asume realitatea dramatică a unei morţi anunţate.

◆ ***, RL, XXIX, 1996, 31, 5; ***, BNR, XLVI, 1997, 12, 95; Geo Vasile, LCF, s. nouă, 1997, 20, 16.

A. T.

✷ **VACARIU Dumitru**, *Cronica regatului blestemat*, Iaşi, Timpul, 1996. „Scriitorul cantonează [...] în acelaşi spaţiu concentraţionar, doar că privirea sa trece acum dincolo de trauma personală, cuprinzând un întreg popor, supus unui diabolic proces de imbecilizare” (Nicolae Turtureanu).

◆ Nicolae Turtureanu, *Un roman al deriziunii*, CRC, 1996, 19–20, 10.

A. T.

✷ **VĂDUVA Gheorghe**, *Orb în lumină*, Bucureşti, E. M., 1996, 304 p. Fragment: *Orbul luminii* (romanul e anunţat iniţial cu titlul *Orbul luminii*), VAR, V, 1994, 6, 10–11. „Deşi apărut după *Muntele iernii* (1992), ≈ are acţiunea plasată înaintea acestuia. În garnizoana unde îşi are comandamentul divizia comandată de Gheorghe Vâlceanu se petrec evenimente care constituie, de fapt, începutul revoltei din decembrie 1989. […] Romanul se dovedeşte o reconstituire onestă, destul de fidelă, a acelor momente asupra cărora fiecare pare să deţină adevărul său" (Nicolae Baboi).

◆ ***, UC, VI, 1996, 10, 15; Nicolae Baboi, *Romanul ca un reportaj mai lung*, VAR, VIII, 1997, 6, 18–19, 21.

A. T.

❍ **VLASIU Ion**, *Happening*, fragment din romanul *Nebunul din turn*, TR, s. nouă, VIII, 1996, 28, 8–9.

A. T.

❍ **VOICU Alexandra**, *Aşa trăit-a Cartazar*, fragment de roman, CNT, 1996, 39, 7.

A. T.

VULPESCU Ileana, *Carnetul din port-hart*, Bucureşti, Eminescu, 1996, 475 p. Cu o notă bio-bibliografică. Fragment: ≈, LTE, II, 1992, 1, 8, 15. Roman realist. Evocare a societăţii româneşti interbelice din perspectiva a două cupluri de pensionari, Daniel şi Marina Şerban, respectiv Sanda şi Mitică Băncilă, care îşi trăiesc senectutea în anii regimului comunist. Naraţiunea împleteşte rememorările nostalgice cu explorarea unui conflict între generaţii, care îi opune pe părinţii care s-au sacrificat în numele idealului naţional, copiilor care emigrează în Occident, în căutarea unei salvări individuale. Întreţesută cu fragmente dintr-un jurnal de front, care consemnează desfăşurarea luptelor de la Mărăşti şi Mărăşeşti, această mărturie „de generaţie" ascunde, abia camuflată, evocarea pios-naţionalistă a unei istorii idealizate.

▼ Ploieşti, Tempus, 1996; Ploieşti, Tempus, 1998.

◆ ***, UC, II, 1992, 5, 14; Alex Ştefănescu, RL, XXIX, 1996, 28, 4 ; Florin Costinescu, CUN, I, 1996, 13, 3; ***, UC, VI, 1996, 9, 15; Mihaela Ţiclete, TR, s. nouă, IX, 1997, 11, 4; ***, GAC, VIII, 1997, 1–2, 76–78.

A. T.

❍ **ZLOTEA Mircea**, *Insula Disperării*, fragment de roman, AST, 1996, 1–2–3, 122–123.

A. T.

1997

AGÂRBICEANU Ion, *Prăbuşirea*, în vol. *Opere*, XV, Bucureşti, Minerva, 1997, 344 p. Ed. îngr. de Mariana Iova şi Victor Iova. În ms. a mai purtat titlul *Familia Creţu*. Fragmente: ≈, TR, IV, 1960, 15, 4–5; *Ruleta*, GL, X, 1963, 22, 3; ≈, MS, V, 1974, 1, 60–69. Roman social şi de analiză psihologică. „Orgoliul puterii şi lăcomia de avere ale lui Ion Creţu se convertesc, într-un moment de criză biologică, într-o nepotrivită pasiune erotică pentru o femeie tânără, cu un psihic detracat de patima jocurilor de noroc" (Gheorghe Pienescu).

◆ Vatamaniuc, *Agârbiceanu*, 144–145; Zaciu, *Agârbiceanu*, 211; Regman, *Agârbiceanu*, 13, 207; Gheorghe Pienescu, *Precizări pe marginea unui „roman"*, MS, V, 1974, 1, 58–60; Vatamaniuc, *Agârbiceanu. Biobibliografie*, 63, 483; *Scriitori români*; Miruna Mureşan, UC, VII, 1997, 9, 7; Z. Ornea, *Un roman inedit al lui ~*, RL, XXX, 1997, 43, 9. ❐ V. şi D. C. R. R., *Căsnicia lui Ludovic Petrescu*, 1912.

I. I.

ALB Lia, *Senioria țărănească*, Arad, Mirador, 1997, 297 p. Roman de dragoste, dublat de unul de familie. Lia, descendentă a unei vechi familii din Nădlac, a cărei istorie este evocată copios, cu precădere sub aspectul suferințelor îndurate pe vremea comuniştilor, se îndrăgosteşte de actorul Radu Roman, ruda sa, de care se apropie cu ocazia unui spectacol teatral la Arad, la câțiva ani după evenimentele din decembrie 1989. Bărbatul, care ignora relația lor de familie, face parte din acelaşi clan, Caba, cu adânci rădăcini în istoria Banatului multietnic, a cărui ascendență neaoş-românească, sugerată şi prin titlul cărții, învață să o prețuiască. Pentru scurt timp, fără a întâmpina, de fapt, reacția celor din jur, Radu Roman reuşeşte să plece, împreună cu iubita sa, la Veneția, deşi aceasta era căsătorită. Cu accente patetice, mai ales în evocarea persecuțiilor din primele decenii de comunism, scrierea reuşeşte să-şi tempereze tonul atunci când urmăreşte cazuistica relațiilor inter-umane, evoluția sinuoasă a unor sentimente contradictorii.

◆ Florin Bănescu, *Un debut remarcabil*, OPR, II, 1997, 3–4, 281–282.

I. I.

ALDULESCU Radu, *Istoria eroilor unui ținut de verdeață şi răcoare*, Bucureşti, Nemira, 1997, 250 p. (Purgatoriu). Roman cu tentă naturalistă inspirat din lumea periferiei bucureştene, în perioada trecerii de la regimul comunist la democrație. Personajul principal, Aurel (zis Relu) Golea, întreprinde o adevărată expediție, împreună cu prietenii săi Andrei Ilieş şi Laur Trandafir, căutând să scape de o viață mizeră şi lipsită de orizont prin trecerea ilegală a graniței, la Timişoara. Evenimentele din Decembrie 1989 le schimbă planurile. Poezia frustă a sexualității traduce, fizic, nevoia de apropiere şi căldură sufletească. Narațiunea este bine condusă, dar autorul nu reuşeşte să instituie un spațiu epic relevant prin simpla etalare a unui exces de mizerie, zoaie şi nefericire.

◆ Miruna Mureşanu, *Proză românească*, UC, VIII, 1998, 2, 5; Dan C. Mihăilescu, *Proza „de urât şi mizerie”*, DOI, IX, 1998, 22, 14; ***, *Proză scurtă şi roman*, F, XXXIV, 1998, 10, 55; Boerescu, *Păcatele*, 84–86; Geo Filişanu, *Între Scylla şi Caribda vieții noastre*, VR, XCV, 2000, 12, 130–131.

M. M.

✷ **AMORAN Lucian-Claudiu**, *Deriva*, Bucureşti, Editura Fundației Luceafărul, 1997, 196 p. Probabil un roman psihologic.

◆ ***, RL, XXX, 1997, 20, 4; Geo Vasile, *Ieşirea eroului din laşitate*, LCF, s. nouă, 1997, 14, 10.

I. I.

❍ **ANDREI P.**, *Nendre cel bucuros*, fragment de roman, UNO, VIII, 1997, 1, 19–20.

I. I.

APOSTOAIA George, *Alertă la poliție*, Bucureşti, Editura Ministerului de Interne, 1997, 136 p. (Police Club). Roman polițist.

I. I.

✷ **ARGHEZI Baruțu T.**, *Dincolo de zare*, Oradea, Anotimp şi Abaddaba, 1997. „Un roman al Mărțişorului, un jurnal autobiografic [...], contribuție majoră la configurarea portretului unei personalități şi a unei ambianțe speciale” (Ion Davideanu).

◆ I.[on] D.[avideanu], F, XXXIV, 1998, 9, 92.

I. I.

ARION George, *Nesfârşita zi de ieri*, Bucureşti, Flacăra, 1997, 271 p. Fragment: *Pământ gol* (romanul e anunțat cu titlul *Pioni pentru rege*), LCF, s. nouă, 1996, 32, 8–9. Roman politic cu tentă polițistă. Restituie, în

mod tensionat, o potențială cabală, pusă la cale, din motive politice, de serviciile secrete internaționale, pentru înlăturarea fizică a regelui Mihai, cu ocazia uneia din revenirile sale în România.

I. I.

❍ **BABOI Stelian**, *Fenomenologia iubirii*, fragment de roman, DAC, VIII, 1997, 24, 47–49.

I. I.

BACIU Dorin, *Frumosul Paraniv. Roman de dragoste*, Botoşani, Axa, 1997, 185 p. În ciuda subtitlului, este vorba mai degrabă de un roman social şi de atmosferă. Paraniv, bărbat cu o ereditate încărcată, iubit cu patimă de femei, îşi duce viața într-un târg moldovenesc a cărui abulie somnolentă, bine sugerată stilistic, este tulburată doar de apariția mişcării legionare. Incapabil să evalueze corect violența membrilor săi, după căsătoria din interes cu o prințesă bătrână, Enacovici, Paraniv sfârşeşte la stâlpul infamiei, sub biciul a doi torționari, Petrescu şi Dâmbovițeanu, conduşi de un malefic Iordan, care-şi răzbună astfel pierderea propriei logodnice, sedusă de Paraniv. Acțiunea se petrece în partea a doua a anului 1940, prevestitor al unor timpuri zbuciumate. Performante rămân, în prima parte a cărții, formele evocării. Acțiunea înaintează lasciv, într-un perimetru al percepțiilor modificate, cu moliciuni infinitezimale, într-o straneitate de tip sud-american, care se pierde în partea a doua, stilisticeşte tributară obiectivității reci, explicative.

◆ Maria Baciu, HPR, 1998, 1, 13; Carletta-Elena Brebu, ATN, XXXVI, 1999, 2, 5.

I. I.

BANCEA Melania, *Iubire cu înlocuitori*, Târgu-Mureş, Edipus Tipo, 1997, 158 p. Roman de cazuistică afectivă. Restituie, cu aplomb şi cu o istețime bine strunite epic, căile pe care se ajunge la facerea şi desfacerea unor cupluri în preziua evenimentelor din decembrie 1989. Acțiunea se petrece la Craiova, în mediu spitalicesc. Greu de înțeles, totuşi, dedicația de pe p. de gardă, implicând un mesaj subliminal: „Soțului meu, cu dragoste”.

I. I.

✷ **BANDRABUR Ionel**, *Ora astrală a României*, Focşani, Sogend, 1997, 104 p.

◆ Biblioteca Academiei Române Bucureşti (catalogul electronic).

I. I.

BARBU STOIAN Filoteea, *Iubire de septembrie*, Bucureşti, Semne, 1997, 162 p. Roman de observație psihologică şi socială, în care epicul şi personajele, plasate în România primului deceniu postcomunist, sunt inconsistente, iar analiza (bazată pe discursul indirect liber) nu depăşeşte nivelul unor notații pretins subtile, în fond banale însă, ca de jurnal mediocru.

◆ Gabriel Avăcăriței, LCF, s. nouă, 1997, 41, 16.

L. Pv.

BARBUL Florica, *Soțiile domnului Ionescu*, Timişoara, Mirton, 1997, 109 p. Cartea a suferit prelucrări, fiind retipărită cu titlul *Iuliana* (1998). Roman de familie, cu acțiunea plasată în Bucureşti şi în Italia, în ultimele trei decenii ale sec. XX. Construcția de caractere şi conflictul epic suferă de un supărător schematism, frazarea eşuează adesea în formulări stereotipe, discursul romanesc fiind, în ansamblu, nerelevant sub raport estetic.

▼ *Iuliana*, Timişoara, Mirton, 1998.

L. Pv.

BĂILEŞTEANU Jean, *Geniul şi închipuirea*, Craiova, Editura M. J. M., 1997, 230 p. Conform unei notiţe de pe ultima pagină, ≈ a fost scris între aprilie 1985 şi 7 aprilie 1987. Roman erotic, a cărui acţiune se petrece într-o Românie a anilor '60. Tema filozofică anunţată în titlu eşuează din primele pagini, datorită reflecţiilor mediocre prin intermediul cărora protagonistul, Tretie Răbdare, se autocaracterizează. De altfel, această temă este abandonată apoi cu totul, iar romanul se complace în relatarea unor aventuri galante, de mahala provincială, ale unui alt personaj, Puiu Dinescu.

◆ Tudor Nedelcea, *De la Poiana lui Iocan la Valea Desnăţuiului*, TG, I, 1999, 4–5, 24–27.

L. Pv.

✷ **BĂRAN Vasile**, *Dracula. Adolescentul blestemat*, Bucureşti, For You, [1997?], 152 p. „Autorul a purces la o amplă documentaţie, pe urmele prinţului valah Ţepeş, în Turcia, Ungaria, Austria, urmărind descrierea adolescenţei acestuia" (Viorel Sâmpetrean).

◆ Viorel Sâmpetrean, *Ţepeş, nepotul domnului*, AZI, 1999, 10, 5.

I. I.

BĂRAN Vasile, *Mierea din nevasta altuia*, Bucureşti, Scripta, 1997, 155 p. Cu o pref. de Fănuş Neagu. Roman realist, evocând scene din viaţa mic-burgheză, banală, a grefierului Aureliu Bretan, în perioada comunistă. Titlul se referă la aventura soţiei acestuia, Maria Bretan, cu un prieten al familiei.

◆ Gheorghe Marin, UC, VII, 1997, 6, 4.

C. T.

BĂRBULESCU Simion, *Marea iubire (Mărturisirile lui Adrian Doinaru)*, Piteşti, Carminis, 1997, 156 p. Cu o postf. de Carmen Iordăchescu, intitulată *Romanul unui critic literar*. Conform notaţiei din finalul textului, cartea a fost scrisă între 1945–1947 şi revăzută în 1992. Este publ. în 1997, la insistenţele editurii – după cum reiese din postf. Roman psihologic. În România primilor ani de după cel de-Al Doilea Război Mondial, Adrian Doinaru, dezamăgit în urma unei iubiri ratate, se retrage în provincie, devenind profesor de ţară. Discursul confesiv al personajului, pe care se bazează romanul, dezvăluie motivaţiile principiale, psihologice, ale deciziei sale.

◆ Constantin Dram, *Între Tristan şi Don Juan (sau pagini de tinereţe adunate în roman)*, CL, CXXXI, 1997, 5, 16; Marian Chirulescu, GAC, VIII, 1997, 1–2, 67–68.

C. T.

❍ **BLAJ Emilian**, *Seniorii din casa scărilor*, fragment din romanul *Gumă de mestecat*, LCF, s. nouă, 1997, 31, 8–9.

M. M.

BODEA Sabin, *Preţul unei greşeli*, Arad, Viaţa Arădeană, 1997, 144 p. Cu o pref. de Florin Bănescu. Ilustraţiile, de o calitate îndoielnică, sunt semnate de Ion Chihaia Ionuţ. Conform pref., cartea a fost scrisă în anii '70. Roman de dragoste, cu acţiunea plasată în România anilor '70. Scenariul relaţiei erotice dintre Emilia şi Radu (personajele principale) suferă de toate clişeele literaturii melodramatice de raftul al doilea.

C. T.

BOGZA Daniel, *Femeia de dincolo*, Baia Mare, Helvetica, 1997, 106 p. Roman de dragoste, cu acţiunea plasată în mediul citadin contemporan, legat de problematica relaţiilor intra şi extraconjugale. Scriitura sigură şi alertă, la persoana întâi, contribuie în chip evident la ocolirea clişeelor specifice genului. Analiza psihologică ar fi putut avea

nuanțări, dar profilul protagonistei, precum şi natura personajelor cu care aceasta intră în relație, rămân, până la urmă, convingătoare şi autentice.

C. T.

BOROIANU Petru, *Dragoste şi război*, Iaşi, Periscop, 1997, 218 p. Roman de dragoste. Scenariul amoros, derulat pe fondul celui de-Al Doilea Război Mondial, în România şi în Germania, îi are ca protagonişti pe nemțoaica Iulia Klauss şi pe ofițerul român de aviație Doru Daniel. Literatură de consum.

L. Pv.

BOROSCHI Teodor, *Ultima evadare*, [Alba Iulia], Generis, 1997, 124 p. Roman de detenție. Inginerul Traian Mureşan este închis într-o puşcărie de drept comun, pentru tentativa de trecere frauduloasă a graniței (contextul istoric şi politic este cel al României din anii 1990–1991). Romanul conține imaginea realistă, autentică şi intens colorată a vieții de detenție şi a personajelor care populează universul concentraționar.

L. Pv.

BRADU Mihai, *Aik, Şoimarul*, Bucureşti, Semne, 1997, 229 p. Roman rural. Măruntele întâmplări din lumea satului românesc al anilor '50–'60 şi personajele de acolo devin, pe firul memoriei unui narator conştiincios, imagini legendare, uneori aproape fantastice, ale unui univers care-şi conține aura de mister. Temă stereotipă, tratată comun. Talentul de povestitor al autorului e, totuşi, evident. Fragmentul critic tipărit pe coperta a patra, semnat de Ion Țugui, supralicitează valoarea cărții.

L. Pv.

❍ **BUCUR Marin**, *Nor deasupra muntelui*, apărut în f. rev. ALC, I, 1997, 7–11; II, 1998, 3; III, 1999, 1; IV, 2000, 9. Roman al vieții monahale.

C. T.

CALAFETEANU A., *Patimă şi vis*, Bucureşti, Romfel, [1997?], 384 p. Roman social, cu palide inserții de analiză psihologică, ce urmăreşte rapida disoluție morală şi profesională a doctorului Crab, chirurg de mare valoare deontologică, sub acțiunea unui anturaj viciat. Hibrid prozastic, de o artificiozitate şi un tezism cvasigrotesc.

◆ Simion Bărbulescu, LCF, s. nouă, 2000, 20, 16.

D. G. B.

CALOMFIRESCU Nicolae, *Paradisul obligatoriu*, [Bucureşti?], Viitorul Românesc, 1997, 213 p. Roman al „vrajei şi caraghioslâcului provinciei", cum spune pe copertă Dumitru Radu Popescu, ce evocă un crâmpei din viața târgului Severinului, la finele celui de-Al Doilea Război Mondial. Cu sensibilitate şi duioşie temperate de ironie, cu multă nostalgie şi tot atâta tandră înțelegere, epicul comunică farmecul inconfundabil al unui lumi încremenite într-un prezent aparent meschin, abstras cursului dramatic al istoriei.

◆ Miruna Mureşan, UC, VIII, 1998, 11, 11; Dan Buciumeanu, TG, II, 2000, 1–3, 44–46.

D. G. B.

❍ **CANGE Radu**, *Paznicul muzeului*, fragment de roman, CNT, 1997, 47, 8–9.

D. G. B.

CARACALEANU Petre, *Oraş liniştit*, Bucureşti, Mira, 1997, 130 p. Roman dedicat memoriei militarilor căzuți în timpul revoluției din decembrie 1989. Ca text, nu trimite la evenimentul invocat decât prin moartea violentă a personajului central, în rest cartea axându-se, cum spune chiar

autorul, pe descrierea „servituţilor aplatizante ale vieţii de cazarmă”. Mutat disciplinar în garnizoana unui molcom târg de provincie, tânărul ofiţer Lucian Alexandrescu, deşi om al datoriei, trăieşte un confuz sentiment al ratării. Schematismul discursiv al psihologiilor şi pasta diluată a picturii sociale califică efortul artistic al scriitorului.

D. G. B.

✷ **CARAGHIAUR Eugen Enea**, *Visuri şi tentaţii*, Bucureşti, Pan-Arcadia, 1997. Roman social, anunţat ca făcând parte din *Trilogia umbrelor*, care ar mai cuprinde vol., neapărute încă, *O frescă de societate* şi *Istoria PNŢ în luptă cu Carol al II-lea*. Desfăşurată pe două planuri, acţiunea urmăreşte viaţa familiei lui Ştefan, „căpetenie şi seminţie scăpătată” (Constantin Dumitrache), dar şi viaţa României reîntregite dintre cele două războaie mondiale.

◆ Constantin Dumitrache, LCF, s. nouă, 1998, 32, 4.

D. G. B.

CARP Firiţă, *Cel mai aproape de fericire*, Bucureşti, E. M., 1997, 219 p. Face parte dintr-un ciclu ce mai cuprinde romanele *Ce mult te iubesc* (1991) şi *Legătura de dragoste* (1994). Roman de dragoste. Locotenentul de grăniceri Ştefan Moldovan e recompensat, pentru profesionalismul probat în lupta cu traficanţii din zona Moldova-Nouă, cu un sejur de două săptămâni în Sicilia, unde trăieşte o neaşteptată poveste de iubire cu insulara Gina. Derulat la persoana întâi, discursul epic proiectează o dramă a indeciziei. Nervul bine strunit al scriiturii pare a vorbi de un prozator de incontestabil talent.

◆ Gheorghe Marin, UC, VII, 1997, 11, 10; V. M., VAR, VIII, 1997, 11, 31.

D. G. B.

✷ **CĂLĂUZ Camelia**, *Destin*, Baia Mare, Omega, 1997, 96 p.

◆ ****, RL, XXXI, 1998, 10, 4.

D. G. B.

CĂRĂŞEL Aurel, *La capătul spaţiului*, Bucureşti, Nemira, 1997, 240 p. Roman *science-fiction*.

◆ Voicu Bugariu, ANT, 1997, 548–549, 4–5.

D. G. B.

❍ **CÂRCU Victor**, fragment de roman, *Visul lui Luca*, O, s. nouă, 1997, 7, 12.

D. G. B.

✷ **CERANU Nina**, *Crinul, cofetărie pentru doamne*, Timişoara, Eubeea, 1997. Apariţie menţionată pe coperta a IV-a a romanului *Cartea morţilor* (1998), de acelaşi autor.

D. G. B.

✷ **CERNESCU Lazăr**, *Neamurile*, Beiuş, Buna Vestire, 1997. Face parte din ciclul cu acelaşi titlu, ce mai cuprinde romanele *Patimă şi iubire* (1998), *Nunta* (2001) şi *Muntele* (2001). „Un oarecare Sabin îşi povesteşte viaţa, avatarurile ei numeroase şi dramatice” (Viorel Gheorghiţă).

◆ Viorel Gheorghiţă, ARCA, IX, 1998, 10–11–12, 189–191.

D. G. B.

✷ **CERNEŢ Laurenţiu**, *Jocul de-a Robinson*, Timişoara, Eubeea, 1997, 97 p. „Microromanul [...] trebuie observat prin două coordonate – una care urmăreşte modul de a-ţi construi o nouă lume, un alt traiect existenţial, iar cealaltă care surprinde momentele de revenire a memoriei” (Alexandru Ruja).

◆ Radu Ciobanu, OPU, IV, 1998, 1, 5; Liviu Grăsoiu, LCF, s. nouă, 1998, 10, 11; Ruja, *Parte*, II, 23.

D. G. B.

CHICET Isidor, *Înmulţirea greierilor*, Timişoara, Marineasa, 1997, 140 p. „Romanţ balcanic", într-o încadrare voit ironică a autorului, ≈ este o carte născută din plăcerea taifasului şi din convingerea eului narator că înainte de a fi un popor de hoţi, noi, românii, suntem unul de rapsozi. În seara zilei de vineri, 15 decembrie 1989, în preziua declanşării evenimentelor de la Timişoara, ghereta ofiţerului de serviciu al unei întreprinderi miniere din zona Orşovei se deschide pentru o noapte universului miraculos al poveştilor, umplându-se de lumina verbului creator de lumi şi de destine noi, formă compensatorie de rezistenţă în faţa vitregiilor istoriei. Catalizatorul stării de graţie nu mai este licoarea hangiţei sadoveniene, ci prezenţa greierilor, cei despre care Platon spunea că ar fi oameni preschimbaţi de Muze în neobosiţi cântăreţi. Tudorel Şcheianu, şeful de schimb – fire pasională, voluntară, de aventurier romantic, fascinat de lumea cărţilor – şi mai tânărul său coleg, Electronistul, sunt amfitrionii şi principalii susţinători ai acestui inedit regal epic, la un Han al Ancuţei cu puţini „muşterii", toţi bieţi simbriaşi proletari. Până să rămână doar ceea ce, cu năduf, pretinde autorul că ar fi acest text, „un roman de dragul romanului", ≈ este şi un foarte inteligent metaroman, o meditaţie textualistă despre ce ar trebui să fie, dar, mai ales, despre cum anume ar trebui să fie acest obiect cultural. Ingineria savantă a convenţiei epice e demontată printr-o ingenioasă punere în abis şi prin reducerea la esenţă a problematicii, din povestea tomitană a mozaicului desprinzându-se o simplă şi solidă concluzie: literatura e poveste şi convenţie, altfel spus, accept senin al unei „iluzii aproape perfecte".

◆ Dumitru Dem Ionaşcu, ARLA, III, 1999, 6, 14.

D. G. B.

CHIFU Gabriel, *Maratonul învinşilor. Addenda la o nuvelă de Kafka*, Bucureşti, Cartea Românească, 1997, 300 p. Radiografia unui caz de conştiinţă. La patruzeci de ani, Andrei Demetriad, intelectual de provincie, „dotat" cu soţie, copil, post de redactor la o gazetă literară şi o oarecare notorietate în materie de versificaţie, înţelege că în viaţa sa a apărut un enorm gol pe care zadarnic încearcă să-l umple. Cum ne aflăm în România ultimilor ani ai dictaturii ceauşiste, ascultăm povestea unui om căzut pradă angrenajelor implacabilului mecanism al represiunii, riscând nu atât pierderea libertăţii ori suprimarea fizică, cât dezechilibrul mental. Invadat de teamă, izolat perfid în plan social, înstrăinat treptat chiar şi de propriul sine, protagonistul ajunge să trăiască tot mai acut sentimentul încarcerării într-o altă kafkiană *Colonie penitenciară*. Deşi conştient de tot ceea ce se petrece în juru-i, în bună măsură şi datorită unei considerabile doze de candoare ce se încăpăţânează să-l locuiască şi să-l facă să mai creadă în oameni, Andrei constată exasperat cum neputinţa îl acaparează, paralizându-i voinţa. Frica de care permanent pomeneşte nu e însă suficient de mare ca să-i impună o reacţie sănătoasă, după cum nici formele de nesupunere la care apelează nu au consistenţă, el rămânând, de fapt, un poetaş neascultător, prizat întâmplător de cercul radiofonic al *Europei Libere*. În rest, duce o existenţă confuză, fără altă consecvenţă decât sporadicele însemnări jurnaliere, din care se va naşte romanul. Un haos rotund, înecăcios, ale cărui limite, cu cât se străduieşte să le anuleze, cu atât mai mult se strâng în juru-i. Starea de rău comunicată pierde, treptat, din determinările socio-politice, intrând în zona mai largă a umanului ultragiat, romanul fiind, până la urmă, oglinda nefericirii structurale a unei întregi generaţii. De aici şi interesul suscitat, ≈ fiind bine primit de critica de specialitate, nu atât pentru problematica angajată (condiţia intelectualului sub dictatură, a acelei conştiinţe

care nu găseşte ieşirea salvatoare compensatorie din criză şi care, din clipa implicării politice opoziţionale, acceptă ispita nefiinţei, simţind chiar un soi de frenetică atracţie înspre aceasta), cât pentru drama anunţată anterior. Numai aşa se explică de ce literaţi de marcă aparţinând deceniului şase al sec. trecut, deşi conştienţi – ca, de altfel, autorul însuşi (v. *Capitolul autorului*) – de eşecul artistic al demersului, au avut răbdarea de a duce la capăt lectura, cu sentimentul că parcurg povestea propriei lor vieţi, a propriului lor eşec. Imaginat, aşadar, ca proiecţie a depersonalizării intelectualului sub dictatură, romanul lui ~ rămâne o onestă, deşi exasperantă, prin prozaismul materialului şi al discursului epic, depoziţie jurnalieră optimizată. „Un roman deschis, mai mult al întrebărilor decât al răspunsurilor” (Mircea Iorgulescu).

● Premiul Uniunii Scriitorilor din România pe anul 1997.

◆ Nicolae Motoc, *Dincolo de camera obscură*, TMS, s. nouă, III, 1998, 1, 1; Ştefan Borbély, P, IX, 1998, 1–2, 4; Ioan Lascu, F, XXXIV, 1998, 2, 21–24; Monica Spiridon, *Priveşte înapoi cu mânie*, LCF, s. nouă, 1998, 6, 11; Miruna Mureşan, UC, VIII, 1998, 3, 4; Gabriel Dimisianu, RL, XXXI, 1998, 9, 4; Victor Cubleşan, APS, IX, 1998, 4, 7; Al. Th. Ionescu, VTR, XXVII, 1998, 4, 50–51; Doru Pop, ST, XLIX, 1998, 6, 30–31; Ioan Stanomir, *Colonia penitenciară*, LCF, s. nouă, 1998, 23, 9; Cristina Chevereşan, O, s. nouă, 1998, 4, 14; Constantin Dram, CL, CXXXIII, 1999, 4, 23; ~, *Despre fluturi, fantasme şi furnici*, O, s. nouă, 1999, 1, 4–6.

D. G. B.

CICERION, *Fantoma de la cazino*, Bucureşti, Mondocart Pres, [1997?], 238 p. Roman poliţist.

D. G. B.

❍ **CIOROBEA Petrişor**, *Casabarassa*, fragment din romanul cu acelaşi titlu, ARLA, II, 1997, 1, 18. ~ „construieşte un univers [...] realist fantastic, posibil oricând şi oriunde” (Miron Scorobete).

◆ Miron Scorobete, TR, s. nouă, IX, 1997, 30–32, 4.

D. G. B.

❍ **CIOROIU Constantin**, *Portret neterminat*, fragment de roman, TMS, s. nouă, II, 1997, 11, 9.

D. G. B.

❍ **CIOROIU Constantin**, *Singur cu Tebaida*, fragment din romanul *Războiul scoicilor*, TMS, s. nouă, II, 1997, 5, 8,15.

D. G. B.

✸ **CIULEI Aurel**, *Femeia din vis*, Bucureşti, AP & P, 1997, 148 p.

◆ ***, RL, XXXI, 1998, 22, 4.

D. G. B.

➤ **CODRESCU Andrei**, *Contesa sângeroasă*, tr. din lb. engleză de Cornelia Bucur, Bucureşti, Univers, 1997, 319 p. (Ithaca. Scriitori români din exil). (În lb. engleză: *The Blood Countess*, New York, Simon & Schuster, 1995). Cu un cuvânt înainte şi o pref. ale autorului. Roman istoric ce rescrie, după documente, biografia contesei maghiare Elisabeta Bathory (1560–1613), monstru sangvinar obsedat de gândul nemuririi şi al frumuseţii veşnice, pentru atingerea căruia se dedă unor oribile masacre. Cartea reprezintă şi o meditaţie în marginea eşecului teoriilor eugenice asupra dezvoltării umanităţii. Depoziţia pe care americanul Drake Bathory-Keresztur, descendent al protagonistei, o aduce în faţa procurorului statului New York, în urma unui omor săvârşit la Budapesta, constituie, în fapt, actul demascării unui fond de violenţă a cărui bestialitate progresul

ştiinţific l-a estompat. „Împletirea de depoziţionar cu cronicăresc, prezentarea caleidoscopică a două lumi neliniştite care ajung să fuzioneze de la un punct încolo” fac din ≈ „un roman drăguţ, interesant, incitant mai degrabă” (Arina Petrovici).

■ *The Blood Countess*, New York, Simon & Schuster, 1995.

◆ Miruna Mureşan, UC, VIII, 1998, 2, 5; Arina Petrovici, VTR, XXVII, 1998, 4, 57–58;

D. G. B.

CODRUŢ Mariana, *Casa cu storuri galbene*, Iaşi, Polirom, 1997, 177 p. (Ego). Fragmente: *Vânătoarea*, CNC, I, 1990, 45, 12–13; *Bicu* (romanul a fost anunţat cu titlul *O iubire furtunoasă*), TMS, s. nouă, II, 1997, 7, 8. Roman psihologic axat pe sondarea sufletului feminin. Firul epic urmăreşte cronica divorţului Liviei, profesoară de treizeci de ani, de soţul ei Dinu. „Infirmităţile” acestuia – tipice, altminteri, reprezentanţilor „speciei” (imaturitate, debilitate, egoism, indiferenţă) – rănesc sensibilitatea soţiei, nici ea prea sigură pe sine, cu antecedente nevrotice, după cum o probează jurnalul de adolescenţă al personajului, document căruia i se alătură un altul, de maturitate, ambele furnizând materia romanului şi, implicit, biografia eroinei. Vieţuirea în plin ceauşism accentuează dezechilibrul nervos al protagonistei, canalizându-i bovarismul spre mizantropie şi anxietate. „Romanul psihologic şi de moravuri al ~ [...] impune însă prin calităţi de ascuţită observaţie, prin sobrietate şi prin concizia sa expresivă. Este în totul bine scris şi bine construit, aducând în proza noastră de azi cel puţin un personaj care se reţine” (Gabriel Dimisianu).

◆ Vitalie Ciobanu, CFT, IV, 1997, 9, 4; Gabriel Dimisianu, RL, XXX, 1997, 48, 4; Ion Apetrei, CL, CXXXI, 1997, 12, 16; Romulus Bucur, VTR, XXVII, 1998, 4, 60; Claudiu Groza, APS, IX, 1998, 6, 10; Miruna Mureşan, UC, VIII, 1998, 6, 4; ***, F, XXXIV, 1998, 10, 55; Ciobanu, *Frica*, 249–253; Dimisianu, *Lumea criticului*, 367–370.

D. G. B.

COMŞULEA Vichente M., *Eroi şi... victime*, I. *Staţia de triere*, Bucureşti, Vasile Cârlova, 1997, 175 p.; II. *Pavilionul 8*, Bucureşti, Vasile Cârlova, 1998, 172 p. Ambele vol. sunt precedate de o pref. de General Titus Popescu, veteran de război. Roman autobiografic. Eroul principal Ion Părgaş, zis Oane, este unul dintre marii mutilaţi din cel de-Al Doilea Război Mondial. Lupta eroului cu boala, pentru integrarea în societate, constituie trama romanului. Din păcate, conţinutul emoţionant nu este susţinut de o scriitură pe măsură.

M. M.

CONSTANTINESCU Mircea, *Români, vă ordon să staţi la coadă!*, I–II, Bucureşti, Fundaţia Culturală „Rampa şi Ecranul”, 1997, 351 + 478 p. Fragmente: *O competiţie. Un vis. Un cal* (romanul a fost anunţat cu titlul *Sfârşit de mileniu în Bucureşti*), LCF, s. nouă, 1990, 36, 10; *Lăcuste şi halate; Şireturi în salam*, LCF, s. nouă, 1991, 46, 10; *Sfârşit de mileniu în Bucureşti*, LTE, II, 1992, 6, 8–9; ≈, LCF, s. nouă, 1995, 18, 8–9. Frescă a lumii româneşti de la finele veacului XX, romanul este şi o cercetare sociologică realizată prin prisma conceptului de „coadă”, invariant al mentalului nostru colectiv, „principalul fenomen social al înserierii masive [...], rezumatul perfect al vremurilor pe care le trăim, definiţia exactă a locului unde ne plasăm pe scara progresului şi evoluţiei sociale” (Ştefan Ion Ghilimescu). Sondarea celor mai diverse medii ilustrează – motivând-o, totodată – teza că viitorul României este sumbru. Cu totul remarcabilă se dovedeşte verva scriiturii. „Viziunea lui ~ probează un optimism temperat sau, dacă

vreți, un pragmatism liric” (coperta a IV-a a cărții).

◆ G. Marin, UC, VII, 1997, 10, 11; Ştefan Ion Ghilimescu, LCF, s. nouă, 1997, 39, 10.

D. G. B.

✷ **CONSTANTINESCU Vasile**, *A opta zi după facerea lumii. Fragment dintr-o piele de şarpe (roman fantastic, polițist, metafizic şi realist socialist)*, Iaşi, Cronica, 1997. Cu o pref. a autorului. Fragmente: *De câte ori poate cânta un cocoş?*, CRC, 1993, 23, 9; 15; *Discurs la un microfon fixat pe o pălărie*, CRC, 1994, 24, 9. Roman parodic. Don Quijote, doctorand în filosofie, pregăteşte o teză pe marginea corespondenței dintre Prometeu şi Sisif, demers în care sunt antrenați universitarii Ilie Săbiuță, posesor al unui ms. rătăcit, cuprinzând un studiu pe tema *Prețului metafizic al fasolei*, respectiv Pandele Carabăț, filosof şi el, conferențiar sub cupola unui circ. Pentru Dan Mănucă romanul este un eseu (auto)ironic în marginea „dramei cunoaşterii. Subtitlul [...] sugerează acest fapt, prin invocarea unui simbol străvechi.”

◆ Dan Mănucă, *Logica şi straniul*, CL, CXXXI, 1997, 9, 12; Constantin Dram, CL, CXXXII, 1998, 5, 20.

D. G. B.

CONSTANTINESCU-MĂRĂCINEANU Ion, *Armonie şi amurg*, v. *Cuibul cu bibelouri*, 1996.

COSTACHE Adrian, *Regele sperietorilor de ciori*, Bucureşti, Cartea Românească, 1997, 121 p. (Cartea românească de proză). Cu o fişă bio-bibliografică a autorului. Roman de dragoste. Emanuel Steriade, profesor de colegiu, îşi mărturiseşte iubirea pentru Alicia, una din elevele sale superdotate, în raport cu care face figura confidentului mai „copt”, ce dezamorsează tensiunile şi capriciile unei vârste. „Tainică, învăluitoare, cumpănind exact între detaliile analitice şi înaintarea epică, confesiunea profesorului are noblețea şi eroismul scrisului sthendalian, dar şi patina prozei de artă a crepuscularilor mateini. [...] O serioasă şi fermecătoare carte despre comunicarea cu o generație marcată de cel mai înalt grad de risc. Al metabolizării fragedei, râvnitei libertăți” (Geo Vasile).

◆ Geo Vasile, LCF, s. nouă, 1998, 4, 16.

D. G. B.

CRISTEA Valeriu, *Bagaje pentru paradis*, Bucureşti, Albatros, 1997, 337 p. Cu o prezentare de Doina Curticăpeanu pe coperta a IV-a a cărții. Roman autobiografic. Continuă seria amintirilor din *După-amiaza de sâmbătă* (1988), cuprinzând intervalul iulie 1990 – noiembrie 1996. Dacă vol. din '88 primea coerența sensului prin chipul mamei, cel de acum e înnobilat de figura luminoasă a soției, Doina. „Pe lângă suplinirea omisiunilor involuntare ale memoriei şi a unor fragmente eliminate de cenzură din prima secțiune, această ultimă carte împlineşte rolul revelator al proiectului scriptural (nu mai puțin existențial) al autorului, *Romanul despre rai*” (Doina Curticăpeanu).

◆ Ileana Ioanid, ALA, VII, 1998, 406, 12.

D. G. B.

CRISTESCU Maria-Luiza, *Ascuțit ca tandrețea*, Bucureşti, Eminescu, 1997, 110 p. Microroman de dragoste şi de analiză psihologică. Discursul, preponderent analitic, axat pe un epic minimal, vine în descendența celui din romanul anterior, *Iadul meschin* (1996). Aceeaşi problematică a iubirii extraconjugale se îmbină cu sofistica psihologiei bovarice, precum şi cu aluziile la faimoase modele erotice livreşti. Farmecul

psihologiei feminine, al „corpului sufletesc”, de o poetică luciditate, aminteşte nu întâmplător de proza Hortensiei Papadat-Bengescu, romanciera preferată a ~. În absenţa unor evenimente epice notabile, fluxul continuei dezbateri interioare asupra iubirii ascunse, conjugat cu frazarea ritmată, de o limpezime şi, totodată, de o sofisticare stilistică rară, imprimă romanului o tentă de lirism inefabil.

◆ Gabriel Dimisianu, RL, XXXI, 1998, 15, 4; Mariana Ionescu, CLIT, II, 1998, 7, 4; Dimisianu, *Lumea criticului*, 363–365.

L. Pv.

CUŞNARENCU George, *Călătoria Luceafărului. Fabulă rock-and-roll*, Bucureşti, Cartea Românească, 1997, 126 p. (Biblioteca Bucureşti). Roman-fabulă ce rescrie, în registru postmodern, povestea *Luceafărului* eminescian. Locuitor al Selenei – planetă ultratehnologizată, dar rece şi slab gravitaţională, asemănătoare, în foarte multe privinţe, marii aglomerări urbane a Bucureştiului –, Luceafărul, *alter-ego*-ul autorului, coboară pe Terra la auzul angajamentelor de îndreptare morală ale Altisidorei (Cătălina) – aici, ca şi în *Dodecaedru* (1991), femeie de moravuri uşoare. Naivitate fatală, ce-l va costa viaţa terestră, „astrul” fiind atras într-o capcană, ucis şi obligat să revină în forma de existenţă din spaţiul originar, de unde va contempla – deloc senin, dimpotrivă, tânjind după mizeria condiţiei umane (aceasta în bună măsură şi din pricina absenţei unui Demiurg care să-i amintească adevăratul statut, substituit aici de automate) – spectacolul (a)cuplării femeii cu Leonard (Cătălin). Formulând adevăruri despre viaţa din România de azi şi de totdeauna, cartea este eseul şăgalnic al unui romancier interesat de „configurarea unei scriituri originale, în marginile manierei eminesciene” (Răzvan Voncu).

◆ Octavian Soviany, CNT, 1997, 47, 5; Răzvan Voncu, LTE, VIII, 1998, 5–7, 4; ⁎*⁎, F, XXXIV, 1998, 10, 55.

D. G. B.

DAMASCHIN Mircea, *Bătrânul astronom flamand*, Bucureşti, Vitruviu, 1997, 155 p. Roman de introspecţie ce sondează, pe fundalul unui Bucureşti aparţinând deceniului şapte al sec. trecut, echilibrul fragil al fiinţei umane. Aparenta normalitate diurnă a personajelor – indivizi umili ai unei societăţi triste – glisează către un comportament nocturn cel puţin bizar.

D. G. B.

DANELIUC Mircea, *Pisica ruptă*, Bucureşti, Univers, 1997, 343 p. Fragment: *Ceasul de rupt pisica*, RL, XXX, 1997, 21, 17. Confesiune memorialistică mai mult decât roman, ≈ „este o suită de amintiri agresive din trecutul imediat. O supapă de degajare a presiunii. Confesiunea unui eu rebel prin structură, însă devenit «huligan» prin forţa drăcească a împrejurărilor” (Dan C. Mihăilescu). „Scris cu verva ştiută, «romanul» este o feroce reglare de conturi cu lumea cinematografică românească” (Alex. Leo Şerban).

◆ Manuela Cernat, *Daneliuc rupe pisica* I, LCF, s. nouă, 1997, 44, 18; 45, 18; George Pruteanu, DIL, VI, 1998, 259, 13; Miruna Mureşan, UC, VIII, 1998, 2, 5; Daniel Cristea-Enache, ALA, VII, 1998, 404, 4; Dan C. Mihăilescu, DOI, IX, 1998, 8, 15; R. M., TMS, s. nouă, III, 1998, 4, 6; ⁎*⁎, F, XXXIV, 1998, 10, 55; Alex. Leo Şerban, RL, XXXI, 1998, 49, 17; Bogdan Ulmu, CL, CXXXII, 1999, 2, 28; Marin Mincu, LCF, s. nouă, 2000, 17, 11; Boerescu, *Păcatele*, 99–100.

D. G. B.

DE SABATA Coleta, *Clanul de Niro*, Timişoara, Excelsior, 1997, 413 p. Roman istoric. Cronică de familie cu acţiunea plasată în perioada 1865–1894, în Transilvania şi în

Banat. Membri ai clanului de Niro vin din Italia să lucreze printre români, în calitate de constructori. Destinul familiei se împleteşte cu cel al luptătorilor memorandişti. Reuşite personaje feminine (Aniute de Niro, Agata Popp, Xenia Budeanu). Simpatia autoarei pentru aceşti italieni strămutaţi în Europa de Est susţine o meditaţie despre putere, istorie şi fragilitatea destinului omului. Stil, pe alocuri, încărcat, adesea sentimental.

M. M.

DIANU Viorel, *Înălţarea*, Bucureşti, Viitorul Românesc, 1997, 319 p. Roman politic şi social, axat asupra revoluţiei române din 1989. Acţiunea se petrece în capitala judeţului de baştină al dictatorului Ceauşescu, în a doua jumătate a anului 1989 şi în 1990. Protagonistul, Mihai Abur, profesor de liceu, trece printr-o serie de întâmplări traumatice. Este concediat abuziv, în timpul regimului comunist, participă la evenimentele violente din decembrie 1989, trăieşte nereuşita lansării unei rev., la crearea şi redactarea căreia contribuise, suportă eşecul consolidării relaţiilor interumane în care este angrenat etc. Personajul resimte tot mai dramatic aceste praguri, care îl marchează existenţial, transformându-l într-un „învins" social, a cărui singură salvare e mântuirea interioară, prin înălţarea către o dureroasă înţelepciune.

◆ Ioan Stanomir, LCF, s. nouă, 1997, 27, 5.

L. Pv.

❍ **DRAGOMIR Vasile**, *Senatorul de Vii şi biblioteca lui plutitoare*, fragment din romanul *Ceara şi evlavia naţiunii*, ARES, s. nouă, I, 1997, 2, 21–25.

I. M.

❍ **DRĂGOI Delia**, *Judecătoarea*, VRR, III, 1997, 7, 11; 13; *Judecătoarea*, COF, I, 1998, 1, 22–23, fragmente din romanul cu acelaşi titlu.

I. M.

DRINCEA Ion Şerban, *Chemarea destinului*, Drobeta Turnu-Severin, Radical, 1997, 166 p. Romanul unui caz de conştiinţă. Nodul conflictului lăuntric care îl macină pe Dumitru Bălăuţă, bărbat între două vârste, se dezleagă în timpul unui concediu petrecut în satul natal, când îi destăinuie soţiei sale faptul că, în afară de al lor, mai are un copil. Pe acesta, rod nedorit al unei iubiri din adolescenţă, îl neglijase complet până atunci, în vreme ce mama lui, Valeria, acum profesoară, îl vizita în familia bucureşteană care îl adoptase. Legătura conjugală rezistă, fără complicaţii, la proba acestei dezvăluiri, iar intriga morală sfârşeşte în sentimentalism, devenind chiar mai puţin convingătoare decât unele dintre episoadele ce vorbesc, colateral, despre lumea satului, cu datinile, cu legendele, cu poveştile ei dramatice sau numai stranii.

I. M.

❍ **DUMITRESCU Aurora**, *Documente din Ba*, fragment de roman, în vol. ***, *Zona*, 42–49.

I. M.

✸ **DUMITRICĂ Dumitru**, *O rană-n paradis*, Bucureşti, Caro, 1997, 294 p.

◆ ***, RL, XXX, 1997, 48, 4.

I. M.

ECOVOIU Alexandru, *Staţiunea*, Paris – Bucureşti – Ierusalim, Est-Samuel Tastet Editeur, 1997, 143 p. Fragmente: ≈, LCF, s. nouă, 1995, 3, 8–10; ≈, CNT, 1995, 10, 8–9; ≈, RL, XXX, 1997, 11, 14–15; ≈, CAL, 1997, 3–4, 8–9. Roman-parabolă. Închipuie, într-un stil rafinat şi concis, spaţiul simbolic al unei „staţiuni" îndărătul căreia se ascunde nu numai România socialistă, în faza ei ultimă (cum lasă să se înţeleagă şi finalul „revoluţionar"), ci şi, într-un sens mai larg,

orice societate coruptă, dezbinată, bolnavă de suspiciune şi de voinţa totalitară de a domina. Este lumea pe care o descriu şi asupra căreia meditează monologal câteva personaje generice: Magistratul, Romancierul, Filozoful, Actorul. Necruţători unii cu ceilalţi, dar şi cu alte câteva figuri la fel de emblematice (Castelanul, Eremitul, Doctorul, Eroul, prostituata Caravella), ei iau cuvântul pe rând, plăsmuind până la urmă o imagine caleidoscopică, trist-pitorească, a „staţiunii". Această imagine este întregită de viziunea aparent detaşată, dar în fapt foarte implicată, a scriitorului însuşi, devenit un foarte interesant personaj metaromanesc. Fragmentele sale de jurnal urmăresc ritmic naşterea cărţii, închipuie variante, vorbesc despre legătura profundă dintre scrisul şi viaţa autorului, totul într-un joc ficţional ce nu este, aici, câtuşi de puţin gratuit.

● Premiul Academiei Române pe anul 1997; premiul rev. „Observator" din München pe anul 1998.

◆ ***, RL, XXX, 1997, 27, 5; Michael Wattremez, *Experienţa unui roman*, RL, XXX, 1997, 30, 10; Geo Vasile, *Un autor cu statut special în Sodoma*, LCF, s. nouă, 1997, 30, 16; Tudorel Urian, CVT, s. nouă, III, 1997, 9, 7; Romul Munteanu, LCF, s. nouă, 1997, 36, 7; Vitalie Ciobanu, CFT, IV, 1997, 10–11, 4; Cornel Regman, JL, s. nouă, IX, 1998, 15–16, 3; Munteanu, *Jurnal*, VII, 137–141; Narcis Zărnescu, VR, XCIV, 1999, 1–2, 139–141; Ciobanu, *Frica*, 256–257; Henri Zalis, RL, XXXIII, 2000, 16, 11; Ulici, *Mitică*, 243–244; Urian, *Proza*, 116–118.

I. M.

ENĂCHESCU Adina, **Ştefan TEODORESCU**, *Un oltean în America*, Bucureşti, Amurg Sentimental, 1997, 228 p. Cu o pref. de Marcel Crihană. Roman poliţist. Cercul deschis de pretinsa sinucidere a unui milionar american se închide odată cu reapariţia neaşteptată a acestuia, dar nu înainte ca nepotul său, tânărul Matei Baciu, convins că a fost vorba de o crimă, să aibă de-a face, detectivistic, cu două bande de gangsteri, într-o aventură ce presupune, după tipic, urmăriri, demascări, răsturnări de situaţie, încăierări, poveşti de dragoste şi nelipsitul *happy-end*.

I. M.

FATI Vasile Petre, *Un om fără importanţă*, Bucureşti, Eminescu, 1997, 128 p. Fragmente: *Teoria despre călători*, CNC, III, 1992, 17, 12–13; *Micul Jean*, LCF, s. nouă, 1993, 18, 10. Microroman cu tentă de parabolă existenţială. În încercarea de a regăsi comuniunea cu semenii, personajul central, flautistul Jean Obren, renunţă subit la viaţa sa singuratică şi monotonă şi începe să trăiască la voia întâmplării. Naiv, simpatic, jovial, îndrăgit de toţi pentru bunăvoinţa sa, el hălăduieşte prin diferite medii, mai mult sau mai puţin marginale: un parc al pensionarilor, restaurantul unei gări, o staţiune montană, unde cântă o vreme la un hotel de lux, un straniu sat al convalescenţilor în care se reface după o boală, un şantier a cărui magazie izolată îi este, deopotrivă, loc de muncă şi adăpost. La sfârşit, după ce vieţuieşte o vreme ca plutaş pe malul unui râu, dispare fără urmă. Prin acest final deschis rătăcirile eroului capătă un şi mai vădit sens simbolic, iar naraţiunea ca atare, cu iz kafkian, tinde să devină o parabolă a nimicniciei omeneşti.

I. M.

FLORICEL Ion, *Castelul*, Craiova, Vlad & Vlad, 1997, 149 p. Fragment: *Frumos apus*, CL, CXXXI, 1998, 1, 31. Roman realist cu accente parabolice. Personajul central, narator şi martor deopotrivă, realizează o radiografie epică a complexului context social şi de moravuri în care funcţionează instituţia justiţiară a Parchetului, într-o Românie postdecembristă supusă unei avalanşe de mutaţii în plan politic, etic şi, nu în ultimul rând, identitar.

● Premiul Filialei Craiova a Uniunii Scriitorilor din România pe anul 1997.

◆ Marian Barbu, *Tranziţie în oglinzi paralele: literatură şi justiţie*, LCF, s. nouă, 1998, 2, 11; Petre Ciobanu, ARLA, IV, 2000, 1–2, 16.

L. Pv.

➤ **GALIŞ Lyana**, *Desculţi în paradis*, tr. de Sanda Anghelescu, Bucureşti, Univers, 1997, 190 p. (Colecţia Ithaca. Scriitori români în exil). (Pe contrapagina foii de gardă se indică titlul în lb. italiană: *Scalzi in paradiso*, fără a se preciza dacă vol. a fost tradus după o ed. în această lb. sau după ms.). Roman realist, de inspiraţie autobiografică. Într-o proză îngrijită, autoarea îşi creează, sub numele Ana, propriul *alter ego* romanesc, pe care îl urmăreşte de-a lungul unui destul de sinuos itinerariu biografic. Un itinerariu ce cuprinde anii copilăriei şi adolescenţei clujene, din timpul dictaturii comuniste, apoi pe aceia petrecuţi alături de Gianni, italianul cu care, încă studentă, se căsătorise şi reuşise să plece din ţară, în fine, episodul de după eşuarea căsniciei, petrecut în Statele Unite, unde a ajuns împreună cu devotatul Ovidiu, un medic exilat ce avea să devină al doilea ei soţ. Dezvăluind o neîncetată căutare de sine, frământările sentimentale şi familiale ale personajului ocupă prim-planul cărţii, din care nu lipsesc însă nici unele portrete izbutite (al mamei şi ale bunicilor, de pildă), nici observaţiile despre psihologia emigrantului român, nici atitudinile politice anticomuniste, ultimele totuşi mai puţin concludente.

◆ M. Mureşanu, UC, VII, 1997, 7, 11.

I. M.

GANE Gheorghe, *Iancul Sasul şi fiul său Bogdan. Roman istoric*, Bucureşti, Ramida, 1997, 474 p. Cu o pref. de Ştefan Gorovei. Roman istoric inspirat din viaţa aventuroasă a lui Ianke Weiss, fiul natural al lui Petru Rareş, născut din relaţia sa cu o frumoasă nevastă de curelar sas din Braşov. Devenit Iancu Sasul, cum l-a poreclit poporul, Ianke Weiss a avut o foarte scurtă domnie în Moldova (1579–1582). Acţiunea se petrece la Braşov, în Rodos, la Istanbul, Veneţia, Iaşi şi Cracovia. Autorul nu reuşeşte să depăşească un pitoresc de suprafaţă; investigaţie psihologică pe măsură.

M. M.

GHEORGHIU Dana, *Maja Desnuda*, Timişoara, Amarcord, 1997, 259 p. Roman realist şi de analiză a psihologiei feminine. Într-un salon de obstretică-ginecologie al unui spital, cinci femei de vârste, de condiţii şi cu mentalităţi diferite, trăiesc împreună experienţa bolii şi a angoasei pricinuite de iminenţa unor intervenţii chirurgicale delicate. Printre ele şi personajul central, Roxana Staicu, o asistentă universitară pentru care maladia nu reprezintă doar un prag biologic, ci şi unul psihologic, venind după eşecul propriei căsnicii. Rememorările, autoanaliza, observaţiile şi gândurile tinerei intelectuale sunt consemnate în jurnalul ce ocupă o parte, cea introspectivă, a romanului, cealaltă, realist-caracterologică, fiind alcătuită mai ales din însufleţitele dialoguri dintre personajele-paciente. Dând la iveală firi şi atitudini feminine felurite, confesiunile acestora, colorate de ironie şi de un limbaj adesea frust, iau aspectul unor despuieri sufleteşti de negândit în alte împrejurări. Reflecţiile marginale şi parantezele explicative inutile umbresc totuşi, întrucâtva, impresia de veridicitate lăsată de un spectacol intim altfel bine regizat narativ.

◆ C. I. Titor, LTE, VII, 1997, 39–40, 4; Miruna Mureşanu, UC, VIII, 1998, 6, 4; Romul Munteanu, ≈, LCF, s. nouă, 1999, 8, 11.

I. M.

GHEORGHIU Ştefan, *Crucea de piatră. Romanul unui cartier bordel*, Bucureşti, Globus, 1997, 184 p. Roman de moravuri. Asumat, în „mărturisirea” ce îl prefaţează, ca autobiografic, romanul evocă tern, cu rare momente de expresivitate realistă sau psihologică, repede pierdute printre vulgarităţi, personaje şi întâmplări din deocheata lume a Crucii de Piatră, cunoscutul cartier rău famat al Bucureştiului interbelic.

◆ ***, UC, VIII, 1998, 11, 15.

I. M.

GHEŢIE Ion, *Agonia*, Constanţa, Porto Franco, 1997, 235 p. Roman de război, care îmbină notaţia realist-obiectivă de tip balzacian cu discursul de tip confesiv. Povestea revelează destinul tragic a opt personaje – militari repartizaţi la pichetul grăniceresc de la cota 800, undeva în munţii Transilvaniei, în timpul celui de-Al Doilea Război Mondial. Până la final, toate personajele ies din scenă violent, prin accidente, dezertări sau chiar asasinat. Supratema romanului este *vina şi ispăşirea*.

◆ Val Teodor, CRC, 1997, 7, 10; ***, RL, XXXI, 1998, 9, 5; Victor Cubleşan, ST, XLIX, 1998, 4–5, 69; Călin Teutişan, APS, IX, 1998, 5, 7–8; Liviu Grăsoiu, LCF, s. nouă, 1998, 26, 16.

C. T.

GHIŢESCU Dan, *Zodia cameleonului*, Bucureşti, Du Style, 1997, 223 p. (Romanul contemporan). Cu o postf. de Doina Uricariu. Roman realist-psihologic, bazat pe convenţia naraţiunilor înrămate. Cameleonismul personajelor, prezent mai ales în relaţiile de cuplu, reprezintă ideea de compromis moral acceptabil. Autorul realizează uneori caractere memorabile şi dovedeşte o ştiinţă subtilă a detaliului parcă cinematografic.

L. Pv.

GOANŢĂ Ştefan, *Vinul de piatră*, în vol. *Vinul de piatră. 10 nuvele şi un roman*, Cluj, Recomfinas-Fapta Transilvăneană, 1997, p. 5–244. Cu o pref. de Constantin Zărnescu. Roman-parabolă, mitic, pe tema continuităţii spiritualităţii mioritice.

L. Pv.

❍ **GOMA Paul**, *Ela*, fragment din romanul omonim, F, XXXIII, 1997, 2, 78–85.

M. W.

➤ **GOMA Paul**, *Gardă inversă*, Bucureşti, Univers, 1997, 265 p. (Ithaca). Cu o *Cronologie* a autorului şi două articole critice semnate de Şerban Cristovici. (În lb. franceză: *Garde inverse*, tr. de Şerban Cristovici, Paris, Gallimard, 1979). Fragmente: ≈, VR, LXXXVII, 1992, 12, 28–39; ≈, LCF, s. nouă, 1993, 1, 8–9. Roman realist şi autobiografic ce relevă, din perspectiva protagonistului narator, tabloul sumbru al României comuniste de la începutul deceniului al optulea. Concepută prin rememorări, acumulări de detalii, în acord cu fluxul liber al trăirii, cartea este structurată concentric, în jurul agoniei şi morţii mamei eroului central, într-un spital de lângă Bucureşti. Atmosfera apăsătoare a azilului, descrisă naturalist, este, în viziunea naratorului, o realitate emblematică pentru configuraţia universului concentraţionar al României ceauşiste. Cronică de un realism atroce a suferinţei pricinuite de pierderea mamei, ≈ este şi o mărturie asupra abuzurilor comunismului, redate prin prisma scriitorului dizident, ce transcrie un fragment din propriul său parcurs existenţial. Numeroasele presiuni, urmăriri, înscenări, perchiziţii la care este supus eroul, suspectat de a practica o literatură „subversivă”, constituie mărturii nonficţionale ale practicilor inchizitoriale totalitare. Spiritul contestatar al cărţii se reflectă şi la nivelul scriiturii nervoase, abrupte, neconvenţionale, din punct de vedere lexical şi sintactic, menită a reda specificul

tragic al realității subiective. ≈ este un roman „referențial și autoreferențial”, o „cronică a unei morți neanunțate, dar și un roman al duplicității morale, al lașității intelectuale din Epoca de Aur” (Iulian Boldea).

■ *Garde inverse*, tr. de Șerban Cristovici, Paris, Gallimard, 1979.

◆ Alexandru Spânu, LCF, s. nouă, 1997, 11, 4; Daniel Cristea-Enache, ALA, VI, 1997, 363, 5; Iulian Boldea, VTR, XXVII, 1997, 4, 52–53; Dumitru Mureșan, VTR, XXVII, 1997, 4, 56–57; Ion Simuț, F, XXXIII, 1997, 6, 9–26; ~, *Memorialul ororii*, F, XXXIII, 1997, 7–8, 64–76; ***, *Dicționarul*, II. ❒ V. și *Din calidor*, 1990.

M. W.

❍ **GOMA Paul**, *Lătești*, apărut în f. rev. F, XXXIII, 1997, nr. 9; 1998, nr. 5–8. Roman memorialistic neterminat, menit a fi o continuare a cărții *Gherla*.

M. W.

❍ **HRENCIUC Dina**, *Somiera cu fructe*, fragment din romanul *Tatăl meu boierul*, ARCA, VIII, 1997, 10–11–12, 92–104.

M. W.

HUSAR Al.[exandru], *Anti-Gog. Replică la cartea „Gog” de Giovanni Papini*, Iași, Agora, 1997, 313 p. Roman eseistic. Alcătuită din însemnări, disertații, reflecții, note de călătorie, dialoguri imaginare cu personalități din cele mai variate domenii, cartea constituie o mică enciclopedie a civilizației și gândirii contemporane. Printr-un artificiu romanesc deloc original, naratorul intră în posesia memoriilor unui personaj misterios, extrem de erudit, așa-numitul Anti-Gog, pe care le transcrie ca atare, sub formă de însemnări, care se întind pe parcursul a peste jumătate de veac. Astfel, ≈ devine o colecție de meditații pe teme culturale, artistice, filosofice, politice, științifice, un colocviu ce vizează problematica omului modern, în ansamblu. În acest discurs, extrem de eclectic, transpar „aspirațiile unui gânditor tentat de generalizări, efuziunile unui poet discret și suferințele unui perfecționist mâhnit” (Constantin Ciopraga).

◆ Constantin Ciopraga, *O replică a lui Papini:* ≈, VR, XCII, 1997, 11–12, 125–128; Iordăchescu, *Spațiul*, 171–173.

M. W.

IOANID Ana, *Mantaua în flăcări*, București, Orion, 1997, 327 p. Cu o scurtă prezentare pe coperta a IV-a de Mircea Sântimbreanu. Roman politic. Cartea reprezintă o mărturie nudă, aproape reportericească, a abuzurilor regimului comunist, privite prin prisma foștilor săi adepți. Narațiunea se concentrează în jurul a două personaje, Ruxandra Bujoreanu, o ziaristă atrasă de mișcarea comunistă încă din deceniul al cincelea, și Matei Ionescu, un activist politic de seamă, asasinat de Securitate în anii ’80, pentru faptul de a-și fi exprimat adeziunea la greva minerilor din Valea Jiului. ≈ este un roman-document, a cărui miză etică prevalează asupra celei estetice.

M. W.

ION DI LA VIDIN, *Dincolo de Dunăre*, București, Danubius, 1997, 276 p. Cu un *Cuvânt înainte* de Xavier Walter. Roman politic. Sub pretextul evocării dramei lui Boris Bisăreanu și a familiei sale, cartea oferă o imagine elocventă, din punct de vedere documentar, dar irelevantă, sub aspect literar, a regimului concentraționar comunist din țările estice, în primii ani de după cel de-Al Doilea Război Mondial.

M. W.

✷ **IONESCU Sava**, *Crime la sat*, Craiova, Sava, 1997, 154 p.

◆ Biblioteca Academiei Române Bucureşti (catalogul electronic).

M. W.

IONIŢĂ Ana, *Taina unei tinereţi: Minela*, Bucureşti, Amurg Sentimental, 1997, 160 p. Cu un *Cuvânt înaine* de Mircea Sântimbreanu. Roman de dragoste. Scrisă în deceniul al cincilea şi impregnată de un romantism desuet, cartea redă o ciudată poveste de iubire, consumată prin corespondenţă, între eleva Minela Dumbrăveanu şi mai vârstnicul Radu Georgescu, redactor al unui ziar transilvănean. După o serie de peripeţii şi farse, cei doi eroi ajung să se cunoască, pentru a-şi uni definitiv destinele. Saturată de un lirism juvenil, cartea poate fi considerată un „roman retro al primei iubiri" (Mircea Sântimbreanu).

◆ Marcel Crihană, AMR, IV, 1998, 11, 5.

M. W.

IONIŢĂ George-Valentin, *Caracatiţa*, Bucureşti, Calypso, 1997, 184 p. (Sarabanda miliardelor). Roman poliţist.

M. W.

IORDACHE Claudiu, *Diamantul de gheaţă*, Bucureşti, Irini, 1997, 159 p. Roman de dragoste. Amplă epistolă autobiografică adresată unei iubite pierdute, Maria Cristina, cartea conţine confesiunea nostalgică, saturată de reflecţii şi de declaraţii sentimentale, a unui bărbat trecut de prima tinereţe, din Bucureştiul postdecembrist. Urmând fluxul liber al memoriei, naratorul îşi recompune, printr-o suită de secvenţe disparate cu o pronunţată coloratură afectivă, întregul trecut amoros, prin prisma ultimei sale iubiri, aceea pentru tânăra Maria Cristina. Liric, romanţios şi pe alocuri calofil, ≈ reprezintă o meditaţie tânguitoare pe tema eşecului în dragoste.

M. W.

❍ **IVASIUC Alexandru**, *Ruina cetăţii*, fragment de roman, RL, XXX, 1997, 10, 15.

M. W.

JURCĂ Gheorghe, *Vinul amar al iubirii*, Cluj-Napoca, Clusium, 1997, 328 p. Cu un *Cuvânt înainte* al autorului. Roman de dragoste. Monocordă şi lipsită de dramatism autentic, cartea evocă o secvenţă din existenţa unui anume Grigore Bad, un tânăr ziarist dintr-un oraş de provincie, în perioada ceauşistă. Povestea de dragoste dintre acesta şi Mara Maria, o recepţioneră întâlnită într-o localitate apropiată, constituie partea cea mai substanţială a naraţiunii, încheiată cu un deznodământ nefericit, prin autoexilul eroinei. Irelevant ca dimensiune sentimentală, dar interesant ca problematică socială, ≈ oferă un portret al epocii comuniste.

◆ Mircea Cenuşă, TR, s. nouă, X, 1998, 7–8, 5.

M. W.

KALMAR Ioan, *Aflorimente de dragoste*, Baia Mare, Gutinul, 1997, 305 p. Cu o pref. de Ion Burnar. Roman de dragoste, construit ca dialog între două voci narative. România deceniilor şase şi şapte ale sec. al XX-lea apare ca fundal al maturizării erotice a celor doi eroi, geologii Dana şi Ionel. Din păcate, autorul, nelipsit de o anume îndemânare narativă, eşuează în lacrimogen.

M. M.

KUCIUK Ardian-Christian, *Anul în care s-a inventat lebăda*, Bucureşti, Getic, 1997, 168 p. Cu o pref. de Ion Monafu. Roman parabolic. Într-o viziune kafkiană, apelând şi la procedee ale romanului sud-american ori ale literaturii fantastice, cartea propune o

parabolă, pe alocuri greu descifrabilă, a existenţei în general şi în speţă a universului concentraţionar totalitar. După o noapte de dragoste încheiată cu o baie într-un lac, protagonistul narator, un tânăr albanez, este arestat de către grăniceri, ca transfug, şi întemniţat într-un beci al Securităţii comuniste. Experienţa de o zi a eroului în celula închisorii, alături de alţi deţinuţi cu nume simbolice, precum Capitalismul, Cântăreţul Infinit, Istoricul, Tăcutul, îngemănează realul cu imaginarul, trăirea subiectivă, ce privilegiază percepţia senzorială, cu simbolismul teologico-filosofic. Atmosfera coşmarescă, de o materialitate abjectă, în care eroul descinde, reiterează, în cheie metaforică, mitul căderii în lume din starea paradisiacă, aceea cu care debutează naraţiunea. Interogaţie asupra existenţei din perspectiva multiplelor paliere ale realităţii subiective, ≈ este un roman iniţiatic, ce se remarcă atât prin structura sa conceptuală, cât şi prin originalitatea stilului, ce îmbină eflorescenţa frazei cu expresia concentrată, pe alocuri eliptică.

◆ Boerescu, *Păcatele*, 116.

M. W.

❍ **LAZU Ion**, *Ceainicul*, RL, XXX, 1997, 6, 14–15; *Răb-da-re, răb-da-re...*, LCF, s. nouă, 1997, 7, 8–9; *Am ajuns pe uşi străine*, VR, XCIII, 1998, 4–5, 70–78, fragmente din romanul *Veneticii*.

M. W.

LUCA Mircea, *Victoria lui Victor*, Bucureşti, Eminescu, 1997, 189 p. Roman parabolic, cu temă politică. Redactată în deceniul al nouălea, într-o manieră accesibilă ca scriitură, dar dificilă la nivel ideatic, cartea se structurează ca parabolă a luptei pentru putere, cu aluzii evidente la aşa-numita „revoluţie socialistă". Evenimentele, extrem de tulburi, pendulând între real şi derizoriu, evocate prin prisma unui narator cu o identitate incertă, se petrec într-un oraş fictiv, Victorville, într-un timp indeterminat, marcat de numeroase frământări politice. După răsturnarea monarhiei printr-o revoluţie populară, Victor, personajul central, devenit preşedinte al republicii, se transformă într-un dictator sinistru, obsedat de putere. Prin intermediul Gărzii Republicane şi al Poliţiei Populare nou înfiinţate, acesta recurge la abuzuri şi asasinate, prin care-i înlătură atât pe foştii susţinători, cât şi pe presupuşii duşmani. Alcătuită din secvenţe rapid derulate, din confesiuni, memorii şi epistole ce urmează o cronologie incertă, cartea reprezintă o critică virulentă la adresa dictaturii comuniste.

◆ Miruna Mureşanu, UC, VII, 1997, 8, 6.

M. W.

LUCHIAN-TUDORA Tudor, *Quousque tandem... ?*, Iaşi, Cronica, 1997, 266 p. Roman biografic cu temă politică. Cu mijloace artistice modeste, cartea evocă destinul dramatic al unui fost ofiţer din cel de-Al Doilea Război Mondial, Anton Silvian, închis din motive politice în deceniul al şaselea, apoi privat de posibilitatea de a-şi câştiga normal existenţa în România comunistă a următoarelor decenii. Parcursul eroului, marcat de numeroase privaţiuni şi abuzuri, se constituie într-o mărturie viabilă numai ca document politic.

M. W.

✷ **LUNGU Alexandru D.**, *Moarte măruntă*, Bucureşti, Viitorul Românesc, 1997, 384 p. Fragmente: *Stăpân şi slugă*, LCF, s. nouă, 1995, 12, 8–10; *Urechea pământului*, LCF, s. nouă, 1997, 1, 8–10. „Un roman al individului încrezător în valori degradate", plasat în contextul „utopiei negre a socialismului în agricultură" (Romul Munteanu).

◆ Romul Munteanu, *Un roman românesc al încercării*, LCF, s. nouă, 1997, 18, 5; Teodor Tanco,

Romanul românesc continuă..., ST, XLIX, 1998, 4–5, 55; Munteanu, *Jurnal*, VII, 142–145; Henri Zalis, *Drept în inima eşecului*, AZI, 1999, 3, 4.

M. W.

MAI Carla, *Doar pentru o zi!* , Bucureşti, Alcris, 1997, 137 p. (El şi ea). Roman de dragoste. Într-un stil alert, captivant, dar lipsit de pretenţii artistice, cartea evocă povestea unei iubiri pierdute şi regăsite. După multe peripeţii, derulate retrospectiv, protagoniştii, profesoara Melania Vladimir şi medicul Paul Tomşa, se reîntâlnesc pentru a-şi uni definitiv destinele.

M. W.

MAJA Cosmina Mihaela, *Vis şi speranţă*, Cluj-Napoca, Studia, 1997, 168 p. (Colecţia pentru tineret). Roman de dragoste. Concepută în maniera literaturii de consum, prin aglomerarea de elemente senzaţionale, cartea dezvoltă o intrigă neverosimilă şi puerilă. Katherine Vanessa Alexanders şi Kevin Lindsay, doi tineri americani ce se întâlnesc întâmplător, ajung să descopere, după numeroase peripeţii cu iz fantastic, substituţia de identităţi căreia i-au căzut victime la naştere. Irelevant din punct de vedere ideatic, romanul rămâne o mică poveste de aventuri adolescentine.

M. W.

MANU Emil, *Galaxia Eros*, Galaţi, Porto Franco, 1997, 301 p. Naraţiune compozită, ce conţine jurnalele de studenţie, de front şi de detenţie ale autorului. Ilustrând romanescul mai degrabă decât romanul ca specie, textul se vrea o bază documentară remarcabilă prin calitatea materialului epic. Totuşi, paginile de jurnal rămân simple relatări conştiincioase ale unor întâlniri cu mari personalităţi culturale. Evocarea se dovedeşte înecată de erudiţie şi lungită de o ideaţie critică inutilă. Lipsit de putere de invenţie, autorul nu izbuteşte să dea nici viaţă, nici voce personală figurilor care îi populează amintirile.

◆ ***, ALA, VI, 1997, 387, 4; Livia Grăsoiu, VR, XCIII, 1998, 3, 116–119; Teodor Vârgolici, ALA, VII, 1998, 422, 4.

L. T.

MARCIAN Marcel, *Soarele umbrei. Romanul lui Pafnută Nunteş Patrat – sfânt de democraţie popularistă*, Bucureşti, Editura Colecţia Cartea Mea, 1997, 342 p. Vol. mai cuprinde, alături de textul romanului, şi un *Dosar ≈ – dosar de autor*. Roman politic scris în 1969, ca protest antitotalitar în vederea unei publicări în afara ţării. Iniţial înregistrat pe bandă de magnetofon, cu un „balast” menit să camufleze mesajul politic, textul ajunge în Occident în 1977, ca manuscris redactat în două exemplare, adresate Monicăi Lovinescu şi lui Matei Călinescu. În ciuda acestor încercări, romanul rămâne nepublicat înainte de căderea regimului comunist, ratându-şi astfel insurgenţa. Spre deosebire de literatura subversivă din timpul dictaturii, ≈ nu se înscrie într-un registru parabolic sau aluziv, ci, aşa cum subliniază autorul, are un caracter „de-a dreptul negator”. Istoria, relativ simplă, e aceea a unui comunist de primă generaţie care, după 1945, odată cu intrarea partidului în legalitate, nu se mai regăseşte în noua lume, pierzând nu numai încrederea în viitorul politic al ţării, ci şi sensul propriei existenţe. Naraţiunea transcrie decepţia protagonistului ca un traseu spiritual. „Pafnută, sfânt” este un personaj care lucrează numai la desăvârşirea proprie, ajungând, la capătul unui lung parcurs mistic, mai mult decât un sfânt, un veritabil „mit” al Deltei. O concepţie epică laborioasă, care descompune biografia eroului pe trei etaje simbolice – sexual, religios şi politic –, oferind o reprezentare didactică şi în fond

repetitivă a unui destin, explică în cele din urmă eşecul proiectului.

◆ ***, BNR, XLVIII, 1999, 20, 65.

L. T.

MARIAN Gheorghe, *Marele bandit încearcă să-şi schimbe numele*, I, Braşov, Dealul Melcilor, 1997, 503 p. Cu o caracterizare pe coperta a IV-a de Ion Topolog Popescu. Concepută ca parte a unei trilogii care ar intenţiona să realizeze o „vastă frescă a timpului dinainte şi de după Revoluţia din 1989" (Ion Topolog Popescu), cartea ar fi fost urmată, după unele informaţii neconfirmate, de un al doilea vol., apărut în 1998. Roman social. Urmăreşte conflictul dintre Pavel Bergheanu, inginer agronom repartizat într-un sat din sudul ţării, şi răufăcătorii locali, grupaţi în jurul preşedintelui cooperativei agricole. De-a lungul mai multor înfruntări, protagonistul reuşeşte să îi atragă pe săteni de partea sa, izolându-i treptat pe infractori. Trama anacronică, plasând un erou pozitiv în mijlocul unei colectivităţi reacţionare, aminteşte de schemele narative ale literaturii proletcultiste.

● Premiul Darie Magheru pe anul 1998.

◆ Al. Tihon, „Transilvania Expres", 1997, 1105, 7; A. I. Brumaru, „Foaie pentru minte, inimă şi literatură", 1997, 2076, 4, 13; Iulia Cheaflă, AST, 1997, 1–4, 81; ***, TMS, s. nouă, III, 1998, 1, 3; Nicoleta Vâlceanu, „Dealul melcilor", 1998, 1, 18–19; ***, „Gazeta de Transilvania", CLX, 1998, 2519, 5; Liviu Comşia, „Gazeta de Transilvania", CLXII, 2000, 3003, 5.

L. T.

MARIN Gheorghe, *În căutarea fericirii*, Drobeta Turnu Severin, Adolescentul, 1997, 198 p. *Bildungsroman*. Într-o atmosferă fabuloasă, cu repere spaţiale şi temporale intenţionat indeterminate, naraţiunea relatează experienţa iniţiatică a unui tânăr, Cosmin. Descoperind pervertirea valorilor morale din satul natal, protagonistul, într-un scenariu invers celui sămănătorist, ia drumul oraşului pentru a deprinde regulile unei morale practice care să-i călăuzească acţiunile. În căutarea adevărului, Cosmin va petrece şase săptămâni în compania unui înţelept şi a fiicei lui, Sarmis, supunându-se, inevitabil, unei iniţieri duble, în acelaşi timp etică şi erotică. Romanul reactualizează spiritul cărţilor de înţelepciune, ca o replică modernă a *Învăţăturilor lui Neagoe Basarab*, pe fundalul urban-industrializat al României comuniste, fără ca, în seria de intertextualităţi implicite şi de întâlniri insolite, să fie antrenată o semnificaţie epică majoră.

◆ Dim. Rachici, LTE, VII, 1997, 47–48, 4.

L. T.

MARIN-THORNTON Gabriela, *În largul sufletului*, Bucureşti, Roza Vânturilor, 1997, 207 p. Cu o pref. de Dan Zamfirescu. Calificat ca roman în urma unei sugestii a prefaţatorului, textul reprezintă, prin tema pe care o cultivă, un memorial de călătorie cu caracter autobiografic. „Portret al unei feminităţi care se confruntă cu marile repere ale civilizaţiei" (Dan Zamfirescu), ≈ consemnează, pe un prim palier de semnificaţie, impresiile unei femei care vede pentru prima oară Grecia, Italia şi Anglia. Imaginată ca un dialog cu un Doctor, relatarea călătoriei are însă şi un rol suplimentar, contribuind la „vindecarea" unui suflet, ca şi cum impresiile de voiaj s-ar reflecta direct în structura interioară a protagonistei, pentru a cristaliza un spaţiu coerent de reprezentare a sinelui. Textul se lasă uşor citit în cheie ficţională, în cadrul unui „roman" al formării, pentru care monumentele istorice şi spaţiile culturale devin experienţe dificile, trăite dramatic, într-un raport cel mai adesea alienant. În acest

context, cele trei areale traversate nu sunt simple trasee ale unui parcurs turistic obligatoriu, ci modele spirituale – mitologic în Grecia, legendar în Anglia şi mistic în Italia – pe care protagonista le refuză sau le acceptă, într-un joc tensionat al regăsirii şi înstrăinării de sine.

◆ Ştefan Ion Ghilimescu, *Călătoria ca roman al descoperirii sinelui*, LCF, s. nouă, 1997, 34, 10; Romul Munteanu, *Un debut româno-american*, LCF, s. nouă, 1997, 38, 22; Romul Munteanu, *Un itinerar românesc*, LCF, s. nouă, 1998, 21, 17; Munteanu, *Jurnal*, VII, 160–164, 165–169, 171; Simion Bărbulescu, CL, CXXXIII, 2000, 2, 38–39.

L. T.

MARIN-THORNTON Gabriela, *Obsesia de a rămâne tânăr*, Bucureşti, Odeon, 1997, 159 p. Cu o pref. şi cu o caracterizare pe coperta a IV-a de Henri Zalis. Roman de dragoste. Conceput sub formă epistolară, modalitate adoptată convenţional, ca pretext al unei confesiuni, textul cărţii este compus din mesajele electronice prin care Alexandra se destăinuie unui prieten, Cristian. Naraţiunea reface seria de aventuri erotice ale protagonistei, urmărind, într-o succesiune mai degrabă aleatorie, relaţiile ei cu mai mulţi bărbaţi. Alexandra are mai întâi un soţ, Tudor, apoi un amant, Jean-Louis, şi, după ce divorţează, un iubit, Miguel. În centrul confesiunii sale stă astfel o iubire proteică, care se hrăneşte din varierea neîncetată a obiectului pasiunii. Alexandra, care îşi schimbă partenerii, nu se află într-o căutare idealistă a cuplului perfect, ci într-una egoistă, de reînnoire a resurselor vitale. Pasiunea ei erotică este profilactică. În virtutea unei „obsesii de a rămâne tânără”, dragostea Alexandrei constituie un mijloc de conservare, un remediu calculat al îmbătrânirii. Ficţiune erotică redusă la un mobil fiziologic, ≈ dă astfel naştere unei proze reci, lipsită de emoţie şi de senzualitate.

◆ ***, RL, XXX, 1997, 37, 5; Henri Zalis, *Romanul – hartă de navigaţie*, AZI, 1997, 30, 4; Romul Munteanu, *Romanul cosmopolit de dragoste*, LCF, s. nouă, 1997, 45, 22; Romul Munteanu, *Un itinerar românesc*, LCF, s. nouă, 1998, 21, 17; Viki Luţă, LCF, s. nouă, 1998, 30, 4; Munteanu, *Jurnal*, VII, 160–164; Simion Bărbulescu, CL, CXXXIII, 2000, 2, 38–39.

L. T.

✷ **MARINCU Florentza Georgetta**, *Cioburi de istorie... Poiana Mare – Calafat, 1832–1878*, I–II, Craiova, Avrămeanca, 1997, 999 p. Text paginat în continuare.

◆ ***, BNR, XLVIII, 1999, 16, 49.

L. T.

MARINESCU Mihail, *Ultimele aventuri ale lui Roby, robotul invizibil. Roman pentru tineret*, Bucureşti, Nipexim, 1997, 195 p. Cu o caracterizare a autorului pe coperta a IV-a. Face parte din ciclul *Roby, robotul invizibil*, alături de *Aventurile lui Roby, robotul invizibil* (1996) şi de *Alte aventuri ale lui Roby, robotul invizibil* (1996). Roman de aventuri.

L. T.

❍ **MARIŞ Daniel**, *Sora de noapte*, fragment de roman, ARLA, II, 1997, 2–3, 28.

L. T.

❍ **MATALĂ Dumitru**, *Lucrare de control*, fragment din romanul *Ziua de mâine*, LCF, s. nouă, 1997, 11, 8–10.

L. T.

MAXY Liana, *Bătrânul ieri şi nenăscutul mâine*, Bucureşti, Du Style, Integral, 1997, 184 p. (Destine). Cu o pref. de Doina Uricariu. Roman al unor iubiri târzii. Şase intelectuali (un violonist, o scriitoare, un gazetar etc.), trecuţi de prima tinereţe,

călătoresc prin Europa, intersectându-se aleatoriu. Cuplurile care se formează astfel încearcă să regăsească un sens al existenţei printr-o ultimă explorare a sentimentului erotic. Naraţiunea nu redă totuşi poveştile de iubire, ci conţine doar dialogurile confesive ale personajelor. Mărturisirile se fac în locuri impersonale: pe un pod, în aeroporturi sau avioane, în camere de hotel, în parcuri. Emoţia erotică se înscrie, aproape cu totul, în spaţiul conversaţiilor politicoase. Ceea ce rezultă e o cozerie pretenţioasă, dar plată, fără subtilitate psihologică şi lipsită de interes literar.

◆ ***, BNR, XLVI, 1997, 14, 65; Miruna Mureşanu, UC, VII, 1997, 10, 4; ***, GAC, VIII, 1997, 1–2, 77; Paul Schveiger, TR, s. nouă, X, 1998, 11–12–13, 6; Cristofor, *Scriitori*, 140–141.

L. T.

➤ **MELINESCU Gabriela**, *Regina străzii*, tr. de Diana Alexandru, Bucureşti, Univers, 1997, 187 p. (Colecţia Ithaca. Scriitori români din exil). Cu o pref. de Dan Cristea. Fragment: *Aşteptarea*, tr. de Angela Martin, LCF, s. nouă, 1995, 2, 9 (În lb. suedeză: *Gatans drottning*, Stockholm, René Coeckelberghs Bokförlag, 1988). „Cronică fantastă a cartierului periferic” (Dan Cristea), romanul evocă mica lume a unei străzi bucureştene în ultimii ani ai regimului comunist. Fresca se ordonează în jurul Sandorei, fiică de femeie uşoară, intrată prin mezalianţă în casa negustorului Aaron Peretz. Părăsită de soţul ei, Paulin, protagonista continuă să locuiască în magazinul de parfumuri al socrului, suportând batjocura comunităţii. Revenirea neaşteptată a lui Paulin nu reconstituie totuşi familia. Fără a se putea reintegra, acesta moare pe stradă, între cerşetori. Tatăl său, negustorul de parfumuri, pleacă în Israel, casa e golită de mobilă şi confiscată de stat. Sandora, „picar feminin modern” (Romul Munteanu), ajunge să doarmă în Gara de Nord şi moare la azil. Un unic sens al dezagregării, care conduce destinul Sandorei, organizează şi existenţele celorlalte personaje. Antoaneta, prietena Sandorei, moare îngheţată în camionul frigorific cu care încerca să fugă din ţară. Cizmarul Zeno e împăiat la muzeu, în vreme ce Fosca, soţia lui alcoolică, piere prin autocombustie. Nu interacţiunea socială schimbă cursul vieţii personajelor; de altfel, în ≈, apelul la ceilalţi se reduce treptat la cîteva gesturi anonime, care caută satisfacerea imediată a unor nevoi elementare: sex, căldură, mâncare. În locul determinării sociale, romanul descrie o atracţie interioară a morţii. Eroii au numai libertatea negativă de a se autodistruge – sunt „arătări ale întunericului” (George Vulturescu). Din acest unghi, ≈ rămâne un roman realist care înlocuieşte logica socială cu una a disoluţiei, atât la scara existenţei individuale, cât şi la aceea a destinului istoric. Cartea desfăşoară planuri multiple de reverberaţie a morţii, existenţa nefericită a Sandorei reflectându-se în descompunerea unei comunităţi şi în declinul unei civilizaţii. Dezagregarea se impune cu aceeaşi forţă de lege şi asupra fiinţelor şi asupra obiectelor. Asemenea oamenilor, oraşul piere, măcinat de o tendinţă destructivă, cu finalitate apocaliptică. Transcriind o viziune politică complexă, megalomanele proiecte comuniste care marchează geografia oraşului capătă o dublă valenţă: ele nu sunt doar simbolurile unei puteri cu manifestări autoritare, ci şi încercări utopice de a rezista disoluţiei. Cu o perspectivă ambiguă asupra figurii dictatorului, nu lipsită de ironie, naraţiunea ipostaziază un Preşedinte care îşi doreşte un spaţiu civic, de interacţiune socială şi un muzeu care să conserve memoria comunitară. Însă, în această lume ameninţată de iminenţa sfârşitului, chiar şi autoritarismul devine neputincios, proiectele dictatorului fiind zădărnicite de inundaţii ori incendii, adică de o natură care desface urmele

umanului. Situarea într-un spaţiu al inconsistenţei a permis adoptarea unui imaginar complex, cu mărci stilistice eterogene, amestecând observaţia realistă cu transfigurarea fantas-matică şi cu oniricul (Miruna Mureşanu). Totuşi, recursul la vis nu plasează romanul în siajul prozei suprarealiste, oniricul constituind aici numai un mijloc de a surprinde o natură crepusculară a realului.

■ *Gatans drottning*, Stockholm, René Coeckelberghs Bokförlag, 1988; *La Reine de la rue*, Levallois-Perret, Manya, 1991.

◆ Mariana Criş, AZI, 1997, 2, 4; Mircea Martin, DOI, VIII, 1997, 20, 14; Dan Cristea, DOI, VIII, 1997, 20, 14; Alexandru Spânu, LCF, s. nouă, 1997, 18, 4; Daniel Cristea-Enache, ALA, VI, 1997, 369, 4; Victor Cubleşan, ST, XLVIII, 1997, 7, 27–28; Miruna Mureşanu, UC, VII, 1997, 7, 11; ***, GAC, VIII, 1997, 1–2, 77; George Vulturescu, P, VIII, 1997, 10, 5; Ioana Tămăian, TR, s. nouă, X, 1998, 22–23, 4; Romul Munteanu, CROR, X, 1998, 6, 9; Dram, *Lumi*, 122–125; Munteanu, *Jurnal*, VII, 176–178; Ruxandra Ivăncescu, *Între viaţă şi vis*, VTR, XXVII, 1999, 12, 33; Cornel Moraru, *Agonie şi parabolă*, VTR, XXVII, 1999, 12, 36; Nicoleta Sălcudeanu, *Maidanul cu albatroşi*, VTR, XXVII, 1999, 12, 30–31.

L. T.

✸ **MIHALE Aurel**, *Lada de campanie*, Bucureşti, Albatros, 1997, 520 p. Fragment: *Numai floare lângă floare*, RL, XX, 1987, 34, 14–15. „Denunţă distrugerea, în comunism, a fundamentelor lumii naţionale: ţărănimea, armata şi cultura" (Dumitru Micu).

◆ ***, UC, VII, 1997, 12, 15; Micu, *Istoria*, 504; Micu, *Literatura*, 264.

L. T.

MIHALI Nicoară, *Ultimul popas în infern*, Baia-Mare, Draculya, 1997, 156 p. Cu o postf. de Augustin Cozmuţa. Roman istoric întemeiat pe concepţia mistică a metempsihozei. Plecând de la ideea că cruzimea lui Vlad Ţepeş nu îi lasă sufletul să se odihnească timp de şapte generaţii, naraţiunea înscenează o serie de reîncarnări ale acestuia în ciobanul mioritic, servitorul Marchizului de Sade, Nicolae Ceauşescu, Cristofor Columb etc. Dincolo de prolixitatea proiectului, evocările istorice sunt stereotipale şi lipsite de interes epic.

◆ Ioan Romeo Roşiianu, CNT, 1997, 33, 16.

L. T.

MLADIN Emil, *Pedeapsa*, Bucureşti, Cartea Românească, 1997, 93 p. (Biblioteca Bucureşti. Proză). Fragmente: ≈, CL, CXXX, 1997, 2, 11; ≈, TMS, s. nouă, II, 1997, 4, 8–9, 15. Roman al iniţierii în moarte. Cezar Mărcuş, fost farmacist, are la bătrâneţe revelaţia inconsistenţei posesiunilor afective şi materiale. La capătul unui divorţ şi ca urmare a unor maşinaţiuni avocăţeşti, el trebuie să accepte că nu mai are familie, casă ori bani. Încercând să pătrundă sensul propriei existenţe, se refugiază la mormântul mamei unde găseşte nu atât un loc al spovedaniei şi al interiorizării, cât o locuinţă. Personajul descoperă „confortul" funerar al cavoului, liniştea pe care acesta i-o oferă, protecţia în faţa intemperiilor şi certitudinea proprietăţii inalienabile. Printr-o întâmplare, lespedea e trasă la loc, sigilând mormântul, cu Cezar Mărcuş înăuntru. În ciuda imaginarului sepulcral, demn de romanul gotic, nu există totuşi drame majore în această naraţiune despre moarte. Personajul îşi trăieşte trecerea în nefiinţă prin intermediul măruntelor ritualuri cotidiene: trezirile, culcările, mesele zilei, îmbăierea de joi seara. Moartea se insinuează în viaţă ca o nevoie practică de confort, ca o instalare foarte stabilă în tabiet. Roman al „stărilor abisale" (Octavian Soviany), ≈ are calitatea singulară de a nu acorda materia epică la gravitatea temei pe care o ilustrează.

◆ Geo Vasile, LCF, s. nouă, 1997, 33, 16; Răzvan Voncu, *Un prozator puternic şi echilibrat*, LTE, VII, 1997, 37–38, 4; Octavian Soviany, CNT, 1997, 43, 4; Bogdan Popescu, CAI, 1998, 1–4, 92–93; Narcis Zărnescu, VR, XCIII, 1998, 219–221.

L. T.

MOCANU Marin Radu, *Tot o apă şi-un pământ*, Bucureşti, Evenimentul, 1997, 213 p. Roman realist. Urmăreşte dilemele unui arhitect urbanist în ultimii ani ai dictaturii comuniste. Naraţiunea se centrează pe figura lui Barbu Câmpeanu, inginer constructor căruia autorităţile comuniste îi încredinţează o amplă lucrare de sistematizare şi de reconstrucţie a oraşului natal. Misiunea îl obligă să retraseze harta aşezării şi să demoleze atât vechiul centru, cât şi cartierul pitoresc de care îl leagă amintirile din copilărie, sacrificând, în acelaşi timp, o comunitate şi un spaţiu intim. Frământarea protagonistului care se împarte între datorie şi memoria propriului trecut se rezolvă totuşi simplu, dovedindu-se, în cele din urmă, falsă. Abia camuflate, dilemele lui Barbu Câmpeanu ascund o încredere, cu tentă proletcultistă, în forţa civilizatoare a sistematizării urbane şi o nostalgie a proiectelor faraonice ale epocii comuniste.

L. T.

MOLDOVAN Vasile, *Jurnalul secret al soldatului*, Timişoara, Excelsior, 1997, 307 p. Cu o prezentare nesemnată pe coperta a IV-a. Roman al mediului cazon. Daniel Martin, eroul narator, îşi povesteşte experienţele erotice din perioada satisfacerii stagiului militar. Maturizarea psihologică e simultană cu cea erotică. De remarcat o anume acuitate a registrului evocativ.

◆ ***, BNR, XLVII, 1998, 6, 126.

M. M.

MORARU Alexandru, *Casa îngerilor*, Timişoara, Augusta, 1997, 363 p. Cu o caracterizare pe coperta a IV-a de Valeriu Cristea. Roman social. „Poartă ficţională către lumea întunecată a celor mai de jos” (Daniel Cristea-Enache), naraţiunea urmăreşte în paralel destinele a două categorii umane, care trăiesc la marginea societăţii urbane: copiii străzii şi navetiştii. Concepută ca o ficţiune cu două planuri, ≈ proiectează, la începutul anilor ’90, un spaţiu rural şi un altul, situat la periferia Măselarei, mic oraş de provincie. Cel dintâi evocă mediul navetiştilor, o lume a bărbaţilor absenţi, siliţi să lucreze la oraş. În lipsa lor, structurile sociale ale satului se degradează iar legăturile familiale se desfac. Destinul lui Emil, care îşi ucide, din gelozie, soţia pe care nu o poate supraveghea, ilustrează, în registru tragic, dar în fond tipic, această disoluţie a unei societăţi patriarhale. Cel de-al doilea spaţiu, care ocupă pieţele şi mahalalele oraşului, reprezintă lumea bandelor de copii care se înfruntă pentru teritoriu, neizbutind în realitate decât să descătuşeze o violenţă viscerală, gratuită, căreia, invariabil, sfârşesc prin a-i cădea pradă. Fresca socială se sprijină şi pe efectele stilistice ale unui limbaj argotic şi regional, care face lectura dificilă, fără să potenţeze senzaţia de pitoresc.

◆ Mircea Şerbănescu, UNO, VIII, 1997, 11, 15; ***, BNR, XLVII, 1998, 2, 112; Mariana Pop, COF, I, 1998, 4–5, 25; Daniel Cristea-Enache, ALA, VII, 1998, 431, 4.

L. T.

MOTOC Nicolae, *Dignidad*, Constanţa, Ex Ponto, 1997, 379 p. Cu două caracterizări de Sorin Titel şi de Alex Ştefănescu pe coperta a IV-a. Roman *science fiction*.

◆ Olimpiu Vladimirov, TMS, s. nouă, II, 1997, 12, 15; ***, *Propunerile pentru premiile revistei „Tomis” şi ale Filialei „Dobrogea” a Uniunii*

Scriitorilor pe 1997, TMS, s. nouă, III, 1998, 1, 3; Puiu Enache, „*Învolburare, complexitate*”, TMS, s. nouă, III, 1998, 1, 4; ***, BNR, XLVII, 1998, 7, 52; Dumitru Mureşan, VTR, XXVII, 1998, 4, 60–61; Georgeta Drăghici, RL, XXXI, 1998, 15, 10; Puiu Enache, *Utopie şi realitate*, ST, XLIX, 1998, 4–5, 30, 80; Gabriel Rusu, *Proba labirintului*, LCF, s. nouă, 1998, 27, 7; Sorin Roşca, TMS, s. nouă, III, 1998, 8, 15; Corina Apostoleanu, LCF, s. nouă, 1998, 33, 10; ***, F, XXXIV, 1998, 10, 56; Rotund, *Starea*, 259–274.

L. T.

❍ **NEACŞU Iulian**, *Primul avion, după colţ, la dreapta*, fragment din romanul *De ce cântă păsările*, LTE, VII, 1997, 43–44, 8–9.

L. T.

NEAGU Gheorghe, *Arme şi lopeţi*, Focşani, Zedax, 1997, 252 p. Cu o pref. de Mircea Herivan. Roman al vieţii de şantier. Evocă implicarea militarilor în construcţia Transfăgărăşanului. În centrul naraţiunii stă figura lui Mitiţă Şoican, fiu de ţărani dintr-un sat de lângă Roman, care îşi satisface stagiul militar într-o unitate din Bucureşti. În urma unei decepţii erotice, protagonistul devine violent, îşi atacă superiorii şi este transferat disciplinar pe şantier. Cartea foloseşte biografia lui Mitiţă Şoican ca pretext al unei descrieri de factură reporterică a construcţiei Transfăgărăşanului. Consemnarea vieţii de şantier, stăruind asupra unei atmosfere mobilizatoare, în care accidentele de muncă sunt văzute ca o formă de eroism, trădează o perspectivă ideologică îndatorată încă propagandei comuniste.

▼ Fragment: *Spinarea de piatră a Făgăraşului*, în vol. ***, *Zece prozatori. Debut*, Bucureşti, Albatros, 1987, p. 133–172.

◆ ***, BNR, XLVII, 1998, 21, 52.

L. T.

NEAGU Gheorghe, *Tarantula*, Focşani, Zedax, 1997, 121 p. Apărut mai întâi în f. rev. REV, I, 1990, 11, 5; II, 1990, 4, 5 (parţial). Roman istoric. Situat în sec. al XIV-lea, urmăreşte familia Muşatinilor, de la momentul morţii lui Petru, până la stingerea fiilor acestuia, Roman şi Ştefan, care se succed la tronul Moldovei. Rezumându-se la redarea documentară a evenimentelor, ≈ evită să dramatizeze relaţiile dintre eroi, mizând pe exploatarea unor mici nuclee narative care angajează personajele secundare.

◆ ***, BNR, XLVII, 1998, 21, 52.

L. T.

NECULA Damian, *Pământul făgăduinţei*, Bucureşti, Cartea Românească, 1997, 259 p. (Cartea românească de proză). Fragment: *Rătăciţii*, VR, XCI, 1996, 9–10, 44–52. Roman al exilului, de inspiraţie autobiografică. Relatează aventura emigrării unui cuplu de români în ultimii ani ai regimului totalitar, de la trecerea ilegală a frontierei, până la stabilirea într-o localitate din Normandia. Naraţiunea reface cu fidelitate etapele călătoriei şi comunică primele impresii ale contactului cu Occidentul. Dincolo de sensibilitatea la bunăstarea lumii libere, desenată în tuşe exotice, ca lux miraculos, de factură orientală, evocarea exilului abundă în stări negative. Protagonistul se simte refuzat de noua societate, înstrăinat de comunitatea emigranţilor şi, în plus, trăieşte în continuare angoasa supravegherii permanente. Totuşi, tragedia exilului rămâne o experienţă superficială, incapabilă să determine sensul unui destin. De altfel, textul se desface, de la un punct, în două fire epice de sine stătătoare, adăugând memorialului de exil o dramă a creaţiei. Preocupat de soarta unui ms. care poartă numele unui roman anterior al lui ~, *Sărbătoare continuă* (1996), personajul se jertfeşte, în final, pentru a asigura supravieţuirea textului. Destinul

protagonistului, inconsistent în planul experiențelor vitale, se clarifică abia în raport cu universul scriiturii. Din păcate, evocarea exilului se dovedeşte în acest context irelevantă, constituind un simplu document memorialistic.

◆ ***, UC, VIII, 1998, 2, 15; Miruna Mureşanu, UC, VIII, 1998, 3, 4; Dan Stanca, *Un prozator parcimonios*, LCF, s. nouă, 1998, 45, 7.

L. T.

NEDELCOVICI Bujor, *Provocatorul*, Bucureşti, ALLFA, 1997, 288 p. (Biblioteca A, 123). Cu o postf. a autorului şi o schiță biobibliografică. Fragmente: ≈, RL, XXIX, 1996, 10, 8–9; ≈, RL, XXIX, 1996, 35, 14–15; ≈, LCF, s. nouă, 1996, 33, 8–9; ≈, VTR, XXVII, 1997, 1, 7–9. Roman „erotic", după aprecierea autorului, ≈ construieşte, în jurul unui personaj feminin, o țesătură complexă de relații, care implică pasiuni şi tragedii, tratate într-un registru melodramatic cu tuşe ironice. După o perioadă de patru ani petrecută în Los Angeles, pentru studii de cinematografie, o tânără franțuzoaică, Céline, se reîntoarce la Paris. Aici îl cunoaşte pe Guy, figură boemă, actor diletant cu preocupări artistice multiple, şi îl reîntâlneşte pe Pierre, un prieten din copilărie, care este, de asemenea, actor. Între aceste trei personaje se desenează un triunghi erotic ambiguu, cu scurtcircuitări sentimentale şi cu tensiuni ireductibile. Céline se îndrăgosteşte şi, în cele din urmă, se căsătoreşte cu Guy, fără să îl descurajeze totuşi pe celălalt bărbat. Pierre, care continuă să o iubească pe Céline, îşi atacă rivalul şi îl răneşte, provocându-i o lungă convalescență. Legate de lumea spectacolului, cele trei personaje îşi trăiesc iubirea teatral, manifestând-o printr-o gesticulație exterioară. Prin violență fizică, ori, în registru gingaş, prin caligrafie corporală şi prin decorul suav, dragostea se manifestă superficial, autorul preferând, în locul cazuisticii erotice, excesul de recuzită. Trupul lui Céline întins între petale de trandafiri sugerează iubirea într-o imagine în acelaşi timp superficială, convențională şi manipulată, în calitatea ei de poncif. Căci ochiul care priveşte această desfăşurare exorbitantă de recuzită erotică este ironic. Gesticulația personajelor se demonetizează chiar în momentul săvârşirii ei, constituind situații care alunecă uşor în grotesc. Univers uman lipsit de profunzime, uneori patetic şi adesea ridicol, ≈ reprezintă prima încercare a romancierului de a se inspira din realitățile lumii occidentale, abandonând temele exilului şi ale utopiei negative, specifice spațiului est-european. Tratarea în cheie melodramatică a ethosului occidental, prin recursul la stereotipii culturale, dă naştere unei lumi de carton, care secătuieşte resursele prozei, periclitând, ca şi în cazul romanelor clişeizate pe care E. Lovinescu le scria în anii '30, imersiunea în ficțiune.

■ *Le Provocateur*, tr. de Florica Ciodaru-Courriol, Paris, Euro Culture, 1999.

◆ Dan Silviu-Boerescu, *O temă hollywwodiană parodiată discret?*, LCF, s. nouă, 1997, 15, 16; Daniel Cristea-Enache, ALA, VI, 1997, 386, 5; Irina Mavrodin, DOI, VIII, 1997, 38, 14; Eugen Negrici, DOI, VIII, 1997, 38, 14; Miruna Mureşanu, UC, VII, 1997, 10, 5; Carmen Ligia-Rădulescu, *Un métèque în republica literelor*, LCF, s. nouă, 1997, 42, 7; Nicoleta Sălcudeanu, *De la roman la romanț*, DIB, III, 1998, 1, 17–21; ***, F, XXXIV, 1998, 10, 55; ~, *„Lumea a devenit prea complicată şi perversă pentru a mai crede că poți să reuşeşti ținând în mâna dreaptă o cruce, iar în stânga... un roman"* (interviu realizat de Cassian Maria Spiridon), CL, CXXXIII, 1999, 5, 4–5; ~, *„Lumina apare după ce ai traversat deşertul şi infernul"* (interviu realizat de Raluca Mărculescu), DOI, X, 1999, 10, 2; Sălcudeanu, *Graffiti*, 66–71; ~, *„Şarpele se afla acolo încă de la început"* (interviu realizat de Elena Budu), RL,

XXXIII, 2000, 36, 12–13. ❒ V. şi D. C. R. R., *Ultimii*, 1970.

L. T.

NEGOIȚĂ Tudor, *Marele jaf*, Bucureşti, Editura Ministerului de Interne, 1997, 213 p. (Police Club). Roman polițist.

◆ ⁎*⁎, BNR, XLVII, 1998, 6, 127.

L. T.

❍ **NEGOIȚESCU Ion**, *Corabia Argonauților*; *Ora oglinzilor*, 167–170, în vol. Negoițescu, *Ora oglinzilor*, 167–170; 170–175, fragmente dintr-un proiect romanesc nefinalizat. Textele au mai fost publ. în vol. I. Negoițescu, *Primăvara elvețiană şi alte proze*, ed. îngr. de Ioan Milea, Piteşti, Paralela 45, 1999, p. 119–122; 123–128.

◆ Ivăncescu, *O nouă viziune*, 29–32.

L. T.

❍ **NEGRESCU Dan**, *Epistolar imperial*, O, s. nouă, 1997, 10, 6; 11, 13, fragmente dintr-un roman cu titlu neprecizat.

L. T.

NICOLLET Clara, *Arta alegerii*, Bucureşti, Editura Victor, 1997, 383 p. Roman polițist.

◆ M. Barbu, LTE, VII, 1997, 47–48, 4.

L. T.

NISTOR Marin, *În vâltoare*, Cluj-Napoca, Mesagerul, 1997, 240 p. Cu o caracterizare pe coperta a IV-a de Gh. I. Bodea. Roman autobiografic. De-a lungul a două decenii din istoria recentă a României, ≈ urmăreşte, din perspectiva unui om de stânga, desfăşurarea celui de-Al Doilea Război Mondial, instaurarea comunismului şi destalinizarea de la începutul anilor ’60. Fără să descopere teritorii necunoscute, evocarea iese totuşi din seria previzibilă a scrierilor memorialistice prin unghiul de reflecție asupra evenimentelor istorice. Astfel, protagonistul, Gh. Mazilu, ofițer de aviație care, începând din 1942, ia parte la mai multe stagii de specializare în Germania, trăieşte o experiență particulară şi neverosimilă a războiului, ca turist, într-o Europă occidentală care perpetuează, ca şi cum trauma colectivă nu ar fi existat, o atmosferă de bunăstare şi de calm al valorilor culturale. Perspectiva din care se face relatarea defineşte sensul unor memorii în contratimp cu istoria, care surprind prin poziționarea inadecvată a protagonistului. Om cu convingeri de stânga, Gh. Mazilu aderă la Partidul Social-Democrat cu puțin înainte ca acesta să fie dizolvat şi se înscrie în Partidul Comunist la începutul anilor ’60, prea târziu ca să mai poată ieşi din postura marginală pe care puterea o rezervase adversarilor săi. Cu efecte dramatice într-un caz, ridicole în celălalt, poziția memorialistului e mereu în dezacord cu evenimentele, ceea ce constituie, de altfel, şi interesul mărturiei sale.

◆ ⁎*⁎, BNR, XLVIII, 1999, 4, 66.

L. T.

❍ **NONA Francisc**, *Musca verde*, fragment de roman, ROS, III, 1997, 5–6–7, 101–107.

L. T.

NOVAC Mircea, *Bucuria unei drame*, Bucureşti, Argus, 1997, 211 p. Roman senzațional. O anume Ana Coliban creşte un copil adoptiv, Florin, fără să ştie că este chiar fiul natural al soțului ei, Traian.

◆ I. B., AZI, 1997, 4, 2; ⁎*⁎, BNR, XLVI, 1997, 10, 6.

L. T.

❍ **PALER Octavian**, *Deşertul, pentru totdeauna*, fragment de roman, VR, XCII, 1997, 3–4, 5–9.

L. B.

PANIŞ Anatolie, *Bătrânii nu mai sunt utili*, [Bucureşti]., Editura Snagov, [1997?], 263 p. Romanul unei „insolite utopii româneşti" (Simion Bărbulescu). Protagonistul, Alex Vainer, pune bazele unei comunităţi izolate, destinată generaţiei a treia, unde se înfiripă un mod de viaţă complex, utopic, dar antrenant şi viu.

◆ Simion Bărbulescu, LCF, s. nouă, 1998, 41, 4; Bărbulescu, *Din perspectiva*, 104–105; Micu, *Literatura*, 253.

L. B.

➤ **PAPILIAN Alexandru**, *Paharul cu muşte*, Bucureşti, 100 + 1 Gramar, 1997, 309 p. Cu un cuvânt înainte al autorului. (În lb. franceză: *Des Mouches sous un verre*, Paris, Albin Michel, 1990). Fragment: *Făpturi neînsemnate*, CAL, 1992, 7, 18–19. Roman realist. Demarat în ţară şi finalizat la Paris, ca parte dintr-un triptic nerealizat (*Larve*, *Muşte sub pahar* şi *Liberté, livre – service*), cartea lui ~ reprezintă o amară meditaţie pe marginea destinului mărunt al poporului român, a viitorului său derizoriu într-un spaţiu pe măsură, decăzut, subaltern. „Figurile retorice sunt recrutate caragialian, din efervescenţa dialogală a vocilor, din verva de la sine grăitoare a banalului şi trivialului, din productivitatea nimicului" (Nicoleta Sălcudeanu). În ultimă instanţă, spune aceeaşi autoare, ≈ este produsul mizantropiei unui autor „profund moral în scârba sa faţă de personaje şi faţă de sine însuşi".

■ *Des Mouches sous un verre*, Paris, Albin Michel, 1990.

◆ Titus Vîjeu, *Fiziologia Banalului*, CNC, IX, 1998, 6–7, 23; Sălcudeanu, *Graffiti*, p. 77–83.

L. B.

❍ **PASĂRE Despina Luiza**, fragment din romanul *Singurătatea gheişelor*, FC, 1997, 3, 23.

L. B.

PĂCURARIU Petru, *Paşii umbrelor*, Timişoara, Marineasa, 1997, 179 p. Roman istoric. Inspirat de figura domnitorului Ştefan cel Mare, naraţiunea, puternic marcată subiectiv, elogiază calităţile omului politic, ale strategului şi ale diplomatului care a fost voievodul moldovean.

L. B.

✸ **PĂCURARIU Petru**, *Stăpânul împăraţilor*, Timişoara, Marineasa, 1997. Conform copertei a IV-a a romanului *Rezervaţia de zebre,* (1998), de acelaşi autor.

L. B.

PĂDUREAN Mia, *Amar şi nădejde*, Buc, Danubius, 1997, 176 p. Roman al rezistenţei anticomuniste. Protagonistul, Andrei, fiu de preot, cunoaşte, la cei şaisprezece ani ai săi, primii fiori ai dragostei. Liniştea şi bucuria întâlnirilor cu Ioana sunt întrerupte de un eveniment dureros. Sandu, cel mai bun prieten, este mutilat de explozia unei bombe artizanale. Brutalitatea interogatoriului care urmează, abuzul plutonierului de miliţie, dar şi curiozitatea vârstei îl determină pe Andrei să-i caute pe partizani, iar, mai târziu, să devină omul lor de legătură. Text lacunar la nivel narativ şi stilistic. Platitudinea dialogurilor nu reuşeşte să transmită, din păcate, aproape nimic din tragismul evenimentelor.

L. B.

PĂDUREANU Constantin, *Speranța*, Craiova, Agora, 1997, 246 p. Roman de formație. Urmăreşte evoluția tânărului Mihai Dunăreanu, strungar la o societate comercială din Rudari, sat de pe malul Jiului, dornic să urmeze Facultatea de Jurnalism, dar eşuând în mărunte aventuri amoroase. Pitorescul limbajului şi onomastica inspirată salvează parțial o proză sufocată de cazuistica poveştilor de dragoste plasate într-un mediu rural dominat de autoritatea despotică a taților, de prejudecăți, de bârfe şi de scandaluri.

L. B.

PERŞA Dan, *Vestitorul*, Bucureşti, Albatros, 1997, 275 p. Fragment: *Urim şi Tumim*, TMS, XXXI, 1996, 6, 9. Roman de ficțiune istorică. Plasat în spațiul concret al Scăienilor, unde s-au realizat celebrele experimente sociale, populat cu personaje şi fapte din întreaga istorie a României, epicul din ≈ pare a reconstitui „o realitate mai curând ipotetică, dacă nu o lume de-a dreptul fantastică” (Evelina Cârligeanu). Leagănul experiențelor falansteriene captează, din epoci foarte diferite, energii generate de utopia – nefastă, până la urmă – a socialismului, de la primele manifestări inocente, din vremea lui Alexandru Ghica, traversând furtuna dezastrelor colectivizării şi sfârşind în iarna lui ’89. Primit favorabil de critică, ≈ a fost considerat „una dintre cele mai spectaculoase intrări în proza românească de după 1989” (Tudorel Urian).

◆ Dan Perşa, TMS, s. nouă, II, 1997, 7,4; Miruna Mureşanu, UC, VII, 1997, 8, 6; Ion Roşioru, TMS, s. nouă, II, 1997, 9, 5; Evelina Cârligeanu, TMS, s. nouă, II, 1997, 9, 5, 15; Octavian Soviany, CNT, 1997, 44, 5; Puiu Enache, TMS, s. nouă, III, 1998, 1, 4; Gabriel Dimisianu, RL, XXXI, 1998, 5, 4; Constantin Dram, CL, CXXXII, 1998, 4, 6; Petre Isachi, ATN, XXXV, 1998, 12, 5; Ioan Stanomir, LCF, s. nouă, 1999, 6, 5; Horia Gârbea, *De la telepatie la simpatie*, VTR, XXVII, 1999, 11, 50–51; Grigore Şoitu, VTR, XXVII, 1999, 11, 58; Dumitru Mureşan, VTR, XXVII, 1999, 11, 58–60; Dimisianu, *Lumea criticului*, 474–478; Urian, *Proza*, 154–156.

L. B.

PETRAN Iosif, *Portul pustiu*, Bucureşti, Eminescu, 1997, 267 p. Cu o postf. a autorului. Romanul unei aventuri pe o insulă necunoscută. Privilegiatul Max Breda, descendentul unei bogate familii de bancheri evrei din Bolton, trăieşte o ciudată experiență de viață, într-o situație limită pe care şi-o dorise, de altfel, în existența sa lipsită de orizont. Un Robinson dandy naufragiat pe o insulă ai cărei locuitori, „foşti delincvenți aduşi de oriunde”, încearcă să supraviețuiască într-un simulacru de societate primitivă.

◆ Miruna Mureşanu, UC, VII, 1997, 11, 5.

L. B.

POP Simion, *Excelența Sa*, Bucureşti, Du Style, 1997, 469 p. (Romanul contemporan). Cu un avertisment al autorului şi un *Index Personae*, la final. Roman-mărturie, confesiune jurnalieră despre efortul diplomatului Maximilian Ip de a se elibera din chingile minciunii oficiale, demontând „diplomația reală în favoarea aceleia erotice, a bărbatului de 61 de ani” (Noemi Bomher).

◆Noemi Bomher, CL, CXXXII, 1998, 11, 41.

L. B.

POPA Cornel George, *Nesimțitul*, Bucureşti, Maşina de Scris, 1997, 262 p. Cu *Cinci întrebări pentru Cornel George Popa*, la final. Roman de introspecție, plasat în Bucureştiul postdecembrist. ≈ analizează „purgatoriile” unui bărbat rămas impotent în urma unui accident. Neacceptarea realității şi refugiile periculoase pe care şi le oferă, la periferia societății, îl vor aduce pe arhitectul de douăzeci şi opt de ani, Mihai Marinescu,

într-un impas total. „Eroul nu mai *simte* viața ca înainte, *ne-simțirea* lui e o problemă de ontologie, nu de comportament" (Dan-Silviu Boerescu).

◆ Alex Ștefănescu, RL, XXX, 1997, 28, 4; Boerescu, *Păcatele*, 111–113.

L. B.

POPA HOMICEANU Vasile, *Patimi în labirint*, Iași, Sedcom Libris, 1997, 174 p. Cu o *Pre-cuvântare* de Constantin Dram. Roman al mahalalei ieșene. Nefericitul suflet genuin al domnului Nili, apăsat nu atât de povara anilor, cât de una morală, încearcă „să se ridice totuși, deasupra vicisitudinilor vieții, închipuindu-și că trăiește într-o viață cu alte coordonate…«coordonatele visului»" (Simion Bărbulescu).

◆ Simion Bărbulescu, CL, CXXXII, 1998, 7, 28.

L. B.

POPA Sextilia, *Plutind între două lumi*, Timișoara, Ando Tours, 1997, 118 p. Cu un *Cuvânt înainte* de Rodica Opreanu. Roman de dragoste cu intriga plasată în mediul universitar. Cristian Pop și Cristina Schmidt, protagoniști ai unei iubiri platonice, se regăsesc peste decenii, cu ocazia unui Congres Internațional al Fizicienilor, în Germania. Personaje schematice, lipsite de adâncime, intrigă polițistă puerilă, dialog artificios.

L. B.

✸ **POPESCU Cristian-Tiberiu**, *Fețele*, București, Eminescu, 1997, 244 p. „Roman (impropriu spus) de factură parabolică și roman-eseu, ≈ propune cititorului o expresivă și originală interpretare a învățăturii biblice, a sacrificiului Mântuitorului pentru fericirea oamenilor" (Miruna Mureșanu).

◆ Miruna Mureșanu, UC, VIII, 1998, 2, 5.

L. B.

POPESCU Simona, *Exuvii*, Buc, Nemira, 1997, 282 p. (Purgatoriu). Fragment: ⁎*⁎, LTI, 1999, 29, 135. Roman de introspecție care „investighează straturile ființei după principiul matrioșkăi […], în numele unei nostalgii ascunse după integralitatea ființei, reconstituită, însă, după principiile unei poetici a fragmentarității" (Mihaela Ursa). Conform opiniei aceleiași comentatoare, ≈ reprezintă o încercare de recuperare a unității pierdute a individului prin amalgamarea de „imense inventare, «baze de date» ale unei vârste privilegiate, dicționare de cuvinte, arome, mirosuri, culori, obiecte, personaje", puse la dispoziție de o memorie prodigioasă.

● Premiul Nemira pe anul 1996.

◆ Mircea Bențea, F, XXXIV, 1998, 5, 51–53; Iulian Băicuș, *Corpuri și litere*, RL, XXXI, 1998, 27, 12–13; Mușat, *Perspective*, 45,49; ⁎*⁎, ~, LTI, 1999, 29, 134; Ursa, *Optzecismul*, 44; Ciobanu, *Frica*, 258–262; Mincu, *Poeticitate*, 535; Popescu, *Volubilis*, 153, 155–159, 162–163.

L. B.

❍ **POPESCU Titus**, *Sunt fiul pământului*, fragment de roman, în vol. Titus Popescu, *Sunt fiul pământului*, București, Vasile Cârlova, 1997, p. 6–35.

L. B.

POPOVICI Vavila, *Binele și Răul*, Pitești, Zodia Fecioarei, 1997, 191 p. Roman autobiografic. Scrisă la persoana întâi, narațiunea reface existența protagonistei Irina Brănișteanu, de la deportarea părinților acesteia, din 1940, în Siberia, până la realizarea sa profesională și familială în România deceniului șapte comunist. Inventariere conștiincioasă a „greutăților și luptelor avute", cartea nu reușește, din păcate, să surprindă aproape nimic din zbuciumul sufletesc al bucovineanului dezrădăcinat, cum ar fi trebuit să fie și cazul Irinei.

L. B.

PREPELIȚĂ Mihai, *Îmblânzirea curcubeului. Roman în douăsprezece zodii*, Bucureşti, Vasile Cârlova, 1997, 429 + 365 p. Cu *Referințe critice*, *Corespondență*, *Jurnal*, *Ecouri*, la final. Roman autobiografic ce reface, în stilul unei confesiuni bonome, plină de candoare, deseori dublată de o subtilă ironie, anii de copilărie ai naratorului. Structurarea mozaicată a epicului plasează personajele sub semne zodiacale diverse, ca fapte modelatoare în evoluția protagonistului Manolică-Mihai. Universul familial (Mama, Tatăl, Bunica Lucheria sau Bunica din deal) se integrează firesc în atmosfera patriarhal-arhaică a Bahrineştilor, sat subcarpatic din nordul Bucovinei, reconstituind o lume românească apusă şi atmosfera primilor ani de ocupație comunistă, astfel încât, treptat, narațiunea se constituie într-o frescă a satului bucovinean din deceniul cinci al sec. trecut.

▼ Reluat fragmentar: *Îmblânzirea curcubeului*, în vol. Bostan, *Pagini*, 497–504.

◆ Ion Cristofor, *Ne considerăm nişte ambasadori ai literaturii române la Moscova. De vorbă cu scriitorul Mihai Prepeliță*, TR, s. nouă, V, 1993, 41, 3; Vasile Andru, *Un îmblânzitor de iluzii pe „drumul oaselor”*, VR, XCIII, 1998, 9–8, 179–182.

L. B.

PRICOP Ion Gheorghe, *La coada cometei*, Galați, Porto Franco, 1997, 278 p. Cu o prezentare a lui Adrian Dinu Rachieru şi a lui Theodor Codreanu pe coperta a IV-a. Roman istoric. Autorul creează o reuşită panoramă a satului Timigeni obligat să facă față retragerii nemților şi înaintării ruşilor, în august 1944. De remarcat pitorescul unor personaje, precum Guşata, vrăjitoarea satului, şi capacitatea autorului de a revela umanitatea profundă a celor obligați de istorie să participe la război, fie ei români, germani, sau ruşi. Din păcate, romancierul încearcă să completeze narațiunea istorică prin crearea unui nivel simbolic insuficient de elaborat.

M. M.

RADU Nicolae, *Statuile sunt veşnice*, Bucureşti, Ramida, 1997, 262 p. Roman satiric. Păstrează predilecția pentru aceeaşi perioadă a comunismului totalitar din *Labirintul fără ieşire* (1996), autorul plasându-şi, de data aceasta, personajele în mediul universitar evocat ca o ciudată „menajerie ştiințifică”, într-un context aproape ireal. Universitatea Gărgăunică promovează un nou mod de gândire şi un nou tip de intelectual, modele în care protagonistul Dârzu, angajatul acestei instituții, se recunoaşte cu greu. Traiectul sinuos pe care-l parcurge în încercarea de a-şi păstra integritatea morală şi principiile nealterate, ascunde, totodată, o utopică încercare de subminare a „curentului gărgăunic”, primitiv şi acultural, la care aderase, cândva, mai mult sau mai puțin forțat. Scene onirice, de confesiune dezarmantă, alternate cu lecții dure de „reeducare” intelectuală, cu dezbateri ideologice sterile, ce frizează deseori absurdul, reconstituie, cu obstinație, amănunte din viața de calvar a intelectualului într-un regim opresiv.

L. B.

RĂDULESCU Răzvan, *Viața şi faptele lui Ilie Cazane*, Bucureşti, Cartea Românească, 1997, 141 p. (Biblioteca Bucureşti. Debut.). Romanul poate fi considerat unul politic, din perspectiva perioadei abordate şi a voinței vădite de demitizare a puterii şi a istoriei. „Explorând capacitatea asumării miracolului în timpuri nepregătite să-l descopere şi să-l valorizeze” (Ioan Stanomir), autorul îşi înzestrează personajele cu „blagoslovitoare fapte miraculoase” (Gabriel Rusu), plasându-le în contextul realităților obsedantului deceniu. Povestea urmăreşte periplul protagonistului Ilie Cazane de la căsătoria cu Georgeta din

Liveni până la arestarea sa de către Securitate, la eliberarea sa din lipsă de probe şi la moartea sa misterioasă. „Un orfevru de ficţiuni”, ~ jonglează spectaculos cu tehnici şi efecte „întru perfecţiune” (Gabriel Rusu). Primită foarte bine de critică, cartea a fost considerată unul din debuturile remarcabile ale ultimilor ani (Ioan Stanomir).

◆ Ioan Stanomir, LCF, s. nouă, 1998, 4, 5; Gabriel Rusu, LCF, s. nouă, 1998, 23, 23.

L. B.

RĂSVAN Constantin, *Retrăire*, Braşov, Dealul Melcilor, 1997, 166 p. Cu *O mică postfaţă* de Ion Topolog Popescu, pe coperta a IV-a. Roman autobiografic. „Nu se umblă la mari fresce de epocă, autorul se caută pe sine, în raport cu înaintaşii, cu cei pe care i-a fericit sau l-au fericit, dar – mai ales – cu marile experienţe ale vieţii, de la cea a morţii […] la cea a iubirii şi a neiubirii, a eşecului şi împlinirii” (Ion Topolog Popescu).

L. B.

ROZNOVEANU Mirela, *Viaţa pe fugă*, Bucureşti, Sirius, [1997?], 285 p. Cu un *Cuvânt înainte* de Ion Ţugui. Roman politic. Născut din experienţa dureroasă a exilului, ≈ dă formă literară unei suite de „fine disocieri şi nuanţări ale condiţiei umane, confruntându-se cu reperele valorice a două lumi antagoniste” (Ion Roşioru). Protagonista – ziarista, eseista şi romanciera Angela Kaminsky – reprezintă „o proiecţie ideală a autoarei”, de la care împrumută numeroase „afinităţi şi coincidenţe bio-bibliografice” (Geo Vasile). Româncă stabilită la New York, eroina „trăieşte retroactiv experienţa terifiantă a comunismului” (Titu Popescu), pe care-l deconspiră, deşi nu se sfieşte să demitizeze, în acelaşi timp, visul fericirii americane. „Mărturie francă şi tensionată” (Titu Popovici), din care nu lipseşte dragostea, spionajul, psihologicul sau *policier*-ul, proza aceasta ar putea reprezenta „unul din cele mai expresive romane” politice din întregul „spectru epic românesc contemporan” (Ion Ţugui).

◆ Geo Vasile, *Viaţa romanescă a unei eroine*, LCF, s. nouă, 1997, 37, 16; Titu Popescu, JL, s. nouă, IX, 1998, 11–12, 3, 16; Ion Roşioru, CL, CXXXII, 1999, 2, 27; Daniel Ştefan Pocovnicu, CL, CXXXIII, 2000, 2, 23.

L. B.

RUSU Cornel, *Păcatul*, Bucureşti, Eminescu, 1997, 319 p. Cu o scurtă prezentare de Mircea Martin, pe coperta a IV-a a cărţii. Roman psihologic. ≈ reconstituie o galerie impresionantă de personaje ce poartă însemnele sterilităţii sentimental-emoţionale. Indiferent de vârstă, de sex sau de origine, eroii lui ~ suferă, la diferite niveluri, din cauza lipsei de afecţiune. Fără a oferi soluţii, autorul sugerează că, dacă societatea nu-i poate salva pe nefericiţi de „pustiul neîmplinirii absolute”, atunci iubirea adevărată, probabil, ar putea să o facă.

L. B.

❍ **RUSU Nicolae**, *Un răvaş neterminat*, CNT, 1997, 44, 15, 16; *Şi nu ai fost un Solomon*, CNT, 1998, 10, 6–7, fragmente din romanul *Lia.*

L. B.

SĂLCUDEANU Petre, *Bunicul, Thailanda şi ?*, Bucureşti, Editura RAI, 1997, 174 p. Roman poliţist.

L. B.

SĂLCUDEANU Petre, *Marx librarul*, Bucureşti, Adevărul, 1997, 200 p. La şapte ani după evenimentele din decembrie 1989, Fane Onorie, fost muncitor al Şantierului Naval din Brăila, opozant anticomunist şi revoluţionar, trăieşte cumplita dramă a inadecvării la noile realităţi. Epicul alert,

articulat în cel mai strâns registru al actualităţii, proiectează povestea unui inadaptat ce asistă neputincios la dezagregarea propriei fiinţe, a propriei familii şi a unui întreg set de valori, în care a crezut şi pentru care a luptat. „Cu o intrigă palpitantă şi un solid fundament ideatic şi simbolic, cu tipologii diverse, unele memorabile, cu o acută percepţie psihologică şi un desăvârşit simţ vizual (prin care mediile cele mai diferite sunt panoramate şi, astfel, oferite cititorului), ≈, ultimul roman de până acum al lui ~, este şi una dintre cele mai vii cărţi parcurse în ultima vreme" (Daniel Cristea-Enache).

◆ Daniel Cristea-Enache, CAI, 1998, 1–4, 79–83.

L. B.

❍ **SĂRARU Dinu**, *Ciocoii noi cu bodyguard*, ALA, VI, 1997, 374, 8, 10; ≈, LTE, VII, 1997, 37–38, 8–9; *Ciocoii noi cu bodyguard. Capitolul 3. Unde e securitatea? Peste tot*, LTE, IX, 1999, 336, 8–9, fragmente din romanul *Ciocoii noi cu bodyguard.*

L. B.

SCHERER Victor, *O noapte cât o viaţă*, Bucureşti, Eminescu, 1997, 246 p. Roman de acţiune cu accente realiste, alcătuit din trei relatări, unitare ca structură, a căror înlănţuire e marcată prin relaţia de prietenie şi de familie dintre personaje. Iustin Spătaru, student la medicină, închis de comunişti pentru că e „fiu de chiabur", ieşit din închisoare în urma decretului de graţiere din 1964, se răzbună pe Dinu Bozianu, prietenul său din tinereţe, ajuns acum şeful Securităţii locale. Judecătorul Andrei, agresat de comportamentul soţiei şi al socrului său, un activist comunist zelos, dar şi de practicile justiţiei comuniste, reuşeşte să rămână fidel principiilor sale morale. Sub pseudonimul Marc, Vlad, fiul lui Andrei, artist talentat, trăieşte o poveste de dragoste cu Suzana, legătură terminată nefericit, prin moartea copilului lor. Cele trei naraţiuni conturează, mai mult comportamental decât psihologic, atmosfera specifică societăţii totalitare de tip comunist din istoria românească.

◆ ***, GAC, VIII, 1997, 1–2, 76–78.

I. T.

➤ **SEVER Alexandru**, *Cartea morţilor*, Bucureşti, Albatros, 1997, 728 p. (În lb. română: ≈, Tel Aviv, Papyrus, 1995). Romanul se bazează, sub raport ideatic, pe două piese de teatru ale autorului, *Don Juan apocalipticul* (1984) şi *Îngerul bătrân* (1982), inserate ca atare în spaţiul cărţii. „Roman teatral" (Ion Vartic). Scenariul epic, elaborat „în limitele şi în spiritul ficţiunii literare", reconstituie universul unui lagăr hitlerist, plasat fictiv în zona Prinzburgului. Arhitectura plutonică a lagărului – „buzunar al Infernului" şi „laborator experimental al omorului" – sugerează ideea de „muzeu al mizeriei umane" şi cea de „scenă a unui Theatrum Mundi". Pe această scenă, regizată de pariul biblic dintre Dumnezeu şi Satanail, joacă un evreu ascuns într-un neamţ şi un neamţ ascuns într-un evreu. Este vorba despre Shlomo Levi, un escroc, deghizat în contele neamţ Maximilien von Hausenstein, ipostază în care va ajunge consilier al Führerului şi va fi trimis în lagăr, ca iscoadă, sub identitatea falsă a unui frizer evreu, cu numele de Şnert. El va avea, de fapt, în termenii pariului iniţial, rolul de „iscoadă a lui Dumnezeu", de „martor al cerului în lume". Shlomo Levi, alias Maximilien von Hausenstein, alias Shlomo Şnert, un singur personaj în mai multe ipostaze, traversează Germania celui de-a treilea Reich, atât ca membru în anturajul lui Hitler, cât şi ca element prins în circuitul morţii, printre alţi deţinuţi repartizaţi în infernul Hoit-Expressului, la Revier sau la crematoriu. Atmosfera coşmaresc-demonică a lagărului, de mare forţă expresivă, în dimensiunea ei tragică, se împleteşte cu

ororile unei comedii negre, explicitate tematic de subiectul piesei *Don Juan apocalipticul.* În lectura criticului Ion Vartic, piesa conține cheia de interpretare a romanului. Tratatul semnat între Marele Joker, diavolul morții, și dictatorul Hitler pune în scenă un mecanism parodic uluitor care potențează absurdul ridicat la cote paroxistice. Într-o formulă romanescă insolită, cartea reia, în esență, întrebările constante ale autorului referitoare la tragedia umanității supuse ororilor nazismului.

▼ Tel Aviv, Papyrus, 1995.

● Premiul Fundației Ianculovici pe anul 1996.

◆ Ion Vartic, în vol. Alexandru Sever, *Inventarul obsesiilor circulare*, Cluj, Biblioteca Apostrof, 1999, p. 396–397; Urian, *Proza*, 57–59.

I. T.

❍ **SIUPIUR Elena**, *Eu, Maria, ultima*, fragment de roman, EX, XXIX, 1997, 3–4–5, 14.

I. T.

✷ **SOARE Romeo**, *Sedus de sinceritate*, Târgu-Mureș, Ambasador, 1997, 88 p. Cu o pref., *Semn și consemn*, de Nicolae Băciuț și o postf., *Lumini și umbre*, de Iulian Boldea.

◆ Biblioteca Județeană Mureș (catalogul electronic).

I. T.

SOLCAN Pan, *Strigătul*, București, Cartea Românească, 1997, 416 p. Roman social cu implicații politice. În contextul anchetei referitoare la dărâmarea blocului bucureștean Belvedere, un arhitect ajunge să investigheze fapte din trecutul tatălui său, membru într-un pluton de execuție pe vremea războiului. Frecvent întreruptă de mărturiile celor implicați – de la locatari ai blocului sau reprezentanți ai echipei de ingineri proiectanți, la membri ai familiei celui împușcat – evocarea evenimentelor nu-i oferă personajului central șansa recuperării unor adevăruri clarificatoare, obiectivitatea fiind viciată de diversitatea perspectivelor și a mizelor personale sau politice puse în joc. Într-un scenariu epic construit gradat, din multiple fire epice prezentate secvențial, finalul aduce răsturnări de situație, dar și unele dezvăluiri șocante, însă nu suficient de pregnant pentru a satisface cu adevărat dorința de cunoaștere, fie că e vorba de protagonist ori de cititor.

◆ ∗*∗, BNR, XLVII, 1998, 5, 46; ∗*∗, UC, VIII, 1998, 2, 15; ∗*∗, RL, XXXI, 1998, 43, 4; ∗*∗, F, XXXIV, 1998, 10, 56; Daniel Cristea-Enache, *O viață ca-n romane*, ALA, VII, 1998, 440, 6.

I. T.

SOLON Martha, *Amorurile unui rege. Istoria zbuciumată a Prințului de Hohenzollern Carol al II-lea al României. Roman colaj – alcătuit după acte, documente oficiale, cărți și broșuri biografice, jurnale și memorii*, tr. de Ovidiu Dan, [București], Tess-Express, 1997, 222 p. (Tr. românească a fost făcută după un ms. în lb. engleză). Documentar romanțat despre viața amoroasă a regelui Carol al II-lea, protagonist al unor celebre povești de iubire, ce au stârnit indignare pe scena politică a României interbelice. Pendulând între nota credibilă, dată de înregistrarea faptelor istorice autentice, și construcția ficțională, cartea reconstituie figura excentrică a lui Carol al II-lea printr-un montaj documentar specific literaturii de colportaj.

◆ ∗*∗, UC, VIII, 1998, 6, 15.

I. T.

❍ **STAN Constantin**, *Gerda,* fragment din romanul omonim, LTE, VII, 1997, 39–40, 8–9, 10.

◆ Constantin Iftime, *Literatura cu liniuță de dialog*, TNLS, IV, 1992, 2, 3 (interviu).

I. T.

STANCA Dan, *Apocalips amânat*, București, Cartea Românească, 1997, 344 p. Fragmente: *Adierea întorcerii*, ARC, 1996, 1–2, 113–118; ≈, CID, VI, 1996, 31, 3, 7. Roman parabolic. Reținută de critică drept „roman de idei, metafizic, cosmologic, magic” (Florin Mihăilescu), cartea dă contur, prin intermediul câtorva figuri ilustrative pentru viața intelectuală și politică a anilor ’80 ai sec. trecut, unui univers simbolic articulat maniheist, prin liniile de forță ale unui fantastic de tip eliadesc, pe dihotomii cosmogonice fundamentale. Ele sunt încarnate, pe scena cărții, pe de o parte de Leon Templea, intelectual din generația Criterion, reîntors, în anul morții lui Noica, în România, după un exil de zece ani la Paris, pe de altă parte de Eugen Țurcanu, personaj cu puteri apocaliptice, apărut intempestiv pe scena Bucureștiului socialist. Epica romanului se construiește pe linia realismului. Reîntoarcerea lui Templea pune în mișcare mecanismele aparent amorțite ale Securității – prin August Teodorescu, cel care îl condamnase pe Templea la pușcărie cu treizeci de ani în urmă – și face să renască grupul său de prieteni, care se adună, din convingeri culturale și spirituale comune, în casa universitarilor Adrian și Ioana Vasiliu. Tensiunea narativă – întreținută atât pe palierul intrigilor mărunte țesute de un anume Radu Tudose, exaltatul îndrăgostit de stewardesa Livia Laur, cât și prin faptele neobișnuite ale lui Țurcanu – se acumulează pe măsură ce protagoniștii încearcă să dobândească și să exerseze calități supranormale. Atât atunci când e vorba despre puterea politică, cât și atunci când e vorba despre cea a intelectului, a culturii sau a spiritului, semnificațiile depășesc scena evenimențialului propriu-zis și construiesc, pe plan mistico-istoric, o interpretare *sui-generis* – absentă până acum în literatura noastră – a existenței în România comunistă. Complexitatea subiectului, mizele culturale și filozofice propuse în raport cu universul comunist și decantarea ficțională a acestora, ca realitate suprapusă, în simbol și parabolă, îndreptățesc catalogarea romanului drept una dintre marile reușite ale prozei post-decembriste. Unele voci critice opinează însă că „teza moral mistică rămâne în planul secund, în favoarea destinelor realizate intens și pitoresc” (Dan C. Mihăilescu) și consideră romanul „mai degrabă un document de conștiință decât o operă literară”, „mărturie morală a anilor de sfârșit ai comunismului” (Tudorel Urian).

▼ Cu o pref. de Elisabeta Lăsconi, București, 100 + 1 Gramar, 1999.

● Premiul Uniunii Scriitorilor din România pe anul 1997.

◆ Tudorel Urian, *Existența, pe față și pe dos*, CVT, s. nouă, III, 1997, 12, 6; ***, RL, XXXI, 1998, 6, 4; Roxana Sorescu, *Apocalips cum figures*, LFC, s. nouă, 1998, 24, 17; Florin Mihăescu, *Un roman magic*, VR, XCIII, 1998, 3, 31–35; Tudorel Urian, *Romanul românesc parcurge un drum dramatic*, F, XXXIV, 1998, 11, 38–41; Constantin Dram, *Întrebări obsesive. Un apocalips amânat*, CL, CXXXII, 1998, 8, 24; ***, BNR, XLVII, 1998, 2, 116; Miruna Mureșanu, UC, X, 2000, 2–3, 8; Urian, *Proza*, 142–144.

I. T.

STANCA Dan, *Ultima biserică*, București, Eminescu, 1997, 350 p. Roman fantastic. După ce, în vremea studenției bucureștene, a ratat o căsătorie de succes, Sabin Cerna, ajuns profesor de lb. străine într-un oraș de provincie din România comunistă, are o revelație mistică, declanșată de imaginarea obsesivă a unei femei în stare să se dezbrace la nesfârșit. Este vorba despre Louiza

Movileanu, frumoasa lui colegă de muncă şi soţie a secretarului de partid, al cărei mister fusese dezvăluit în timpul unei şedinţe de învăţământ politico-ideologic. Sabin trăieşte astfel o experienţă erotică bizară, în urma căreia este acuzat de violarea şi de uciderea femeii. Cazul este anchetat de colonelul Ovidiu Petra, care, deşi lipsit de probe, susţine nevinovăţia lui Cerna, închis acum într-un sanatoriu de boli mintale. Printr-o schimbare bruscă de focalizare, dinspre planul realist înspre unul textual, internarea lui Sabin este pusă pe seama extenuării pricinuite de lucrul intens la un roman excepţional, al cărei subiect sunt tocmai evenimentele ce-l incriminează. Suprapunerea celor două paliere, al realului şi al ficţiunii, se justifică, în perspectiva lui Petra şi a lui Cerna, prin „căderea vieţii în text", ambele personaje având obsesia cărţii care îşi scrie autorul. Ambiguitatea creată de întrepătrunderea dintre miraculos şi textual se decriptează mistic, în final, atunci când Sabin are viziunea unei biserici cosmice, cu vocaţie taumaturgică.

◆ ***, RL, XXXI, 1998, 6, 9; Radu Voinescu, *Supravieţuirea ficţiunii,* LCF, s. nouă, 1998, 15, 11; Miruna Mureşanu, UC, VIII, 1998, 2, 5.

I. T.

STĂNESCU Oma, *Arşiţa Karmei*, Piatra Neamţ, Nona, 1997, 207 p. Cu o pref. intitulată *Notă editorială*, de Vasile Andru. Roman de dragoste. Scris, se pare, în baza experienţei de viaţă a autoarei, romanul, conceput în India, cuprinde povestea unei femei plecate acolo tocmai din România. Ancorată într-un proiect iniţiatic, viaţa protagonistei înregistrează, în „dinamică filmică" a relatării (Vasile Andru), soarta hotărâtă pentru viaţa unei astfel de femei într-o societate patriarhală.

● Premiul Concursului Naţional de Proză „Mihail Sadoveanu", Piatra Neamţ, pe anul 1996.

◆Vasile Andru, *Un roman „oriental" cu final danubian*, VR, XCIII, 1998, 6, 115–117.

I. T.

❍ **STÂNCEL Mircea**, *Ultimul Ulisse*, fragmente din romanul omonim, DIB, II, 1997, 3, 94–106.

I. T.

STOENESCU Alex Mihai, *Misiunea dominicană*, Bucureşti, RAO International Publishing Company, 1997, 186 p. (Proză română contemporană). Face parte dintr-un ciclu, din care au mai apărut *Patimile Sfântului Tommaso d'Aquino* (1995) şi *Noaptea incendiului* (1999). Roman parodic despre dictatura comunistă. Un călugăr dominican, monseniorul Thomas, e paraşutat în România anului 1964, într-o ultimă misiune a confreriei, pentru a afla informaţii despre viaţa neamului românesc şi despre soarta episcopilor greco-catolici martirizaţi de comunişti. Scenariul epic e cadrat epistolar, printr-o scrisoare adresată de Thomas, la crepusculul veacului XX, din cabinetul celest al Sfântului Toma d'Aquino, studenţilor săi şi unei anume Arletta de Wit, în care le prezintă rosturile misiunii. Ajuns în România pe vremea lui Paul al VI-lea, Thomas avusese sarcina de a-l întâlni pe secretarul episcopului Hossu, conducătorul rezistenţei greco-catolice, însă fusese întemniţat de comunişti şi eliberat abia după douăzeci şi cinci de ani, când în fruntea bisericii se afla Ioan Paul al II-lea. Printr-un capriciu al puterii, dominicanul cercetează totuşi dosare de Securitate, puse la dispoziţie de autorităţile române, şi e martorul unor evenimente bizare, pline de semnificaţie pentru realităţile României comuniste. Ajunge apropiat al Preşedintelui bolşevic şi apoi membru în biroul unei conspiraţii mistico-alchimice care intenţiona să scoată aurul din oameni. În timpul unei revoluţii populare, un fel de apocalipsă politică – ce trimite prin vagi

aluzii la revoluția decembristă – monseniorul Thomas este rănit de cei din biroul executiv şi îşi încheie brusc misiunea. Adevărul rămâne astfel prins în ficțiunea simbolică, însă miza cărții pare să fie, dincolo de interesul autorului pentru ipostazele metempsihotice ale sfântului Toma, devenit Thomas pentru o vreme, surprinderea realității printr-un scenariu supraordonat istoriei, care îi dă acesteia un înțeles.

◆ ⁎*⁎, RL, XXXI, 1998, 2, 5; Miruna Mureşan, UC, VIII, 1998, 2, 5; ⁎*⁎, F, XXXIV, 1998, 10, 55; Nicolae Boghian, *Adevărul dublu*, VAR, IX, 1998, 3, 30–31; Tudorel Urian, *Nu uita că eşti român*, CVT, s. nouă, IV, 1998, 3, 7; Boerescu, *Păcatele*, 114–115; Urian, *Proza*, 197–199.

I. T.

STOICIU Liviu Ioan, *Femeia ascunsă*, Bucureşti, Cartea Românească, 1997, 95 p. (Biblioteca Bucureşti. Proză). Roman de dragoste. După o sinucidere ratată, părăsit de soție, Alecu Florea are revelația reîncarnării femeii iubite. Romanul e jurnalul întrupării acestei „enigme nedezlegate”, numită Elisabeta.

◆ Cornel Moraru, *Introspecții crude*, VTR, XXVII, 1998, 4, 49–50; Henri Zalis, *Între onirism şi seismele subconştientului*, AZI, 1998, 43, 4; Romul Munteanu, *~:* ≈, LCF, s. nouă, 1998, 38, 11; Daniel Cristea-Enache, *O lume de nelocuit*, ALA, VIII, 1999, 494, 5.

A. S.

STRĂTESCU Ion V., *Cui îi vine rândul*, Bucureşti, Atlas, 1997, 362 p. (Romanul românesc contemporan). Roman de război. Aventura unui grup de ceferişti, arestați de trupele germane la sfârşitul ultimului război mondial. Călătoria lor prin mai multe țări europene şi internarea în lagăre de muncă din Austria fac parte din relatarea mai amplă, picarescă, a finalului de conflict militar.

◆ R. I., *Ceva nou pe frontul de Vest*, TMS, s. nouă, III, 1998, 5, 6.

A. S.

❍ **SUŞU Cătălin**, *Poveste neterminată*, fragment din romanul *Obraz curat*, NOS, II, 1997, 4–6, 36–38.

A. S.

✸ **ŞELARU Vasile**, *Şarpe în iarbă*, Bucureşti, Globus, 1997. „≈ simbolizează răul ascuns, duşmanul deghizat la pândă, gata să bareze orice mişcare liberă. Ca în orice veritabil antiroman, eroii sunt introduşi în acțiune ca nişte entități volante, enunțate uneori prin succinte fişe biografice” (Romul Munteanu).

◆ Al. Brumaru, *Interesul pentru mecanismele narativității*, AZI, 1997, 12, 4; Romul Munteanu, *Între eros, putere şi moarte*, LCF, s. nouă, 1997, 35, 11; Munteanu, *Jurnal*, VII, 146–150.

A. S.

❍ **ŞEPTILICI Ara**, *Portret de doamnă cu vulpe argintie*, fragment din romanul *Dublul*, RL, XXX, 1997, 25, 14–15.

A. S.

ŞERB Iosif, *Nebun din dragoste.* Constanța, Mondograf, 1997, 100 p. Roman rural. Autorul oferă o interesantă panoramă a vieții satului Pucheni din Muscel, din perioada interbelică până la colectivizare. Prezentarea destinelor oamenilor din Pucheni interferează cu istoria iubirilor nefericite ale unui anume Andrei Gheorghilaş. Impresionantă varietate a personajelor.

M. M.

ŞERBĂNESCU Eugen, *Dincolo de Groenlanda* v. *Dincolo*, 1992.

TAMAŞ Cristina, *Miss Eva*, Constanţa, Muntenia, 1997, 187 p. Cu o pref. de Ovidiu Dunăreanu. Roman de dragoste. Trecută prin experienţa amăgitoare a unui concurs de frumuseţe, a unei tentative de sinucidere şi a unei căsnicii ratate, o tânără se salvează acceptând iubirea fostului coleg al soţului, dispărut într-un naufragiu. Colecţie de locuri comune, completate cu intermitente elanuri de pedagogie politică.

▼ Constanţa, Muntenia, 1999.

◆ Ion Roşioru, ≈, TMS, s. nouă, II, 1997, 5, 6; ***, TMS, s. nouă, III, 1998, 1, 3.

A. S.

TĂNĂSACHE Ilie, *Noapte bună, iubite prinţ!...*, Galaţi, Alma, 1997, 333 p. Roman de dragoste. Exaltări discret cenzurate, într-un decor de *love-story*, fără mari virtuţi de imaginaţie, dar subtil schiţat, ca voluptate a vieţii şi certitudine a frumuseţii sufletului. În subtext, romanul e un eseu despre iubire ca vibraţie pură a morţii.

◆ Ioan Adam, *Redescoperirea iubirii*, ALA, VI, 1997, 392, 5.

A. S.

TECŞA Ioan, *Mercenarii de la Miazănoapte*, Bucureşti, E. M., 1997, 237 p. Roman poliţist. Tentativa de asasinare a preşedintelui ţării e dejucată de agenţi ai Serviciului de pază şi protecţie.

◆ Gheorghe Marin, *Carte de aventuri la Editura Militară*, UC, VII, 1997, 11, 10.

A. S.

❍ **TEODORESCU Cristian**, *Surorile*, fragment din romanul *Azilul în memorie*, LTI, 1997, 23, 98–100.

A. T.

TEODORESCU Nicu, *Ultimul trubadur*, Brăila, Opinia, 1997, 368 p. Cu o pref. de Valeriu Gorunescu şi o alta de L. Popoviciu. Biografie romanţată. Urmăreşte destinul lui Cristian Vasile, cântăreţ brăilean de muzică uşoară, a cărui carieră a atins apogeul între 1928 şi 1949. Urmărind viaţa protagonistului din copilărie până în momentul morţii, naraţiunea se opreşte cu precădere asupra declinului profesional al lui Cristian Vasile, pe care îl interpretează în cheie morală, ca ilustrare exemplară a degradării unei existenţe dominate de vicii. Text moralizator, fără interes literar.

A. T.

THEODORU Ştefan Gh., *Născută în castelul lui Dracula. După scenariul cinematografic cu acelaşi nume*, Bucureşti, Editura Societăţii Tempus, 1997, 283 p. Roman senzaţional. John, pilot american, participă la bombardarea câmpurilor petrolifere din România, în cursul celui de-Al Doilea Război Mondial. În timpul unei misiuni, în urma unei defecţiuni, avionul său se prăbuşeşte. Silit să se refugieze în teritoriul inamic, protagonistul găseşte adăpost în zona Castelului Bran, la o fată de preot cu care se căsătoreşte. Urmărit de autorităţi, pilotul american încearcă apoi să treacă în Iugoslavia, folosind o reţea de coridoare subterane şi de peşteri care străbat Munţii Făgăraşului şi ies la Dunăre.

◆ ***, RL, XXXI, 1998, 49, 7.

A. T.

TIMOFTE Cristian, *Frontul Salvării Naţionale. Sanatoriul Vultureni*, I, Bucureşti, Naţional, 1997, 232 p. Roman parabolă. În iarna anului 1989, căderea lui Ceauşescu şi instaurarea noului regim sunt trăite într-un ospiciu. Se spun discursuri, rugăciuni, se agită steaguri cu stema comunistă decupată şi se constituie un Front al Salvării Naţionale.

Pacienții sanatoriului refac gesticulația revoluționară, proiectând evenimentele în derizoriu. În același spirit, textul conține o *Istorie a Răsăritului Apusului și a Apusului Răsăritului*, scrisă de un pacient (Virgil Berban) în stil esopic. Aici România e Namoria, în vreme ce soții Ceaușescu sunt Nicaloe și Hilena. Această istorie aluzivă evocă Al Doilea Război Mondial, întâlnirea de la Yalta, biografia cuplului prezidențial, fuga lui Pacepa, execuția dictatorului. Pe suprafețe largi, romanul nu reușește însă să transmită decât un mesaj politic netransfigurat artistic, propunând teorii ale conspirației și reconstituiri istorice sub masca unei narațiuni postmoderne, care face abuz de intertextualitate, de eterogenitate stilistică, de exhibare a convenției auctoriale. Narațiunea pare de aceea supra-dimensionată pentru semnificațiile pe care le susține și care nu depășesc posibilitățile unei analize politice jurnalistice. În vreme ce cadrul romanesc rămâne indiferent și dispensabil, mici fragmente de observație a cotidianului cenușiu al anilor ’80 se salvează ca proze scurte autonome.

◆ Ion Roșioru, TMS, s. nouă, II, 1997, 10, 7.

A. T.

TONCESCU Nicolae, *Filiera elenă*, București, Viața Medicală Românească, 1997, 292 p. Cu ilustrații de Adina Romanescu. Roman de evocare sentimentală a unor itinerarii de manual, reale și spirituale. Însoțit de un grup de prieteni, naratorul cutreieră Moldova și Grecia pentru a da de urma lui Valentin Iconomu, ofițer cu preocupări mistice, căzut prizonier la ruși, în timpul celui de-Al Doilea Război Mondial. E evidentă plăcerea autorului de a evoca, nu fără o anume îndemânare stilistică, istoria și frumusețea meleagurilor străbătute.

M. M.

❍ **TOPOLOG Ion**, *Colina*, fragment din romanul *Colina sau Povestea unei iubiri în corespondența ei*, LCF, s. nouă, 1997, 10, 8–10.

A. T.

TUMANIAN Paul, *Urma scapă turma*, București, Ararat, 1997, 310 p. Roman realist. Urmărește, într-un interval de trei ani, viața unui boxer în devenire, Simion Linte, de la abandonul liceului până la prima competiție sportivă importantă. Plasată la începutul anilor ’50, în timpul terorii de tip stalinist care a reconfigurat societatea românească postbelică, narațiunea împletește evocarea inițierii sportive a protagonistului cu aceea a schimbării atmosferei politice. Retragerea lui Simion din Campionatul Național, ca gest de solidaritate cu antrenorul Nicodim, arestat de autoritățile comuniste, marchează astfel încheierea unui proces de formare a personalității. În fundal, cartea intenționează schițarea unui tablou de epocă, ilustrând, în paralel cu instaurarea terorii, ascensiunea unei noi clase sociale. Scriitură îngreunată, sufocată prin excesul detaliilor și prin elementele de observație realistă nesemnificativă.

◆ ***, BNR, XLVII, 1998, 18, 71.

A. T.

TURCONI Diana, *Mica prăvălie cu orori. 11 romane*, București, Du Style, 1997, 189 p. (Colecția de proză contemporană). Cu o caracterizare de Costache Olăreanu. „Concert de uverturi” (Costache Olăreanu), vol. strânge laolaltă scurte proze suprarealiste tratate în cheie romanescă. Protagoniștii acestor istorii investesc imaginar obiecte care pentru cei din jur sunt indiferente. Un personaj se îndrăgostește de un manechin și îl urmărește până la dezmembrarea sa într-o fabrică de confecții; un soț găsește într-o garoafă decapitată sentimentul tandreții conjugale; un tânăr paralizat proiectează

într-o bătrână franțuzoaică scăpătată nostalgia evaziunii într-un alt timp etc. Romanescă e amploarea tematică (dragoste, moarte, suferință, bovarism), constrânsă însă, de obiecte meschine, la o tratare măruntă. Sunt sentimente majore trăite minor. Simple „orori" din unghiul normelor sociale, comportamentele personajelor au gravitatea marilor drame sub aspectul intensității trăirii. Calitatea prozei stă în capacitatea de a alterna diagnoza clinică a afectelor eroilor, cu perspectiva identificatoare care animă o interioritate deviată.

◆ Totorcea Ştefana, LCF, s. nouă, 1998, 7, 16; ***, RL, XXXI, 1998, 17, 4.

A. T.

ȚENE Al. Florin, *Chipul din oglindă*, Petroşani, Editura Fundației Culturale Ion D. Sîrbu, 1997, 100 p. Cu postf. de Dumitru Velea. Roman realist, cu veleități textualiste. Viața lui Ion Netea, maistru minier şi activist de partid, e urmărită de la divorț până la un grav accident de mină. Mai degrabă nuvelă decât roman, prin anvergura fabulei, narațiunea evocă oportunismul ideologic al protagonistului, aventurile lui erotice şi surpriza însănătoşirii sale după accident. Într-o dezvoltare textualistă, Netea ajunge să citească ms. al cărui protagonist este; în fapt, formula oglindirii şi rafinamentul tehnic invocat de autor nu fac decât să introducă în roman un text secundar, cu vocație autobiografică. Niciuna din cele două proze nu se reține. Dacă narațiunea realistă era banală, artificiul textualist se dovedeşte superfluu.

◆ ***, RL, XXX, 1997, 21, 4; Adrian Țion, TR, s. nouă, IX, 1997, 39–40, 7; R. I., TMS, s. nouă, II, 1997, 12, 7, 15; Veronica Balaj, CNT, 1998, 5, 5; Simona Bărnulescu, *Romanul ca meditație asupra stihiilor absurdului*, LCF, s. nouă, 2000, 38, 16.

A. T.

➤ **ȚEPENEAG Dumitru**, *Porumbelul zboară!...*, Bucureşti, Univers, 1997, 111 p. (Ithaca. Scriitori români din exil). (În lb. franceză: *Pigeon vole*, Paris, Éditions P. O. L., 1988). Fragmente: ≈, RL, XXVII, 1994, 31, 14–15; ≈, APS, V, 1994, 8–9, 18–19. Versiunea românească a romanului este semnată cu pseudonimul anagramatic Ed Pastenague, ca şi aceea franceză. Roman textualist-oniric, ≈ se bazează pe principiul *spiralei* narative, care ar putea continua să genereze discursul la nesfârşit. Un dublu cvasi-ficțional al autorului, Ed Pastenague, se dă drept autorul textului, acesta fiind tradus apoi în româneşte, sub titlul *Porumbelul zboară!...*, chiar de ~. La rândul său, Ed Pastenague se vede nevoit să recurgă, pentru a-şi scrie romanul, la alți trei Ed: Edmond „negrul" (martinichez de culoare), Edgar „galbenul" (de proveniență vietnameză) şi Edouard „roşul" (deşi francez de rasă caucaziană, e un „tovarăş", aparținând stângii politice). Cei trei, foşti colegi la liceul din Agen şi prieteni ai lui Pastenague, funcționează ca ipostaze narative şi fantasmatice ale acestuia, cărora naratorul le cere să răspundă la un chestionar, urmând să le gestioneze şi să le ajusteze textele. În fine, personajul anonim care intervine în text la persoana a treia, acel „jucător de şah" numit şi „maestrul" sau „bătrânul", împrumută ostentativ multe dintre datele biografice ale lui ~ însuşi. El poartă cu sine cartea de teorie şahistă *La Défense Alekhine*, text publ. de către autor la Éditions Garnier, din Paris, în 1983. Diversele măşti ale eului care scrie vin să confirme caracterul specular al cărții, în care textualitatea adesea discontinuă dobândeşte nu doar o surprinzătoare materialitate, ci şi o pronunțată poeticitate.

■ *Pigeon vole*, Paris, Éditions P. O. L., 1988.

◆ Daniel Oster, *„Tiens, tu travailles? J'écris «Pigeon vole»"*, „La Quinzaine Littéraire", 1989, 541, 10–11; Octavian Soviany, ~ *& Fiii*, CVT, s. nouă, III, 1997, 7, 11; Andreea Deciu, *Cui i-e frică*

de scriitor?, RL, XXX, 1997, 42, 19; Victor Cubleşan, *Cărţi şi vise*, APS, IX, 1998, 1–2, 23–24; Bârna, *Ţepeneag*, 197–215; Buciu, *Ţepeneag*, 142–145; Boerescu, *Păcatele*, 61–62; Sălcudeanu, *Graffiti*, 60–65; Ulici, *Mitică*, 253–254. ❐ V. şi *Zadarnică e arta fugii*, 1991.

L. Pv.

ŢURLEA Stelian, *Fă-ţi patul şi dormi!*, Bucureşti, Editura Pro, 1997, 142 p. Roman de evocare. După modelul povestirilor în ramă, ≈ urmăreşte biografia unui fotbalist angajat în echipa unei uzine din anii ’80 numai pentru a consemna întâlnirile acestuia cu moş Nibi, care îşi deapănă amintirile despre Clujul interbelic. Rememorarea, făcută din perspectiva unui fost aristocrat, stăruie asupra vieţii mondene a oraşului de altădată, asupra calmului patriarhal şi asupra unei geografii urbane reţinută în reperele ei monumentale. Mai degrabă decât un destin, naraţiunea evocă atmosfera unei aşezări lovite de istorie după Dictatul de la Viena, marcată de nostalgie şi de paseism.

◆ ***, RL, XXXI, 1998, 1, 5; ***, BNR, XLVII, 1998, 6, 131; ***, F, XXXIV, 1998, 10, 56.

A. T.

UŞURELU Culiţă Ion, *Profesorii. Suplinind au dobândit*, Bucureşti, Pro Transilvania, 1997, 206 p. Cu o prezentare pe coperta a IV-a de Valeriu Anghel. Roman inspirat din viaţa şcolii. Acţiunea se petrece în deceniul şapte al sec. al XX-lea, în satul Prăjeni, de lângă Botoşani. Intelectualii locului, reprezentaţi de Lucian Popa, Nelu Costin şi Vasile Olteanu (profesori suplinitori) şi Victoria Dinescu (profesoară titulară), duc o viaţă searbădă, copleşiţi de cenuşiul, banalul şi derizoriul unui cotidian mutilat de intervenţiile reprezentanţilor ordinii totalitare. Personaje numeroase, unele insuficient conturate.

M. M.

❍ **VACARIU Dumitru**, *Deosebirea dintre femeile de pe Pământ şi cele de pe planeta lui Orim*, fragment din romanul *Planeta lui Orim*, ATN, XXXIV, 1997, 1, 6–7. După unele informaţii neconfirmate, romanul ar fi apărut în 1999.

A. T.

VASILIU Mircea, *Dragoste şi ură*, Brăila, Vascoremo, 1997, 181 p. Roman senzaţional. Continuând trama unui roman anterior, *Între două lumi* (1991), ≈ desfăşoară, pe fundalul unui port la Dunăre, în timpul celui de-Al Doilea Război Mondial, istoria căutării unei femei, Elena Grigorescu, despărţită de iubitul ei, Sandu Niţulescu, prin intrigile armatorului grec Iani Mihailidis. Ancheta care investighează soarta Elenei traversează Europa răvăşită de război şi surprinde prăbuşirea imperiului economic al armatorului grec.

◆ ***, BNR, XLVI, 1997, 16, 103.

A. T.

VASILIU Mircea, *Răfuiala*, Brăila, Vascoremo, 1997, 181 p. Roman realist, inspirat din viaţa de şantier. În mediul industrial al României comuniste este urmărit un episod din cariera lui Alexandru Vlăsceanu, inginer responsabil, ca director, de buna funcţionare a unui grup de şantiere şi de pregătirea unui nou obiectiv industrial la Tulcea. Subliniind capacitatea lui de a reacţiona în situaţii-limită, pentru prevenirea ori atenuarea unor catastrofe, ≈ face din acest personaj un erou comunist tipic, al cărui caracter, integral pozitiv, pare lipsit de drame de conştiinţă. Conflictul protagonistului cu Matache Gheorghiu, director general în minister, dovedit în cele din urmă vinovat de gestionare frauduloasă, demonstrează, în spiritul propagandei comuniste, o încredere fără rezerve în funcţionarea şi legitimitatea eticii proletare.

A. T.

VERONA Lucia, *Don Juan şi ceilalţi. Roman-document*, Bucureşti, Asciaţia Scriitorilor din Bucureşti – Cartea Românească, 1997, 98 p. (Biblioteca Bucureşti. Proză). Roman ludic. Dezvoltă, pe o plajă extinsă de trimiteri intertextuale, o satiră politică şi, într-un plan al semnificaţiilor simbolice, o parabolă a unicităţii ireductibile a fiinţei umane. Calificată drept „roman-document” de către autoare, adunând scrisori, interviuri, stenograme şi articole de lege, cartea este concepută ca un dosar al unui scandal public declanşat într-o ţară ipotetică, numită Insula. Lume în care personajele literare, eroii legendari şi celebrităţile din toate timpurile trăiesc alături de oamenii de rând, Insula are un regim democratic care a decis, prin referendum naţional, ca prima persoană clonată pe plan mondial să fie Don Juan. Naraţiunea urmăreşte dezbaterile parlamentare, factorii care influenţează opinia publică şi experimentul ştiinţific al clonării. În centrul construcţiei epice stă contrastul dintre original şi copie, înţeles ca raport între sentiment şi instinctualitate. În vreme ce Don Juan simbolizează actul gratuit al iubirii în absenţa oricăror constrângeri sau motivaţii, clona este motivată numai de un impuls natural, iraţional, de reproducere. Scăpate de sub control, copiile lui Don Juan se multiplică, invadând societatea, ca un simbol al perpetuării gregare sub care se recunoaşte o antiutopie, de factură orwelliană, a umanităţii masificate. Totuşi, cartea nu izbuteşte să dea anvergură acestei polarităţi; risipită în exerciţii satirice pe teme ale realităţii postrevoluţionare şi în jocuri de limbaj inspirate de donjuanism, ficţiunea se disperseazӑ, constituind, în jurul „documen-telor” pe care le antologhează, proze scurte de tonalitate şi de valoare inegală.

A. T.

VIGHI Daniel, *Decembrie, ora 10*, Bucureşti, Albatros, 1997, 134 p. Cu o pref. a autorului şi cu o caracterizare pe coperta a IV-a. Fragmente: *Prieten de ocazie*, O, s. nouă, 1990, 6, 13; *Petcu cel Mare*, F, XXXII, 1996, 7–8, 62–69; *Petcu cel Mare*, O, s. nouă, 1997, 6, 9, 15; *Petcu, legatar*, în vol. ***, *Zona*, 128–143. Roman social care, pe canavaua cotidianului anost al României comuniste, conturează o parabolă a libertăţii imposibile. „Cronică a disperării” (Nicoleta Cliveţ), ≈ face portretul unei umanităţi fără soluţii de refugiu, incapabilă să îşi găsească echilibrul între utopia totalitară a unei lumi perfect ordonate şi visul vinovat al libertăţii. Oglindind viaţa monotonă a unui bloc, cu puţină vreme înaintea Revoluţiei din 1989, naraţiunea se centrează pe figurile a doi pensionari, un fost colonel, zis moş Bocanc, şi Petcu, fost şef de gară. Într-o lungă după-amiază de vară, pregătind o expediţie pe munte, cei doi eroi se străduiesc să monteze un cort. Epuizat de efort, colonelul are o criză de inimă, iar Petcu îl veghează, în ultimele sale ore de viaţă. În această dramă simplă din existenţa a doi pensionari, care are anvergura unui subiect de nuvelă, se ascunde o nostalgie a libertăţii. Aventura în natură reprezintă o atracţie a imprevizibilului, a întâmplării care nu poate fi îngrădită de constrângerile realităţii. Totuşi, această aspiraţie spre libertate nu se integrează armonios în orizontul de valori al celor două personaje. Prin biografia lor, fostul colonel şi fostul şef de gară sunt reprezentanţi ai autorităţii. Convinşi de dreptul comunităţii de a controla destinele individuale, de a supraveghea şi de a cenzura intimitatea, ei funcţionează în micro-societatea blocului ca gardieni ai bunelor moravuri şi ca apărători ai ordinii. Sunt nişte dictatori cu sacoşă de plastic şi cu tarabă în obor, tirani umili, lipsiţi de strălucire, într-o lume derizorie. Cu structuri complexe, dispuse în două planuri contradictorii, sufletele celor doi eroi nu pot concepe libertatea decât ca o formă vinovată de abdicare de la propriile convingeri. Pentru Petcu, ea se asociază sexualităţii, intrând în

sfera tabuurilor. Personajul, care în reveriile sale secrete se visează femeie, îşi înțelege libertatea ca o dezertare ruşinoasă din severa postură masculină. Sfâşiați între convingeri şi tentații, cei doi eroi sunt condamnați, până la capăt, să îşi trăiască dilema, ca o imposibilitate a acțiunii. Romanul reprezintă astfel investigarea unei exasperări, un sondaj în mecanismele puterii, dar şi o paradoxală ipostaziere a temei libertății. Cartea descrie, cu câteva luni înainte de evenimentele din decembrie 1989, o situație de o implicită ironie, prin care dictatorul însuşi tânjeşte, în aşteptarea eliberării, ca şi cum, printr-o stranie perversiune a psihologiei, sub structura omului autoritar s-ar revela, reprimate, aspirațiile unui revoluționar.

▼ Fragment: *Bătrânul registrator principal Petrakovschi*, în vol. Spiridon, Lefter, Crăciun, *Experimentul*, 232–235.

◆ Tudorel Urian, CVT, s. nouă, III, 1997, 4, 7; ∗∗∗, UC, VII, 1997, 3–4–5, 19; Cornel Ungureanu, O, s. nouă, 1997, 4, 10; Mircea Mihăieş, O, s. nouă, 1997, 6, 7; Vasile Popovici, O, s. nouă, 1997, 6, 7; ∗∗∗, RL, XXX, 1997, 21, 6; ∗∗∗, F, XXXIV, 1998, 10, 55; Ioan Stanomir, LCF, s. nouă, 1997, 39, 5; Gabriel Dimisianu, XXX, 1997, 44, 4; ∗∗∗, BNR, XLVII, 1998, 1, 52; Gheorghe Mocuța, ARCA, IX, 1998, 1–2–3, 20–22; Ioana Drăgan, *Dintr-un unghi de vedere subiectiv*, TMS, s. nouă, III, 1998, 2, 2–3; Ion Simuț, *„A intervenit o schimbare importantă în condiția socială şi estetică a romanului”*, F, XXXIV, 1998, 10, 42–44; Peter Quince, EPR, X, 1999, 4, 19; Ivăncescu, *O nouă viziune*, 56–60; Şerban, *Piper*, 178; Peter Quince, EPR, XI, 2000, 1, 20; Nicoleta Clivet, VTR, XXVIII, 2000, 3, 62–64; Georgeta Moarcăs, *~ – cotidianul abulic, între senzație şi reverie*, VTR, XXVIII, 2000, 3, 64–66; Dimisianu, *Lumea criticului*, 398–401; Oțoiu, *Trafic*, 50, 56–60; Urian, *Proza*, 122–124;

A. T.

VIŞAN Ioan, *Cuşca elastică*, Târgovişte, Domino, 1997, 133 p. (Manuscris). Cu o pref. şi o caracterizare pe coperta a IV-a de Cezar Ivănescu. Roman de dragoste. Istorie a unei iubiri ratate, în contextul politic al ultimilor ani de comunism, cartea urmăreşte relația dintre Alexandru Dorian şi Adriana, doi absolvenți ai Facultății de medicină, care se hotărăsc să se căsătorească din dorința de a primi repartiție la o clinică celebră din localitatea Pădurea. Privind relația conjugală ca una strict formală, Adriana se îndrăgosteşte de Z., un important personaj din nomenclatura comunistă, şi, în cele din urmă, îl părăseşte pe Alexandru şi pleacă din Pădurea. La rândul său, Alexandru, compromis printr-o înscenare politică, e silit să se mute la Timişoara şi să renunțe la cariera de medic. Cele două personaje se regăsesc după Revoluția din decembrie 1989, descoperind o dragoste amânată prea mult, cu latențele consumate, pervertită de experiențele anterioare şi pe care sunt incapabili să o mai trăiască cu intensitatea primei iubiri. Romanul face astfel cronica unei relații erotice compromise de constrângerile unui regim totalitar şi supusă vicisitudinilor istoriei. Prin titlu, ≈ aspiră la o interpretare în cheie parabolică a sentimentului eşuat, ca „imposibilitate a comunicării autentice într-un univers concentraționar” (Cezar Ivănescu), fără să reuşească, totuşi, să transfigureze simbolic evocarea rigorilor politice.

◆ ∗∗∗, BNR, XLVII, 1998, 6, 133.

A. T.

VIŞENOIU Eugenia, *Ultimul prag*, Constanța, Europolis, 1997, 103 p. Roman de dragoste. Evocare a unei iubiri care se înfiripă pe fundalul unei experiențe a morții. Cati, care, în urma unui diagnostic greşit, ajunge să creadă că mai are de trăit numai două luni, se îndrăgosteşte de doctorul Vlad, chirurgul care urmează să o opereze. Atracția erotică se declanşează pe masa de operație, într-un moment în care protagonista încearcă

senzațiile decorporalizării specifice morții clinice, împletind frica de moarte cu iubirea. Narațiunea revine obsesiv la acest episod, încercând să exprime astfel o dragoste care în planul existenței cotidiene rămâne neîmplinită. Construcția epică se reduce însă la o redare clişeizată a raportului dintre *eros* şi *thanatos*, pe alocuri senzațională şi cu numeroase invocări ale paranormalului, telepatiei, metempsihozei etc.

◆ ***, BNR, XLVII, 1998, 16, 56.

A. T.

❍ **VLAD Tudor**, *Partida de tenis*, fragment de roman, LTE, VII, 1997, 35–36, 8–9.

A. T.

WELTHER Marcel Tiberiu, *O noapte la Sarmisegetusa*, Cluj-Napoca, Triade, 1997, 473 p. Cu o postf. de Ionel Preotu. Text publ. postum; conform unei informații dintr-o notă redacțională, structura şi titlurile cap. nu aparțin autorului. Reconstrucție ficțională a vieții dacilor, a universului lor de credințe şi de valori. În timpul unei excursii la Sarmisegetusa, naratorul, stimulat de prezența ruinelor, se scufundă într-o evocare istorică cu aspect oniric, retrăind ultimele momente ale ocupației romane în Dacia. În cea mai mare parte a ei, narațiunea se constituie dintr-o succesiune de tablouri care, plecând de la imagini conservate pe Columna lui Traian sau preluate din alte surse, aduc în prim-plan obiceiuri, momente, figuri istorice. Trama, sumară, se țese în jurul unei poveşti de iubire între un ostaş roman, Licinius Sabinus, şi o dacă, Adrigiza. Cuplul, format în timpul ocupației, se destramă odată cu retragerea armatelor romane. Silit să îşi urmeze comilitonii, Licinius moare într-o bătălie, în vreme ce Adrigiza este ucisă într-o incursiune a triburilor barbare. Sacrificând ficțiunea, ≈ oferă o meditație risipită în stereotipuri pozitive, cu reminiscențe ale propagandei comuniste, despre moştenirea geto-dacă a poporului român.

A. T.

ZARIFOPOL Dinu, *Moartea lui Levi*, II, v. *Naufragiul*, I, 1994.

ZAROJANU Tudor Călin, *Reluare cu încetinitorul*, Bucureşti, Maşina de Scris, 1997, 188 p. (Autori români de azi). Cu o caracterizare pe coperta a IV-a de Alex Ştefănescu. Satiră a societății comuniste. Romanul urmăreşte, în intervalul unui an, care se încheie în dimineața zilei de 21 decembrie 1989, când Revoluția izbucneşte la Bucureşti, şase personaje care îşi desfăşoară activitatea în biroul de calculatoare de la Ministerul Industriei. Repetitive şi fără perspectivă, gesturile lor ilustrează o umanitate care îşi trăieşte viața mecanic, ca răspuns la condiționări exterioare imediate, cu o conduită reflexă pe care autorul o numeşte „vinovată adaptare la condiție". Eroii fac naveta, sunt preocupați să asigure nevestelor o slujbă în capitală, urmăresc de la fereastră cozile formate la magazinele din fața Ministerului, îşi inventează sarcini profesionale, folosesc copiatorul instituției ca să multiplice un roman de succes etc. În jurul acestor acțiuni mărunte, romanul încearcă să constituie, ca semnificație superioară, imaginea unei societăți incapabile de revoltă. Risipiți în frământări contingente, cei şase eroi pierd posibilitatea de a visa dincolo de gratiile coliviei, de a-şi concepe propriul destin în afara exigențelor imediate ale unui cotidian meschin. De altfel, începutul Revoluției îi surprinde la curățatul zăpezii, ultim semn de umilință şi de acceptare a propriei condiții. Totuşi, în ciuda deschiderilor simbolice, narațiunea nu izbuteşte să cristalizeze o viziune unitară, inspirată de aparența suprarealistă a orizontului de viață din ultimii ani ai

regimului comunist. Cu un material epic fragmentat, care tinde să se disperseze în scurte episoade cu efect comic, ≈ îşi trage substanţa din îngroşarea caricaturală a observaţiei realiste, alcătuind mai degrabă o colecţie de anecdote decât o ficţiune romanescă.

◆ Daniel Cristea-Enache, ALA, VII, 1998, 418, 7.

A. T.

ZINCĂ Haralamb, *Moartea mirosea a Christian Dior*, Bucureşti, E. M., 1997, 235 p. Roman poliţist.

◆ ***, RL, XXX, 1997, 23, 4; Nicolae Boghian, VAR, VIII, 1997, 4, 30.

A. T.

1998

❍ **ABĂLUŢĂ Constantin**, *Satul cu nouă locuitori*, CNT, 1998, 12, 1, 8–10; 13, 1, 10; *Pâinea cea mare*, ST, L, 1999, 3–4, 11–13, 95, fragmentele din romanul *Satul cu nouă locuitori*.

I. I.

✷ **ACHIM Dana**, *Amantul de la km 0*, Bucureşti, Globus, 1998. Probabil un roman erotic. Autoarea, după scrierea acestei cărţi, s-a stabilit în străinătate.

◆ Romul Munteanu, *Sexul în oglinda literaturii*, LCF, s. nouă, 1998, 37, 11.

I. I.

ALDEA Ştefan, *Versiune neoficială*, Bucureşti, E. M., 1998, 294 p. Roman realist. Acţiunea se petrece la sfârşitul lui decembrie 1989, în Bucureşti. Eroul principal, ofiţerul Anton Rizea, reuşeşte să îşi regăsească echilibrul sufletesc în timpul marilor bulversări politice la care participă. Reuşite portrete psihologice (ilegaliştii Constantin Rizea şi Niţă Drumea); talent de povestitor.

M. M.

ANCA George, *Apocalipsa indiană. Roman automitologic, I. Maica Medeea la Paris*, Bucureşti, Evenimentul, 1998, 215 p. (Epos). Prim t. dintr-o s. de nouă vol., celelalte apărute după 2000, restituind, fără o ordine precisă, chiar în dispreţul curiozităţii potenţialului cititor, varii experienţe trăite de autor în şi în afara patriei, în acest caz pe cele referitoare la o primă deţărare, occidentală, după care va urma o a doua, în India, pe urmele lui Mircea Eliade etc. Stranie combinaţie de jurnal intim, de cronică a faptului divers şi de poezie suprarealistă, cartea abuzează de tehnica dicteului automat, cu dese apeluri la barbarisme şi neaoşisme, autorul neezitând să se slujească, în text, de fraze şi de expresii argotice, culese din cam toate lb. pe care le cunoaşte. În roman Medeea ar fi, îndrăznim să avansăm o interpretare, patria însăşi, orbită de Destin să-şi năpăstuiască fiii.

I. I.

ANDREI Paul, *Dulcele septembrie*, Cluj-Napoca, Clusium, 1998, 95 p. Scurt roman de evocare a ruralităţii româneşti ardelene. Blidar Isaia, ţăran cu o mentalitate înapoiată, care transformase în iad existenţa soţiei sale, Leonica, moare în condiţii neclare, certificatul de deces vorbind de etilism cronic. Mărturia unei vecine, care a participat la pregătirea înhumării sale, transformă însă decesul într-o crimă, principala bănuită fiind soţia supravieţuitoare. Toate acestea sunt fapte comunicate printr-un lung monolog, presărat cu scurte secvenţe dialogale, în care Leonica, bisericoasă şi temătoare de cele sfinte, îşi rememorează viaţa, discutând cu mortul. Din păcate, însă, coabitarea regionalismelor cu un registru neologic inexplicabil în vorbirea acestei femei minează calitatea scriiturii până

la senzația de sfătoşenie cravaşată, dubios-pilduitoare.

I. I.

ANGHEL Valeriu, *Printre şătrari*, Bacău, Deşteptarea, 1998, 168 p. Roman de aventuri inspirat din viața țiganilor corturari. Într-o lume necontaminată încă de comunism, Toader şi Petrică, slugi ale unui boier de pe Valea Tazlăului, fug de pe moşia acestuia, Toader ajungând bulibaşă iar Petrică ofițer de jandarmi. Urmează o răzbunare de tip sadovenian, crimele stăpânului samavolnic fiind pedepsite. Stil de redactare gazetăresc, cu unele note de suspans.

◆ Vlad Sorianu, ATN, XXXV, 1998, 5, 5.

I. I.

ANTONESCU Mihai, *Viitorul în genunchi (Copiii lui Saturn)*, cu o pref. de Ioan Romeo Roşiianu, Bucureşti, Casa Editorială Odeon, 1998, 91 p. Deşi autointitulat, cu excesiv orgoliu auctorial, „roman”, textul, o înşiruire de proze ultrascurte, fabule sau doar poante de un umor obosit uneori, pe tema eternului moft *rromân* şi a „râsu-plânsului” ante- şi postrevoluționar, este departe de a îndreptăți, prin construcție, personaje şi conflict (cel din urmă, cu totul inexistent), încadrarea sa în specia romanescă.

L. Pv.

ARIEŞANU Ion, *Cei buni mor cei dintâi*, Timişoara, Amarcord, 1998, 291 p. Roman social şi de atmosferă dedicat evenimentelor din decembrie 1989, la Timişoara. Dominic, de profesie electrician, fiul ceferistului Iosif Granadir, intră în conflict cu dictatura ceauşistă în preziua ultimului congres al comuniştilor. Silit să se ascundă, de frica Securității, el intră în vâltoarea evenimentelor din decembrie alături de iubita sa Iulia, împreună cu care ia parte la cele mai sângeroase încleştări, de la cele inițiate de protestatarii adunați în jurul locuinței unui pastor reformat, la cele prilejuite de atacarea baricadei ridicate de timişoreni pe Calea Apusului. Lideri spontani, cum sunt Dobre Cornel, ori Corondan, uriaşul ucis cu un singur foc de pistol, în plină stradă, reuşesc să dea înțeles politic revoltei inițiale, până la transformarea sa în revoluție. Faptele abominabile petrecute la spitalul județean, culminând cu furtul cadavrelor şi cu răpirea misterioasă a unor răniți din propriile paturi, sunt restituite pe un ton sec, de constatare judiciară. Astfel încât dispariția lui Dominic, ca şi aceea, firesc motivată, ca moarte naturală, a mamei sale, Maria, la câteva săptămâni după evenimente, lasă impresia de jertfă necesară, impusă de expierea unor păcate cu o semnificație mai largă, greu de numit, echivalând cu îndepărtarea de divin şi de puterea acestuia de a aduce pacea. Naşterea, în final, a unui copil, fiul lui Dominic şi al Iuliei, sugerează chiar această idee, a nevoii de speranță, de un patetism mai mult sau mai puțin tragic.

◆ ⁎*⁎, COF, I, 1998, 10–11, 30; Florin Corneliu Popovici, *Pedagogia demnității*, O, s. nouă, 1999, 5, 29; Ruja, *Parte*, II, 11–13.

I. I.

❍ **ARSENE Mihai**, *Exerciții la trianglu*, fragment din romanul cu acelaşi titlu, AZI, 1998, 38, 6; 40, 6.

I. I.

AVIAN I., *Ițic, tu n-ai dreptate. Roman satiric*, Bucureşti, Eminescu, 1998, 203 p. Roman de observație socială evocând, în cheie satirică, tarele „socialismului victorios”. Ziaristul evreu Liviu Herovan, fără a fi, cum spune autorul, „un dizident agresiv”, urmăreşte, cu teamă şi umor, formele pe care le îmbracă alienarea într-o

societatea al cărui Dumnezeu a devenit Ghiță Turturică, omniprezentul ofițer de Securitate. Alergia acestuia din urmă la drepturile omului, exprimată în limba de lemn specifică anilor ’70 ai sec. trecut, rămâne caracteristică şi altor întruchipări ale aceluiaşi tip uman, constatare care nu îngăduie însă autorului depăşirea perspectivei malițioase din care priveşte în trecut, adică respingerea fără drept de apel a torționarului ca produs „deformat” al societății.

I. I.

❍ **BABOI Stelian**, *Fără lacrimi*, fragment de roman, DAC, IX, 1998, 31, 41–45.

I. I.

➤ **BACIU Ştefan**, *Mira*, Bucureşti, Albatros, 1998, 404 p. (În lb. română: Honolulu, 1979). Considerat, de autor, când o „dublă autobiografie”, când o scriere hibridă, de definit drept „o biografie, un roman de dragoste” şi „un roman de aventuri”, în acelaşi timp, ≈ completează literatura lui ~ prin apelul la o formulă de evocare *sui generis*, plină de culoare, prin care prind viață figuri istorice şi evenimente trăite, în stare să întregească decisiv imaginea pe care o avem asupra personalității sale, ca şi a diasporei româneşti şi a istoriei noastre recente. Epopeea plecării din țară, în 1945, a cuplului Mira – Ştefan, după căsătoria lor, la care a asistat, ca martor, şi „agricultorul” Al. Paleologu, este evocată febril, liric, dar şi cu mijloacele epicului obiectiv, până la stabilirea sa la antipozi. Aceeaşi tensiune dureroasă caracterizează şi rememorarea peregrinărilor cuplului prin Statele Unite, până la fixarea sa definitivă în insulele Hawai, cu dese reveniri în Europa Occidentală. Carte fundamental tristă, prin patetismul său, ≈ reuşeşte să redea, cu exactitate, drama înstrăinării celor doi, conturată pe fundalul strălucirii, chiar dacă desuete, a trecutului expirat, cu toate avatarurile sale. Sinusoida speranței trece astfel prin puncte de maximum şi de minimum greu previzibile, cu o indeniabilă forță de sugestie, impunând cititorului mai ales prin registrul grav al dezbaterii, în aceeaşi măsură morală, socială şi politică.

▼ Honolulu, 1979.

◆ Tudorel Urian, *Melancolia sfârşitului de poveste*, CVT, s. nouă, IV, 1998, 10, 6; Urian, *Proza*, 54–56.

I. I.

BAICULESCU Emilian, *Smochina*, Bucureşti, Eminescu, 1998, 94 p. Microroman eseistic, cu note confesive. Secvențele narative, plasate într-un spațiu şi un timp nedefinite, pot fi citite atât ca mici povestiri de sine stătătoare, cât şi ca speculații eseistice redundante, de o prolixitate adesea deranjantă. Împreună, ele alcătuiesc profilul unei conştiințe interogative, care asumă, din punct de vedere discursiv, atât persoana întâi, cât şi persoana a doua, ca autoadresare către un sine înțeles ca alteritate circumstanțială.

L. Pv.

BANCIU Carmen-Francesca, *O zi fără preşedinte*, Bucureşti, EFCR, 1998, 164 p. (Prozatori români contemporani). Roman-eseu, cu frecvente secvențe textuale în care epicul, mai degrabă schematic, lasă locul discursului metaforic, pe un ton de poem în proză. Protagonistul, ziaristul Radu Iosif, ajuns la vârsta cristică în momentul revoluției din decembrie ’89, îşi transcrie, în paginile jurnalului, stările de profetică revelație, alternând cu acelea de îndoială, de blazare şi chiar de angoasă. Celelalte personaje sunt invocate prin vocea narativă a lui Radu Iosif, între ele remarcându-se un nebun paradoxal, Artur, dotat cu vocație mistică, ins care decide, printr-un act de simbolică revoltă, să trăiască într-un copac. Dilemele existențiale provocate personajelor de momentul crucial din decembrie ’89 par să se dizolve până la

urmă într-o conştiinţă a comuniunii transpersonale, aproape mistică, a solidarităţii celor care împărtăşesc, oscilând între scepticism autoironic şi o tot mai palidă speranţă, acelaşi destin istoric: „Voi sînteţi eu. Şi eu sînt voi toţi. Şi noi toţi sîntem. Sîntem. Una”. Discursul narativ dobândeşte adeseori tonalităţi poematice, graţie frazării apodictice, prin secvenţe eliptice, care au topica şi succesiunea ritmică a unor versuri.

◆ Ruxandra Cesereanu, ST, XLIX, 1998, 10, 59.

L. Pv.

BANCIU Paul Eugen, *Remora. Jucătorul*, Timişoara, Augusta, 1998, 419 p. Roman realist, de fină observaţie caracterologică, aliată cu o solidă ştiinţă a construcţiei epice, în care sunt urmărite destinele câtorva personaje pe fundalul social tulbure de după evenimentele din decembrie ’89. „O interogaţie neliniştitoare despre sensul schimbării politice, sociale şi morale postrevoluţionare” (Ion Simuţ).

◆ Ion Simuţ, F, XXXIV, 1998, 10, 42–44; Constantin Dram, *Personajul şi măştile sale*, CL, CXXXII, 1998, 10, 24; Ruxandra Cesereanu, ST, XLIX, 1998, 10, 59; Cristina Chevereşan, *Când jocurile înlocuiesc realitatea*, O, s. nouă, 1998, 9, 23; Geo Vasile, *Viaţa Magdalenei pe când îşi vampiriza clanul*, LCF, s. nouă, 1998, 39, 16; Ioana Gafton, *Re(facerea Lumii)*, CRC, 1999, 2, 9; Dan Croitoru, RL, XXXII, 1999, 5, 10; Ruja, *Parte*, II, 20–21.

L. Pv.

BARBU Petre, *Ultima tresărire a submarinului legionar*, Bucureşti, Nemira, 1998, 239 p. Parodie politică şi socială, bazată pe un pretext detectivist, al anchetei publicistice. Epicul rudimentar aproximează, în maniera deja specifică acestui autor, orientarea mizerabilistă a prozei anilor 2000. Imaginarul mizează pe evocarea unei societăţi româneşti dezabuzate, a cărei corupţie şi ipocrizie, specifică acelor vremi de sub comunism, este denunţată prin îngroşarea caricaturală, cu tuşe grotesc-fantastice, a caracterelor şi situaţiilor narative.

◆ Dan C. Mihăilescu, DOI, IX, 1998, 19, 15; G. Pruteanu, *Târgul deplinătăţilor*, DIL, VI, 1998, 180, 13; Ioan Stanomir, LCF, s. nouă, 1998, 25, 5; Urian, *Proza*, 174–176.

L. Pv.

BARBUL Florica, *Iuliana*,1998, v. *Soţiile domnului Ionescu*, 1997.

BARBUL Florica, *Răzbunarea*, Timişoara, Mirton, 1998, 123 p. Roman de familie. În Timişoara anilor ’90, medicul Carolina Şerbănescu trece prin două căsătorii nefericite, ambele încheiate prin moartea soţilor. Personajele sunt schematice, relaţiile inautentice, stereotipiile şi greşelile de ortografie abundă.

C. T.

❍ **BAŞTOVOI, Ştefan**, *Sophie (pentru copii sovietici care au crescut mari*), DAC, IX, 1998, 30, 46–48, fragmente de roman.

L. Pv.

BĂNULESCU Daniel, *Cei şapte regi ai oraşului Bucureşti*, Bucureşti, Nemira, 1998, 408 p. (Purgatoriu). Cu o postf. de Dan-Silviu Boerescu. Fragmente: ≈, LTE, VIII, 1998, 5–7, 10–12; ≈, RL, XXX, 1997, 44, 14–15; ≈, CL, CXXXI, 1997, 11, 9–10; ≈, VR, XCIII, 1998, 1–2, 37–41; ≈, LTI, ed. română, 1999, 29, 155. Al doilea vol. din ciclul de romane *Armaghedon. Bătălia de la Armaghedon*, din care mai fac parte *Te pup în fund, conducător iubit!* (1994) şi *Cel mai bun roman al tuturor timpurilor* (2008). Roman parabolic, replică intertextuală la *Maestrul şi Margareta* al lui Bulgakov, scris într-o manieră postmodernist-ironică, apropiată celei a lui Thomas Pynchon. În 1988, însuşi diavolul îşi face

apariția în București, în scopul de a-i contacta pe cei șapte „regi” cvasiocultți ai orașului aflat sub dictatură și de a grăbi, astfel, apocalipsa politică. „Cei șapte regi sunt gestionarii unui infern sartrian, citadin, în care bolgiile nu mai sistematizează spațiul și ierarhia păcatelor, ci mici, degenerate, încep să spânzure la marginea imobilelor ca niște balcoane” (Alexandra Crăciun). Talentul și inteligența narativă ale autorului profită din plin de vocația sa lirică, atmosfera de un pitoresc balcanic a mahalalei bucureștene fiind uneori evocată cu o discretă poeticitate, cu iz matein.

◆ Nicolae Bârna, VR, XCIII, 1998, 9–10, 182–189; Alexandra Crăciun, CAI, 1998, 9–12, 109–110; Victor Cubleșan, APS, IX, 1998, 7–8, 25; Alex Ștefănescu, RL, XXXI, 1998, 47, 4; Dan C. Mihăilescu, DOI, IX, 1998, 20, 15; Miruna Mureșanu, UC, VIII, 1998, 4, 5; G. Pruteanu, DIL, VI, 1998, 280, 13; Urian, *Proza*, 166–168; Micu, *Istoria*, 649; Regman, *Ultime*, 127–132.

L. Pv.

BELCIU Maya, *Vin americanii?... destin amânat*, București, Cartea Românească, 1998, 307 p. (Cartea românească de proză). Fragmente: *Primire la Domnul Prefect*, RL, XXIX, 1996, 45, 14–15; *Salutări din Țara banilor*, LCF, s. nouă, 1996, 42, 8–9. Roman realist psihologic, cu elemente autobiografice. Destinul protagonistei, Mirina, este urmărit de la vârsta pensionului, din anii ’40, până după 1989.

◆ Georgeta Drăghici, *Destin amânat*, RL, XXII, 1999, 15, 6; Barbu Cioculescu, LCF, s. nouă, 1999, 16, 15; Ada D. Cruceanu, *Povești din puzzle*, CL, CXXXIV, 2000, 12, 16.

C. T.

BÉLDI Paul-Ladislau, *Dincolo de adevăr*, Baia Mare, Gutinul, 1998, 97 p. Cu o postf. a autorului. Conform notației din final, textul a fost scris între 1990–1994. Roman realist psihologic. Acțiunea se petrece în anii ’80, sub comunism, cartea reprezentând un rechizitoriu subiectiv al acestui regim.

C. T.

BERCIU Ștefan, *Capcană pentru dublură*, București, Rampa și Ecranul, 1998, 205 p. (Excelsior. Scriitori contemporani). Roman polițist.

◆ ⁎*⁎, RL, XXXI, 1998, 32, 4.

C. T.

BERCIU Ștefan, *Triplusalt mortal*, București, Scripta, 1998, 271 p. Roman de formație, cu intrigă trepidantă, aventuroasă. În Bucureștiul interbelic, Vasile Drăgan, zburător la trapez, devine un faimos chirurg, recunoscut internațional.

◆ ⁎*⁎, DOI, IX, 1998, 5, 10.

C. T.

➤ **BIBESCU Martha**, *Papagalul verde*, tr. de Const. Popescu, București, Minerva, 1998 (B. p. t.), 144 p. (În lb. franceză: *Le Perroquet vert*, Paris, B. Grasset, 1924). Pref. și tabel cronologic de Const. Popescu. Romanul a mai fost tradus în engleză, germană, neerlandeză și suedeză. A fost ecranizat în Franța în 1929 de Jean Milva. Roman de dragoste cu numeroase elemente de roman senzațional, scris sub forma unei confesiuni la persoana întâi. O serie de iubiri incestuoase și obsesii morbide domină lumea aristocratică rusă prin care se mișcă naratoarea, într-o perioadă incertă, plasată undeva în primele două decenii ale sec. XX. Prima parte a romanului reprezintă, practic, o transcriere literară a unei perioade semnificative din biografia autoarei.

■ *Le Perroquet vert*, Paris, B. Grasset, 1924; *Den gröna papegojan*, Stockholm, Áhleń & Àkerlund, 1926; *Der grüne Papagei*, tr. de

Wolf Heinrich von der Mülke, Hamburg, Falken-Verlag, [1928]; *The Green Parrot*, tr. de Malcolm Cowley, Londra, Selwyn and Blount, 1928 (Tuxedo Park, N. Y., Turtle Point Press, 1994); *De groene papegaai*, tr. de Carla Simons, Amsterdam, 1930.

◆ Paul Souday, „Le Temps”, 19 avril 1924; Ramon Fernandez, „La Nouvelle Revue française”, 1 septembre 1924; Maria Brăescu, *Interferenţe româneşti în opera Marthei Bibescu*, Bucureşti, Minerva, 1983, 30; ⁎*⁎, RL, XXXII, 1999, 11, 4; George, *La sfârşitul*, IV, 237.

C. T.

❍ **BLEDEA Ion**, *Iustina*, „Poesis”, IX, 1998, 7–8, 22, fragment din romanul *Pace în Albia*.

L. Pv.

❍ **BOITOR George**, *Alberia*, „Poesis”, IX, 1998, 3–4, 38–39, fragment de roman.

L. Pv.

BOKOR Petre, *Basca lui Şexpir*, Bucureşti, Cartea Românească, 1998, 262 p. Roman parodic. Excelentă reluare a temei (mai mult decât evidente) a „Crailor” mateini, pigmentată, cel puţin în aparenţă, cu elemente autobiografice. Cartea prezintă destinul donquijotesc a trei personaje (Sergiu Albu, Monţu şi Şexpir), într-un Bucureşti buimac şi labirintic al anilor ’60. Şexpir, în postura naratorului, e cel care va scrie finalmente „cronica” epică a aventurilor insolitului trio, sub forma romanului ≈ însuşi. Atmosfera textualistă nu este, aşadar, cu totul străină cărţii. Ei i se adaugă pasta ironică a unei viziuni în care trivialul este tratat în cheie rabelaisiană. Spectacolul realităţii, regizat cu aplomb manierist de către personaje, certifică supremaţia definitivă a *interpretării* ironic-subiective, în defavoarea mediocrităţii cotidianului.

◆Daniel Ştefan Pocovnicu, CL, CXXXIV, 2000, 3, 23.

C. T.

BREBAN Nicolae, *Ziua şi noaptea*, Bucureşti, Allfa, 1998, 529 p. Este primul vol. al tetralogiei cu acelaşi titlu, care va fi publ. integral în anii următori. Roman psihologic şi existenţial. Discursul romanesc este acum aproape în întregime non-epic, atipic deci, amintind de spectacolul maieuticii brebaniene din *Don Juan* (1981), *Drumul la zid* (1984) sau *Pândă şi seducţie* (1991). Romancierul reia şi amplifică aici o temă majoră a creaţiei sale, aceea a relaţiei maestru–discipol, stăpân–slugă, călău–victimă, masculinitate–feminitate, adică tensiunea politică a jocurilor de putere în relaţiile interumane, tensiune prezentă, de altfel, de la *Francisca* (1965) la trilogia *Amfitrion* (1994). Ecuaţia maestru–discipol îşi asociază de astă dată motivul crimei aparent gratuite, explicabilă de fapt prin sofisticate raţiuni de ideologie metafizică, ca în *Animale bolnave* (1968, unde Miloia îşi ucide mentorul spiritual, pe Krinitzki), personajele brebaniene părând să sufere uneori de ceea ce s-ar putea numi *complexul Raskolnikov*. Scris la persoana întâi, ≈ este un discurs romanesc persuasiv, insinuant, hipnotic, în mare măsură un eseu, câteodată poematic, aparţinând în principal personajului-narator Calimachi. Atemporalul şi asocialul Calimachi oscilează între doi posibili maeştri: diurnul, raţionalul, umanistul Martinetti (ce se revendică la rându-i de la D. Popovici şi Lucian Blaga, dar nu mai puţin de la Nae Ionescu) şi nocturnul, cinicul, nihilistul Jiquidi, iubitor de farse demonice, care îşi subjugă şi îşi hipnotizează victima, pe Calimachi, pentru a-i inocula acel nietzschean patos al distanţei faţă de semeni. Aflat sub hipnoza malefică a pedagogiei negative promovată de Jiquidi, Calimachi păşeşte în tărâmul amoral de dincolo de bine şi de rău, devenind, din benevol detectiv

particular al unei crime (comisă asupra inofensivului domn Hergot), complice al posibilului ucigaş spiritual, Jiquidi. Dacă în *Drumul la zid* şi *Amfitrion* ~ recurgea la o formulă romanescă pe care am numit-o amfitrionică, a romanului ce-şi aşteaptă şi îşi găzduieşte *zeul*, Ideea, ≈ pare un roman întunecat sub raport ideatic, în absenţa „zeului”, un roman al Politicului şi al ideologiei amorale a crimei (tipul uman readus simptomatic în discuţie e Raskolnikov), înţeleasă ca motor al Istoriei universale. Un fascinant roman de idei şi de atmosferă, dar şi de analiză politică, în siajul *Demonilor* lui Dostoievski, ≈ deschide spectaculos un nou ciclu romanesc, tutelat de prototipul Raskolnikov.

◆ Ioan Buduca, *Maestrul reacţionar*, CVT, s. nouă, IV, 1998, 8, 6; Cornel Ungureanu, *Pactul cu diavolul la anul 2000*, O, s. nouă, 1998, 8, 2; Henri Zalis, *Strategiile narativităţii*, VR, XCIII, 1998, 9–10, 100–103; Octavian Soviany, *Dincolo de voinţa de putere*, VR, XCIII, 1998, 9–10, 172–176; Nicolae Bârna, *Pânde şi seducţii*, CAI, 1998, 9–12, 103–107; Gabriel Dimisianu, *Romanul de idei*, RL, XXXI, 1998, 46, 4; Laura Pavel, *Întoarcerea lui Raskolnikov*, APS, X, 1999, 2, 12–13; Daniel Ştefan Pocovnicu, *Psihologii fractale*, CL, CXXXIII, 1999, 9, 23; S. Damian, *Aripi mari de fluture*, RL, XXXIII, 2000, 16, 14–15; S. Damian, *Gustând din fructul oprit*, CNT, 2000, 25, 8–9; S. Damian, *Silueta câinelui*, I–II, APS, XI, 2000, 6, 20–22, 7–8; Dimisianu, *Lumea criticului*, 148–152; Micu, *Istoria*, 5–11; Urian, *Proza*, 80–82. ❐ V. şi D. C. R. R., *Francisca*, 1965.

L. Pv.

BULIGOANEA Constantin, *Îndrăgostit din interes de serviciu. Roman cinematografic*, Drobeta Turnu Severin, Radical, 1998, 241 p. Cu un cuvânt înainte al autorului. Roman de dragoste şi de aventuri, cu elemente ţinând de paranormal.

C. T.

BURTEA-RÂMNICELU Constantin, *Sub sabia lui Damocles*, Bucureşti, Rotech Pro, 1998, 308 p. Cu iconografie şi un glosar final. Evocare, pe jumătate romanţată, a vieţii autorului, învăţător de ţară din zona Focşanilor în preajma celui de-Al Doilea Război Mondial, concentrat, în timpul conflagraţiei, apoi martor al sovietizării ţării, în perioada postbelică. Fără valoare literară.

◆ ***, BNR, XLVII, 1998, 13, 46.

I. I.

BUZINSCHI Corneliu, *Duhul pământului. Romanul vieţii lui Ion Creangă*, Bucureşti, E. D. P., 1998, 265 p. Biografie romanţată a celebrului povestitor, cu un accent explicit asupra relaţiilor literare şi culturale ale acestuia (nu lipsesc, de pildă, personaje precum Eminescu, Maiorescu, Slavici, Negruzzi, Pogor etc., nu întotdeauna convingătoare, ca profiluri caracterologice). Stilul evocării romaneşti îl mimează palid pe cel al humuleşteanului. Povestea evită, totuşi, cu o oarecare îndemânare, clişeele şi patetismul, care pândesc adesea biografiile romanţate.

L. Pv.

BUZOIANU Val J., *Fantezie de primăvară*, Bucureşti, D. C. I., 1998, 248 p. Roman pornografic. Spectacol libidinal dezlănţuit, în primăvara nunţii lor, de Paul şi Virginia Fridolin. Orice apropiere de cuplul lui Bernardin de Saint-Pierre, *Paul et Virginie*, e curată fantezie, câtă vreme potenţiala lecţie pe care valurile de senzualitate revărsate la fiece rând ar fi putut-o depune pe plaja bunelor intenţii (eventual pictura unui mediu social hidos) sucombă în pestilenţial. Fapt regretabil, căci în cele câteva intervenţii auctoriale, eul narator se arată inteligent, capabil şi de descripţii, ironie etc.

D. G. B.

CALAFETEANU A., *Dezastrul*, Bucureşti, Eminescu, 1998, 410 p. Roman social.

Tentativă eşuată de panoramare, prin intermediul unei pretinse cronici de familie, a lumii româneşti de-a lungul a şase decenii (1939–1989). Alex, fiu de moşier, student filolog, e actor şi martor al evenimentelor ce au răscolit România până în perioada postbelică. Din păcate, în absenţa unui principiu constructiv, rezumând plat psihologii şi transcriind dialogic documente, ≈ se dovedeşte doar un agasant manual de vulgarizare a istoriei.

◆ Victoria Luţă, RL, XXXII, 1999, 48, 6; Simion Bărbulescu, CNT, 2000, 8, 6.

D. G. B.

❍ **CÂMPEANU Laurian**, *Corăbii şi regine*, fragment de roman, CNT, 1998, 9, 15.

D. G. B.

CERANU Nina, *Cartea morţilor*, Timişoara, Augusta, 1998, 248 p. Roman al clarificărilor vârstei maturităţii. Bântuit de „demonul amiezii”, Emil Grecescu, jurnalist, soţ şi tată de familie, are, gradual, revelaţia micimii existenţei sale, irosită în convenţia menajului, alături de o soţie, Fana, pentru care crede că nu mai are niciun sentiment, dar de care – din clipa îmbolnăvirii acesteia – nu se mai poate elibera, din scrupul moral, ca şi de propriii copii, insensibili la drama părinţilor. Acţiunea e plasată în timpul războiului din Iugoslavia, în „orăşelul cu snobi” al Orşovei, cu pictura mediilor aproximată doar, ca, de altfel, şi psihologiile intrate în zona crepus-culară. O zonă a morţii, a cărei geografie autoarea se încumetă uneori să o sondeze, în ciuda instrumentarului modest cu care este dotată, într-o construcţie haotică şi pe alocuri agramată.

◆ Radu Ciobanu, SMN, II, 2000, 1, 21–22; Maria Niţu, *Realismul obiectiv redivivus*, LCF, s. nouă, 2000, 7, 16; Ion Arieşanu, O, s. nouă, 2000, 12, 23.

D. G. B.

✷ **CERNESCU Lazăr**, *Patimă şi iubire*, Oradea, Abaddaba, 1998. Face parte din ciclul *Neamurile*, alături de romanele *Neamurile* (1997), *Nunta* (2001) şi *Muntele* (2001). „Chemarea pământului şi chemarea dragostei [...] devin blestem şi patimă” (Viorel Gheorghiţă).

◆ Viorel Gheorghiţă, ARCA, X, 1999, 7–8–9, 182–185.

D. G. B.

❍ **CERNEŢ Laurenţiu**, *Fragment de roman*, OPU, IV, 1998, 3–4, 6–7, fragment dintr-un roman cu titlu neprecizat.

D. G. B.

CERNICA Niadi, *În timpul fratelui*, Braşov, Arania, 1998, 122 p. Fragment: *Tolo*, ARLA, II, 1998, 4, 26. Roman-reflecţie. „Un fel de antiroman, un spaţiu în care realul este copleşit de un imaginar neobişnuit” (Daniel Dimitriu). În Santa los Angeles, urbe păduroasă, septentrională a Mexicului (imaginată după chipul şi asemănarea târgurilor bucovinene, cu situri medievale şi aer de legendă), trei prieteni, Mateo, Rodriguez şi Miguel, alături de iubitele lor, trăiesc convulsiile unui timp bolnav, intrat, pe parcursul a zece luni de dictatură militară, într-o isterie generalizată. O cronologie reperabilă (9 octombrie 1976, lovitura de stat a generalului Leon Ortilla) se prelungeşte într-una transistorică, a interiorităţii fiinţei, martoră (mai mult decât participantă) la evenimente. Chiar şi Mateo, victima directă a violenţei vremurilor, arestat şi expus, într-o cuşcă suspendată, oprobriului public doar pentru că boema sa trecuse drept desfrâu în ochii autorităţilor, e mai mult un *raisonneur*, decât un combatant. Umanitatea din fundal, cea care dă, prin pictura instinctualităţii gregare a mulţimilor dezlănţuite, dimensiunea haosului social, e dublată, în prim-plan, de o alta, cu structură sufletească juvenil-candidă,

incapabilă să înțeleagă pentru ce „oamenii sunt pur şi simplu răi" (Rodriguez), nici să afle „în ce constă capacitatea omului de a rezista acestei răutăți" (Miguel).

◆ Simion Bărbulescu, *Romanul ca o poveste a omului*, LCF, s. nouă, 1998, 25, 10; Daniel Dimitriu, ATN, XXXV, 1998, 8, 4; Alex Ştefănescu, RL, XXXI, 1998, 35, 6; Aurel Podaru, MI, X, 1999, 81–82, 12; Bărbulescu, *Din perspectiva*, 95–98.

D. G. B.

❍ **CHIPERI Geluca**, *Excomunicații*, fragment de roman, CL, CXXXII, 1998, 3, 9.

D. G. B.

✷ **CHIRIAC-MERLEA Tabita**, *Floare de dovleac*, Bucureşti, Vremea, [1998?], 304 p. Pe drumul de început al vieții, adolescenta Paula „va întâlni tristețea, dezamăgirea, dar şi iubirea. Ea este floarea de dovleac, floarea iubirii, modestă, dar plină de gingăşie, de puritate" (Victoria Milescu).

◆ Victoria Milescu, UC, VIII, 1998, 11, 6.

D. G. B.

CINCA Silvia, *Pădurea îngerilor*, Bucureşti, Universal Dalsi, 1998, 205 p. Cu o prezentare de Aurel Sasu pe coperta a IV-a a cărții. Roman de dragoste ce derulează duioasa şi trista poveste de iubire dintre Sandra, fiica unor emigranți români în S.U.A., şi americanul Steve, ambii victime – prin moarte violentă – ale acelei părți de haos ieşite de sub oblăduirea lucrării divine, jertfe pe altarul unui destin sumbru, dar izbăvitor, în lumina unei alte lumi mai bune. ≈ este „o poveste simplă, ca o şoaptă de iubire, ca o moarte nemeritată" (Aurel Sasu).

D. G. B.

CIOCÂRLIE Alina, *Cât timp mă iubeşti*, Galați, Porto Franco, 1998, 175 p. Cu o introd. a autoarei. Roman cu şi pentru tineret. La împlinirea vârstei de douăzeci de ani, Alison emigrează în Statele Unite, fiind chemată de prietena ei Irene, care părăsise România cu câțiva ani înainte şi ajunsese consilierul juridic al unei cunoscute trupe de muzică rock. Peste ocean, Alison reuşeşte să îşi clarifice sentimentele pentru Kevin Scott Richardson, unul dintre membrii grupului muzical Backstreet, pe care îl admira încă din România. Astfel îşi dă seama că singura sa iubire nu poate fi decât Brian Littrell, un alt membru al grupului...

M. M.

❍ **CIUMĂGEANU Camelia**, *Unde ne sunt părinții?*, COF, I, 1998, 1, 40–41; *Aripile nebuniei*, COF, I, 1998, 4–5, 23, fragmente de roman.

D. G. B.

CODREANU Theodor, *Varvarienii*, Galați, Porto Franco, 1998, 256 p. Cu un cuvânt explicativ al autorului. Sesizările „oamenilor muncii" din Varvara generează reportajul jurnalistului Dragoş Ivănescu, document ce include cele două planuri narative ale cărții: unul reprezentând realitățile barbarizante (din rațiuni apotropaice, Barbara devine Varvara) ale unui s(t)at comunist, iar un altul urmărind povestea iubirii profesorului Dimitrie Cristea pentru nefericita Cora Solomon. „Roman realist cu valențe simbolice, roman de dragoste şi roman eseu" (Simion Bogdănescu), ≈ propune un subiect „«cuminte», fără deviații, excepție făcând vocea Marelui Duh – parti-pris auctorial" (Florin Lazăr), ceea ce l-a determinat pe autor să acrediteze ideea destinului vitreg al scrierii şi, implicit, al vocației sale de romancier.

◆ Simion Bogdănescu, BAD, IV, 1999, 1, 8; Florin Lazăr, ST, L, 1999, 3–4, 114.

D. G. B.

COJOCARU Romulus, *Cuibul de rândunică*, Bucureşti, Eminescu, 1998, 280 p. Roman de dragoste ce recompune, din confesiuni, pagini de jurnal şi epistole, povestea iubirii delicate, dar neîmplinite, dintre tinerii Octavian şi Anca. Un text ce „reînvie un tip de discurs care – în ciuda unor naivităţi stilistice jenante – este, totuşi, capabil să ne reţină atenţia” (Simion Bărbulescu).

◆ Simion Bărbulescu, LCF, s. nouă, 1998, 43, 4.

D. G. B.

COMĂNEANU Anca Delia, *Miercuri, joi pe Strada Circulară*, Bucureşti, Allfa, 1998, VII, 225 p. Cu o pref. de Hanibal Stănciulescu. Fragmente: *Poveşti, poveşti, poveşti*, RL, XXVII, 1994, 18, 14–15; *Iluzia*, LCF, s. nouă, 1994, 25, 10–11. Romanul destrămării unei iluzii. În pragul senectuţii, pictorul Mihai Roşu are revelaţia minciunii în care a trăit, aceea de a fi crezut că e un mare artist. Textul rememorează existenţa unui om năruit fizic şi psihic, ce trece în nefiinţă izbăvindu-se prin iubirea renăscută pentru Mira, soţia sa, o altă victimă a ratării. Singura care pare a se salva din cercul neputinţei familiei este Lena, fiica, autoarea *Jurnalului de vise*, document ce întretaie, fragmentându-l, firul epic, aducând mărturii dintr-o temporalitate ceva mai pregnantă, aceea a „labirintului de cauciuc” al lumii ceauşiste. „Ambiguitatea – narativă, psihologică, filosofică – e împinsă în acest roman mai departe decât în *Justin* [alt roman al aceleiaşi autoare, apărut în 1990, *n. n.*], iar perspectiva ludică lasă loc unui tragism descărnat ce virează de multe ori în expresionism” (Hanibal Stănciulescu). „Din perspectiva invenţiei epice, a analizei ironice şi descrierii mediilor, ~ dovedeşte reale virtuţi de prozator, făurind personaje vii, trăind agonic, crepuscular, într-un univers infernal, şi totuşi continuând să viseze” (Gabriela Inea).

◆ Gabriela Inea, TMS, s. nouă, IV, 1999, 5, 7.

D. G. B.

COMOROŞAN Sorin, *Literatura. Povestea unei ficţiuni*, Bucureşti, Editura AMB, 1998, 211 p. Cu ilustraţii de Mirela Ioniţă. Roman experimental. Autorul provoacă cititorul să înţeleagă esenţa literaturii printr-o combinaţie de tip postmodern între discursul literar propriu-zis, reprezentat printr-o serie de povestiri despre Rick şi aventurile lui în Fiction City, şi metadiscursul de tip critic. Impresionează episoadele narative despre drama dezrădăcinării prin imigrare. Stil de o remarcabilă plasticitate.

M. M.

COMŞULEA Vichente M., *Eroi şi ... victime*, II, v. *Eroi şi ... victime*, I, 1997.

CONSTANTINESCU Mircea, *Impozit pe viaţă*, Bucureşti, Cartea Românească, 1998, 365 p. „Căutarea chinuitoare a unei identităţi de adâncime este propoziţia, iar amintirea funcţionează ca subiect şi predicat al acesteia” (Gabriel Rusu). Valeriu I. Steriadi, propagandist cultural în Bucureştiul comunist, e sancţionat, din pricina tensiunilor familiale iscate de o relaţie extraconjugală, cu mutarea ca funcţionar la un depozit de cărţi. Scris în 1984, romanul surprinde exact mediul şi fauna socială a timpului, meschinăria morală a unei lumi mărunte şi agresive, alături de criza identitară a unui individ debusolat. Conform aceluiaşi autor, fraza stufoasă, tensionată e semnul distinctiv al scriiturii acestui „comediograf subtil al unei lumi crepusculare”.

◆ Gabriel Rusu, *Amintirea ca subiect şi predicat*, LCF, s. nouă, 1999, 12, 16.

D. G. B.

CONSTANTINESCU Mircea, *Te rog mai trăieşte puţin*, Bucureşti, Eminescu, 1998, 84

p. (Biblioteca de proză). Roman poliţist. „Cartea lui ~ ar fi fost un «hit» într-o epocă în care traducerile din genul hibrid «SF policier» nu umpleau tarabele. Posibil ca şi în zilele noastre să găsească cititori prin trenuri sau la cozile de la diverse ghişee” (Cătălin Badea-Gheracostea).

◆ Cătălin Badea-Gheracostea, AST, 1999, 5, 39.

D. G. B.

COPĂCIANU Emanuel, *Fata de pe Argeş*, Bucureşti, All, 1998, 274 p. Roman de atmosferă ce reface, prin intermediul unui grup de studenţi, tumultul de tinereţe şi de spiritualitate rafinată al Bucureştiului interbelic. Povestea de iubire dintre Damian Lambru şi Sanda, „fata de pe Argeş”, dar, mai ales, aceea de moarte, relatată în jurnalul de front al lui Damian, asigură coerenţă epicului, în cadrul unei scriituri sensibile.

D. G. B.

COPILU-CHEATRĂ Vasile, *Craiul Munţilor*, Braşov, Dealul Melcilor, 1998, 301 p. Cu o „fişă” biobibliografică. Roman istoric. Document ce rescrie viaţa lui Avram Iancu.

D. G. B.

CORN Sebastian A., *Să mă tai cu tăişul bisturiului tău, scrise Josephine*, Bucureşti, Nemira, 1998, 256 p. (Purgatoriu). Roman *science-fiction*.

● Marele premiu Nemira pe anul 1998.

D. G. B.

CORUŢ Pavel, *Omul din Carpaţi*, Bucureşti, Editura Pavel Coruţ, 1998, 198 p. Cu un avertisment al autorului. Roman senzaţional.

D. G. B.

CORUŢ Pavel, *Războiul zeilor*, Bucureşti, Editura Pavel Coruţ, 1998, 160 p. Cu un avertisment şi o pref. ale autorului. Roman senzaţional.

D. G. B.

CRÂNGANU Adrian, *Cea mai perfectă dintre lumi*, Timişoara, Marineasa, 1998, 180 p. Cu o prezentare, pe coperta a IV-a, de Daniel Vighi. În aparenţă un roman autobiografic, ≈ rescrie povestea naşterii unui roman. Secvenţele confesive conturează personalitatea naratorului, un ziarist trentagenar, constituind, totodată, materialul brut din care se va plămădi „lumea perfectă” a viitoarei proze.

◆ Josefina Bato, ST, L, 1999, 8–9, 121; Corina Ştefan, O, s. nouă, 2000, 1, 23.

D. G. B.

CRISTEA Corina, *Emigrant în singurătate*, Bucureşti, AB România, 1998, 377 p. (Focul Veşnic Viu). Cu câteva comentarii critice la final. Roman confesiune ce transcrie monologul obsesiv al arhitectului Gabriel Laurente, proiectant de pompe industriale, la un trust din Bucureştiul erei comuniste. Aparent o figură ştearsă, vieţuind stereotip într-o lume meschină, Laurente visează o femeie normală, dar rămâne fascinat de una (Sinefta Gubernat) al cărei rol în viaţa lui nu îl înţelege. Dominat de o mamă autoritară, protagonistul prizează, totuşi, intens viaţa, dar nu în dinamica ei (epicul e diluat la maxim), ci în direcţia frustă pe care o conferă guaşei fixativul (auto)ironiei. Dispoziţia percepţiei vizuale a personajului, cu deschidere spre detaliu (de unde şi portretistica axată pe excentricul fiinţei), vorbeşte despre un romancier cu simţul acut al lb., al cărei potenţial epic e foarte adesea fixat în calambururi.

D. G. B.

CUŞNARENCU George, *Requiem*, Bucureşti, Allfa, 1998, IX, 292 p. (Biblioteca A, 131). Cu

o pref. şi o schiţă bio-bibliografică de Dan-Silviu Boerescu. Roman-*puzzle*, parabolic, parodic, satiric şi grotesc. Agnus Cantacuzino Grăsanul – Mielul Domnului celui răzbunător din Vechiul Testament – porneşte spre „requiemul" însorit al înmormântării mătuşii Dacia, dar e obligat să străbată un Bucureşti devastat de hoardele minerilor. Protagonistul e când „un «apocaliptic» care aspiră să fie mântuit" (Ruxandra Cesereanu), când „omul mărunt, văzut ironic, ca simbol al nevinovăţiei, răstignit aievea pe crucea banalităţii" (Nicolae Oprea). Dezagregarea lumii căreia îi aparţine şi, implicit, a sinelui, alături de „succesiunea stilurilor care urmează o logică muzicală" (Tudorel Urian) asigură epicului caleidoscopic liantul necesar conturării unei viziuni epice de sine stătătoare. Romanul lui ~ este cartea „dizolvării eului în sine, a fiinţei în trup, a spiritului în carne, o reducere la incipitus, însă unul ce are conturele neclare, falsificate" (Camelia Crăciun).

◆ Dan-Silviu Boerescu, *Mielul Domnului în variantă postmodernă*, LCF, s. nouă, 1997, 12, 16; Răzvan Anghel, MET, IX, 1998, 2, 7; Tudorel Urian, CVT, s. nouă, IV, 1998, 4, 6; ***, F, XXXIV, 1998, 10, 55; Ruxandra Cesereanu, ST, XLIX, 1998, 11–12, 117; Boerescu, *Păcatele*, 74–77; Camelia Crăciun, VTR, XXVIII, 2000, 9, 87; Nicolae Oprea, VTR, XXVIII, 2000, 9, 85–86.

D. G. B.

DE SABATA Coleta, *Frumoasa tusculană*, Timişoara, Excelsior, 1998, 149 p. Roman de dragoste. Acţiunea se petrece la Florenţa, în anul 1974. Radu Deleanu, cercetător ştiinţific din Timişoara, este trimis cu o bursă de către statul român pentru a se perfecţiona în Italia. Povestea lui de dragoste cu frumoasa Larthia Volsini se încheie, însă, tragic. Impresionează evocarea misterioasei civilizaţii etrusce, care ar fi supravieţuit datorită unei elite extrem de rafinate.

M. M.

DELAVRANCEA Bogdan V., *Care lume e adevărată, asta sau cealaltă?*, Braşov, Transcendent, 1998, 239 p. Roman science-fiction, în care autorul pune pe seama protagonistului-narator, la persoana întâi, atât relatarea unei serii de experienţe petrecute în „antilumea" posibilă a ficţiunii de anticipaţie, cât şi fastidioase şi uşor delirante cugetări eseistice pe teme mistico-spiritualiste.

L. Pv.

DELAVRANCEA Bogdan V., *Ciocârlia cu aripile frânte. Roman de epocă*, Braşov, Transcendent, 1998, 231 p. Subintitulată impropriu roman de epocă, cartea stăruie mai degrabă asupra suferinţei morale a personajului principal, tânăra Lizette, din familia boierească a Goleştilor. Într-un moment de rătăcire, aceasta cedează unui necunoscut, dă naştere unui copil şi, nesuportând ruşinea, devine nevrotică şi se sinucide. Firavă şi, de la un punct, fără noimă în desfăşurarea ei, naraţiunea rămâne pur instrumentală, simplu pretext pentru nesfârşite divagaţii pe tema naturii, a iubirii, a destinului etc.

I. M.

✱ **DENCIU Ioan Dumitru**, *Din adâncul irespirabilului*, Focşani, Salonul Literar, 1998, 112 p. „Autorul a reuşit să dea viaţă unui personaj [profesorul Vasile Lătăruş] care se construieşte – cu greu – pe dimensiunea socială, politică, spirituală, dar şi sentimentală, în afara «regulilor jocului», pentru ca în final, după multe acumulări şi discontinuităţi, acesta să aibă revelaţia unei realităţi spirituale mult mai profunde, căreia i se abandonează. Timpul amintirii şi timpul istoric se suprapun într-un scenariu echilibrat şi coerent care trăieşte, în primul rând, prin *poveste şi poezie*, fără ca acestea două să se excludă sau să se submineze reciproc" (Mircea Dinutz).

◆ Simion Bărbulescu, LCF, s. nouă, 1998, 41, 4; Mircea Dinutz, VR, XCIV, 1999, 5–6, 252–254.

I. M.

DIACONESCU Paul, *Cartea muierilor*, Bucureşti, Albatros, 1998, 440 p. Roman erotic, realist-psihologic. Evenimentele se petrec în perioada regimului comunist, iar eroul este un gazetar hedonist (angajat al unei rev. de propagandă „de la centru”), cu exagerate apetituri sexuale şi bahice.

◆ Gabriel Dimisianu, RL, XXXI, 1998, 31, 4; Mădălin Roşioru, TMS, s. nouă, III, 1998, 10, 7; Ileana Comănescu, CNT, 1998, 1, 5; Constantin Vişan, *Descriere picturală*, LCF, s. nouă, 1999, 21, 10; Dimisianu, *Lumea criticului*, 418–422.

C. T.

❍ **DINICĂ Ştefan**, *Singur la masa tăcerii*, fragment de roman, DIB, III, 1998, 1, 97–105.

I. M.

DIRADURIAN Gabriel, *Misiunea*, Bucureşti, Eminescu, 1998, 395 p. Roman parabolă despre totalitarismul comunist, în care protagonistul, Mihai Ionescu, devine o victimă alienată a sistemului cvasiocult al unei anume Organizaţii C. „Datorită frazelor clare şi ritmului narativ alert, romanul captivează, chiar dacă nu are profunzimea pe care cititorul tot speră, până la ultima pagină, să o descopere” (Alex Ştefănescu).

◆ Alex Ştefănescu, ~, ≈, RL, XXXI, 1998, 48, 4; Simion Bărbulescu, LCF, s. nouă, 1999, 18, 16.

L. Pv.

DONOSE Vicenţiu, *Justiţiar din alte lumi*, Iaşi, Junimea, 1998, 166 p. Roman alegoric. Vioaie, plină de fantezie şi umor, fabula, ramificată în mai multe mici povestiri, închipuie incursiunea unui omuleţ extraterestru, mesager al cerului şi purtător al dreptăţii, într-o lume a păsărilor cu personaje precum: Mama Bufniţă, Vrăbioiul plebeu, doamna Cuc, clevetitoarea Gaiţă, Ciocănitoarea dactilografă, romantica Privighetoare, avântata Lie Ciocârlie, Vulturul dominator, ultimul fiind pedepsit şi somat, în final, de omuleţ să renunţe la atitudinea sa tiranică.

◆ Constantin Dram, CL, CXXXII, 1999, 2, 23.

I. M.

❍ **DORIAN Gellu**, *Prihănirea lui Sozont*, fragment din romanul *Cartea fabuloasă*, HPR, 1998, 4, 22–23.

I. M.

DRAM Constantin, *Milionar la marginea imperiului*, Iaşi, Institutul European pentru Cooperare Cultural-Ştiinţifică, 1998, 180 p. (Colecţia Inorog, 20). Pe copertă se indică faptul că este primul vol. „dintr-o trilogie ce vizează Erosul şi Politicul”. Roman al cărui realism de fond se colorează când ironic, când liric, când oniric, prins fiind, totodată, într-un joc textualist şi autoreferenţial. Acţiunea, atâta câtă e, derulează sinuos câteva episoade din viaţa personajului principal, profesorul Calimeros. Ca „scriitoraş” subversiv, acesta avusese de-a face, în studenţie, cu Securitatea comunistă, dar fusese salvat de iubita sa, fiică a unui colonel, care apoi va dispărea fără urmă. Copleşit încă de amintirea acelei experienţe, eroul trăieşte, dezabuzat şi marginalizat, într-un orăşel din Moldova (Vascani = Paşcani), unde îl găsesc evenimentele din decembrie 1989. După ce participă, cam abulic, la ele, pleacă în „vechea capitală” (Iaşul) pentru a deveni redactor la o publicaţie şi pentru a o căuta, într-un final nebulos, cvasi-oniric, pe pierduta sa iubită. Simplă în sine, povestea se ţese, romanesc, mult mai complicat, amestecând, uneori până la un simultaneism total, planurile şi atingând maxima expresivitate în câteva cap. secundare (de pildă, cel intitulat *Despre ciuperci şi alte*

chestiuni, aparent fără legătură cu cele ce urmează) şi în câteva remarcabile parafraze (după *Cântarea Cântărilor* şi după *Ulise* al lui Joyce).

◆ Florin Bratu, ≈, LCF, s. nouă, 1998, 36, 7.

I. M.

DRĂGUŞANUL Ion, *Întâia carte a pierzaniei*, Suceava, Fundaţia Culturală a Bucovinei: Bucovina Viitoare, 1998, 139 p. Cu un prim cuvânt înainte de Dumitru Cucu şi un al doilea de Constantin Sofronie. Microroman satiric. Printr-un şir de *flash*-uri anecdotice pline de sarcasm, autorul reface micul film local, sucevean, al anilor de tranziţie postcomunistă şi predemocratică de după 1989. Continuitatea perversă dintre vechiul şi noul regim, parvenitismul, impostura, corupţia din viaţa publică, adânc întrepătrunsă cu cea din viaţa privată, sunt întruchipate de personaje cu nume ele însele burleşti: fălosul deputat Kolea Drojdiuk, erotomanul procuror Romeus Clocotici, pretinsul poet Zamostene Barbilian, fostul ofiţer de securitate Tudor Zmeură, lasciva afaceristă Nada Rareş etc. Nu lipsesc din scenă, ca figuri pasagere, nici personaje politice reale, precum viitorul preşedinte Emil Constantinescu, candidatul prezidenţial Petre Roman sau liberalul Viorel Cataramă, priviţi, tot satiric, în contextul electoral din anul 1996. Pe scurt, o carte incisivă, chiar dacă aflată adesea mai aproape de jurnalistica pamfletară decât de ficţiunea romanescă.

I. M.

DUCARIU Vintilă, *Umbra iubirii dintâi...*, [Cluj-Napoca], Negoiu, 1998, 103 p. Roman de dragoste, melodramatic. Reia, într-un stil stângaci şi naiv, povestea romeo-julietiană a îndrăgostiţilor neînţeleşi, cu deosebirea că aici tânărul, fiu al unor burghezi înstăriţi din Buzău, supravieţuieşte sinuciderii în doi propuse de logodnica sa, o prinţesă rusă refugiată în România după revoluţia bolşevică. Urmărit de amintirea iubitei sale, el i se va alătura abia peste ani, când, expunându-se intenţionat tuturor primejdiilor, cade pe front, în cel de-Al Doilea Război Mondial.

I. M.

❍ **ECOVOIU Alexandru**, *Sigma*, RL, XXXI, 1998, 32, 14; *Sigma*, RL, XXXII, 1999, 40, 14–15; *Sigma*, RL, XXXIII, 2000, 20, 14–15, fragmente din romanul cu acelaşi titlu.

I. M.

ELIADE Mircea, *Viaţă nouă*, foileton, v. *Viaţă nouă*, 1999.

FĂGĂRĂŞANU Traian, *Joc de umbre*, Bucureşti, Cartea Românească, 1998, 246 p. Roman istoric şi de aventuri a cărui acţiune se petrece la sfârşitul sec. al XVIII-lea. Autorul dezvoltă, sub forma unei ample povestiri în ramă, o legendă de prin părţile Bărăganului, aceea a Anei, fata găsită şi crescută de un boier pe nume Manole. Întâmplările legate de soarta ei (înfruntarea odiosului Ahmet-chiorul, răpiri şi evadări, iubirea pentru viteazul Apetrei, ce va muri apărând-o) sunt depănate fluent, cu un farmec pe alocuri sadovenian, la care contribuie şi pitoreasca descriere, într-un limbaj sincronizat, dar nu arhaizant, a epocii fanariote.

◆ ***, UC, VIII, 1998, 4, 15.

I. M.

FĂTU Gabriel, *Să nu te crezi Don Juan*, I, Bucureşti, Europa Nova, 1998, 159 p., II, Bucureşti, Europa Nova, 2000, 95 p. Roman de dragoste. Autorul utilizează schema plasării unui roman în interiorul altui roman, pentru a forţa o comparaţie între experienţele erotice a două persoane, David Gabrilescu şi Ilie Mitea.

M. M.

FĂTU Mihai, *Am trăit în frontul invizibil*, Alexandria, Tipoalex, 1998, 259 p. Pe copertă, anul de apariție este 1999. Roman autobiografic. Făcând, cum se spune în *Prolog*, un „«slalom» între realitate şi ficțiune”, cartea derulează cronologic povestea unui „copil de trupă”, fiu al unei familii de țărani săraci, siliți să se refugieze din Ardealul de nord în urma Dictatului de la Viena. Micul erou cunoaşte, la numai 12 ani, vicisitudinile vieții de cazarmă, dar, cuminte, isteț şi norocos, devine curând un „privilegiat”, având ocazia să se instruiască (deprinde şoferia, telegrafia, tehnica fotografică) şi să activeze într-un compartiment de contrainformații al armatei. Misiunile de spionaj pe care le îndeplineşte, în 1944, la granița zonei de ocupație (Cluj-Apahida) îl pun în fața umilințelor pricinuite de stăpânirea străină, dar şi a solidarității umane ca răspuns la răul istoric. Analiza veridică a psihologiei supraviețuirii este, alături de acuratețea narativă şi îndemânarea portretistică, una din puținele însuşiri literare ale romanului.

I. M.

FOLEA Vasile, *Să nu ucizi*, Cluj-Napoca, Casa Cărții de Ştiință, 1998, 412 p. Cu o postf. de Gheorghe I. Bodea. Roman psihologic cu acțiunea plasată în mediu urban, în deceniul şapte sau opt al sec. al XX-lea. Eroina principală, numită de autor când Ana Lungu, când Ana Bârsan, se căsătoreşte cu ofițerul Florian Crişan şi îşi riscă viața pentru a da naştere fiicei lor, Alina. La vârsta de nouă ani, fetița este ucisă. În timpul procesului, Ana îl omoară pe ucigaş, un fost admirator din studenție, împuşcându-l cu revolverul soțului. Perioada de detenție devine un purgatoriu spiritual, experiență care o va duce, după eliberare, la mănăstire.

◆ Gheorghe Mocuța, ARCA, IX, 1998, 10–11–12, 198–201.

M. M.

GANE Gheorghe, *Valea Antari*, Bucureşti, Danubius, 1998, 376 p. (Condeie româneşti în diaspora). Roman antropologic, în care violența şi crima – fiul îşi omoară tatăl, în final – dobândesc valoare arhetipală, marcând drumul sinuos al unui trib spre civilizație şi conştiință etică.

L. Pv.

GÂRBEA Horia, *Căderea Bastiliei*, Bucureşti, ALLFA, 1998, 108 p. Postf. de Dan-Silviu Boerescu. Fragment: *Circumstanțe atenuante*, LCF, s. nouă, 1997, 18, 8–9. Reluat fragmentar: ≈, LCF, s. nouă, 1999, 1, 13. Roman de moravuri inspirat din viața literară bucureşteană de după 1990. Satira necruțătoare a autorului se îndreaptă spre o lume scriitoricească dominată de rivalități, de intrigi, de egoisme şi meschinării, scoase la iveală, în acest caz, de agitația în jurul unui premiu literar şi de câteva dintre personajele implicate: Alteea Fleciu, Aldu Rădulescu, Rafael Robănescu, Călin Țâru, Marin Pupan. Îndărătul acestor figuri caricaturale se străvăd cu uşurință, inclusiv datorită onomasticii, chipurile unor prozatori şi critici cunoscuți. Dincolo de umorul, cam amar, al anecdoticii şi de portretistica într-adevăr acidă, cartea îşi scoate efectele mai ales dintr-un sclipitor joc intertextual, plin de aluzii livreşti, de parafraze comice, de citate persiflante, fără a renunța însă câtuşi de puțin la vituperația directă, care îi dă adesea un aer mai degrabă pamfletar decât romanesc.

◆ Răzvan Anghel, *Târgul de carte „Litoral ’98”*, MET, IX, 1998, 2, 7; Ioan Stanomir, LCF, s. nouă, 1998, 28, 5; Gheorghe Mocuța, ARCA, IX, 1998, 7–8–9, 11–14; Rodica Draghincescu, VR, XCIII, 1998, 9–10, 189–192; Dimisianu, *Lumea criticului*, 496–497; Glodeanu, *Dimensiuni*, 236–238.

I. M.

GENARU Ovidiu, *Proces-verbal al unei crime*, Bucureşti, Cartea Românească, 1998,

252 p. (Cartea românească de proză). Roman-*verité*, amintind, cum recunoaşte ~ însuşi pe supracopertă, de celebrul *Cu sânge rece* al lui Truman Capote. Autorul reconstituie minuţios o crimă oribilă săvârşită în 1970, la Oneşti, de un tânăr muncitor cu numele fictiv Ştefan, victima fiind chiar fata pe care o iubea şi care urma să-i devină curând soţie. Actul, aparent gratuit şi de neînţeles, dar având un substrat social şi psihologic profund, este explorat cu mijloacele unei proze precise şi nuanţate, în stare să valorifice convingător o bogată documentaţie, alcătuită din scrisori, mărturii, depoziţii, pledoarii în instanţă etc.

◆ Octavian Soviany, CNT, 1999, 18, 7; Vlad Sorianu, ATN, XXXV, 1999, 7, 4.

I. M.

➤ **GHEORGHIU [Constantin] Virgil**, *Nemuritorii de la Agapia*, tr. de Ileana Vulpescu, Bucureşti, 100 + 1 Gramar, 1998, 175 p. (100 + 1 Capodopere ale romanului românesc). Pref. şi *curriculum vitae* de Fănuş Băileşteanu. (În lb. franceză: *Les Immortels d'Agapia*, Paris, Plon, 1964). Romanul, primul scris de autor direct în lb. franceză, face dintr-o captivantă tramă poliţistă suportul unei amare parabole despre destinul românilor. Un destin colectiv întruchipat aici de unul individual: acela al ţăranului Savonarola Mold din Agapia, ajuns la ocnă fiindcă, umilit şi torturat fără milă, îl omorâse pe un satrap local, soţul „castelanei" Patricia Tuniade. Când fiul acesteia, Anton, va fi ucis şi el, în condiţii misterioase, fapta va fi pusă tot în cârca lui Savonarola, care, în urma unei iluminări morale, tocmai evadase pentru a le arăta alor săi o dragoste până atunci înăbuşită. Prins şi martirizat din nou, el moare, asasinat probabil de anchetatorii ce îi îngăduiseră, în schimbul recunoaşterii crimei, să-şi vadă copiii. În realitate, nelegiuirea fusese comisă de grefierul Ion Xenia, al cărui nume (de la *xenos* = „străin") ascunde un simbolism onomastic pe care, sugerat sau vădit, îl întâlnim şi la celelalte personaje: la tânărul procuror Cosma Damian, la comisarul Filaret, un cvasi-mistic ideolog al autohtonismului, la birjarul Ismail Lipoveanul, membru al unei ciudate secte, la şeful de gară Inimioară, fire de poet. Spaţiul acţiunii (Agapia, de la *agapé* = „iubire creştină") este şi el unul explicit simbolic, într-o carte care, deşi apasă cam tendenţios pe antiteza istorică dintre românii năpăstuiţi şi veneticii lor asupritori, se distinge atât prin scenele sale revelatorii, unele de-a dreptul dostoievskiene, cât şi prin sclipirile poetice ale unui stil laconic şi precis.

■ *Les Immortels d'Agapia*, Paris, Plon, 1964; *Os Imortais de Agápia*, tr. de António Pinhão, Lisabona, Livraria Bertrand, [1964]; *Die Unsterblichen von Agapia*, tr. de Hansjürgen Wille, Köln, Olten – Hegner, 1965; *De onsterfelijken van Agapia*, Haga, Pax; 's-Gravenhage, Pax, [1966?]; *The Immortals of the Mountain*, tr. de Milton Stansbury, Chicago, H. Regnery Co., [1969].

◆ Alexe, *Diorame*, 47–48; Constantin Cubleşan, ~ *în două ipostaze*, ST, L, 1999, 2, 10–11.

I. M.

✷ **GHERMAN Tudor**, *Bărbierul naţional*, Timişoara, Nemira, 1998.

◆ Bitte, Chiş, Sârbu, *Dicţionarul*, 112.

I. M.

✷ **GHERMAN Tudor**, *Viscolul*, Reşiţa, Media Star, 1998. „Proiectează o stranie poveste de iubire pe fundalul convulsiv al prefacerilor sociale din etapa timpurie a colectivizării pământurilor ţărăneşti" (Dumitru Micu).

◆ Micu, *Istoria*, 570–571.

I. M.

GHILIA Ivan Alecu, *De veghe la moartea mea*, Bucureşti, Cartea Românească, 1998, 296 p. Fragment: *Rochia Chimono şi pianul Reinhold*, LCF, s. nouă, 1995, 8, 8–10. Roman autobiografic. Conţine mărturii detaliate şi dramatice asupra evenimentelor istorice din decembrie 1989, trăite pe viu de către autor. Sunt evocate personaje reale (Horia-Roman Patapievici, Varujan Vosganian şi mulţi alţii), în contextul unei istorii turbulente şi contradictorii, al cărei curs ignoră sensul moral în care crede şi speră personajul narator. Destinul său individual se limpezeşte prin sacrificiu, prin suferinţă, dar mai ales prin actul purificator al scrisului.

◆ ***, BNR, XLVIII, 1999, 19, 83. ❐ V. şi D. C. R. R., *Cuscrii*, 1959.

L. Pv.

GHIŢULESCU Mircea, *Wiener Walzer*, Bucureşti, Albatros, 1998, 253 p. Fragmente: *Miting*, LCF, s. nouă, 1991, 5, 10; *Joc fecioresc*, TR, s. nouă, III, 1991, 23, 5. Roman mai degrabă simbolic şi de atmosferă, cu repere spaţio-temporale minime şi cu personaje a căror identitate rămâne destul de vagă. Cel central, Augustin, este un tânăr muzician care pleacă, în anii de după Al Doilea Război Mondial, să studieze flautul la Viena, dar nu mai ajunge la destinaţie. Coborând din trenul Wiener Walzer într-un oraş transilvănean, el se vede prins în capcana unei dictaturi absurde (condusă, din umbră, de cel numit Generalul), dar şi în mreaja unor fantasmatice iubiri (pentru Cezara şi Grete). Încercarea târzie a eroului de a evada din acest univers halucinant sfârşeşte tragic, cu uciderea sa chiar în clipa în care urma să scape. Întrucâtva kafkiană, naraţiunea rămâne totuşi prea laxă, iar romanul, în întregul său, prea eterogen pentru a avea forţa unei parabole. Detaliile realiste, aluziile politice, pasajele psihologico-filosofice, secvenţele onirice se întreţes cu adevărat doar episodic, de pildă în cap. intitulate *Balada lui Ieronim*.

● Premiul pentru proză al Asociaţiei Scriitorilor din Bucureşti pe anul 1999.

◆ Miruna Mureşanu, *Universul prozei. Editura Albatros*, UC, VIII, 1998, 11, 11; Tudorel Urian, CVT, s. nouă, IV, 1998, 12, 7; Ştefan Borbély, F, XXXV, 1999, 3, 24–26; Irina Petraş, APS, X, 1999, 7–8, 8; Horia Gârbea, CNT, 1999, 5, 6; Vlad Sorianu, CL, CXXXIII, 1999, 10, 28; Ioan Holban, VR, XCV, 2000, 5–6, 178–179; Urian, *Proza*, 41–43.

I. M.

GIONEA Vasile, *Frigul polar*, Bucureşti, Pro Humanitate, 1998, 366 p. Este partea a treia din ciclul *Lungul drum al Golgotei*, care mai cuprinde romanele *Zorile* (1996), *Spinii rozelor* (1998), *Grădina pustie* (1998). Roman de dragoste. Cartea urmăreşte destinul chirurgului Gruia Crainic, aflat în plină şi spectaculoasă afirmare profesională, întreruptă dramatic de o înscenare politică, în urma căreia e condamnat la moarte şi silit să se ascundă o lungă perioadă la Braşov, în casa iubitei sale. În 1975, la intervenţia preşedintelui Franţei, e reabilitat.

C. T.

GIONEA Vasile, *Grădina pustie*, Bucureşti, Pro Humanitate, 1998, 313 p. Este partea a patra din ciclul *Lungul drum al Golgotei*, care mai cuprinde romanele *Zorile* (1996), *Spinii rozelor* (1998), *Frigul polar* (1998). Roman realist politic, construit pe tiparele unui *bildungsroman*. Cartea urmăreşte destinul personajului Gruia Crainic în anii ’60–’70, într-o atmosferă apăsătoare de denunţuri politice şi abuzuri. Ilustru chirurg, transformat peste noapte în specialist în boli psihice, Crainic devine o victimă a sistemului comunist şi a propriului idealism.

C. T.

GIONEA Vasile, *Spinii rozelor*, Bucureşti, Pro Humanitate, 1998, 214 p. Este partea a doua din ciclul *Lungul drum al Golgotei*, care mai cuprinde romanele *Zorile* (1996), *Frigul polar* (1998), *Grădina pustie* (1998). Roman realist citadin, conceput şi ca *bildungsroman*. Cartea urmăreşte destinul personajului Gruia Crainic în anii de studii universitare (la Facultatea de medicină din Cluj), apoi cariera medicală, la Cluj şi Braşov, în perioada interbelică şi în anii războiului, iar în primii ani de după razboi, perioada dificilă ca deținut politic, într-un lagăr dobrogean. Tramă convențională, scriitură rigidă.

◆ Corneliu Crăciun, HP, II, 1999, 6, 7.

C. T.

GOANȚĂ Ştefan, *Zodia țârului*, Bucureşti, E. D. P., 1998, 298 p. (Akademos, 122). Fragment: ≈, ROS, III, 1997, 3–4, 22–38. Cu o pref. de Irina Petraş. Roman parabolic, centrat pe figura protagonistului Țâru, un infirm, aparent asocial, care se vrea un profet iluminat, dotat cu puteri cvasimistice. ≈ evocă aspecte din viața acestui Caliban modern, de-a lungul mai multor decenii ale sec. trecut, plasându-le într-o geografie rurală obscură, nenumită. „Atmosfera grotesc-arhetipală, halucinant de vie” a romanului, „mustind de subînțelesuri şi doldora de sugestii” (Irina Petraş) este însă subminată de multe divagații şi paranteze speculative, care obscurizează linia narativă şi fragilizează construcția conflictelor şi a personajelor.

L. Pv.

GOLEA Claudia, *Planeta Tokyo*, I. *Planeta Tokyo*, Bucureşti, Nemira, 1998, 199 p., II. *Tokyo by Night*, Bucureşti, Nemira, 2000, 174 p. (Purgatoriu). Roman exotic despre experiențele japoneze ale autoarei, ajunsă la Tokyo în anii ’90, mai întâi ca studentă, iar apoi, după o scurtă revenire în țară, ca „mama-san” într-un club de noapte unde erau „dame de companie” şi câteva tinere românce. Descrise vioi, într-o manieră autenticistă, non-ficțională, mediile cunoscute pe viu de naratoare nu au mai nimic de-a face cu Japonia tradițională, ci doar cu o parte a celei moderne, care, cosmopolită şi decadentă, se lasă în voia extravaganțelor libertine de tot felul (droguri, sexualism etc.).

◆ Tudorel Urian, CVT, s. nouă, VI, 2000, 7, 7; Urian, *Proza*, 185–189.

I. M.

GRAMA Sebastian, *Alge pe stâncă*, Bucureşti, Univers Enciclopedic, 1998, 198 p. Roman experimental. Lipsită de o intrigă propriu-zisă, cartea se constituie din confesiunile naratorului, un tânăr licențiat în filosofie, redactor la o editură din capitală, în anii tranziției postdecembriste. Banalele evenimente cotidiene şi măruntele aventuri estivale, la mare, reprezintă pretexte epice pentru înregistrarea reacțiilor mentale ale eroului, într-o manieră nudă, anarhică, dezarticulată, lipsită de coerență structurală. Juvenil, epatant în atitudine şi concepție, romanul profesează un modernism programatic, într-o polemică subiacentă cu specificul genului.

M. W.

GRANT Roberto R. [Voicu BUGARIU], *Zeul apatiei*, Timişoara, Sedona, 1998, 270 p. (Insolit). Precedat de „câteva precizări” ale autorului. Roman fantastico-antiutopic. Lectura cărții relevă o deconcertantă Românie a anului 2057, locuită aproape exclusiv de țigani, condusă de un împărat, Baxt al II-lea, şi aflată într-un regres de proporții. În Bucureştiul devenit Burky, transformat într-un muzeu insolit, pentru turiştii străini, romii locuiesc în corturi şi se îndeletnicesc cu vechile lor meserii. Învăță-mântul, industria, religia sunt inexistente, iar

localnicii, în majoritatea lor cerşetori, proxeneţi, prostituate, ghicitoare sunt întreţinuţi de instituţiile politice europene. Intriga, realizată într-o manieră alertă, preponderent dialogală, are la bază evocarea diverselor comploturi puse la cale de către personaje şi organizaţii misterioase, de peste hotare, pentru înlăturarea populaţiei. Finalul deschis, eliadesc sugerează intervenţia unei entităţi supranaturale, zeul apatiei, menit a-i trezi pe minoritarii români din letargia asumată cu indiferenţă, în intenţia de a-i îndemna la o acţiune revoluţionară. Dincolo de nucleul epic de sorginte fantastică şi de elementele specifice prozei de aventuri, ≈ este romanul unor mentalităţi. Personajul simbolic al cărţii, de o remarcabilă virtuozitate stilistică, expresivă şi crudă în limbaj, obiectivă şi impersonală ca viziune, este apatia, ridicată la rang de principiu de viaţă naţională.

◆ Voicu Bugariu, ANT, 1999, 554–555, 6–7; Cornel Robu, *„Un cutremur politic ar fi mult mai înspăimântător decât unul geologic”*, TR, s. nouă, XI, 1999, 29–32, 3–4.

M. W.

GRIGORE Adrian, *Traga şerpilor*, Bucureşti, Albatros, 1998, 351 p. Cu o scurtă prezentare finală de Silviu Angelescu. Roman istoric cu acţiunea plasată la sfârşitul epocii fanariote. Pe fundalul evenimentelor ce preced Revoluţia lui Tudor Vladimirescu, cartea evocă viaţa ţăranilor dintr-un sat din Valea Teleormanului, supuşi la abuzuri din partea boierului Demetriu Caraminu. Conflictul dintre acesta şi oamenii locului, reprezentaţi de fugarul Enea Niş, constituie pretextul derulării unui lung şir de întâmplări cu o asemenea motivaţie. Pe filonul romanului de aventuri şi de mistere, într-o atmosferă sadoveniană, autorul îşi populează naraţiunea cu haiduci şi călugări misterioşi, cu tâlhari, negustori şi cerşetori cu identităţi incerte, presărând relatarea cu taine, eresuri şi legende. ≈ este „un debut surprinzător prin iscusinţa naraţiei, prin echilibrul stilistic între relatarea aventuroasă, dramatică, descrierea eficientă, plastică şi oralitatea caracterologică captivantă” (Geo Vasile).

◆ Geo Vasile, RL, XXXIII, 2000, 18, 6.

M. W.

GRONOV-MARINESCU Elena, *Interviul*, Bucureşti, E. M., 1998, 206 p. Roman analitic pe tema conflictului dintre aspiraţie şi împlinire, dintre speranţă şi conştiinţa inevitabilităţii eşecului. Suzana Petrulian, o femeie inteligentă, frumoasă, trecută de prima tinereţe, dar neîmplinită în plan sentimental şi profesional, devine sclava aşteptării unei posibile convenţe a realului cu proiecţia ideală a imaginii despre sine, ocazionată de simbolicul interviu pentru un post la o firmă străină, menit a-i schimba, în percepţia sa, întregul parcurs existenţial. Amânarea *sine die* a acestei, până la urmă, iluzorii soluţii constituie un prilej de reflecţie, de meditaţie asupra problematicii relaţiilor de cuplu şi de speculaţii filosofice asupra raportului dintre realitate şi conştiinţă. Ca atare, ≈ devine romanul unei revelaţii interioare, un „roman-simpozion” (Constantin Ciopraga), în care împletirea de voci narative vizează reconcilierea pluralităţii vocilor lăuntrice.

◆ Constantin Ciopraga, VR, XCIII, 1998, 7–8, 176–178.

M. W.

➤ **HERESCU N.[icolae] I.**, *Agonie fără moarte*, I, versiune românească de Cornelia Ştefănescu, Bucureşti, Jurnalul Literar, 1998, 186 p. (Folio, 7), cu un *post scriptum* de Nicolae Florescu; II, versiune românească de Cornelia Ştefănescu, Bucureşti, Jurnalul Literar, 1999, postf. de Cornelia Ştefănescu. (În lb. franceză, sub pseudonimul Ch.

Séverin: *L'Agonie sans mort*, Paris, Le Mont Saint-Clair, 1960). Roman al exilului. Concepută ca interogaţie asupra lumii moderne, privită din varii perspective, politică, socială, psihologică, morală, cartea prezintă un dosar de existenţe care se întretaie şi se despart în Parisul deceniului al şaselea. Eroii, în majoritatea lor francezi din înalta societate şi intelectuali români refugiaţi din lagărul comunist, se confruntă, în mod simbolic, într-un spaţiu al diferenţelor dictate de statutul social şi de apartenenţa naţională, dincolo de afinităţile lor evidente. Cele două poveşti de dragoste ce constituie pretextul naraţiunii, cea dintre ziaristul francez Patrice Lignerolle şi angelica Marie-Claire Auzanges, ori aceea dintre nonconformista Sibylle de Portejoie şi scriitorul român exilat Gabriel Adam, ambele cu final tragic, sunt emblematice pentru imposibilitatea depăşirii acestui gen de diferenţe. Carte cu o problematică existenţială şi socială relevantă, bine realizată sub aspect compoziţional, ≈ este „expresia unei profunde confesiuni, cu accentele puse pe vibraţia interioară, pe notaţia amară de jurnal", un adevărat „roman autenticist" (Nicolae Florescu).

■ *L'Agonie sans mort*, Paris, Le Mont Saint-Clair, 1960 (semnat Ch. Séverin).

◆ Cornelia Ştefănescu, *„De ce v-aţi părăsit ţara... "*, JL, s. nouă, X, 1999, 1–2, 9; Al. Săndulescu, ALA, IX, 2000, 506, 12.

M. W.

HRENCIUC Dina, *Despărţire ratată*, Bucureşti, Albatros, 1998, 285 p. Roman de dragoste. Evocă, într-un stil confesiv, pe alocuri poetizant, iubirea Teodorei Enache, o studentă nonconformistă, capricioasă, romantică, pentru misteriosul său coleg Cristian, dispărut fără urmă. Cronică a unei despărţiri trăite cu luciditate, cu patos analitic, dar şi cu nedisimulată pasiune, cartea redă frământările tinerei, refugiată într-un sat de lângă Bucureşti, la o mătuşă, în speranţa unei vindecări sufleteşti. Scris la persoana întâi, ≈ este şi un roman de analiză psihologică, în care „intensitatea trăirilor şi fatalismul aduc aminte de marea proză rusească" (Alex Ştefănescu).

◆ Alex Ştefănescu, RL, XXXI, 1998, 51–52, 4.

M. W.

IACOBAŞ Andrei Dumitru, *Noul Tetractys*, Constanţa, Tilia Press International, 1998, 458 p. Roman *science-fiction.*

◆ Lena Lazăr, TMS, s. nouă, IV, 1999, 8, 6.

M. W.

IACOVESCU Naiţă, *Aiax şi Străd Vred. Pseudoroman*, Bucureşti, Europa Nova, 1998, 254 p. Roman de aventuri, cu elemente fantastice, conceput într-un registru comic, parodic.

M. W.

IACOVESCU Naiţă, *Păpuşa de cârpă*, Bucureşti, Pupa, 1998, 111 p. Cu un epilog intitulat *Orizont*. Roman memorialistic. Printr-o intrigă fantezistă, cartea evocă, din perspectiva unei păpuşi înzestrate cu darul povestirii, dramele locuitorilor dintr-un orăşel de provincie, provocate de abuzurile regimului comunist. Repetitiv, monocord, abundent în detalii şi personaje fără contur, romanul se doreşte totuşi un document de epocă.

◆ ***, BNR, XLVIII, 1999, 19, 83.

M. W.

❍ **IGNAT Mihai**, *Zidul*, fragment de roman, VR, XCIII, 1998, 9–10, 156–161.

M. W.

IONESCU Paul, *Fata din dealuri*, Galați, Scriptor, 1998, 76 p. Cu o pref. de Silviu Popa. Microroman de dragoste. Evocă iubirea obsesivă a pictorului bucureştean Iulian Iancu pentru Ioana, o fată întâlnită în copilărie, în timpul unei vacanțe petrecute la bunici. Precar atât din punct de vedere artistic, cât şi ca problematică interioară, ≈ rămâne o compunere şcolară, saturată de un romantism fastidios şi de reflecții facile.

◆ Liviu Grăsoiu, *Ciudatul nonconformism*, LCF, s. nouă, 1998, 46, 10.

M. W.

IOVA Rodica, *Trepte*, Arad, Multimedia Internațional, 1998, 144 p. Roman cu intrigă amoroasă. Inexpresivă, precară din toate punctele de vedere, cartea evocă două scurte aventuri erotice paralele, cea dintre o elevă de liceu, Corina, şi un vânzător la un magazin de mobilă, Radu, şi cea dintre tatăl Corinei, Voinea, şi soția lui Radu, Grațiana.

M. W.

IRIMESCU Diana, *Viața ca un torent*, în vol. *Viața ca un torent*, Ploieşti, Prahova, 1998, p. 9–151. Vol. mai conține şase povestiri. Roman realist cu elemente de narațiune istorică şi de cronică de familie, cu acțiunea plasată în Moldova sec. al XIX-lea. Cartea evocă, fără a stărui asupra psihologiei personajelor şi a faptelor relatate, destinul familiei lui Tudor Secuianu, pe parcursul câtorva generații. Realizat cu predilecție prin tehnica dialogului, într-un stil alert, pe alocuri captivant, ≈ reprezintă un mic roman de factură tradițională.

M. W.

✷ **ISTRATI Marilena**, *Ultimul comando*, Bucureşti, Cartea Românească, [1998?], 160 p.

◆ ⁎*⁎, UC, VIII, 1998, 7, 15.

M. W.

ITU Mircea, *Lila. Roman indian*, Braşov, Orientul Latin, 1998, 189 p. Roman inițiatic. Concepută sub formă de jurnal al unei femei misterioase şi inteligente, Lila Bonnefoi, transcris şi comentat de soțul acesteia, Brian, cartea consemnează impresiile şi reflecțiile eroinei, prilejuite de o şedere în India. Licențiată în litere şi doctor în istoria religiilor la Sorbona, protagonista predă un curs despre religiile indo-europene la Universitatea din Delhi. Contactul cu înțelepciunea hindusă, precum şi experiența unei noi iubiri, într-o ipostază profund spiritualizată, se transformă treptat într-un demers inițiatic, ce vizează o posibilă cunoaştere revelatoare. Alături de studentul său Ravindra, față de care nutreşte sentimente din cele mai pure, Lila vizitează temple, maeştri luminați, practică rituri de inițiere şi tehnici de meditație. Acest excurs biografic intelectualizat, impregnat de reflecții cu o bogată încărcătură spirituală, se încheie printr-o notă a editorului, ce comentează, în epilog, enigmatica dispariție a eroinei, susceptibilă de a fi atins iluminarea. Interesant şi modern, ca tehnică narativă, romanul mizează îndeosebi pe concepte, uneori în detrimentul imaginarului propriu-zis.

◆ Itu, *Itinerarii*, 117.

M. W.

JÖRGENSEN Radu, *Clovnul din lemn de gutui*, Bucureşti, Nemira, 1998, 477 p. (Purgatoriu). Roman confesiv pe tema exilului. Protagonistul narator, un tânăr ziarist, consemnează, cu obiectivitate şi detaşare, primele optsprezece luni din experiența sa de emigrant în Suedia. Dezamăgit de peisajul cultural şi politic al Bucureştiului postdecembrist, eroul îşi părăseşte țara în speranța unei reuşite profesionale şi sociale. Realizarea sa se dovedeşte însă a fi extrem de dificilă, din pricina birocrației şi indiferenței autorităților suedeze față de situația azilanților proveniți

din Europa de Est. ≈ este o confesiune lipsită de sentimentalism, bazată pe observaţia exactă a detaliului semnificativ, înregistrat cu sensibilitate şi profunzime, un roman cu o problematică politică şi socială bine conturată.

M. W.

KALMUSKI Doru, *Ultimele ştiri despre gepşi*, Bacău, Plumb, 1998, 151 p. Roman fantastic. Compusă din secvenţe narative disparate, cartea reprezintă o colecţie de scurte povestiri al căror unic punct de convergenţă este existenţa aşa-numiţilor gepşi, nişte creaturi misterioase, provenite de pe o altă planetă şi contaminate cu un presupus flagel al violenţei. Eteroclit şi ambiguu, romanul pare a fi, mai ales în final, o parodie la adresa umanităţii, purtătoare, în concepţia autorului, a aceluiaşi virus.

M. W.

KISELEVSKI Simona, *Când stelele mor*, Bucureşti, Rampa şi Ecranul, 1998, 342 p. Cu un cuvânt înainte de Dan Cristea şi o prezentare de Fănuş Neagu pe coperta a IV-a. Partea a doua a romanului este precedată de un cuvânt înainte de Liviu Ioan Stoiciu. Cronică de familie plasată în a doua jumătate a sec. al XX-lea. Cele două părţi ale cărţii pun în oglindă destinele a două femei înrudite, Cristina Tulea şi Alma Kaminski. Ambele eroine se confruntă cu regimul totalitar, pentru fiecare iubirea fiind singura soluţie existenţială. Autoarea excelează în conturarea unei galerii extrem de diverse de personaje. Discursul erotic rămâne însă plat, dulceag.

M. M.

KUCIUK Adrian-Christian, *Un trib glorios şi muribund. Eposul unei uitări*, Bucureşti, Editura Regală, 1998, 418 p. Cu o pref. de Dan-Silviu Boerescu. Roman fantastico-alegoric. Înţesată de simboluri greu descifrabile, într-o atmosferă stranie, halucinantă, ce îmbină realul cu oniricul, cartea realizează un „îndrăzneţ proiect al unei noi mitologii balcanice" (Dan-Silviu Boerescu). În contextul mai larg al unei posibile parabole a istoriei, romanul compune, în cifru metaforic, o epopee a Albaniei, pe parcursul a peste două milenii de convulsii interne şi de conflicte armate. Secvenţele istorice, precum invazia cotropitorilor turci, luptele din interiorul Imperiului Otoman, cele două războaie mondiale, instaurarea comunismului, sunt redate nu în cronologia lor firească, ci din perspectiva unei teleologii ce îmbină simbolismul biblic cu structurile fantasticului interior. Misteriosul personaj central, pe nume Sfârşitul, este un Christ modern, înzestrat cu toate atributele excepţionale, menit a reda istoriei dimensiunea sa transcendentă, prin propriul martiriu. Dificil la lectură, extrem de abundent în fapte cu semnificaţii imprecise, dramatice, potenţate de atmosfera delirantă, onirică, ≈ se remarcă prin plasticitatea limbajului, prin alternanţa de planuri şi de voci narative, precum şi prin pluralismul cheilor de lectură.

◆ Geo Vasile, LCF, s. nouă, 1998, 47, 16; Geo Vasile, VR, XCIV, 1999, 10–11, 170–172; Boerescu, *Păcatele*, 117–119.

M. W.

➤ **LAHOVARY Paul**, *Vântoasele*, Bucureşti, E. D. P., 1998, 131 p. (Akademos, 102). Cu o *Notă asupra ediţiei* de Irina Petraş şi câteva scurte aprecieri critice. (În lb. română: ≈, ed. îngr. de Victor Buescu, Lisabona, Fernandes, 1953). Roman de dragoste, cu elemente de proză fantastică. Într-o manieră ce îmbină observaţia psihologică realistă cu viziunea specifică romanului de atmosferă, cartea îşi propune o ilustrare modernă a legendei zburătorului. Învăluită în mister, moşia Vântoasele, proprietate a boierului Pantelimon Stoica, constituie un spaţiu magic, locuit de

oameni ce cultivă credinţe străvechi şi practici rituale oculte. În această atmosferă de îngemănare a realului cu supranaturalul se derulează o stranie poveste de dragoste, condimentată cu ingrediente fantastice. Victimă a unui blestem, nepoata boierului, Ileana Calomfir, se îndrăgosteşte, chiar în ziua logodnei sale cu medicul Andrei Seran, de un „zburător", aviatorul Dan Traur. După numeroase peripeţii, soldate cu pierderea moşiei şi cu mutarea în Bucureşti a eroinei, pe urmele lui Dan, acesta din urmă îşi pierde viaţa într-un accident de avion. Ca urmare, Ileana se întoarce la logodnicul său, eliberată, în sfârşit, de vraja blestemului. Roman conceput în stil clasic, cu elemente poematice, ≈ este şi o carte „cu irizări fantastice, amintind de Mircea Eliade sau Vasile Voiculescu" (Irina Petraş).

▼ Ed. îngr. de Victor Buescu, Lisabona, Fernandes, 1953.

M. W.

❍ **LAZU Ion**, *Devoţiune*, fragment din romanul *Mai devreme decât niciodată*, CNT, 1998, 9, 8–9.

M. W.

LESION George, *Fantomele albatroşilor care bântuie satele şi pădurile*, II, v. *În cuibul albatroşilor*, I, 1996.

LUPU Alexandru, *Penetrarea*, Bucureşti, Rentrop & Straton, 1998, 136 p. Cu un *Cuvânt înainte* de Horaţiu Pepine şi câteva scurte aprecieri critice de Ion Cristoiu, Ioan Groşan şi Gheorghe Voicu. Roman politic, cu acţiunea plasată în Bucureştiul postdecembrist. Protagonistul, Vladimir Cernea, este un ziarist venit din provincie pentru a lucra în redacţia unei publicaţii politice de mare succes. În schimbul angajării, eroului i se încredinţează misiunea de a scrie un articol despre soţia unui senator, o actriţă ce urmează să joace într-un film cu scene explicite de amor. Scandalul declanşat de apariţia textului dezvăluie, în mod neechivoc, corupţia presei aservite marilor politicieni şi deconspiră afacerile murdare ce stau la baza intereselor politicianiste. ≈ „este un pasionant «tratat» de etică jurnalistică, [...], o naraţiune alertă cu un suspans de o şocantă originalitate" (Horaţiu Pepine).

M. W.

MAIER BIANU Petru, *Inventarul iernilor. Dincolo de pădurea de oţetari*, Bucureşti, Cartea Românească, 1998, 282 p. Cu o scurtă prezentare de Cezar Ivănescu, pe coperta a patra. Roman memorialistic. Alcătuită mozaical, dintr-o colecţie de rememorări, impresii, observaţii şi reflecţii, cartea redă tabloul sumbru, dezolant al epocii comuniste, din deceniul al şaselea până la revoluţia din decembrie 1989. Destinul protagonistului, un tânăr cineast din Bucureşti, lipsit de posibilitatea împlinirii profesionale, din pricina opresiunii politice, este evocat prin alternanţa perspectivelor temporale, într-o manieră obiectivă, cu inserţii diaristice, într-un stil direct şi simplu, lipsit de artificii. „≈ este o carte magică, de o magie evocatoare, […] scrisă cu pasiune şi cu o mare ştiinţă a detaliului" (Cezar Ivănescu).

M. W.

MANOLESCU Ion, *Alexandru*, Bucureşti, Univers, 1998, 199 p. (Prima Verba). Cu o caracterizare de Mircea Martin pe coperta a IV-a. Fragmente: ≈, RL, XXVII, 1994, 30, 14–15; ≈, RL, XXIX, 1996, 18, 14; ≈, SXX, 1997, 4–6, 222–226. Roman postmodernist. Alcătuită din secvenţe de existenţă ce îmbină realul cu imaginarul, cartea propune o interpretare a conceptului de realitate, redimensionată ca simplu obiect al privirii ce selectează lucrurile şi evenimentele după logica conştiinţei subiective. Lipsit de o

acțiune propriu-zisă, romanul se constituie din reflecțiile, rememorările, percepțiile unui student la pictură, Alexandru Robe, spirit meditativ, solitar, frământat de întrebări existențiale fără răspuns. Realitatea este, pentru erou, un tablou cu o infinitate de nuanțe mereu schimbătoare, o sumă de date descompuse şi recompuse subiectiv, într-un orizont pluridimensional proteiform. Această viziune, aflată în contrast cu spiritul închistat al epocii comuniste în care trăieşte personajul, este redată într-o manieră compozițională specifică literaturii postmoderne, cu inserții metatextuale şi autoreferențiale. Considerat „o revelație", „prin viziunea fractalică al cărei prim exponent este în literatura română", romanul a surprins deopotrivă prin „inteligența narativă şi imaginația care, în anumite momente, este de-a dreptul prodigioasă" (Mircea Martin).

◆ Ioan Stanomir, LCF, s. nouă, 1998, 15, 5; Geo Vasile, *Alexandru şi tehnica fugii în virtual*, LCF, s. nouă, 1998, 20, 16; Dan C. Mihăilescu, DOI, IX, 1998, 21, 15; ***, F, XXXIV, 1998, 10, 55; Marian Victor Buciu, *Resincronizarea romanului*, RL, XXXII, 1999, 20, 22–23; Marian Victor Buciu, CNT, 1999, 22, 7; Marian Victor Buciu, *Textualism mediatic*, F, XXXV, 1999, 7–8, 112–115.

M. W.

❍ **MARA Laura**, *Aceeaşi piesă, alte măşti*, fragment de roman, TMS, s. nouă, III, 1998, 11, 8.

L. T.

MARIN-THORNTON Gabriela, *Insula guvernatorilor*, Bucureşti, Odeon, 1998, 157 p. Cu o pref. de Romul Munteanu şi o caracterizare pe coperta a IV-a de M. N. Rusu. Utopie şi parabolă a unui univers concentraționar, ≈ propune o conversie neobişnuită a sensurilor politice în drama interioară a unei ființe aflate în „căutarea liberă a unui ideal de existență" (Romul Munteanu). În centrul narațiunii stă un loc fictiv, o insulă ale cărei contururi sunt modelate de vectorii unei geografii simbolice. Un lanț înalt de munți, care străbate insula de la un capăt la celălalt, determină o configurație spațială bipolară şi, în acelaşi timp, instituie o frontieră inexpugnabilă. În jurul respectivei forme de relief se definesc, de o parte, o comunitate umană şi, de cealaltă parte, teritoriul pustiit al unei foste exploatări de minereuri radioactive. Între cele două perimetre se distribuie valori care opun previzibilitatea, ordinea şi monotonia din cadrul micii societăți, haosului şi libertății din deşertul radioactiv. Astfel, în arhitectura acestei realități bipolare se poate uşor recunoaşte un model politic, parabola unui univers totalitar. Însă nu atât structura lumii e importantă, cât dinamica traversării ei. Anastasia, protagonista acestei proze de reflecție, care încalcă interdicțiile comunitare şi forțează frontiera naturală, descoperă, dincolo de lanțul muntos, vidul. Altfel spus, în locul unei libertăți democratice a alegerii, personajul află o libertate a indeterminării şi şansa unei renaşteri. Trecerea munților, gest pur al transgresării, se dovedeşte în cele din urmă mai puțin un act politic, cât un act al reinvenției de sine. Ambiguitatea regimului imaginar, care funcționează simultan în două planuri de semnificație, participând atât la construcția aluzivă a unei parabole politice cât şi la evocarea unei căutări interioare, constituie cel mai interesant aspect al cărții, indiferent dacă această oscilație se datorează unei „alunecări" involuntare sau unui proiect epic sofisticat.

◆ Romul Munteanu, *Un itinerar românesc*, LCF, s. nouă, 1998, 21, 17; Bogdan Popescu, CAI, 1998, 9–12, 111–113; Munteanu, *Jurnal*, VII, 173–175; Simion Bărbulescu, CL, CXXXIII, 2000, 2, 38–39.

L. T.

❍ **MARINEASA Viorel**, *„Să nu mai calci vreodată prin Câlnic"*, fragment de roman, O, s. nouă, 1998, 7, 27.

L. T.

MARINO Maria, *Fuga încotro*, Bucureşti, Editura Fundaţiei Pro, 1998, 196 p. Cu o pref. a autoarei. Roman naturalist. După aprecierea autoarei, cartea tratează tema incestului, pe care o „abordează sub toate formele – tată-fiică, mamă-fiu, fraţi între ei –, căutând să dezvăluie motivaţiile şi să găsească soluţii". Construită pe baza unei geometrii complexe şi artificiale a relaţiilor erotice, naraţiunea urmăreşte iubirea unei femei, Ana Balaban, distribuită între trei bărbaţi, Sorin, Paul şi George, care, la rândul lor, se fac vinovaţi de pasiunea interzisă pentru mamele sau fiicele lor.

◆ ****, BNR, XLVII, 1998, 18, 67.

L. T.

MĂRGINEANU Ion, *Oameni nelocuibili*, II, v. *Oameni nelocuibili*, I, 1996.

MĂRIEŞ Ancuţa, *Lorzii de la capătul deşertului. Roman fantasy*. Cluj-Napoca, Risoprint, 1998, 130 p. Roman fantastic. Acţiunea se petrece într-un spaţiu imaginar, numit ţara hanonilor. Trădătorul Alan Simerhanon revendică tronul, sprijinindu-se pe barbarii care invadează ţinutul. În final, duşmanii sunt zdrobiţi datorită intervenţiei prinţesei Igren, înzestrată cu uluitoare puteri spirituale.

M. M.

➤ **MELINESCU Gabriela**, *Copiii răbdării*, Bucureşti, Albatros, 1998, 244 p. (În lb. suedeză: *Tålamodets barn*, Stockholm, René Coeckelberghs Bokförlag, 1979). Roman al unei comunităţi de periferie. Pe strada Fundătura, un pitic, atras bizar de o iapă, omoară calul-pereche. Cadavrul rămâne în drum şi, de-a lungul mai multor săptămâni, se descompune. Într-o atmosferă ce aminteşte „de proza sud-americană" (Georgeta Drăghici), comunitatea leagă de calul care putrezeşte obsesii, reprezentări şi planuri de viitor. Procesul putrefacţiei ritmează viaţa micii colectivităţi şi, inevitabil, îi dă un sens crepuscular. Existenţa ei se înscrie într-o temporalitate specială, a unei morţi care se instaurează ca o dimensiune a vieţii. Moartea nu e aici definitivă, ci durează, fiind „trăită" de personajele cărţii. Alexandru Lapte supravieţuieşte unui incendiu şi vieţuieşte ca un corp ars. Patrel, călcat de tren, cu picioarele amputate, continuă să umble. Preotul, lovit mortal, nu suferă decât o diminuare a masei corporale şi îşi duce existenţa într-un soi de regresie organică la starea de fetus. Paradoxal, modul de ipostaziere al acestei umanităţi muribunde e cel al copilăriei. Aproape toţi eroii au o morfologie infantilă: sunt pitici, copii, bătrâni miniaturizaţi sau adulţi care se visează fetuşi. Nu e vorba însă de o vârstă a inocenţei. Tentată de iubirea incestuoasă şi de crimă, copilăria pe care o încarnează aceste personaje se defineşte freudian, dând agoniei comunităţii un sens al descompunerii morale. Imaginarul copilăriei fără griji capătă astfel o replică tragică, printr-o situare amorală – în afara reperelor etice şi în proximitatea monstruozităţii sufleteşti. Roman al umanităţii muribunde, ≈ suferă totuşi, prin suspendarea dimensiunii etice, de o atracţie aproape naturalistă spre oroarea nejustificată.

■ *Tålamodets barn*, Stockholm, René Coeckelberghs Bokförlag, 1979.

◆ ****, UC, VIII, 1998, 7, 15; ****, F, XXXIV, 1998, 10, 57; Miruna Mureşanu, UC, VIII, 1998, 11, 11; Georgeta Drăghici, *Fără maliție despre câteva personaje memorabile*, VTR, XXVII, 1999, 12, 32–33; Nicoleta Sălcudeanu, *Maidanul cu albatroşi*, VTR, XXVII, 1999, 12, 30–31; Dimisianu, *Lumea criticului*, 209–212.

L. T.

MICUȚ Ion, *Demiurg*, Curtea de Argeş, Meşterul Manole, 1998, 227 p. Cu o postf. a

autorului. Roman fantastic. Copilul minune Demiurg devine, la maturitate, apostolul unei Legi noi. Text nesemnificativ din punct de vedere literar.

M. M.

✸ **MIHĂILESCU Virgiliu Vasile**, *Labirintul iubirii*, Târgu-Mureş, Petru Maior, 1998, 144 p.

◆ ****, BNR, XLVIII, 1999, 9, 42.

L. T.

✸ **MIHĂIȚĂ Mihai-Lovişte**, *Veşmântul lui Nessus*, Râmnicu Vâlcea, Conphys, [1998?], 190 p.

◆ ****, UC, VIII, 1998, 2, 11.

L. T.

MIHU Rodica, *Libertate preventivă*, Reşița, Signum, 1998, 175 p. Roman de dragoste. Căutările erotice ale Irenei şi ale prietenei sale Irina sunt reflectate în oglindă de Ana, personajul principal al prozei scrise de Irina. În final, prietenia dintre cele două ziariste din perioada comunistă se dovedeşte o aprigă concurență sentimentală pentru cucerirea unui anume Florin. Irena minte că Irina ar fi lesbiană pentru a o înlătura din triunghiul amoros. Întreaga maşinațiune este zădărnicită de medicul psihiatru al Irinei, care o vindecă de depresie, redându-i speranța şi încrederea că iubirea este posibilă.

M. M.

MIHULEAC Cătălin, *Dispariția oraşului Iaşi*, Iaşi, Institutul European, 1998, 154 p. (Inorog, 19). Cu o pref. de Alex Ştefănescu. Fragment: *Mâini murdare – Karlovy Vary ale microbilor pensionari*, CL, CXXXI, 1997, 12, 10. Roman „satiric" (Alex Ştefănescu). Urmăreşte, în atmosfera haotică postrevoluționară, înființarea la Iaşi a unui ziar fictiv, „Bahluiul", redactat de Boris, pacient al ospiciului de boli mintale de la Socola. Narațiunea citează editorialele redactorului-şef, dar şi contribuțiile celorlalți pensionari ai spitalului, reconstituind viața tumultuoasă a unui oraş populat de personaje pitoreşti, bântuit de apariții fabuloase şi tulburat de evenimente groteşti. Ziarul anunță prezența nimfelor în Iaşi, sosirea unor vânători de flamingo ori averse cu găinaț la o manifestare publică. Totuşi, jurnalul nu inițiază deriva acestei lumi, ci numai o evidențiază. Mai mult decât emanație a unei minți bolnave, „Bahluiul" devine oglinda unui oraş care se recentrează, ca umanitate, în jurul ospiciului, descoperindu-şi anormalitatea. De altfel, narațiunea surprinde escaladarea graduală a stării de demență, care se hrăneşte din sine, continuând să se extindă chiar şi după ce Boris părăseşte publicația. Sensurile satirei sociale, inițial transparente, se pierd treptat, covârşite de expansiunea unui univers dezumanizat de violență şi haos.

◆ ****, RL, XXXI, 1998, 22, 4; Georgeta Drăghici, RL, XXXII, 1999, 5, 10.

L. T.

MIZDREA Vasile, *Jocul destinului*, Bucureşti, Editura Ministerului de Interne, 1998, 416 p. Continuare a povestirii *Sub ape un drum desfundat*, publ. în vol. *Noaptea cocorilor albi*, E. M., 1995. Roman sentimental. Dobrogea, după Revoluția din 1989, reprezintă fundalul unei tragice poveşti de iubire dintre Adina şi Tagedin, fiul Zeinei, o turcoaică ce a emigrat înainte de 1989, a făcut avere în Anatolia, crescând cai de rasă şi acum se întoarce în țara unde a văzut lumina zilei, pentru a investi în herghelia de la Mangalia. Celălalt fir al narațiunii urmăreşte existența eroică a locotenent-colonelului de grăniceri Vasile Sălăjan. Părăsit de nevastă, acesta trebuie să-şi crească singur fiica

paralizată, pe Adina, şi să facă faţă exigenţelor vieţii militare.

◆ *** , BNR, XLVII, 1998, 20, 78.

M. M.

MLADIN Emil, *Champs-Elysées*, Bucureşti, Cartea Românească, 1998, 359 p. (Cartea românească de proză). Fragment: ≈, LTE, VIII, 1998, 29, 10–11. Roman de dragoste. Paul Arnauld, mărunt jurnalist parizian cu veleităţi de scriitor, boem şi împătimit consumator de droguri, o întâlneşte pe Patty. Aceasta asistă neputincioasă la decăderea lui. Paul îşi pierde slujba, e renegat de părinţi şi ajunge în stradă. Ca să îl salveze, apelând la o curioasă terapie prin exemplu negativ, Patty îşi injectează o supradoză de heroină şi moare. Melodramatic şi senzaţional, romanul rămâne convenţional în construcţia personajelor şi a intrigii.

◆ Alex Ştefănescu, RL, XXXII, 1999, 2, 4; Geo Vasile, *Tinereţea cavalerului rătăcitor şi a milostivei sale iubite pe Champs-Elysées*, LCF, s. nouă, 1999, 3, 16; Răzvan Voncu, CNT, 1999, 6, 4; Octavian Soviany, CNT, 1999, 7, 7; Valentin F. Mihăescu, AZI, 1999, 99, 4; *** , BNR, XLVIII, 1999, 19, 85.

L. T.

MODORCEA Grid, *Urmaşii Moromeţilor sau Despre lauda de sine. Dialog monşerist*, Bucureşti, Alcris, 1998, 570 p. „Roman-*vérité*" (Alex Ştefănescu). Urmăreşte realizarea unui documentar cinematografic la Siliştea-Gumeşti, despre posteritatea *Moromeţilor* lui Marin Preda. Conceput ca un dosar exhaustiv al filmărilor, textul se compune din două documente distincte. Pe de-o parte, reproduce scenariul reportajului, proiectat de autor ca o replică târzie la romanul lui Marin Preda, care reface, în contextul anilor '90, celebrele situaţii moromeţiene. De cealaltă parte, textul evocă, prin procedeele unei cronici de platou, instalarea cameramanilor în sat, selecţia „actorilor", alegerea decorului etc. Inspirat de aceste două materiale şi de resursele lor epice, ≈ îşi propune să contureze o nouă variantă a tabloului vieţii din Siliştea-Gumeşti, folosind experienţa echipei de filmare pentru a reda imaginea satului şi scenariul reportajului pentru a corecta reprezentarea lui Ilie Moromete. În această versiune revizuită a *Moromeţilor*, ţăranii sunt răi, neprietenoşi şi neprimitori, iar protagonistul este bisericos şi mistic. Ambiţios, autorul face o critică a lumii evocate de Marin Preda, denunţând idealizarea prin exces a vieţii rurale şi imperfecţiunea lui Ilie Moromete, fără să fie, nici într-un caz, nici în celălalt, credibil. Ficţiune romanescă insuficientă, incapabilă să imagineze o lume plauzibilă, ≈ ar fi putut deveni o parodie a universului moromeţian, dacă ar fi avut umor.

◆ Alex Ştefănescu, RL, XXXI, 1998, 49, 4; *** , BNR, XLVIII, 1999, 15, 53.

L. T.

MODORCEA Violeta, *Casa. Miniroman sau epos modern*, Bucureşti, Eminescu, 1998, 95 p. Naraţiune parabolică cu pretenţii romaneşti. În august 1989, o mamă cu patru copii cutreieră Bucureştiul în căutarea unei case mai mari. Epopeea cu finalitate locativă este reluată în aprilie 1998, istoria caselor cercetate simbolizând transformările suferite de societatea românească în acest răstimp istoric.

◆ *** , BNR, XLVII, 1998, 18, 68.

M. M.

MUREŞAN Dumitru, *Marş verde în Ramadan*, Oradea, Editura Imprimeriei de Vest, 1998, 328 p. Roman cu caracter autobiografic. Naraţiunea descrie, din perspectiva lui Toader Sarca, experienţa profesorilor români detaşaţi în Maroc la mijlocul anilor '70. Călătoria, al cărei parcurs

e notat cu fidelitate, de la prima întâlnire a dascălilor, până la repartizarea locuinţelor, marchează un traseu progresiv al pierderii intimităţii. Cu fiecare nouă etapă, personajele trebuie să se acomodeze cu o existenţă în comun. Avionul, dormitorul cazon cu paturi suprapuse, apartamentele împărţite de mai multe cupluri antrenează o regresie ireversibilă a individului spre o trăire gregară. Ca şi cum ar fi trecut printr-un experiment sociologic, la capătul perioadei de aclimatizare în noua ţară fiinţele umane nu mai funcţionează decât în grup. Înţeleasă aproape din primul moment ca o formă de libertate sexuală, această convieţuire totală alunecă repede în promiscuitate. Neputând să stăpânească registrul evocării, ≈ sucombă în pornografie.

◆ ****, BNR, XLVII, 1998, 24, 63; I.[on] S.[imuţ], F, XXXIV, 1998, 9, 91–92.

L. T.

❍ **MUREŞAN Dumitru**, *Viaţa de Ausländer*, ALC, II, 1998, 8–9, 22–23; 10, 11; III, 2, 11, fragmente dintr-un roman cu titlul neprecizat.

L. T.

❍ **MUŞAT Thalia**, *Vacanţa de vară*, fragment din romanul *Jurnalul unei domnişoare anonime*, ATN, XXXV, 1998, 5, 8.

L. T.

MUŞAT Virginia, *Misterul din Strada Paris*, Bucureşti, Paradis, 1998, 284 p. (Rotonda romanului românesc). Roman de dragoste. În primăvara anului 1936, tânărul Paul Voinea, licenţiat în drept, vine din Buzău la Bucureşti, încercând să îşi facă un rost în viaţă. Găzduit de unchiul său în locuinţa acestuia, situată pe strada Paris, protagonistul cunoaşte, printre chiriaşi, câţiva descendenţi decăzuţi ai unor familii ilustre. Romanul urmăreşte, pe două planuri, atât o poveste de dragoste, dintre Paul şi Bianca, ce înfloreşte în decorul crepuscular al casei de pe strada Paris, cât şi pictura ca atare a mediului aristocratic scăpătat. Tratare lipsită de subtilitate a temei din *Enigma Otiliei*, ≈ relatează istoria unei iubiri ameninţate de o lume decrepită, având tendinţa supărătoare de a rezolva în cheie senzaţională relaţiile dintre personaje, prin crime, intrigi şi pasiuni fatale.

◆ ****, BNR, XLVII, 1998, 2, 113.

L. T.

NECULA Nicolae, *Bucuria clipei*, Constanţa, Europolis, 1998, 314 p. Roman de dragoste. Urmăreşte deriva existenţială a unui bărbat care traversează criza vârstei de mijloc. Reluând personaje din *Raport de gardă* (1993), ≈ relatează drama lui Alin Teodoru, prim-solist şi director la operă, care, aflat la capăt de carieră, descoperă că suferă de o boală incurabilă. Pe punctul de a fi părăsit de iubita sa, Sanda Prisăcaru, protagonistul îşi simte ameninţate atât realizările profesionale, cât şi viaţa afectivă. Istorie a unui moment critic, naraţiunea se concentrează pe frământările sufleteşti ale unui personaj în derută, fără să izbutească să aprofundeze drama acestuia. Proză cu mesaj moral, diluată de numeroase episoade senzaţionale.

◆ Ion Roşioru, TMS, s. nouă, III, 1998, 9, 7.

L. T.

❍ **NIMIGEAN Ovidiu**, *Vede-vi-se chemarea*, fragment din romanul *Mortido*, HPR, 1998, 2, 12–18.

L. T.

NOVAC Mircea, *Întâlnire cu taifunul*, Bucureşti, Argus, 1998, 195 p. Cu o pref. de Mihai Coleşiu. Roman realist. Concepută ca o consemnare a unei călătorii cu motonava Cotnari, care transportă de la Constanţa la Singapore o încărcătură de tablă, naraţiunea

urmăreşte confruntarea marinarilor cu taifunul Phyllis, în paralel cu lupta împotriva unei epidemii declanşate la bordul vasului.

L. T.

❍ **NUŞFELEAN Olimpiu**, *Libertate şi culpă*, fragment din romanul *Muşcătura*, CNT, 1998, 21, 8–9.

L. T.

OANCEA Raluca, *Jumătate dragoste*, Bucureşti, Eminescu, 1998, 175 p. Jurnal al unei iubiri de o vară. Narațiunea urmăreşte, printr-o tehnică elaborată, care adaugă consemnării directe notația rememorativă, povestea de dragoste trăită de Ileana şi Alexandru Davidescu pe durata unui sezon estival. Copii de familie bună, care petrec vacanța la mare cu părinții lor, împărțind întâmplător aceeaşi vilă, cei doi au o relație „cuminte”, lipsită de senzualitate. Desfăşurată într-un plan al reveriilor literare şi metafizice, iubirea dintre Ileana şi Alexandru are la bază o aspirație evazionistă, care vizează atât o eliberare din condiționările realității, cât şi depăşirea constrângerilor sociale ori morale. Dragostea lor implică astfel doar o sfidare adolescentină a propriului statut, fără rezonanțe ideologice profunde, trăită în registru minor, ca o dorință bovarică difuză.

◆ Mariana Ionescu, UC, VIII, 1998, 6, 11; Alexandru Ştefan, RL, XXXII, 1999, 23, 6; ***, RL, XXXI, 1998, 27, 4; Adrian Țion, *Roadele lucidității*, ST, XLIX, 1998, 11–12, 51; Camelia Crăciun, VTR, XXVII, 1998, 12, 22–24; Alexandru Ştefan, RL, XXXII, 1999, 23, 6 .

L. T.

OJOG-BRAŞOVEANU Rodica, *Poveste imorală*, Bucureşti, Nemira, 1998, 349 p. (Ora H, 18). Cu o caracterizare nesemnată pe coperta a IV-a. Roman polițist.

L. T.

OJOG-BRAŞOVEANU Rodica, *Un blestem cu domiciliu stabil*, Bucureşti, Genesis, 1998, 234 p. Roman polițist.

◆ ***, BNR, XLVIII, 1999, 21, 66.

L. T.

OLTEANU Ion, *Bună dimineața, speranță. Povestea unei vieți*, Bucureşti, Ager, 1998, 161 p. Roman de evocare biografică. Centrată exclusiv pe destinul Mărioarei Bădărău, fiică a unui soldat căzut în luptele de la Mărăşeşti, cartea înregistrează viața sa în orfelinat, perioada studiilor şi, ulterior, o existență de familie dedicată creşterii copiilor şi nepoților. Urmărind evoluția protagonistei din copilărie până la vârsta senectuții, narațiunea consemnează etapele unei biografii în fond comune, fără evenimente majore, fără drame sufleteşti şi fără sensibilitate la transformările profunde ale societății româneşti de-a lungul a trei sferturi de veac.

◆ Liviu Grăsoiu, LCF, s. nouă, 1998, 33, 4; Nicolae Sturzu, INT, 1998, 5, 12–13.

L. T.

❍ **OLTEANU Ion**, *Prologul*, fragment din romanul *Ramă fără tablou*, INT, 1998, 5, 4–6.

L. T.

PADY, *Cântec de iubire. Roman*, f. l., Promotal, 1998, 243 p. Roman de dragoste cu acțiunea plasată în mediul studențesc bucureştean, în ultimul deceniu al sec. al XX-lea. Eroul principal, Chris, reuşeste să evadeze de sub tutela parentală datorită iubirii pentru Carmina şi beneficiind din plin de sprijinul prietenilor săi Alex şi Val, membri ai unei formații de chitare electrice. Reuşită investigație a lumii rock-ului românesc. Narațiunea este afectată de registrul călduț al evocării erotice.

M. M.

❍ **PANDREA Petre**, *Hăituirea lui Preda*, fragment din romanul *Tragedia de la Mărgăriteşti*, MOZ, I, 1998, 2, 13.

L. B.

❍ **PASCANU Viorel Olivian**, *Orgoliu*, fragment de roman, CL, CXXXII, 1998, 11, 15.

L. B.

PAVEL Eudochia, *Atlantida: aur şi oricalc. Roman de dragoste mitologico-fantastic*, Bucureşti, EDP, 1998, 90 p. Roman de dragoste. Segorio şi Miriam se caută cu disperare în lumi şi vieţi prea complexe şi prea numeroase pentru dimensiunile reduse ale romanului. Fraza scurtă, seacă, impune un ritm relativ alert relatării, deranjat, totuşi, cel mai adesea, de un lexic inadecvat.

L. B.

PĂCURARIU Petru, *Rezervaţia de zebre*, Timişoara, Eurostampa, 1998, 199 p. (Restitutio in integrum). Roman de evocare a mediului concentraţionar românesc. Decantată, amintirea anilor petrecuţi la Poarta Albă, în brigada foştilor elevi condamnaţi, se transpune într-o confesiune filtrată, detaşată. Rezistenţa de atunci a adolescentului îi apare bărbatului matur drept o inconsistentă nebunie.

L. B.

PĂDURELEANU Mircea, *Condotierul*, Bucureşti, Aldo Press, 1998. 350 p. Cu un prolog al autorului. Biografie romanţată. Naratorul urmă-reşte viaţa lui Giuseppe Garibaldi de la naştere până la moarte, fără a reuşi să dea contur detaliilor ori să domine exterioritatea faptelor.

M. M.

PECICAN Ovidiu, *Nouă sute nouăzeci şi nouă de minciuni*, fragment de roman, ST, XLIX, 1998, 2–3, 22–26.

L. B.

PERŞA Dan, *Cronică naivă*, TMS, s. nouă, III, 1998, 1, 8; *Vestea*, TMS, s. nouă, IV, 1999, 8, 9, fragmente din romanul *Cronică naivă.*

L. B.

❍ **PETRESCU Adrian**, *Pătratul de sârmă*, fragment de roman, VTR, XXVII, 1998, 4, 93–95.

L. B.

PETRESCU Lucian P., *Haos sau Despre imprescriptibila vinovăţie a obiectelor*, Timişoara, Hestia, 1998. „Iosif Benedet este un pacient al «casei de sticlă », un sanatoriu cu pereţii transparenţi în care – paradoxal – el se ascunde. La fel de paradoxală este şi situaţia lui de arierat decis să-şi joace bine acest rol (auto)impus” (Ştefana Totorcea).

◆ Berca, *Dicţionar*, 110; Ştefana Totorcea, LCF, s. nouă, 1998, 30, 4; Vasile Popovici, RL, XXXI, 1998, 31, 15.

L. B.

PETRU Luminiţa, *Permis de conducere*, Bucureşti, Eminescu, [1998], 192 p. „O doctoriţă stagiară încearcă să obţină permis de conducere pentru autoturismul cumpărat cu mari sacrificii şi traversează cu încrederea şi forţa morală a tinereţii toate meandrele ostilităţii şi umilinţelor la care o supun deopotrivă colectivul de muncă, în parte invidios şi cu rea-voinţă, şi personajele rudimentare şi rapace din şcoala de şoferi” (Mariana Ionescu).

◆ Mariana Ionescu, CLIT, II, 1998, 7, 4; Tatiana Rădulescu, VR, XCIV, 1999, 7, 119–121.

L. B.

POPA Nicolaus, *Marele bluff. Adevărata istorie a unei „descoperiri”*, Timişoara, Excelsior, 1998, 340 p. Cu un *Cuvânt înainte*

al autorului. Roman-document, inspirat de evenimentele ce au dus la descoperirea insulinei. Autorul, un cunoscut chirurg, convins de „manipularea” adevărului, îşi propune să rescrie istoria secretă şi, totodată, scandaloasă a acestei descoperiri. Cele două decenii de activitate ştiinţifică reconstituite, neconcordanţele, bizareriile şi misterele luptei cu necunoscutul, precum şi „psihogramele” protagoniştilor reali ai dramei, toate au menirea, în accepţia naratorului, de a „pune capăt imposturii şi minciunii”.

L. B.

POPESCU Dumitru Radu, *Paolo şi Francesca şi al treisprezecelea apostol*, Bucureşti, 100+1 Gramar, 1998, 379 p. (Capodopere ale romanului românesc). Cu o pref., *curriculum vitae* şi bibl. de Aureliu Goci. Roman parodic, tentativă deconstructivistă de scriere a romanului total, „în legătură cu societatea bolnavă şi în descompunere de la sfârşit de secol şi mileniu” (Miruna Mureşan), din al cărei cotidian derizoriu se desprinde. Istoria e aceea a profesorului de sport, provincialul Mircea Zero Kopios, seducător al văduvei părintelui Argăseală, Valeria, dar aspirant şi la farmecele Francescăi, dispărută tragic, alături de Paolo, iubitul ei, în atelierul fatalei sculptoriţe Anuţa Romcereal. Rostul propriu-zis al intrigii e greu de surprins, câtă vreme „ea e permanent întretăiată de ambiguizări, de biografii incerte, de un epic al rolurilor şi al măştilor care te fac să te crezi, cititor fiind, într-un ameţitor carusel al destinelor, al farsei şi al dramei” (Daniela Zeca). Scriind romanul „cu *Biblia* şi «Evenimentul Zilei» pe masă” (Miruna Mureşan), ≈ „este, poate, una dintre cele mai bune cărţi ieşite din mâna acestui vrăjitor de vorbe” (Nicolae Iliescu). Pe de altă parte, ca mod de organizare a mesajului, vol. se dovedeşte „mai mult decât o capodoperă, o sfidare la adresa scriitorilor (mai) tineri” (Răzvan Voncu), un exemplu de postmodernism esenţial.

◆ Nicolae Iliescu, *Scara-escara vremii*, LTE, VI, 1996, 39, 10, Răzvan Voncu, LTE, VI, 1996, 39, 11; Daniela Zeca, LCF, s. nouă, 1997, 20, 5; Daniel Deleanu, ROS, III, 1997, 5–6–7, 84–86; Ioan Stanomir, LCF, s. nouă, 1997, 26, 5; M. Mureşanu, *Proza românească la Editura 100 + 1 Gramar*, UC, VIII, 1998, 9, 4; Henri Zalis, AZI, 1999, 17, 4; Goci, *Romane*, 326–332.

L. B.

POPESCU Vlad T., *Vrăjitoarele grase nu sunt arse pe rug*, Bucureşti, Univers Enciclopedic, 1998, 186 p. Cu o postf. de Dan-Silviu Boerescu. Roman parabolă despre apocalipsa unei lumi atinse de răul absolut, a cărui eradicare „nu mai este posibilă sub nici o formă, nici sub cea extremă a activării sângeroase a resorturilor diabolice” (Dan-Silviu Boerescu). Conform opiniei aceluiaşi comentator, evocând un Bucureşti „a trei extaze inversate: al cărnii, al creaţiei şi al misticii oculte”, ≈ ar putea reprezenta „un deochi eficient pentru această incredibilă structură drăcească ce dublează ca un halou balcanica noastră capitală”.

◆ Dan Perşa, TMS, s. nouă, IV, 1999, 2, 7; Boerescu, *Păcatele*, 93–95.

L. B.

POPOVICI Titus, *Cartierul Primăverii – cap sau pajură*, Bucureşti, Maşina de Scris, 1998, 223 p. Cu o pref. de Domniţa Ştefănescu. Fragmente: *Plimbări europene* (romanul e anunţat iniţial cu titlul *Cap sau pajură*), RL, XXV, 1992, 14, 14–15; *Dichtung und Wahrheit (Poezie şi adevăr)*, LCF, s. nouă, 1992, 36, 8; *Inteeernaţionaalaa prin noi s-o făurim!*, LTE, III, 1993, 48, 8–9; *Iubiri ancilare*, LTE, IV, 1994, 5, 8–9. Roman realist. Trama urmăreşte povestea vieţii avocatului Constantin Bălănuţă, oportunist politic ce ambiţionează să facă, în

România de dinainte şi de după a doua conflagraţie mondială, o carieră de excepţie. Eliberat din temniţele comuniste de către Vasile Vasiliu Roşioriidăvede (alias Gh. Gheorghiu-Dej), pentru a pune bazele unui partid de opoziţie, protagonistul sfârşeşte prin a fi reîncarcerat. Surprinzând prin „caracterul violent anticomunist” (Domniţa Ştefănescu), ≈ „este un roman satiric de factură bulgakoviană, în unele zone, prin deschiderile către fantasticul burlesc, în alte zone, nedepăşind totuşi nivelul şarjării foiletonistice şi anecdoticul fără prea mare miză” (G. Dimisianu). Conform opiniei aceluiaşi comentator, ambiţia reală o reprezintă intenţia de a realiza fresca socio-politică a epocilor Dej-Ceauşescu, dar nu pentru a le confrunta sau separa, ci „cu intenţia declarată că amândouă fac o structură, un tot”. O carte „perversă” (Daniel Cristea-Enache), ≈ constituie „o apariţie interesantă […] prin vehemenţă, culoare, viziune” (Bogdan Popescu).

◆ Ion Dumitrescu, MGL, I, 1998, 4, 6; George Pruteanu, *Târgul deplinătăţilor*, DIL, VI, 1998, 280, 13; Gabriel Dimisianu, RL, XXXI, 1998, 28, 4; Valentin F. Mihăescu, AZI, 1998, 66, 4; Constantin Trandafir, *În primul rând asistăm la o criză de receptare. Cred că acesta e miezul chestiunii*, F, XXXIV, 1998, 10, 44–46; Felix Maior, TMS, s. nouă, III, 1998, 10, 7; Bogdan Popescu, CAI, 1999, 6–7, 75–78; Daniel Cristea-Enache, ALA, VIII, 1999, 483, 5; Dan C. Mihăilescu, DOI, X, 1999, 44, 14; Dimisianu, *Lumea criticului*, 305–309.

L. B.

POPOVICI Titus, *Disciplina dezordinii. Roman memorialistic*, Bucureşti, Maşina de Scris, 1998, 320 p. Fragmente: *Mai mult ca perfectul*, TR, s. nouă, IV, 1992, 8, 6; *Politică timpurie*, TR, s. nouă, V, 1993, 1, 3; *„Weltanschauung” rural*, LCF, s. nouă, 1994, 28, 8–10. Reluat fragmentar: *Mântuitorul*, MEM, 1999, 26, 68–70. Roman autobiografic, deşi textul pare a aparţine unor „memorii în toată puterea cuvântului, fără nimic ficţional” (George Pruteanu). Conform aceluiaşi comentator, ≈ reprezintă o carte „despre cum s-a alcătuit şi despre cum era pe dinăuntru comunismul real”, dar şi despre „imensa capcană a Istoriei, în care a căzut, cu juvenilă bună-credinţă […], un om de o sclipitoare inteligenţă”.

◆ George Pruteanu, DIL, VII, 1999, 318, 13; 319, 13; Dan C. Mihăilescu, DOI, X, 1999, 43, 15; 44, 14; Anghelescu, *Cămaşa*, 138.

L. B.

PREDA Mira, *Avalanşa*, Bucureşti, Eminescu, 1998, 524 p. Face parte din ciclul intitulat *Riposta*, care mai cuprinde romanele *Riposta* (1989) şi. *Frontul alb* (2000), publ. tot la editura Eminescu, în anul 2000. Roman de război. Autoarea foloseşte jurnalul doctorului Laru, precum şi amintirile de război ale translatorului Meister Honorius, pentru a contura o panoramă a celui de-Al Doilea Război Mondial, insistând asupra atrocităţilor de pe front şi aducând un elogiu medicilor militari. Discursivismul excesiv parazitează scriitura care nu mai reuşeşte să redea tensiunea situaţiilor limită pe care romanul îşi propune, programatic, să le redea.

M. M.

✸ **RADU Elena**, *Umbre din Acropole*, Buzău, Alpha, 1998, 290 p. „O carte bine scrisă, în care echilibrul vieţii celor câteva personaje pare a fi scopul naraţiunii, ~ dând fabulaţiei o turnură lipsită de riscurile unei metafizici anxioase” (Marin Ifrim).

◆ Marin Ifrim, CRC, 1999, 7, 9; Victoria Milescu, UC, X, 2000, 11–12, 18.

L. B.

❍ **RAŢIU Emil**, *Ramira*, fragment de roman, CNT, 1998, 20, 8–9.

L. B.

RĂDAN Tudor, *Fericirea unui tată*, Călăraşi, Agora, 1998, 367 p. Roman cu ambiţii de frescă realistă. Acţiunea se desfăşoară în satul Podgorenii Vechi, din apropierea oraşului Giurgiu, în perioada interbelică. Lacomul cârciumar Manolache Lupu urmăreşte obsesiv distrugerea cuplului Ieremia–Sofia Ştefănescu. Manipulaţiunile sale au, la început, succes. Ieremia îşi pierde averea şi ajunge la închisoare. Sofia e nevoită să se mute la oraş şi să îşi dea copilul de suflet familiei magistratului Cristian Teodosiu, deoarece nu are cum să îl întreţină. Doar generaţia următoare, reprezentată de către Galiopol, fiul nelegitim al lui Manolache, şi Tiberius, fiul lui Ieremia, va fi în stare să aducă, din nou, dreptatea în sat. Naraţiune alertă, minată, însă, de o excesivă tentă moralizatoare.

M. M.

RIZESCU George, *Guvernarea lui Salvache*, Piteşti, Cultura, 1998, 260 p. Cu o notă a autorului, la final. Roman satiric. Se constituie într-o radiografie dură a lumii politice româneşti post-decembriste, înfierând şarlatanismul, ticăloşia, demagogia şi impostura.

L. B.

ROMAN Ioan, *Fraţii Zimbrului*, Constanţa, Mondograf, [1998?], 210 p. Roman de acţiune. Construirea de către România a unui model de avion supersonic performant deranjează firmele cu pretenţii din domeniu, care-şi doresc cu orice preţ distrugerea prototipului denumit „Zimbrul”. Şeful unei reţele interlope din Franţa, de origine română, îşi trimite cei mai buni oameni în ţară pentru „soluţionarea” acestui caz. Lumea coruptă a fotbalului autohton, dar şi cea a armatei, de unde-şi racolează victimele Aurel Maican, omul de încredere al acestui *boss* mafiot, face aproape realizabil planul diabolic de nimicire a noului avion militar.

L. B.

❍ **ROŞIIANU Ioan Romeo**, *Onoare târzie*, fragment din romanul *Întunericul speranţei*, CNT, 1998, 8, 16.

L. B.

ROTARU Nicolae, *Alibiul inutil*, Bucureşti, E. M., 1998, 140 p. Roman poliţist.

L. B.

RUSU Cornel, *Nu pierde iubirea*, Bucureşti, Ramida, 1998, 97 p. Roman de dragoste. Debutând sub auspiciile unei intrigi poliţiste, naraţiunea urmăreşte periplul sentimental al unui tânăr medic de provincie. Marcat de sfârşitul brutal al bunului său prieten, Mituc, Stelu încearcă, în paralel cu desfăşurarea anchetei poliţiste la care participă, să-şi refacă viaţa intimă, întreruptă odată cu plecarea Dinei.

L. B.

SANDU Dumitru, *Fiul Mariei*, Bucureşti, Viitorul Românesc, 1998, 284 p. Roman rural cu acţiunea plasată într-un sat de la graniţa cu Bulgaria, în deceniile patru-cinci ale sec. trecut. Scrisă la persoana întâi, naraţiunea reconstituie copilăria şi adolescenţa protagonistului-narator, Dinu, deşi prin titlu, îl are în vedere pe prietenul acestuia, Vasile, personaj secundar. Critica a sancţionat modul „nepotrivit” şi „extravagant” în care ~ mediază realităţile rurale „în măsură să le compromită *in integrum*” (Daniel Cristea-Enache), ca şi stilul naiv, marcat de repetitivităţi supărătoare.

◆ Daniel Cristea-Enache, ALA, VII, 1998, 432, 5.

L. B.

❍ **SĂSĂRMAN Gheorghe**, *Sud contra Nord*, fragment din romanul cu acelaşi titlu, TR, s. nouă, X, 1998, 28–31, 5.

L. B.

SCHWARTZ Gheorghe, *Oul de aur*, Bucureşti, Allfa, 1998, VIII + 502 p. (Literatura română contemporană). Pref. de Dan Silviu-Boerescu. Fragmente: *Frumosul chip al deziluziei*, TR, s. nouă, V, 1993, 35, 7; *Un nătărău condamnat politic*, ARCA, IV, 1993, 7–8–9, 15; *Navalam*, TMS, XXXI, 1996, 2, 8, 15; *Înainte de scadenţă*, F, XXXII, 1996, 11–12, 95–100; *O legendă exemplară ratată*, EPR, VIII, 1997, 1, 6–7; *Al treizecilea („Trei cuţite")*, TMS, s. nouă, II, 1997, 2, 8–9; *Învăţatul învăţaţilor*, O, s. nouă, 1998, 11, 24–25; *Tată a trei sute treizeci şi trei de copii*, TMS, s. nouă, IV, 1999, 3, 9, 14. Face parte din ciclul *Cei o sută*, din care au mai apărut *Anabasis* (1988), *Ecce homo* (1993), *Mâna albă* (2000), *Vara rece* (2004), *Axa lumii* (2005), *Culoarul templier* (2008) şi sunt anunţate *Secretul Florenţa* şi *Diavolul argintiu*. Amplă frescă a moravurilor şi a civilizaţiei din intervalul istoric cuprins între decadenţa Imperiului Roman şi apariţia creştinismului. Cartea continuă prezentarea generaţiilor de bărbaţi – începută cu *Anabasis* – care despart epoca noastră de Babilonul cucerit de Cyrus în 556 î. e. n., arcul temporal avut în vedere extinzându-se între anul 95 e. n. şi 476 e. n. Depănate de acelaşi scrib, redactor al întregului ciclu, biografiile urmează scenarii motivate de căutarea oului de aur, simbol ezoteric care, în termenii naratorului, „sintetizează toate conţinuturile şi valorile culturii noastre". Dinastia păstrătorilor oului de aur începe cu Niger, cel „înghiţit" de joc, şi continuă cu Psihopompul, comediant la curtea lui Marcus Aurelius, cu Nătărăul, suspectat de creştinism pentru că dăruieşte tot ce are altora, cu Anonimul, profetul unei religii a tăcerii, cu Trei Cuţite, un tâlhar talentat şi energic, cu Caius II, cel absorbit total de mirajul oului de aur, cu Copilul, cunoscător al tainelor pietrelor strălucitoare şi amator de pietre preţioase, cu Eusebiu din Nicaea, scribul prins de jocul complicat al scrierii unei autobiografii. Şirul continuă cu Enandros din Nikomedia, sfântul pasionat de litere şi cifre şi de jocul aranjării versurilor şi al ascunderii cuvintelor, cu strămoşul direct al lui Faust, Metafaustus, îmbătat de cunoaşterea pură, cu savantul neputincios Primus, urmat de Secundus şi de fricosul Terţius, aceştia din urmă exponenţi ai sfârşitului Imperiului Roman de Apus şi ai căderii Romei. Pentru a reconstitui biografiile eroilor şi algoritmul istoric compus din semne, simboluri şi personaje, scribul recurge, pe de o parte, la strategii de informare şi de montaj, pe de altă parte, la metafora – ce dă unitate şirului –, a „caleidoscopului aproape nelimitat al lui Dumnezeu". Rezultatul este o istorie convertită în legendă şi în parabolă, bazată pe „un fantastic dedus prin calcul epic şi dozare compoziţională cu elemente databile de peisaj istoric" (Dan Silviu Boerescu).

● Premiul pentru proză al Uniunii Scriitorilor din România pe anul 1998.

◆ ***, BNR, XLVIII, 1999, 14, 54; Dan Silviu-Boerescu, *Legendă, parabolă, mit sau fausticul demon al Speranţei*, CL, CXXXII, 1998, 8, 11; Alex Ştefănescu, RL, XXXII, 1999, 32, 13–14, 7; Simion Bărbulescu, *Mitul „Oului de aur"*, LCF, s. nouă, 1999, 23, 8; Gheorghe Mocuţa, *Un pariu faustic*, ARCA, X, 1999, 4–5–6, 21–24; Daniel Ştefan Pocovnicu, *Întorcerea fiului recititor*, CL, CXXXIII, 1999, 8, 23. ❐ V. şi D. C. R. R., *Martorul*, 1972.

I. T.

SCOROBETE Ion, *Cavalerul după-amiezii*, Timişoara, Hestia, [1998?], 136 p. Roman psihologic. Într-o derulare filmică subiectivă, specifică imagiştilor, dirijată de o privire ce „se întoarce spre interior", reglată astfel încât confesiunea să se piardă în meandre temporale, „timpii juxtapunându-se într-o cordialitate complice, intercomunicativă", după cum mărturiseşte naratorul, cartea prezintă câteva aspecte din viaţa unui anume

Nonu Mirean. Sunt evocați anii săi de ucenicie, pe fundalul vieții unui oraş industrial socialist, experiența stagiului său militar la Bucureşti, în timpul invaziei Cehoslovaciei de către Uniunea Sovietică, şi o zi din viața sa într-un oraş de pe Bega, devastat de inundații. Montajul secvențelor nu respectă unitatea evenimentelor de pe „pelicula timpului" şi luminează selectiv, dar până la confuzie, anumite personaje şi evenimente. Miza pare să fie recuperarea unui foarte precis traseu existențial din „ceața păstoasă" a memoriei. Intercalarea amețitoare a planurilor temporale e redată cu mijloace suprarealiste şi urmuziene, printr-o frazare amplă, arborescentă.

◆ ***, BNR, XLVIII, 1999, 17, 58.

I. T.

SELEJAN Radu, *Nanu*, Sibiu, Thausib, 1998, 254 p. *Bildungsroman* cu elemente de frescă socială. Obsedat de logica firescului în relațiile sociale şi încrezător în propria inteligență, adolescentul Nanu Ciupa devine victima secretarului de partid Georgescu, ale cărui uneltiri, pornite din resentimentele pe care acesta le are față de tatăl băiatului, îi afectează viața. În fundal, cartea evocă realitățile României comuniste, veleitarismul comuniştilor parveniți, viața artiştilor neînregimentați regimului etc. Ritmat în episoade şi scene care surprind impactul ideologiei comuniste asupra existenței intelectualilor, cu precădere tineri, romanul e atât povestea lui Nanu, cât şi aceea a tuturor vieților lipsite de orizont din România aceleiaşi epoci.

◆ ***, BNR, XLVIII, 1999, 4, 67.

I. T.

SICOIE Florin, *Nervul coapsei*, fragment de roman, CNT, 1998, 23, 7.

I. T.

SIMIONESCU Rodica, *Uimind regina nopții*, Călăraşi, Alas, 1998, 214 p. Roman sentimental cu elemente sociale. Fără unitate narativă, cartea relatează întâmplări şi evenimente din viața României socialiste, într-un scenariu construit pe baza unei confesiuni tipic feminine.

I. T.

SLAMA-CAZACU Tatiana, *Un copil în vechiul Bucureşti*, Bucureşti, Du Style, 1998, 207 p. (Memorii). Roman memorialistic. Pe baza unui scenariu specific autobiografiilor subiective, romanul evocă, pe firul memoriei afective, copilăria şi tinerețea autoarei, petrecute în Bucureştiul de odinioară. Sentimentală şi sensibilă, privirea retrospectivă aduce în straturile conştiente ale memoriei obiectele, spațiile şi personajele copilăriei. Cu claritate se desprinde figura expresivă a mamei, într-un montaj realizat dintr-o dublă perspectivă, cea a naratorului principal, copilul de odinioară, şi cea a *alter ego*-ului său, adultul din prezent. Un trecut reconstituit din imagini obsedante, dar şi din amintiri spontane, ce se destăinuie cititorului prin intermediul unei „scriituri moderne, a intersectării permanente a vocilor şi a planurilor temporale" (Olga Duțu).

◆ Olga Duțu, *Un copil în vechiul Bucureşti*, TMS, s. nouă, V, 2000, 2, 6.

I. T.

SOCACIU Adrian, *Oraşul Stalin*, Bucureşti, Maşina de Scris, 1998. 292 p. (Autori români de azi). Cu o pref. a autorului, *Autorul se prezintă*, şi cu o *addenda*, *Cinci întrebări pentru Adrian Socaciu*. Roman social despre România comunistă. Arthur Brătian, personajul principal, îşi rememorează tinerețea petrecută în Braşovul epocii staliniste, apoi viața din vremea dezghețului ideologic, până la căderea comunismului, evocând nedreptățile şi absurdul politic, dar şi

zonele de umanitate vibrantă din viaţa României acelui timp. Atmosfera şi imaginile de detaliu, personajele exotice, reprezentative pentru teroarea comunistă – de la învăţătoare până la turnătoarea din cartier –, dar şi pentru rezistenţa la agresiunea ideologică – de la profetul Ilie la tatăl lui Arthur –, construiesc, fără a fi angrenate într-o intrigă majoră, secvenţe ilustrative într-un film bine făcut despre destinele individuale din timpul României comunizate.

◆ ***, BNR, XLVII, 1998, 16, 55.

I. T.

➤ **SOLOMON Mihail**, *A treia grefă de inimă*, tr. de Madeleine Karacaşian, Bucureşti, Univers, 1998, 261 p. (Ithaca. Scriitori români din exil). Cu o postf. nesemnată, intitulată *Notă biografică*. (În lb. franceză: *La Troisième greffe du cœur*, Montréal, Humanitas-Nouvelle Optique, 1987). Roman *science-fiction*.

■ *La Troisième greffe du cœur*, Montréal, Humanitas-Nouvelle Optique, 1987.

I. T.

SONNEBERGER Alex, *Răsfăţat şi ameninţat. Romanul unei spovedanii*, Cluj-Napoca, Dacia, 1998, 244 p. Roman confesiune. Sub pretextul nevoii de sinceritate şi cu speranţa în „catharsisul unei spovedanii”, autorul, în vârstă de cincizeci de ani, îşi rememorează viaţa, într-un scenariu filmic („viaţa mi se perindă ca un film cu secvenţe în derulare imprevizibile”) al cărui montaj, deloc banal, înregistrează – în termenii naratorului – un „amestec de ambiţii, aventuri, avataruri, amor, avarii”.

I. T.

❍ **SPERLEA Armand**, *A. D. N.*, fragment dintr-un roman *science-fiction*, COF, I, 1998, 10–11, 47–48.

I. T.

STANCA Dan, *Muntele viu*, Iaşi, Polirom, 1998, 213 p. (Ego. Roman, 8). Roman fantastic. Horia Enescu, cercetător la Institutul de Istorie din Bucureşti, ajuns la vârsta de patruzeci de ani – după ce trăise cu două femei deodată şi eşuase în căsătoria cu jurnalista Narcisa Dragomirescu – întreţine o relaţie ambiguă cu tânărul său prieten Benedict, pe care îl ghidează în tainele filosofiei şi ale religiei, în învăţăturile sfântului Benedict şi ale misteriosului Frederic al II-lea de Hohenstaufen. Într-o intrigă de factură poliţistă şi mistică, montată circumstanţial în România postcomunistă, cu o recuzită de tip eliadesc, prinde contur un scenariu al iniţierii. Protagonistul se dovedeşte înfăptuitorul unui proiect mistic, pus la cale de Benedict, a cărui finalitate este „ieşirea din lume”. Tânărul încearcă să retrăiască experienţa avută în craterul Etnei de Frederic al II-lea de Hohenstaufen şi reuşeşte, la rândul său, să transgreseze timpul. În plan fenomenal, evenimentul e marcat printr-un cutremur, căruia îi cad victimă vecinii lui Horia de la Bucureşti. Critica a vorbit despre un „roman ciudat, frenetic, ambiguu, al unei conştiinţe ultragiate şi misionare” (Dan C. Mihăilescu), ca şi despre un roman „de excepţie, provocator [şi] fascinant” (Miruna Mureşan).

◆ ***, BNR, XLVII, 1998, 18, 70; ***, DOI, IX, 1998, 66, 5; Dumitru Hurubă, *Un roman pe cinste*, OPU, IV, 1998, 3–4, 5; Miruna Mureşan, UC, VIII, 1998, 6, 4; Geo Vasile, *Efectul Nietzsche în reţeta romanului de azi*, LCF, s. nouă, 1998, 31, 16; Dan C. Mihăilescu, DOI, IX, 1998, 66, 5; Dorin Orzan, „*≈ este o carte fantastică*” (interviu cu ~), TMS, s. nouă, IV, 1999, 7, 3; ***, F, XXXIV, 1998, 10, 57; Henri Zalis, *Eul literar ca dualitate*, CNT, 2000, 44, 5.

I. T.

STANCA Dan, *Ritualul nopţii*, Bucureşti Allfa, 1998, VII + 251 p. (Biblioteca Allfa, 151). Cu o pref. de Dan Silviu Boerescu.

Fragment: *Era bun pe timpul lui Ceauşescu*, F, XXXIII, 1997, 12, 72–77. Roman fantastic, construit în cheia „vizionarismului apocaliptic” (Dan C. Mihăilescu). Pe scena României postdecembriste – evocată printr-o acumulare de elemente prozaice, circumstanţiale – se conturează destinul intelectualului Andrei Hossu, un ziarist care, din dezamăgire, îşi abandonează profesia. El ajunge protagonistul unui scenariu ezoteric, devenind „eroul mistic care îşi salvează ţara” (Alex Ştefănescu). Nucleul metaforic al cărţii îl constituie un straniu „ritual al nopţii”, cu puterea de a opri soarele să mai răsară deasupra României, oficiat de unii deţinuţi politici în vremea lui Gheorghiu Dej, şi reluat, în prezentul naraţiunii, de Irina Costin, iubita lui Andrei. „Roman de zile mari, un *Patul lui Procust* al vremii noastre scris de un Camil Petrescu la fel de lucid, dar capabil şi de viziune metafizică” (Alex Ştefănescu).

◆ Alex Ştefănescu, RL, XXXI, 1998, 50, 4; ***, UC, VIII, 1998, 12, 15; Boerescu, *Păcatele*, 96–98.

I. T.

STANCIU Florica, *Palasienii*, Constanţa, Metafora, 1998, 229 p. Roman memorialistic. Sub pretextul reîntâlnirii unui grup de prieteni, foşti colegi de şcoală, cartea face monografia cartierului feroviar Palas din Constanţa.

◆ ***, BNR, XLVIII, 1999, 16, 52; Costache Tudor, ≈, *Reconstituirea unei lumi*, MET, IX, 1998, 3–4, 4.

I. T.

STOENESCU Alex Mihai, *Prizonier în Europa*, Bucureşti, Eminescu – Asociaţia Scriitorilor, 1998, 128 p. (Biblioteca Bucureşti. Proză). Acţiunea aminteşte tangenţial subiectul romanului *Drumul Olandei* (1991). Roman politic, dedicat de autor tatălui său, a cărui experienţă de viaţă o evocă. O notă peritextuală menţionează că la baza naraţiunii stau „fapte reale, documente şi relatări ale unor martori oculari”. Scrisă în dublu registru narativ – dramatic şi epistolar –, cartea se compune din întreţeserea scenelor de anchetă care îl au în centru pe Ştefan Predescu, acuzat de spionaj de puterea comunistă instaurată în România după 1949, cu fragmente din scrisorile pe care acesta i le trimite fiului său. Romanul a fost considerat o „satiră politică” (Alex Ştefănescu).

◆ ***, RL, XXXII, 1999, 8, 4; Alex Ştefănescu, *Gheorghe Gheorghiu Dej ca personaj de roman*, RL, XXXII, 1999, 17, 4.

I. T.

SUCIU Titus, *Pânda*, Timişoara, Amarcord, 1998, 267 p. Roman social. Autorul face, subtil şi inteligent, apologia primordialului, punând în discuţie problema incompatibilităţii de gândire şi comportament dintre cuceritorul străin (insolent, arogant, dispreţuitor) şi taina locului, în ipostaza de matrice, esenţă, revelaţie, comuniune cu sufletul şi legea pământului. Umanizarea, înfrângerea şi purificarea adversarului vin ca stări de iluminare în prezenţa unor forţe care transgresează concretul, spiritualizându-l.

◆ Miruna Mureşanu, UC, VIII, 1998, 6, 4.

A. S.

ŞERBĂNESCU Florentina, *Clanul păianjenilor*, Bucureşti, Universalia, 1998, 315 p. Roman de dragoste. Susana Petroianu, studentă în drept, apoi jurisconsult la o întreprindere textilă trăieşte, cu indiferenţă, evenimentele ultimului deceniu totalitar şi se identifică, în final, cu adevărul mulţimii revoltate. Reflecţiile politice ale autoarei despre „epoca vrednică de plâns” şi despre „tinerii porniţi să-şi apere ţara cu mâinile goale” compromit povestea sinceră, dar rudimentară.

A. S.

✷ **ŞERBĂNESCU Mircea**, *Competiţia*, Timişoara, Eubeea, 1998, 124 p. „Un veritabil roman al «dramelor» din superbiile adolescenţilor" (S. Prodan).

◆ S. Prodan, ~, ≈, CDA, V, 2000, 16, 16.

A. S.

ŞOVU George, *Extemporal la dirigenţie*, Bucureşti, Garamond, 1998, 147 p. (Liceenii). O carte, din nu se ştie ce motive numită roman, construită din banale conversaţii între elevi, între elevi şi profesori, profesori şi părinţi, plus un diriginte care, hotărât să părăsească şcoala, până la urmă se răzgândeşte.

A. S.

TĂNĂSESCU Dan Claudiu, *Fumul depărtărilor*, Bucureşti, Clavet, 1998, 223 p. Fragment: ≈, LTE, VII, 1997, 7, 8–9; 10–11. Roman *science-fiction*. Doi soldaţi sunt răpiţi de o navă spaţială şi petrec treizeci de ani pământeşti într-o altă civilizaţie. La întoarcere, sunt convinşi c-au trăit visul lui Eminescu din *Luceafărul*, marele poet cunoscând, spune autorul, o experienţă asemănătoare cu a lor.

A. S.

TECŞA Ioan, *Crăciun '89*, Bucureşti, E. M., 1998, 317 p. Roman detectiv.

A. S.

❍ **TEODORESCU Ion Dumitru**, *Judith*, fragment de roman, O, s. nouă, 1998, 9, 24–25.

A. T.

THEODORU Ştefan Gh., *Adam şi soţiile sale. Roman. După scenariul cinematografic cu acelaşi nume*, Bucureşti, Editura Societăţii Tempus, 1998, 159 p. Roman senzaţional. Adam G. Anderson, angajat într-o mare firmă americană, cunoaşte un personaj cu puteri supranaturale, care are capacitatea de a face oamenii să dispară, ştergând orice amintire legată de existenţa acestora. Apelând la serviciile sale, Adam G. Anderson comandă, succesiv, dispariţia celor trei femei cu care se căsătorise.

◆ ***, BNR, XLVII, 1998, 19, 84.

A. T.

❍ **TIMOFTE Cristian**, *Cutremurul*, fragment din romanul *Frecţie la imaginea de lemn a preşedintelui*, TMS, s. nouă, III, 1998, 1, 8–9, 15.

A. T.

TONCESCU Nicolae, *1940. Forţa gravitaţiei.* Bucureşti, Viaţa Medicală Românească, 1998, 315 p. Vol. I din ciclul *Slalom printre imperii*, din care mai fac parte *1942. Jurnal de război* (1999) şi *1945. Orizonturi şi trepte* (1999). Roman istoric. Acţiunea alertă şi bine construită se petrece în împrejurările tragice ale cedării Ardealului de Nord, în 1940. Polacek, un nazist notoriu, este lăsat să moară de foame şi de sete de către un grup de antifaşcişti, într-un turn medieval a cărui scară se prăbuşeşte.

M. M.

TROCAN Lelia, *Arta supravieţuirii*, Craiova, Omniscop, 1998, 159 p. Cu o pref. şi o caracterizare de Mihai Creangă pe coperta a IV-a. „Roman-document" (Mihai Creangă) de inspiraţie autobiografică. Urmăreşte, din anii '50 până la căderea comunismului, biografia unui personaj silit să îndure, sub diferite chipuri, violenţa terorii totalitare. În centrul naraţiunii stă figura unei fetiţe care asistă la calvarul propriei familii în lagărul de muncă de la Dropia, la mijlocul deceniului al şaselea. Prin evoluţia sa ulterioară, protagonista va retrăi experienţa traumatizantă a supravegherii, ca obsesie constantă a unei persecuţii politice care îi

afectează viața de familie, îi induce un sentiment de insecuritate cotidiană, îi împiedică realizarea profesională etc. Bazat pe mărturia genuină a memorialului de lagăr, romanul încearcă să construiască un model al terorii reiterate, fără să dispună totuşi de resursele epice necesare.

A. T.

TUDOR Costache, *Zodia Sudului*, Constanța, Metafora, 1998, 175 p. Cu o caracterizare de Ion Roşioru pe coperta a IV-a. Roman de dragoste. Într-un orăşel din apropierea Dunării, învățătorul Radu Livădaru rememorează iubirea sa pentru Elena. Amorul stă sub o determinare geografică: Radu, din sudul Dobrogei, o întâlneşte, în sudul Moldovei, pe Elena, originară din sudul Olteniei. Poveste de dragoste calmă, țesută în rutina unui cotidian fără relief, din mici tandreți conjugale. Singura tensiune, insuficientă pentru a da interes narațiunii, vine dintr-o spaimă difuză, premonitorie, a precarității paradisului casnic.

◆ Ion Roşioru, MET, X, 1999, 1, 6; Hortensia Teodorescu, MET, X, 1999, 1, 6.

A. T.

TUDOR Petru, *Odiseea logofătului Valentin.* I. *Zimbrul de aur*, Reşița, Timpul, 1998, 285 p. Roman de aventuri. Plasat în Moldova anului 1479, urmăreşte călătoria logofătului Valentin, emisarul lui Ştefan cel Mare, până la Genova, pentru un sfat de taină cu un reprezentant al clerului catolic, abatele Sibilețki.

◆ ***, BNR, XLVII, 1998, 13, 49.

A. T.

ȚÂRLEA Cătălin, *Anotimpuri de trecere*, Bucureşti, Albatros, 1998, 380 p. Fragmente: ≈, CNT, 1996, 48, 8-9; ≈, CL, CXXXII, 1998, 4, 6; ≈, APS, IX, 1998, 5, 18–19. Reluat fragmentar: ≈, LTI, 1999, 29, 164. Roman realist al epocii de tranziție postdecembriste. Narațiunea intersectează două destine simetrice. E vorba, pe de o parte, de doctorul Dinu Ioachim, pentru scurtă vreme secretar de stat în guvern, care, incomodat de noua sa postură socială, continuă să aibă nostalgia crâşmei proletare de cartier. Pe de altă parte, e vorba de Matei Bucur, reporter de investigație la „Curierul”, cinic şi arivist, care visează balzacian să domine întregul oraş. Forțat să facă compromisuri politice, şantajat în viața intimă şi, în cele din urmă, țintă a unei campanii defăimătoare, doctorul îşi pierde încrederea în sine şi devine alcoolic. Reporterul, încercând să inducă artificial o psihoză socială legată de o criză alimentară, are revelația derizoriului, înțelege caracterul iluzoriu al puterii şi se sinucide. Eşecul ambelor destine a îndreptățit critica să vorbească despre o narațiune „lipsită de luminița înşelătoare a unei speranțe de salvare, oricât de mici” (Ion Simuț). Totuşi, construcția schematică a personajelor, sondajul interior repetitiv, cauzalitatea mecanică aşezată între eveniment şi evoluțiile psihologice individuale păstrează semnificațiile romanului la nivelul intenției. Sensul degradat al istoriei, prea sărac la nivelul destinului personajelor şi prea convențional la nivel de frescă socială, rămâne insuficient ilustrat sub aspect epic. În schimb, romanul izbuteşte să caracterizeze situații – cum este scena în care nişte pensionari sunt intoxicați cu țuică contrafăcută, ori secvența în care un grup de sociologi desfăşoară o campanie telefonică de dezinformare – valoroase nu prin semnificația lor, ci prin gesticulația colectivă pe care o surprind.

◆ Dan Perşa, *„Cărțile bune răzbat indiferent cine le-a scris, cine le publică şi cine le susține”* (interviu cu Dan Silviu Boerescu), TMS, s. nouă, II, 1997, 1, 5; Peter Quince, EPR, IX, 1998, 4, 19; Miruna Mureşanu, UC, VIII, 1998, 7, 4; ***, RL, XXXI, 1998, 26, 4; Gabriel Dimisianu, RL, XXXI, 1998, 43, 4; Ion Simuț, F, XXXIV, 1998, 11, 19–

22; Ion Roşioru, TMS, s. nouă, III, 1998, 12, 7; Răzvan Voncu, CAI, 1998, 9–12, 107–109; Glodeanu, *Dimensiuni*, 238–240; ***, ~, LTI, 1999, 29, 164; Nicolae Bârna, VR, XCIV, 1999, 5–6, 211–218; Daniel Cristea-Enache, ALA, VIII, 1999, 492, 5; Dimisianu, *Lumea criticului*, 488–492; Micu, *Istoria*, 649; Simuţ, *Arena*, 227–232; Urian, *Proza*, 163–165.

A. T.

ŢUGUI Ion, *Fratele negru – fratele roşu*, Constanţa, Leda, 1998, 169 p. Cu o prezentare nesemnată pe coperta a IV-a. Roman alegoric. Fratele Roşu, simbolul bolşevismului, şi Fratele Negru, simbolul nazismului, încearcă să îl răstignească, pentru a doua oară, pe Călugărul Rugător, un soi de personaj mitico-simbolic, cu semnificaţie cristică.

M. M.

ŢUNEA Simion, *Felicia*, Timişoara, Helicon, 1998, 196 p. Roman de dragoste. Felicia Mihăescu se îndrăgosteşte de Răzvan Nandru. Cei doi vor să se căsătorească, dar mama Feliciei le dezvăluie secretul care face căsătoria lor imposibilă. Ea rămăsese însărcinată cu Felicia folosind material genetic preluat de la academicianul Zaharia Nandru, tatăl lui Răzvan...

◆ ***, BNR, XLVII, 1998, 20, 83.

M. M.

UDUBAE Gheorghe, *Între două iubiri*, Râmnicu Vâlcea, Almarom, 1998, 78 p. Roman senzaţional. Din gelozie, Tereza o ucide pe amanta soţului ei, Idu, şi este condamnată la închisoare. Idu redescoperă astfel intensitatea iubirii Terezei şi, trăind un sentiment de milă care se transformă treptat într-o afecţiune profundă, se îndrăgosteşte din nou de propria soţie.

◆ ***, BNR, XLVIII, 1999, 9, 47.

A. T.

❍ **URCAN Ileana**, *Călătoria*, APS, IX, 1998, 11, 8; *Marcia*, APS, X, 1999, 7–8, 24–25; *Moartea lui Marcus Aurelius*, APS, XI, 2000, 11–12, 34–35, fragmente din romanul *Zăpadă la Roma*.

A. T.

VAIDA POENARU Alecu, *Dans pentru viitor*, Târgovişte, Macarie, 1998, 207 p. Roman de dragoste. Relatează formarea a trei cupluri printre chiriaşii unei pensiuni bucureştene, în ultimii ani ai regimului comunist. Înfiriparea iubirii se desfăşoară după un ritual unic, reluat de naraţiune pentru fiecare dintre cele trei cupluri. Întâlnirii întâmplătoare pe holul pensiunii îi urmează o vizită de curtoazie, un sărut, o noapte de amor şi, a doua zi, căsătoria. Prin modul specific de locuire şi socializare pe care îl imaginează, ≈ exprimă nostalgia unei lumi vechi, interbelice, învăluită de o atmosferă desuetă, care se evaporă odată cu demolarea brutală a imobilului. Supărătoare prin repetiţia tiparelor narative, cartea e lipsită de profunzime în abordarea relaţiilor erotice.

◆ ***, BNR, XLVII, 1998, 22, 66.

A. T.

VAIDA POENARU Alecu, *Pavana pentru dragoste şi adevăr*, Târgovişte, Bibliotheca, 1998, 232 p. Roman de dragoste. Urmăreşte o relaţie erotică aflată în impas, pe fundalul transformărilor politice din preajma Revoluţiei din 1989. Centrată pe căsnicia compozitorului Andrei Codarcea cu balerina Marta Sorescu, naraţiunea relatează criza pe care o traversează cuplul, odată cu angajarea Martei în activităţile subversive ale unui grup revoluţionar care pregăteşte răsturnarea regimului comunist. Fără un interes real pentru evoluţia relaţiei erotice, ≈ explorează povestea de iubire numai în intenţia de a dezvolta o analiză a moravurilor politice pre-

şi post-revoluţionare. Implicarea Martei în viaţa politică după 1989 furnizează un pretext pentru evocarea momentului de constituire a Alianţei Civice şi a asociaţiei Pro Democraţia, a alegerilor din 1992 etc. Textul e lipsit de valoare literară.

◆ ***, BNR, XLVII, 1998, 21, 55.

A. T.

VARLAM Luminiţa, *Trec rânduri, rânduri muritorii*, Bucureşti, Viitorul Românesc, 1998, 311 p. Cu o caracterizare de Magdalena Popescu pe coperta a IV-a. Roman autobiografic. Urmăreşte povestea Anei Grigorescu, fiica unui înalt demnitar comunist, Grigore Pagu. „Subiect fierbinte, pentru care autoarea aproape că nu are antecesori" (Magdalena Popescu), ≈ ilustrează, într-un tablou de fundal, o reprezentare a epocii comuniste din perspectiva cercului de privilegiaţi ai regimului. Desfăşurată pe trei paliere temporale, care segmentează biografia protagonistei în funcţie de ascensiunea şi decăderea comunismului în România, naraţiunea este structurată regresiv, recuperând, din orizontul unui prezent postrevoluţionar devenit trivial, amintirea, scăldată într-o aură mitică, a vieţii sub dictatură. Patroană a unui bordel de lux după 1989, Ana Grigorescu îşi retrăieşte, în rememorări succesive, mai întâi trecutul de actriţă, în anii de glorie ai comunismului, apoi copilăria petrecută în casa de la Buzeşti, odată cu instaurarea regimului totalitar la sfârşitul anilor '40. Oferind un acces inedit la mentalitatea castei conducătoare, textul izbuteşte să proiecteze asupra unei perioade istorice negative o perspectivă idilică, asociind comunismului nu numai o efervescenţă vitală, ci şi sentimentul de protecţie, bunăstare şi abundenţă. Dincolo de reconstrucţia mitică a dictaturii, se conturează şi firul unei evoluţii ideologice care surprinde, de-a lungul unei istorii personale, mai multe atitudini politice, de la senzaţia de izolare socială a copilului de activist din anii '50, la tentaţia adolescentină a frondei, până la justificarea matură a „comunismului curat", camuflaj transparent al egoismului şi al satisfacţiei individuale. Menţinându-se între limitele strict autentice ale perspectivei, ≈ rămâne o carte interesantă ca document socio-istoric.

● Premiul Uniunii Scriitorilor din România pe anul 1998.

◆ ***, AZI, 1998, 55, 2; Gabriel Rusu, *Gustul istoriei*, LCF, s. nouă, 1999, 23, 23; Geo Vasile, TMS, s. nouă, IV, 1999, 8, 7; Octavian Soviany, CNT, 1999, 38, 5.

A. T.

VASILIU Mircea, *Iadul verde*, Brăila, Vascoremo, 1998, 194 p. Roman realist. Cronică a unei operaţiuni de despădurire în România anilor '60, ≈ ilustrează, într-un mod care aminteşte de acela al romanelor proletcultiste, înfruntarea dintre puterea civilizatoare a omului şi stihiile naturii. Reluând personaje dintr-un roman anterior, *Bună seara, Maria!* (1993), naraţiunea pune în centru figura lui Alexandru Vlăsceanu, inginer pe remorcherul Zimbrul, însărcinat cu îndeplinirea lucrărilor de defrişare. Angajat într-o luptă nobilă pentru recuperarea a 1500 ha de teren omise de hărţile oficiale, eroul – figură exemplară, caracterizată de simţul datoriei şi de o etică proletară – pare desprins din literatura unei alte epoci. În fundal, cartea realizează o evocare a mediului uman marinăresc, lipsită de simţul pitorescului şi contaminată de spiritul triumfalist al propagandei comuniste.

◆ ***, BNR, XLVII, 1998, 22, 67.

A. T.

❍ **VELICAN Sabin**, *Moartea unui preot martir*, CAT, III, 1998, 2, 22–23; CAT, III, 1998, 4, 9, fragmente din romanul *Fărădelege*.

A. T.

✷ **VELICAN Sabin**, *Robii destinului*, Târgu Jiu, Alexandru Ştefulescu, 1998, 380 p. Face parte din ciclul *Marea călătorie*, alături de *Încântare* (1994) şi de *Răzvrătitul* (1995), conform informaţiei de pe coperta a IV-a a romanului *Răzvrătitul*, Târgu Jiu, Alexandru Ştefulescu, 1995.

A. T.

VREMULEȚ Constantin, *Profesoara şi gardianul*, Galaţi, Porto Franco, 1998, 215 p. Cu o caracterizare pe coperta a IV-a de Romul Munteanu. Roman complex, care dezvoltă, în registru suprarealist, subiectul terorii staliniste, conturând, prin reconstrucţia onirică a unei realităţi istorice, o parabolă a unui univers concentraţionar. Urmărind constituirea unei şcoli într-o închisoare comunistă, prin aducerea din oraş a unor cadre didactice „civile", naraţiunea se centrează pe destinul Marthei Steriad, profesoara însărcinată să predea engleza. Evocarea şcolii din penitenciar pune în evidenţă ambiguitatea statutului profesorilor: între zidurile închisorii, aceştia au un regim identic cu al prizonierilor, trăiesc după gratii, sunt obligaţi să facă plimbări în cerc în curtea interioară şi sunt văzuţi de ceilalţi ca deţinuţi. Mizând pe ambivalenţa suprarealistă a spaţiilor şi a obiectelor, cancelaria, amenajată într-o celulă, slujeşte totodată ca dormitor comun. Naraţiunea întreţine o confuzie voită între sferele civile ale existenţei şi mediul penitenciar, insinuând condiţia carcerală ca o stare de identitate incertă, care pune la îndoială datul libertăţii, lăsând mereu deschisă posibilitatea unei reinterpretări a propriului statut. Răsfoind o colecţie cu fotografii de infractori, Martha Steriad îl recunoaşte, între deţinuţi, şi pe soţul ei; documentul poliţienesc se substituie astfel albumului de familie, infiltrându-se în straturile intime ale memoriei afective. Dincolo de evocarea prezenţei tentaculare şi invazive a închisorii, se dezvoltă povestea de dragoste dintre Martha Steriad şi ofiţerul Armand. „Profesoara" şi „gardianul" trăiesc o iubire care implică sentimente şi mobiluri afective desprinse parcă dintr-un scenariu idilic; în realitate, iubirea lor, prinsă în ţesătura experienţei carcerale, însoţeşte expansiunea inevitabilă a închisorii în existenţa comunităţii. Armand, care o împuşcă pe Martha în timp ce aceasta încearcă să escaladeze zidul penitenciarului, făcându-i evadarea imposibilă, ilustrează perspectiva tragică a ideii de închisoare generalizată. Situat în tradiţia prozelor kafkiene, atât prin viziunea sumbră, cât şi prin tendinţa de transfigurare parabolică a realităţii, ≈ izbuteşte să evite abstractizarea, exploatând ambivalenţa obiectelor şi a sentimentelor familiare, precum şi capacitatea lor de transformare în instrumente ale unei terori politice.

◆ ***, BNR, XLVII, 1998, 14, 62; Mihai Avramescu, *„≈ – o carte împotriva primitivismului"* (interviu cu ~), PRF, VIII, 1998, 3–4, 3; ***, RL, XXXI, 1998, 12, 4; Constantin Dram, CL, CXXXII, 1998, 4, 16; Marcel Crihană, AMR, IV, 1998, 6, 6; Emil Manu, VR, XCIII, 1998, 7–8, 185–187; Al. Florin Ţene, CL, CXXXII, 1998, 8, 40 ; Constantin Trandafir, F, XXXIV, 1998, 9, 26–29; Ion Roşioru, TMS, s. nouă, III, 1998, 10, 6.

A. T.

ZAMFIR Mihai, *Educaţie târzie*, I, Bucureşti, Cartea Românească, 1998, 235 p. Fragment: *Un colţ de Bucureşti*, SXX, 1997, 4–5–6, 204–221; II, Bucureşti, Cartea Românească, 1999, 263 p. (Cartea românească de proză). Roman psihologic. Inspirat de cartea lui Flaubert, *Educaţia sentimentală*, pe care o evocă prin titlu, ≈ ilustrează o iniţiere erotică târzie. Arhitectul Alexandru Şerban, descendent al unei vechi familii bucureştene, se îndrăgosteşte de Cora, trăind, la aproape cincizeci de ani, fascinaţia iubirii şi tentaţia relaţiei extraconjugale. Cu douăzeci de ani

mai tânără, Cora nu reprezintă pentru Alexandru doar promisiunea unei vieți noi, ci și o modalitate de descoperire a alterității, într-o complexă stratificare de contraste sociale și de experiențe politice. Plasată imediat după evenimentele din decembrie 1989, narațiunea proiectează povestea de dragoste pe fundalul manifestărilor anticomuniste din primăvara anului 1990, într-un context ambiguu, de incertitudine și risc, în care Bucureștiul revoluționar este invadat de mineri și bântuit de perspectiva războiului civil. Protagonistul resimte simultan, deși pe planuri diferite, prospețimea sentimentului de iubire, revelația unei lumi noi și a unui orizont politic necunoscut. Totuși, ca și în istoria noastră postrevoluționară, noul nu se asociază inocenței, ci stării de confuzie și vulgarității. Alexandru, care intră în existența Corei, descoperă un mediu în care mizeria se împletește cu promiscuitatea. De la reședința aristocratică a familiei Șerban, la apartamentul sufocant al Corei dintr-un bloc de la periferia capitalei, protagonistului i se dezvăluie o lume cu moravuri de mahala, cu ritualuri mic-burgheze și cu apetit pentru scandal. Aventura erotică se desfășoară, monocromatic, în registru negativ, silindu-l pe Alexandru să suporte infidelitatea Corei, șantajul fostului ei soț, violența verbală și fizică, într-o experiență odioasă și neasumabilă. În mod previzibil, protagonistul alege să se reîntoarcă la soție, regăsind nu numai valorile familiei, ci și relicvele unei tradiții transmise de-a lungul mai multor generații, semne ale unei eredități care compensează estetic deziluzia și dezgustul erotic. O lume aseptică, produs implicit al confortului, al curățeniei și al vechimii, constituie ficțiunea de sanatoriu care încheie aventura lui Alexandru Șerban. Romanul ascunde astfel o morală a retragerii, care implică, în același timp cu reprimarea trăirii afective, și dezinteresul față de scena politică. Explicabilă, această etică a evaziunii evocă totuși un eșec al „educației sentimentale”, care traversează existența protagonistului fără a-i altera comportamentul, datele biografice ori structura sufletească. Falsă inițiere erotică, ≈ reprezintă o aventură care nu izbutește să deschidă perspective asupra unor dimensiuni diferite ale existenței, dovedindu-se, în cele din urmă, cronica unei experiențe dispensabile.

◆ Ioan Stanomir, LCF, s. nouă, 1999, 7, 5; George Pruteanu, DIL, VII, 1999, 317, 13; ***, BNR, XLVIII, 1999, 15, 57; Octavian Soviany, CNT, 1999, 17, 4; Ileana Comănescu, CAI, 1999, 6–7, 82–84; Virgil Mihaiu, RL, XXXII, 1999, 48, 10; Daniel Ștefan Pocovnicu, CL, CXXXIII, 2000, 1, 23.

A. T.

ZARIFOPOL Dinu, *Șah la rege*, III, v. *Naufragiul*, I, 1994.

✸ **ZAVULOVICI Dan-George**, *Ratații*, Pitești, Exas Aqua, 1998.

◆ C. Rogozanu, OBC, I, 2000, 24, 26 .

A. T.

❍ **ZĂRNESCU Constantin**, *Despre tauri și despre „animalul” din om*, fragment de roman, ALC, II, 1998, 5, 11.

A. T.

1999

ACHIM George, *Iubiri ratate*, Râmnicu Vâlcea, Almarom și Zoom, 1999, 162 p. Scurt roman fantastic, în genul realismului magic profesat de Mircea Eliade. Faptele, plasate în lumea satului oltenesc, în timpul dictaturii comuniste, sunt regizate de diavoli, al căror conciliu „de dare de seamă și alegeri” se desfășoară într-o atmosferă specifică ședințelor de partid ceaușiste.

I. I.

ADAMESCU Alice, *Credință, speranță, iubire*, București, Editura Lumină Din Lumină Vă Doreşte Viață Lină!, 1999, 174 p. Cu o pref. a autoarei. Textul este însoțit de mai multe poeme, aparținând aceleiaşi scriitoare. Palidă însăilare romanescă restituind, pe un ton de un patetism asumat, tribulațiile sentimental-matrimoniale ale unor cupluri trăind în mediu cosmopolit, în prima jumătate a sec. al XX-lea. Fără valoare literară.

I. I.

✸ **ALB Lia**, *Între Paşti şi Crăciun*, [Arad], Mirador, 1999. „Reprezintă continuarea romanului *Senioria țărănească* (1997)" (Gh. Mocuța).

◆ Gh. Mocuța, *~: intervalul simbolic*, ARCA, X, 1999, 10–11–12, 193–196.

I. I.

ALECSA Lucian, *Recurs la joc secund*, Botoşani, Axa, 1999, 152 p. Roman al patologiei majore, rezidând în scindarea conştiinței. Personajul principal, un intelectual cu pretenții, îşi trăieşte stările de alteritate prin cafenele, raportându-se permanent la Emil, un prieten de profesie pictor, pentru a ajunge, în final, să-şi sistematizeze delirul printre pacienții unui ospiciu. Ultimul cap., conceput sub formă dialogală, încearcă să arunce o punte între cioburile aceleiaşi conştiințe, în speranța unei epifanii salvatoare. Text greu de parcurs, la limita coerenței.

I. I.

ALECU Viorel, *Ultimii ani*, Bacău, Corgal Press, 1999, 128 p. (Prozatori contemporani). Cu o pref. de Eugen Budău. Roman al unei vârste, senectutea. Profesorul Grigore Vântu face, după 1989, o excursie în Italia, prilej cu care cunoaşte pe mult mai tânăra Anda Trifu, de profesie medic, față de care simte o puternică atracție. Delicatețea platonică a relației dintre cei doi se transformă, în partea a doua a cărții, în afecțiunea protectoare a bătrânului dascăl față de fiul femeii, pe care-l ajută în formarea sa intelectuală. Tonalitatea evocării aminteşte de *Adela* lui G. Ibrăileanu.

◆ Simion Bărbulescu, *Altfelitatea unor povestiri şi romane contemporane*, CL, CXXXIII, 1999, 9, 10; Gheorghe Lăzărescu, *Romanul unui istoric literar*, UC, X, 2000, 4, 4.

I. I.

✸ **ALEXANDRU Şerban**, *Omul e mort*, Iaşi, Eurocart, 1999.

◆ Cornelia Leonte, *Omul e mort sau poate că nu*, DAC, XI, 2000, 39, 56–57.

I. I.

ALIFANTI Stelian, *Familia Almanari*, Bucureşti, Univers Enciclopedic, 1999, 80 p. Scurt roman sentimental. Grecoaica Marinela, văduvă a contelui italian Luciano Almanari, stabilită la Galați, în prima jumătate a sec. al XIX-lea, lasă moştenire unui nepot o vioară Stradivarius, bun al familiei, punându-şi urmaşii să jure că n-o vor înstrăina până când instrumentul va împlini vârsta de trei sute de ani, adică în anul 2021. Atât şi nimic mai mult.

I. I.

AMORAN Lucian-Claudiu, *În gol*, Bucureşti, Albatros, 1999, 172 p. Roman al unei pasiuni intelectuale, scrisul. Iulian Raicu, autor bucureştean de literatură *science-fiction* şi de romane polițiste, intră peste noapte în posesia unei mari averi, lăsată de un unchi din America Latină. Loc unde şi pleacă, torturat de ideea scrierii unei capodopere, aspirație pe care şi-o descoperă doar după ce devine bogat. Imaginea, de tot hazul, a lumii cosmopolite cu care Lucian Raicu intră în contact la antipozi este conturată prin apelul la mijloace epice

rudimentare, similare, ca eficacitate literară, cu cele vizând verosimi-litatea – rezidual-cabotină – a evenimentelor la care participă.

◆ Simion Bărbulescu, *Romanul-eseu*, LCF, s. nouă, 1999, 27, 16; Alex Ştefănescu, *Prozatori tineri*, RL, XXXII, 1999, 32, 4.

I. I.

ANDRU Vasile, *Păsările cerului*, Bucureşti, Allfa, 1999, 173 p. (Romanul românesc contemporan). Cu o pref. de Gheorghe Crăciun şi o *Introducere în Timpul romanului* semnată de autor. Fragmente: „*Ca şi cum soarele aici l-am fi îngropat”*, LCF, s. nouă, 1991, 38, 10; *Demolare nocturnă*, VR, LXXXIX, 1994, 9–10, 51–58; *Tofana şi consulul Zed*, CNC, VII, 1996, 10, 7–11. Roman de atmosferă dedicat demolării Bucureştiului istoric, în ultimul deceniu de dictatură comunistă. Prin imaginea Tofanei Melidon, tânăra care ia lecţii de „normalitate psihologică” întrucât speră să plece din ţară şi se teme de Securitate, şi prin cea a lui Sandu Tariverde, boemul „atipic” aciuat prin imobilele bucureştene sortite demolării, intrăm în contact cu o umanitate care-şi trăieşte letargic, fără speranţă, eşecul existenţial, reieşind din conştientizarea limitei, a neputinţei de a reacţiona cu demnitate în faţa arbitrarului generalizat. Celor doi li se alătură naratorul, la rândul său un învins, în ciuda lucidităţii de care dă dovadă în restituirea dramei. „Tehnic vorbind, ≈ e un roman lucrat cu mână sigură, fără sincope – în ciuda caracterului său pe alocuri eliptic – cu o mare precizie a notării şi cu economie de mijloace” (Gheorghe Crăciun).

◆ Radu Voinescu, *Romane de ieri şi de azi*, LCF, s. nouă, 2000, 44, 4.

I. I.

ANGHEL Valeriu, *Ispita*, Bacău, Plumb, 1999, 176 p. Roman politic dedicat corupţiei din fosta economie socialistă. Protagonistul, originar din regiunea în care este plasată şi acţiunea romanului *Printre şătrari* (1998), de acelaşi autor, reînvie, prin evocarea propriilor fapte, atmosfera profund viciată în care s-a trăit în timpul dictaturii comuniste. Prin comparaţie, deficienţele capitalismului, amintite în partea finală a cărţii, apar minore. Neînsemnate în raport cu enorma risipă făcută în numele proprietăţii de stat, într-o jumătate de secol de minciună şi de furt „cu acte în regulă”.

I. I.

BACIU CODREANU Tudor, *Coroana heraldică*, [Braşov], Transilvania Express, 1999, 188 p. Tentativă de roman istoric. Siegfried Knnuff, un sas din Braşov, cunoaşte în tren pe tânărul Tudor Iacub, fiu de ţărani români din satul Veta, din centrul Transilvaniei, despre care îşi formează părerea că ar fi un scriitor de mare viitor. Amant al unei stranii doamne D'Albon, de stirpe burbonică, şi autor de tratate predate Academiei Române spre publicare, Siegfried îl duce pe Tudor la Cotroceni, pentru a o cunoaşte pe regina Maria, aflată încă în doliu, după moartea, în 1927, a lui Ferdinand Întregitorul. Ton de găunoasă dezbatere etică pro-monarhică, pus în lumină prin lungi discursuri bazate pe informaţii de tip enciclopedic, parazitând un epic ca şi inexistent.

I. I.

✸ **BANCEA Melania**, *Al optulea*, Târgu-Mureş, Edipres Tipo, 1999. „Simina, prezentă la întâlnirea de douăzeci de ani de la absolvirea liceului, rememorează zbuciumata relaţie cu Oc.[tav], ajuns patronul discotecii «8»” (Constantin M. Popa).

◆ Constantin M. Popa, *Literatură medie (Reţeta succesului)*, MOZ, II, 1999, 8–9, 11.

I. I.

BARBORICĂ Corneliu, *Crima de la km. 99*, Bucureşti, Allfa, 1999, 138 p. (Pisica neagră). Roman poliţist, cu acţiunea plasată în Bucureştiul anilor 1989–1991, în medii ale speculei şi crimei.

C. T.

BĂILEŞTEANU Jean, *Sfântul drac sau Judecata de... acum*, Craiova, Editura M. J. M., 1999, 172 p. Cu o pref. de Tudor Nedelcea. Fragment: ≈, MOZ, I, 1998, 2, 9. Roman rural. Cartea este alcătuită dintr-o suită de povestiri întreţesute, născute unele dintr-altele, configurând imaginea unui sat şi a unei colectivităţi ţărăneşti din sudul României, în a doua jumătate a sec. XX. Prin rememorările câtorva dintre personaje sunt aduse la viaţă lumea cazonă din perioada ultimului război mondial, istoria colectivizărilor forţate din anii ’50 ori universul concentraţionar din închisorile de drept comun.

◆ Geo Vasile, CNT, 2000, 36, 6.

L. Pv.

BĂLAN Ioana, *Ally*, *frumoasa din lagăr*, Bucureşti, Corrida, 1999, 91 p. Cu o postf. de Marcel Ion Fandarac, *Aproape de nebunia divină...*, şi o postf. de Barbu Cioculescu, *Un artist lucid şi amar*. Cartea este dedicată poetei Veronica Porumbacu. Roman suprarealist. Pretextul epic este acela al căutării de sine, ca identitate subiectivă. Protagonista, pictoriţa Albertine, pierde progresiv, precum într-un joc de oglinzi paralele, percepţia graniţei dintre inspiraţia artistică şi pura patologie mentală.

C. T.

❍ **BĂLĂIŢĂ George**, *Caruso – fragmente*, fragment de roman, F, XXXV, 1999, 5, 51–59.

L. Pv.

BÂRLEA Ovidiu, *Drumul de pe urmă*, Cluj-Napoca, Clusium, 1999, 299 p. Roman rural. Acţiunea se desfăşoară în Munţii Apuseni, între cele două războaie mondiale. Cartea oferă o frescă autentică a societăţii ţărăneşti transilvănene din epocă. Autorul evită însă, cu grijă, excesele „antropologice” (în ceea ce priveşte limbajul regional sau cutumele vieţii rurale), astfel încât lectura nu este deturnată de la miza sa principală, care rămâne construcţia şi motivaţia existenţială a personajelor.

C. T.

BELIGAN Anamaria, *Scrisori către Monalisa*, Iaşi, Polirom, 1999, 310 p. Fragment: *Sarea pământului*, O, s. nouă, 1998, 7, 24–26. Roman realist, pe tema exilului. În 1982, într-un lagăr de refugiaţi vest german, Matei (un român suferind de amnezie parţială) trăieşte o existenţă abulică, oscilând între o perspectivă hiperrealistă şi una suprarealistă cu privire la lumea prin care se mişcă. Stilul autoarei o apropie – fără excese, totuşi – de maniera prozei fracturiste a anilor 2000.

◆ Cristina Chevereşan, *De cealaltă parte*, O, s. nouă, 2000, 1, 7; 24; Magdalena Roibu, *Arcadia ca infern*, O, s. nouă, 2000, 1, 7; Mircea Mihăieş, *„Un român exilat în Pacific”,* O, s. nouă, 2000, 1, 5; ***, *Scriitori*, 58–60.

C. T.

BICLEANU Dima, *Buimatic prin lume*, Iaşi, Polirom, 1999, 163 p. Cu o pref. de Dan C. Mihăilescu. Conform unei notiţe din final, textul a fost redactat între februarie–iunie 1989. Roman psihologic, comentat de prefaţator ca fiind impregnat de „priapism metaforic” şi de „pansexualism psihedelic”. Imaginarul epic, dominat de senzualism, prezintă devenirea interioară a unor adolescenţi, în anii ’60–’70 ai sec. trecut.

C. T.

✸ **BLAJ Emilian**, *Maria, probabil un înger*, f. l., Niculeasa, 1999, 124 p. Roman poliţist.

◆ Simion Bărbulescu, *Limite şi exigenţe ale romanului policier*, LCF, s. nouă, 1999, 17, 10; Dan-Silviu Boerescu, *Aromele gumei de mestecat*, CNT, 1999, 15, 5.

M. M.

❍ **BLEOCA Liviu**, *Moartea în biblioteca de buzunar*, APS, X, 1999, 4, 26, fragment din romanul cu titlu omonim.

L. Pv.

BOLDUREANU Ioan Viorel, *Casa şi memoria lui Avram Procator*, Timişoara, Marineasa, 1999, 284 p. Fragment: *Alegerea locului de casă* (romanul e intitulat *Memoria şi casa lui Avram Procator*), O, XXXIX, 1988, 28, 4–5. Conform unei notiţe din final, textul a fost încheiat în 2 octombrie 1988. Roman rural, cu acţiunea plasată în Sămăctar (un sat izolat din Banat), în anii ’40.

▼ Fragment: ≈, în vol. ***, *Zona*, 28–41.

◆ Marcel Tolcea, *Ce aveţi pe masa de lucru în acest moment, dragi scriitori?*, O, s. nouă, 1995, 1, 5; Petru M. Haş, ARCA, XI, 2000, 1–2–3, 135–138; Dana Gheorghe, OBC, I, 2000, 10, 26.

C. T.

BOTONCEA Ecaterina, *Cutia cu vechituri*, Târgovişte, Sfinx 2000, 1999, 129 p. (Manuscris). Roman psihologic. În Bucureştiul de după 1989, Vera, medic anestezist, retrăieşte mental o suită de evenimente personale, mai ales din perioada copilăriei. Memoria voluntară, aliată cu un gust nuanţat al analizei, dau romanului nota de autenticitate necesară unei proze subiective.

L. Pv.

❍ **BREBENEL Cristian George**, *Guvernă-mântul general al genezei*, CTN, IX, 1999, 26–29, 14–15, 16–18; *Guvernământul general al genezei*, CL, CXXXIII, 1999, 3, 15–16, fragmente din romanul *Guvernământul general al genezei: prea îndelung tratat de panică şi patetism exorcizat benign sub formă de roman.*

C. T.

✸ **BRENCIU Mircea**, *Cu masca pe figură. O feerie scatologică*, Braşov, Aldus, 1999, 251 p. „O cronică a mediilor publicistice şi artistice din anii ’70” (Octavian Soviany).

◆ Octavian Soviany, *Darie Magheru merită un roman*, CNT, 1999, 12, 7; Popescu, *Editoriale*, 143–146.

I. I.

BUCHERU Ion, **Ştefan IUREŞ**, *Imperiul*, Bucureşti, General Partner, 1999, 318 p. Roman poliţist. În New-York-ul sfârşitului de mileniu, un uriaş imperiu al crimei organizate, unificând majoritatea mafiilor internaţionale sub mâna de fier a unui magnat de geniu, încearcă să obţină conducerea lumii prin înlocuirea, cu o sosie, a Secretarului general al ONU. Naraţiunea, alertă şi ingenioasă, se revendică integral de la motivul literar al „teoriei conspiraţiei” şi propune o ţesătură complicată de planuri (paralele, suprapuse, interferente, bazate pe scenarii financiare, politice, sociale etc.), precum şi o suită de personaje conturate pregnant, care conferă romanului un coeficient semnificativ de verosimilitate.

◆ ***, RL, XXXII, 1999, 38, 4.

C. T.

❍ **BUDA Bujor**, *Teroriştii la Arad*, ARCA, X, 1999, 4–5–6, 94–101, fragment din vol. al II-lea al romanului *Dosarul cu pete*.

C. T.

BUZURA Augustin, *Recviem pentru nebuni şi bestii*, Bucureşti, Univers, 1999, 455 p.

Fragmente: ≈, LTI, 1992, 4, 74–79; *Întrebări,* ≈, LTI, 1996, 18, 103–113; *Libertatea: mod de întrebuințare*, LTI, 1998, 26, 69–77; ≈, RL, XXXI, 1998, 38, 14–15; ⁎*⁎, LTI, 1999, 29, 189. Roman de analiză psihologică. Matei Popa este un incomod gazetar în România postdecembristă. Dezvăluirile sale riscă să compromită interesele unor cercuri de putere, obligate astfel să exercite presiuni ce balansează între oferte pecuniare şi ameninţări cu suprimarea fizică. Dacă cele dintâi se spulberă la impactul cu platoşa verticalităţii personajului, ultimele par a se îndrepta către o tragică finalizare. Romanul nu este radiografia, ci, mai degrabă, tomografia trăirilor unei conştiinţe în exasperantă căutare a căii spre lumină, înţeleasă ca metaforă a unui echilibru vital necesar. Personajul face parte din categoria introvertiţilor, pe cât de vulnerabili în raport cu propria conştiinţă, pe atât de coriacei în relaţia cu exteriorul. Indivizi veşnic bântuiţi de nelinişti, de temeri, de contradicţii, dependenţi de introspecţie, obsedaţi de interogaţii chinuitoare, sfâşietoare, dar generatoare de text. Cartea reprezintă, de fapt, lunga confesiune a unui asemenea suflet retras, pentru clarificări, în faţa colii albe de hârtie, într-o disperată tentativă de eliberare de sub presiunea fantomelor trecutului. Romanul devine, astfel, şi monografia unei fobii, a fricii de un destin ucigaş căruia i-au căzut pradă şi toate iubirile bărbatului, făpturi inteligente, delicate, răbdătoare, de la care a aşteptat salvarea. Mântuire care, departe de a se fi împlinit, s-a transformat în culpă torturantă. Angajamentul justiţiar postdecembrist se leagă şi de acest disperat efort de exorcizare a răului, continuare încrâncenată de impunere a adevărului, cu orice mijloace. Protagonistul imaginează scenarii terapeutice precipitate, confuze, haotice, riscante, căci implică recluziunea sau, mai grav, extincţia. Ultima nu doar întrezărită, ci asumată adesea cu calm, linişte, bucurie. O stare ataraxică în care omul tracasat, hăituit, ostenit se refugiază. Cum va face casă bună strania lumină a indiferenţei masculine cu dorinţa de iubire a unei femei, e greu de imaginat. O probabilă explicaţie s-ar afla în adânca cerebralitate a tuturor apariţiilor sexului frumos, dispuse la sacrificiu suprem, graţie adâncii pasiuni-recunoştinţe încercate în relaţia cu bărbaţi aparent inerţi, imobilizaţi de o stranie pornire de anulare a sinelui. Roman al căutărilor, al clarificărilor, al nelinişții continue, ≈ e o carte tristă despre o umanitate în derută. Un roman uneori dezolant, fără a fi deprimant, în măsura în care nu îndeamnă la nefaptă, ci, dimpotrivă, mobilizează aspiraţiile sănătoase spre disciplină, rigoare, toleranţă, compromis, tematizare superioară, dar terestră a fiinţării.

◆ Luminiţa Codrea, AZI, 1993, supl. literar din 1 iunie, 13; Dan C. Mihăilescu, DOI, X, 1999, 25, 15; Eugen Velican, CAT, IV, 1999, 3, 15; Marius Ardelean, AST, 1999, 8, 32–33; Roxana Ristache, AST, 1999, 8, 33, 34; Mona Manuela, AST, 1999, 8, 34; Gabriel Dimisianu, *Nici învins, nici învingător*, RL, XXXII, 1999, 39, 4; Vlad Sorianu, ATN, XXXVI, 1999, 10, 4; Nicolae Bârna, *Realismul etic*, CNT, 1999, 44, 7; Urian, *Proza*, 86–89; Mircea Cau, CAI, 2000, 1, 79–81; Octavian Soviany, LCF, s. nouă, 2000, 5, 5; Ion Simuţ, *Comedia vieţii literare*, F, XXXVI, 2000, 5, 5–6; Anghelescu, *Cămaşa*, 142–144; Micu, *Literatura*, 270.

D. G. B.

CALVUS Jehan, *Bumgardes al II-lea*, Bucureşti – Târgu Mureş, Universal Dalsi, Arhipelag, 1999, 342 p. Roman oniric. Din „cele o mie de atitudini posibile în faţa vieţii" (André Gide), ~ optează pentru aceea a amintirii. Apucând calea rememorării, popasul firesc este în Ţara Mnemossyei, ţinut nu foarte întins, dar cu deschideri spre Tărâmul Viselor, unde se află Insulele Închipuirilor, topos hieratic centrat pe Pădurea subterană a viselor. Un straniu Babel, aşadar, prin măruntaiele catacombelor

neterminatei cate-drale a Fanteziei unui romancier ce scrie „un codex postmodern [...], sinteză onirică şi culturală a lumii" (Ruxandra Cesereanu).

◆ Ruxandra Cesereanu, EX, XXXII, 2000, 7–8–9, 6.

D. G. B.

CATANOY Nicholas, *Indian Summer*, Piteşti, Paralela 45, 1999, 259 p. (Cărțile exilului). Roman autobiografic ce derulează, într-o scriitură de maximă naivitate, povestea procesului de adaptare a medicului Dan Damiano la spațiul Nacadei (Canadei), în care a emigrat.

◆ ***, BNR, XLVIII, 1999, 24, 118.

D. G. B.

CĂLUGĂRU BACIU Elena, *Din nou Cain*, Bucureşti, Amurg Sentimental, 1999, 110 p. Cu o pref. de Marcel Crihană. Roman autobiografic construit pe canavaua biblică a fratricidului, cu acțiune proiectată în anii tulburi ai dictaturii proletariatului, urmărind traiectul convulsiv al existenței familiei doamnei Boia, văduvă cu trei copii, în urma trădării acesteia de către fratele ei, Mitu, parvenit abject, vândut noului regim. Amintirea nu se cantonează obsesiv asupra sordidului istoriei, ci străbate şi spațiul senin al copilăriei fericite, în pagini de un lirism minat, din nefericire, pe vaste suprafețe, de tonul de litanie specific prozei lui Zaharia Stancu.

▼ Fragment: ≈, în vol. ***, *Animascopii*, 75–88.

D. G. B.

CERNEȚ Laurențiu, *Voia Domnului*, Timişoara, Augusta, 1999, 259 p. Cronică de familie. Ştefan Mohora, preot tânăr în Prund, sat de-al pandurilor Vladimirescului, rămas văduv, o aduce în casă pe la fel de tânăra învățătoare Gena, văduvă şi ea. Mărginit, rigid, soț şi părinte mediocru, Ştefan Mohora poartă tara ascunsă a unei paternități debile şi povara surdă a ratării unei vocații. Până să devină un stereotip lexical, „voia Domnului" traduce destinul plat al unui personaj pe care vârtejul convulsiv al istoriei îl târăşte de nicăieri înspre niciunde, într-o ființare fără registru superior. Nimic din ceea ce este uman nu lipseşte preotului, dar puțin din ceea ce i-ar fi putut conferi sfințenie îl înnobilează. Romanul nu este însă cartea unui singur personaj. Alături de Ştefan Mohora, cu un plus de pregnanță, stă soția acestuia. Plecată de acasă mai mult dintr-o ambiție, femeia realizează în scurt timp că bravura sa fusese inutilă. Satul e sărac, soțul, de asemenea. Doar fibra trainică a neamului orgolios şi înstărit al Cudavilor, din care se trage, şi obligațiile materne o fac să nu capituleze. Gena Mohora ar fi putut deveni o Persidă a Olteniei, dacă acel adânc instinct al feminității sale ar fi fost mai exact intuit şi exploatat. ≈ mai este însă şi romanul lui Tudor Mohora, mezinul familiei, prin a cărui poveste ieşim din timpul anchilozat al tradiției şi intrăm în vârtejul convulsiv al unei istorii aparent fără nicio noimă. E zona în care romancierul se mişcă dezinvolt. Bine informat, stăpânind diverse tehnici ale picturii sociale, vădit implicat afectiv în operațiunea de recuperare a unui cronotop, ~ se dovedeşte un demn urmaş al lui Marin Preda, mai puțin darul esențializării, textul fiind adesea saturat de informație. Deşi prozatorul nu s-a apucat de treabă decât după o serioasă, îndelungă acumulare a informațiilor, laboratorul său lasă impresia de hambar. Astfel încât, deşi povestea familiilor Florian Cudava şi Mohora se impun ca fireşti, prezența în text a lui Nelu Gârdan, cârciumarul din Prund, care-l pomeneşte pe

Sfântul Augustin în meditațiile sale creștine, devine oțioasă. Asta fără a nesocoti și prețui la justa valoare priceperea prozatorului „de a imagina genealogii" (Alexandru Ruja), în buna tradiție a realismului transilvănean.

◆ Ruja, *Parte*, II, 25–27;

D. G. B.

✷ **CERNICA Niadi**, *Cartea sorților*, Brașov, Arania, 1999, 142 p. Fragment: *Scrisoare din Musarah*, COT, I, 1999, 1, 41–44. Roman epistolar „ce rescrie *Toate pânzele sus!*, al lui Radu Tudoran" (Simion Bărbulescu).

◆ Alex Ștefănescu, RL, XXXII, 1999, 32, 4; Simion Bărbulescu, CL, CXXXIII, 2000, 2, 38–39.

D. G. B.

CHIȘA Elisabeta, *Sub semnul lui Chopin*, [Arad?], [1999?], 254 p. Roman de dragoste. Cristi, farmacistă, văduvă în pragul vârstei a treia, caută încă iubirea. Pasiunea pentru cardiologul Alin e sortită eșecului, din pricina indeciziei bărbatului. Din fericire, în mod miraculos și salvator, apare universitarul Domi, iar viața cuplului poate reîncepe. Însemnări jurnaliere cuminți, de uz personal, sunt redirecționate, prin ordonare și stilizare, spre romanesc, rezultatul fiind un corpus edulcorat, vulgarizator pe vaste suprafețe.

D. G. B.

CIOBANU Dragomir, *Inocenții*, I–II, Timișoara, Mirton, 1999, 310 + 326 p. Cu o prezentare de Marcel Tolcea pe coperta a IV-a a vol. I și II. Roman despre ravagiile dictaturii în timpul „obsedantului deceniu". Viața unui anume Dinu Bonaciu se dorește o poveste exemplară despre destinul oamenilor de valoare în regimul comunist. Intenții auctoriale limpezite exclusiv ideologic.

M. M.

❍ **CIOCULESCU Barbu**, *Soldatul călare pe elefant*, fragment de roman, CNC, X, 1999, 9–10, 18–19.

D. G. B.

❍ **CIOROIU Constantin**, *Pe chei cu Lidika*, fragment de roman, TMS, s. nouă, IV, 1999, 2, 8.

D. G. B.

CIUREZU-BÂLCACIU Mioara, **Vergiliu CIUREZU-ARGETOAIA**, *Nero. Orgiile unui monstru*, Târgu Mureș, Editura Mureș, 1999, 181 p. Roman istoric. Excesele sexuale ale împăratului Nero sunt puse în contrast cu singura sa iubire, cea pentru Acteea, o sclavă greacă, eliberată și convertită la creștinism.

M. M.

CLISU Constantin, *Mama nu e vinovată*, Iași, Junimea, 1999, 286 p. Cu o pref. de Virgil Cuțitaru. Romanul îndreptării unei erori judiciare. Într-un mic orășel de provincie din anii șaizeci ai sec. trecut se descoperă o mare lipsă în gestiunea de la C.E.C. Vinovată pare a fi casiera Maria Pascu, care este condamnată la moarte. Pedeapsa îi este apoi comutată în detenție pe viață, deoarece Maria era însărcinată. Doisprezece ani mai târziu, adevăratul vinovat este descoperit și Maria este eliberată. Amplă galerie de personaje, aparținând celor mai diverse straturi sociale.

M. M.

COLTOFEANU Emil, *Acord final*, București, Albatros, 1999, 259 p. Roman de dragoste. Acțiunea se petrece în zona metropolitană a Bucureștiului, după Revoluția din 1989. Raul Moseliani, *disk jockey* la Radio Saturnalia, își înșală soția, pe Antonia, cu Iulia Albu, iubita profesorului și scriitorului Savin Savin, amantă

care apare în text sub numele de Costina. Savin descoperă adulterul şi o ucide pe Iulia. Scriitură schematică, pe măsura subiectului.

M. M.

COLŢEA Nestor-Corneliu, *Limba iscoadei*, Bucureşti, Eminescu, 1999, 236 p. Subintitulat „roman”, ≈ este un text memorialistic cu caracter autobiografic. Conform unei informaţii nesemnate, tipărită pe foaia de titlu, vol. „aduce înaintea cititorului drama unui intelectual român care nu a putut rămâne indiferent în faţa dezastrului comunist şi care, în acest fel, şi-a atras o aspră pedeapsă – detenţia psihiatrică”.

D. G. B.

COMNEA Victoria, *Perfect distractiv*, Bucureşti, Eminescu, 1999, 181 p. „Carte a neuitării” (autoarea), romanul e mărturia unei datorii morale şi a unei chemări împlinite, rescriind povestea tristă a Claudiei Serafim, inginer chimist, victimă a neaşezării destinului şi a vremurilor. Minţită, umilită, batjocorită de către un soţ tiranic şi meschin, Claudia moare, lăsând în urmă un copil şi probele infernului marital şi social prin care a trecut, după ce a încredinţat benzii magnetice memoria acestui calvar. Prieteni devotaţi (Rada Mara şi Liviu Delameea) vor reface „povestea de dragoste şi moarte a Claudiei şi a lui Liviu, pe fundalul unei epoci primejdioase şi dramatice, vremea «lapidatorilor», care se prelungeşte şi în lumea «de după»” (Sultana Craia). De unde şi conotaţia titlului: de vreme ce capitaliştii de azi sunt comuniştii de ieri, aceiaşi lapidatori infami ce au substituit cuvântul perfid („coşmarul, cabala, revanşa”, Geo Vasile) pietrei contondente, e limpede că mileniul trei nu va putea fi decât... „perfect distractiv”.

◆ Simion Bărbulescu, LCF, s. nouă, 1999, 37, 16; Geo Vasile, CNT, 2000, 8, 6; Sultana Craia, UC, X, 2000, 2–3, 10.

D. G. B.

CONSTANTINESCU-MĂRĂCINEANU Ion, *Amurgul cenuşiu* v. *Cuibul cu bibelouri*, 1996.

CORUŢ Pavel, *Moartea zeilor străini*, Bucureşti, Editura Pavel Coruţ, 1999, 155 p. Cu un avertisment şi o notă ale autorului. Face parte din seria *Octogonul în acţiune*. Roman senzaţional.

D. G. B.

CORUŢ Pavel, *Război în ceruri*, Iaşi, Canova, 1999, 156 p. Cu un avertisment al autorului. Roman *science-fiction*.

D. G. B.

CRÎNGULEANU Ion, *Mai vreau o dată! Roman de dragoste*, Bucureşti, Editura Uniunii Vatra Românească, 1999, 196 p. A treia carte din seria *Triunghiul Merbudei* ce mai cuprinde romanele *Urangutanii* (1999) şi *Trimisul special al morţii* (1999). Cu o introd. de Florin Piersic, un moto din *Decameronul* şi o pref. de Vlad Scutelnicu. Roman erotic. Gândindu-se mereu la iubita sa, Maria Ţipătare, Camil Treihoţi o înşală cu tot ce-i iese în cale. Scriitura plină de vervă şi multă (auto)ironie probează dimensiunea ludică a întreprinderii.

D. G. B.

CRÎNGULEANU Ion, *Trimisul special al morţii. Roman poliţist de dragoste*, Bucureşti, Editura Uniunii Vatra Românească, 1999, 130 p. A doua carte din seria *Triunghiul Merbudei* ce mai cuprinde romanele *Urangutanii* (1999) şi *Mai vreau o dată!* (1999). Cu o pref. de Mihu Conţescu. Divertisment amuzant, plin de vervă.

D. G. B.

CRÎNGULEANU Ion, *Urangutanii. Roman de dragoste*, Bucureşti, Editura Uniunii Vatra Românească, 1999, 98 p. Deschide seria

Triunghiul Merbudei ce mai cuprinde romanele *Trimisul special al morții* (1999) şi *Mai vreau o dată!* (1999). Cu o pref. de Iordana Ureche. Eleonora, profesoară, eşuează în relația cu Avram şi încearcă o alta alături de Hans. Niciunul dintre personaje nu-şi găseşte însă liniştea. Un amuzament prozastic facil, redactat cu talent.

D. G. B.

❍ **CUBLEŞAN Constantin**, *Înainte şi după revelion*, ST, L, 1999, 5–6, 78–83, fragmente din romanul *La ferestrele Europei*.

◆ Constantin Trandafir, F, XXXIV, 1998, 10, 44–46.

D. G. B.

CUC Melania, *Impozit pe dragoste*, Târgovişte, Macarie, 1999, 250 p. (Biblioteca de proză). Roman de dragoste. Narează imposibila poveste de iubire dintre o învățătoare romîncă şi fiul unui conte maghiar, în Ardealul anului 1917. „Respectând vorbirea neaoşă, autohtonă, romanul are un plus de veridicitate şi farmec" (Victoria Milescu).

◆ Victoria Milescu, UC, X, 2000, 11–12, 18.

D. G. B.

✷ **CURTA Eugen**, *Penultimul Don Juan*, f. l., Genesis, 1999, 224 p. Fragment: *Penultimul Don Juan*, VTR, XXVII, 1998, 3, 6–11. „Grig şi Don Juan [...] sunt fațete ale aceluiaşi psiholog, pentru care femeia este o cunoştință fascinantă şi întâmplătoare în acelaşi timp" (Nicoleta Ghinea).

◆ Nicoleta Ghinea, RL, XXXIII, 2000, 10, 6.

D. G. B.

CUŞNARENCU George, *Trandafirul Tăcerii Depline*, Bucureşti, Allfa, 1999, 515 p. Cu o pref. de Dan-Silviu Boerescu. Fragment: *Conversație cu maşina de tăiat cuvinte*, LTE, IX, 1999, 337–338, 8. Roman realist-burlesc, „documentar-fantast" (N. Bârna), despre Revoluția română. În ianuarie 1989, spionul american Bernard Als Roxe e trimis în România pentru a pregăti debarcarea lui Ceauşescu. Aici, el intră în contact cu loja masonică a Trandafirului Tăcerii Depline, proiectată şi condusă de generalul Timoftei Trandafir (poreclit Sublimul). Devenit un apropiat al militarului, occidentalul va asista la întreg scenariul conspirativ. Suma „informațiilor" acumulate formează substanța propriu-zisă a cărții şi, totodată, o frescă a lumii româneşti din deceniul nouă al sec. trecut. „Acumularea de grotesc, şarjarea în hiperrealism şi (abe)rația vomitivă de insolitare nasc un tablou năucitor, insuportabil" (Dan-Siviu Boerescu).

◆ Boerescu, *Păcatele*, 78–80; Nicolae Bârna, CAI, 2000, 1, 14–19; Al. Ioanide, RL, XXXIII, 2000, 11, 15.

D. G. B.

❍ **DANCIU-PETNICEANU Nicolae**, *Vară cu gloanțe în valea Sfârdinului*, fragment din romanul *Nostalgie după Mihail*, VRR, V, 1999, 16–17, 9; 11.

D. G. B.

DANELIUC Mircea, *Marilena şi câteva voluptăți*, Bucureşti, Univers, 1999, 399 p. Cu o prezentare de Dan C. Mihăilescu pe coperta a IV-a a cărții. Fragment: *Hernie şi iubire*, VR, XCIII, 1998, 9–10, 113–123. Pe fundalul unei Românii postdecembriste terne, zguduită de revărsarea hoardelor mینereşti – trei Marilene – bunică, mamă şi fiică – par a trăi vârstele unui acelaşi destin, pus sub semnul sexualității implacabile. Citit „ca o «istorie a sexualității», o istorie care începe încă în viața uterină şi nu se termină decât în moarte" (Mircea Cau), „seria Marilenelor lui Danieluc conține, practic, toate vârstele şi

mediile noastre de viață: satul irepresibil alterat, mahalaua colectivismului sordid, snobimea nudistă de la Vama Veche, putreziciunea funcționărească, debusolarea acneic-alcoolică a adolescenților post ’89 de bani gata. [...] Un roman șocant, fără învingători, dar plin de savoare”.

◆ Mircea Cau, CAI, 2000, 2–3, 107–109.

D. G. B.

DĂU Gheorghe, *Moșia cu prăpastie*, Lugoj, Dacia Europa Nova, 1999, 266 p. Romanul unui destin. Fiu de arendași ai moșiei Calodenilor, Petru Tupin devine, în urma unor evenimente tragice, stăpânul acesteia, la care renunță în favoarea țăranilor din Cloșani, convins că pământurile trebuie să aparțină acelora care le muncesc. Începută în ajunul Primului Război Mondial, viața generosului proprietar se încheie șapte decenii mai târziu, în aceleași locuri, după consumarea experienței închisorilor comuniste.

D. G. B.

❍ **DELCEANU Dumitru Vasile**, *Zile bolovănoase*, fragment din romanul *Dulceața pelinului*, MND, II, 1999, 2, 16–17.

I. M.

DIACONU Tudor, *Marile serbări*, Satu-Mare, Solstițiu, 1999, 112 p. Încropită din fragmente disparate, prolixe și vagi ele însele peste măsură, în ciuda pitorescului de limbaj care încearcă să le anime, cartea este mai degrabă un pseudo-roman de moravuri despre mica lume a unor instituții culturale de provincie din anii socialismului.

I. M.

DINGER Șerban, *Prețul supraviețuirii. Roman-eseu*, București, Occident, 1999, 240 p. Pref. de Laura Pană. Fragment: *Strania călătorie*, VTR, XX, 1990, 226, 28. Roman științifico-fantastic și eseistic. Călătoria interstelară a unei nave cosmice, căutarea altor lumi, saltul în viitor și revenirea pe un Pământ unde civilizația se autodistrusese de mult, hotărârea de a declanșa o nouă geneză pe o altă planetă, în speranța că acolo evoluția omenirii va avea alt curs, nu constituie decât cadrul epic minimal pentru întinsele meditații etico-filosofice ale protagonistului, Victor Wiener. Monologurile sau, mai rar, dialogurile acestuia (îndeosebi cu Maia, iubita sa) ating și uneori adâncesc teme precum: sensul propriei existențe, dragostea, comunicarea sau lipsa ei, condiția intelectualului, destinul civilizației moderne și viitorul omului etc. În esență, o pledoarie pentru respectarea vieții și reumanizarea societății, deloc neobișnuită, de altfel, în literatura de anticipație.

◆ Liviu Comșa, AST, 2000, 2, 91; Stelian Stan, AX, I, 2000, 1, 8; Miruna Mureșanu, UC, X, 2000, 5, 8; Lucian Alecsa, CL, CXXXIV, 2000, 8, 44.

I. M.

✸ **DINUȚ Titu**, *Comoara lui Tudor*, Turnu-Severin, Prier, 1999 (Colecția A6). Roman istoric, „scris cu vădită participare afectivă la dramele unor personaje care au făcut parte din armata de panduri a lui Tudor. [...] Faptele istorice – preluate cu precădere din tradițiile folclorice – sunt întruchipate în imagini veridice ale epocii de după 1821, într-o limbă savuroasă, impregnată de regionalisme, asemănătoare celei a lui Creangă și Sadoveanu, presărată cu nenumărate proverbe și zicători, întrețesute organic în imagini de frescă” (Simion Bărbulescu).

◆ Emil Albișor, „Datina literară și artistică”, 1999, 9 martie; Simion Bărbulescu, LCF, s. nouă, 2000, 2 februarie; Dumitru Dem. Ionașcu, „Radical”, 2000, 10 martie.

I. M.

DOBOŞ Dan N., *Elefantul în bostănărie*, Iaşi, Media-Tech, 1999, 293 p. Roman de dragoste. Adolescenţii Mircea şi Ilinca descoperă conflictul dintre sentiment şi senzualitate în România post-comunistă.

M. M.

DOMAN Dumitru Augustin, *Sfârşitul epocii cartofilor*, Piteşti, Calende, 1999, 85 p. Roman realist cu accente de satiră socială. Lumea măruntă a unui depozit de cartofi de la marginea Bucureştiului este văzută de autor ca o replică în mic a României socialiste ajunse în faza ultimă a decăderii sale. Depozitul este „România lui nea Nelu”, şeful său, şi întruchipează, caricatural, toate proastele năravuri încurajate şi întreţinute de sistemul totalitar al „României lui nea Nicu”. Minciuna, delaţiunea, hoţia, vulgaritatea, zeflemeaua duplicitară, promiscuitatea sunt şfichiuite fără cruţare, dar nu la modul moralist, ci apelând din plin la puterea revelatorie a observaţiei concrete. Voind să ducă până la capăt analogia, finalul rămâne totuşi mai puţin verosimil. Nea Nelu, aparent cumsecadele tiran al locului, meşter în toate tacticile de adaptare, corupt şi corupător totodată, este ucis, în ziua de 22 decembrie 1989, de lucrătorii care până atunci îl slugăriseră cu neruşinare.

◆ I.[oana] P.[ele], F, XXXV, 1999, 7–8, 181–182; Ion Roşioru, CL, CXXXIII, 2000, 1, 40; Nicolae Oprea, CAL, 2000, 1–2, 4; Ştefan Ion Ghilimescu, LTL, I, 2000, 3, 9–10; Victoria Milescu, UC, X, 2000, 7, 9.

I. M.

DRAGHINCESCU Rodica, *Craun*, Piteşti, Paralela 45, 1999, 158 p. (Colecţia 80. Proza). Fragmente: *Huiduieli şi interjecţii camuflate*, VR, XCIV, 1999, 5–6, 148–151; *Iubi*, ARCA, X, 1999, 4–5–6, 80–84. Roman manierist, non-narativ, în care sinuoasa relaţie a unui cuplu de intelectuali (Zorika, scriitoare, şi Vică, profesor de filosofie) constituie nu atât tema, cât impulsul unui neliniştit exerciţiu de autoexprimare. Voindu-se spontan şi nonconformist, acest exerciţiu, cu spectacolul fragmentarismului său exacerbat, cu puzderia notaţiilor sale rapide şi sincopate, duse adesea până la totala pulverizare a frazei, lasă impresia unui tensionat, dar capricios joc ficţional.

◆ Tudorel Urian, CVT, s. nouă, V, 1999, 1, 7; Radu Voinescu, *Lecţia de anatomopatologie a ~*, LCF, s. nouă, 2000, 7, 11; Carmen Neamţu, ARCA, XI, 2000, 4–5–6, 180–182; Urian, *Proza*, 182–184.

I. M.

DRĂGAN Daniel, *Stăpânii lumii*, Braşov, Arania, 1999, 170 p. Roman de epocă despre frământata perioadă imediat următoare celui de-Al Doilea Război Mondial. Confuzia politică, deruta elitelor, haosul social, lupta pe faţă şi în ascuns pentru putere sau supravieţuire străbat, cu real dramatism, o naraţiune îndeajuns de ramificată, dar care se întoarce mereu la biografia unui personaj tipic, Ion Pricop, zis Vaniuşca. Militant bolşevic venit în ţară odată cu trupele sovietice, el ucisese, pe front, un soldat român şi trecuse la inamic cu nişte hărţi militare. Ca să şteargă urmele acestor nelegiuiri, pune la cale un alt asasinat, dar în curând totul se întoarce împotriva sa. Cel ce se vedea deja printre capii noii stăpâniri cunoaşte pe propria-i piele ironia istoriei. Din călău devine victimă. Urmărit, arestat, torturat, nu scapă cu viaţă decât făcând un nou pact cu regimul, pe care, după un curs special de activişti conspirativi, îl va sluji mai abitir decât înainte. Dintr-un scurt *Epilog* aflăm că va ajunge până în poziţia de ministru şi că, într-un târziu, acuzat de subminarea economiei socialiste, îşi va găsi sfârşitul în temniţa de la Aiud. Puternic reliefată, imaginea activistului de primă generaţie, dur, cinic, egoist, trădător din fire,

criminal la o adică, reprezintă o reuşită sigură a romanului, care convinge, în plus, prin buna reconstituire a atmosferei de epocă.

◆ Ion Itu, „Gazeta de Transilvania”, s. nouă, 1999, 2841, 5; Mona Mamulea, „Gazeta de Transilvania”, s. nouă, 1999, 2841, 5; Simion Bărbulescu, *De la poezie la roman*, LCF, s. nouă, 2000, 8, 16.

I. M.

DUDA Virgil, *Viaţă cu efect întârziat*, Bucureşti, Hasefer, 1999, 285 p. Confesiune autobiografică, romanul vorbeşte despre adânca depresie prin care a trecut autorul în 1991, la trei ani după emigrarea în Israel, momentul de cumpănă fiind un prilej pentru o nouă scrutare de sine, pentru o revedere a propriei biografii şi pentru alcătuirea unui complex portret lăuntric. Descrierea, trist-autoironică, a stării maladive şi povestirea exasperantei aventuri medicale pe care a declanşat-o se combină narativ cu relatarea unei scurte călătorii în România şi a unui nostalgic sejur la Paris, dar şi cu o seamă de întoarceri în trecut. Episodul central, evocat pe larg, aproape ca un roman în roman, este cel petrecut în urmă cu treizeci de ani la Baia-Mare, unde scriitorul se îndrăgostise de Ema, femeia ce părea sortită să-i devină soţie. Totul s-a terminat însă violent şi tragic. Iar visul din cap. final apare ca un ultim ecou, simbolic şi poate vindecător, al suferinţei generate de acea întâmplare din tinereţe. Dominată de nevoia clarificării existenţiale într-un moment de impas, cartea nu rămâne totuşi pur confesivă, cuprinzând, între altele, o reflecţie asupra „profesiunii de romancier”, dar şi pătrunzătoare observaţii despre exil şi despre societatea românească post-comunistă.

◆ ***, RL, XXXII, 1999, 12, 4; Daniel Cristea-Enache, CAI, 2000, 1, 19–22; Gabriela Adameşteanu, *Întoarcere izbăvită*, DOI, X, 1999, 36, 15; Oana Soare, ALA, IX, 2000, 518, 6. ❒ V. şi D. C. R. R., *Catedrala*, 1969.

I. M.

➤ **DUMITRIU Petru**, *Iubiri unice*, tr. de Henri Zalis, fragment din romanul cu acelaşi titlu, AZI, supl. cultural din 10 mai, 1999, 100, 5. (În lb. franceză: *Les Amours singulières*, Lausanne, L’Âge d’Homme, 1990).

I. M.

DUMITRIU Petru, *Vârsta de aur sau Dulceaţa vieţii. Memoriile lui Totò Istrati*, Cluj-Napoca, Biblioteca Apostrof, 1999, 204 p. (Scrinul negru). Text îngr. şi pref. de Ion Vartic. Face parte din proiectul unui mare ciclu epic intitulat *Colecţie de Biografii, Autobiografii şi Memorii contemporane*, care mai cuprinde romanele *Proprietatea şi posesiunea* (1991) şi *Incognito* (1993), alături de o serie de proze scurte. Roman ironic şi de moravuri. În trei din cele patru cap. ale sale, naratorul-memorialist este Totò Istrati, personaj care, bravându-şi indiferenţa şi cinismul estet, se consideră un simbol al decadenţei burghezo-balcanico-bucureştene din perioada interbelică. Amoralitatea sa răzbate din istorisirea secvenţială, anecdotică, a propriei vieţi, de-a lungul căreia îl vedem, mai întâi, ca licean în orăşelul N., apoi ca fals student la Paris, şi, în sfârşit, ca angajat mai mult de formă, dar bine plătit, al unei bănci din Bucureşti. În toate aceste ipostaze, principala sa plăcere este de a-şi exersa maliţia, de a le juca feste celor din jur, de a-i domina cu inteligenţa sa diabolică. Victime îi sunt, între alţii, Săvel Plăvănescu, împătimit jucător la ruletă, morfinomanul Bébe Longhin, distrus de greaua-i stenahorie, neastâmpăratul amorez Gigel Leonte şi renumitul scriitor Zenon Botezat. Ultimul, în a cărui figură poate fi identificat cu uşurinţă Camil Petrescu, este ridiculizat de mefistofelicul Totò printr-o sinistră farsă sentimentală. Impunând prin epica inventivă şi prin impecabila artă a portretului succint, romanul vădeşte, în plus, o însuşire mai puţin cunoscută a autorului, aceea de sclipitor ironist.

◆ Alex Ştefănescu, RL, XXXII, 1999, 42, 4; Vasile Spiridon, ATN, XXXVII, 2000, 4, 12. ❒ V. şi D. C. R. R., *Bijuterii de familie*, 1949.

I. M.

EGLI Irina, *Sânge amestecat*, Constanţa, Ex Ponto, 1999, 279 p. Roman pasional cu un subiect mai puţin obişnuit: relaţia incestuoasă dintre un tată şi o fiică. Tatăl este Alexandru Bena, medic, iar fiica, Anda, o tânără pe cale să studieze şi ea medicina. Iubirea lor, trăită ca o fatalitate, nu ia sfârşit decât odată cu moartea bărbatului, otrăvit într-o scenă ce se voia, aparent, o sinucidere în doi. Până la deznodământ, pasiunea avusese însă efecte devastatoare, ducând la distrugerea familiei şi chiar la o crimă săvârşită de protagonişti pentru a scăpa de un intrus. Alături de aceasta, centrală, şi legate sau nu de ea, romanul cuprinde o seamă de alte istorii amoroase, cu o coloratură fie psihologică (scrisorile Ioanei, actriţă şi amantă a lui Alexandru), fie boem-tragică (soarta straniului poet Ahoe), fie patetică sau senzaţională (povestirile bătrânei mătuşi Sonia). Lor li se adaugă o puzderie de mini-naraţiuni care, prin exces, ajung să estompeze chiar cele mai bune momente ale cărţii, acelea în care se apropie de realismul magic.

◆ Ion Roşioru, TMS, s. nouă, V, 2000, 2, 7; Simion Bărbulescu, *Din perspectiva opţiunii luciferice...*, LCF, s. nouă, 1999, 39, 16.

I. M.

ELIADE Mircea, *Viaţă nouă*, Bucureşti, Jurnalul Literar, 1999, 225 p. (Folio, 5). Ed. îngr., notă introd. şi postf. de Mircea Handoca. Cuprinde şi un jurnal al romanului. Apărut în f. rev. JL, s. nouă, IX, 1998, nr. 9–10 – nr. 19–20. Fragment: *Ştefania*, UVR, XLIX, 1939, 1, 3; 10. Proiect de roman prin care autorul intenţiona să continue ciclul alcătuit din *Întoarcerea din rai* (1934) şi *Huliganii* (1935). Fără a forma un întreg, cele câteva ample fragmente rămase în ms. abandonat în 1941 au multe din calităţile prozei lui ~, inclusiv puterea de a crea personaje vii şi totodată enigmatice. Aşa sunt, aici, tânărul muzician Paul Anicet, legat printr-o relaţie aproape mistică de Ştefania, Tuliu, un intelectual fără ocupaţie, dar atras de filosofie şi ezoterism (asistă, de pildă, la o prelegere a lui Nae Ionescu, memorabil descrisă), moşierul Mac, a cărui amară deziluzie amoroasă capătă o puternică expresie simbolică, Ionică Sion, pitoresc „crai de Curtea-Veche" ce ascunde şi el o dramă existenţială. Închegate, chiar dacă nu pe deplin finisate, cap. care aduc, rând pe rând, în scenă aceste personaje anunţă mai degrabă *Noaptea de Sânziene* (1991) decât ceea ce se voia a fi un roman-frescă de tipul *Război şi pace*, cum mărturiseşte ~ în jurnalul său.

◆ Mircea Handoca, *Un roman inedit de ~*, JL, s. nouă, IX, 1998, 9–10, 10; Nicolae Florescu, *„Ştefania" şi provocările ei*, JL, s. nouă, IX, 1998, 9–10, 13; Mircea Handoca, *Postfaţă*, JL, s. nouă, IX, 1998, 19–20, 7–9; Gheorghe Glodeanu, *Un roman inedit de ~*, JL, s. nouă, X, 1999, 11–14, 13; Teodor Vârgolici, ALA, VIII, 1999, 479, 4. ❒ V. şi D. C. R. R., *Isabel şi apele diavolului*, 1931.

I. M.

ENĂŞOAIE Victor, *Obsesia apei*, Bacău, Plumb, 1999, 455 p. Cu o pref. de Vlad Sorianu. Roman autobiografic. Victor Ene, *alter ego* al autorului şi eroul principal al romanului, prezintă saga propriei familii, de la bunici, ţărani săraci care părăsesc satul la sfârşitul sec. al XIX-lea pentru a se stabili la Bacău, până la nepotul ajuns activist de partid şi devenit incomod, pentru că doreşte să aducă în patrie rămăşiţele pământeşti ale lui George Enescu. Spaţiul epic se construieşte sub semnul metaforic al apei. Aproape de „vărsarea în nesfârşit", oamenii ar vrea să îşi recunoască şi să îşi justifice „albia". Pe alocuri, pagini de un patetism excesiv, în care

naratorul deplânge ingratitudinea propriului destin.

◆ Ioan Lazăr, ATN, XXXVI, 1999, 9, 5.

M. M.

ERETESCU Constantin, *În căutarea Alexandrei*, Bucureşti, Cartea Românească, 1999, 432 p. Fragment: ≈, RL, XXXI, 1998, 2, 14–15. Roman al exilului din perioada totalitară. Martin Husar, eroul principal al romanului, părăseşte ilegal România, stabilindu-se la New York, unde trăieşte o poveste de dragoste cu portoricana Madeleine, femeie fascinantă şi senzuală. Apoi revine în ţară, în ultimii ani ai dictaturii ceauşiste, pentru a participa la parastasul mamei sale, Alexandra, asasinată, din motive politice, cu şapte ani în urmă. Cele şapte zile pe care Martin le petrece în ţară capată valoarea unui traseu iniţiatic, care duce la maturizarea sa psihologică şi politică. Într-o simetrie semnificativă din punct de vedere politic, dincolo de Ocean, Madeleine „se sinucide”, probabil cu ajutorul unor agenţi secreţi americani, fiind bănuită că ar fi făcut parte dintr-o mişcare portoricană de independenţă. Impresionează construcţia echilibrată a naraţiunii şi utilizarea unor formule epice folclorice. După Mircea Anghelescu, acest roman face din ~ „unul dintre romancierii noştri de primă linie”.

● Premiul Uniunii Scriitorilor din România pe anul 1999.

◆ Mircea Anghelescu, RL, XXXII, 1999, 27, 6.

M. M.

✸ **FADEI Lydia**, *Drumuri spre fericire*, Bucureşti, Niculescu, 1999. Potrivit unei comentatoare, ideea cărţii ar fi că „spiritul se înnobilează, se purifică şi atinge veşnicia trecând prin mai multe etape de împerechere cu un alt spirit geamăn, atingând perfecţiunea printr-o iubire din ce în ce mai pură, dincolo de moarte, până la o reîncarnare absolută, poate repetabilă, într-o singură entitate contopită cu Divinitatea” (Alexandrina Giugaru).

◆ Alexandrina Giugaru, AZI, supl. cultural din 11 octombrie, 1999, 17, 5.

I. M.

FADEI Lydia, *Misterele străvechiului castel*, Bucureşti, Corint, 1999, 160 p. Roman de aventuri pentru tineret. Urzită în jurul motivului convenţional al căutării unei comori, naraţiunea, vioaie, inventivă, dar şi cu destule inadvertenţe şi naivităţi, îşi poartă eroii adolescenţi (în frunte cu sentimentala Aurica şi îndrăzneaţa Sanda) de-a lungul unor peripeţii care leagă simbolic, precum într-un basm, prezentul vacanţei petrecute la munte, în preajma unui vechi castel, cu trecutul îndepărtat, readus la viaţă prin magia unei călătorii în timp.

I. M.

FADEI Lydia, *Reîncarnarea iubirii*, Bucureşti, Niculescu, 1999, 223 p. Roman de dragoste cu implicaţii metafizice. Istoria zbuciumatei legături pasionale dintre Alexandru Mitroiu şi Laura este refăcută cu prilejul reîntâlnirii lor neaşteptate, după ani, în spitalul unde ea este doctoriţă şi unde el, renumit specialist în biologie medicală, este adus ca victimă a unui accident de maşină. Înainte să moară, bărbatul încearcă să se explice, iar Laura, naratoarea, deapănă din nou, printr-o serie de *flashback*-uri, firul sinuos al trecutului lor comun. Alcătuită şi din momente romantice, dar mai ales din neînţelegeri conjugale, trădări, gelozie, despărţiri ce par definitive şi regăsiri fulgerătoare, relaţia celor doi apare ca o fatalitate, personajul însuşi interpretând-o prin teoria reîncarnării, la care ajunge în urma unor vise premonitorii şi a unor experienţe parapsihologice. Ideea că totul nu a fost decât efectul karmic al unei iubiri vinovate dintr-un alt ciclu

existențial rămâne totuşi, aici, ostentativă, narațiunea frizând adesea senzaționalul.

I. M.

➤ **FANTO Rosita G.**, *Biograful şi doamna cărților de joc*, tr. de Irina Horea, Bucureşti, Editura Fundației Culturale Române, 1999, 350 p. (Biblioteca memoriei). Cuvânt înainte de Augustin Buzura, note de Irina Horea. (În lb. engleză: *Lady of the Cards*, ms.). Roman autobiografic. Îmbinând istorisirea nemijlocită cu fragmentele de jurnal şi de corespondență comentată, autoarea (în roman Carmina de Montecard) se opreşte asupra unui cap. distinct al vieții sale atât de pline: acela al prieteniei târzii cu Richard Ellmann, renumitul biograf al lui Joyce şi Wilde. Povestea legăturii lor complexe, întemeiate pe afinități intelectuale şi afective, este depănată de ~ cu verva, cu fantezia şi cu umorul tandru al unei „extravertite sclipitoare”, capabilă să facă din momentele faste (întâlniri academice, mondene sau familiale la Monte Carlo, la New York sau la Oxford, colaborarea la insolitele *Cărți de joc Oscar Wilde*), dar şi din cele nefericite (perioada bolii fatale a profesorului), prilejuri ale unei apropieri lucide şi totuşi calde de celălalt.

I. M.

FAUR Sanda, *Păcatul de a fi frumoasă. După o povestire a doamnei A. I.*, Bucureşti, Scriptum 2000, 1999, 478 p. Cu un cuvânt înainte al autoarei. Pornind de la o biografie reală, aceea a „doamnei A. I.”, ~ o romanțează, prefăcând-o în povestea Alexandrei Deneş, o tânără care, în Bucureştiul anilor ’70, practică meseria de manechin la o casă de modă. Tribulațiile ei profesionale şi familiale, mai întâi în țară, apoi în Italia, unde pleacă definitiv, despărțirea de soțul indiferent, grija pentru cei doi copii, lupta pentru a răzbate în lumea modei şi publicității, nenumăratele mondenități, şirul de amoruri în care pasiunea se amestecă mereu cu interesul, toate acestea se împletesc într-o narațiune ce face multe concesii literaturii de consum.

◆ Adrian-Nicolae Popescu, FMI, LII, 1999, 10, 38.

I. M.

❍ **FILIP Gheorghe**, *Cercul de frig*, fragment din romanul cu acelaşi titlu, MND, II, 1999, 2, 13–14.

I. M.

FILIP Gheorghe, *Directorul de imagine*, [Alexandria], Teleormanul liber, 1999, 243 p. Fragment: ≈, MND, I, 1998, 1, 24–26. Roman de observație socială, pe alocuri satiric (semnificative, în acest sens, se dovedesc antroponimele cu iz caragialian). Protagonistul Garabet, profesor de literatură, devenit director de campanie şi de imagine al unui viitor primar, ajunge martorul şi uneori complicele ipocriziei şi al corupției diverşilor carierişti politici din perioada postdecembristă.

◆ Gheorghe Stroe, MND, II, 1999, 1, 7–8; Alex Buzoianu, FMI, LII, 1999, 10, 38.

L. Pv.

FOLEA Vasile, *Destin şi putere*, I. *Jocul destinului*, Cluj-Napoca, Casa Cărții de Ştiință, 1999, 368 p.; II. *Jocul puterii*, Cluj-Napoca, Casa Cărții de Ştiință, 2000, 343 p. Vol. I cu o pref. de Aurel Câmpeanu. Roman social. Analizează precaritatea raporturilor sociale şi a condiției umane în perioada comunismului. Gheorghe Moldovan, un țăran cu o puternică personalitate, se opune vehement colectivizării şi sistemului totalitar, pe care le cunoscuse în timpul campaniei din Rusia, în cel de-Al Doilea Război Mondial. Fiul său, Pavel, se revoltă împotriva autorității parentale şi părăseşte satul, devenind un ambițios activist de partid. Impresionanta galerie de personaje, de la politrucul arivist până la intelectualul idealist sau la țăranul

victimă a colectivizării, nu asigură, însă, romanului mai mult decât „un loc onest” în tradiția „eticismului ardelenesc”.

◆ Gheorghe Mocuța, ARCA, XI, 2000, 1–2–3, 125–127; Gheorghe Mocuța, VR, XCV, 2000, 12, 132–133.

M. M.

FOTACHE Mihai, *Domnul de rouă*, Craiova, Fundația Eugeniu Carada, 1999, 202 p. Roman de dragoste, a cărui acțiune se petrece pe tulburatul fundal politic şi social al României anilor ’90. Un scenariu erotic extraconjugal îi are ca protagonişti pe Ela Calupu, universitară, şi pe Mihai Fonta, romancier şi jurnalist. Ela povesteşte unui alt personaj, Nic, despre diabolicul ei socru, Calupu (un ticălos primitiv, produs al şcolii KGB de la Moscova), precum şi despre amantul ei, Mihai Fonta, autorul unui roman purtând acelaşi titlu cu cel de față, numit ca atare în text. Inserții constituite din interviurile unor personaje reale (Ana Blandiana, de exemplu), publ. în presa vremii, ori difuzate pe diverse canale de radio sau televiziune, numite explicit, fac din a doua parte a romanului mai degrabă un reportaj cultural, politic şi social decât o ficțiune narativă. Discursul confesiv la persoana întâi alternează cu observația realist-pihologică la persoana a treia. Ambele formule discursive sunt inundate de clişee sentimentale, precum şi de o paremiologie *ad-hoc*, venită din fondul unei îndoielnice „înțelepciuni colective”.

◆ ***, BNR, XLIX, 2000, 11, 79.

L. Pv.

FOTACHE Mihai, *Îngerii blestemați* v. *Îngeri şi demoni*, 1995.

FRANTZ Ona, *Sfâşierea*, Cluj-Napoca, Dacia, 1999, 391 p. (Imago). Roman *science-finction.*

◆ Florin Pâtea, TR, s. nouă, XI, 1999, 29–32, 8–9; Cornel Robu, *Interviu cu Horia Nicola Ursu*, TR, s. nouă, XI, 1999, 29–32, 5–6.

I. M.

GAGIU Anton, *Bariere*, Bucureşti, E. M., 1999, 163 p. Cu un cuvânt înainte de Constantin Novac. Realist în esență, dar cu alunecări în senzațional, romanul îl are ca protagonist pe Bogdan Vrânceanu, un tânăr locotenent de grăniceri care îşi începe cariera într-o unitate de la malul mării, pe timpul comunismului. Entuziast al profesiei, zelos în misiuni, dar cumsecade cu subordonații, el avansează ierarhic în pofida unor hopuri neprevăzute, inclusiv a micilor drame de conştiință pricinuite de descoperirea unor transfugi. În paralel cu devenirea profesională a eroului sunt urmărite diversele sale poveşti de dragoste, denaturate însă, narativ, de tonul idealizant şi de limbajul adesea emfatic, intelectualizat fără rost.

I. M.

GĂLĂȚANU Mihail, *Meşterii de clopote*, Bucureşti – Petroşani, Panorama – Matinal, 1999, 142 p. Roman de tip inițiatic. Căutarea legendarului atelier de turnat clopote îngropat în incinta unei fabrici dintr-un oraş dunărean devine pentru protagonistul ei, muncitorul Sotir, o aventură spirituală acaparantă. Săpăturile sale, descoperirea atelierului, încercarea de a turna un clopot, jertfa finală pentru împlinirea acestei opere capătă un sens hermetico-religios (este invocată, aici, o întreagă tradiție ezoterică: Hermes Trismegistos, Kabbala, Paracelsus etc.). Prea divagant şi fragmentar pentru a fi cu adevărat o parabolă a inițierii, romanul se distinge întâi de toate prin însuşirile sale poematice.

◆ Alex Ştefănescu, RL, XXXII, 1999, 40, 4.

I. M.

GÂRNEAȚĂ Domnica, *Mătuşa Rada*, Bucureşti, Crist-1, 1999, 191 p. Pe jumătate

realist, pe jumătate fantezist, romanul se sprijină aproape exclusiv pe insolitul figurii centrale, mătuşa Rada, o ţărancă-vrăjitoare dintr-un sat moldovean. Năstruşnică, şireată, ironic-sfătoasă, cu o minte „ca sfârleaza”, ea se bucură de o clientelă felurită, în rândurile căreia i-a mers vestea până departe, la Bucureşti. Acestei clientele, ce compune un pestriţ tablou al pasiunilor şi viciilor omeneşti, Rada îi vinde însă mai mult speranţe, când nu încearcă pur şi simplu să-i insufle o morală mai de preţ decât ghicitul şi vrăjile ei. Amestecul paradoxal de moralitate hâtră şi de viclenie interesată îi dau personajului un aer pitoresc care, sporit şi de limbajul neaoş, foarte expresiv, se răsfrânge asupra întregului roman.

I. M.

GHEORGHE Adrian, *Sergent în legiunea stricnină*, Bucureşti, Cartea Românească, 1999, 201 p. (Debut). Realist şi ironic totodată, romanul evocă experienţa de soldat a personajului principal, tânărul Gregor, care, în ciuda adaptării lui aparente, răspunde durităţii cotidiene a mediului militar cu o sfidare lăuntrică pe măsură. Scenele obişnuite ale vieţii cazone (aplicaţii, trageri, alarme, munci şi misiuni de tot felul, dar şi escapade erotice) sunt descrise cu nerv, în notaţii când naturalist-cinice, când metaforic-sarcastice, din care se compun, de altfel, şi portretele numeroaselor personaje.

◆ ***, MOZ, II, 1999, 8–9, 29.

I. M.

GHEORGHE-LIMANU Ioana, *Vioara uitată pe ţărm*, Bucureşti, Amurg Sentimental, 1999, 140 p. Pref. de Marcel Crihană. Roman sentimental şi melodramatic. Însăilată, telenovelistic, mai mult prin juxtapunerea unor scene confesive, intriga se naşte de fapt din dilema personajului central, Samira, o femeie de patruzeci de ani ce are de ales între fidelitatea faţă de soţul ei, Liviu, ofiţer de marină, şi iubirea pentru medicul Vlad, amant, pe vremuri, şi al primei soţii a ofiţerului. Opţiunea vine doar la sfârşit, când, după sinuciderea soţului, femeia se alătură iubitului, deşi acesta rămăsese între timp infirm în urma unui accident de maşină.

I. M.

➤ ❍ **GHEORGHIU Constantin Virgil**, *Schimb de politeţuri între un gangster şi un poliţist*, fragment din romanul *Perahim*, LTE, IX, 1999, 335, 8–9. Text ales şi stabilit de Fănuş Băileşteanu din ms. în lb. română.

■ *Perahim – Rendez-vous à l'infini*, tr. de Livia Lamoure, Paris, Plon, 1961; *Perahim*, tr. de António Fernandes, Lisabona, Bertrand, 1962; *Gangster Maximilian Perahim*, tr. de Hansjürgen Wille şi Barbara Klau, Köln, Bachem, 1963.

◆ F.[ănuş] B.[ăileşteanu], ~ *şi romanul său* ≈, LTE, IX, 1999, 335, 9.

I. M.

GHEŢIE Ion, *Încotro?*, Iaşi, Institutul European, 1999, 242 p. (Inorog). Roman al unei crize existenţiale cu rădăcini psihologice, dar şi social-istorice. Cel ce o străbate este personajul principal, Dimitrie Cantemir (poreclit Secundus), un tânăr intelectual moldovean născut în 1910. Rămas orfan de timpuriu şi crescut de un unchi în singurătatea moşiei sale de la Lespezi, el îşi descoperă curând înclinaţia pentru filosofie şi, după studii în Germania, ajunge conferenţiar la Universitatea din Bucureşti. Un eşec sentimental şi ameninţările legionarilor, care încearcă să-l atragă de partea lor, îi provoacă o adâncă derută morală. Firea sa abulică, de ins naiv şi lucid totodată, îl împinge la o cruntă izolare. Fobia sa paranoică se transformă apoi într-o nebunie de care se va lecui, miraculos, abia

după un an petrecut într-un sanatoriu. Expusă cu fermecătoare fluență, dar şi cu o detaşare narativă ce îi dă aerul unui studiu de caz, drama eroului nu e adâncită prea mult nici în sensul ei psihologic şi nici în acela istorico-simbolic, sugerat de viziunea sumbră a unei lumi cucerite de barbarii numiți „maurovlahi”.

◆ Liviu Grăsoiu, *De la o carte la alta*, LCF, s. nouă, 1999, 37, 11; 2000, 2, 4.

I. M.

GHIBU Bogdan, *Paravanul. Roman polițist*, Craiova, Scrisul Românesc, 1999, 307 p. Roman polițist.

I. M.

GOANȚĂ Ştefan, *Popescu E. Napoleon*, I, Cluj-Napoca, Casa Cărții de Ştiință, 1999, 260 p.; II, Cluj-Napoca, Casa Cărții de Ştiință, 2000, 268 p. (Colecția DA). Roman realist-psihologic, cu elemente de lirism narativ care relativizează verosimilitatea tramei epice. Construcția caracterologică dobândeşte uneori un plus de credibilitate prin umorul şi poeticitatea perspectivei. Combinația de umor şi de lirism al vocii narative face însă prea adesea ca acțiunea, plasată în deceniul cinci al sec. XX, să fie ambiguizată şi chiar obscurizată.

L. Pv.

GOMA Paul, *Roman intim*, Bucureşti, Allfa, 1999, 361 p. Cu un interviu realizat de Dan-Silviu Boerescu, o notă biobibliografică şi o notă a autorului. Fragmente: ≈, VTR, XXI, 1991, 249, 8; ≈, ST, XLIII, 1992, 1, 7–9; ≈, VTR, XXII, 1992, 255, 7; ≈, CAL, 1992, 1, 16–17; 5, 14–16; ≈, VR, XCIII, 1998, 9–10, 107–111. Roman autobiografic, ultimul din ciclul ce cuprinde vol.: *Din calidor* (1990), *Arta refugii* (1991), *Astra* (1992) şi *Sabina* (1991). Concepută prin alternanța secvențelor romaneşti cu pasaje de jurnal intim, cartea este mărturia conştiinței frământate, revoltate a protagonistului-narator. Proaspăt absolvent al liceului din Făgăraş, respins la admiterea la facultate, acesta se angajează într-un sat din județul Braşov, în anul 1953, ca instructor de pioneri. Alcătuit din rememorări, evocări, documente biografice, portrete, precum şi din considerații de ordin politic, moral, literar, romanul este expresia subiectivității ce se autoanalizează, sub multiple fațete, prin prisma relațiilor cu sine şi cu epoca. Discursul este fragmentat, abrupt, eliptic, nervos, saturat de construcții lingvistice inedite, realizat prin alternanța dialogului cu monologul interior şi cu stilul indirect liber.

◆ Tatiana Slama-Cazacu, VR, XCV, 2000, 3–4, 42–51. ❒ V. şi *Din calidor*, 1990.

M. W.

GRANT Roberto R. [**Voicu BUGARIU**], *Animalul de beton*, Cluj-Napoca, Dacia, 1999, 230 p. Cu o postf. de Radu Pavel Gheo. Roman fantastico-alegoric, „gândit ca un exercițiu bazat pe scrierile lui Stephen King”, după mărturia autorului. Conceput inițial din secvențe epice disparate, ce surprind un peisaj uman extrem de variat, de la personalități politice la cerşetori şi tineri satanişti, eposul gravitează în jurul zvonului legat de un posibil cutremur, preconizat a avea loc în ziua eclipsei de soare din 1999. În chip inexplicabil, „iminenta” catastrofă debutează cu o defecțiune a metroului bucureştean, ce atrage o apocaliptică şi derizorie reacție în lanț. Cutremure neînregistrate de seismografe, declanşate de forțe necunoscute, provoacă surparea tunelurilor subterane, spargerea conductelor de apă, iar, în cele din urmă, moartea, la fel de misterioasă, a călătorilor şi prăbuşirea întregului oraş. Finalul deschis, insolit, realizat într-un dublu registru, fantastic şi alegoric, dezvăluie parțial bivalența semnificațiilor. Este vorba fie de un joc virtual conceput de primul ministru, fie de o parabolă a

forţelor obscure ale subconştientului colectiv, capabile de a acţiona asupra materiei. În ambele cazuri, romanul reprezintă o interogaţie extrem de bine realizată asupra conceptului de realitate. „Este o carte scrisă cu o mână de profesionist şi care se citeşte dintr-o răsuflare” (Radu Pavel Gheo).

◆ Cornel Robu, *Un cutremur politic ar fi mult mai înspăimântător decât unul geologic*, TR, s. nouă, XI, 1999, 29–32, 3–4.

M. W.

❍ **GRĂMESCU Haralambie**, *Găini şi şobolani*, fragment din romanul omonim, MOZ, II, 1999, 8–9, 13.

M. W.

❍ **GRECU Mihai**, *Apostolii mileniului III*, fragment din romanul omonim, ALB, 1999, 3–6, 16–17.

M. W.

GRIGORAŞ Georgian Neculai, *Ioana*, Bucureşti, Naţional, 1999, 155 p. Cu o pref. de Valeriu Râpeanu. Roman confesiv, sentimental, ce evocă, prin rememorări, meditaţii, reflecţii, primii ani ai tinereţii naratorului. Existenţa sa este urmărită din deceniul al şaselea, de la vârsta liceului, până la absolvirea Şcolii superioare de ofiţeri din Sibiu. În centrul eposului se află iubirea adolescentină a eroului pentru ingenua, visătoarea sa colegă, Ioana, apariţie idealizată, angelică. Romanul devine, astfel, o confesiune lirică, relativ lineară, romanţată şi nostalgică, lipsită de dramatism, unitară sub raportul expresiei, dar irelevantă în conţinut.

M. W.

GURĂU Vasile, *Mirajul umbrelor*, Bucureşti, Danubius, 1999, 382 p. Roman realist pe tema exilului. Cartea evocă fuga din ţară şi primii ani de rezidenţă în Elveţia ai tânărului doctor Alexandru Negulescu şi ai soţiei sale, Daniela. Exilul este privit ca alternativă la o existenţă marginalizată, mediocră, în mediul rural din vremea dictaturii comuniste. Constituită din aventurile protagoniştilor, începând cu momentul trecerii ilegale a graniţei şi cu intrarea într-un lagăr de refugiaţi, naraţiunea culminează cu dificila împlinire socială şi profesională din final. Romanul, limpede şi unitar sub raport narativ, reprezintă „un adevărat elogiu adus puterii omului de a se schimba, de a se reconstrui” (Ilie Traian).

◆ Ilie Traian, CROR, XI, 1999, 4, 22.

M. W.

HERESCU N.[icolae] I., *Agonie fără moarte*, II, v. *Agonie fără moarte*, I, 1998.

HORJ Viorel, *Calul troian*, Oradea, Abaddaba, 1999, 329 p. Roman realist cu temă politică. Evocă, într-o manieră autenticistă, dar precară din punct de vedere artistic, formarea ideologică, la o şcoală de partid, a ţăranului Petrea Cheţului, în primii ani de comunism. Ideea finală a cărţii, redată lapidar, în contextul unui material epic extrem de diluat, este deconspirarea resorturilor duplicitare, oportuniste, resentimentare ale acestui regim politic.

◆ Dumitru Chirilă, *Mărirea şi decăderea activiştilor*, F, XXXVI, 2000, 7–8, 154–156; S. Craia, *Privire în trecut*, UC, X, 2000, 8–9, 13.

M. W.

❍ **HRENCIUC Dina**, *Ca o lespede, pădurea*, fragment de roman, CL, CXXXIII, 1999, 6, 14.

M. W.

IOANA Nicolae, *Goana după vânt*, Bucureşti, Cartea Românească, 1999, 387 p. Roman memorialistic. Elaborată într-un stil reporteri-cesc, cu accent pe observarea faptului imediat, cartea evocă experienţa naratorului, un

scriitor aflat la vârsta senectuţii, „aterizat” în mediul afacerilor, în perioada postdecembristă. Preponderent confesiv, textul reprezintă mărturia nudă, lipsită de artificii artistice, a unui segment din existenţa naratorului, în contextul prefacerilor sociale, politice şi culturale din România postcomunistă.

M. W.

IONIŢĂ Petre, *Porunca blestemului*, Bucureşti, Editura „V. Cârlova”, 1999, 250 p. Cu o pref. Titus Popescu şi o prezentare de acelaşi autor, pe coperta a IV-a. Roman istoric. Pe vremea lui Caragea Vodă, neamul lui jupân Minco, din Valea Kazanlâkului, pleacă în bejenie peste Dunăre, din cauza asupririi turceşti. Istoria descendenţilor săi devine o poveste moralizatoare care ar vrea să demonstreze, cu orice preţ, puterea blestemului. Se dovedeşte, astfel, doar că dorinţa de a scrie un roman nu este totuna cu putinţa de a-l scrie.

M. M.

✷ **IOVĂNEL SPINEANU Doina**, *Ana, cea fără de păcat*, Galaţi, Alter Ego, 1999, 192 p. „Roman de analiză şi de observaţie, [...] cartea realizează în bună proporţie un echilibru între mai multe tendinţe, împletind un destin individual cu acela al societăţii româneşti din ultimele decenii, într-o poveste fluentă, motivată, nuanţată” (Sultana Craia).

◆ Sultana Craia, UC, X, 2000, 5, 3.

M. W.

✷ **IOVĂNEL SPINEANU Doina**, *Tărâmul cerului pierdut*, Galaţi, Alter Ego, 1999, 114 p. Roman cu acţiunea plasată „într-o ruralitate bântuită de sărăcie, întuneric şi vinovăţie”, despre „povestea de dragoste a cuplului Radu-Rada” (Victoria Milescu).

◆ Victoria Milescu, UC, X, 2000, 11–12, 9.

M. W.

LĂCĂTUŞU Violeta, *Simurgul*, Iaşi, Junimea, 1999, 313 p. Cu o postf. de Cristian Livescu. Roman psihologic. Meditaţie pe tema condiţiei intelectualului în societatea comunistă, cartea evocă secvenţial destinul Codrinei Spineanu, o tânără cercetătoare şi pictoriţă dintr-un oraş de provincie. Marginalizată în epoca ceauşistă, în ciuda succeselor profesionale remarcabile, eroina îşi găseşte împlinirea în perioada postdecembristă, printr-o concepţie artistică ce vizează posibilele valenţe magice şi mistice ale artei. Alcătuit din scene disparate, din dialoguri şi rememorări, menite a surprinde, episodic, mai multe destine, ≈ este şi un roman eseistic, presărat cu reflecţii pe teme culturale, artistice, filosofice, pendulând incert, în final, între real şi fantastic.

M. W.

✷ **LOGHIN Victor**, *Adam şi Eva. Fals jurnal de călătorie*, Constanţa, Leda, 1999. „Roman de dragoste românească pe pământ asiatic” (Fănuş Băileşteanu), evocând „drama unui bărbat ce se desparte de tinereţe” (Daniela Măiţă).

◆ Daniela Măiţă, DAT, VII, 1999, 17, 2; Fănuş Băileşteanu, *Un medic şi romanele sale*, LCF, s. nouă, 2000, 35, 10.

M. W.

✷ **LUCHIAN-TUDORA Tudor**, *Răspântii*, Iaşi, Junimea, 1999, 268 p.

◆ Biblioteca Centrală Universitară „Mihai Eminescu” Iaşi (catalogul electronic).

M. W.

LUDUŞAN Ana, *Micul Stalin*, Cluj-Napoca, Seso Hipparion, 1999, 175 p. Cu o introd. a autoarei. Roman politic. Concepută prin alternanţa planurilor narative şi a perspectivelor temporale, cartea evocă două ipostaze opuse ale relaţiei individului cu puterea politică. Prima parte a naraţiunii se concentrează

asupra climatului de confuzie şi corupţie al tranziţiei postdecembriste, privită prin prisma unui personaj malefic şi respingător, Zenobie Zad, fost nomenclaturist, ajuns primar al Clujului şi conducător al partidului de guvernământ. Cea de-a doua parte, replică antitetică a celei dintâi, evocă destinul tragic al unei femei, pe nume Ioana, o fostă deţinută a închisorilor comuniste, ce devine eroina unei poveşti de dragoste compensatoare, învăluită în magie şi mister, alături de un erou al luptei anticomuniste. Observaţia realistă, obiectivă este astfel secondată de un discurs cu inflexiuni lirice, în virtutea ideii centrale a cărţii, ce vizează caracterul ireconciliabil al celor două formule existenţiale.

M. W.

LUNGEANU Emil, *Strict secret*, Piteşti, Evenimentul, 1999, 476 p. Roman poliţist.

◆ Henri Zalis, AZI, 2000, 29, 4; Henri Zalis, CNT, 2000, 25, 5.

M. W.

❍ **LUNGU Liviu**, *Hotnogul*, fragment de roman, TMS, s. nouă, IV, 1999, 11, 8.

M. W.

LUNGU Liviu, *Întâmplare... Întâmplare de dragoste arhaică aflătoare într-o toamnă a mărşăluirilor omeneşti...*, Bucureşti, Folio, 1999, 251 p. Cu o postf. de Paul Dugneanu. Roman parabolic. Concepută pe două planuri, cel al convenţiei ficţionale propriu-zise şi cel metatextual, cartea se structurează ca parabolă a puterii, cu aluzii la universul totalitar comunist. Elaborată într-un stil fluent, expresiv, naraţiunea se identifică cu o povestire fantastică descoperită în ms. unui autor necunoscut, despre aşa-numita Hoardă a Spiriduşilor, care pune stăpânire pe o misterioasă cetate, al cărei paznic este naratorul. Protagonistul, pictorul Sergiu Coroamă, un autentic crai de Curte Veche, se confruntă cu comandantul suprem al hoardei, personaj malefic, numit Monstrul, în dorinţa de a o feri pe fiica fostei sale iubite de influenţa nefastă a membrilor organizaţiei. Emblematică în planul semnificaţiilor este înfruntarea celor doi, ca exponenţi ai unor paradigme existenţiale opuse. Pe de o parte este vorba de reprezentantul puterii despotice, animat de o ură acerbă, nediferenţiată, izvorâtă din nenumăratele sale complexe faţă de tot ce-l înconjoară, pe de altă parte de artistul abstras, melancolic, lipsit de energia uriaşă a resentimentarului, dar stăpân absolut al creaţiei, ce-l include, într-un sens larg, şi pe cel dintâi. Prin alternanţa secvenţelor de realism magic cu observaţia exactă, caracterologică, romanul induce şi ideea friabilităţii lumii, ca text, pe fundalul unor realităţi specifice dictaturii comuniste.

◆ Ion Roşioru, *Textul ca metaforă*, TMS, s. nouă, V, 2000, 2, 7.

M. W.

❍ **MACUC Mihai**, *Coşmarul*, fragment din romanul *Întoarcerea tatălui risipitor*, VAR, X, 1999, 11, 14–15; 23.

M. W.

MAGHEŢI Lazăr, *Căile tainice*, Caransebeş, Ionescu, 1999, 149 p. Precedat de o *Mărturisire* a mitropolitului Nicolae Corneanu. Roman psihologic cu elemente de cronică de familie şi de roman social. Pe fundalul evenimentelor politice din România primelor decenii ale sec. XX, cartea evocă destinul inginerului Vasile Malica şi al familiei sale din Caransebeş, profund marcată de ura acerbă a unui văr, pe nume Nică Albu. Individ malefic, resentimentar, invidios, acesta din urmă nu numai că devine, prin mijloace ilicite, moştenitor al întregii averi a familiei, ulterior destrămată şi adusă la ruină, ci este şi

autorul moral al condamnării pe nedrept a inginerului la câţiva ani de detenţie. Tema centrală a romanului, elaborat într-un stil limpede, echilibrat, dar lipsit de expresivitate, este înfruntarea binelui cu răul şi victoria, evocată într-un spirit profund religios, a celui dintâi.

M. W.

✷ **MALAMEN Iolanda**, *Eu, meseria de călău şi melancolica regină*, Bucureşti, Crater, 1999. „Conceput pe linia autobiografiei fabuloase”, romanul reprezintă „istoria unei memorii traumatizate, care, funcţionând după principiul mozaicului, recompune caleidoscopia trecutului, amestecând «felia de viaţă» cu mirajul luxuriant al textualităţii” (Octavian Soviany).

◆ Dan-Silviu Boerescu, *Un magazin de antichităţi*, CNT, 1999, 17, 4; Octavian Soviany, *Memoria „ruptă”*, CNT, 1999, 36, 5.

M. W.

MAMINA Florina, *Pădurea Albastră*, Braşov, Lux Libris, 1999, 125 p. Cu o introd. de Florin Andreescu şi o pref. de Anton Nicolae. Roman autobiografic. Evocă, într-o manieră subiectivă, amintirile unei profesoare de limba română, Ina, din timpul studenţiei petrecute la Iaşi. Realizată prin alternanţa planurilor temporale, cartea este o colecţie de impresii, dialoguri, reflecţii, cu o problematică insuficient aprofundată.

M. W.

MARIAN Maria, *Fetele lui Solomon*, Bucureşti, Maşina de Scris, 1999, 301 p. Fragment: *Apoi au tăiat un viţel...*, RL, XXX, 1997, 28, 14–15. Roman de familie. Cartea urmăreşte mai multe destine din familia Solomon, pe parcursul a două generaţii, insistând asupra vieţii a trei surori, Ileana, Veronica şi Victoria. Marcate de numeroase evenimente dramatice şi de suferinţe sentimentale, fiecare din cele trei biografii constituie în sine un mic roman senzaţional. Ileana face la 17 ani o pasiune pentru profesorul de chimie, este exmatriculată din şcoală şi, în urma unei tentative eşuate de sinucidere, se resemnează să ducă o existenţă izolată, păstrând intactă amintirea marii sale iubiri. Pentru a-şi proteja fraţii refugiaţi în munţi, în timpul campaniei pentru colectivizare, Veronica se căsătoreşte cu agitatorul comunist Tică, pe care îl omoară atunci când acesta vrea să-i deconspire pe fugari etc. Plasată într-un sat de munte după cel de-Al Doilea Război Mondial, naraţiunea se deschide larg asupra istoriei recente a României, fără să izbutească, totuşi, să ofere o evocare convingătoare a epocii pe fundalul căreia se desfăşoară destinele urmărite.

◆ ***, BNR, LXVIII, 1999, 17, 56.

L. T.

MATEI Nicolae, *Generaţia pierdută*, [Aarhus, Eksperimental?], 1999. Cu o pref. de Mircea Goga. Fragmente: NOS, II, 1997, 4–5–6, 17. Cu excepţia pref., numerotarea paginilor lipseşte. În virtutea unei formule experimentale definite în termenii hipertextualităţii, romanul este imaginat ca o proză cu frontiere mobile şi cu posibilitatea unui deznodământ multiplu. În practică, acest proiect de avangardă se limitează la o punere în pagină specifică, cu extravaganţe grafice, cu sincope frecvente şi cu un amestec studiat al mai multor discursuri eterogene. Odată îndepărtat acest aparat de fracturare a naraţiunii şi de obstaculare a lizibilităţii textului, materia epică rescrie, ca şi într-un roman anterior, *Târâş spre Vest* (1995), povestea emigrării ilegale a unui tânăr, în ultimii ani ai dictaturii comuniste.

◆ Adrian Ţion, CET, III, 2000, 9, 13.

L. T.

MIERTOIU Florin, *Omul înarmat*, Giurgiu, Pelican, 1999, 152 p. Roman al inițierii erotice, plasat în România anilor ’70. La vârsta pubertății, un adolescent își explorează senzualitatea, trăind în același timp neliniștile primei iubiri și tentațiile sexualității. Sentimentul pur față de Ioana, fata pădurarului, figură eterică și inaccesibilă, e dublat de fantezia nocturnă stimulată de o feminitate matură și dezinhibată. Ca în toată literatura de gen, interesul stă în consemnarea unor instantanee încărcate erotic: atingeri întâmplătoare, priviri, posturi corporale provocatoare. Romanul se distinge însă nefericit prin cadrul freudian-jungian proiectat asupra acestei experiențe adolescentine. Referințele la dicționarele de simboluri țin locul subtilității psihologice, sufocând materia observației printr-o interpretare didactică, atât greoaie, cât și inutilă.

◆ ***, RL, XXXII, 1999, 48, 4; ***, UC, X, 2000, 6, 11; Ion Roșioru, TMS, s. nouă, V, 2000, 9, 6; Victoria Luță, OBC, I, 2000, 15, 27.

L. T.

MIHALI Felicia, *Mica istorie*, București, Image, 1999, 184 p. Frescă a unei culturi antice fictive. Plecând de la conceptul teoretic al existenței unei „istorii mici”, a cotidianului, în marginea marii istorii comunicate de izvoare, romanul imaginează o comunitate precreștină, Arcalia, a cărei tradiție s-a pierdut. Narațiunea inventează tezist practici și credințe la antipodul celor creștine (incesturi legitime, violuri ritualice, sacrificii cultice). Centrată pe activitatea preoților comunității și a familiilor lor, ≈ urmărește, de-a lungul a trei generații, evoluția unei colectivități patriarhale, constituită după modelul istoriilor biblice veterotestamentare. Carte lipsită de interes literar.

◆ Florin Hulubei, OBC, I, 2000, 7, 26.

L. T.

✸ **MIHALI Felicia**, *Țara brânzei*, București, Image, 1999, 216 p. Roman „autobiografic” (Irina Budeanu) care redă istoria „unei căderi psihice […] sau «fișa clinică» a unei decăderi fizice și a unei derute morale” (Dan C. Mihăilescu).

◆ Alex Ștefănescu, RL, XXXII, 1999, 32, 4; Dan C. Mihăilescu, DOI, X, 1999, 36, 15; Irina Budeanu, AZI, 1999, 9, 5; Henri Zalis, *În pânza de paianjen a feminității*, CNT, 2000, 14, 5.

L. T.

MIHĂESCU Octavian, *Căminul*, Iași, Ars Longa, 1999, 207 p. Cu o pref. de Nicolae Stroescu-Stânișoară și un cuvânt înainte al autorului. Roman autobiografic. O copilărie chinuită, în orfelinat, și o adolescență marcată de marginalizarea socială sunt evocate pe fundalul tern, lipsit de perspectivă, al României ultimilor ani ai dictaturii comuniste. Suferința e trăită inocent, fără profunzime, și e acceptată odată cu evenimentele care o provoacă. În tabloul Revoluției din 1989, conturat din perspectiva acestui destin chinuit, romanul izbutește să estompeze drama răsturnărilor și a dezagregării sociale, reducând relieful istoric la uniformitatea unei dureri individuale surde și continue. În ciuda unei transfigurări epice rudimentare și a trăirilor insuficient lămurite, mărturia nu e lipsită de emoție.

◆ ***, DOI, X, 1999, 9, 15.

L. T.

✸ **MIHĂILESCU Virgiliu Vasile**, *Ana, dragostea mea*, Târgu Mureș, Petru Maior, 1999, 130 p.

◆ Biblioteca Centrală Universitară „Carol I” București (catalogul electronic).

L. T.

MIRON Paul, *Poștalionul din vis. Roman epistolar*, Timișoara, Amarcord, 1999, 203 p.

Cu o prezentare de Cornel Ungureanu pe coperta a IV-a. Roman epistolar a cărui acţiune se desfăşoară la mijlocul sec. al XIX-lea. Tânărul şi frumosul logofăt Enache Secară din Rotopăneşti pleacă, împreună cu magistrul Schuller, într-o călătorie cu scop educativ în Austria, Germania şi Italia. Relatarea impresiilor de călătorie se combină cu o intrigă politică şi sentimentală. „Roman ironic şi povestire picarescă, *Bildungsroman* şi roman sentimental: ≈ caligrafiază o nostalgie" (Cornel Ungureanu).

◆ ***, O, s. nouă, 1999, 9, 2; ***, BNR, XLVIII, 1999, 23, 78.

M. M.

MOCANU Marin Radu, *Monştrii somnului*, Râmnicu Vâlcea, Adrianso, 1999, 189 p. Cu o caracterizare pe coperta a IV-a de Ion Soare. Roman realist. Plasată în ultimii ani ai dictaturii comuniste, într-un institut de cercetare, naraţiunea urmăreşte conflictul dintre Dinu Câmpeanu şi directorul Anamia. Distribuţia celor două roluri, care îl opune pe activistul luminat propagandistului îngust, lasă să se vadă clivajul latent existent între cele două vârste ale totalitarismului românesc, cea stalinistă şi cea naţionalistă. Problematica, reţeta de construcţie a personajelor şi resorturile intrigii au o strictă semnificaţie culturală, în contextul romanului românesc condiţionat de ingerinţele propagandei comuniste.

L. T.

❍ **MORARU Alexandru**, *Pirueta*, fragment din romanul *Cenuşa din zori*, VRR, V, 1999, 16–17, 8.

L. T.

❍ **MUREŞAN Dumitru**, *Mugur şi alb*, fragment de roman, ALC, III, 1999, 8, 9.

L. T.

MUREŞANU Lucian-Ştefan, *Drumul carului. Roman istoric,* Bucureşti, Printech, 1999, 396 p. Cu o pref. de Ion Ţugui, tr. şi în lb. engleză, precum şi o prezentare pe coperta a IV-a, tot de Ion Ţugui. Roman istoric. Autorul îşi propune să prezinte destinul tragic al principesei Elisabetei Movilă. Fosta doamnă a Moldovei şi soţia lui Ieremia Movilă este violată de turci şi obligată să intre în haremul sultanului.

M. M.

MURGOCI Petru, *Până când vei reveni*, Iaşi, Junimea, 1999, 315 p. Autorul continuă firul narativ din *Totul e posibil* (1996). Roman autobiografic. Adolescenţa înseamnă, pentru eroul narator, iniţierea erotică şi contactul cu mediul urban. Evocare cu un ritm de o anume vivacitate.

M. M.

NACU Augustin, *Generaţia mea. Roman în XII episoade şi epilog*, Bucureşti, Cartea Românească, 1999, 95 p. Roman poematic conceput ca o succesiune de scurte episoade epice alternate cu secvenţe lirice. Reflecţie pe tema generaţiei pierdute, ≈ schiţează un tablou interior al intelectualilor basarabeni care, prin destrămarea Uniunii Sovietice, au înregistrat o paradoxală pierdere personală, îngropând, odată cu coşmarul comunismului, şi propriile amintiri. Textul se sprijină pe ambiguitatea relaţiei subiective cu un trecut cu faţă dublă, care intersectează, în acelaşi timp, un episod odios al istoriei recente şi memoria afectivă a unui destin individual, făcând imposibilă recuperarea vârstei idilice a copilăriei şi a emoţiilor adolescenţei. Regimul poematic al naraţiunii permite o tratare ambivalentă a evocării, populând locurile amintirii cu imagini ale agoniei, ale sinuciderii simbolice şi ale disoluţiei. Romanul exploatează astfel capacitatea lirismului de a insinua nostalgia într-un

registru dublu, de punere la distanță și de păstrare a intimității în raport cu trecutul personal, cu destinul colectiv și cu moștenirea politică a regimului comunist.

◆ Nicoleta Sălcudeanu, VTR, XXVII, 1999, 10, 71–72; ***, RL, XXXII, 1999, 45, 4; ***, UC, IX, 1999, 11–12, 23; ***, CNT, 2000, 2, 2; Simion Bărbulescu, LCF, s. nouă, 2000, 16, 16.

L. T.

✸ **NANU Katia**, *Suflet de rezervă*, [București], Național, 1999. „Un insolit roman de analiză a sufletului feminin, axat pe mitul lui Narcis și derulat pe două planuri, ca un fel de dialog (giudeț, cum ar spune Cantemir) între ea, deopotrivă naratoare introspectiv-confesivă și dublul acesteia.” (Simion Bărbulescu).

◆ Simion Bărbulescu, CL, CXXXIII, 1999, 9, 20.

L. T.

NEACȘU Amelia, *Răzbunarea colierului*, București, Abeona, [1999], 125 p. Roman polițist.

◆ ***, BNR, XLVIII, 1999, 16, 50.

L. T.

NEAGU Nicolae, *Obitus, apusul stelei*, București, Eminescu, 1999, 140 p. Cu o caracterizare pe coperta a IV-a de Laurențiu Ulici. Roman de dragoste, cu tentă autobiografică. Reluând personaje dintr-un roman anterior, *Iubirea ca o mânză neagră* (1995), ≈ descrie boala și moartea Anei-Reli, soția medicului Nicolae. Realizată din perspectiva acestuia, relatarea constă din consemnarea vizitelor la spital și din evocarea, prin transcrierea unor fragmente de jurnal, a începuturilor relației lor erotice. Contaminată de sentimentalism, proiectând o lumină idealizantă asupra figurii feminine, imersiunea în trecut, care ocupă cea mai mare parte a cărții, rămâne irelevantă din punct de vedere estetic.

◆ ***, BNR, XLVIII, 1999, 24, 127; ***, RL, XXXII, 1999, 23, 4; Simion Bărbulescu, LCF, s. nouă, 1999, 28, 16.

L. T.

NEAMȚU Ioan, *Pion contra Nebun*, Iași, Dosoftei, 1999, 309 p. Roman realist. Urmărește două destine care, pe traiectorii diametral opuse, traversează istoria recentă, reflectând, în oglinzi paralele, schimbările politice care au divizat societatea românească a ultimilor șaizeci de ani. În centrul narațiunii stau Lucian Bălăiță și Vladimir Dobrianu, fii de mici întreprinzători, crescuți în atmosfera patriarhală a satului transilvănean antebelic. Existențele lor se intersectează pentru scurt timp, în război. Însă, în vreme ce Lucian este arestat de Armata Roșie și întemnițat sub acuzația de trafic de arme, Vladimir se alătură comuniștilor și face o carieră politică strălucită. Puse în contrast, cele două personaje au așadar biografii simetrizate. Unul, ca fost deținut politic, nu își mai găsește locul în noua societate; celălalt, ca prim-secretar într-un mare oraș, intră în rândurile nomenclaturii. Revoluția din decembrie 1989 răstoarnă acest raport, rezolvând justițiar dezechilibrul celor două destine. În timp ce Vladimir își pierde poziția socială și se retrage la țară, Lucian intră în politică, devenind o figură importantă în societatea românească postrevoluționară. Nici ascensiunea, nici decăderea celor doi eroi nu se datorează calităților lor. Ființe manipulate de istorie, Lucian și Vladimir asistă, ca martori pasivi și neputincioși, la transformarea dramatică a propriilor destine. Romanul propune astfel o meditație pe tema vulnerabilității ființei umane în fața vicisitudinilor istoriei, fără să reușească, din păcate, să evite o structurare prea schematică a firelor narative, care, printr-un exces de simetrie, devine demonstrativă și tezistă.

◆ ***, BNR, XLIX, 2000, 12, 93.

L. T.

NICOLLET Clara, *Prietenul meu, vântul*, Bucureşti, Vântul, 1999, 252 p. Roman al inițierii erotice. Urmăreşte tribulațiile afective ale Irinei, elevă a unui liceu din capitală, care trăieşte, în atmosfera cenuşie a epocii comuniste, primii fiori ai iubirii. Conceput ca un jurnal adolescentin, textul ilustrează o aventură senzuală şi sentimentală bogată care cuprinde atât emoțiile difuze, provocate de priviri, tatonări şi gesturi, cât şi experiențele sexuale propriu-zise. Cartea înregistrează astfel mai multe ipostaze ale iubirii, dintre care unele rămân în planul fanteziei, ca simple posibilități ale imaginației. Altele sunt pasionale, solicitând implicarea eroinei, fără ca intensitatea sentimentului să dea profunzime relației ori personajelor implicate.

L. T.

OBREJA-CERNICHEVICI Silvia, *Castelul Libertății*, Iaşi, Apollonia, 1999, 202 p. Cu o postf. şi o caracterizare pe coperta a IV-a de Ioan Holban. Roman politic. Conturează, în jurul unui caz clinic, o parabolă a universului concentraționar. În centrul narațiunii stă figura lui Vlad Epureanu, profesor de socialism ştiințific care, în urma unui congres al partidului, îşi pierde încrederea în ideologia comunistă şi părăseşte catedra. Trăindu-şi acut dilema morală, eroul cade pradă unei nevroze profunde şi se retrage la un sanatoriu. Paradoxal, ospiciul se dovedeşte un teritoriu al libertății, menit să compenseze tensiunile şi interdicțiile implicite ale societății comuniste. Narațiunea dezvoltă astfel o opoziție simbolică între un Castel al Libertății, imaginat în spațiul de claustrare dintre zidurile ospiciului, şi universul opresiv „din afară”. Dincolo de arhitectura elaborată a acestei parabole, cartea ascunde o tramă sentimentală, nemotivat de independentă în raport cu stratul aluziilor politice. Descoperirea unei crime pasionale, refulată de protagonist, resituează „nevroza politică” a acestuia (Ioan Holban) într-un cadru medical previzibil, evaporând tensiunile simbolice.

◆ Ioan Holban, VR, XCIV, 1999, 7, 123.

L. T.

OJOG-BRAŞOVEANU Rodica, *Telefonul din bikini*, Bucureşti, Nemira, 1999, 349 p. (Ora H, 26). Cu o caracterizare nesemnată pe coperta a IV-a. Roman polițist.

L. T.

OLARU Dan Adrian, *Strigătul păunului*, I, Bucureşti, Mavios-Clio, 1999, 543 p. Cu o caracterizare de Maria Nuşi Vintilă pe coperta a IV-a. Conform informațiilor cuprinse în acest text, cartea ar face parte dintr-o trilogie proiectată de autor sub titlul *Labyrinthus*, din care nu se cunosc alte vol. Roman de dragoste. Textul este conceput ca evocare a iubirilor unui scriitor, Malvin, în cadrul unui proces de rememorare motivat terapeutic. Personajul se abandonează capriciilor memoriei, atribuind acestei rătăciri în meandrele propriului trecut afectiv rolul de a aduce în lumina conştiinței câteva figuri feminine obsedante. În realitate, romanul nu face decât să înserieze scurte narațiuni erotice convenționale.

◆ ***, RL, XXXIII, 2000, 44, 4.

L. T.

OLTEANU Ion, *Tăcerea orchestrei*, Bucureşti, Semne, 1999, 112 p. Roman de evocare. Construită sub forma unui schimb epistolar, narațiunea urmăreşte destinele a patru bărbați, de la sfârşitul celui de-Al Doilea Război Mondial până la mijlocul anilor '80. Relatarea, lipsită de relief, corespunde unor biografii lineare, nespectaculoase, absorbite de un cotidian irelevant. Definite în raport cu nostalgia difuză a unei lumi pierdute, cele patru destine au în comun un rău al sfârşitului de lume, colorându-se

crepuscular, într-o atmosferă sumbră, însă fundamental imprecisă, prin tensiunile epice pe care le implică.

◆ ***, RL, XXXII, 1999, 40, 4; Liviu Grăsoiu, *De la o carte la alta*, LCF, s. nouă, 1999, 37, 11; ***, RL, XXXIII, 2000, 43, 4.

L. T.

PANDELE Ion, *America cea de toate zilele. Roman autobiografic*, Bucureşti, Sylvi, 1999, 283 p. Cu o introd. de Valentin Tănase. Naraţiune de tip confesiv, cu pretenţii romaneşti. La începutul anilor nouăzeci, autorul câştigă la loteria vizelor şi emigrează, împreună cu familia sa, în America. Cartea insistă asupra dificultăţilor integrării într-o societate multirasială. Discursivitate excesivă.

M. M.

✷ **PANDURU Riri Margareta**, *Timorare*, Craiova, Ramuri, 1999, 164 p.

◆ ***, BNR, XLIX, 2000, 2, 76.

L. B.

PARDĂU Platon, *Cartea morţii*, Bucureşti, Cartea Românească, 1999, 145 p. Roman de introspecţie. Ajuns în pragul senectuţii, judecătorul bucureştean Pompiliu Vasilache, specialist în cazuri penale, rememorează eşecurile propriei sale existenţe.

L. B.

PĂCURARIU Monica-Minodora, *Gânditorul*, Timişoara, Eurostampa, 1999, 169 p. Roman fantezist scris la persoana întâi, ce evocă, în trei cap. numite sugestiv cărţi, etape din viaţa protagonistei Uma Tum: copilărie, tinereţe, maturitate. Acestea sunt plasate în tot atâtea ere diferite: copilăria – într-un paleolitic cavernos, tinereţea – în medievalitate, iar maturitatea – în comunism. Intenţia de roman sociogonic, dezvăluită la finele naraţiunii, rămâne pur şi simplu himerică.

L. B.

PĂDURELEANU Mircea, *Pădurea însetaţilor*, Bucureşti, Artemis, [1999], 206 p. Roman psihologic cu acţiunea plasată în mediul clinic bucureştean post-decembrist. Protagonistul, Gabriel Vaschide, şef de lucrări la Spitalul de Psihiatrie, încearcă, în pofida realizărilor profesionale şi sociale, un sentiment de neîmplinire. Din dorinţa de a-şi evalua „propriile dimensiuni” recurge la confesiune, cartea, scrisă la persoana întâi, cumulând, fără discernământ, experienţe majore şi mărunţişuri anoste, într-un stil supărător sintetic.

L. B.

PĂLTINEANU Gellu, *Bărbatul din munţi*, Bucureşti, Maşina de Scris, 1999, 110 p. Roman de dragoste. Pasiunea pentru Paula Vasilescu va marca întreaga viaţă a inginerului silvic Dan Lotreanu. Convins că logodnica l-a înşelat, căsătorindu-se cu altul, acesta se retrage în munţii Parâng, pentru a se dedica profesiei. Tânăr, plin de succese, inginerului pare să nu-i lipsească nimic, doar dragostea adevărată. Pădurea, vânătoarea şi multele femei frumoase pe care le cunoaşte nu reuşesc să-i şteargă din amintire imaginea femeii iubite, pe care speră să o reîntâlnească în viitor.

L. B.

✷ **PĂUNESCU Andrei**, *Nici o şansă*, Bucureşti, AAP, 1999, 112 p.

◆ ***, RL, XXXIII, 2000, 4, 4.

L. B.

PÂRVULESCU Tinu, *Şoapta piticului*, Timişoara, Marineasa, 1999, 122 p. Roman postmodern ce dezvăluie, sub masca banalităţii

cotidiene, o structurare defectuoasă a mentalităților prin predilecția pentru „cantonarea într-o realitate autoscopică, de acvariu" (Geo Vasile).

◆ Geo Vasile, TMS, s. nouă, IV, 1999, 9, 7; Cristina Ionică, OBC, I, 2000, 8, 26.

L. B.

PECICAN Ovidiu, **Alexandru PECICAN**, *Razzar*, București, Nemira, 1999, 175 p. (Nautilus, 159). Fragment: *Deparazitarea*, TR, s. nouă, IV, 1992, 12, 5. Roman *science-fiction*.

● Premiul Nemira pe anul 1998.

◆ Opriță, *Anticipația*, 319.

L. B.

PERȘA Dan, *Șah orb*, București, Albatros, 1999, 214 p. Fragmente: *Fără nevastă...* (romanul e anunțat inițial cu titlul *Șah etern*), EPR, VII, 1996, 2, 18–19; *Zeu în flagrant delict*, TMS, s. nouă, II, 1997, 7, 8; *Șah etern*, VTR, XXVII, 1997, 11, 7–11. Roman experimental născut dintr-o maniacal-ironico-parodică aplecare a eului narator asupra tehnicilor scriiturii. Proteismul vocilor narative ale protagonistului Andrei Boeriu, ce rememorează anii studenției sale bucureștene petrecută în deceniul șapte al sec. trecut, e aiuritor, dilatând cronotopul, plimbând trama aparent facilă din real în oniric și fantastic, îngreunând la maximum lectura. „≈ […] este un roman care poate deveni un excelent teren de studiu pentru cei preocupați de tehnicile narative ale prozei postmoderne" (Tudorel Urian).

◆ Tudorel Urian, CVT, s. nouă, VI, 2000, 4, 7; Ștefan Cucu, TMS, s. nouă, V, 2000, 5, 5; Ion Roșioru, TMS, s. nouă, V, 2000, 5, 5; Urian, *Proza*, 157–159.

L. B.

✸ **PETRARU Victor**, *Al doilea mormânt*, Brașov, Dealul Melcilor, 1999. „Povestea nerealizării unui cuplu" (A. I. Brumaru).

◆ A. I. Brumaru, AZI, 1999, 98, 4.

L. B.

PETRIA Petre, *Corabia destinului*, Râmnicu Vâlcea, Conphys, 1999, 119 p. Cu o pref. a autorului. Roman de dragoste ce inventariază pasiunile unui tânăr aflat la vârsta căutărilor. Teo trăiește povești de iubire de un idealism artificios, nefinalizate, în parte și din cauza lipsei sale de maturitate.

L. B.

PIȘCU Daniel, *Mă cheamă păsările. Poveste de iubire*, Timișoara, Augusta, 1999, 70 p. Fragmente: ≈, ARCA, VIII, 1997, 4–5–6, 66–75; ≈, RL, XXX, 1997, 50, 14–15; ≈, CL, CXXXII, 1998, 3, 10; *Căpitanii*, DAC, X, 1999, 32, 41–43. Microroman sentimental ce evocă, într-un stil prozaic și artificios, trista poveste de dragoste a doi liceeni bucureșteni.

L. B.

❍ **PÎTEA Florin**, *Gangland*, fragment de roman, ANT, [1999], 554–555, 21–31.

L. B.

❍ **PODARU Aurel**, *Iosif și Maria*, fragment de roman, MI, X, 1999, 81–82, 8–9.

L. B.

❍ **POP Augustin**, *După miracol*, VTR, XXVII, 1999, 1, 4–7, fragment din romanul cu titlul omonim.

L. B.

POP Maria, *Bărbatul copacilor mei*, I, București, Libra, 1999, 217 p. (Contemporaneea). Roman social. Narațiunea continuă

până la un punct povestea copilăriei Ulviei Sânzeu din *Berbecele timpului* (1993). Revenită la tatăl ei, în Câmpina, mânată de vanitatea mai veche a părintelui de a-şi depăşi condiția modestă, protagonista lasă în urmă țara de basm a Rohiei bunicilor, pentru a se maturiza dureros de repede, la cei şase ani ai săi. Imixtiunea istoricului, densă şi tragică, va diviza epicul în filoane multiple, marcând destinul personajelor, în intenția de a oferi în final un tablou social complet al deceniului patru al sec. trecut.

L. B.

POP Octavian, *O viață singur*, Timişoara, Ando Tours, 1999, 57 p. Cu un cuvânt al autorului. La periferia genului, narațiunea urmăreşte, într-un stil neutru, parcursul existențial al protagonistului Gică, de la naştere, în 1967, până la condamnarea şi privarea de libertate a acestuia, în 1998.

L. B.

POPA Dumitru Radu, *Traversând Washington Square*, Bucureşti, Cartea Românească, 1999, 189 p. (Cartea românească de proză). Roman psihologic ce pune în scenă relația imaginară dintre un american de origine română, Vlad, şi Linda Magnusson, o americană cu origini nordice. Înglobând două narațiuni distincte (*Gluga suedeză* şi *Accidentul*), ce au ca liant doar prezența eului narator şi identitatea „locației”, romanul este, pe lângă o „incitantă provocare intelectuală” (Tudorel Urian), şi o „monografie sentimentală şi simbolică a Square-ului” (Titu Popescu). „Privitorul-autor intră într-o conjuncție de tandrețe cu locul-personaj” – după spusa aceluiaşi comentator –, evocarea apelând la registrul larg al ambiguității strunite abil de o fină ironie.

◆ Tudorel Urian, CROR, XI, 1999, 7, 5; Tudor Vlădescu, *În ce direcție se traversează Washington Square*, LCF, s. nouă, 1999, 34, 4; Adriana Babeți, *Peşti cu strabism în Queens*, O, s. nouă, 2000, 9, 4–5; Ioana Copil-Popovici, *Partituri transatlantice*, O, s. nouă, 2000, 9, 6–7; Daniel Ştefan Pocovnicu, CL, CXXXIV, 2000, 11, 23; Popescu, *Editoriale*, 153–156.

L. B.

POPA Sextilia, *Puterea dragostei*, Timişoara, Ando Tours, 1999, 154 p. Roman de dragoste. Ioana şi Francisco trăiesc, încă din anii de studenție, o stranie poveste de iubire, finalizată târziu, după ce protagoniştii îşi înving propriile orgolii şi prejudecăți. Deşi „construită” cu grijă, evocarea rămâne banală, fără profunzime.

L. B.

❍ **POPA HOMICEANU Vasile**, *Acordeonul*, fragment din romanul *Pe gura infernului*, CL, CXXXIII, 1999, 4, 9.

L. B.

✸ **POPA HOMICEANU Vasile**, *Infernul albastru*, Iaşi, Junimea, 1999. Un „*Zbor deasupra unui cuib de cuci* național, […] un elogiu al nebuniei (nu în sensul erasmian), dar şi al incertitudinii” (Bogdan Ulmu).

◆ Bogdan Ulmu, ATN, XXXVI, 1999, 12, 5.

L. B.

POPESCU Dumitru Radu, *Săptămâna de miere*, Timişoara, Augusta, 1999, 319 p. Fragment: ≈ LTE, VII, 1997, 8, 8–9, 10. Prima parte a unei proiectate trilogii ce va mai cuprinde vol.: *Delta* şi *Oglinda.* Roman-document ce reface povestea jafului din 28 iulie 1959, din Bucureşti, când maşina Băncii Naționale a fost atacată şi devalizată de şase indivizi aparținând noii clase superpuse, de tip comunist. Opțiunea pentru intriga de tip *policier* e, cum se întâmplă în cazul acestui romancier, derutantă, secvența-

litatea narativă acută, inserția eseistică, dar, mai ales, intruziunea oniricului tulburând firul logic al epicului.

◆ ***, UC, X, 2000, 2–3, 17; Dochia Dunăreanu, CDA, V, 2000, 17, 11–12.

L. B.

POPOVICI Mărioara, *Şansa ultimei clipe*, Bacău, Plumb, 1999, 200 p. Cu o pref. de Ioan Lazăr. Roman de dragoste şi de spionaj. ≈ țese, pe canavaua unor relații complicate, o stranie poveste de iubire, într-un Braşov trist, al lui decembrie 1943. Micuța de altădată, Nicole Balş, îi oferă locotenentului Ermil Fulga, „personaj camilpetrescian, ros de întrebări fără răspuns şi obsedat de nevoia regăsirii de sine” (Ioan Lazăr), motivul de a merge mai departe, în lumea de spaime şi de nesiguranță a războiului.

L. B.

POPOVICI Vavila, *Albumul cu fotografii*, Piteşti, Caligraf Activ, 1999, 212 p. Roman autobiografic. Se plasează în succesiunea mărturiilor din *Binele şi Răul* (1997), dar dintr-o perspectivă diferită. Boala incurabilă a soțului o determină pe naratoarea şi protagonista Irina să refacă un trecut împovărat de greutăți, abandonat uitării, la care revine înspăimântată de inevitabila dispariție a persoanei iubite.

L. B.

❍ **POPPER Jacob**, *În camera secretelor*, fragment de roman, ROS, V, 1999, 4–5–6, 55–64.

L. B.

POSTELNICU Ioana, *Urmaşii Vlaşinilor*, Bucureşti, Albatros, 1999, 501 p. Roman de introspecție ce continuă şi finalizează *Plecarea Vlaşinilor* (1964) şi *Întoarcerea Vlaşinilor* (1979). Lumea mitică evocată în romanele anterioare lasă locul uneia citadine, din România celei de a doua conflagrații mondiale şi a începutului dictaturii comuniste. Cartea reprezintă o izbutită frescă socială. Miza reală o constituie însă introspecția psihologică, îndeosebi aceea a sufletului feminin, cum e cazul Suzanei Isbăşescu, demnă urmaşă a Vlaşinilor, ziarist şi scriitor de aleasă ținută morală şi profesională, în a cărei identitate se regăsesc numeroase elemente din biografia autoarei. Ca într-un pariu cu nefericirea, al doilea descendent al „clanului”, Brutus Trifan, este „un parvenit, o lichea, un aventurier duplicitar” (Teodor Vârgolici). Precum în alte cazuri, şi în evocarea acestor personaje, autoarea evită „cu grijă edulcorarea, menținându-se într-o sobrietate relevantă pentru trăirile umane sub varii ipostaze”, după cum afirmă acelaşi comentator.

◆ Teodor Vârgolici, ALA, IX, 2000, 509, 4; Ovidiu Genaru, ~ *de vorbă cu Ovidiu Genaru*, RL, XXXIII, 2000, 9, 12–13.

L. B.

PROPINAȚIU Camelian, *La un colț de cotitură. Punctul atomic*, Bucureşti, Nemira, 1999, 271 p. (Purgatoriu). Roman de tipologie socială, insolit, prin subiect şi limbaj, ce propune o inedită „explorare în mentalul românesc actual” (George Geacăr). Personaje sugestive (Gujghil, tânăr poet „cincizecist”, Picior-de-Porc, fost cercetător, sau filiformul domn Dințişor, posibil magician), plasate într-un *punct atomic* fictiv, materializat într-o banală gură de canal bucureşteană, perorează fără oprire, astfel încât, în opinia aceluiaşi critic, „nimic nu scapă deriziunii care acoperă ca o pecingine chipuri, gesturi, simțăminte şi idei”.

● Premiul *Nemira* pe anul 1998.

◆ George Geacăr, LTL, I, 2000, 7, 26–27.

L. B.

RADU Liviu, *Trip-tic*, Cluj-Napoca, Dacia, 1999, 204 p. Cu o postf. de Voicu Bugariu. Roman *science-fiction.*

L. B.

❍ **RAŢIU Emil**, *Evadarea*, VR, XCIV, 1999, 10–11, 62–73, fragment din romanul *Meşterul Manole*.

L. B.

❍ **RAŢIU Emil**, *Gilda*, fragment de roman, ST, L, 1999, 3–4, 66–69.

L. B.

RĂU Petre, *Mogoşoaia – istoria unei tragedii. Roman document*, Galaţi, Porto Franco, 1999, 270 p. Cu o pref. de Iulian Grigoriu şi o postf. de Ion Zimbru. Roman document. Publ. la un deceniu de la tragedia navală a scufundării vaporului *Mogoşoaia*, ca urmare a coliziunii cu un convoi de barje aflate sub pavilion bulgar, cartea tinde să epuizeze datele care ar putea conduce la reconstituirea veridică a dezastrului.

L. B.

RIZEANU Nicolae, *Puterea anticipaţiei*, Bucureşti, Pandora, 1999, 118 p. Cu o pref. de Ion Monafu. Roman de moravuri bazat pe sondarea iubirilor adulterine ale unui funcţionar de provincie. Pe fondul numeroaselor certuri cu soţia Lizica şi a predispoziţiei pentru infidelităţi, Mirică trăieşte „periculos", încercând şi, deseori, reuşind să adoarmă simţurile vigilentei sale soţii, pentru a-şi savura cuceririle. Naraţiune marcată de „naivitate transcedentală", plină de o „ironie spumoasă", dar şi de „filozofări de bodegă" (Ion Monafu).

L. B.

ROCNEANU Toma G., *Toduţ*, [Baia Mare], Ariadna, 1999, 94 p. Cu o pref. de Ion Burnar. Roman realist. În viaţa unei localităţi miniere de la poalele munţilor Rodnei este urmărit traseul existenţial al protagonistului Toduţ, din copilărie până la realizarea sa profesională, ca director de întreprindere. Construită după principiul obiectivităţii realiste, naraţiunea acumulează banalităţi cotidiene, poveşti de dragoste, probleme de cuplu, o încercare de sabotare şi chiar o tentativă nereuşită de omor, venind din partea unui fost coleg al eroului.

L. B.

ROMAN Gheorghe, *Parfum de liliac*, Bacău, Corgal Press, 1999, 100 p. Roman sentimental cu elemente autobiografice. Restituie povestea iubirii eşuate dintre George şi Miruna, studenţi suceveni. Îndoiala, lipsa experienţei, dar, mai ales, a voinţei sunt înlocuite, ca motivaţie, prin ideea de destin implacabil şi prin prejudecata imposibilităţii finalizării marilor iubiri.

L. B.

ROTARU Nicolae, *Îngerii de oţel*, Bucureşti, RAO, [1999], 251 p. Cu un *Argument* al autorului. Roman „al sfârşitului lumii", cum îl defineşte însuşi autorul, ≈ propune, jonglând cu ficţiuni credibile, un tablou insolit al vieţii satului românesc postdecembrist. Vârtopul argeşean, comuna unde este plasată acţiunea, reprezintă o realitate de sine stătătoare, din a cărei faună pestriţă se creionează portrete recognoscibile şi autentice „drame" locale. Pretextul epic este furnizat de instalarea noului medic bucureştean, Ion Stratulat, în gazdă la Paraschiva Anghelache, zisă şi „Cuvioasa", de a cărei fată, Lucreţia, se va îndrăgosti.

L. B.

ROZNOVEANU Mirela, *Platonia*, Bucureşti, Cartea Românească, 1999, 222 p. (Cartea românească de proză). Cu un *Cuvânt înainte*

de Dan Cristea. Roman de introspecție bazat pe ideea recuperării unei identități pierdute. Filonul epic, divizat, urmărește, aparent fără vreo legătură directă cu narațiunea propriu-zisă, viața unui convalescent, comandant de navă, Marian Moga, care, în vizită la un vechi coleg şi prieten, rămâne fascinat de imaginea unei tinere şi talentate cântărețe de operă, dispărută misterios, Platonia, de care se îndrăgostește. Paralel cu încercările lui Marian de a reconstitui viața femeii dintr-o corespondență incompletă a acesteia cu bărbații pe care i-a iubit şi din câteva fotografii, o altă Platonia, refugiată în anonimatul provincial şi în acela al căminului, are revelația dureroasă a fragmentarității propriei sale identități. Reîntâlnirea cu pasionala Carmen, eroina spaniolă a unei tragice poveşti de iubire, va declanşa transformări radicale, ademenind-o pe protagonistă să-şi înfrunte destinul. „Virtuoză complicitară a divulgării personalității feminine" (Titu Popescu), autoarea oferă, cu multă eleganță, cititorului „acea parte de imposibil care îl obsedează şi pe care n-o poate trăi decât prin intermediul jocului ficțional" (Dan Cristea).

◆ Titu Popescu, ≈, LCF, s. nouă, 2000, 3, 10; Geo Vasile, CNT, 2000, 4, 5; Daniel Ştefan Pocovnicu, CL, CXXXIII, 2000, 2, 23; Nataşa-Delia Maier, LCF, s. nouă, 1999, 16, 16.

L. B.

SALEM H., *Motorul cu aplauze. Roman umoristic*, Bucureşti, Eminescu, 1999, 101 p. Roman *science-fiction.*

L. B.

❍ **SAVA Alexandru**, *Perfuzia*, apărut în f. rev. CNT, 1999, nr. 26–33.

L. B.

SĂLCEANU Ilie, *Cămaşa morții. Theodor Vladimirescu*, Bucureşti, Dacia, 1999, 212 p. Cu o pref. de Eugen Uricaru. Roman istoric. Conceput sub forma unei lungi mărturisiri făcute de protagonistul revoluției de la 1821 medicului venit să-i aline suferința ultimelor clipe, narațiunea mizează pe o nouă ipoteză privind sfârşitul tragic al Vladimirescului, victimă a trădării eteriştilor. Eugen Uricaru apreciază deopotrivă „limba plină de culoare, parfumuri vechi şi subtilități semantice", dar şi „personajele reale, cu o mare putere a prezenței".

L. B.

SĂLCUDEANU Petre, *Sauna*, Bucureşti, Biblioteca Bucureştilor, 1999, 344 p. Roman de factură socială ce exploatează ideea prelungirii universului concentraționar românesc în intervalul post-decembrist. Protagonistul, securist infiltrat de ani buni printre puşcăriaşi, cu misiunea de a-i reduce la tăcere pe opozanții regimului comunist, îşi păstrează şi după revoluție locația, încredințându-i-se în continuare „misiuni". Critica a sancționat „clişee(le) de serial hollywoodian de duzină" şi „încrengătura pretențioasă a epicului" (Iulia Popovici).

◆ Iulia Popovici, RL, XXXIII, 2000, 36, 6.

L. B.

❍ **SÂRBU Valeriu**, *Dublură fără pereche*, fragment din romanul *Zar într-o dungă, neşanse peste tot*, AST, 1999, 3, 8–9.

I. T.

SCHERER Victor, *Cercul dragostei*, în vol. *Cercul dragostei. Umbrele trecutului*, Bucureşti, Eminescu, 1999, p. 3–118. Roman psihologic. Prezintă destinul, marcat de evenimentele din decembrie 1989, al unui general din Marele Stat Major. Amenințat cu moartea pentru că ar fi luat parte la un complot împotriva dictaturii ceauşiste, protagonistul, Gelu Tomşa, hotărăşte să

părăsească Bucureştiul şi să se retragă într-un sat de munte, într-un exil autoimpus. În timpul revoluției reajunge în Bucureşti, dar nu-şi mai găseşte locul nici în familia sa, nici în ierarhia militară. Descumpănit, renunță la identitatea socială anterioară şi se întoarce la femeia pe care o întâlnise în munți, o avocată ce joacă un rol cheie în destinul său. Experiența protagonistului, evocată prin exploatarea resurselor stilului indirect liber, ilustrează cu relativă acuitate relațiile umane formate pe fundalul tensionat al vieții societății româneşti din preajma anului 1989.

◆ ***, BNR, XLIX, 2000, 14, 81; ***, UC, X, 2000, 8–9, 17.

I. T.

SCHERER Victor, *Umbrele trecutului*, în vol. *Cercul dragostei. Umbrele trecutului*, Bucureşti, Eminescu, 1999, p. 119–218. Roman de dragoste cu intrigă polițistă. Un dans cu Lizeta, una dintre angajatele firmei omului de afaceri Octav Marian, îi redeşteaptă acestuia în suflet amintirea unei iubiri pierdute. Ritmul monoton în care firul narativ urmăreşte înfiriparea iubirii extraconjugale dintre Octav şi Lizeta creşte în intensitate odată cu declanşarea investigației pricinuite de uciderea soțului Lizetei.

◆ ***, BNR, XLIX, 2000, 14, 81; ***, UC, X, 2000, 8–9, 17.

I. T.

SCOROBETE Ion, *Noaptea orgoliilor*, Timişoara, Hestia, 1999, 206 p. Roman psihologic. În Tamira, un oraş imaginar, micrograpul de cercetători compus din Pato Zeno, figura centrală a cărții, Profesorul, Emily, Grad şi Alexandru Meca, zis Al, este încleştat într-o luptă surdă, a cărei miză o reprezintă, pe de o parte, recunoaşterea meritului de a fi descoperit o metodă de sudare cu plasmă, pe de altă parte, câştigarea alegerilor pentru direcția laboratorului de cercetare. Trama simplistă, bazată pe relațiile de adversitate specifice mediilor intelectuale, este abordată la modul analitic, într-un stil ornamentat, aproape baroc.

◆ ***, BNR, XLVIII, 1999, 23, 81; ***, RL, XXXII, 1999, 47, 4; Luminița Marcu, *Noaptea orgoliilor*, RL, XXXIII, 2000, 3, 6; Constantin Buiciuc, *Un roman proustian*, CL, CXXXIV, 2000, 8, 45.

I. T.

SEIN Corina Victoria, *Evadare spre nicăieri*, Timişoara, Excelsior, 1999, 238 p. (Isis). Povestea aduce în scenă a treia generație de femei din familia Stanciu şi lămureşte destinele unor personaje prezente în romanele anterioare ale autoarei, *Cercul de oglindă* (1990) şi *Şi dragostea ucide* (1995). Roman de analiză psihologică, centrat pe analiza stărilor sufleteşti feminine. Întoarcerea pentru câteva zile la conacul Narcisa de pe Valea Cernei – topos constant în scrierile autoarei – reprezintă un bun prilej de meditație pentru Viviana. Tensiunea creată de introspecțiile protagonistei, generate de încercările sale scriitoriceşti, catalizate de teama moştenită față de nopțile cu lună plină, se încheagă într-un nucleu epic redus în intensitate. Este un roman despre prețul plătit de o femeie pentru a se regăsi atunci când „mintea refuză evadarea", în esență despre un tip de raportare emoțională şi comportamentală la viață, redimensionând, în chip specific, golul existențial.

I. T.

SEMAN Ligia, *Handicapul conştiinței*, Oradea, Shalom, 1999, 428 p. Roman sentimental. Cu dorința de a ilustra implicațiile morale, sociale şi spirituale ale infirmității fizice şi sufleteşti, ~ construieşte o

poveste pilduitoare despre destinul a trei generații, marcate de infirmitate în moduri diferite. Scenariul epic mobilizează stereotipii specifice romanului cu teză: acumularea culpabilă de erori în educația copiilor – în cazul lui Emanuel, copilul asocial al Anei –, alături de nevoia de perseverență pentru a reuşi – în cazul Adinei, fetița nevăzătoare a Amaliei. Firul epic se bazează pe simetrizarea studiată a destinelor personajelor. Linia interpretativă sugerată de roman se revendică, programatic şi tezist, dintr-un fel de filosofie practică a moralității creştine.

I. T.

❍ **SIMION Horia Şt.**, *Pâine (uscată) şi sare (în ochi)*, fragment din cap. I al romanului *Civilizații nepământene şi pământeni necivilizați*, ARCA, X, 1999, 10–11–12, 96–102.

I. T.

SOLCAN Pan, *Străina*, Bucureşti, Albatros, 1999, 380 p. Roman analitic. Prezintă, prin reconstituiri din perspective variate, figura unei femei, Lavinia Pantazi, şi varietatea mediilor pe care aceasta le traversează. În subsidiar, acțiunea, lipsită de tensiune narativă, e catalizată de relația pe care naratorul, un bărbat aflat la maturitate, o întreține cu Lavinia. De la prima întâlnire, în vagonul unui tren, până la revederea dătătoare de ton de pe strada Londra, romanul promite împlinirea poveştii de iubire dintre cei doi. Conturul figurii feminine se desenează retrospectiv, prin evocarea relației de cuplu, ca şi a unor filigranate profiluri psihologice, inventariate discret.

◆ ⁎*⁎, BNR, XLIX, 2000, 14, 82.

I. T.

SOLON Ego, *Carol nu s-a întors*, Cluj-Napoca, Clusium, 1999, 114 p. Cu un cuvânt înainte al autorului şi un *Cuvânt după*, de Valentin Taşcu. Roman de familie. Inspirată din fapte reale, cartea prezintă povestea a două familii din Timişoara, una de evrei şi cealaltă de şvabi, al căror destin e marcat de decizii istorice şi politice, de tradiție, de prejudecăți, dar şi de opțiuni personale. Evreul Leopold şi şvabul Alfred, de profesie medici, participanți la Primul Război Mondial, îşi deschid împreună un cabinet la Timişoara. Urmaşii lor, Matei şi Carol, sunt implicați în Al Doilea Război Mondial, unul ca medic de lagăr, celălalt ca deținut. Evreul moare, iar neamțul îi împrumută identitatea sub care, emigrat în Franța şi apoi în Israel, ajunge celebru. Însă adevărul e descoperit în cele din urmă, cu prilejul aniversării a cincizeci de ani de la absolvirea liceului. Într-un stil laconic, lapidar, neinteresat de detaliu, romanul aduce în prim-plan întâmplări semnificative pentru varietatea tragediilor familiale ce au traversat sec. trecut.

◆ Cristofor, *Scriitori*, 204–206.

I. T.

SORESCU Marin, *Japița. Roman inedit în trei părți*, Bucureşti, Editura Fundației Marin Sorescu, 1999, 221 p. Cu o pref.: *Câteva precizări*, de Mihaela Constantinescu şi Virginia Sorescu. Fragmente: *La adevărata iubire înşelătoare*, VR, LXXXVI, 1991, 1, 29–35; ≈, RL, XXX, 1997, 24, 12–13; ≈, LTE, VII, 1997, 8–9, 10–11. Frescă a vieții României din anii ’50 ai sec. trecut. De-a lungul celor treisprezece cap., cu o unitate uşor perturbată de caracterul nefinisat al textului, sunt prezentate transformările societății româneşti, datorate unor evenimente politice şi unor derapaje morale fără precedent. Perspectiva deschisă de lumea romanului cuprinde, amplu şi variat, mahalaua Craiovei, populată de tineri de origine rurală, dornici de prosperitate, alături

de care stau casele boiereşti, pline de obiecte de preţ, în care foştii mari proprietari aşteaptă un ultim avion salvator pentru a fugi în străinătate, în fundal zărindu-se satul oltenesc, unde intervenţia slujitorilor noului regim întrerupe firescul existenţei. Din întreg nu lipsesc lagărul de concentrare, plin de cruzimi, ori întunericul celulei de închisoare, unde intelectuali rasaţi ţin cursuri academice, sau capătă contur liniile frontului, redesenate simbolic de ţăranul Gheorghe. Fără să aibă rotunjimea şi claritatea unei opere finalizate, romanul prezintă realităţile prin înscenări verosimile, adecvate momentului istoric, fără a lipsi apelul la fantastic şi la umor, în maniera specifică universului sorescian. Omogenitatea reprezentării o asigură consistenţa carnală a viziunii asupra realităţilor acelui timp. Astfel, acţiunile comuniştilor din anii '50 ilustrează emblematic modelul comportamental al „japiţei", numită ca atare de către un personaj: „perioada asta, înţelegi, e o japiţă […] Uite aşa te învârte, te scoate din minţi […]. Întâi îţi ia banii… toţi banii […] şi rămâi proletar. Iar clasicul marxism leninismului, Marx, ce te învaţă? Sacul cu bani. Totul e marfă. Depinzi de sacul cu bani al exploatatorului". Unitatea romanului se creează şi prin recurs la perspectiva personajelor martor, precum Jenică, Tudor Frăţilă, Ivona sau Cleo, cu origini sociale şi orientări ideologice diferite, însă de o consistenţă epică indiscutabilă. Jenică e un tânăr cu pretenţii de educaţie serioasă, interbelică, interesat de Ivona ca de o posibilă parteneră de suflet. Prins de miliţie când vrea să fugă în Iugoslavia, ajunge la închisoare, unde cunoaşte fauna puşcăriilor politice. Tudor Frăţilă este un copil inocent din mahalaua Craiovei care descoperă modul straniu în care se transformă lumea, intervenţiile absurde şi violente ale slujitorilor sistemului, care profanează valorile străvechi ale societăţii rurale. Ignorată de comentatori, cartea poartă integral marca originalităţii universului epic sorescian, fragmentarismul compoziţiei, apopiind-o, ca stil, de „economia şi gramatica benzii desenate" (Nicolae Bârna).

◆ Nicolae Bârna, *Un roman prea scurt*, CAI, 1999, 10–12, 19–23.

I. T.

❍ **SPĂTARU Indira**, *Orbecăirea*, fragment de roman, HPR, 1999, 4, 19–20.

I. T.

SPERANTZA Ecaterina, *Caiet de vacanţă*, Râmnicu Sărat, Speranţa, 1999, 133 p. Cu o postf. nesemnată. Roman de dragoste. Construit ca replică la *Jurnalul Laurei Palmer*, documentul fictiv care a stat la baza filmului *Twin Peaks*, al regizorului David Lynch, cartea conţine jurnalul intim al unei eleve, Ecaterina, îndrăgostită de un tânăr sportiv.

I. T.

STAICU BUCIUMENI Neculai I., *Dragostea moare în fiecare zi*, Bucureşti, V. Cârlova, 1999, 98 p. Roman de dragoste despre degradarea treptată a relaţiei de cuplu, surprinsă prin ochii bărbatului şi redată prin vocea unui narator-confesor.

I. T.

STAN Nicolae, *Apă neagră*, Bucureşti, Nemira, 1999, 290 p. (Purgatoriu). Pe coperta a IV-a apare un text de prezentare semnat de Constantin Ţoiu. Roman monografic dedicat ethosului românesc. O comunitate rurală cu structură arhetipală, satul Crăsani din câmpia Bărăganului (toponimia trimite, fără aluzii biografice, la satul natal al autorului, Crăşani, din judeţul Ialomiţa), descrisă pe fundalul

României comuniste, îşi derulează existenţa din 1949 în 1989, într-un registru aproape mitic, ca „un fel de Macondo românesc, mai puţin aleatoriu decât acela «magic» al lui Márquez şi mai apropiat de sensul parabolic al unor *topoi* din cutare roman de Llosa" (Constantin Ţoiu). Alcătuită printr-un montaj de dispozitive narative ce pun în scenă „climate psihologice tensionate", „comportamente verosimile, pasionale, deznădăjduite sau odioase" (Geo Vasile), cartea are drept miză „recapitularea pe scurt şi într-un necruţător registru ironic a istoriei noastre dominate [...] de o fundamentală neaşezare" (Constantin Ţoiu). Cheia de lectură şi pretextul narativ le constituie o fotografie veche, în care apar cele şapte personaje prin intermediul cărora se reconstituie trecutul comunităţii. Naratorul principal – asemenea unei voci de tragedie antică – povesteşte, cu un fin simţ al ironiei, viaţa acestei lumi care, sub presiunea istoriei, îşi pierde dimensiunile şi vigoarea. Crăsănenii, „nimiciţi de un organism străin şi inflexibil", trăiesc – odată ce boicotul istoriei îşi pierde resursele, iar iluziile şi fantasmele se spulberă – „ca într-un ritual ce trebuie dus, oricum, până la sfârşit". Romanul se încheie, în registru mitic, cu refacerea inversă a zilelor genezei. Primită favorabil de critică, ≈ a fost considerată „o monografie românească a unor destine" (Geo Vasile), dar şi „un roman antitotalitarist care are de toate: de la moravuri sociale şi politică, până la eroism, crimă şi senzaţional" (Nicolae Oprea), autorul fiind aşezat în descendenţa marilor prozatori ai câmpiei, Nicolae Velea şi Marin Preda.

● Premiul pentru proză al Asociaţiei Scriitorilor din Bucureşti pe anul 2000; Premiul pentru proză al Concursului Naţional Alexandru Odobescu de la Călăraşi pe anul 2000.

◆ Dan-Silviu Boerescu, *Fotografia cu cruciuliţe*, CVT, s. nouă, VI, 2000, 1, 14; Gheorghe Dobre, *Lumea ca text, textul ca lume*, TMS, s. nouă, V, 2000, 4, 7; $*^{*}*$, F, XXXVI, 2000, 2, 73; $*^{*}*$, CNT, 2000, 14, 2; Ion Roşioru, TMS, s. nouă, V, 2000, 8, 6–7; Geo Vasile, *Proza câmpiei*, RL, XXXIII, 2000, 39, 6.

I. T.

STANCA Dan, *Morminte străvezii*, Bucureşti, Albatros, 1999, 264 p. „Radiografie exactă a realităţii româneşti postdecembriste şi totodată o incursiune în universuri paralele [...] situate dincolo de graniţa realului palpabil" (Catrinel Popa). Plasată în deceniul nouă al sec. trecut, într-o Românie degradată material şi spiritual, acţiunea romanului evocă destinele câtorva personaje, reprezentative pentru tipologia vremii. În cheie strict realistă, acţiunea debutează prin mărturisirile protagonistei, Ruxandra Albescu, o specialistă în istoria artei emigrată în Canada, unde trăieşte împreună cu soţul ei, un informatician de succes. În evocările femeii prinde contur figura iubitul său din tinereţe, Horia Cantacuzino, pentru ca apoi, prin intervenţia unui medic aflat în vizită în Canada, portretul acestuia să se întregească. Mistic iraţional, Horia ajunge să se căsătorească, prin uneltirile medicului ginecolog Viorel Untaru, cu Elisabeta Smeianu, o schizofrenică, protagonistă a unor experienţe senzaţionale. Materializate prozaic, prin imagini vizionare de factură postexpresionistă, aceste experienţe halucinatorii încearcă să decanteze realul social şi politic prin filtrele unui „simulacru de trăiri metafizice" (Alex Ştefănescu).

◆ Alex Ştefănescu, *Un mare scriitor solitar*, RL, XXXII, 1999, 29, 4; Catrinel Popa, *Universuri paralele*, RL, XXXIII, 2000, 4, 6; Urian, *Proza*, 144–147.

I. T.

STANCA Dan, *Reţeaua spirituală*, JL, s. nouă, X, 1999, 5–6, 4–5; *Orgă făcută*

țăndări, JL, s. nouă, X, 1999, 21–24, 20–21, fragmente din romanul *Palma lui Dumnezeu*.

I. T.

STANCA Dan, *Ultimul om*, Iaşi, Polirom, 1999, 237 p. (Ego, 23). „Roman parabolic" (Lucian Alecsa). Într-o intrigă polițistă pigmentată cu elemente de fantastic şi metafizic, romanul evocă, pe tonul confesiv al persoanei întâi, destinul unui intelectual marcat de „vocația abisului". Deznădăjduit în urma morții fiului său şi a bolii mentale de care-i este afectată soția, Oprişan îl întâlneşte pe părintele Toader, un preot ortodox, alături de care se angajează într-un bizar proces de inițiere, derulat în subteranele Bucureştiului contemporan. Perspectiva parabolică, deschisă atât de palierul real, cât şi de cel simbolic al inițierii, amestecă „ideea Căderii cu mistica negativă, moartea eului profan cu sacrificiul ritualic al inocentului păcătos, ezoterismul şi mistica Rugului aprins de la Antim, cu motivul rinocerizării oraşului" (Dan C. Mihăilescu).

◆ ***, DOI, X, 1999, 9; Miruna Mureşan, *Un scriitor care îşi ia în serios meseria*, UC, IX, 1999, 10, 5; Dan C. Mihăilescu, *Conspecte cu impresii*, DOI, X, 1999, 40, 15; Sorin Vidan, TG, I, 1999, 3, 48; Lucian Alecsa, ≈, CL, CXXXIV, 2000, 3, 29.

I. T.

➤ ❍ **STAVILA Viorica**, *Ostatic de lux*, fragment din romanul *Omul care a vrut să fie uman*, JL, s. nouă, X, 1999, 17, 7 (Tr. în 1998 de Cornelia Ştefănescu, după ms. în lb. franceză: *L'Événement des siècles. L'homme qui voulait être humain*).

I. T.

STOENESCU Alex Mihai, *Noaptea incendiului. Scurtă incursiune în destinul femeii*, [Bucureşti], Rao, 1999, 560 p. Fragment: ≈, CID, VI, 1996, 22, 4–5, 7. Face parte dintr-un ciclu, din care au mai apărut *Patimile Sfântului Tommaso d'Aquino* (1995) şi *Misiunea dominicană* (1997). Roman istoric. Construită pe scenariul căutării unei cărți interzise despre nebunia lumii şi despre erorile umanității, a căror vină „congenitală" o poartă femeia, narațiunea o are ca protagonistă pe o anume Ecaterina Bratu, cercetătoare literară, închisă în zilele revoluției din 1989 în subsolul Fortului 13 de la Jilava, pentru culpa de a fi incendiat Biblioteca Universitară din Bucureşti. În închisoare, femeia povesteşte aventura celor şapte vieți prin care a trecut în căutarea ms., derulate pe durata a o mie de ani, între 4 aprilie 896 d. Hr., când se înființează primul Reich german, la Roma, şi 21 decembrie 1989, momentul revoluției din România. Traseul ei prin istorie o înfățişează ca prostituată de lux la Roma, în palatul episcopal Lateran, ca preferată a lui Ioan Cantacuzino VI al Bizanțului, ca participantă la scrierea *Decameronului* lui Boccaccio, ca acuzată de inchiziție la Utrecht, ca spioană celebră în Anglia, unde participă la deschiderea unui testament periculos, deghizată în preot misionar la Vatican, iar, în final, în Bucureşti, unde dă de urma ms., ce se dovedeşte a fi fost redactat chiar de ea. Montate în ramă, epocile şi spațiile pe care protagonista le vizitează structurează o istorie posibilă a lumii, al cărei decor pune în scenă femeia şi instituția bisericii. Controversele religioase, conflictele filozofice şi politice, motivate documentar, intrigile captivante, cel mai adesea cu caracter veridic, țin de un spectaculos al evocării şi se rezolvă într-o ambiguitate simbolică şi alegorică intenționată de autor şi specifică stilului său narativ.

I. T.

STOICA Dan, *Coşmaruri de duzină*, Iaşi, Institutul European, 1999, 215 p. (Inorog). Roman politic. Victor Maier, alias Virgil Prisăcaru, fost operator de film, imigrează în Austria, după 1989, ajungând, fără voia lui, să

fie implicat în războiul din Iugoslavia. Trimis în zona de conflict, ca agent turistic, înregistrează mai multe crime de război şi ajunge, fără să ştie, în vizorul câtorva servicii secrete internaţionale, interesate în recuperarea unei casete video. Coşmarul revoluţiei, trăit în România, se prelungeşte neverosimil într-o lume a urii, a violenţei şi asasinatelor, a unei diplomaţii oculte, absurd de reală sub chipul noii cortine de fier individuale.

A. S.

STOICESCU Ion Puiu, *Închisoarea de pe insula Artsinis*, Bucureşti, Evenimentul, 1999, 269 p. Roman alegoric. Pe o insulă pustie supravieţuieşte lumii dispărute una din cele mai mari închisori ale planetei. Părăsită ani de zile, e reactivată pentru doi locatari, comandant şi gardian, simboluri ale unei civilizaţii de comandă, bazată pe forţă şi constrângere. Sugestia că societatea contemporană este o uriaşă închisoare de lux şi că trăim un timp de haos istoric accentuează ideea că, pentru fiinţa umană, perfid înstrăinată de ea însăşi, libertatea e încă halucinaţie şi aparenţă.

◆ Henri Zalis, *O alegorie*, VR, XCV, 2000, 3–4, 258–259.

A. S.

STOICIU Liviu Ioan, *Grijania*, Piteşti, Paralela 45, 1999, 157 p. Romanţul unui neadaptat la structurile comuniste, al unui veşnic frustrat, subminat de propriul destin. Un disident naiv al regimului totalitar e arestat, torturat, închis, apoi internat într-un spital de psihiatrie. Cartea urmăreşte recuperarea prin scris a memoriei sale, paralel cu fenomenul de adaptare socială şi de renaştere sufletească, sub puterea iubirii.

◆ Henri Zalis, *Marea sugestie a romanţului*, AZI, 1999, 23, 4; Lucian Alecsa, *Romanţ al fatalităţii*, CL, CXXXIII, 2000, 1, 22; Nicolae Oprea, *De la poezie la proză*, F, XXXVI, 2000, 2, 47–50; Vasile Spiridon, *Spovedania unui învins*, P, XI, 2000, 3–4, 8; Roxana Pană-Oltean, *O meditaţie pentru zilele noastre*, RL, XXXIII, 2000, 8, 4; Ion Bălu, ~ *şi romanul textualist*, CL, CXXXIV, 2000, 4, 22; Daniel Ştefan Pocovnicu, *Proza poeţilor optzecişti. ~ – bănuiala teatrului stilistic*, CL, CXXXIV, 2000, 5, 23; Radu Voinescu, *Ruinele romanului*, LCF, s. nouă, 2000, 24, 5.

A. S.

❍ **STOICIU Liviu Ioan**, *Registru de inspecţii*, fragment din romanul *Trup şi suflet*, CNC, X, 1999, 11–12, 4–19.

A. S.

ŞERBĂNESCU Mircea, *Gemenii n-au nevoie de cuvinte*, Timişoara, Eubeea, 1999, 149 p. (Colecţia Orient Latin). Roman de război. Printr-un artificiu de logică identitară – fratele geamăn dispărut pe front – autorul evocă tragedia generaţiei sale, prinsă, iremediabil, între conştiinţa răspunderii supreme şi drama „ruşinoaselor abateri” ale istoriei.

◆ ***, RL, XXXIII, 2000, 31, 4.

A. S.

➤ **ŞORA MARIANA**, *Mărturisirile unui neisprăvit*, Buc., Cartea Românească, 1999, 302 p. În text a fost topit, ca parte, în ciuda caracterului său relativ unitar, romanul *Rătăcire* (1995). Solilocviul personajului T. – prezent şi în cartea anterioară – serveşte articulării unei proze de evocare întemeiate pe reflecţii şi amintiri, cu rădăcini în timpul terorii naziste, despre condiţia individului problematic, neadaptabil.

◆ Octavian Soviany, *Despre neisprăvire*, LCF, s. nouă, 2000, 27, 4; Dan Gulea, OBC, 2000, 42,

I.I.

✸ **ŞTEFAN Corneliu**, *Râul tăcut*, Bucureşti, Eminescu, 1999, 142 p.

◆ ***, RL, XXXIII, 2000, 15, 4.

A. S.

TAMAŞ Veronica, *Fereastra sufletului*, I, Râmnicu Vâlcea, Conphys, 1999, 350 p. Roman sentimental. Evocă drama unei familii „încorsetate în neajunsurile” vieţii. Părăsite, mama şi fiica, într-o strânsă comuniune sufletească, reuşesc, prin eforturi chibzuite şi oneste, să depăşească dificultăţile de adaptare într-o veche comunitate rurală. Biografia lineară a celor două femei se construieşte pe enunţul prezumtiv şi pe obişnuita prejudecată a fericirii ca blândă împăcare cu destinul.

A. S.

❍ **TĂNASE Stelian**, *Când Akaki Akakievici devine Lenin*, CVT, s. nouă, V, 1999, 7, 8–9; *Ruleta rusească*, COT, I, 1999, 1, 29–38; 2–4, 53–62, fragmente de roman.

A. S.

✷ **TEODOROVICI Lucian Dan**, *Cu puţin timp înaintea coborârii extratereştrilor printre noi*, Iaşi, OuTopos, 1999.

◆ Radu Pavel Gheo, *O alternativă culturală: Club 8*, O, s. nouă, 2000, 3, 13; Ionel Gherghina, CRC, 2000, 3, 13.

A. T.

TITU Alexandra, *Copacul din zori*, Bucureşti, Meta, 1999, 224 p. Reluat fragmentar: *Voi sicriu bogat*, CL, CXXXIV, 2000, 11, 14–15. Roman cu caracter memorialistic. Construită în jurul figurii unui bătrân, Armand, care îşi trăieşte ultimii ani în domiciliu forţat, într-un sat din Bărăgan, naraţiunea îi evocă biografia, traversând epoca interbelică, cel de-Al Doilea Război Mondial şi instaurarea regimului comunist. Redând viaţa localităţii din Bărăgan, proza creează imaginea unei comunităţi armonioase, ierarhizate, cu ritmuri bătrâneşti, care, în mod paradoxal, se rupe de istorie, refuzând imixtiunile politice şi reverberaţiile unui cotidian meschin. La limita verosimilităţii, textul reconstituie imaginea unui sat arhetipal de inspiraţie blagiană, în care vecinii se adună în jurul bătrânului, în ritualuri colective atemporale, iar arţarul din faţa casei creşte în trunchiul lui sicriul în care va fi îngropat Armand. În acest context, moartea personajului central, asociată sistematizării satului de către autorităţile comuniste, capătă o semnificaţie crepusculară, proiectând, ca eveniment cosmic, sfârşitul unei lumi. Artificială în raport cu datul istoric pe care îl transfigurează, această interpretare fictivă a unui spaţiu concentraţionar rămâne totuşi greu de acceptat.

◆ Mihai Tănase, LCF, s. nouă, 1999, 40, 4; Irina Iliescu, OBC, I, 2000, 4, 26; Marius Manta, ATN, XXXVII, 2000, 4, 5 .

A. T.

TONCESCU Nicolae, *1942. Jurnal de război*, Bucureşti, Viaţa Medicală Românească, 1999, 250 p. Vol. al II-lea al ciclului *Slalom printre imperii*, din care mai fac parte *1940. Forţa gravitaţiei* (1998) şi *1945. Orizonturi şi trepte* (1999). Roman istoric. Scris în manieră autobiografică, textul reconstituie participarea românească la campania anti-sovietică de după trecerea Nistrului. Scriitură alertă, sobră, adesea capabilă să surprindă dramatismul situaţiilor de război.

M. M.

TONCESCU Nicolae, *1945. Orizonturi şi trepte*, Bucureşti, Viaţa Medicală Românească, 1999, 270 p. Ultimul vol. al ciclului *Slalom printre imperii*, din care mai fac parte *1940. Forţa gravitaţiei* (1998) şi *1942. Jurnal de război* (1999). Cu o prezentare nesemnată a cărţii şi a autorului pe coperta a IV-a. Roman autobiografic. După întoarcerea din război, autorul narator participă la frământările politice care au dus, treptat şi cu ajutorul tacit al ruşilor, la instaurarea regimului comunist în România. De remarcat precizia şi acuitatea detaliului istoric.

M. M.

TRĂNESCU Nicolae, *În căutarea pietrei filosofale*, Buzău, Editura Fundației Academice Vasile Voiculescu, 1999, 285 p. Roman realist. Tânărul Mihai Stejaru, absolvent al facultății de filologie, este repartizat într-un sat vrâncean. Autorul foloseşte tehnica povestirii în ramă pentru a contura numeroase destine afectate de instaurarea comunismului şi, mai apoi, de schimbările de după decembrie 1989. Reuşită panoramă a satului românesc în perioada colectivizării; în partea a doua a cărții, plasată după 1990, personajele pierd din consistență.

M. M.

✷ **TRUȚĂ Gheorghe**, *Raiul şobolanilor*, Bucureşti – Petroşani, Matinal – Panorama, 1999. Cu o pref. de Dan-Silviu Boerescu. „Cartea nu are subiect, ea putând fi […] un *love-story* de tip modern, grav. Ea pune într-o clară disertație dar mereu etajată (politic, moral, social, cultural, în ultimă instanță, existențial) condiția omului într-un moment istoric dat. […] Scris parcă dintr-o lungă povestire la gura unei mine părăsite […], poate primi eticheta de roman politic, de *satyricon* al ultimului deceniu al sec. al XX-lea.” (Marian Barbu).

◆ Marian Barbu, CNT, 2000, 48, 7.

A. T.

❍ **TUDOR Costache**, *Tainele Valentinei*, fragment din romanul *Doar Dunării să-i spui*, DAT, VII, 1999, 14, 8.

D. G. B.

TUPAN Marius, *Rătăcirea Domnului. Roman. Teatru*, Bucureşti, Fundația Luceafărul, 1999, 362 p. Cu o caracterizare a autorului pe coperta a IV-a. Reluat fragmentar: ≈, TG, II, 2000, 6–7, 16. Vol. conține şi reproducerea piesei de teatru *Rătăcirea Domnului*, atribuită protagonistului romanului, Măruş Danu. „Poveste a unei catalepsii”, cum îl defineşte autorul însuşi, romanul relatează întoarcerea din moarte a actorului Măruş Danu. Decesul acestuia, cândva cel mai mare actor al capitalei, reprezintă un eveniment care reuneşte mica lume a teatrului (Iancu Trăilescu, criticul Ştefan Relaxa, actorul ratat Relu Vulturelu şi soția lui Vanda), descătuşând pasiuni şi invidii vechi. Ca o răzbunare târzie, cavoul e profanat, corpul lui Măruş Danu e despuiat de podoabe, provocând reacția cadavrului şi o stranie înviere. Restul întâmplărilor se derulează după o convenție realistă periclitată de intervențiile, dintr-un plan secund, ale duhului rătăcitor al defunctului. Tabloul călinescian al unei umanități meschine, roasă de neputințe şi gelozie, se dilatează pentru a face loc unei prezențe eterice. Astfel, romanul urmăreşte în paralel conceperea monografiei lui Ştefan Relaxa despre viața marelui actor şi repunerea în scenă a *Rătăcirii Domnului*, singura piesă scrisă de Măruş. Evenimentele implică, în grade diferite, rememorarea figurii actorului, fără a respecta cu strictețe distanța ce separă evocarea mentală de aparițiile paranormale: narațiunea asigură pe diferite planuri supraviețuirea lui Măruş de la alinierea cu cadrele realului, până la deformarea lor sensibilă. Cartea reuşeşte astfel să susțină atât o solidă proză de moravuri, cât şi infiltrările suprarealiste ale unei ordini transcendente. Imaginea mortului reînviat capătă şi o interpretare alegorică, ca „rătăcire a domnului” pe pământ, proiecție a auctorialității în planul ficțiunii, fără să depăşească totuşi reperele abstracte ale unui program textualist.

● Premiul de proză al Festivalului de la Oradea pe anul 1999.

◆ Ion Crețu, *Textul care concurează povestirea*, LCF, s. nouă, 1999, 33, 4; Victor Cubleşan, ST, L, 1999, 10, 31; Daniel Ştefan Pocovnicu, CL, CXXXIII, 1999, 10, 23; Constantin Cubleşan, „Cetatea”, 1999, octombrie; Sorin Vidan, TG, I,

1999, 3, 48; Al. Sfârlea, UNO, X, 1999, 11–12, 19; Simon Bărbulescu, VR, XCIV, 1999, 12, 125–128; Ion Roșioru, TMS, s. nouă, IV, 1999, 12, 7; Nicolae Jinga, TG, II, 2000, 1–2–3, 40–43; Radu Bărbulescu, „Observator", 2000, iunie; Miruna Mureşanu, UC, X, 2000, 7, 3; ***, BNR, XLIX, 2000, 14, 83; Iosif Eugen Campus, „Minimum", 2000, 161.

A. T.

❍ **ȚEPENEAG Dumitru**, *În zori înainte de jogging*, O, s. nouă, 1999, 10, 22–23; *Vasile descoperă farmecul discret al jocului de şah*, CNT, 1999, 30–33, 3–4; E *chiar trupul meu, nu al altuia*, VR, XCV, 2000, 3–4, 33–38; *Sărbătoarea de după eclipsă*, DAC, XI, 2000, 37, 43–46; *Union Oyster House*, LCF, s. nouă, 2000, 25, 8–9; *Maramouresh*, F, XXXVI, 2000, 9, 87–97; *Hotel Georges V*, CNT, 2000, 49–50, 4–5, fragmente din romanul *Maramureş*.

L. Pv.

➤ **ȚEPENEAG Dumitru**, *Pont des Arts*, Bucureşti, Albatros, 1999, 321 p. (În lb. franceză: ≈, tr. de Alain Paruit, Paris, Éditions P. O. L., 1998). Fragmente: ≈, JL, s. nouă, VIII, 1997, 27–30, 12–13; ≈, RL, XXX, 1997, 35, 15; ≈, LCF, s. nouă, 1997, 40, 8–9; ≈, APS, IX, 1998, 1–2, 22; ≈, F, XXXIV, 1998, 2, 37–42; O, s. nouă, 1998, 4, 8–9; CNT, 1998, 6, 1, 3; 7, 6–7; 8, 3; 9, 4; 10, 3; 11, 4; 12, 6; 13, 4; 14, 3. Făcând parte din categoria aşa-ziselor „romane realiste", este cel de-al doilea dintr-o trilogie, alături de *Hotel Europa* (1996) şi *Maramureş* (2001). Versiunea franceză apare cu un an înainte de cea românească. Adept al umorismului pirandellian, personajul autor din ≈ îşi propunea un artificiu livresc: „să mă uit în oglindă în timp ce scriu". Protagonistul se autooglindeşte, distanțat de sine, şi devine spectator interior „scenei" epice, pentru a rămâne el însuşi pe scenă când ceilalți, personajele propriu-zis ficționale, îşi „spun" partitura. Împreună cu celelalte două romane ale trilogiei postdecembriste, ≈ edifică o paradoxală mitologie a *românismului*, în care viziunea autoflagelantă a mentalității mioritice este plasată în contextul unei Europe ea însăşi debusolată şi vidată de reperele mitice tradiționale.

■ ≈, tr. în franceză de Alain Paruit, Paris, Éditions P. O. L., 1998.

◆ Nicolae Bârna, *Puntea artelor*, CAI, 1998, 9–12, 113–119; Frédéric Joly, *Les Étranges grimaces de Dumitru Tsepeneag*, „Reg'Arts", 1998, 21, 19; Daniel Martin, „Le Magazine Littéraire", 1998, 371; Alex Ştefănescu, *Comedia literaturii*, RL, XXXII, 1999, 25, 4; Daniel Cristea-Enache, *Un pod spre Hotel Europa*, CAI, 1999, 6–7, 13–15; Tudorel Urian, *Lumea lui ~*, CVT, s. nouă, V, 1999, 8, 7; Irina Petraş, *~ sau cele trei sfere*, APS, XI, 2000, 3, 8–10; Geo Vasile, *Pastenague sau romanul reconstituirii*, CNT, 2000, 20, 6; Henri Zalis, *Singura realitate este textul?*, CNT, 2000, 20, 7; Urian, *Proza*, 63–64. ❒ V. şi *Zadarnică e arta fugii*, 1991.

L. Pv.

ȚOIU Constantin, *Barbarius*, Bucureşti, ALLFA, 1999, 268 p. (Romanul românesc contemporan). Fragmente: *Cămaşa de forță*, RL, XXVI, 1993, 27, 14–15; ≈, LTI, 1996, 19, 98–105; *Dejun pe Furnica*, LTI, 1998, 25, 81–87. Roman politic complex care grefează, pe un traseu al recuperării memoriei individuale, o meditație în marginea răului în istorie. La începutul anilor '50, Cezar Zdrăfculescu acceptă să joace, ca procuror al Republicii, un rol important în procesele de condamnare a rezistenței anticomuniste. Pentru protagonistul care provine dintr-o veche familie de jurişti ardeleni, această colaborare cu regimul totalitar reprezintă o trădare atât în raport cu principiul abstract al dreptății, cât şi în raport cu propria tradiție, pe care trebuie să o renege. Chinuit de remuşcări, eroul fuge în Italia, unde suferă o dedublare a personalității, identificându-se cu personajul istoric Philippus Barbarius,

sclav roman din sec. al II-lea, reputat pentru talentul său oratoric. Reîntors în ţară la sfârşitul anului 1990, Cezar Zdrăfculescu se retrage la un sanatoriu în Sinaia, unde începe un proces de recuperare a propriei memorii. Contrar aparenţelor, nebunia fostului procuror comunist nu reprezintă o tentativă de negare, ci una de raţionalizare cinică a colaborării cu regimul totalitar. Barbarius are o viziune relativistă asupra justiţiei, care cauţionează răul istoric, ridicându-l la rang de principiu de drept: *error communis facit jus.* Eroare generalizată comisă prin complicitatea întregii societăţi, în virtutea unei slăbiciuni inerente naturii umane, comunismul devine inevitabil şi, prin aceasta, legitim, statornicindu-şi propria dreptate, ca un adevăr strâmb, posibil într-o lume a orbilor. Soluţia machiavelică prin care protagonistul îşi justifică propria conduită deschide astfel şi un plan de reflecţie dezabuzată în marginea istoriei. Pe suportul unui caz clinic, ≈ construieşte o meditaţie în care pasajele eseistice şi proiecţia unei filosofii a istoriei sunt mai vizibile decât caracterizarea unui destin individual. De altfel, cronica „splendorii şi decăderii unui foarte temut potentat" (Tudorel Urian) depăşeşte cadrele unei biografii realiste, oferind nu atât relatarea balzaciană a unei degradări pe scara onorurilor, cât istorisirea unei prăbuşiri titanice, cu valenţe simbolice. Supradimensionată intenţionat, figura lui Cezar Zdrăfculescu se înscrie într-o reprezentare dramatică a fragilităţii raţiunii umane, în care proporţiile homerice ale protagonistului nu fac decât să sporească rezonanţa epopeică a căderii sale în faţa răului istoric.

◆ ***, DOI, X, 1999, 11, IX; Tudorel Urian, CVT, s. nouă, V, 1999, 12, 7; Alex Ştefănescu, RL, XXXIII, 2000, 4, 4; ***, BNR, XLIX, 2000, 11, 88; Gh. Dobre, TMS, s. nouă, V, 2000, 3, 7; Ion Simuţ, *Comedia vieţii literare*, F, XXXVI, 2000, 5, 5–6; Urian, *Proza*, 90–92. ❐ V. şi D. C. R. R., *Moartea în pădure,* 1965.

A. T.

ŢURLEA Stelian, *Cavalerul spaţial. Aventuri cu Daniel*, Bucureşti, Editura Fundaţiei Pro, 1999, 121 p. Roman de aventuri pentru copii şi tineret.

A. T.

UIUIU Alexandru, *Ridicarea în genunchi*, Bucureşti, Albatros, 1999, 360 p. Conceput ca un portret interior al generaţiei al cărei destin a fost schimbat radical de Revoluţia din decembrie 1989, ≈ urmăreşte preocupările unui grup de tineri dintr-un mic oraş de provincie, înainte de căderea regimului totalitar. Un proiect de sinucidere colectivă şi, mai apoi, ratarea lui din nepăsare dau măsura unei pasivităţi tragice, care zădărniceşte chiar şi gestul autosuprimării. După schimbarea regimului politic din 1989, naraţiunea încearcă să inducă sentimentul unei evoluţii pozitive, ilustrând depăşirea stării de exasperare prin descoperirea şovăielnică a unor elanuri constructive. Metafora „ridicării în genunchi" se justifică astfel ca sugestie a unei desprinderi graduale din marasm. Din păcate, în ciuda ambiţiei de a surprinde sensul acestei transformări sociale, construcţia epică rămâne naivă şi tendenţioasă.

A. T.

✸ **UNGUREANU Horia**, *Matei şi Maria*, în vol. *Fântâna, Matei şi Maria*, f. l., 1999. „Actorul Matei Dragomir, un celibatar arogant, se îndrăgosteşte de ciudata profesoară Maria Palade, spre disperarea iubitei sale Emy, tipul femeii fatale." „Poveste modernă de dragoste, un *love-story* cu sfârşit dramatic, tragic [...], scrisă fără lentilele moralistului." (Gheorghe Mocuţa).

◆ Gheorghe Mocuţa, VTR, XXVII, 1999, 10, 76; Carmen Neamţu, ARCA, X, 1999, 7–8–9, 174–175; Florin Bănescu, ARCA, X, 1999, 10–11–12, 244–247; Cornel Marandiuc, ARCA, X, 1999, 10–11–12, 196–200; Bănescu, *Muşchetarii*, I, 94–96.

A. T.

URZICĂ Gheorghe, *Întoarcerea lui Adam. Roman în două părți*, Bucureşti, Satya Sai, 1999, 370 p. (Romanul destinului, 2). Cu o pref. de George Lesion şi o introd. a autorului. Pe coperta a IV-a există şi o prezentare semnată tot de autor. Roman psihologic. Ambiția autorului ar fi aceea de a reda eroismul cotidian al cadrelor medicale şi al pacienților aflați în luptă cu boala.

M. M.

✷ **UŞURELU Culiță Ion**, *Cerşetori în loden*, Focşani, Salonul Literar, 1999, 150 p. „Romanul e confesiunea la persoana I a lui Nicolae Ruşitoru, om de omenie, iubitor de manifestări culturale şi greu încercat de tranziția postcomunistă” (Paul Cernat).

◆ Ioan Dumitru Denciu, CL, CXXXIII, 2000, 2, 18; Paul Cernat, OBC, I, 2000, 11, 27.

A. T.

✷ **VASILE Corneliu**, *Primul tren spre Craiova*, Craiova, Sitech, 1999, 184 p. „Autorul este foarte apropiat de mediul şcolar […]. Romanul se desfăşoară tot în acest mediu” (Adrian Bucurescu).

◆ A.[drian] B.[ucurescu], „România liberă”, s. nouă, XIX, 1999, 287, 22.

A. T.

VASILE Radu, *Fabricius*, Iaşi, Polirom, 1999, 234 p. „Basm negativ despre o societate incurabilă din punct de vedere moral” (Dan-Silviu Boerescu). Fără a avea un regim imaginar unitar, oscilând între parabolă, utopie negativă, realism ironic şi caricatură suprarealistă, ≈ evocă, într-un registru aluziv variabil, moravurile şi practicile unui univers totalitar. În fruntea sistemului se află Giacomo, personaj mărunt care şi-a inventat un trecut eroic şi care o are alături pe Giacomela. Preocupat de propria imagine, conducătorul ordonă organizarea unui congres, cu ovații înregistrate, cu aplauze coordonate şi cu scaune care, pe baza unui resort comprimat, îi ridică brusc în picioare pe delegați. În planul vieții cotidiene, e vorba de o lume lipsită de intimitate, în care s-a renunțat la locuințele individuale, familiile au fost infiltrate de informatori iar personajele, obişnuite cu regimul polițienesc, reiau replicile ca să fie sigure că au fost înregistrate corect de dispozitivele de supraveghere. În ciuda recurenței unor motive specifice utopiei negative, narațiunea eşuează în tentativa de a imagina o lume posibilă, rămânând, pe suprafețe largi, la nivelul unei proze ludice dominate de anecdotic, care transcrie satiric particularitățile cotidianului comunist prin îngroşare şi prin reducere la absurd.

◆ George Pruteanu, DIL, VII, 1999, 232, 13; ***, CFT, VI, 1999, 5, 2; Dan-Silviu Boerescu, CNT, 1999, 20, 5.

A. T.

TG, ❍ **VASILESCU Valentin**, *Rătăcit în Fraktalia*, I, 1999, 4–5, 34–36, fragmente dintr-un roman cu titlu neprecizat.

A. T.

VĂDUVA Gheorghe, *Rugăciune pentru un străin*, Bucureşti, E. M., 1999, 269 p. Roman al unui destin deviat. În toamna anului 1944, Nicolae Petcu, elev la un liceu militar din Moldova, este luat prizonier de Armata Roşie, în timp ce se întorcea acasă din permisie. Trimis în Siberia, izbuteşte să evadeze, fără să poată totuşi reveni în țară. Ca să supraviețuiască, protagonistul trebuie să îşi ascundă originea, să-şi făurească o nouă identitate şi să îşi croiască un destin în teritoriul inamic. Devenit Nicolai, el îşi reface viața la Odesa, pe un suport al disimulării constante. Şcoala, cercul de

prieteni şi chiar iubirea sunt considerate într-un chip ambiguu, amestecând normalitatea cu frica. Romanul se hrăneşte din explorarea acestei situaţii neobişnuite, care relevă, sub coaja unei existenţe fireşti şi a gesturilor naturale, o teroare ascunsă. Nicolai, care se îndrăgosteşte de Letiţia, nu poate să ignore că tânăra comsomolistă l-a împuşcat, din datorie, pe un locotenent român. Iubirea devine, în aceste condiţii, un joc periculos al atracţiei care camuflează, sub fiecare tandreţe, o ameninţare potenţială. Silit să accepte o nouă viaţă, protagonistul îi suportă condiţiile asemenea rigorilor unei închisori, căreia nici căldura afectivă, nici aparenţa de normalitate nu îi suprimă natura coercitivă şi factorul de risc. Asemenea multor texte care aparţin literaturii-document, calitatea „originală” a materiei epice depăşeşte valoarea estetică, romanul fiind în bună măsură compromis printr-o notaţie rudimentară, cu aspect telegrafic, a evenimentelor şi a trăirilor.

A. T.

VĂDUVA Nicolae, *P. 9004. Cătuşele americane*, Craiova, Terathopius, 1999, 138 p. Roman poliţist.

◆ Marian Barbu, TMS, s. nouă, IV, 1999, 9, 7; Marian Barbu, ARLA, IV, 2000, 1–2, 17–18.

A. T.

VIGHI Daniel, *Insula de vară. Roman underground*, Iaşi, Polirom, 1999, 196 p. (Ego). Fragment: *Moarte şi iubire în Landul lui Toni Reinholz*, F, XXXIV, 1998, 7–8, 106–113. Compus din trei naraţiuni distincte, dar învăluite într-o atmosferă comună, ≈ constituie monografia unui spaţiu din vestul României, cu vocaţie simbolică şi cu atribute utopice, reprezentând în acelaşi timp un interval de libertate a ficţiunii, un refugiu al memoriei şi o compensaţie în raport cu vicisitudinile istoriei. Romanul se înscrie în literatura de evocare a unei geografii mitice central-europene, caracterizată de influenţele compozite şi de acumularea unor experienţe culturale incompatibile. Marginalitatea marcată cu insistenţă, prin situarea acestui spaţiu privilegiat la capăt de oraş, pe malul Mureşului sau pe o insulă, sugerează posibilitatea unei lumi „uitate” de comunism, scăpată de sub supravegherea autorităţilor şi eliberată de obsesia uniformizatoare a unui regim totalitar. „Landul” lui Toni Reinholz, ca şi „insulele” lui Şoani se instalează într-un pliu al istoriei. Nu e vorba atât de soluţia unei evaziuni, cât de trăirea istoriei pe un etaj al continuităţilor. Sensul „underground” al prozelor lui ~ constă în situarea voluntară dedesubtul istoriei oficiale, pe un palier unde relieful abrupt al schimbărilor politice din ultimul veac se estompează. Spaţiul face să coexiste într-o memorie fericită atmosfera Imperiului austro-ungar cu amintirile din timpul României Mari şi cu senzaţiile fruste ale cotidianului comunist. Univers uman voit amestecat, obţinut prin stratificarea mai multor generaţii, ≈ implică o circulaţie liberă pe intervalul istoriei recente, creând un flux caracteristic al rememorării colective, fără praguri, greu de delimitat sau de atribuit. Din păcate, încercând să mântuiască prin ficţiune o memorie sfâşiată, cartea aglomerează, cu o densitate ieşită din comun, figuri, biografii, personaje şi sfârşeşte prin a cădea pradă propriului procedeu. Ameninţat de confuzie, cu o tentaţie alexandrină a pitorescului, romanul poate fi cu adevărat recuperat doar pe suprafeţe înguste, prin scurte evocări care se reţin ca povestiri de sine stătătoare.

◆ Tudorel Urian, CVT, s. nouă, V, 1999, 4, 7; ⁎*⁎, O, s. nouă, 1999, 4, 3; Mircea Cau, CAI, 1999, 6–7, 79–81; Florentina Costache, RL, XXXII, 1999, 32, 6; Şerban, *Piper*, 178; ⁎*⁎, EPR, XI, 2000, 2, 14; Nicoleta Cliveţ, VTR, XXVIII, 2000, 3, 62–64; Doina Curticăpeanu, F, XXXVI, 2000, 4, 41–43; Urian, *Proza*, 125–127.

A. T.

VOICULESCU Elefterie, *Blestemat din dragoste*, Sibiu, Constant, 1999, 253 p. Roman de dragoste. Urmăreşte influenţa nefastă a unor femei în viaţa bărbaţilor. Tudor Moraru, strungar într-o uzină comunistă, este condamnat la doi ani de închisoare pentru un furt de rulmenţi înscenat de un rival, care încearcă astfel să se apropie de soţia sa, Mirela. După eliberare, protagonistul o cunoaşte pe Laura, asistentă medicală. Suspectând-o de infidelitate, Tudor îl ucide pe presupusul adversar, profitând de starea de confuzie şi de dezordine din zilele Revoluţiei din decembrie 1989. Naraţiune compozită, desfăşurată haotic, pe planuri paralele.

A. T.

VOICULESCU Elefterie, *Ultimul inorog*, Sibiu, Constant, 1999, 85 p. Naraţiune prolixă, care dezvoltă o temă politică printr-o oscilaţie necontrolată între fantastic şi parabolic. Proiectat ca o reprezentare a miracolului istoric care a provocat căderea regimurilor comuniste din estul Europei, la sfârşitul anului 1989, romanul urmăreşte apariţia unui animal fantastic, cu valenţe premonitorii, care anunţă, prin prezenţa sa, schimbările politice iminente. Cartea se construieşte astfel în jurul imaginii miraculoase a unui soi de unicorn, pe care doi bărbaţi, Hugo şi Anton Caloianu, îl întâlnesc în toamna anului 1988 pe o şosea din apropierea Scroviştei. Ecourile acestei descoperiri, reflectate în presa din România, Ungaria, Iugoslavia şi din alte câteva ţări comuniste, sunt amestecate cu notiţele ce informează despre starea de spirit revoluţionară a populaţiei. Tratarea schematică şi prea explicită trivializează simbolul, generând efecte comice involuntare.

A. T.

VOICULESCU Elefterie, *Un călăreţ trecea*, Sibiu, Constant, 1999, 188 p. Roman de aventuri cu temă istorică. În timpul lui Mihai Viteazul, comişelul Voicu Tudor şi fiul său Simion călătoresc de la Bucureşti la Sibiu pentru a aduce lui vodă un zapis care conţine proiectul unirii Principatelor.

A. T.

VOICULESCU Elefterie, *Un terorist ciudat*, Sibiu, Constant, 1999, 159 p. Redare fantezistă cu accente parabolice a haosului din timpul Revoluţiei din decembrie 1989. Romanul îl urmăreşte pe Achim Porumbacu, profesor de matematică angajat în luptele de stradă din Bucureşti, care suferă arsuri grave în urma incendierii baricadei pe care o apăra. Protagonistul supravieţuieşte, dar numai cu preţul unei grefe totale de piele, care îl face de nerecunoscut. Într-o logică mai apropiată de cea a parabolei decât de aceea a evocării istorice, transformarea pe care o suferă Achim îi face pe cei din jur să îl suspecteze de terorism şi să îl interneze într-un ospiciu, pentru a-l putea supraveghea. Naraţiunea interpretează simbolic drama protagonistului, asimilând-o confuziei şi conversiei de valori de după Revoluţie. Construită fără consecvenţă, pe fire multiple, alternate haotic şi abandonate aleatoriu, naraţiunea se desfăşoară la limita coerenţei.

A. T.

VOINOIU Octavian Nicolae, *Asceză şi desfrâu*, Bucureşti, Maşina de Scris, 1999, 335 p. Romanul dezvoltă o teorie a conspiraţiei universale, întreţesută, în chip prolix, cu o evocare a regimului totalitar şi a Revoluţiei din decembrie 1989. Naraţiune confuză, infiltrată de senzaţional şi scindată între planul realist şi cel mitic. Sub pretextul unui mesaj electronic misterios, care îl atrage pe medicul Roha într-o aventură cu aspect ezoteric, naraţiunea urmăreşte soarta a trei pergamente din vremea lui Alexandru Macedon, ajunse în păstrarea a două mănăstiri de maici din Delta Dunării. Menite să descifreze un cod aidoma ADN-ului, necesar pentru supravieţuirea omenirii, cele trei artefacte se dovedesc importante şi pentru

istoria recentă a României, făcând obiectul unei anchete a Securității comandate de Elena Ceaușescu. Cu numeroase elemente fantastice și cu unele reminiscențe ale gândirii magice, ≈ încearcă să schițeze, pe fondul unei viziuni mistice a devenirii universale, o reflecție politică *sui generis* asupra rolului nociv al comunismului în istorie.

◆ ****, BNR, XLVIII, 1999, 17, 59; I. Al. Barbu, AST, 1999, 8, 84–85.

A. T.

WELLMANN Andreas, **Mircea PETEAN**, *Cartea întâlnirilor. Roman epistolar*, Cluj-Napoca, Limes, 1999, 227 p. Carte cu o compoziție elaborată, care se constituie dintr-o alternanță de scrisori și de poeme redactate succesiv de cei doi autori. Dedicat unui cerc de poeți ardeleni, alcătuit la mijlocul anilor ’70 și definit de pasiunea drumețiilor prin Munții Maramureșului, epistolarul reprezintă de fapt o proză de evocare. Scrisorile și poemele, concepute între 1977 și 1999, revin asupra întâlnirilor cercului de poeți, redefinind un eveniment colectiv în care se întrepătrund povești de dragoste, istorii ale prieteniei, drame ale creației, experiențe de cunoaștere a lumii, într-o stratificare complexă de perspective, de registre și de semnificații. În acest context, romanescul este revendicat ca rezultantă a intersecției dintre documentele biografice și textele literare, într-o orchestrare amplă a liricului, epicului și eseisticului, adecvată unei experiențe ale cărei sensuri, după opinia unuia dintre autori, nu puteau fi epuizate prin mijloacele poeziei.

A. T.

ZAMFIR Mihai, *Educație târzie*, II, v. *Educație târzie*, I, 1998.

ZARIFOPOL Dinu, *Crima generalului*, IV, v. *Naufragiul*, I, 1994.

ZAVULOVICI Dan-George, *Întoarcerea. Roman minimalist postmodern*, Pitești, Paralela 45, 1999, 88 p. Istorisire de mici dimensiuni a drumului spre casă, care, prin schematism și refuz al detaliului individualizant, susține o narațiune cu valențe simbolice. Romanul urmărește trei bărbați, Vince, Tycoon și Keanu, care se întorc la o femeie, Losey. Cel dintâi ca soț, cel de-al al doilea ca amant, iar ultimul ca partener întâmplător. Fără să insiste asupra deosebirilor dintre cele trei personaje, romanul opune rutina, care automatizează gesturile lui Vince și Tycoon, hazardului, care îl conduce pe Keanu. În vreme ce primii doi eroi fac în fiecare zi același lucru, amânând la nesfârșit „întoarcerea”, cel de-al treilea se lasă la voia întâmplării și izbutește să ajungă la Losey. Veritabil drum spre centru, recuperare a unei plenitudini erotice originare, revenirea acasă se citește ușor în cheie inițiatică. O asemenea lectură este facilitată de o practică de scriitură voluntar „minimalistă”, cu aspect experimental, care suprimă detaliile, schematizează raporturile dintre personaje, reduce comportamentele la tipare repetitive, subliniind – uneori cu prea multă ostentație – rațiunile simbolice ale celor două modalități de parcurgere a drumului. Totuși, din acest scenariu inițiatic nu reușita lui Keanu se reține, ci eșecul celorlalte două personaje. Traseul de la care Vince nu poate să se abată, amânarea pe care personajul e condamnat să o retrăiască la nesfârșit induce o stare de exasperare și creează un sentiment al densității realului care împiedică acțiunea și sufocă inițiativele, confruntându-l pe erou cu o neputință greu de definit, ca limită inexplicabilă a propriei voințe. Amintind de Gavrilescu, personajul eliadesc din *La țigănci*, și de rătăcirea sa prin Bucureștiul toropit de caniculă, „întârzierea” celor două personaje devine astfel, mai mult decât o ratare a unui parcurs inițiatic, atestarea unei ipostaze ininteligibile a lumii.

◆ C. Rogozanu, OBC, I, 2000, 24, 26.

A. T.

2000

ADAM Sergiu, *Moartea avea ochii verzi*, Bucureşti, Cartea Românească, 2000, 173 p. Potrivit autorului, cartea se bazează pe o idee preluată din romanul *Iarna, departe*… (1976). Roman poliţist. De remarcat, finalul deschis, neobişnuit pentru acest gen literar.

M. M.

❍ **ALBIŞOR Emil**, *Doar umbra*, fragment de roman, ARLA, IV, 2000, 1–2, 6, 9.

I. I.

ALEXOAIE Gheorghe, *Gunoaiele tranziţiei*, [I], Oradea, Abaddaba, 2000, 347 p. Vol. al doilea, *Trădarea*, din acelaşi proiect, va apărea în anul 2004. Roman social cu implicaţii politice. Grigore Rotaru, director general al unei societăţi comerciale mamut, dintr-o localitate balneară de lângă Oradea, în curs de privatizare după evenimentele din decembrie 1989, devalizează, ajutat de complici cum e Măriuţa Burlan, amanta sa, ori Floriţa Curpen, fondurile şi valorile încredinţate prin lege. Astfel, fostul merceolog de la Casa Românilor, din Bucureşti, cunoscut şi ca turnător la Securitate, adună avere, sfidând pe cei din jur. Demascat, în final, într-un chip cam rocambolesc, Grigore Rotaru reacţionează surprinzător, cu o înfiorătoare, dar zadarnică lipsă de demnitate. Mod de redactare impetuos-gazetăresc, intrigă didactică.

I. I.

ALIONTE Laura, *Frânturi de petală*, Bucureşti, Gnosis, 2000, 277 p. Roman de dragoste. Redimensionează, până la plictis, o cazuistică afectivă specifică unei lumi cosmopolite, abia reconturată, în specificitatea sa socială, după evenimentele din decembrie 1989. Dinu, amantul Emei, iubeşte în taină pe Miruna, fiica celei dintâi. Aceasta din urmă este îndrăgostită însă de Călin, pe care-l reîntâlneşte prin Ina, o prietenă, la rândul său îndrăgostită de un italian, Giulio. Devenită duşmană a Mirunei pe motive de familie, Ina se aliază cu Dinu contra acesteia, totul culminând cu moartea Mirunei, ucisă de Dinu...

I. I.

ARACHELIAN Vartan, *Noaptea bastarzilor* v. *Ediţie specială*, 1990.

❍ **ARCU Constantin**, *O căsătorie surpriză*, fragment din romanul *Ilustrul Oreste*, ST, LI, 2000, 9–10, 52–54.

I. I.

❍ **ARDINU Gheorghe**, *Basme şi clepsidre*, fragment de roman, STL, II, 2000, 1–2, 6.

I. I.

❍ **AZAP Ioan-Pavel**, *Pandele şi revoluţia*, AST, 2000, 7, 58–60; *Biserica Neagră*, OBC, I, 2000, 10, 12, fragmente dintr-un roman cu titlul neprecizat.

I. I.

BANCIU Paul Eugen, *Marii fericiţi. Prorocul*, Bucureşti, DU Style, 2000, 350 p. (Colecţia Romanul românesc contemporan). Roman al iniţierii, al treilea dintr-un ciclu epic din care mai fac parte *Noaptea strigoilor* (1996) şi *Remora* (1998). Protagonistul, un profesor de filosofie dotat cu o carismă cvasimistică, de *ales*, se află în căutarea unei epifanii a propriului destin, parcă atemporal. Între timp, existenţa lui concretă se consumă, agitată, între marile oraşe ale României anilor ’90 (Bucureşti, Timişoara, Iaşi, Braşov, Cluj).

L. Pv.

✸ **BANDRABUR Ionel**, *Tomiţa şi şapte femei*, Iaşi, Timpul, 2000. „Prozatorul ne

propune o narațiune trepidantă, avându-l ca protagonist pe [...] Tomița, mic Tănase Scatiu simpatic, ce numai dintr-o indolență funciară n-a devenit învățător, chibzuind să ajungă în lumea podgorenilor bogați prin căsătoria cu vreuna din fetele înstărite ale Panciului interbelic” (Ion Roşioru).

◆ Ion Roșioru, *Hedonism*, CL, CXXXIV, 2000, 8, 40.

I. I.

BĂRBULESCU Marta, *Leagănul*, Ceraşu (Prahova), Scrisul Prahovean, 2000, 182 p. Conform notației din final, textul a fost redactat între 1991–1992. Roman psihologic. Cartea reia personajele din *Fumul albastru* (1990), urmărindu-le destinele în prima jumătate a anilor ’90, în România şi în Italia. Amprenta bengesciană este destul de evidentă, inclusiv în finalul romanului (care se încheie cu un bal, reunind câteva dintre figurile cele mai importante, aşa cum o face şi celebrul concert de Bach al scriitoarei interbelice). Analiza psihologică e nuanțată, fără a cădea în detalii obositoare. Caracterele sunt bine individualizate, iar scriitura alertă şi sigură.

C. T.

BÂRNEȚIU Florin, *Glăsuirea neînfricaților*, Arad, Mirador, 2000, 213 p. Roman istoric dedicat luptei de emancipare națională a românilor din Zărand, la mijlocul sec. al XIX-lea, şi de unire a lor cu Principatele, pe vremea lui Alexandru Ioan Cuza. Stil bombastic, artificios mesianic.

I. I.

BINDER-SCHOLTEN M. M., *Din viața unei femei*, Sibiu, Casa de Presă şi Editură Tribuna, 2000, 365 p. Roman de război, în care intriga erotică are o pondere importantă. În Germania anilor 1942–1944, Karin, o tânără amnezică, încearcă să supraviețuiască în condițiile dure ale războiului, iar apoi ale ocupației sovietice.

C. T.

BLÂNDU Corneliu, *Maica Ecaterina. Furigiații*, Bucureşti, Amurg Sentimental, 2000, 70 p. Microroman socio-politic. Alcătuită din fragmente plasate în epoci diferite, cartea redă istoria dramatică şi personalizată (există mai multe personaje narator) a abuzurilor şi crimelor politice din ultimii şaptezeci de ani, în România şi în Basarabia.

C. T.

❍ **BOIANGIU Raisa**, *Secretul*, fragment din romanul *Fratele cel necunoscut*, CET, III, 2000, 4, 5.

L. Pv.

❍ **BOLDEANU Mircea Axente**, *Don Quijote de la Vrancea*, apărut în f. rev. DUL, X, 2000, 131–133. Roman rural, cu acțiunea plasată într-un sat din Vrancea, în anii ’50 ai sec. trecut.

L. Pv.

➤ **BOZ Lucian**, *Piatra de încercare*, Bucureşti, Vinea, 2000, 88 p. Cu un portret al autorului de Marcel Iancu. (Scris inițial în lb. engleză, cu titlul *The Testing Bench*, variantă rămasă în ms.) *Bildungsroman*. Destinul tumultuos al lui Serge Romanescu, ziarist acreditat, în 1938, pe lângă guvernul francez, se dovedeşte simptomatic pentru contorsiunile istorico-politice ale Europei din timpul celui de-Al Doilea Război Mondial. Protagonistul părăseşte Parisul înaintea sosirii armatei germane, ca apoi să ajungă la Bordeaux, în chiar ziua în care mareşalul Pétain cere armistițiul. Ratează tentativa de a pleca în Spania, de unde dorea să se alăture Forțelor Franceze Libere, aflate sub conducerea Generalului De Gaulle. Se alătură Mişcării de

Rezistenţă şi e arestat de „miliţia” franceză, care colabora cu Gestapoul. Este salvat din închisoare de către colegii din Rezistenţă, cu câteva ore înainte de a fi deportat. În urma eliberării Parisului, se reîntoarce în capitală, reîntâlnindu-şi aici soţia, pe Liana. După izbucnirea „războiului rece”, Serge şi Liana, împreună cu fiul lor, Roland, se exilează în Australia. Personajele par să aibă un corespondent uşor recognoscibil în viaţa reală: Serge Romanescu – Lucian Boz, Ştefan Cornea – Eugen Ionescu, Liviu Adrian – Mircea Eliade, Liana – Cora, soţia scriitorului, Roland – Alain, fiul lor etc. Odiseea personajului Serge constituie în mare măsură o proiecţie fictional-autobiografică a destinului autorului, o experienţă descrisă şi într-un vol. memorialistic, reportajul intitulat *Franţa, 1938–1944*, publ. în 1945. Reprezentant important al generaţiei ’27, ~ s-a refugiat la Paris în 1937. A participat el însuşi la Mişcarea de Rezistenţă, s-a reîntors temporar în ţară, pentru ca, în cele din urmă, să se stabilească la Sydney, unde îşi continuă cariera publicistică. Turnura autobiografică a naraţiunii conferă microro-manului un plus de autenticitate, precum şi o accentuată doză de verosimilitate la nivelul construcţiei caracterologice.

L. Pv.

❍ **BRAGA Corin**, *Luiza zboară deasupra oraşului*, fragment din romanul oniric *Luiza Textoris*, EX, XXXII, 2000, 7–8–9, 24–25.

C. T.

BRATU-MARIN Constanţa, *Zig-Zag*, Bucureşti, Cartea Românească, 2000, 312 p. Cu un cuvânt înainte al autoarei. *Thriller* erotic şi poliţist. Scenariul, plasat în New York, la sfârşitul anilor ’90, relevă o lume extrem de agresivă, ale cărei comploturi erotice şi financiare sfârşesc prin crimă.

C. T.

BRĂTESCU Geta, *A. R.*, Bucureşti, Fundaţia Culturală Secolul 21, 2000, 184 p. Roman confesiv, autobiografic. În pofida indicaţiei de pe copertă („roman”), cartea se califică în această specie cu mare dificultate, întrucât vol. conţine, mai întâi, un set de „aforisme” subiective disparate, apoi un şir de crochiuri de proză subiectivă cu tentă autobiografică, iar în final un interviu al autoarei, acordat Aureliei Mocanu.

C. T.

❍ **BREBAN Nicolae**, *Voinţa de putere*, F, XXXVI, 2000, 5, 87–102; *Recital Mârzea*, VR, XCV, 2000, 10–11, 8–13, fragmente din romanul *Voinţa de putere*.

L. Pv.

BUCESCU Alexandru-Şerban, *Rocada morţii*, [Piteşti], Argeş Press, [2000?], 136 p. Roman poliţist. Trama detectivistă, caracterizată printr-o supraabundenţă de crime şi sinucideri, se împleteşte cu o suită de scenarii erotice, urmărite pe trei generaţii, marcate de eşecuri, minciună şi incest. Câteva scene prefigurează o dimensiune fantastică a imaginarului epic (neurmărită cu consecvenţă, în derularea romanului), altele sunt încărcate de sugestii gotice şi de atmosfera neguroasă, specifică romanului de mistere.

C. T.

❍ **BUCUR Serghie**, *Parcul vienez*, fragment de roman, AX, I, 2000, 1, 19.

C. T.

CALAFETEANU A., *Departe de Roma*, Bucureşti, Eminescu, 2000, 473 p. Roman istoric inspirat de viaţa marelui poet roman Ovidiu, văzut ca luptător pentru reinstaurarea republicii, un opozant activ al tiraniei instaurate de Augustus. Intensa viaţă erotică a

poetului, spune autorul, este rezultatul unei căutări a libertăţii, la nivel personal. Din păcate, redactarea este deficitară, inclusiv din punct de vedere gramatical.

M. M.

✷ **CALOMFIRESCU Nicolae**, *Karla*, f. l., [2000?]. „Un romanţ comic al ispitirii, iniţierii şi împământenirii provinciale" (Dan Buciumeanu).

◆ Dan Buciumeanu, TG, II, 2000, 1–3, 44–46.

D. G. B.

❍ **CANTEMIR Traian**, *Lumini şi umbre*, fragment de roman, în vol. Bostan, *Pagini*, 291–295.

D. G. B.

CASTIOV Matei, *Indezirabil*, Timişoara, Mirton, 2000, 97 p. Cu un cuvânt înainte de Gheorghe Peţu. Indigest exerciţiu autobiografic ce rememorează povestea de succes a bastardului Bob, stâlp de nădejde al „ziditorului" regim comunist defunct şi victimă a celui capitalist, „demolator", de după decembrie 1989.

D. G. B.

CAVADIA Mircea, *Privighetoarea arsă*, Reşiţa, Timpul, 2000, 259 p. Cu o prezentare de Fănuş Neagu şi o postf. de Gheorghe Jurma. Roman al embargoului de la începutul anilor nouăzeci contra Iugoslaviei. Autorul realizează o reuşită evocare a vieţii satelor din Clisura Dunării, „sub presiunea unei istorii tulburi şi anormale". Ţărani, procurori, poliţişti, soldaţi, grăniceri, mărunţi comercianţi, ciobani sunt, cu toţii, cuprinşi de febra banului. Doar două personaje scapă acestei sarabande a viciului şi corupţiei: învăţătorul Ionel Ralea, obsedat de cercetările sale arheologice, şi eroul principal, un copil fără nume, fugit de la un orfelinat din Brăila. Încercând să-şi definească propria identitate, acesta este nevoit să se confrunte cu natura diavolească a tentaţiilor. Evocare plină de culoare, care ezită între realismul magic şi acela de tip balzacian.

M. M.

✷ **CERANU Nina**, *Americanul*, Timişoara, Eubeea, 2000, 220 p. (Orient latin). Conform unei informaţii din BNR, LI, 2002, 3, 81.

D. G. B.

❍ **CESEREANU Ruxandra**, *Trup şi netrup*, fragment de roman, APS, XI, 2000, 5, 12.

D. G. B.

❍ **CHIBAC-CUCIUREANU Viorica**, *La răspântia Boianului*, fragment de roman, în vol. Bostan, *Pagini*, 379–381.

D. G. B.

CHIFU Gabriel, *Cartograful puterii*, Bucureşti, Cartea Românească, 2000, 210 p. Roman experimental. Combinaţie provocatoare între eseu şi ficţiune, textul se construieşte ca o confruntare dintre Matei Pavel, consilier guvernamental într-unul din guvernele post-decembriste, şi Diavol, personificarea vidului şi a angoasei din fiecare dintre noi. Soluţia este credinţa. La sfârşitul romanului, Matei Pavel se re-găseşte în faţa Mănăstirii Maglavit, rugându-se. Autorul foloseşte, cu multă dexteritate, tehnica narativă contrapunctică. În spirit postmodern, el combină cu îndemânare parodia şi ludicul cu discursul grav, presărat cu citate, care dau textului un aer livresc.

M. M.

❍ **CIMPOEŞU Petru**, *Multi Level Method*, CL, CXXXIV, 2000, 7, 14–15; *Îngeri şi*

moldoveni, CNT, 2000, 49–50, 15, fragmente din romanul *Simion Liftnicul*.

D. G. B.

CIMPOEŞU Petru, *Povestea Marelui Brigand*, Cluj-Napoca, Dacia, 2000, 350 p. Fragmente: *Ancheta imposibilă*, CL, s. nouă, 1990, 1, 8–9; *Ancheta imposibilă*, TNLS, II, 1990, 38, 4–5; *Prima apariţie a câinelui tandru*, ATN, XXXI, 1994, 12, 6–7; *Peisaj marin în lipsa mării*, F, XXX, 1994, 12, 57–62; *Cartaphilus – o întâlnire ratată*, VTR, XXV, 1995, 4, 6–9; *Doctorul şi motanul*, ARC, 1996, 1–2, 85–90; *Drumul spre Emaus*, VTR, XXVI, 1996, 7, 4–8; *Punctul de fugă şi de uitare*, ATN, XXXIV, 1997, 3, 6–7; *Iubire ca în roman*, VTR, XXVII, 1999, 4, 11–16. Roman parabolic. Sub aparenţele epicului realist, se asistă la proliferarea metastazică a unui text baroc, ce urmăreşte un straniu caz de omucidere, soldat cu două cadavre identice, descoperite în locuri şi la date diferite. Plăcerea teoretizărilor textualiste din *Erou fără voie* (1994) degenerează acum în mania alambicărilor fantaste. Cine e şi ce vrea Marele Brigand, a cărui fantomă bântuie peste Abraxa, nimeni nu ştie. „Întru decelarea acestui vânat miraculos se întrec personajele romanului, probându-şi fiecare permeabilitatea la dimensiunea invizibilă a realului şi, implicit, credinţa într-o nouă descindere a sacrului printre oameni” (Geo Vasile). Împinsă la extrem, ambiguitatea face cartea impenetrabilă. Chiar dacă, după unii, autorul ar broda, în registrul ironico-parodic ce-l caracterizează şi-l prinde bine – susţinut şi de indubitabila virtuozitate de povestitor şi de arhitect – în marginea mitului cristic şi pe motivul complotului politic. Şi chiar dacă ne-am afla în prezenţa unui „excepţional roman ce-ar stârni invidia unor Kadare, Ştefan Bănulescu, Saramago, Umberto Eco sau Vargas Llosa”, a unei cărţi „ce ascultă de legile interne ale unei vaste construcţii poematice” (Geo Vasile). Cu oarece strădanie, crâmpeie ale realului pot fi decelate din masa destructurată a materiei epice. E limpede că romancierul – „la fel de eficient în abordarea realistă a mizeriei, a urâtului, a sordidului, a malformaţiior, în general a stărilor de agregare indecise”, ca şi în mânuirea „imaginarului cu rădăcini în dimensiunea suprafirească” (Geo Vasile) – scrie despre spaţiul autarhic al provinciei, populat de o umanitate măruntă şi meschină, cantonată în materialitatea şi în conformismul mental tradiţional, refractar oricărui înţeles superior. Deschiderea spre miraculos a minorităţii „elitelor” – cei angrenaţi în elucidarea misteriosului caz (procuror, judecător, grefier, medic) – primeşte replica dură a „realiştilor”, mustind de o sfântă ură de clasă, dedaţi exterminării celor dintâi.

◆ Geo Vasile, CNT, 2000, 44, 6–7.

D. G. B.

CIOBANU Vitalie, *Zilele după Oreste*, fragment de roman, RL, XXXIII, 2000, 12, 14–15.

D. G. B.

CIORAN Ana, *Pe aripile iubirii*, Cluj-Napoca, Todesco, 2000, 159 p. Roman de dragoste. Acţiunea se petrece într-un oraş situat undeva pe malul Someşului, la sfârşitul anilor patruzeci ai sec. trecut. Felician, Sergiu, Claudiu sau polonezul Staşek reprezintă tot atâtea perspective din care este urmărită iniţierea erotică a Tatianei, eroina principală a romanului. Nefericita ei căsătorie cu Felician constituie o binemeritată pedeapsă pentru dispreţul cu care a privit iubirea adevărată şi devotamentul lui Claudiu. Analiză psihologică precară; calitate literară pe măsura tratării subiectului.

M. M.

CIORAN Paul, *Obsesia care ucide*, Paris–Bucureşti, Verus, 2000, 277 p. (Romanul de senzaţie). Precedat de o poezie a Tatianei Bărbuceanu intitulată *Frustrare fatală. Inscripţie la romanul Obsesia care ucide de* ~. Roman realist. Acţiunea se petrece în anul 1998, în Bucureşti. Jean Carianopol, fost chirurg neurolog, ajunge, după 1990, proprietar de cabaret. Jean îl urăşte de moarte pe Cornel, un fost coleg, deoarece a fost părăsit, din cauza lui, de către Felicia, fosta sa amantă, ucisă în timpul evenimentelor din decembrie 1989. Pentru a se răzbuna, Jean plănuieşte uciderea Silviei, actuala iubită a lui Cornel, care seamănă izbitor cu Felicia...

M. M.

❍ **CIOROIU Constantin**, *Neuitata sărbătoare a sosirii marelui circ „Clodius"*, fragment de roman, TMS, s. nouă, V, 2000, 10, 8.

D. G. B.

CIUBOTARU GROZDAN Cristina Anca, *Panerul cu scaieţi*, Iaşi, Apollonia, 2000, 207 p. Fragment: *Macii de sub sârma ghimpată*, CRC, 1995, 17, 9. Roman sentimental. Urmăreşte destinul unei tinere care e şi frumoasă şi inteligentă. După un eşec la examenul de admitere la Facultatea de Teatru, Anca Ştefan se angajează ca profesoară suplinitoare în satul Mădărjac. În final ea îşi împlineşte visul, devenind actriţă şi profesoară de actorie şi de mişcare scenică.

M. M.

❍ **COCA Ion**, *Gheara morţii*, fragment de roman, LTL, I, 2000, 7, 18–20.

D. G. B.

➤ **CODRESCU Andrei**, *Messia*, tr. din lb. engleză de Ioana Avădani, Bucureşti, Editura Fundaţiei Culturale Române, 2000, 405 p. (În lb. engleză, *Messiah*, New York, Simon & Schuster, 1999). Roman parodic, al spaimelor milenariste ce au cuprins, la fine de sec. XX, umanitatea, şi, îndeosebi, societatea americană. Cartea reprezintă o savuroasă, acidă parodie a Lumii de peste Ocean şi, în egală măsură, o meditaţie despre „identitate, istorie, rase, singurătate şi chiar mântuire" (Andreea Deciu). Scriitura dezinvoltă, pusă în lumină de o excelentă tr., valorifică un aiuritor şi fastidios, pe alocuri, inventar „de reţete literare, de personaje, tehnici, stiluri, intrigi, estetici, din care fiecare alege ce vrea" – cum afirmă aceeaşi comentatoare, ceea ce a permis încadrarea romancierului în curentul „textualismului mediatic", prin „acţiunea de digitalizare a prozei" (Iulian Băicuş). Felicity Le Jeune, orfană creolă din New Orleans şi detectiv de ocazie, caută nu doar o frumoasă moştenire, ci şi o unică iubire orgasmică şi jumătatea sa androginică pe care o întâlneşte în persoana bosniacei Andreea, superdotată orfană a războiului din Iugoslavia, călugăriţă într-o mănăstire din Ierusalim, şi ea în căutarea unei iubiri, carnale, de astă dată, tocmai pentru că e prohibită.

■ *Messiah*, în lb. engleză, New York, Simon & Schuster, 1999.

◆ Andreea Deciu, RL, XXXII, 1999, 35, 19; Mariana Criş, AZI, 2000, 17, 5; Iulian Băicuş, OBC, I, 2000, 21, 13.

D. G. B.

❍ **COMĂNEANU Anca Delia**, *Erodeea*, fragment din romanul *Astronava 777*, TMS, s. nouă, V, 2000, 5, 9,14.

D. G. B.

COMOROŞAN Sorin, *Nedespărţirea de Borges*, Bucureşti, Eminescu, 2000, 233 p. (Stylus). Cu o postf. de Barbu Cioculescu. Roman experimental. Autorul combină eseul cu ficţiunea, într-o încercare disperată de a se înţelege pe sine, ca autor. Personajele sunt lipsite de consistenţă, concepute ca simple măşti

auctoriale. Jocul aiuritor al hipotextelor şi hipertextelor leagă mari secvenţe din literatura universală de texte aparţinând lui ~. Acest „roman alcătuit cu lux narativ de un povestitor înnăscut” (Barbu Cioculescu) exprimă disperarea romancierului postmodern, copleşit de cultura sa şi incapabil să născocească o modalitate de exprimare cu adevărat nouă.

M. M.

CONSTANTINESCU Lidia, *Spinii din călcâi*, Bucureşti, Pro Transilvania, 2000, 422 p. Roman autobiografic ce deapănă firul amintirilor Cameliei Sârbu, *alter ego*-ul autoarei, din iunie 1940, când părăseşte, alături de părinţi, meleagurile Basarabiei natale, apucând drumul refugiului românesc, până după evenimentele din decembrie ’89. ≈ reprezintă povestea vieţii unei femei ce şi-a făcut, corect, datoria, atât faţă de familie, cât şi faţă de Ţară.

D. G. B.

COPIL Gheorghe-Gavrilă, *La apus de soare*, Bucureşti, Dacia Eternă, 2000, 294 p. Roman autobiografic despre rezistenţa anticomunistă din România deceniului şase al sec. trecut. Fântână Ion, scriitor hăituit de Securitate, lasă posterităţii mărturia iubirii sale pentru cauza României Mari.

D. G. B.

COPIL Gheorghe-Gavrilă, *Valea Hăşdăţii*, Bucureşti, Dacia Eternă, 2000, 259 p. Roman document. Poem epic despre pilda de omenie şi de vitejie a moţilor din satele de pe Valea Hăşdăţii, bravi urmaşi ai lui Decebal şi făuritori ai Marii Uniri.

D. G. B.

❍ **COVALCIUC Dumitru**, *Tinereţea lui Doxachi*, fragment de roman, în vol. Bostan, *Pagini*, 482–492.

D. G. B.

➤ **CRĂCIUNAŞ Silviu**, *Urme pierdute*, tr. de Sînziana Dragoş şi Gheorghe Dragoş, Bucureşti, Editura Enciclopedică, 2000, 380 p. Cu o postf. de Dorana Coşoveanu şi un cuvânt înainte de Salvador de Madariaga. (În lb. engleză: *Lost Foot Steps*, Londra) Roman memorialistic, documentul unei vieţi puse în slujba luptei anticomuniste. „La o primă impresie, cartea aceasta pare un roman de groază. [...] Treptat, îţi dai seama că ceea ce se întâmplă aici nu este ficţiune, ci este istoria unor întâmplări reale, trăite de un european din preajma ta, în sec. XX” (Salvador de Madariaga).

■ *Lost Foot Steps*, Londra, 1961.

D. G. B.

CRISTEA Alexandru, *Revelaţia*, Cluj-Napoca, Cartimpex, 2000, 170 p. Cu un cuvânt al autorului. Roman autobiografic. În timpul unei permisii, Alexandru Hristea, soldat în termen, trăieşte revelaţia sfinţeniei. De aici şi convingerea că va putea salva omenirea de ameninţările forţelor armate. Diagnosticat ca bolnav de schizofrenie paranoică, personajul îşi va găsi alinarea în iubirea pentru Cristina, studentă la drept şi colegă de suferinţă.

D. G. B.

DABU Emilia, *Cetatea iubirii*, Constanţa, Ex Ponto, 2000, 105 p. Roman sentimental. Pianista Azaria Solteris şi pictorul Agapis Niculescu, protagonişti – după cum mărturiseşte autoarea – cu „un trecut destul de dureros, dar cu aceeaşi sete de a iubi”, sfârşesc prin a se regăsi, confirmând credinţa în forţa dragostei.

D. G. B.

❍ **DAN Elena**, *Linişte şi toleranţă*, fragment din romanul cu acelaşi titlu, VR, XCV, 2000, 9, 26–30.

D. G. B.

DANELIUC Mircea, *Apa în cizme*, Bucureşti, Univers, 2000, 326 p. Roman de introspecţie, ce transcrie, la persoana întâi, într-o lungă depoziţie, zbuciumul interior al bassistului şi solistului rock de patruzeci de ani, Iustin Raeţchi, aflat într-o relaţie extra-conjugală cu artista hip-hop Petruţa Ionescu. Roman (auto)parodic, cu mult senzaţional şi exces de trivialitate lingvistică, semne ale „unei lumi kitschizate. [...] Perpetua glisare în adâncimea maculată a lumii este redată prin metafora recurentă a «apei în cizme»” (Emilia David).

◆ Emilia David, OBC, I, 2000, 25, 22.

D. G. B.

DE SABATA Coleta, *Arădani la început de veac*. *Roman documentar*, Arad, Vasile Goldiş University Press, 2000, 366 p. Roman istoric. Autoarea reia personajele din *Clanul de Niro* (1977), oferind o amplă frescă a vieţii politice, economice şi sociale din zona Aradului, la începutul sec. al XX-lea. Personajele ficţionale (membrii familiilor Popp şi de Niro) evoluează alături de personaje istorice reale (Vasile Goldiş, Ştefan Cicio-Pop, Aurel Lazăr, Ioan Suciu, Iuliu Maniu). Discrete accente feministe în portretul Xeniei Budeanu, amărâtă că nu poate participa la Marea Adunare de la Alba Iulia deoarece, cum spune autoarea, „o femeie nu se poate amesteca în astfel de treburi”.

M. M.

✷ **DEAC Mircea**, *Soarele răsare noaptea*, Bucureşti, Geneze, 2000, 176 p. Conform unei informaţii din BNR, LI, 2002, 7, 93.

I. M.

DIMITRESCU Jean Celeste, *Ca Sfântul Lazăr târâş-grăpiş. Aventurile unui român în Occident*, Bucureşti, Maşina de Scris, 2000, 136 p. Roman ironic, de inspiraţie autobiografică. Naratorul, inginer şi profesor român devenit, prin căsătoria cu o elveţiancă, emigrant la Geneva, priveşte lumea în care a intrat, dar şi condiţia umană în general, prin prisma îndeletnicirilor sale provizorii (frizer la un „salon de coafură pentru animalele domestice”, cioclu la o firmă de pompe funebre, student la facultatea de medicină) şi a unor experienţe personale nefericite (suportă o intervenţie chirurgicală şi e martor la moartea subită a surorii sale, emigrată ea însăşi în Statele Unite şi abia reîntâlnită, după ani şi ani). Toate păţaniile acestei biografii, ca şi personajele întâlnite pe parcurs, sunt evocate cu o ironie amară şi hazoasă în acelaşi timp, umorul, deseori negru, dar mai niciodată facil al autorului izvorând din sclipitoare asociaţii de idei sau de imagini, exprimate mereu cu percutanta concizie a unei proze de calitate.

I. M.

❍ **DUDA Virgil**, *Melanie*, fragment din romanul *Copii şi părinţi*, VTR, XXVIII, 2000, 10–11, 28–34.

I. M.

❍ **ECOVOIU Alexandru**, *Europa dus-întors*, fragment de roman, CAI, 2000, 1, 37–38.

I. M.

ELIADE Mircea, *Dubla existenţă a lui Spiridon V. Vădastra*, Bucureşti, Jurnalul Literar, 2000, 155 p. (Folio, 9). Ed. îngr. şi cuvânt înainte de Mircea Handoca, *post-scriptum* de Nicolae Florescu. Cuprinde şi un jurnal al romanului. Titlul aparţine editorului. Fragment: ≈, RL, XXXIII, 2000, 35, 12–14. Proiect de roman intitulat iniţial *Apocalips* şi abandonat după ce o treime din el a fost inclusă de autor în *Noaptea de Sânziene* (1991). Deşi inevitabil lacunară, partea rămasă în ms. are totuşi însuşirile unui text închegat, întregind convingător imaginea unuia dintre cele mai insolite personaje

eliadeşti. Figură straniu-malefică în *Noaptea de Sânziene*, Spiridon Vădastra apare aici în anii săi de început, care-i dezvăluie deja trăsăturile şi-i explică, măcar în parte, enigma. Îl regăsim, astfel, ca elev umilit în ambițiile lui de afirmare, ca student fanfaron, ridicol în exasperata-i megalomanie (scoate un ziar, vrea să devină liderul studențimii, dar, nereuşind, se lasă racolat ca informator al Siguranței), apoi ca tânăr avocat care, frustrat şi mitoman, nutreşte fantaste vise de mărire. Tot acest portret în mişcare este schițat însă cu o ironie implicită, nepersiflantă, ceea ce-i dă personajului aerul unei caricaturi sinistre, demonice, în care comicul a fost înlocuit de absurd. Completând biografia lui Vădastra, romanul risipeşte totodată, în oarecare măsură, misterul din jurul altui personaj, doamna Zissu, cea obsedant pomenită în *Noaptea de Sânziene*, dar rămasă acolo un reper ideal, aproape mitic.

◆ Mircea Handoca, *Un nou roman inedit de ~: ≈*, RL, XXXIII, 2000, 35, 12–14; Teodor Vârgolici, ALA, IX, 2000, 549, 4. ❒ V. şi D. C. R. R., *Isabel şi apele diavolului*, 1931.

I. M.

FĂRCĂŞANU Emil, *21 de grade est*, Alexandria, Teleormanul Liber, 2000, 207 p. Roman realist, probabil autobiografic. Personajul-narator descrie încercările prin care a trecut, împreună cu alți trei tineri, în 1988, când, voind să scape de infernul comunist, a fugit în Turcia pe mare, fără a şti că acolo îl aşteaptă un alt coşmar: acela al anchetelor abuzive, al detenției, al mizeriei şi disperării din lagărul pentru transfugi. Până la urmă, prin evadări succesive, va ajunge în Occident, unde însă, aflăm din finalul rezumativ al cărții, va avea parte de un tratament asemănător. Vioaie şi amănunțită, dar fără pregnanță literară, povestirea faptelor lasă totuşi loc şi unor pasaje mai expresive, cum sunt cele onirice, cele despre copilărie sau despre învălmăşitele sentimente provocate de şocul deştărării.

I. M.

FĂTU Gabriel, *Să nu te crezi Don Juan*, II, v. *Să nu te crezi Don Juan*, I, 1998.

FILIP Corneliu, *Omul de la soare răsare*, Bucureşti, Haiku, 2000, 207 p. Roman-jurnal, alcătuit însă nu din notații fugare, ci din cap. fluente care oglindesc, mai mult narativ decât confesiv, doisprezece ani din viața unei tinere, începând cu momentul absolvirii liceului, când are loc şi episodul-cheie trăit de naratoare: idila pasageră, dar de neuitat, cu un aviator („Omul de la Soare Răsare"). Amintirea acestei iubiri va dăinui, romantic, multă vreme şi de ea nu se va vindeca decât într-un târziu, după terminarea facultății, prin căsătoria cu un inginer. Dincolo de povestea sentimentală, romanul urmăreşte câteva destine paralele, descrie diverse medii (muncitoresc, didactic, studențesc) şi evocă satul moldovean de unde se trage şi unde revine la răstimpuri eroina. Totul într-o proză îngrijită şi vie, capabilă să-şi mlădieze tonalitatea după starea afectivă a celei pentru care caietul jurnalului e un prieten „cuminte, ascultător şi mut".

I. M.

FOLEA Vasile, *Destin şi putere*, II, v. *Destin şi putere*, I, 1993.

GAGIU Anton, *Gustul durerii şi al bucuriei*, Bucureşti, E. M., 2000, 202 p. Cu un cuvânt înainte de Ion Aramă. Roman de acțiune cu tentă senzațională. Începută realist, cu demiterea şi condamnarea abuzivă a personajului principal, căpitanul de grăniceri Bogdan Vrânceanu (întâlnit şi în *Bariere*, 1999), trama devine tot mai aventuroasă pe măsură ce îşi derulează celelalte episoade. Fostul ofițer evadează din penitenciar, fuge

peste graniță, întâi în Iugoslavia, apoi în Italia, unde are de-a face cu lumea interlopă, își schimbă identitatea, întâlnește o providențială afaceristă elvețiană cu care se căsătorește înainte ca ea să dispară într-un accident pe mare. În sfârșit, se întoarce acasă, după căderea comunismului, și își regăsește, ca prin minune, soția pe care o considera pierdută. În ciuda încercării de a-l transfigura ici-colo printr-o reflecție sentimental-morală și chiar filosofică (nu lipsesc nici chiar intempestive citate din Feuerbach, Husserl și Hegel!), senzaționalismul rămâne nota definitorie a cărții.

I. M.

GAVRILESCU Vasile, *Iubirea mea, floare nomadă*, Constanța, Ex Ponto, 2000, 250 p. Roman senzațional și politic. Pendulând între prezent și trecut, personajul-narator își expune spectaculoasa biografie de răzvrătit care, crescut în sărăcie și umilință, a refuzat totuși minciuna regimului comunist încă de la instaurarea acestuia. Silit să-și abandoneze studiile, hărțuit de autorități, viețuind o vreme marginal, într-o șatră de țigani, el trece granița în Iugoslavia și apoi în Austria, unde e găzduit în lagărul de refugiați de la Treiskirchen. Readus în țară printr-o mașinațiune securistică, face ani grei de închisoare, pentru a ajunge în cele din urmă cerșetor în Bucureștiul în care, după 1989, se întâmplă să dea ochii cu prosperii săi foști prigonitori. Vădind destul dramatism moral și, pe alocuri, lirism evocativ, cartea e copleșită totuși de senzațional și de vulgarități fără rost, ca și de flagrante deficiențe stilistice (topică bizară, agramatisme etc.).

I. M.

GÂJU Dan, *Diribiștii*, Târgoviște, Realitatea Dâmbovițeană, 2000, 207 p. Fragmente: *Repartiția*; *Firaizerul*, VAR, VIII, 1997, 11, 10–11; *Metoda pictorului Veronescu*, DTM, II, 2000, 1–2, 30–32. Roman de moravuri despre viața militară de dinainte de 1989. Vădit autobiografică, descrierea mediului cazon îi aparține unui tânăr comandant de pluton dintr-o unitate de „diribiști”, adică de militari-constructori. Scenele de șantier, relațiile ierarhice, nu puținele episoade erotice, portretele voit simplificate ale personajelor sunt zugrăvite într-o manieră ce șovăie, adesea, între realismul cel mai plat și caricatura cea mai sarcastică.

◆ ***, KD, s. nouă, 2000, 1, 2.

I. M.

GÂRJOABĂ Benoni, *Să nu ucizi dragostea*, București, Odeon, 2000, 167 p. (Colecția Inedit). Roman de dragoste. Este povestea relației dintre doi tineri din Turnu-Severin, Dan Mateescu și Ivona Bengescu, care, în anii ’50, se cunosc ca liceeni și își rămân fideli cu toate că mai întâi propriile ezitări, apoi plecarea la studii le amână mereu căsătoria. Reîntors din U. R. S. S., unde avea să devină inginer militar, Dan află, într-un final melodramatic, că Ivona a murit și că îi lăsase un copil. Din cale-afară de romanțioasă, în ciuda câtorva episoade ce vor să-i dea o tentă psihologică și moral-politică, cartea izbește prin limbajul nepotrivit, stângaci intelectualizat, a cărui prețiozitate abia dacă este atenuată, uneori, de tonul glumeț-sentimental.

I. M.

❍ **GEORGESCU Ion**, *Bacalaureatul*, fragment din romanul *Noaptea salcâmilor*, MND, III, 2000, 2, 24–25.

I. M.

GHIVIRIGĂ Mihai, *Impostorul*, București, Scriptum 2000, 2000, 151 p. Roman autobiografic. Dacă în *Favorizare de infractor* (1995) rememorase sobru și credibil propria-i

experiență de deținut politic, autorul (sub acelaşi nume fictiv: Mihai Ganea) se opreşte aici asupra unui episod petrecut imediat după eliberarea sa din închisoare. Rămas de izbelişte şi urmărit încă de Securitate, el are ideea de a se refugia la sanatoriul T. B. C. din localitatea Miclăuşeni, unde este primit de mai vechea sa cunoştință, omenosul doctor Baciu. Acolo va fi martorul tragediei care constituie chiar miezul istorisirii sale şi a cărei victimă este un personaj excepțional, Andrei. Pildă de curaj, de demnitate şi dăruire, acesta, fost avocat prigonit şi el de autorități, nu ezita să-i ajute pe partizanii anticomunişti ce acționau în zonă. Arestat, împreună cu doctorul, într-o razie nocturnă a Securității, tânărul va fi ucis în momentul în care va încerca să fugă. Deznodământul este interpretat de narator ca o sinucidere mascată, fiindcă, inițial sănătos, „impostorul” se contaminase grav, poate chiar de la iubita sa, îngrijită de el cu devotament până în ultimele-i clipe. Mai romanescă decât celelalte narațiuni autobiografice ale lui ~, cartea rămâne totuşi fidelă unui realism de fond, evitând tonul sentimental sau incriminatoriu pe care drama povestită l-ar fi făcut posibil.

◆ Geo Vasile, CNT, 2000, 45, 6.

I. M.

GOANȚĂ Ştefan, *Popescu E. Napoleon*, II, v. *Popescu E. Napoleon*, I, 1999.

GOLEA Claudia, *Planeta Tokyo*, II, v. *Planeta Tokyo*, I, 1998.

GRECEANU Olga, *Ura care ucide*, Bucureşti, Curtea-Veche, 2000, 293 p. Cu un cuvânt înainte de Arhimandrit Sofian Boghiu. Cartea apare postum. Roman istoric religios, inspirat, conform mărturiei autoarei, din publicarea în presa timpului a sentinței de condamnare la moarte a Mântuitorului Iisus Christos. Bazată pe numeroase surse documentare, istorice, biblice, cartea evocă atmosfera din Iudeea de la apariția Mântuitorului până la evenimentul Crucificării. Personajul central al narațiunii este Jutabel-Ben-Eber, conducătorul religios parvenit şi corupt al Cetății Capernaumului, unul din semnatarii actului de acuzare a lui Iisus. Frescă istorică şi socială, realizată „cu migala şi precizia restauratorului operei de artă” (Sofian Boghiu), ≈ este şi un roman psihologic, ce vizează resorturile interioare ale resentimentului, orgoliului, fățărniciei. Cartea, bine realizată din punct de vedere narativ, îmbină procedee ale eposului social şi psihologic, respectând rigorile şi viziunea de ansamblu ale romanului istoric realist.

M. W.

GURĂU Vasile, *Drum bifurcat*, Constanța, Ex Ponto, 2000, 361 p. Roman realist despre drama tinerilor intelectuali români din deceniul şase. Lumea degradantă, absurdă a dictaturii comuniste este urmărită prin prisma destinului unui proaspăt absolvent de facultate, Virgil Isărescu, repartizat într-o comună obscură din județul Prahova. Silit să renunțe temporar la speranța unei binemeritate cariere universitare, împovărat cu sarcini politice, ulterior urmărit de securitate şi amenințat cu arestarea, eroul se vede nevoit să fugă în Grecia, ajutat de iubita sa, Heleni Vulpan. ≈, scris într-un stil clar, alert, preponderent dialogal, nu este confesiunea unui învins, ci un roman al speranței, al posibilei salvări a individului de sub presiunea evenimențialului degradant.

◆ Ion Topolog, LCF, s. nouă, 2000, 32, 16.

M. W.

HAŞA Gligor, *Răzbunarea gemenilor*, Deva, Emia, 2000, 296 p. Cu un pseudoprolog al autorului. Roman istoric plasat la sfârşitul

domniei împăratului Marcus Aurelius şi în timpul lui Commodus, urmaşul său. Gemenii de origine dacică Ortis şi Dacis cutreieră imperiul roman, din Asia Mică până în Dacia, încercând să stârpească lotrii care le-au pus în primejdie avutul şi familiile. În cadrul acestui roman de aventuri, autorul schiţează şi un roman al căutării intelectuale. Cotiso şi Zoltes Dius, prietenii gemenilor, se angajează nu numai în căutarea dreptăţii, ci şi a istoriilor care merită a fi consemnate în veac. Autorul are plăcerea evocării istorice, dar adesea conflictul trenează.

M. M.

HAŢEGAN Maria Lucia, *Dispăruţii*, Cluj-Napoca, Casa Cărţii de Ştiinţă, 2000, 202 p. Însoţit de un tabel cronologic. Roman de tip cronică, ce evocă destinul unei familii de cărturari ardeleni, pe fundalul unor evenimente istorice marcante, precum Marea Unire din 1918, cele două războaie mondiale, instaurarea guvernului legionar, apoi a celui comunist. „Construit cu migală, exersând mai multe registre şi extrăgând secvenţele cele mai grele de înţelesuri şi subînţelesuri, ≈ e, înainte de toate, romanul extenuării ideii naţionale” (Irina Petraş).

◆ Irina Petraş, APS, XI, 2000, 7–8, 8.

M. W

HERA Ioan, *Trei generaţii*, I, Braşov, Lux Lubris, 2000, 302 p. Cronică de familie. Autorul urmăreşte ascensiunea socială a clanului Mănoiu-Mera, originar din satul vrâncean Cârligele, până în Şcheii Braşovului, între anii 1907–1938. Didacticismul şi eşecul scenelor, cu precădere erotice, afectează calitatea discursului narativ.

M. M.

HODOR Constanţa, *Viaţa mea, o lacrimă nemărturisită*, Bucureşti, Diacon Coresi, 2000, 214 p. Cu o *Întâmpinare* de Ileana Vulpescu. Roman autobiografic. Evocă destinul unei fete, pe nume Cristina, de la primii ani de şcoală la absolvirea Facultăţii de Medicină din Bucureşti, la începutul deceniului al şaselea al sec. trecut. În contextul unei existenţe marcate de privaţiuni şi vicisitudini, cartea urmăreşte „neabătuta strădanie a unei fiinţe de a-şi depăşi condiţia socială” (Ileana Vulpescu).

M. W

✸ **IACOB Mihai**, *Jennifer*, Bucureşti, Crater, 2000, 348 p. Roman „american [...], o meditaţie despre viaţă, dragoste şi moarte” (Mircea Mureşan).

◆ Mircea Mureşan, CNT, 2000, 39, 6; Mircea Mureşan, UC, X, 2000, 10, 7; C. Rogozanu, OBC, I, 2000, 35, 26.

M. W.

IACOBAŞ Andrei Dumitru, *Tucapai*, Constanţa, Tilia Press International, 2000, 272 p. Roman *science-fiction*.

◆ Ion Roşioru, *Voluptatea povestitorului*, LCF, s. nouă, 2000, 39, 16.

M. W.

IOSIF Marius, *Petra*, Piteşti, Paralela 45, 2000, 136 p. Roman psihologic. Scrisă la persoana a treia, într-o manieră confesivă, cu accent pe sondajul interior şi pe reflecţie, cartea surprinde existenţa lui Adrian Medrea, un tânăr scriitor dintr-un oraş din Ardeal. Personaj ionescian, meditativ şi analitic, eroul rememorează, pe diferite planuri temporale ce se întrepătrund, iubirea sa pentru Petra Schuller, o fată cunoscută în adolescenţă, plecată ulterior în Germania, pe timpul dictaturii ceauşiste. Constituită din confesiuni, rememorări, discuţii filosofice cu prietenii, naraţiunea se dovedeşte de fapt un eseu

romanesc, ce se remarcă atât prin ţinuta sa intelectuală, cât şi prin structura compoziţională modernă.

M. W.

IUGA Gabriel, *Vecinătatea pustiului*, Bucureşti, Eminescu, 2000, 204 p. Cu o prezentare de Romul Munteanu pe coperta a IV-a. Roman de factură kafkiană, inspirat din atmosfera sufocantă a ultimilor ani ai dictaturii comuniste. Eroul principal, Ioniţă M. Mihai, este un modest funcţionar care rezistă încercărilor de racolare ale unei instituţii de supraveghere socială, ajungând să fie internat într-un spital psihiatric. Teroarea cultivată sistematic de către Măgureanu, şeful lui de birou, atitudinea suspicioasă a colegilor, lipsurile de tot felul devin coordonatele unui univers halucinant, în care orice încercare de comunicare autentică este strangulată. Scriitură precisă, nemilos de sobră.

M. M.

IUGA Nora, *Sexagenara şi tânărul*, Bucureşti, Albatros, 2000, 122 p. Fragmente: ≈, CNT, 1998, 2, 7; ≈, APS, X, 1999, 7–8, 22–23; *Ne-am iubit în limba germană*, RL, XXXII, 1999, 34, 23. Roman confesiv. Neconvenţio-nală, lipsită de acţiune şi de personaje propriu-zise, cartea reprezintă un lung şi captivant monolog al unei scriitoare de şaizeci de ani, pe nume Anna, din Bucureştiul postdecembrist. Prilejul acestei confesiuni, alcătuită din rememorări derulate după fluxul liber al memoriei, din reflecţii pe teme culturale, filosofice, politice şi din scurte evocări, îl constituie vizita, reală sau imaginară, făcută femeii de către un tânăr, ce joacă rolul de martor tăcut al discursului. Restrânsă pe durata câtorva ore, evocarea coezionează secvenţe memorialistice derulate aleatoriu, fişe disparate de existenţă, ce alcătuiesc, în mod convingător, un portret şi, pe alocuri, un foarte bine conturat tablou de epocă. În subsidiar, romanul este o meditaţie asupra existenţei ca text, permanent reinventată prin însuşi actul naraţiunii, trecută prin filtrul unei conştiinţe ce se autodescoperă necontenit în oglinzile memoriei. Original şi substanţial, romanul este o carte de analiză psihologică, o compoziţie pe o singură voce, menită a aboli relaţia dintre autor şi personaj, dintre realitate şi ficţiune, absorbind întregul parcurs ficţional într-o hermeneutică subiectivă.

◆ Alex Ştefănescu, RL, XXXIII, 2000, 46, 4; Luminiţa Marcu, OBC, I, 2000, 42, 9; Tudorel Urian, CVT, s. nouă, VI, 2000, 12, 7.

M. W.

❍ **IZBĂŞESCU Gheorghe**, *Răul dă naştere la rău*, fragment din romanul *Adaos de vitamine*, F, XXXVI, 2000, 7–8, 75–79.

M. W.

JURCAN Alexandru, *O decapitare nocturnă*, Oradea, Anthropos, 2000, 106 p. (Prozatori contemporani). Roman secvenţial postmodernist. Alcătuită dintr-o suită de confesiuni disparate, ce reproduc fragmente din existenţa câtorva personaje evoluând la limita dintre real şi imaginar – nişte băieţi aflaţi în vacanţă la mare, o fată, un extraterestru – cartea reprezintă un experiment cu vagi semnificaţii textualiste. Lipsit de o structură epică bine conturată, de o acţiune propriu-zisă şi de personaje cu o fizionomie definită, ≈ pare a fi mai degrabă o parabolă a lumii văzute ca text, prin imixtiunea planului real în cel ficţional.

◆ Dinu Bălan, GAS, III, 2000, 9–10, 5.

M. W.

LACHNER Gabi, *Suflete curate*, Baia Mare, Cybela, 2000, 127 p. Roman cu intrigă amoroasă. Inexpresivă, apatică, naraţiunea redă, extrem de lapidar, povestea de dragoste

dintre Cornelia şi Haki Moru, un student african de culoare. Destinele celor doi, deveniţi părinţi ai unui băiat crescut de soţul Corneliei, se despart pentru a se reîntâlni peste ani, cu ocazia unei operaţii de transplant, prin care Haki salvează viaţa tatălui adoptiv al fiului său. Insuficient conturat ca problematică interioară, ≈ este o compunere facilă pe tema preeminenţei binelui asupra răului.

M. W.

LÁSZLÓ Eugenia, *Lângă tine. Voilà mon adieu*, Timişoara, Marineasa, 2000, 144 p. Roman de dragoste. Romanţios, facil, ≈ evocă pasiunea juvenilă a unei studente pentru un profesor american, sub forma unei lungi confesiuni lirice.

M. W.

LAUER Karin, *O zi şi o noapte*, Timişoara, Mirton, 2000, 151 p. Roman de dragoste. Redundantă ca problematică interioară şi facilă sub raport conceptual, cartea evocă o poveste de dragoste, cea dintre Maria şi un anume Corbus, marcată de drama pierderii unui copil. După succesive întâlniri şi despărţiri, redate prin alternanţa planurilor temporale, eroii, redeveniţi părinţi, îşi reunesc definitiv destinele.

M. W.

LAUER Karin, *Suflete gemene*, Timişoara, Mirton, 2000, 114 p. Roman de dragoste. Pe modelul prozei de senzaţie, cartea dezvoltă o intrigă neverosimilă, sub forma unei mici drame amoroase. O tânără profesoară de matematică din Timişoara anilor 1990, Miriane Dudulescu, află că fostul său iubit, tată al copilului său, Al Bert, n-a părăsit-o plecând definitiv în Germania, aşa cum crezuse, ci a murit într-un accident de maşină. Vestea, secondată de senzaţionala apariţie a unui frate geamăn al eroului, pe nume Mel, atrage după sine, într-un mod pe cât de fericit, pe atât de facil, căsătoria ultimilor, pusă la cale de intervenţiile lui Al, de dincolo de mormânt.

M. W.

LAZĂR Elena, *Ioana*, Iaşi, Sakura, 2000, 127 p. Cu o postf. de Marius Chelaru. Roman memorialistic. Concepută într-un stil reportericesc, arid, cartea redă povestea dificilei ascensiuni sociale şi profesionale a protagonistei, pe nume Ioana. Fată săracă, de la ţară, eroina reuşeşte, după numeroase încercări şi eşecuri, să-şi realizeze visul de a deveni magistrat. Lipsită de atribute epice substanţiale, ≈ rămâne o amplă povestire duios-sentimentală.

M. W.

LIANOS Octavian, *Apostolul. Partea I*, Bucureşti, Pro Transilvania, 2000, 419 p. Roman istoric. Bazându-se pe o impresionantă documentare, autorul încearcă să realizeze o amplă frescă a istoriei Transilvaniei între anii 1915–1920, dar nu reuşeşte să se ridice deasupra detaliului istoric, în intenţia de a crea caractere viabile din punct de vedere artistic. Se insistă asupra caracterului multietnic şi multiconfesional al provinciei intracarpatice. Cuplul mixt Iosif Ilieş – Judith Kertesz s-ar dori, astfel, reprezentativ pentru întreaga comunitate ardeleană. De asemenea, împlinirea acestuia prin naşterea fiicei lor, Irina, s-ar vrea un eveniment cu deschidere simbolică, de bun augur pentru viitorul României Mari.

M. M.

LUCHIAN-TUDORA Tudor, *Mătrăguna*, Bucureşti, Fundaţia Revista Jandarmeriei, 2000, 239 p. Roman memorialistic. Într-un stil reportericesc, plin de detalii anodine şi de personaje lipsite de contur, cartea evocă întâmplări trăite de un locotenent, Silvian Anton, între sfârşitul celui de-Al Doilea

Război Mondial, abdicarea regelui şi instaurarea dictaturii comuniste. Irelevant din punct de vedere literar, textul poate prezenta interes ca document despre viaţa militară şi politică din deceniul al cincilea al sec. trecut.

M. W.

LUNGEANU Emil, *Profesorul de frig*, Bucureşti, Evenimentul, 2000, 144 p. Roman parodic. Scrisă cu detaşare şi umor, cartea reprezintă o satiră la adresa României postdecembriste, marcată de sărăcie şi de degradarea valorilor. Protagonistul este Profesorul de frig, unul din nenumăraţii locuitori ai Bucureştiului care au ajuns să trăiască la limita subzistenţei, agresaţi de haite de câini pe străzi şi chinuiţi de frigul insuportabil din apartamente. În speranţa mutării într-o locuinţă racordată la încălzirea centrală, eroul scrie o carte, un tratat despre frig, menit a fi vândut în America. Demersurile sale editoriale se dovedesc însă iluzorii, din pricina corupţiei existente în toate instituţiile statului. Astfel, personajul se vede, în cele din urmă, nevoit să-şi vândă un rinichi, în încercarea zadarnică de a-şi asigura un trai decent. Ca scriitură, ≈ este un roman neconvenţional, ce reuneşte evocări derizorii, scurte eseuri, pasaje umoristice, versuri, într-o atmosferă generală de bizarerie şi de degringoladă, specifică fantasticului parodic.

M. W.

MARIAN Maria, *Castelul englezesc*, Bucureşti, Maşina de Scris, 2000, 280 p. Cu o caracterizare pe coperta a IV-a semnată de Domniţa Ştefănescu. Fragment: *Colonia*, APS, XI, 2000, 5, 13–14. Roman sentimental. În România interbelică, în mediul cosmopolit al petroliştilor din Valea Prahovei, Beti, elevă de pension, se îndrăgosteşte de Anton, tânăr ofiţer, dar se căsătoreşte cu Martin, un inginer britanic. Câţiva ani mai târziu, ea trebuie să îşi expună reputaţia şi familia pentru a fi alături de Anton în pragul morţii. Drama se ilustrează în pasiuni intense şi simple, fără adâncime psihologică: iubire, jertfă, gelozie. Romanul aspiră şi la o frescă a lumii petroliştilor între cele două războaie, fără să depăşească nivelul compilaţiei reportericeşti.

L. T.

MARINCEA-CRÂNGEANU Florin, *Arcana*. I. *Psalmii lui David*, Alexandria, Teleormanul Liber, 2000, 132 p. Cu o pref. a autorului şi o caracterizare pe coperta a IV-a de Ştefan Cazimir; II. *Pildele lui Solomon*, Alexandria, Teleormanul Liber, 2000, 113 p. Cu două caracterizări pe coperta a IV-a, de Nicolae Ciobanu şi Petre Răileanu. Construcţie epică formată dintr-o serie de scurte naraţiuni de sine stătătoare, ordonate în jurul Arcanei, toponim fictiv cu valoare simbolică. Derivat din „arcan”, numele localităţii ilustrează transparent o reprezentare a înrobirii, sugerând, în intenţia autorului, „lipsa de libertate a unui popor vitregit de istorie”. Conceput ca o colecţie de biografii, romanul urmăreşte de-a lungul unei jumătăţi de sec. – din timpul celui de-Al Doilea Război Mondial până la căderea comunismului – forme variate ale opresiunii, pe care societatea, destinul colectiv ori condiţionările individuale le-au impus, de la experienţa războiului, până la subjugarea erotică ori la constrângerile profesionale. În ciuda proiectului ambiţios, cartea nu izbuteşte să contureze portretul unei identităţi colective, nici să dea consistenţă toposului Arcanei, rămânând o simplă culegere de proze realiste autonome.

L. T.

MATALĂ Dumitru, *Trecere pentru pietoni*, Bucureşti, Eminescu, 2000, 335 p. Roman de familie dezvoltat pe trama unei naraţiuni autobiografice. Într-un oraş de provincie, după un ritual bine stabilit, se reunesc, de câteva ori pe an, părinţii şi cei trei copii, Radoslav, Anton şi Mileva. Biografiile

tuturor personajelor sunt abordate din perspectiva memorialistului, nu din aceea a romancierului. Starea civilă a lui Radoslav, care o iubeşte pe Nicoleta în afara instituţiei căsătoriei, provoacă o dramă relevantă numai într-o ordine a vieţii private. De fapt, în ciuda pretextului romanesc şi a transfigurării obiective a materiei epice, avem de-a face cu istorii intime, desprinse dintr-un album de familie şi destinate celor implicaţi. De aceea, preocuparea naratorului de a rememora figura mamei şi de a-şi lămuri semnificaţiile dispariţiei ei rămâne fără valoare generală, în spiritul unei proze de evocare lipsite de tensiune.

L. T.

MIHAIL Nicolae-Paul, **Mihai OPRIŞ**, *La roata norocului*, Bucureşti, Eolia, 2000, 232 p. Roman de aventuri cu temă istorică. În Moldova sec. al XVIII-lea, haiducul Foaie-n Fir şi ceata lui, adăpostiţi de Aniţa, la hanul „La roata norocului”, atacă conacele boiereşti, fură cai şi prind în ambuscadă caleşti cu galbeni. În paralel se conturează destinul lui Spiru, mic boier de curte care, prin intrigi, ţinteşte să ia locul lui Vodă.

◆ ***, BNR, XLIX, 2000, 18, 102.

L. T.

MIHAILOPOL Aurel, *Sărut mâna, coniţă, a venit fotografu'*, Bucureşti, Curtea Veche, 2000, 213 p. Cu o pref. de Tudor Octavian. Fragment: *Fane Milosu'*, ALFL, 1981, 111–114. Roman al vieţii de fotoreporter, cu tentă autobiografică. În anii ’50, Mihai P. Mihai, fotograf în redacţia unui ziar central, duce o existenţă dublă. Reporter de actualităţi prin profesie, el este artist prin preocupări. Pe lângă imaginile mobilizatoare ale noii industrii socialiste, Mihai surprinde instantanee de natură, pe care le trimite în secret spre Occident. Odată descoperite, activităţile lui clandestine îl compromit, iar cariera i se încheie nespectaculos la o rev. de provincie. Din roman se reţine încercarea de transcriere a unor instantanee de tip fotografic prin scurte poeme în proză care tematizează imagini ce ating în moduri diferite limita artei fotografice şi a limbajului: mişcarea, gravitaţia, conturul evanescent al siluetelor.

L. T.

MIHALI Felicia, *Eu, Luca şi chinezul*, Bucureşti, Image, 2000, 174 p. Cu o caracterizare nesemnată pe coperta a IV-a. În atmosfera României postdecembriste, romanul îşi propune să desfăşoare o dublă evocare, construind o poveste de dragoste în paralel cu o frescă socială. În plan intim, naraţiunea urmăreşte iubirea dintre protagonistă şi un chinez, Yang, insistând pe incompatibilitatea culturală care condamnă, de la început, relaţia celor două personaje, la eşec. În plan social, cartea face o cronică a vieţii din redacţia unui mare jurnal bucureştean, încercând să schiţeze un vast tablou al evoluţiei presei scrise în epoca de tranziţie. Proiectul romanesc sucombă pe ambele planuri. Cu un deznodământ uşor de anticipat, povestea de iubire se dovedeşte, în cele din urmă, anostă, în vreme ce consemnarea vieţii redacţionale se dizolvă într-o notaţie a cotidianului mărunt, fără relevanţă istorică.

L. T.

✸ **MIHĂILESCU Virgiliu Vasile**, *Anchetatorul*, Târgu-Mureş, Petru Maior, 2000, 198 p.

◆ ***, BNR, XLIX, 2000, 13, 92.

L. T.

✸ **MIHĂILESCU Virgiliu Vasile**, *Casa cu umbre*, Târgu-Mureş, Petru Maior, 2000, 178 p.

◆ ***, BNR, XLIX, 2000, 2, 70.

L. T.

✷ **MIHĂILESCU Virgiliu Vasile**, *Suferințele Alinei*, Târgu-Mureş, Petru Maior, 2000, 158 p.

◆ Biblioteca Centrală Universitară „Carol I” Bucureşti (catalogul electronic).

L. T.

MIRCIOANE Matei, *Epopeea lui Ghimeş*, I, Reşița, Menghina, 2000, 130 p. Cartea a beneficiat, în acelaşi an, de două ed. Roman cu pretenții de epopee, dedicat Banatului din prima jumătate a sec. al XIX-lea. Intenția autorului, insuficient justificată, este de a construi personajele principale, pe Varlam Ghimeş şi pe Ene Ienchidu, inclusiv prin raportare la eroii mitici din antichitate, Ghilgameş şi prietenul său Enkidu.

▼ I, Reşița, Menghina, 2000.

M. M.

MIRON Paul, *Târgul şaradelor. O povestire tridimensională*, Iaşi, Institutul European, 2000, 165 p. (Inorog, 29). Roman fantastic, plasat într-un Iaşi mitic. Naratorul are de-a face simultan, într-un aiuritor tunel al timpului, cu Securitatea, care-l caută pe mitropolitul Dosoftei la domiciliul lui ieşean, cu primarul Simirad, cu patriarhul Hrisant Notara, cu bi-vel vornicul Ion Neculce şi cu junimiştii. Scriitură de tip postmodern.

M. M.

MIZDREA Vasile, *Hotarul singurătății*, Constanța, Ex Ponto, 2000, 189 p. Cu o caracterizare de Ovidiu Dunăreanu pe coperta a IV-a. Roman al vieții de grănicer cu tentă autobiografică. Andrei Cazacu, comandant de pichet în Dobrogea, îşi relatează activitatea pusă în sluba luptei împotriva contrabandiştilor, la granița de sud a României. Narațiunea se fărâmițează într-o serie de mici anchete dramatizate al căror erou e câinele-lup Codruț. În rest, construcția e minimală, intimitatea personajului principal reducându-se la relația conjugală cu o soție oarbă, care îşi recapătă vederea în timpul naşterii. Romanul compensează, în chip nefericit, sărăcia materiei epice prin numeroase inserții senzaționale.

◆ Geo Vlad, MET, XI, 2000, 3, 10; ***, TMS, s. nouă, V, 2000, 9, 15.

L. T.

✷ **MOLDOVAN Dragoş**, *Docurile nimănui sau „Jirair” – o biografie romanțată*, Bucureşti, Eminescu, 2000, 188 p. „Roman cu armeni”, centrat pe biografia unui „personaj bizar, Jirair Ghiulbenghian, ale cărui dezamăgiri provoacă… glaciațiuni la scară planetară, distrugerea şi recrearea omenirii” (Daniel Cristea-Enache).

◆ Daniel Cristea-Enache, ALA, IX, 2000, 535, 5.

L. T.

MURĂRESCU Victoria, *Anonimus*, Sibiu, Imago, 2000, 110 p. Narațiune eterogenă, care asociază elemente fabuloase şi suprarealiste unui scenariu realist pentru a sugera o parabolă a imoralității societății postrevoluționare. În Loaia, mic orăşel fictiv, menționat şi într-o altă proză a ~, *Iarba morții* (1995), soții Lacrima şi Arin primesc anonime care îi avertizează, pe fiecare în parte, despre relațiile extraconjugale ale celuilalt. Lacrima porneşte într-o căutare a autorului scrisorilor, ajutată de două personaje supranaturale, Ursitoarea-Uca-Hăbăuca şi îngerul „muzoi” Ipate. E vorba de o căutare simbolică, din care rezultă o galerie de figuri ale unei umanități decăzute. Ființe fără nume, identificate funcțional, Doamna Parizer, Domnul Trompetă, Fantele, Profesorul reprezintă personaje care, tratate în cheie suprarealistă, îşi întruchipează viciul într-o formă esențializată. Pentru Lacrima, care nu

mai vede în jurul ei decât „anonimi”, căutarea devine astfel o experiență uniformizatoare a vieții în întregul ei. Romanul ambiționează să cuprindă în această mişcare de generalizare simbolică şi lumea politică postrevoluționară, nereuşind însă decât un efect aiuritor.

◆ Vasile Chifor, EPR, XI, 2000, 2, 25.

L. T.

MURGOCI Petru, *Aşa a fost să fie*, Iaşi, Sakura, 2000, 315 p. Cu o pref. la care lipseşte finalul şi semnătura autorului şi o prezentare nesemnată pe coperta a IV-a. Roman autobiografic. Continuă maturizarea erotică a eroului narator din romanul *Până când vei reveni* (1999). Viața personajului principal este, acum, marcată profund de întâlnirea cu Zâna, fiica unui bulibaşă. Text fără relevanță artistică.

M. M.

MUŞAT Virginia, *Judecata de apoi*, Bucureşti, Paradis, 2000, 141 p. (Rotonda romanului românesc). Roman senzațional. Pilotul Nic aduce din străinătate fostei sale soții un medicament pe care aceasta îl foloseşte ca să se sinucidă. Este acuzat de crimă şi condamnat la închisoare. Eliberat din detenție, protagonistul încearcă să fugă din țară şi este împuşcat de grăniceri.

L. T.

❍ **NEAGU Nicolae**, *Cu ochii întredeschişi*, fragment de roman, LTL, I, 2000, 4–5, 18–19.

L. T.

✸ **NEAGU Nicolae**, *Nouă luni cu Lelia*, Bucureşti, România Press, 2000.

◆ ***, RL, XXXIII, 2000, 40, 4.

L. T.

❍ **NECULA Damian**, *Bibliotecarul*, fragment din romanul *Copiii Virtualului*, CNT, 2000, 49–50, 20–21.

L. T.

NEDELCIU Mircea, *Zodia scafandrului. Roman inedit*, Bucureşti, Compania, 2000, 149 p. (Contemporan). Cu o *Notă asupra ediției* de Adina Kenereş. Fragmente: *Zodia scafandrului autonom*, LTE, II, 1992, 19, 12; ≈, ALA, VIII, 1999, 476, 9. Textul a fost publ. postum, după o versiune manuscrisă nedefinitivată de autor. Roman cu o configurație narativă ezitantă şi cu semnificații insuficient decantate, ≈ conturează, în jurul metaforei din titlu, un proces introspectiv cu valențe autobiografice şi o nostalgie a evaziunii cu vocație politică. Interpretând imaginea „scafandrului” atât ca simbol al adâncirii în sine, cât şi ca formă de refugiu din calea istoriei, cartea dezvoltă două fire epice paralele. Pe de-o parte, din perspectiva unui personaj care poartă, asemenea autorului, numele lui Mircea Nedelciu, textul consemnează evoluția unei boli incurabile, structurându-se ca un jurnal de observație clinică ținut de-a lungul a doi ani şi alcătuit din douăzeci şi cinci de secvențe, ordonate cronologic. Această „scufundare” în intimitatea corpului bolnav nu reprezintă însă numai notația unor transformări fiziologice, ci şi o investigație a motivațiilor scriiturii. Asimilând semnele lingvistice ale literaturii cu simptomele cancerului, ca emanație exterioară a unor forțe nocive care consumă ființa din interior, jurnalul dedicat bolii susține o reflecție, cu caracter eseistic, asupra solidarității dintre scris şi moarte. De cealaltă parte, cartea reface destinul lui Diogene Sava, cercetător într-o secție a unui Institut de Istorie de la înființarea acestuia, în 1977. Reprezentare a vieții terne a unui funcționar care îmbătrâneşte într-o instituție comunistă fără sens, populată de oportunişti şi justificată prin teme absurde de plan, biografia

personajului se consumă în derizoriu. Captiv unui destin, unei societăți şi unui sistem politic, Diogene Sava ar putea găsi în refugiul interior o şansă a salvării personale şi un mod de câştigare a libertății în raport cu o realitate insuportabilă. Încercând să aprofundeze simbolul central al scufundării în sine, romanul răsfrânge astfel, în oglinzi paralele, două destine simetrice. Unuia interioritatea i se impune, celuilalt i se refuză. Dincolo de proiect, narațiunea se dovedeşte însă insuficient decantată, alcătuind mai degrabă o colecție neomogenă de ipostaze ale interiorizării.

◆ ⁎*⁎, BNR, XLIX, 2000, 1, 78; ⁎*⁎, OBC, I, 2000, 41, 2; Mira Nedelciu, ≈ – *exerciții de suferință* (interviu realizat de Sorin Preda), VTR, XXVIII, 2000, 12, 16–17; ⁎*⁎, RL, XXXIII, 2000, 49, 4.

L. T.

✷ **NEŞU Ioan**, *Natură moartă cu statuie*, Bucureşti, CNI Coresi, [2000], 189 p. Fragmente: ≈, „Arcadia”, 1998, nr. 26; ≈, TMS, s. nouă, IV, 1999, 8, 8. Povestea vieții „unui miliardar provincial” (Geo Vasile).

◆ Ion Roşioru, TMS, s. nouă, V, 2000, 6, 6–7; Geo Vasile, CNT, 2000, 22, 5; Titus Nițu, „Tribuna Ialomiței”, 2000, 1242, 4.

L. T.

NICOLCIOIU Dumitru, *Libertatea de a purta cătuşe*, Bucureşti, Fundația Luceafărul, 2000, 448 p. Fragmente: *Papaeta*, LCF, s. nouă, 1996, 39, 8–10; *Sora lui „Gundi”*, LCF, s. nouă, 1997, 22, 8. Cu o caracterizare de Marius Tupan pe coperta a IV-a. Roman politic. Consemnând reintegrarea socială a unui fost deținut politic, cartea construieşte o viziune a libertății imposibile. În centrul narațiunii stă biografia lui Dinu Nicodim, fost student la medicină, condamnat, în timpul terorii staliniste, la doi ani de închisoare. Urmărind acțiunile protagonistului imediat după eliberarea din detenție şi tentativele acestuia de a-şi găsi locul într-o societate care l-a marginalizat, textul face o cronică a experiențelor sale umilitoare. Inițial încărcător într-o fabrică, apoi îngrijitor la o policlinică, eroul reuşeşte cu greu să se afirme profesional, pentru a ajunge, în cele din urmă, medic de țară. Ceea ce poate părea la prima vedere un traseu al reintegrării sociale se dovedeşte a fi, în realitate, asimilarea graduală a unei revelații negative. Experiențele la care este supus îi oferă lui Dinu Nicodim noi ocazii, tot mai subtile, de acceptare a autorității. Obligat să raporteze periodic ofițerului care îl supraveghează, protagonistul resimte mai întâi atracțiile perfide ale delațiunii; urmează, pe rând, coerciția sexuală a unei colege de serviciu, impoziția blândă a directoarei de spital, sugestia părintească a unei conduite profesionale adecvate. Obligația se insinuează sub fețe multiple în existența eroului, invadându-i progresiv intimitatea, într-un proces în care, la capăt, orizontul lui afectiv ajunge să fie populat în mod exclusiv de figurile autorității. Nu e vorba de o banalizare a terorii, ci de o interiorizare a ei. Supravegherea se asociază astfel protecției paternale, căldurii erotice, afecțiunii materne; dacă pe ofițerul de miliție îl simte ca pe un tată, față de directoarea de spital Dinu Nicodim are sentimente filiale. Romanul izbuteşte astfel, pe fondul unor experiențe eminamente biografice, să problematizeze posibilitatea libertății, dimensiunile coerciției sociale şi ambiguitățile fundamentale ale autorității.

◆ M.[arius] T.[upan], LCF, s. nouă, 2000, 21, 19; Geo Vasile, CNT, 2000, 42, 6 .

L. T.

NISTOR Marin, *Emancipare şi miraj*, Cluj-Napoca, Casa Cărții de Ştiință, 2000, 243 p. Cu o caracterizare pe coperta a IV-a de

Gheorghe I. Bodea. „Roman-document care reconstituie […] edificarea unei noi societăţi după 1945 în România” (Gheorghe I. Bodea), ≈ oferă o reprezentare a celor două feţe ale utopiei comuniste, văzută ca şansă de emancipare socială şi, în acelaşi timp, ca teroare. În centrul cărţii stă destinul unei femei, Miu, care, născută la ţară, înainte de război, reuşeşte să părăsească orizontul limitat al existenţei rurale. Biografia sa se suprapune experimentului social şi economic promovat de regimul comunist, traversând naţionalizarea, colectivizarea şi industrializarea. Stabilită în Constanţa, protagonista se angajează în cadrul şantierului naval, ocupând în cele din urmă un post de economist. Evoluţia sa, urmărită pe planuri multiple, ca formare a unui comportament social, ca rafinare intelectuală şi ca sofisticare afectivă, are însă un efect care, în mod paradoxal, se dovedeşte negativ. La capătul propriului proces de emancipare, eroina ajunge să înţeleagă mecanismele de supraveghere, de delaţiune şi de puniţie pe care se sprijină funcţionarea lumii comuniste. *Bildungsroman* cu valenţe politice, cartea ilustrează un parcurs al construcţiei de sine care, grefat pe ţesătura complexă a istoriei recente, sfârşeşte în scepticism.

L. T.

NOVAC Mircea, *Perfida îmbrăţişare a mării*, Bucureşti, Semne, 2000, 175 p. Cu o pref. de Mihai Coleşiu. Roman realist. Urmăreşte viaţa marinarilor de pe motonava Moineşti, care face o călătorie din Marea Neagră până la Singapore. Cartea înregistrează activităţile cotidiene de pe vapor, fără să trateze diferenţiat preocupările individuale ale marinarilor, obligaţiile lor de rutină ori revendicările lor sindicale, ce au ca obiect calculul diurnei. Consemnare cu aspect documentar, cartea constă în fond într-o notaţie lipsită de discernământ, care nivelează naraţiunea, transformând-o într-o evocare ternă, fără semnificaţii şi fără evenimente.

L. T.

✸ **PARASCHIVESCU Radu**, *Balul fantomelor*, Bucureşti, 2000, 296 p.

◆ ***, RL, XXXIII, 2000, 46, 4.

L. B.

✸ **PARASCHIVESCU Radu**, *Efemeriada*, Bucureşti, Libra, 2000, 359 p. (Contemporaneea). Conform unei informaţii din BNR, LI, 2002, 4, 93.

L. B.

PARDĂU Platon, *Hana. Roman de dragoste şi ură*, Bucureşti, Cartea Românească, 2000, 138 p. Povestea unui cuplu de intelectuali aflat la apusul vieţii – Carol Popa, profesor chirurg oncolog, şaptezeci de ani, şi Hana, evreică, cercetătoare la un Institut de Virusologie. Întrunirea dedicată „fiilor celebri”, organizată de primarul din Doruna, locul de baştină al celor doi protagonişti, reprezintă un pretext pentru Carol Popa de a-şi rememora viaţa şi de a răscoli amintiri. O pledoarie pentru dragostea de semeni şi puterea de a ierta.

L. B.

PAVEL Eudochia, *Abaris şi nava cosmică. Roman mitologico-fantastic*, Bucureşti, 2000, 112 p. Roman *science-fiction*.

L. B.

PAVEL Vasile, *Întoarcere la castel*, I, Iaşi, Universitas XXI, 2000, 160 p. Cu o scurtă prezentare de Constantin Dram, pe coperta a IV-a. Roman social cu acţiunea gravitând în jurul Castelului, laitmotiv al durabilităţii, semn al sfidării temporalităţii şi a nestatorniciei vremurilor, la care toate se raportează, deşi

lumea românească contorsionată ia calea războiului şi a marii schimbări. „Un straniu şi incitant amestec de literatură clasicizantă, chiar vetustă şi de literatură modernă, cu accente chiar post-moderniste” (Constantin Dram).

L. B.

PLESCĂU Adrian N., *Am stat cu femeia faţă în faţă*, Braşov, 2000, 122 p. Roman erotic despre căutările unui Casanova autohton.

L. B.

PLEŞEA Gabriel, *Dosarul cu bârfe*, Bucureşti, Vestala, 2000, 318 p. Roman politic. Naraţiunea se înscrie în seria „documentelor” româneşti ce demască regimul totalitar comunist. Pretextul dezvăluirilor îl constituie dosarul de securitate al protagonistului, Ion Olteanu, dosar pe care, printr-un act de bravură, un vechi prieten de şcoală îl sustrage, după Revoluţie, şi îl aduce în America. Amintirile trezite de document conturează, în tablouri succesive, viaţa personajului înainte de exil, care poate fi şi viaţa atâtor alţi români înainte de ’89. Paralelismul celor două surse ce asigură fluxul narativ – cel al amintirilor trăite, alături de cel al consemnărilor trucate – generează o modificare sensibilă a prozei lui ~, printr-o atentă aplecare spre „analiza mai minuţioasă, într-o perspectivă nouă, verticală” (Titu Popescu).

◆ Titu Popescu, DUL, X, 2000, 132, 59.

L. B.

✷ **POP Maria**, *Caina sau Surorile Kreţov*, Bucureşti, 2000, Vremea, 192 p. „Fragment de istorie contemporană, document de pictură socială şi morală, un îndrăzneţ demers psihologic, desfăşurat aproape la modul dostoievskian” (Constantin Ciopraga).

◆ Constantin Ciopraga, TMS, s. nouă, V, 2000, 11, 6.

L. B.

POP Vasile, *Doar o seară?*, Făgăraş, Negru Vodă, 2000, 134 p. Cu o pref. de Ion Funariu. Roman epistolar ce evocă povestea iubirii neîmplinite dintre doi tineri, Amina, elevă de liceu, şi Mihai, inginer constructor. Cele mai reuşite rămân scrisorile pline de căldură şi de sinceritate ale începutului unei relaţii ce se degradează pe măsură ce politicul şi banalul inundă paginile.

L. B.

POPA Ioan, *Cerul şi pământul de acasă*, Blaj, Astra, 2000, 153 p. Roman autobiografic despre copilăria şi adolescenţa naratorului, scris într-un stil nostalgic, confesiv. Pe fundalul unor evenimente tragice (cel de-Al Doilea Război Mondial, urmat de ocupaţia sovietică), Roşia de Secaş, satul de origine, Blajul şi Clujul constituie repere majore în devenirea povestitorului.

L. B.

POPESCU Andreea, *Mireasă de mai*, Târgovişte, Macarie, 2000, 95 p. (Prima carte). Cu o notă a editorului Mihail I. Vlad şi o postf. de Lucian Grigorescu. Roman de dragoste cu elemente de senzaţional şi tentă moralizatoare. După ce-şi supune eroii la transformări radicale, din cauza iubirii şi pentru iubire, tânăra romancieră nu le va acorda, în final, nicio şansă de salvare: Viorel Dragomir, alias Viorel Kiss, şeful lumii interlope dâmboviţene, va muri împuşcat, împreună cu soţia sa, victime ale unei răfuieli mafiote.

L. B.

PREDA Mira, *Frontul alb*, Bucureşti, Eminescu, 2000, 423 p. Ultimul roman din ciclul *Riposta*, alături de *Riposta* (1989) şi de *Avalanşa* (1998). Roman de război. Compoziţie contrapunctică. Cap. din jurnalul de război al doctorului Laru alternează cu fragmente epice inspirate din viaţa medicală

postbelică. Evocarea, lipsită de nerv, nu reuşeşte să menţină treaz interesul cititorului până la sfârşit.

M. M.

RADU Elena, *Drumul vulpii*, Buzău, Alpha, 2000, 199 p. Roman de analiză psihologică ce reconstituie, pe fundalul unei copilării traumatizante, drama unei tinere mame. Prizonieră a unui mariaj eşuat, confuză, Silvana e gata să reitereze greşeli din trecutul părinţilor săi. Confesiunea, practicată ca terapie, constituie începutul unui lung proces de recuperare a propriei identităţi, până la întâlnirea inevitabilă cu divinitatea, indispensabilă clarificării morale.

L. B.

RADU George, *Ave Maria*, Bucureşti, UMC, 2000, 163 p. (Mari romane de dragoste). Cu o postf. a autorului. Roman autobiografic ce reface, într-un stil intelectualizant, dar tern, anii de studenţie ai naratorului. Paul Avram, student la filologie, trăieşte, în Bucureştiul anilor 50, o poveste de iubire alături de Mira, colegă de facultate, viitoarea sa soţie. Tonul aproape impersonal cu care sunt narate trăirile celor două personaje, evocările palide ale evenimentelor istorice, ce revin ca fundal, conferă epicului un pronunţat caracter artificios.

L. B.

RĂDULESCU Corneliu, *Jocul cu umbre. Roman (oarecum) parodic*, Petroşani, Matinal, 2000, 299 p. Fragmente: *În vizită la Magdalena*, ST, XLI, 1990, 10, 38–40, 48; *Complotul celor trei butoaie*, LTE, III, 1993, 15–16, 8. Roman de analiză psihologică. Întâlnirea cu o misterioasă persoană venind dintr-un trecut îndepărtat, urmată de un ciudat accident de maşină, îl determină pe Alexandru Pajişte, bolnav internat, să-şi retrăiască trecutul pe care-l renegase şi care devenise un coşmar. Cele şase nopţi de recuperare fizică şi psihică reconstituie drama unui adolescent în formare, victimă a unor întâmplări absurde, a politicii şi a istoriei, deopotrivă. Atmosfera celui de-Al Doilea Război Mondial, percepută din interiorul unei şcoli-leprozerii, unde un grup de elevi izolaţi şi debusolaţi sunt pregătiţi să devină uneltele unei imense ambiţii groteşti de a schimba soarta lumii, este apăsătoare, torturantă, vechiul Conac, pierdut în câmpia muntenească, locaţia amintirilor lor traumatizante, întreţinând sentimentul de incertitudine generalizată.

L. B.

RĂDULESCU Corneliu, *Ta-ram-ta sau Cinci băieţi şi dulcea libertate*. *Roman în trei povestiri sau trei povestiri într-un roman*, Cluj-Napoca, Casa Cărţii de Ştiinţă, 2000, 76 p. (Colecţia DA). La limita genului, naraţiunea marchează trei momente ale vieţii protagonistului Adam V. Adam, absolvirea facultăţii, realizarea profesională şi moartea prematură.

L. B.

REBREANU Tiberiu, **Ilderim REBREANU**, *Arhangheli de lut*, Bucureşti, 100+1 Gramar, 2000, 418 p. Cu o pref. de Ilderim Rebreanu şi o *Mărturisire*, de acelaşi autor, la final. Roman istoric. Construit în jurul biografiei controversatei figuri a lui Corneliu Zelea-Codreanu, epicul surprinde contradicţiile societăţii româneşti din cele două decenii marcate de mişcări naţionale şi anticomuniste care au culminat cu înfiinţarea Gărzii de Fier.

L. B.

✸ **RIZEANU Nicolae**, *Jurnal de afaceri*, Bucureşti, Pandora, 2000, 176 p.

◆ ***, UC, X, 2000, 10, 10.

L. B.

ROMAN Luiza, *Cele şapte vieți ale Moirei. Cartea a doua. Destinul*, f. l., Pitia, [2000?], 177 p. (Fiul omului). Roman fantezist. Acțiunea, plasată în vremea lui Zamolxe, urmăreşte viața lui Genu, fiul lui Marcellus, guvernator roman, şi al frumoasei Mara, din neamul dacilor liberi. Țesut pe canavaua unor relații complicate bazate pe reîncarnări, pe vise premonitorii, pe erezii şi pe credințe ancestrale, epicul încearcă o reconstituire pretențioasă a credinței precreştine a vechilor daci, uzitând un limbaj inadecvat şi o viziune personală asupra istoriei.

L. B.

ROMAN Radu, *O viață furată. Roman autobiografic*, Bucureşti, Persona, 2000, 189 p. Roman autobiografic. Scrisă la persoana întâi, confesiunea reconstituie cu amărăciune, dar şi cu multă onestitate viața naratorului, de la naşterea sa într-o familie de preoți munteni, până la exilul politic din străinătate. Tonul evocării trădează un spirit obosit, descurajat şi bolnav.

L. B.

SÂRCĂ Sebastian, *Martorii lui Seninu*, Cluj-Napoca, Hiparion, 2000, 285 p. Roman politic. Prezintă persecuțiile orchestrate de regimul comunist în anii '80 împotriva grupării numite Meditația Spirituală Transcendentală. Protagonistul cărții este tânărul Seninu Gheorghiu, a cărui adolescență şi tinerețe stau sub semnul acestei mişcări. Acuzat că practică yoga după ritualul unei secte religioase care ar avea legături cu o organizație internațională subversivă, este reținut pentru cercetare de către organele Securității, moment în care începe să îşi rememoreze traseul existențial. Student la filozofie în Universitatea din Bucureşti, repartizat apoi, ca documentarist, la un institut de filozofie, el ajunge, în cele din urmă, lector universitar. Dar pentru că face parte din mişcarea transcendentală e destituit şi trimis la munca de jos. Din această clipă destinul personajului intră sub semnul purificării prin suferință. Într-o zi huiduie coloana oficială a lui Ceauşescu şi e închis la Spitalul 9, alături de alți răzvrătiți, pentru a fi eliberat în zilele revoluției decembriste. În ciuda întâlnirilor formatoare cu profesorii de la filozofie sau a consumării unor experiențe erotice hotărâtoare pentru personalitatea sa, eroul acuză eşecul în viața personală şi afectivă, dar perseverează în refuzul realului banal, afirmând răspicat nevoia unei dimensiuni spirituale a existenței. Cartea înfierează astfel, fără drept de apel, violența politică a regimului comunist, pe linia deschisă în proza românească de romanele lui Marin Preda.

I. T.

❍ **SAVU Tudor Dumitru**, *Unde rămăsesem?*, fragment din romanul *Eclipsa Generalului*, ALA, IX, 2000, 543, 12.

L. B.

SCHWARTZ Gheorghe, *Mâna albă*, Bucureşti, Allfa, 2000, VIII + 554 p. (Romanul românesc contemporan). Pref. de Dan Grădinaru. Roman istoric. Face parte din ciclul *Cei o sută*, din care au mai apărut *Anabasis* (1988), *Ecce homo* (1993), *Oul de aur* (1998), *Vara rece* (2004), *Axa lumii* (2005) şi *Culoarul templier* (2008) şi sunt anunțate *Secretul Florența* şi *Diavolul argintiu*. Amplă frescă a moravurilor din lumea Bizanțului medieval, vol. continuă prezentarea generațiilor de bărbați care despart epoca noastră de Babilonul cucerit de Cyrus în 556 î. e. n., prin evocarea biografiilor a doisprezece oameni, acoperind intervalul din 471 e. n. până în 768 e. n., de la căderea Romei la epoca lui Carol cel Mare. Toți cei treisprezece sunt membri ai confreriei secrete legendare Mâna albă, inițiată într-o epocă

obscură a istoriei, caracterizată, pe de o parte, de obsesia finalului existenţei ca apocalipsă amânată şi ca judecată de apoi, iar, pe de altă parte, prin remarcabile specificităţi fizice şi comportamentale. Şirul de bărbaţi începe cu Chlorus, fondatorul confreriei, urmat de Etiopian, cel sporit spiritual prin iniţieri subtile la mănăstirea Lerins şi la Ravenna, şi de fiul său, Occelus, maestru în arta mozaicului, artist ce marchează simbolic identitatea confreriei prin figura ochiul înscris în triunghi. Acestuia îi urmează, în secolul de aur al culturii bizantine, Felician, asimilat pentru frumuseţe cu arhanghelul Mihail, cel ce trăieşte două vieţi, în prelungirea căruia se aşază Daedalion, considerat ultimul dintre romani şi, după legendă, tată a 3333 de copii, urmat de Apollonissimus, zis şi Messia Purgatoriului, cel ce transformă Mâna albă într-o sectă, şi de Husein geograful, iubitor al oului de aur, cel odată cu care istoria intră în umbră. Urmează Păgânul, apoi Levantinul, cel ce vorbeşte cu umbrele, Infandus, cel crescut în cimitirul de la marginea Romei, care reorganizează confreria astfel încât Mâna albă să devină garantul păcii universale, Pamati, aproape un anonim, cel ce propune grade „pneumatice" în confrerie, şi, în final, Finio. Regizorul istoriilor, ca în toate romanele ciclului, este scribul, cărturar instruit prin biblioteci şi arhive, dar şi arheolog de teren, care se simte, în acest episod al ciclului, devorat de istoriile pe care le scrie. El caută „succesiunea, în nesfârşitul păienjeniş al celor două milenii şi jumătate de istorie" şi construieşte, prin biografiile prezentate, după modelul vieţilor celebre, o spectaculoasă istorie livrescă, în acelaşi timp transistorică, iniţiatică şi adevărată, ce dă sens unora dintre cele mai incitante întrebări ale omenirii.

● Premiul Asociaţiei Scriitorilor din Arad pe anul 2000.

❒ V. şi D. C. R. R., *Martorul*, 1972.

I. T.

SEVER Alexandru, *Insomniacii*, I–II, Bucureşti, Hasefer, 2000, 449 + 584 p. Roman de caractere pe tema antisemitismului. Bazată pe o arhitectură epică simetrizată, cartea surprinde transformarea convingerilor antisemite, prezente difuz în societatea românească interbelică, în raţiuni de stat, metamorfoză instrumentată de implicarea subversivă în acest proces a reprezentanţilor militari ai armatei, care abdică de la onoare şi de la corectitudine. Acţiunea se desfăşoară la începutul anilor '30, în oraşul Bacău, unde colonelului Leordeanu şi generalului Belcescu, vectori ai accentuării antisemitismului, li se opun, pasiv însă, boierul Racoviţă şi generalul Leontinescu. Caracterele se polarizează în jurul figurii locotenentului Constantin Rabega, antisemit, împătimit al jocului de cărţi, mereu în lipsă de bani, personaj prin ochii căruia e surprins începutul prigoanei evreilor. Alături de el stă Eli Schwartzfuchs, poreclit Şmelche, un evreu bătrân şi simpatic, de condiţie socială precară, vorbăreţ şi bun la toate. Povestea relaţiei celor doi debutează cu intervenţia providenţială a lui Eli în viaţa lui Rabega şi se încheie cu participarea pasivă a lui Rabega la uciderea evreului. Dincolo de trama aceasta, construită într-o manieră narativă de o limpiditate aproape clasică, romanul răspunde, în cheie intertextuală, unor întrebări specifice asupra naturii antisemitismului şi se constituie, la nivel ideatic, într-o reflecţie liberă despre culpă şi despre inocenţă.

I. T.

SILVIU George, *Igrasia*, Bucureşti, Meridiane, 2000, 224 p. Cu o postf. nesemnată ce conţine *Date biografice* şi o listă de *Lucrări publicate*. Roman psihologic. Inspirată din viaţa autorului, cartea prezintă, printr-o ingenioasă exploatare a meandrelor memoriei asociative, pornind de la o pată de igrasie ivită pe un perete, experienţa trăită în

semiîntunericul închisorii şi al amintirilor de către un deţinut politic. Retrăirea vieţii omului căruia i se refuză somnul şi visele, redată la persoana întâi, ia forma unui „film mut”, regizat de narator. Între memorie şi uitare, între realitate şi ficţiune, romanul radiografiază – ca într-un test Rorschach revelator – stările şi trăirile celui închis.

I. T.

❍ **SIN Mihai**, *Drum cu final amânat*, fragment din romanul *Banchet pe muntele Sinai*, LCF, s. nouă, 2000, 29, 10–11.

I. T.

SOARE Hadrian, *Triumful lui Ares*, Piteşti – Braşov – Bucureşti – Cluj-Napoca, Paralela 45, 2000, 264 p. (SF). Roman *science-fiction.*

◆ ***, UC, X, 2000, 6, 11.

I. T.

SOLON Ego, *Destin*, Timişoara, Editura de Vest, 2000, 237 p. Cu o pref. a autorului. Roman de familie. Cartea se doreşte „un omagiu adus celor care au suferit tragedia prigoanei”. Pretextul narativ este furnizat de decizia Anei, o evreică de origine română din Israel, de a face lumină în trecutul familiei, pornind de la ms. lăsate de mama sa, Lea Şiroiu. Destinul familiei este urmărit de-a lungul a trei generaţii, în întreg sec. XX, pe fundalul realităţilor istorice şi social-politice din Ardealul de Nord.

I. T.

STANCA Dan, *Domnul clipei*, Bucureşti, Allfa, 2000, 219 p. (Romanul românesc contemporan). Pref. de Dan Grădinaru. Într-o notă introd., autorul menţionează că romanul este o continuare a *Ritualului nopţii* (1998). Fragmente: ≈, CL, CXXXIV, 2000, 10, 14–15. Roman fantastic. Sorin Fieraru, prietenul lui Andrei Hossu (eroul din *Ritualul nopţii*), inginer ratat şi teolog pasionat, ajunge să fie martorul şi protagonistul unor intrigi fantastice. El pătrunde în secta unor „marginali”, organizată de Damian Luria, un profesor evreu care militează pentru recuperarea condiţiei paradisiace a omului. Ca în toate romanele autorului, şi în acest caz, parabola morală se combină cu imagini lirice, montate într-o armătură simbolică din al cărei eşafodaj nu lipsesc referinţe la situaţii politice reale din societatea românească postdecembristă.

◆ Miruna Mureşan, *Mântuirea prin literatură*, UC, X, 2000, 10, 3; C. Rogozanu, *Ar putea fi*, OBC, I, 2000, 43–44, 7.

I. T.

❍ **STANCA Dan**, *Trăiască minorităţile*, fragment din romanul *Pasărea orbilor*, CNC, XI, 2000, 6–9, 8–17.

I. T.

STANCU Valeriu, *Pelerinul cu cenuşă*, Iaşi – Chişinău, Cronica – Ştiinţa, 2000, 407 p. (Salonul literar). Cu o pref., *Argument*, a autorului. După mărturiile celui din urmă, romanul, finalizat în 1980, a fost respins de cenzură pentru atitudine anticomunistă şi violenţa limbajului evocării. Fragment: *Camforca*, CL, CXIX, 1985, 3, 8. Roman social pe tema condiţiei intelectualului în totalitarism. Acţiunea, plasată în deceniul şapte al sec. trecut, reconstituie destinul tânărului scriitor Radu Şendrea şi al altor deţinuţi politici amnistiaţi în 1964 şi trimişi la reeducare în mediul degradat şi corupt al unei întreprinderi comuniste.

◆ Busuioc, *Oglinzile*, III, 152–153.

I. T.

❍ **STOICIU Constantin**, *Soarta bărbaţilor cinstiţi*, fragment din romanul *Fragmente*

frivole de eternitate, VR, XCV, 2000, 5–6, 30–36.

A. S.

STRĂTESCU Ion V., *Îngerul venețian*, București, Odeon, 2000, 367 p. Cu o postf. de Henri Zalis. Roman social. Viața unui târg de provincie, Călărași, este fixată prin câteva fiziologii sumar conturate: avocatul, primarul, boierul, omul de afaceri și „damele publice”. O scenă pe care actorii se mișcă cu dezinvoltură, în absența unui înțeles al stării lor de agitație.

◆ Nicoleta Ghinea, RL, XXXIII, 2000, 25, 6; Henri Zalis, *Popas în universul dunărean*, CNT, 2000, 48, 5.

A. S.

ȘLAPAC Florin, *Fără pereche*, București, Univers, 2000, 206 p. Roman psihologic. Rătăciri prin memoria cuvintelor și prin golul dintre lucruri, ca formă de cunoaștere și introspecție. Aventura în peisajul identic al plictiselii și al neîncrederii ia forma jocului dezinvolt al ideilor și al speculației metafizice. Realitatea cărții nu e o construcție, ci un exercițiu static de analiză bazată, în același timp, pe sugestia de tranziție (dizolvare în inconsistență, cum ar spune M. Blecher) și pe cea de simultaneitate a impresiilor și senzațiilor noastre.

A. S.

ȘOVU George, *Misterele din vila părăsită*, București, Editura Arefeană, 2000, 197 p. Cu o pref. de Nicolae Rotaru. Roman de aventuri. Un grup de copii ai nimănui (vagabonzi, orfani, hoți, spărgători), „stăpâni ai imperiului de bălării și dărâmături”, descoperă, în incinta unei vile părăsite, o casetă cu bijuterii false.

A. S.

ȘOVU George, **Mihai OPRIȘ**, *Virginitate*, București, Semne, 2000, 198 p. Roman de dragoste. Idila se consumă romantic „sub lacrimile cerului” de la Costinești. Divagațiile pe tema „alpinismului amoros” împing povestea de iubire în ridicol.

A. S.

ȘTEFAN Ion C., *Observator în banca din spate*, București, Editura Arefeană, 2000, 394 p. Cu o pref. de Petru Demetru Popescu, o postf. și un tabel cronologic de Cristina Ștefan. Roman autobiografic. Substanța evocării o constituie experiența didactică a autorului la Colegiul Național „Matei Basarab”, după titularizarea sa, prin concurs, în 1990. Scriitura, de un patetism exagerat, subminează bunele intenții (inclusiv artistice) ale naratorului.

M. M.

ȘTIRBU Viorel, *Isus Tămăduitorul*, București, Viitorul Românesc, 2000, 392 p. Roman de moravuri. Vol. e populat cu personaje din *Moara de nisip* (1995), funcționari și parveniți politici, alături de intelectuali (Andrei Pleșu, Ana Blandiana, Mircea Dinescu, Emil Constantinescu, Eugen Barbu ș. a.) prezentați conjectural, prin raportare la problemele tranziției române: tarele democrației, umilirea culturală, obediența presei, distrugerea economiei etc. Insuficient transfigurat, evenimentul istoric reprezintă un pretext pentru sumare schițe comportamentale și pentru digresiuni pamfletar-revendicative.

◆ Constantin Cubleșan, *Tămăduitorul*, CET, III, 2000, 7, 5; Simion Bărbulescu, *Patetism și autenticitate*, LCF, s. nouă, 2000, 44, 10.

A. S.

TACU Maria, *Mătușa mea, Anestina*, București, Cartea Românească, 2000, 221 p. Roman de dragoste, conceput sub forma unui mozaic de exaltări lirice, poeme, amintiri, paranteze literare, scrisori și file de jurnal. Scriitoarea „face vorbele”, caută cu ajutorul

lor ideea de roman în risipa plină de farmec a faptului divers, a improvizației inteligente şi a extazului necenzurat. Subiectul romanului, în bună tradiție postmodernistă, este el însuşi ficțiune, construită din fragmente, într-un evident program de indeterminări şi pe baza unui refuz al unității. Textul care se scrie este o antiformă a însăşi ideii de roman.

◆ C. Rogozanu, *Bold-uri, italice...*, RL, XXXIII, 2000, 42, 6; Iulia Dondovici, OBC, I, 2000, 38, 26.

A. S.

TANCO Teodor, *Desdemona*, Cluj-Napoca, Virtus Romana Rediviva, 2000, 214 p. Roman de dragoste cu tentă realistă, continuarea romanului *Studenta* (1995). Realitățile anilor cincizeci, când accesul tinerilor în instituțiile de învățământ superior era riguros controlat de regimul comunist, sunt eronat plasate în perioada tezelor din iulie 1971. Ştefana Stroiu (Fana), eroina principală, este victima unei exmatriculări abuzive din Institutul de Teatru din Bucureşti. Încăpățânată, ea nu se desparte de teatru, lucrând ca maşinistă şi ca sufleur într-un teatru de cartier. Distribuită în rolul Desdemonei, Fana se identifică cu personajul până dincolo de limitele normale, fiind sugrumată pe scenă de către iubitul ei, actorul Ion Manole. Erotică pudibondă.

M. M.

TANDIN Traian, *Cazul Râmaru*, Bucureşti, Editura Z, 2000, 251 p. (Enigma Z, 71). Apărut mai întâi în f. z. GLA, I, 1991, nr. 22–43. Roman document, despre asasinul-violator Ion Râmaru.

A. S.

TANDIN Traian, *Ucigaş fără voie*, Bucureşti, Editura Z, 2000, 207 p. (Enigma Z, 77). Introd. de Gheorghe Preda. Roman polițist.

A. S.

TĂNĂSOIU Anca Mihaela, *Întoarcere în oraşul ploilor*, f. l., Casa Editorială Crierul Dunării, 2000, 94 p. Cu un *Cuvânt înainte* al autoarei şi o postf. de Aureliu Goci. Roman de dragoste, în varianta unei colecții de locuri comune, dobândite din lecturi gimnaziale (dificultățile „sunt aduse de om din interiorul imaginației” sale). Doi frați vitregi, Andru şi Adina, se iubesc „ca două jumătăți de măr ce nu puteau fi separate”. O telenovelă cu scene artificial dramatizate şi cu sugestii moralizatoare de pedagogie existențială.

A. S.

TĂNSĂNICĂ George, *Noelliz*, Iaşi, Ro-Sakura, 2000, 176 p. Roman de dragoste. O anostă poveste californiană de iubire, în stil Hollywood, condimentată cu trădări, cu atentate şi cu moartea, în cele din urmă, a frumoasei regizoare de film Noelliz. La finele romanului, autorul îşi publică, din arhiva personală, răspunsuri la scrisori trimise preşedinților Poloniei (Lech Walesa), Franței (Jacques Chirac), Cehiei (Václav Havel), Regelui Mihai, lui Romano Prodi şi Senatului american, privind problemele păcii, extinderea NATO şi construcția europeană.

A. S.

TEODORESCU Sorin, *Moartea autorului de romane polițiste*, Bucureşti, Allfa, 2000, 220 p. (Pisica neagră). Roman social cu tentă polițistă. Investigând uciderea lui Tudor Nanu, renumit autor de romane de acțiune din Braşov, maiorul Victor Săndulescu îşi dă seama că accidentul rutier în care îşi pierduse viața, în 1991, fosta sa iubită, Alina Munteanu, era, de fapt, o crimă. Făptaşul fusese soțul Alinei, inginerul Adam, care voise astfel să scape de ea pentru a se căsători cu o altă femeie. Polițistul descoperă adevărul, bazându-se pe analiza unor texte scrise de către Nanu şi Adam. Astfel, investigația polițistă aduce în prim-plan o

interesantă discuţie despre raportul dintre realitate şi ficţiune.

M. M.

TOMA G. D., *Mister Mullon. Afacerea Forrest*, Bacău, Corgal Press, 2000, 158 p. (Detectiv). Roman poliţist.

A. T.

ŢENE Al. Florin, *Insula viscolului*, Cluj-Napoca, Napoca Star, 2000, 394 p. Cu o pref. de Dumitru Velea. Fragmente: *În ziua de Paşti* (romanul e anunţat iniţial cu titlul *Oglindiri*), NOS, II, 1997, 7–8–9, 31–32; *În căutarea adevărului*, NOS, II, 1997, 10–11–12, 32–33. Roman postmodern, care combină o tramă senzaţională cu un dispozitiv narativ textualist. Între Turda şi lacul Como se derulează povestea Auricăi, aflată în căutarea asasinilor părinţilor ei. Îndreptată în mod greşit spre maghiarul Bela Kadar, femeia sfârşeşte prin a afla că ucigaşul este de fapt bunicul ei, evreul Jakob Goldman care, cu vocaţie de criminal în serie, şi-a omorât fiica, ginerele şi cele două soţii. Angajând, pe lângă înscenarea poliţistă, şi o evocare istorică a conflictului sângeros dintre români, maghiari şi evrei, romanul aspiră să realizeze o frescă a răului. Această intenţie se reflectă şi în notaţia textualistă a prezentului scriiturii, care, concepută ca un „roman al romanului” (Dumitru Velea), constituie o ficţiune de sine stătătoare, punând în circulaţie personaje odioase din lumea politică a României postdecembriste. Amestec aiuritor şi abuziv de mize narative şi de teze ideologice, romanul compromite astfel reperele postmoderne ale proiectului său.

◆ Anişoara Dobre, *„Aventure d'une écriture”*, MND, III, 2000, 2, 5–8; ⁎*⁎, RL, XXXIII, 2000, 15, 4; Constantin Cubleşan, CET, III, 2000, 6, 2; Simona Bărnulescu, *Romanul ca meditaţie asupra stihiilor absurdului*, LCF, s. nouă, 2000, 38, 16; Petru Scutelnicu, ATN, XXXVII, 2000, 12, 5.

A. T.

ŢURLEA Stelian, *Călătorie fantastică în vreme de eclipsă*, Bucureşti, Editura Fundaţiei Pro, 2000, 134 p. Roman de aventuri pentru copii şi tineret.

A. T.

ŢURLEA Stelian, *Martorul*, Bucureşti, Albatros, 2000, 143 p. Roman realist, cu accente naturaliste. Urmărind viaţa unui retardat care este imaginat, în tradiţia romantică a monstruosului, ghebos şi pitic, ≈ îşi propune să ilustreze o interioritate alienată şi o perspectivă deformată asupra lumii şi umanităţii. Pretextul de sondare a acestei psihologii îl constituie o crimă. Piticul asistă, fără să vrea şi fără să înţeleagă ce vede, la uciderea celei pe care o iubeşte în secret. Naraţiunea se concentrează pe eforturile protagonistului de a elucida cazul, împletind sforţările supraumane ale unei minţi nebuloase de a distinge ceea ce e real de ceea ce e pur imaginar, cu fiorul patetic al unei iubiri imposibile. Analiza monstruozităţii, interesantă ca proiect, e din păcate subminată de senzaţional.

A. T.

ŢURLEA Stelian, *Virusul mileniului*, Bucureşti, Editura Fundaţiei Pro, 2000, 183 p. Roman de aventuri pentru copii şi tineret.

A. T.

UNGHEREA Olimpian, *Clubul cocoşaţilor. Policier politic*. I. *Salt la trapez*, Bucureşti, Omega, 2000, 286 p. (Biblioteca Ziua, 8). Cu o pref. a autorului, un *curriculum vitae*, o postf. de Sorin Roşca Stănescu, alături de extrase dintr-un proiectat vol. al II-lea.

„Roman politic de scandal” (Sorin Roşca Stănescu). Este structural o naraţiune poliţistă care, sub pretextul investigării unui caz cu ramificaţii politice, imaginează o vastă frescă a puterii politice în România de după 1989, dezvăluind, într-un registru senzaţional, intrigi de palat şi teorii ale conspiraţiei.

A. T.

❍ **UNGUREANU Dumitru**, *Lulu Visariuc*, fragment din romanul *Lia Mora*, VTR, XXVIII, 2000, 2, 13–14.

A. T.

❍ **UNGUREANU Horia**, *O altă casă*, fragment de roman, ARCA, XI, 2000, 1–2–3, 86–96.

A. T.

URICARU Eugen, *Pentimento*, Bucureşti, Elion, 2000, 267 p. (Biblioteca Elion). Roman al unui destin deviat. Prelucrare modernă a basmului *Tinereţe fără bătrâneţe şi viaţă fără de moarte*, care imaginează, în contextul dictaturii comuniste, posibilitatea şi riscurile unei existenţe amorale. Alexandru, tânăr inginer repartizat la Comana împreună cu soţia sa, Ariana, se îndrăgosteşte de Tania Mironof, fiica unui director din minister. Atras treptat în lumea de privilegii a nomenclaturii comuniste, protagonistul descoperă un univers paralel, fără norme, obligaţii şi limite sociale. Dezertând din cadrul propriei existenţe, Alexandru trăieşte deliciile unei experienţe a libertăţii totale, dincolo de morală şi de memorie. Doi ani mai târziu, el revine în Comana, fără să o regăsească pe Ariana şi nici mediul familiar. Într-un oraş complet schimbat, cu oameni necunoscuţi, Alexandru încearcă o recuperare, imposibilă, a firului rupt al existenţei sale anterioare. Proză cerebrală, obţinută printr-o stratificare de structuri fabulatorii şi de simboluri, ≈ propune o reflecţie în marginea ideii de destin şi de ratare a unei vocaţii. Sugerând prin titlu linia unei existenţe care a fost rectificată, romanul face din deriva personală a inginerului Alexandru o oglindă în care se răsfrânge destinul istoric al unui popor care a semnat acelaşi pact al amoralităţii. Uşor de generalizat, fabula rămâne totuşi artificială, încărcată de referinţe hermetice şi, pe alocuri, prolixă.

❒ V. şi D. C. R. R., *Rug şi flacără*, 1977.

A. T.

URSACHE Magda, *Strigă acum…*, Iaşi, Institutul European, 2000, 292 p. Cu o caracterizare a autoarei pe coperta a IV-a. Fragment: *Mitocanul universitar*, CL, CXXXI, 1998, 2, 9. „Roman-campus” după aprecierea autoarei, ≈ propune o naraţiune cu note de subsol şi „bibliografie obligatorie”, în care ficţiunea e masiv infiltrată de eseistică. Fără să angajeze o poetică experimentală, această acumulare de practici discursive incompatibile creează o proză compozită şi inconsistentă din punct de vedere epic. Bibliotecara Lili-Marleen e urmărită de-a lungul primilor ani de după Revoluţie în aventurile ei amoroase. Rămasă văduvă şi devenită amnezică în urma unui accident de maşină, protagonista se îndrăgosteşte de Oscar, psihanalistul care o tratează, pe care îl părăseşte pentru un anume Iustin. În fundal, cartea s-ar vrea o frescă a moravurilor sociale alterate de căderea regimului comunist. Semnul sub care stă observaţia sociologică e acela al degradării. Implicând un raport intertextual cu *Astă vară n-a fost vară…* (1996), din care preia teme, personaje şi situaţii, ≈ urmăreşte şi reinterpretarea trivială a unor figuri eroice ori aristocrate. Procedeul de înjosire, aplicat fără discernământ, dă

naştere unei proze caricaturale cu efecte groteşti şi, uneori, obscene.

◆ ***, BNR, XLIX, 2000, 15, 108.

A. T.

❍ **URSULEAC Rodica**, *Povara anotimpului*, fragment de roman, în vol. Bostan, *Pagini*, 596–597.

A. T.

VERDEŞ Ovidiu, *Muzici şi faze*, Bucureşti, Univers, 2000, 309 p. (Prima verba). Cu o caracterizare de Mircea Martin pe coperta a IV-a. Fragment: *La Capşa*, OBC, I, 2000, 13, 9. Roman al „educaţiei sentimentale” (Geo Vasile). Relatează dilemele erotice ale lui Constantin, zis Tinuţ, elev în clasa a noua, care se îndrăgosteşte de colega lui, Hari. În vara anului 1978, într-o lume a adolescenţilor, care pare a nu cunoaşte constrângerile şi cenuşiul regimului totalitar, cu dialoguri juvenile care se împart între muzică rock şi experimente senzuale imaginare, protagonistul încearcă să îşi lămurească atât propriile trăiri, cât şi motivaţiile inexplicabilelor atitudini ale fetelor. Concepută ca o notaţie atentă, introspectivă, a neliniştilor unui tânăr care resimte primele simptome ale iubirii, naraţiunea ar intra în categoria prozelor de cazuistică erotică. Constantin îşi pune întrebări despre sentimentele reale ale lui Hari, pe care o percepe în acelaşi timp rece şi imprevizibilă, cu rezerve de neînţeles, dar şi cu gesturi tandre neaşteptate. Din familia eroilor cerebrali camilpetrescieni, de care îl apropie luciditatea, ironia, spiritul analitic şi simţul detaliului, protagonistul caută să înţeleagă o feminitate care, reflectată în oglinzi multiple, rămâne enigmatică. O brichetă, dăruită de Hari la începutul relaţiei lor şi pierdută de Constantin în final, stă ca semn al unui mister rămas intact. În raport cu o lungă tradiţie a romanului de analiză a incertitudinilor erotice, ≈ se distinge printr-un filtru argotic aplicat emoţiei şi introspecţiei. Naraţiunea descrie nuanţat un întreg univers de reprezentări mentale adolescentine, care nu ocoleşte proiecţiile onirice ori freudiene, sprijinindu-se exclusiv pe resursele rudimentare ale limbajului de mahala, ca şi cum ar traduce într-un mediu lingvistic inferior conţinuturi sufleteşti sofisticate. Constantin are rafinamentul disociativ al lui Emil Codrescu, dar vorbeşte ca Lică Trubadurul. Deşi artificial, procedeul creează totuşi, prin consecvenţă, o marcă stilistică, o împreunare caracteristică a intuiţiei psihologice cu argoul. În ciuda unei galerii de personaje adolescentine care poate să inducă în eroare, romanul ascunde, sub cronica unei iniţieri erotice, o analiză fină a inefabilului feminin, transcrisă într-un registru stilistic insolit.

◆ Carmen Muşat, OBC, I, 2000, 16, 9; ***, RL, XXXIII, 2000, 25, 4; Bogdan Iacovu, RL, XXXIII, 2000, 26, 6; Geo Vasile, CNT, 2000, 39, 6.

A. T.

VIOREANU George, *Salonul de voci inegale*, Buzău, Editura Casei Corpului Didactic, 2000, 195 p. Cu o caracterizare pe coperta a IV-a de Iova. Roman cu mize multiple, care răsfrânge în destinul unei familii clivajul care a marcat istoria recentă a României, odată cu instaurarea regimului comunist. Autorul surprinde, printr-o stratificare de opoziţii politico-sociale şi printr-o alternanţă de registre stilistice, contrastul dintre două lumi. Naraţiunea ilustrează ruptura dintre atmosfera patriarhală a epocii interbelice şi orizontul absurd al regimului totalitar, prin evocarea unei mici comunităţi provinciale, structurată în jurul a trei fraţi, Stela, Serj şi Zori. Urmărind biografia eroilor de-a lungul a aproape treizeci de ani, de la începutul războiului

până la sfârşitul anilor '70, cartea preferă unei reprezentări documentare a schimbării cadrului istoric alternarea a două viziuni distincte în configurarea universului ficțional, una de inspirație balzaciană, cealaltă kafkiană. Personajele nu cunosc o evoluție, ci mai degrabă suportă o alterare radicală a personalității, care adaugă la profilul unei individualități bine conturate comportamentul automatizat şi îndoctrinat al „omului nou". Roman al unei schimbări istorice tratate ca o alterare ontologică majoră, care afectează atât conduita, cât şi constituția indivizilor, ≈ justifică o variație artificială şi mecanică de tehnici narative cu aspect experimental, fără să alcătuiască totuşi, în ansamblu, o ficțiune viabilă.

A. T.

❍ **VIŞAN Ioan**, *Templul visătorilor*, fragment de roman, LTL, I, 2000, 6, 18–20. Cartea a apărut în anul 2001 sub titlul *Capcane pentru ochii deschişi.*

A. T.

VLĂDUȚESCU Gheorghe, *Încercare de utopie. Pseudo-roman*, Bucureşti, Paideia, 2000, 101 p. (Paideia – Literaturi). Roman-confesiune care proiectează, pe firul unei iubiri târzii, reveria retragerii într-un spațiu patriarhal. Un profesor de filosofie bucureştean aflat la vârsta senectuții se refugiază în casa unor prieteni la Râmnicu Vâlcea, pentru a găsi liniştea necesară scrierii unui roman. În acest cadru de confort spiritual se înfiripă dragostea calmă cu o fostă studentă. Neimportantă ca aventură afectivă, istoria erotică animă atmosfera de caldă amiciție şi de adorație care îl înconjoară pe protagonist, oferindu-i, alături de o necesară siguranță sentimentală, şi ocazia unei desfăşurări egocentrice. Femeia, ca şi cuplul de prieteni, joacă doar un rol de spectator, încurajând, prin admirația necondiționată şi constantă, impulsul monologic şi narcisiac al profesorului de filosofie. Narațiunea devine astfel pretext pentru etalarea erudiției, furnizând o ramă speculațiilor filosofice, istorice ori sociologice ale eroului. În absența celor câteva secvențe dialogate şi a fragilei scheme narative, ≈ ar fi fost un jurnal de idei. Prin împletirea filosofării cu materia epică, romanul se înscrie într-o tradiție a prozei româneşti din care fac parte *Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război* (1930) ori *Luntrea lui Caron* (1990), fără să regăsească, însă, tensiunea erotică a unuia, ori lirismul celuilalt.

◆ Felicia Marinca, VR, XCV, 2000, 12, 126–127.

A. T.

ZANFIR Năstase, *Pământeni*, Piteşti, Paralela 45, 2000, 371 p. Fragment: *Înfrigurare*, TG, I, 1999, 4–5, 20–23. Roman realist. Documentează procesul colectivizării şi conflictele pe care acesta le-a generat, conturând fresca unei comunități care intră în disoluție. Localizată într-un sat din sudul țării, Pământeni, narațiunea urmăreşte, în paralel cu acțiunile de intimidare ale autorităților comuniste, constituirea taberelor care îi opun pe cei „întovărăşiți" celor reticenți. Pe această falie, ce desparte pe sătenii bogați de cei săraci, se grefează noi puncte de tensiune, care provoacă o destrămare a comunității, urmărită pe mai multe paliere. Într-o fragmentare socială progresivă, procesul colectivizării relevă conflicte care nu antrenează doar averile, clasele sociale ori convingerile politice, ci şi generațiile. Centrat, ca şi *Moromeții* (1955), pe destinul unei familii, romanul punctează amplificarea neînțelegerii care îl opune pe Ifrim Buteanu, personaj înțelept, sceptic şi refractar, fiilor săi, Vasile şi Tudor, care se dovedesc, în cele din urmă, dispuşi să accepte noile valori sociale. Cu excepția unor figuri simbolice, pe care ≈ le datorează tradiției

româneşti a romanului rural, aspectul documentar copleşeşte fresca şi zădărniceşte construcţia unor destine, neizbutind să se ridice la semnificaţii care să depăşească faptele relatate.

A. T.

ZECA Daniela, *Îngeri pe carosabil*, Bucureşti, Coresi, 2000, 96 p. (Prozatorii oraşului Bucureşti. Debut în proză). Microroman sentimental dedicat vieţii afective a unei tinere femei, Lusi, ≈ urmăreşte, în paralel, destrămarea mariajului acesteia cu Pavel şi înfiriparea unei noi iubiri, pentru un bărbat în vârstă. Cartea e concepută ca un jurnal de creaţie care, în vederea documentării pentru scrierea unui viitor roman, consemnează detalii ale cotidianului prin notaţii fruste, aleatorii, voit dezordonate. Jocul textualist cu convenţiile ficţionale se desfăşoară fără ostentaţie experimentală, dar şi fără consecinţe în nuanţarea tribulaţiilor erotice ale protagonistei.

◆ Dan Stanca, LCF, s. nouă, 2000, 43, 5.

A. T.

INDICE DE AUTORI[1]

[1] *În cadrul prezentului indice, titlurile romanelor apărute în volum sunt date o singură dată, reeditările sub alte titluri fiind menționate între paranteze, după prima intitulare. Romanele rămase în foileton sunt însoțite de respectiva specificație, între paranteze, după titlu. Cele apărute doar fragmentar poartă înaintea titlului un asterisc. Fragmentele de roman din proiecte nefinalizate, apărute fără titlul romanului, au fost consemnate între paranteze. Pseudonimia a fost marcată doar în cazul în care acelaşi autor a semnat romane cu mai multe nume. Romanele scrise în colaborare au fost centralizate la primul autor, cu mențiunea cuvenită, dar s-au redactat şi poziții separate, pornind de la numele celorlalți. Trimiterile se referă la anul sub care au fost tratate în dicționar.*

B

C

D

E

F

G

H

J

K

L

M

N

O

P

R

S

Ş

T

Ţ

U

INDICE DE TITLURI[1]

[1] *Şi în cadrul prezentului indice, titlurile apar o singură dată, în redactarea adoptată pentru indicele precedent. Fac excepţie numele romanelor reeditate cu titlul schimbat, caz în care, după prima intitulare, sunt reproduse, între paranteze, şi celelalte. Fiecare alt nume e semnalat, în acest caz, prin câte o poziţie independentă, alături de celelalte.*

B

C

D

E

F

G

H

I

Î

J

K

L

M

N

O

P

Q

R

Ş

T

Ţ

U

V

W

Y

Z

SUMAR

EDITAT CU SPRIJINUL
AUTORITĂȚII NAȚIONALE PENTRU CERCETARE ŞTIINȚIFICĂ